

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Mor Kitaplık
Kadın Tarihi ve
Eserleri

Nezihe Muhiddin

*bütün
eserleri*

1

*güncelleştirilmiş
basım*

Şebab-ı Tebah
Benliğim Benimdir!
Güzellik Kraliçesi
Boz Kurt
İstanbul'da Bir Landru
Ateş Böcekleri

Kıyapayinevi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Nezihe Muhiddin

Bütûn Eserleri
1. Cilt

Kitapyavinevi

Kitap Yayınevi – 110
Mor Kitaplık-Kadın Tarihi ve Eserleri Dizisi – 1

Nezihe Muhiddin, Bütün Eserleri, 1. Cilt
Şebab-ı Tebah
Benliğim Benimdir!
Güzellik Kraliçesi
Boz Kurt
İstanbul'da Bir Landru
Ateş Böcekleri

© 2006, Kitap Yayınevi Ltd.

Dizi Yönetmeni: Yaprak Zihnioglu
Danışman: Hatice Aynur
Son Okuma: Aynur Demirdirek
Yayına Hazırlayan: Yaprak Zihnioglu

Yayın Kurulu
Hatice Aynur, Zühal Ölmez, Nükhet Sırman,
Şirin Tekeli, Aynur Demirdirek, Yaprak Zihnioglu

Latin Harflerine Aktaranlar
İrfan Dağdelen, Güner Özen, Asım Zihnioglu

Katkıda Bulunanlar
Ahu Ayan, Aslı Büyükinal, Gülseli İnal, Vassiliki Papadopoulou,
Brigitte Pitarakis, Taha Toros, Ferit Ragıp Tuncor, Engin Urcan,
Derya Uzunkala, İlknur Üstün, Nural Yasin

Kitap Tasarımı
Savaş Çelkiç

Grafik Uygulama ve Baskı
Mas Matbaacılık A.Ş.
Dereboyu Caddesi, Zagra İş Merkezi B Blok 1
Maslak-İstanbul
T: (0212) 285 11 96 / E: Info@Masmat.com.tr

1. Basım: Mayıs 2006, İstanbul

ISBN Takım 975 6051-15-9 / ISBN 1. Cilt 975 6051-16-7

Yayın Yönetmeni
Çağatay Anadol

Kitap Yayınevi Ltd.
Cihangir Caddesi, Özogul Sokakı 20/1-B
Beyoğlu 34433 İstanbul
T: 212 292 62 86 F: 212 292 62 87
E: kitap@kitapyayinevi.com / W: www.kitapyayinevi.com

Nezihe Muhiddin

Bütün Eserleri
1. Cilt

Şebab-ı Tebah
Benliğim Benimdir!
Güzellik Kraliçesi
Boz Kurt
İstanbul'da Bir Landru
Ateş Böcekleri

Bu kitap
600 adet basıldı ve
1'den 600'e kadar
numaralandı.

Nüsha
numaranız
582

Nezihe Muhiddin
(1889-1958)

İlksöz

Mor Kitaplık Kadın Tarihi ve Eserleri Dizisi ile Osmanlı kadınlarının (Müslüman-Türk, Ermeni, Rum, Musevi...) Latin harflerine henüz aktarılmamış ya da gereği gibi değerlendirilmemiş romanları, şiirleri, hikâyeleri, mensureleri, siyasete/kadınlığa ve kadın haklarına ilişkin makaleleri, polemikleri ve tartışmalarını güncelleştirilmiş basımla günümüz okuruna ulaştırmayı amaçlıyor. *Mor Kitaplık* unutulmuş, kıyıda kalan o dönem kadınlarının sesinin bugün de duyulması, eserlerinin gün ışığına çıkması ve günümüze taşınması için çaba gösterecek.

Osmanlı kadın yazını iki küme altında toplanabilir. İlk küme kadınların teorik/siyasal/sosyal içerikli, kadınlığa ve kadın kurtuluşuna, feminizme ilişkin makale, risale, araştırma/incelemeleri ile edebi eserlerinden oluşuyor. İkinci kümede modernleşmeci Osmanlı erkek münevverlerinin, yazar ve düşünürlerinin kadınlık üzerine makale, risale, araştırma/incelemeleri ve polemikleri bulunuyor.

Latin harflerinin kabul edildiği 1928 öncesi eski/Arap harfli metinlerin günümüze taşınmasında dört yöntemin uygulandığı görülüyor. Bunlardan ilki eski/Arap harfli metinlerin tıpkıbasımıdır, Arap harfi okumayı bilen uzmanlara yöneliktir. İkincisi çeviriyazı yöntemiyle Arap harflerinin Latin harflerine aktarılmasıdır. Üçüncüsü, günümüz imlâsı ile çeviri yöntemidir. Dördüncüsü ise günümüzde çoğunlukla tercih edilen bir yöntem olan sadeleştirmedir.

Kadın Tarihi ve Eserleri Dizisi'nde, eski/Arap harfli metinlerin yayımında günümüz imlası ile çeviri yöntemini benimsedik ve az bilinen sözcüklerin anlamlarını köşeli ayraç içinde metne dahil ettik. Bugüne kadar izlenen yöntemleri gözden geçirerek belli ilkeler oluşturduk. Bu ilkelerin her tür öneri, eleştiri ve katkıyla gelişip zenginleşeceğini umuyoruz.

Mor Kitaplık Kadın Tarihi ve Eserleri Dizisi'nde ilk olarak Nezihe Muhiddin'in bütün eserlerini dört ciltlik derleme ile okurlarımıza sunuyoruz. İlk üç ciltte Nezihe Muhiddin'in ulaşabildiğimiz romanları kronolojik olarak yer alıyor. Bu değerli yazarın derleyebildiğimiz hikâyeleri, mensureleri, siyasi, içtimai ve kadınlık üzerine makaleleri, hitabeleri, edebiyat ve sanat üzerine yazıları ile *Türk Kadını* (1931) adlı eseri dördüncü derleme cildini oluşturuyor.

Nezihe Muhiddin

Nezihe Muhiddin 1889'da, Zehra Hanım ile savcı ve ceza hâkimi Muhiddin Bey'in kızı olarak İstanbul'da, Kandilli'de doğdu. Zamanın adetlerine uygun olarak evde özel öğretmenlerden eğitim gördü. Farsça ve Arapçanın yanı sıra Almanca ve Fransızca öğrendi. Meslek hayatına fen bilgisi öğretmeni (Kız İdadi Mektebi ve Darülmuallimat) ve okul müdürü (İttihat ve Terakki Kız Sanayi Mektebi) olarak başladı (yaklaşık 1912). Aynı yıllarda gazete ve dergilerde kadın eğitimi üzerine ve terbiyevi tedrisat hakkında makaleleri yayımlandı. Osmanlı Türk Hanımları Esirgeme Derneği'nin kuruluşunda (1912) yer aldı ve ilk yıllarda kâtib-i umumiliğini üstlendi. Hikâyeleri ve edebiyat ve sanat üzerine yazıları *Edebiyat-ı Umumiye Mecmuası* (1918), *Kadın Yolu* (1925-26), *Resimli Şark* (1932-33), *Boğaziçi* (1937-38) dergilerinde yayımlandı. Kadınlar Halk Fırkası'nın (1923) kurulmasında etkin oldu ve 1924-27 yılları arasında Kadın Birliği'nin başkanlığını yürüttü. *Kadın Yolu* dergisinin (1925-27) sahibi ve genel yayın yönetmeni oldu. Maarif Vekaleti tarafından 1929'da Gazi Osmanpaşa Erkek Orta Mektebi'ne tayin edildi ve bu okuldan emekliye ayrıldı. 10 Şubat 1958'de İstanbul'da vefat etti.

Muhiddin'in yayımlanan yirmi civarında romanının (1911-1944, İstanbul) yanı sıra inceleme-tarih alanında *Türk Kadını* adlı eseri (1931, İstanbul), hikâyeleri, mensureleri, sosyal-siyasal içerikli makaleleri ve çevirileri vardır.

Nezihe Muhiddin Külliyyatı

Romanlar (1911-1944)

1. *Şebab-ı Tebah*. İstanbul: Muhtar Halid Kitabhanesi, 1327 [1911]. 84 s.
Muhlis Bey ile evliliği dolayısıyla Nezihe Muhlis imzasıyla basıldı.
Latin harflerine Ferit Ragıp Tuncor tarafından çevrilip tefrika edildi
("Harcanan Gençlik," *Yeni Defne*, sayı 169-182, 1996-97). Arap
harfli metin web sayfasında sunuluyor. www.kitapyayinevi.com
2. *Benliğim Benimdir!* İstanbul: Sudi Kitabhanesi, 1929. 71 s.
3. *Güzellik Kraliçesi*. İstanbul: Resimli Ay Matbaası, 1933. 168 s.
4. *Boz Kurt: Küçük Mehmet'in Romanı*. İstanbul: Anadolu Türk
Kitaphanesi, 1934. 126 s.
5. *İstanbul'da Bir Landru*. İstanbul: Numune Matbaası, 1934. 64 s.
6. *Ateş Böcekleri*. İstanbul: Hilmi Kitabevi, 1935. 124 s.
7. *Bir Aşk Böyle Söndü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1939. 120 s.
(*Bir Aşk Böyle Bitti* adıyla, 2. bs. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1943. 78 s.)
8. *Çıplak Model*. İstanbul: Arif Bolat Kitabevi, 1943. 118 s.
9. *İzmir Çocuğu*. İstanbul: Hilmi Kitabevi, 1943. 72 s.
10. *Avare Kadın*. İstanbul: Arif Bolat Kitabevi, [1943], 139 s.
11. *Bir Yaz Gecesiydi!..* İstanbul: Arif Bolat Kitabevi, [1943], 110 s.
12. *Çingiraklı Yılan*. İstanbul: Arif Bolat Kitabevi, [1943], 107 s.

13. *Kalbim Senindir!..* İstanbul: Arif Bolat Kitabevi, [1943], 136 s.
14. *Sabah Oluyor.* İstanbul: Arif Bolat Kitabevi, [1943], 96 s.
15. *Gene Geleceksin.* İstanbul: Arif Bolat Kitabevi, 1944, 90 s.
16. *Sus Kalbim Sus!* İstanbul: Arif Bolat Kitabevi, [1944]. 107 s.

Hikâyeler, Mensureler (1918-1938)

Yazarın *Boğaziçi*, *Donanma*, *Edebiyat-ı Umumiye Mecmuası*, *Kadın Yolu* ve *Resimli Şark* dergilerinde yayımlanmış öyküleri ve mensurelerinin derlemesi: (*Haydudun Sonu.* İstanbul: Anadolu Türk Kitaphanesi, 1934. 16 s.; *Kevser Nine.* İstanbul: Anadolu Türk Kitaphanesi, 1934. 24 s.) ve Taha Toros'a göre (Görüşme 1998) Nezihe Muhiddin'e ait olan ve isimsiz yayımlanan (*Perili Evin Esrarı.* İstanbul: Maarif Kitaphanesi, 1934. 16 s.) adlı hikâye kitapları da bu bölümde yer aldı.

Makaleler, Hitabeler (Kadınlık, İctimaiyat, Siyaset; 1912-1929)

Yazarın *Ati*, *İkdam*, *İleri*, *Vakit* gazetelerinde ve *Kadınlar Dünyası*, *Kadın Yolu*, *Süs* dergilerinde yayımlanmış ulaşabildiğimiz makale ve hitabelerinin derlemesi.

Yazılar (Sanat-Edebiyat Üzerine; 1918-1927)

Yazarın *Ati* gazetesinde, *Edebiyat-ı Umumiye Mecmuası* ve *Kadın Yolu* dergilerinde yayımlanmış yazılarının derlemesi.

İnceleme-Tarih

Türk Kadını. İstanbul: Numune Matbaası, 1931. 126 s. (A. Baykan ve B. Ötüş-Baskett, *Nezihe Muhittin ve Türk Kadını 1931* [İstanbul: İletişim Yayınları, 1999]).

Masal

Periler Mağarası,¹ İstanbul: Kanaat Kütüphanesi, 1934. 29 s. Metin web sayfasında sunuluyor. www.kitapyayinevi.com

Yarım Kalmış Yapıtları

“Gamlı Gönüller”. (Oyun). *Kadın Yolu*, s. 27-28 (15 Şubat 1927-15 Mart 1927): 13-16;15-16.

“O Yeşil Gözler Benden Ne İstemişlerdi?”, *Resimli Şark*, s. 32-33 (Ağustos-Eylül 1933): 20-24; 21-24.

Çeviri

Goethe, J.W. “Kızıl Ağaç Ormanının Sahibi”, *Kadın Yolu*, s. 20 (1 Teşrin-i Evvel 1926): 18. (N.M. rumuzuyla.)

[?]. “Mayıs Gecesi”. *Resimli Şark*, s. 25 (İkinci Kanun 1933):16.

Mauriac, François. “Bıçak Yaraları”, *Yeni Türk Mecmuası*, s. 7-8 (Nisan-Mayıs 1933): 612-617; 701-708.

[?]. “Japon Rekabeti: Japon Sermayedarları Ameleyi Boğaz Tokluguna Çalıştırıyorlar”, *Esnaf Meslek Mecmuası*, s. 5 (1 Mart 1934): 6.

Poe, Edgar Allan. “Bir Tablo”. *Resimli Şark*, s. 43 (Temmuz 1934): 11.

[?]. “Kara Kedi”. *Resimli Şark*, s. 44 (Ağustos 1934): 14-16.

[?]. “Deliler Arasında”. *Resimli Şark*, s. 47 (İkinci Teşrin 1934): 21-25.

Nezihe Muhiddin'in Ulaşılamayan Diğer Yapıtları

“Hasret”. Roman. *Kadın Yolu* dergisinde, 1-26. sayılarda (16 Temmuz 1341-15 Kânun-ı Sani 1927) tefrika edildi. Şimdilik *Kadın Yolu*'nun bütün sayılarına ulaşamadığı için (eksik sayı 10-13, 15-17) bu romanın yayımı ertelendi.

Mehmet Rauf-Nezihe Muhiddin. *Tali'mi?-Evlad Aşk*. İstanbul: Matbaa-i Orhaniye,1928. 14 s. (Özege, c. 4, 1975: 1721).

Taha Toros'a göre (Görüşme 1998) Nezihe Muhiddin'in diğer yapıtları:

Florya, (operet, Sezai Asal tarafından bestelendi ve 1936'da Tepebaşı Tiyatrosu'nda sahnelendi).

Zamane Kızları (oyun, tarih bilinmiyor).

1 İsimsiz yayımlandı. Yazara ait olduğu saptandı. Bkz. *Türk Kadını*, İstanbul: Numune Matbaası, 1931.

Sunuş

Nezihe Muhiddin'i Tanımak

Nükhet Sirman*

Nezihe Muhiddin'in eserlerinden günümüze kadar gelebilmiş dört ciltlik bir derleme var elimizde. İlk kez 1912 yılında verdiği iktisat konferanslarıyla adını duyuran Nezihe Muhiddin, yazdığı romanları, kısa hikâyeleri ve 1931 yılında yayımlanan otobiyografisinin yanı sıra çeşitli gazetelerde ve dergilerde 1923 yılından itibaren çıkmaya başlayan siyasi ve edebi makaleleri, *Kadınlar Dünyası* ve kurucusu olduğu *Kadın Yolu* dergilerinde yer alan kadınların toplumsal konumu ile ilgili makaleleri ile birlikte Türk Kadınlar Birliği'nden verdiği haberleri ile artık karşımızda. Bu külliyyatla birlikte elimizde önce memleketi için çeşitli kampanyaların parçası olmuş, daha sonra kadın hareketinin öncüsü konumuna gelmiş ve ardından haksız bir suçlamayla kamu yaşamından silinmiş bir aktivistin duygu ve düşünceleri kadar hayal dünyasını da anlamak mümkün oluyor.

Nezihe Muhiddin'in feminist aktivizmi üzerine yapılan çalışmalar Muhiddin'in kadınların siyasi haklarını elde etmek için ne kadar çok çalıştığını bizlere anlatıyor.¹ Özellikle de Yaprak Zihnioğlu, Muhiddin'in Türk Kadınlar

* Boğaziçi Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü.

¹ Yaprak Zihnioğlu, *Kadınsız İnkılap* (İstanbul: Metis Yayınları, 2003); Ayşegül Baykan ve Belma Ötüş-Baskett, *Nezihe Muhittin ve Türk Kadını 1931* (İstanbul: İletişim Yayınları, 1999).

Birliği başkanlığından çeşitli siyasi oyunlarla düşürülmesinin öyküsünü etraflıca anlatmaktadır. Şimdi Muhiddin'in hangi ortamlarda, hangi gerekçelerle ve nasıl bir üslup kullanarak kadın haklarını savundugunu da görmemiz mümkün oluyor.² Osmanlı Türk Hanımları Esirgeme Derneği'nin sekreteri sıfatıyla *Kadınlar Dünyası*'nda basılan kadınlarla ilgili ilk makalelerinin birinde örneğin, kadınların toplumsal konumu ile siyasi rejim arasındaki ilişki hakkında önemli saptamalarda bulunuyor. Üslubu kızıştırmacı ve harekete geçirici. Bazen bu üslup yüzünden başının derde de girebildiği oluyor. 1913 yılında *Kadınlar Dünyası*'nın 14. sayısında yayınlanan "Bir Mütalaa" başlıklı yazısı bu açıdan çok öğretici. Bu yıllarda Osmanlı sanayiinin gelişebilmesi için kadınları Türk malı almaya davet eden ateşli konferanslarının ardından *Kadınlar Dünyası*'nda çıkan bir eleştiri Nezihe Muhiddin'i cevap vermeye zorluyor. Lafi fazla uzatmadan verilen kesin yanıtlarına ve "Hem niçin ecnebilere alışveriş etmeyelim cümlesi bu kadar bais-i endişe ve münakaşa olsun?" gibi tartışmalı üslubuna makalenin sonunda *Kadınlar Dünyası*'ndan gelen yanıt aşağılayıcı olduğu kadar orta yolcu olmayan birinin ileride başına geleceklerin habercisi adeta: "Kadınlar Dünyası: Biz muhterem Nezihe Muhlis Harumefendi'ye her hususta itidali tekrar halisane tavsiye ederiz. Zira tekâmülün dahi edvar-ı mahsusası vardır."

Gerçekten de Nezihe Muhiddin'in itidale ayıracak ne vakti ne de sabrı vardır. Bir şeylerin vatan ya da kadınlar lehine değişmesini istediği zaman bunun hemen olmasını istemekte ve nasıl olacağının da mantıklı yolunu göstermektedir. Yazlarındaki bu sabırsızlığına fırtınalı yaşam öyküsü çerçevesinde Ayşegül Baykan³ tarafından değinilmiştir. Bu sabırsızlık aynı zamanda roman ve kısa hikâyelerine de yansımıştır. Kısa hikâyelerinin gücü tam da bu ekonomik yazı özelliğinden gelmektedir. Nezihe Muhiddin, bu hikâyelerin birinde Osmanlı devrinde Bursa'nın bir köyünde, gayri meşru çocuğunu başkalarına vermek zorunda kalan yoksul bir kadının ıstırabını,

2 Muhiddin'in biyografisi yazarın kullandığı üslup yelpazesinin sadece küçük bir bölümünü okura sunmaktadır.

3 Bkz. Ayşegül Baykan, "Nezihe Muhittin'de Feminizmin Düşünsel Kökenleri," *Nezihe Muhittin ve Türk Kadını 1931 içinde*, haz. Ayşegül Baykan ve Belma Ötüş-Baskett, (İstanbul: İletişim Yayınları, 1999), 15-38.

ahlak sahibi bir çocuğun yaşamını ya da evladı için her şeye katlanan bir ailenin öyküsünü kısacık ama çarpıcı cümlelerle ifade eder. Bunlar çoğunlukla eğitici, kıssadan hisse anlatılardır. Ancak en çarpıcı yanları içerdikleri şiddettir.

Nezihe Muhiddin'in romanları da hikâyeleri gibi şiddet doludur. Bu şiddet adeta Nezihe Muhiddin'in etrafındaki günlük yaşamda gözlemlediği (belki de yaşadığı) şiddetin bir tezahürü gibidir. Örneğin *Boz Kurt* adlı romanında İstanbul'un yoksullarının yaşamı ve güçlünün güçsüze yönelttiği şiddet üzerinde çok durulmadan aktarılmaktadır. Cariyelerin yaşamını anlattığı *Sus Kalbim Sus!* ve *Benliğim Benimdir!*'de ise kadınların bedenine Osmanlı konaklarında uygulanan cinsel ve psikolojik şiddet konu edilmektedir. Ancak *Boz Kurt*'ta da olduğu gibi, bu şiddetin üzerinde durulmamakta, gündelik yaşamın olağan bir parçası olarak anlatılmaktadır. Osmanlı yaşamını konu alan romanlarda konak ailesi ve eski gelenekler şiddetin kaynağı olarak görülürken Cumhuriyet'ten sonra yazdığı romanlarda şiddet hızlı bir yaşam değişimine hazır olmayan bireylerin kendilerinin yarattığı bir olgu haline geliyor. *Güzellik Kraliçesi*'nde kendi güzelliğinin etrafında uyandırdığı hayranlıkla değişen, kendi hislerini anlamakta zorlanan genç bir kızın hikâyesini, *Ateş Böcekleri*'nde ise şatafatlı Beyoğlu'nun asri yaşamına kendini kaptıran Aksaraylı bir gencin hikâyesini okuyoruz.

Şiddetin bu denli nesnel ve olağan anlatılmasının bir nedeni Nezihe Muhiddin'in Jale Parla'nın Ahmet Mithat Efendi'nin romanlarını irdelerken geliştirdiği "mutlak metin" kavramına uyan bir bakışı benimsemesinde yatıyor.⁴ Her şeyi bilen ve anlayan bir gözlemci olarak Nezihe Muhiddin bize yukarıda değindiğim sabırsızlıkla etrafımızı sarmış olan felaketleri göstermek ve önlem almamız için bizi hazırlamak istiyor. Farklı bakış açılarına bu metinde hiç yer yoktur. Hayat tüm çıplaklığıyla nesnel bir gözlem sonucunda göz önüne seriliyor. Yazar, kendiyle roman karakterleri arasına koyduğu mesafeyi okura da kabul ettirdiğinden okuyucu hiçbir karakterle özdeşleşemiyor. Bu romanlarda Halide Edib'de rastlanan

⁴ Jale Parla, *Babalar ve Oğullar Tanzimat Romanının Epistemolojik Temelleri*, 2. bs. (İstanbul: İletişim Yayınları, 1996).

psikolojik çözümlemeler ikircikli bir ruhun iç tartışmalarından ziyade⁵ belli bir toplumsal durumun ya da davranışının olağan sonuçları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Nezihe Muhiddin, aynı yıllarda yazan ve daha edebi olarak görülen Halide Edib, Yakup Kadri ya da Reşat Nuri'nin romanlarına göre romanlarında cinselliği hayatın orta yerine çekinmeden yerleştirmiştir. *Türk Kadını*'nda Halide Edib'i kendine örnek aldığını anlatan Nezihe Muhiddin'in romanlarında cinselliği kullanım biçiminin bu yıllarda kadınların yazdığı romanların kurgusunu belirleyen, tam da "Halide Edib formülü" olarak tanımlanabilecek olan kurgu biçiminden ne kadar uzak olduğunu görmekteyiz. Halide Edib romanlarında, kadınların cinsellikle boğuşmalarını ve ancak cinselliği benliklerinden uzaklaştırmayı başardıkları zaman yeni Türk kadını olabileceklerini anlatmaktadır.⁶ Nezihe Muhiddin'in romanlarında ise cinsellik yaşamın sıradan bir parçasıdır. Genç kızlar bedenlerini isteyerek ya da belli hesaplar sonucu evli olmadıkları adamlara verirler, aşklar akıllı uslu evliliklere dönüşmez, küçük maceralar korkunç sonuçlar doğurur. İnsanlar, çoğu kez kahramanlar da dahil olmak üzere, dar görüşlü, çıkarıcı ve bilgisizdirler. Arada bir ancak *Güzellik Kraliçesi*'nin Nedim Münir'i ya da *Ateş Böcekleri*'nin Hacer'i gibi akıllı ve bilgili erkekler ve kadınlar da karşımıza çıkar. Ancak bu gençlerin hakiki Türk evlatları olarak resmedilmeleri cinselliğin modern Türk kimliğindeki yerini Nezihe Muhiddin'in de Halide Edib'den farklı yorumlamadığının işareti olarak görülebilir.⁷ Ancak en önemli fark, Nezihe Muhiddin'in okuyucuyu cinselliğin çirkin yüzlerinden korumaya hiç çalışmamasıdır.

Bu karanlık ve gerçekçi olma iddiası taşıyan romanların okuyucuya anlatmak istediği birkaç önemli nokta vardır. Namık Kemal'den itibaren iyi

5 Bu ikircikliğin Halide Edib'in 1925 öncesi romanlarının bir özelliği olduğu unutulmamalı.

6 Halide Edib'in romanlarının bu yoldaki bir çözümlemesi için bkz. Nûkhet Sirman, "Kadınların Milliyeti," *Milliyetçilik. Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce*, der. Tanıl Bora, c. 4 (İstanbul: İletişim Yayınları, 2002).

7 *Sus Kalbim Sus!* romanının Zermisal/Zerrin'ini bu genellemenin dışında tutmak gerekir.

hayatın vazgeçilmez köşe taşı olarak yüceltilen çekirdek aileye övgü bu romanlarda da görülür. Yetim ya da öksüz büyüyen çocukların hep bir eksikliği, onları etraflarındaki tesadüflere kolay yem eden bir güvensizlikleri vardır. Saray ve eski Osmanlı konakları haksızlığın ve toplumsal çöküntünün esas nedenidir. Yine Namık Kemal ve Halide Edib'in romanlarında tartışılan aşk-sevgi karşılığını Nezihe Muhiddin de kullanmaktadır. Aşk, şatafatlı Beyoğlu gecelerinde olan ve geçici olduğu kadar insanı felakete sürükleyen bir duygu, sevgi ise daha derin ve sürekli bir anlaşmaya dayandığı için de çekirdek aileyi oluşturabilecek tek bağ. Sevgi karşılıklı anlayışla mümkün olacağından Nezihe Muhiddin'e göre insanların önce kendilerini anlamaları, olduklarından farklı davranmamaları gerekiyor. Ancak bunu yapabilenler gerçekten seven insanlar olabiliyor ve bunlar İstanbul ya da Paris'te okuyor da olsalar, kim olduklarını asla unutmazlar.

Kim olduğunu bilmek Nezihe Muhiddin'in milliyetçiliğinin en temel şiarı. Makalelerinde sık sık dile getirmiş olduğu gibi Türklük için çalışmak, Türk milletini yüceltmek ona göre başkalarını taklitten kaçınmayı gerektiriyor. Kendini *Türk Kadını*'nda " bu toprağın kızı" olarak niteleyen Nezihe Muhiddin'in feminizmi de milliyetçilikle iç içe geçmiştir. İktisat konferanslarında Osmanlı toplumundaki gayrimüslimlerin mallarını boykota çağırışından ve romanlarında İslamiyet'i övmesinden anlaşılacağı gibi Nezihe Muhiddin'in milliyetçiliği hem dini hem de etnik bir homojenlik anlayışı taşıyor. Nitekim Darülfünun konferansında (2 Şubat 1912) hitap ettiği kadınları "birlik, vahdet, meveddet günlerine" davet ediyor. Onun amacı Müslüman Türk kadınlarının toplumsal konumlarını yükseltmek. Çeşitli vesilelerle kadını yüceltmenin vatani yüceltmekle bir olduğunu vurgulayan Nezihe Muhiddin için feminizm de Türk toplumsal gerçekleri çerçevesinde ele alınması gereken bir amaç. Kadınlığın doğal yönleri unutulmamalı, ne erkeklerle ne de başka toplumların kadınlarına özenilmelidir. Anne ve eş olmanın için kadınlığın doğal gereklerinden. Her ne kadar *Türk Kadını*'nda Nezihe Muhiddin'in Türk Kadınlar Birliği'nden uzaklaştırdıktan sonra kendini savunmak için yazdığı bir metin olarak milliyetçiliğe fazla vurgu yapıldığı düşünülse de orada ortaya koyduğu fikirlerin çoğunu *Kadın Yolu* makalelerinde de görmek mümkün. Döneminin milliyetçi akımları içinde

büyüyen Nezihe Muhiddin'in, 1927 yılında Türk Kadınlar Birliği'nden uzaklaşmak zorunda bırakılmasının bile onu bu düşüncelere eleştirel bir mesafeden bakmasını sağlayamamış olması ilginçtir. Ancak bu fikirlerin bugün hâlâ çoğu orta sınıf Türk kadınının hem milliyetçiliğini hem de kadınlığını tanımlayan fikirler olduğu unutulmamalıdır.

İnandığına tutkuyla sarılan, nesnelliği bile hırsla ele alan bir aktivist, romancı ve feministin dünyasına hoş geldiniz.

Latin Harflerine Çeviri ve Güncelleştirilmiş Basımda İzlenen Yöntem

1. İmla: Türkçe sözcüklerde günümüz imlasına uyuldu (*Ana Yazım Kılavuzu*, 10. bs. İstanbul: Adam Yayınları, 1995; *Türkçe Sözlük*, 7. bs. Ankara: TDK, 1983; Dil Derneği, *Yazım Kılavuzu*, 6. bs. Ankara: 2005).

Arap harfli metinlerin çevirisinde ve Arapça ve Farsça sözcüklerin imlasında *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi* (İstanbul: Gelişim Yayınları, 1984) ile J. Redhouse, *A Turkish English Lexicon* (1890) esas alındı ve *Örnekli Etimolojik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*'nden (Mehmet Kanar, İstanbul: Derin Yayınları, 2003) yararlanıldı.

2. Diliçi çeviri: Az bilindiğini düşündüğümüz kimi Arapça-Farsça sözcüklerin ve tamlamaların günümüz Türkçesindeki karşılıkları köşeli ayraç içinde metne eklendi. Gerektiğinde, sözcüklerin bağlam içinde kullandığı anlam verildi. Kimi durumlarda kaynak metindeki cümle yapısıyla köşeli ayraç içindeki çeviri arasında uyum sağlanamadı: "Rahatsız olmanızı tecviz etmem [izin vermem]" gibi.

3. Noktalama imleri: Günümüz imlasına uygunluk sağlamak için gereken yerlere metinde bulunmayan noktalama imleri eklendi. Aynı şekilde kimi noktalama imleri kaldırıldı. Bugün kullanılmayan, yazarın tercih ettiği ve gününün eğilimlerini yansıtan noktalama imleri korundu (! ? !... gibi).

4. Okunamayan/anlaşılmayan sözcükler, dizgi hataları ve yıpranmış kaynaklar: Okunamayan/anlaşılmayan sözcükler dipnotta belirtildi. Farklı bir anlam taşıması ihtimali olan sözcükler, dipnotta metindeki imlasıyla gösterildi. Metinlerdeki dizgi hataları düzeltildi, anlam farklılığı yaratabilecek hatalar dipnotta gösterildi. Yazardan kaynaklanmadığını düşündüğümüz, muhtemelen baskı sırasında oluşan hatalar (paragraf atlamaları vb.) düzeltilmeye ve en aza indirilmeye çalışıldı. Anlam bozukluğu görülen diğer cümleler ise olduğu gibi bırakıldı ve dipnotta “aynen” ibaresiyle belirtildi. Kaynak metinlerdeki yırtılma, yıpranma, mücellit hatası, silik basım vd. nedenlerle karşılaşılan veri eksikliği metinde [...] imiyle belirtildi.

5. Karşılıklı konuşmalarda uzun çizginin kaldırılması ve özel adlara gelen ekler: Metinlerdeki konuşma çizgisi kaldırıldı, yerine tırnak imi kullanıldı. Özel adlara gelen eklerin kesme ile ayrıldığı, bugün özel adların yazımında gösterilmeyen ünsüz yumuşamasının yazıya yansıtıldığı saptandı. Özel adlara gelen ekler kesme imi eklenerek günümüz imlasına göre yazıldı. Mehmedin-Mehmet’in, Suade-Suat’a gibi.

6. Yabancı sözcükler ve özel adların imlası: Yabancı sözcükler metindeki imlası ile aktarıldı, gerektiğinde kaynak dildeki imlası dipnotta gösterildi ve açıklandı.

Yabancı özel adlar Türkçede söylendikleri gibi yazılmıştı. Özel adlar, özgün yazımlarını korumak amacıyla *AnaBritannica* (İstanbul: Ana Yayıncılık, 1986) esas alınarak değiştirildi ve metindeki imla dipnotta gösterildi. Şubert-Schubert gibi...

Yabancı roman kahramanlarının adları kaynak dildeki imlasıyla dipnotta belirtildi: Viktuvar-Victoire gibi.

7. Günün söyleyişini/imlasını sınırlı olarak yansıtmak: Romanların yayımlandığı dönemin imla özelliklerini gösteren “kordela, servi, kahve altı, feylesof, Çerkes, sahife” gibi bazı sözcüklerin metindeki imlası korundu. Ancak imlası bugünden farklı olan (apartuman, çenber, keşki, saġnak) ya da iki biçimde de yazılan (bazen-bazan, pembe-penbe, seda-sada...) çok sayıda sözcük günümüz imlasıyla gösterildi..

Takalarda incelme eğilimi yer yer yansıtıldı: tamamiyle, iltimaatiyle gibi. Metinlerde, çoğu zaman kaynaştırma y’sinin kullanılmadığı, “ile” bağlacının

sözcüğe doğrudan eklendiği görüldü. Bu durumlarda günümüzün seslendirme eğilimlerine uymak için ince sesliyle bitenlerde “ile” bağlacı bitişikse “-iyle” biçiminde; kalın seslilerde ise ayrı okundu/yazıldı: *elile: eliyle ve huşule: huşu ile* gibi.

-y sesinin kendisinden önceki geniş ünlüleri daraltması özelliğiyle ilgili olarak bugünün imlasına uyuldu: Gitmiyen-gitmeyen, ısıldayor-ısıldıyor gibi. Hece düşmesinin imlaya yansıtılmadığı örnekler değiştirildi: şehiri-şehri, omuzu-omzu gibi. Bazı durumlarda -mak ekiyle kurulan eylemliler -ma ekiyle kullanıldığı biçime dönüştürüldü: yapmağı-yapmayı.

8. Arap harfli kaynak metinlere gönderme: Çeviri metinlerin kenar boşluklarında, web sayfasında yayımladığımız (www.kitapyayinevi.com) ıpkıbasımın sayfa sayıları gösterildi.

Yararlanılan Kaynaklar

- Britannica *AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi*. İstanbul: Ana Yayıncılık, 1986.
- Devellioğlu Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Sözlük*. 18. bs. Ankara: Aydın Kitabevi, 2001.
- Eyuboglu Eyuboglu, İsmet Zeki. *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*. 4. bs. İstanbul: Sosyal Yayınlar, 2004.
- İstanbul A. *İstanbul Ansiklopedisi*. İstanbul: Tarih Vakfı, 1994.
- Kanar Kanar, Mehmet. *Örneklî Etimolojik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Derin Yayınları, 2003.
- Karal Karal, Enver Ziya. *Osmanlı Tarihi*. Ankara: TTK, 1962.
- Larousse *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*. İstanbul: Gelişim Yayınları, 1984.
- Lexicon Redhouse, J. W. *A Turkish and English Lexicon*. Beyrut: Libraire du Liban, 1987.
- Okyanus Tuğlacı, Pars. *Okyanus 20. Yüzyıl Ansiklopedik Sözlük*. İstanbul: Pars Yayınları, 1972.
- Özege Özege, M. Seyfettin. *Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu*. İstanbul: Fatih Yayınevi, 1971.
- Özön Özön, M. Nihat. *Resimli Büyük Türk Dili Sözlüğü*. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1971.

- Pakalın Pakalın, M. Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: MEB, 1993.
- Püsküllüoğlu Püsküllüoğlu, Ali. *Arkadaş Türkçe Sözlük*. 8. bs. Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2004.
- Sak Sak, Ziya. *Teknik Terimler Sözlüğü*. İstanbul: Sak Yayınları, 1985.
- Webster *Webster's Ninth New Collegiate Dictionary*. Massachusetts: Webster, 1983.
- Yalım Yalım, Özcan. *Türkçe'de Yakın ve Karşıt Anlamlılar Sözlüğü*. Ankara: İmge Kitabevi, 1998.

Nezihe Muhiddin

Şebab-ı Tebah

Muhtar Halid Külliyyatı

Milli Eserler Kısmı

Adet: 6

Şebab-ı Tebah

Nezihe Muhlis

Sahip ve naşiri

Muhtar Halid Kitaphanesi - İstanbul

1327

Tanin Matbaası

Şebab-ı Tebah

*Kalbim harâb, cism-i nizâmı kadar harâb,
Müdhîş, memâtdan daha müdhîş bu iktirâb.¹*

Tevfik Fikret

Artık infaz-ı ihtizarımı [can çekişmemin infazını] beklediğim şu son dakikalarda ne çekilmez bir bataet [ağırılık] var! Vücudumdaki mukavemet beni hayretler içinde bırakıyor. Bütün sevdiklerim gittiler. İlin sonunda Süheyla da onlara karıştı. Son mektubunu aldıktan ve onun muazzez, nazik vücudunu diyar-ı ademe [yokluk diyarına] sürükleyen tabutunu çamurlarda yuvarlanarak son hâbgâhına [yatağına] kadar teşyi ettikten [uğurladıktan] sonra hâlâ yaşıyorum! İşte o yevm-i meşumu [uğursuz günü] takip eden yirmi günden sonra medid [uzun], kâbuslu bir uykudan uyanır gibi iki gün evvel gözlerimi açtım. Ah, bu iki gün! Harab-ı metrukiyet içinde sensiz kaldığımı anlayarak yaşadığım bu iki gün! Bu belki yarım asırlık bir ömr-i sefilane-

¹ cism-i nizâm - zayıf bedenim; memâtdan - ölümden; iktirâb - azap

nin bütün elemelerinden, mahrumiyetlerinden daha müthiş, daha me-
raretbahş [acı verici]!

Artık muhitimi karanlık ve boşluktan ibaret görüyorum. Mevcudiyeti-
tim her dakika bir parça daha tevellüt eden [yayılan] bir hava-yı zehr-i la-
kaydi içinde yüzüyor. Bütün mükevvenat-ı maddiye [maddi varlıklar],
havâs-ı tabiiyem [duygularım] üzerinde layikiyle bir tesir-i intibah [uya-
rıcı etki] hâsıl edemiyor. Annemin sirîşk-i muhtaribanesi [acılı gözyaşla-
rı], kuşların terennûmat-ı sevdakâranesi, kâinatın güzelliği bende hiçbir
meserret [sevinç] veya teessür emaresi uyandıramıyor.

Kalbim, şeb-i deycur-ı felaketde [karanlık felaket gecesinde] bilane
[yuvasız] kalmış mecruh [yaralı] bir kuş gibi yalnız acı duymaktan, yalnız
seng-i hicranının acısını duymaktan başka bir şey hissetmeyerek çırpını-
yor. İşte bak! Bahar yine kuşları, çiçekleri, kelebekleriyle avdet ediyor.
Söyle! Söyle! Yalnız geri dönmeyecek bir sen misin Süheyla? Ben bu cuşîş-
i taravetden [çoşan tazelikten] bir şemme-i neşve [sevinç zerresi] duymu-
yorum. Her güzellik bana senin igtirabını [kayboluşunu] ihtar ediyor.

Yeşil yapraklar içinde sevişen kuşların sevdalarında sanki bir eksiklik
var. Zannediyorum ki bütün kâinat senin hicranından müşteki! Çiçekle-
ri okşayarak çimenlerin içinde gizlenen bir ah-ı hasirane [kaybedilene ah]
sanki benim matemime iştirak ederek inliyor. Ah Süheyla, ah! Pek çabuk
kavuştuğun ölümü, o halaskârı niçin benim imdadıma göndermiyor-
sun?.. Ey dest-i halaskâr! Ey ecel! Sana bu kadar iftikâr edenlerden [ihtiyaç
duyanlardan] niçin uzaklaşıyorsun?.. Yaşamayacağımı anlıyorum.
Manevi marazların en mühliki [öldürücüsü], en kahharı [kahredicisi]
olan aşk elbet beni de ölümün âğuşuna [kucığına] atacak! Lakin dünya-
da bulunacağım birkaç gün seni hayalimde büsbütün canlandırarak yaşa-
mak isterim. Belki eyyam-ı güzestemin [geçen günlerimin] senin varlığın-
la süslenen şen, mesut dakikalarını ihya edebilirsem daha müsterih ola-
rak sana kavuşacağım!

Senden ilk mektubu aldığım gün ne kadar mesut idim! Meğer ben seni
o zamandan beri ve belki daha evvel, çocukluğumdan beri seviyormuşum!

O sabah gözlerimi açtığım zaman Boğaz'ın mavi sularını gümüşleyen güneş, saf bir köylü kızı gibi tebessüm ediyordu. Kalktım, pencereyi açtım. Oh! Etrafımda öyle mutarra [taze] bir bahar neşesi vardı ki artık kalbimde uyumaya yaklaşan hissiyat-ı şebab [gençlik hisleri] bilâihtiyar coşmaya başladı.

Ağaçlar, dallar yeşermiş, çiçekler açmıştı. Korularda, çimenlerde perilerin nağmeleri uçuşuyor, dünya gülüyor, neşelerle kaynaşıyordu. Sanki bu pür şetaret [şenlik dolu] günü alkışlayan güneş, ipek bulutların arasından avuç avuç münevver şerareler saçıyor, elmas taneleri serpiyordu.

Denizin sath-ı kebûdunu [mavi yüzeyini] buruşturan, pencereme kadar uzanmaya çalışan zarif bir yasemen dalını hafif hafif tehviz eden [titreştiren] nesim-i muattar [ıtırılı meltem], çoktan beri Beyoğlu'nun ciya-detten [tazelikten] mahrum, mütefessih [kokuşmuş] havasını yutmaktan takallûs eden [büzülen] ciğerlerime doldukça beni daha coşturuyor, daha neşvedar [neşeli] ediyordu.

Bir iki geveze küçük kuş şuh civıltılarla birbirlerine neşaid-i aşk [aşk şiirleri] taganni ederlerken [okurken] bende bu mini mini sevdakârlarla öpüşmek için çılgınca arzular uyanıyordu.

Sanki yeniden gençleşmiştim. Bahçeye koşuyor, orada kameriyenin etrafında henüz yeşermeye başlayan terûtaze yaprakçıklar üzerinde tebellür eden [billurlaşan] şebnem katrelerini [damlalarını] içerek bütün vücuduma serin, nuşin [tatlı] bir mayiin seylanını [akışını] hisseder gibi oluyordum. Hakikaten gençleşmiştim. Buna gülmeli. İnsanlar bazen gençlikte de ihtiyarlıyor. İşte fart-ı taab [derin acılar] beni de pek çabuk kocatmıştı. Adeta yirmi altı senelik ömrüm taşınması güç, ağır bir yük gibi beni eziyordu.

Benim yaşımdakilere çocuk deniliyor! Fersude [yıpranmış] bir ihtiyar-
dan ziyade hayatın beyaban-ı meraretinde [acılarının çölünde] zevkten hicrana, hicrandan melale [hüzne] düşen ve bütün tahavvûlat-ı dühûru [devir değişmelerini] en sonunda birer sinematograf sahnesi kadar lakay-
dane süzen bir adama çocuk demek ne büyük hata! Köhne, yorgun bir kalp, genç bir sima! Acaba insanları aldatan bu gizli tezat mı?..

Şu son -benim istidat-ı sefihanemi büsbütün inbisat ettiren [artıran]-
son iki senelik hayatım! Ve o zamanın genç, pür emel perileri! Muğfil

[aldatıcı], nevazişgâr [gönül okşayıcı] mahlukları! Riyakâr ve müstehzi kadınları! Hep, benim hissiyatımda bu inkılabat-ı mütevaliyeyi [birbirini izleyen değişimleri] hâsıl eden hep onlar! İbtida [önce] ruhumu şiir-i bekâretleriyle [hoşa giden bekâretleriyle] beyaz bulutlara isad eden [yükselten], sonra yılanlı tebessümleriyle mevcudiyetimi hevesat-ı Hodgâmaneye [bencilce heveslere] düşüren, daha sonra levs-i riyaları ile hayatımı, kalbimi ezen medeniyetin hunriz [acımasız] kadınları! Kalbim onlara karşı o kadar lebriz-i intikam idi [intikam hissiyle dolup taşıyordu] ki onları uzun müddet, uzun bir kış feramuş etmekle [unutmakla], daha doğrusu etmeye çalışmakla kendilerinden ahz-ı sar ediyordum [öç alıyordum]. Ne yapayım, kalbim ancak bu kadarına müsait bulunuyor. Beni bu hallere getiren hikâyelerimi uzun uzun yazsam kadınlarla dolu birer çılgın sergüzeştten başka bir şey olmayacak. Bunlar ibtidaları hayata yeni alışan bir genç kalp için birer büyük acı! Lakin sonraları insanların televvünat-ı riyakârlarına [riyakârca değişimlerine] vazih birer tecrübe... Sonra hep adem-i itimat [itimatsızlık]! Daha sonra işkence-i tereddüt! İşte benim bu çılgın sergüzeştlerimin tesirleriyle de kalbim cerihadar [yaralı]! Daima emniyetsizlik içinde, aldanmamak azmiyle çırpınmak, sevilen bir kadına karşı daima adem-i emniyet kalbe ne büyük bir eza veriyor. Lakin bu kadar ihtimamatın neticesi ne? Yine aldanmak! Yine telehhûf [üzüntü]!

Beni zannımca tecrübekâr eden hikâyelerimi yazmayacağım. Yalnız hayatımın vukuatı içinde oldukça mühimini teşkil eden ve beni büsbütün kadınlar hakkında nefretlere düşüren, uzun, kasvetli bir kışı münzevi geçirtmeye sebep olan son vaka! Onu zikretmemek kabil değil. Ah Margerita Francesco Bella!² Ah bu narin İtalyan dilberi! Kadınların iğfalat-ı iblisanelerine aldanmamaya pek mutmain [emin] olan kalbim, sahnede sanki mazi-i eyyamımın [geçmiş günlerimin] mezamir-i hicranını [derin acılarını] tagannî eder gibi titreyen bu genç sedaya yine ne çabuk meclup [tutkun] olup kalmıştı; onun gözlerinin içinde ne suzişli [dokunaklı] bir tazallûm [sızlanma] vardı; sonra yine bir gece o güzel siyah gözlerinden şi-

2 Metinde "Margerita Francesko Bella".

hablar [kıvılcımlar] saçarak bana nasıl aldandığını riyasız olarak anlatmıştı! Demek ikimiz de bedbaht idik? O bana o kadar bakir ve yüksek görünmüştü ki sanki zülal-i aşkı bütün berraklığı ile onun parmaklarının ucundan içiyordum. Ah meğer yine aldanmışım. Bunu pek çabuk anladım. Dama bana matuf olan gözlerin, o samimi, gizli tebessümlerin bir iki ay sonra başka simalarda dolaşarak yeni, heyecanlı bir aşk aradığını görerek makhur [kahrolmuş], zebun [güçsüz] evime kapandım.

İşte o günden beri hiç onları düşünmüyor ve belki düşünmemeye çalışıyordum. Lakin bilmeyerek yine onlarla meşgul olmuşum. O gün o kadar neşeli, o kadar coşkundum ki bütün kararlarıma rağmen yine hep onları, kadınları düşünmek istiyordum. Lakin artık kirli, çamurlu mahluklar hendeki boşlukları dolduramıyordu. Kameriye'nin altında Virginie³ gibi alif, masum bir genç kıızı düşünüyor, denize baktıkça Graziella kadar saf, latif, mahmum-ı aşk [aşk hummasına tutulmuş] bir bakireyi tasavvur ediyordum. Ah bu kadın ihtiyacı benden hiç zail olmayacaktı. Çılgın gibi eve giriyor, bahçeye çıkıyordum. Birkaç aydır mağmumiyetime, sessizliğime alışanlar bu hallerime gülüyorlardı. Yukarıki odasının penceresine mahkûm olan topal Zarafet Bacı'yı kucığıma alarak bahçeye indirmek, çocuklarla koşmak gibi tuhaf hallerimden "Zerefşan", bu güzel Çerkes kıızı da cesaret almış olmalı ki laubaliyane bir sesle,

"Küçükbey," diyordu, "Size bir şey söyleyeceğim. Lakin müjde verirsiniz, efendim."

Çoktan beri bu kızcağızın yüzüne bakmamıştım. Hakikaten nazar-ı dikkati celp edecek derecede büyümüş, güzelleşmişti. Yüzüne baktığıma görünce mahcup oldu, ben de pembeleşmiş yanaklarına bir fiske vurarak,

"İşte sana müjdelik. Ne söyleyeceksin bakalım?" dedim. O benim bu serbestane şakamdan büsbütün utanarak elime bir mektup verdi. Sonra kuşlar gibi uçarak yanımdan çekildi gitti. Mektubu açtım. Evvela şaşıladım. Sonra birbirine girift olmuş bir imza: "Süheyla Necib" uzunca bir müddettir unuttur gibi olduğum bir hatırayı ihya eder gibi oldu. İki muazzez vücut gözlerimin önünde tecessüm etti [belirdi]. Demek beni

1 Metinde "Virjini".

saadet-i münzevîyelerinde de unutmamışlardı? Bu genç zevç ve zevce benim sabavet [çocukluk] arkadaşlarımdı. Necib'i, Süheyla'nın vasıtası ile tanıştım. Bunlar gayet zengin, âlicenap bir ailenin yetiştirdiği iki yegen idiler. Validem Süheyla'nın annesiyle çok sevişirlerdi. Tatil günleri ekseriya beni de beraber götürürdü, Şişli'deki konaklarının büyük, muntazam bahçesinde Süheyla'yla beraber oynardık. Aramızda tıflane [çocukça] bir istinas [alışma] hâsıl olmuştu. Bazen o da validesiyle bize gelirdi, birlikte Beyoğlu seyrânları [gezintileri] yapardık. O yanımda küçük bir hemşire yahut samimi bir arkadaş gibi bulundukça göğsümün bir hiss-i gururla kabardığını hissederdim. Süheyla o kadar halim, munis, zeki bir kızdı ki kendisini bütün erkek arkadaşlarıma tercih ediyordum. Bende bu tercihi tevlit eden [doğuran] ondaki letafet ve zarafetti. Mesela o bahçede koşarken lacivert fistanının omuzlarına bir küme sarı ve yumuşak ipek yığını gibi yayılan mütemevviç [dalgalı], parlak saçlarının öteye beriye uçuşan huyût-ı zerrini [altın sarısı tellerini] arkasından temaşa eder [seyreder] ve ayaklarının çakıl taşları üzerinde hâsıl ettiği hafif sedayı ve onların zarafet-i revişindeki [yürüyüşündeki zarafeti] muntazam, mini mini hatveleri [adımları] o zamanlar mahiyetini anlamadığım bir zevk-i mahasinperverane ile seyreder ve pek mütelezziz olurdum [haz alırdım]. Tabii diğer erkek arkadaşlarımda bu nezaket ve zarafeti bulamadığım cihetle onu seviyor ve tercih ediyordum. Bazen benim hakkımda onun ne fikirde olduğunu anlamak için pek meraklara düşerdim. Acaba kendisini sıkıyor muydum? O zaman hiddetlenirdim. Ah! Bunu bir kere anlasaydım, artık onunla görüşmeyecektim. Bu gittikçe nazarımda bir muamma olmuştu. Onu bazen mütefekkir [düşünceli] görsem mutlaka benden sıkıldığına hükmederek mahzun olurdum.

Bir gün o bu muammayı halletti.

“Oh!” diyordu. “Bugün birçok misafirlerim vardı. Bunlar ne tuhaf çocuklardı, bilseniz! Hiç uyuşamadık, pek sıkıldım. Siz olsa idiniz sıkılmayacaktım.”

Ah, ne kadar memnun ve bahtiyar olmuşum. Gözlerim gülüyordu, memnuniyetimden ellerini sıkıyordum. O bundan sonra bir iki defa da-

ha bana böyle sırlar tevdi etmişti [vermişti]. Artık müsterih idim. Bazen düşünceleri benden sıkıldığı için değilmiş. O bilakis başka çocuklardan sıkılıyormuş.

Ekseriyetle, beraber jimnastik yapar, koşar oynardık. Lakin onda öyle bir vakar-ı necibane [soylu ağırbaşlılık] vardı ki beni bilâihtiyar ihtirama [saygıya] mecbur ederdi. Yalnızlığı çok severdi. Bazen yanımdan kaybolarak bahçenin en karanlık, en kuytu bir yerine gizlenirdi. Artık buna o kadar alışmıştım ki haberi olmaksızın kendisini takip eder ve koruların içinde bulurdum. O, bu esnada mini mini başını omzuna temayül ettirir, mavi gözlerini kırpıştırarak öyle yüksek ve büyük düşünürdü ki sormaya veya ufak bir gürültü etmeye cesaret edemezdim. Lakin o benim enzâr-ı istizahkâranemden [sorgulayan bakışlarımdan] merak ve şüphe ettiğimi anlayarak ketumiyet-i fitriyesiyle saklamak ister ve gülerek,

“Pek yorulmuştum da...” derdi.

Bir gün onlara gittiğimiz zaman Süheyla’yı bir güzel çocukla beraber buldum. Gayet samimi görüşüyorlardı. Süheyla beni görerek çocukla beraber benim yanıma geldi:

“Fazıl Bey... Yeni bir arkadaş olarak amcazadem Necib’i kabul eder misiniz? Bir hafta evvel Selanik’ten geldiler,” diyerek Necib’i takdim etti. İçimden, “Keşke gelmeseydiler,” dedim. Çünkü kuskanmaya başlamıştım. Belki bu bir kız çocuk olaydı bu kadar mustarip olmayacaktım.

Süheyla pek hissiyet gösteriyordu. Benim hissiyatımı anlamış gibi ikimize de aynı muamele-i nazikânede bulunuyordu. O zaman kalbimde bir şeyin kırıldığını pek acı bir surette hissetmiştim. Süheyla’nın arkadaşı olarak yalnız kendimi farz ediyordum. Onun amcazadesiyle beni tefrik etmemesi pek canımı sıkıyordu. Birkaç defa ağlamamak için gözyaşlarımı zor zapt ettim. Bu beni pek fenalaştırıyordu. Acıtan, tırmalayan bir şeyin boğazımı yaktığını hissediyordum.

Hele ara sıra Almanca görüşmeleri beni büsbütün coşturuyordu. Demek benden gizli görüşmek istiyorlar, beni yabancı tutuyorlardı? Eve geldiğimiz zaman hâlâ bunları unutamamıştım. İlk defa olarak anneme göstermemek için gizli gizli ağladığım vaka bu olmuştu.

O zamanlar on üç yaşında vardım. O günden sonra Süheyla'yı daha az görmek istiyordum. Hem zaten beni de mektebe vermişlerdi. Tesadüf, beni Necib'le bir araya getirdi. İkimiz de aynı sınıfta bulunuyorduk. Aramızda bir hiss-i rakibane uyanacak zannettim. Çünkü kendi hissime göre hüküm veriyordum; ben ona soğuk muamele gösteriyordum. Lakin sonra pişman oldum. Bu Necib o kadar iyi yürekli, o kadar asil bir çocuktu ki kalbimde pek çabuk Süheyla'nın mevkîini işgal etmeye başladı, daha sonraları aramızda onun da, velhasıl her şeyin fevkinde bir muhabbet, kardeşlik hâsıl oldu. Hakkımda o kadar müşfik ve rahim bulunuyordu ki nasıl ifa-yı şükran edeceğimde mütehayyir [şaşırp kalmış] idim. Fransızca'yı pek iyi bilmiyordum. Ben yalnız İngilizce tahsil etmiştim. Onun himmetiyle Fransızcada gösterdiğim muvaffakiyeti istirkap [çekememezlik] etmez, bildiği şeyleri öğretmeye çalışır, bu suretle say [çalışma] ve gayretimi tezyit ederdi [artırırdı].

14

Süheyla'yı pek nadiren görüyordum. O şimdi resme çalışıyordu. O kadar ciddileşmişti ki kendisinde en büyük ressamların eda-yı istiğraki [kendini adanmış hali] görülüyordu.

Ara sıra Necib'le namzetliklerinin [nişanlılıklarının] icra olunacağını işitiyordum. Bir gün Necib'e sordum. Genç adamın sararmış çehresinde pembe bir tebessüm dolaşarak Süheyla'yı ne kadar çok sevdiğini, bu zayıf, mariz vücudunu ancak ona layık bir zevç olmak için yordüğünü, genç kız için en muazzez emeller beslediğini anlattı.

Süheyla da onu seviyordu. Bahtiyar olmaya layık idiler. Necib'i bütün kalbimle tebrik ettim. Bende hiçbir hiss-i rakibane uyanmadı. Çünkü ben o zaman hevesata daldığım bir devrede idim. Ciddi kadınlara yalnız ihtiram etmeyi bilirdim. Böylelerin aşk ve muhabbetten ziyade hürmet edilmeye layık olduklarına hükmediyordum.

Çok geçmedi... Necib Paris'ten avdet ettiği zaman izdivaç ettiler. Arkadaşım karısını benden kaçırmadı. Bir sene burada bulundular. Necib pek yorgun düşmüştü. Zaten nahif bir çocuktu. İkisi de uzleti [yalnızlığı] seviyorlardı. Bir sene evvel hem doktorun tavsiyesi, hem de kendi arzuları üzerine münzevi köylerin birisine çekilmişlerdi. Orası onları o kadar mütelezzez ediyordu ki aileleri, ne avdet etmeleri için ısrar ve ne de sık sık giderek zevklerini ihlal ediyordu...

Bu tefekkürat beni iyice yormuştu. Elimde duran kâğıdı bir daha okumak istedim. Bu bir eser-i nezaket olarak Süheyla tarafından yazılmıştı:

Kardeşim Fazıl Bey!

Geçen sene yalnızlığın bütûn zevkine doyduk. Bu sene biraz boşluk hisseder gibi oluyoruz. Necib, havasından ben de sükûnetinden istifade ettiğimiz cihetle burasını terk etmiyoruz. Eğer teşrif ederseniz, siz de biz de müstefit oluruz.

Bilseniz, burası o kadar her şeyden uzak, o kadar sakit [sessiz] ki insan kendisini mavi bulutlara gömülmüş sanıyor. Her halde bekliyoruz. İhtiramat.

Süheyla Necib

Bu sözler ne kadar halisane, riyadan ârf olarak yazılmıştı. Gönülümün samimiyete pek büyük ihtiyacı vardı.

Mektubunu elimden bırakmıyor, Süheyla ve Necib'i çocukluk hatıraları ile beraber düşünmekten pek büyük bir zevk alıyordum.

Onlara karşı perverde ettiğim [beslediğim] hürmet cidden pek büyük idi. Hiçbir zaman buhranlı zamanlarımda onları düşünerek hatıralarını telvis etmedim [kirlletmedim]. Süheyla'yı en saf ve ulvi dakikalarımda tahayyül eder, haklarında daima en halisane temenniyatta bulunurdum.

Necib ne kadar mesut idi. Benim gibi serseriyane dolaşacağına yalnız değerli, güzel bir kadına hasr-ı emel ederek bahtiyar olmuştu. Bu iki mesut çifti görmek için kalbimde pek şedit [şiddetli] ve ani arzular peyda olmaya başladı. Mümkün olsa hemen şitab edecektim [koşacaktım].

O gece fikir ve kararımı anneme tebliğ ettikten sonra dışarıya çıktım. Artık altı ay yazı orada imrar edecektim [geçirecektim]. Birçok meşgalelerden sonra sükûnet arayan feylesoflar kadar dinlenmeye ihtiyacım vardı.

Bu neşe ile bahçeye inmek istedim. Her yer şen, şatır, neşvedar, müferrih [iç açıcı] görünüyordu.

Bilâihtiyar fikrim Süheyla (!) ve Necib ile meşgul olarak geç vakit odama dönüyordum. Birdenbire bir şehik-i muhtaribane [ıstıraplı hıçkırık],

bir ah işitir gibi oldum. Ses “Zerefşan”ın odasından geliyordu. Canım sıklıdı. Kızcağızı teselli için odasına girmek istedim. Çünkü o kadar münbasit [şen] ve münşerih [sıkıntıdan uzak] idim ki... hiç kimseyi meysus [kederli] görmek istemiyordum. Sonra vaktin münasebetsizliği fikrime mâni oldu.

Bir evlat gibi sevildiği ve tahsil ve terbiyesine dikkat edildiği halde kim bilir onun da söylemeye cesaret edemeyecek neleri vardı! Zavallı kızcağız!..

17

Odama çıktım. Bir müddet pencerenin önünde durdum. Sema o kadar dalgın, mehtap o kadar parlak idi ki denizin musaffa [arınmış] sularında kamerin [ayın] inikas-ı nuranisi [ışıklı yansıması] bir gubâr-ı zerrin [altın tozu] gibi parlıyordu. Bulutların şeffaflığı arasında yine iki sarışın, mütefekkir sima manzurum oldu [göründü]. Bunlar Süheyla ve Necib idi.

Sabahleyin perdelerin arasından nüfuz eden güneşin ziya-i hayatbahşası ile uyandım. Vücudumda biraz kesel [uyuşukluk] vardı. Sabah kahvaltısını getiren hizmetçiye pencereyi açmasını söyledim. Şimdi içeriye mugaşşi [bayıltıcı], ılık bir hava giriyordu. Gece geç yattığım için epeyce uyumuştum. Saat üç vardı. Bugün yapacağım ufak seyahati derhatır ettim. Bunun için beş vapuruna yetişmek zaruri idi.

Lakin nedense bende akşamki hâhiş [istek] kalmamıştı. Ne çare ki bir kere söz vermiş, telgraf çekmiştim.

Hele gece gördüğüm bir rüya beni büsbütün tereddütler içinde bırakıyordu. Bu rüya asabıma pek fena tesir etmişti. Bir türlü unutamıyor, vazihan tahattur ederken [hatırlarken] aynı heyecanları hissediyordum:

18

Sanki orada idim. Süheyla bildiğimden daha güzel ve nurani idi. Hep birlikte büyük bir gölün etrafında dolaşıyorduk. Ben kalbimde müşevveş [karmakarışık] bir hisle esrarengiz karanlıklarla kuylananan meşcereye [koruluğa] bakarken Süheyla'nın sada-yı istimdadını [yardım isteyen sesini] işittim. O, gölün sularına düşüp kaybolan Necib'i gösterecek suya atılmak istiyordu. Ben genç kadına mâni olmak için elini tuttum. Bir an için hayallerimiz gözlerimizde inikas etti. Onun elini tutarken Necib'in felaketini unuttur gibi olduğumdan kendimi telin ediyor-

dum. O da sanki aynı şeyleri hissetmiş gibi beni çekti. İkimiz birden gö-lün içine düştük.

Rüyaya atf-ı şemet edecek kadar hurafata [hurafelere] mutakit değil-dim [inanmıyordum]. Bu bir tesadûf yahut akşamki hülyaların bir tecel-li-i nevmisi [uykuda belirişi] demek istiyordum. Lakin gizli bir korku kal-bimi kemirmekten hali [geri] kalmıyordu.

Evet, gece bahçede mazinin tatlı hülyaları içinde yaşarken Süheyla'yı pek çok düşünmüştüm. O, bana pek ruhperver, pek ulvi görünmüştü. Adeta Necib'in mesudiyetine gıpta eder gibi olmuştum. Çünkü bende ru-humu ısıtacak şefik, fedakâr bir kadın kalbine şiddetli ihtiyaçlar vardı. Yavaş yavaş kalktım. Seyahat levazımım ihzar olundu [hazırlandı]. Giyi-nirken, endişelerim gittikçe zail oluyordu. Akşamki gibi gülmek ve mün-şerih durmak istiyordum.

19 Evdekilerle veda ederken Zerefşan'ın gözlerini yine bulutlu gördüm. Dün akşam da ağlıyordu. Esbab-ı yeisini [ümitsizliğinin sebeplerini] istif-sar edecektim [soracaktım]. Bunda biraz da benim taallukum [payım] var sanıyordum. Bazen bana inital eden [çevrilen] nazarlarında masumane bir serzeniş uçuyordu. Sonra bu fikirlerimi yine kendim cerh ve reddet-tim. Hülyaperverliğime hayret ediyordum. Ne kadar vehmiyata kapılmış-tım. Mutlaka her ağlayan benim için miydi? Hem Zerefşan henüz bir ço-cuk! Tefekkûratımdan utanarak çıktım.

Vapura binerken açık leylaki çarşafı, narin, zarif bir kadına tesadûf ettim. Bu beni epeyce oyaladı. Geçen sene Moda'da, yeşil çimenler içinde bir menekşe demeti taravetiyle nazarlarımı okşayan leylaki çarşafı genç kızı hatırlatıyordu. Onunla üç dört ay kadar ne safiyane uzaktan seviş-miştik. Şimdi mazide yaşamak benim için pek tatlı oluyordu. Bol bol ağ-layıp zehr-i hicranı döktükten sonra geniş nefes alanlar gibi müsterih, münbasit idim. Yalnız bir rehavet vücudumu hafif yorgunluklar içinde bırakıyordu.

Trende oldukça kalabalık vardı. Lakin bunlar da ilk istasyonlarda in-diler. Ben yalnızca kaldım.

Küçükçekmece'de tevakkuf ettiğimiz [durdüğümüz] zaman hülyalarından uyanır gibi oldum, pencereye yaklaştım. İlk gördüğüm Necib'in mütebessim, mültefit siması oldu. Tehalükle [çoşkuyla] aşağı atladım.

20

Kemal-i safvetle elimi sıkıan mesut arkadaşım,

"Fazıl, ne kadar memnun oldum bilsen!.. Lakin kardeşim ellerinde biraz hararet var. Rahatsız mısın? Buranın havası o kadar ceyyid [iyi] ki iki günde şifayab olacağını [iyileşeceğini] temin ederim," diyor ve "Süheyla da ne kadar sevinecek... Birkaç gündür ne kadar intizarda idik [bekledik], tasavvur edemezsin?" diye ilave ediyordu.

Ben nedense pek dalgındım. Bu nişane-i muhabbet beni pek müteessir etmişti. İçli çocuklar gibi mahzun duruyor, hemen hemen geldiğime nadim [pişman] oluyordum.

Kendimi topladım ve cevap verdim.

"Hüsünkabulüne teşekkür ederim Necib... Lakin çocukça suallerinle beni o kadar şaşırttın ki Süheyla Hanım'ı sormaya vakit bırakmadın."

O, "Çok iyi," diyordu. "Görsen tanıyamazsın. Seni tam köylüler gibi karşılamak istedi. Tenteli araba ile geldik. Kulübemizi görsen bayılırsın. Yeşillikler içine gömülmüş bir yuva! Haydi Süheyla'yı bekletmeyelim!"

Istasyondan biraz ileride büyük bir kestane ağacının gölgesinde beyaz maşlahlı bir kadınla biraz daha ileride kırmızı tenteli bir araba görünüyordu. Bu manzara Süheyla'yı biraz daha evvel görmek için beni koşturdu. O da bize doğru ağır ağır ilerlemeye başladı. Necib sabırsızlıkla bağırıyordu:

21

"Süheyla! Fazıl o kadar ciddileşmiş ki tanımayacaksın."

Genç kadının ellerini tuttuğum zaman pek mesut ve müsterih idim. O bana beşûş [güleryüzlü], saf çehresiyle pek itminanbahş olmuştu [güven vermişti]. Birlikte arabaya bindik, semanın berrak maviliği içinde güneşin hararetiyle bihuş oluyor [sersemliyor], çimenlerden, ekinlerden intişar eden bûy-ı sahraviyle [kırların kokusuyla] mest ve hayran etrafa bakıyordum.

Kâinat hande-i baharla [baharın gülüşüyle] parlıyordu. Teati edilen kelimeler pek mahdut idi. Ara sıra Necib'e bakıyordum. Onun saf çehresinde mesudiyetine mutmain insanların sükûneti dolaşıyordu. Süheyla esrarlı, ulvi gözlerini kırıştırtarak çiçeklere bakıyor, tesadûf ettiğimiz köylü kadınlarla selamlaşıyordu.

Zerrin saçlarını ihmalkârane nimsetr eden [yarı örten] ince başörtüsünün bir ucu omzunun üzerinden sarkmış, hafifçe vezan olan [eseni] nesim-i nevazişgârın tesiriyle esfî [hafif] bir bulut gibi uçuyordu. Araba bir hendegin önünde durdu. “Geldik,” dediler. Yavaş yavaş yürümeye başladık. Yeşil, müzehher [çiçeklenmiş] fidanların arasında beyaz bir ev, sonra ufacık bahçesini ihata eden [çeviren] tahta parmaklık görünmeye başladı.

Hep bu gördüğüm şeyler beni pek mahzuz [hoşnut] ediyordu.

Necib gülerek,

“Kulübemizi begendin mi?” dedi. “Orada sana da bir köylü odası hazırladık. Görüyorum ki pek memnun oluyorsun. Köylü hayatını tercih etmekteki hakkımızı teslim ediyorsun ya!”

Biraz daha ötede sarı, sevimli bir inek bizi görerek munis böğürtüle-riyle izhar-ı aşınai etti. Süheyla bir çocuk gibi inegi sevdi.

“Nono,” diyordu. “Bak sana bir çocuk daha getirdik. Sütün daha bol ve daha rayihadar olsun e mi?..”

Sevimli hayvan bu nevazişin tesiriyle silkindi. Gözlerini ağır ağır kapayıp açarak sustu. Başını okşayan beyaz eli koklamaya, yalamaya başladı.

Eve girerken kıvrıkcık tüylü iki üç kuzunun melemesiyle hırçın bir köpeğin ince ince havlaması bizi karşıladı. Burada her manzara, her seda insana başka türlü tesir ediyordu. Her şey dağların arasından sızan sular kadar saf ve temiz idi.

“Biraz uyur musun?” dediler.

Hakikaten beni bu tarz-ı hayat sersemleştirmişti. İstirahat için odama çekildim. Ufak temiz karyolam, birkaç kâmiş iskemle, zarif bir masa odamın eşyasını ikmal ediyordu. Bunlarda bile calib-i istirahat [dinlenmeye çeken] bir cazibe, bir sükûnet vardı. Kendimi maşukasından [aşığından] hıyanet görüp şehrin hummalı, müteharrik hayatından kaçarak köylere çekilen âşıklar kadar hafif buluyordum. Lakin yine hafi [gizli], garip bir eza hüviyetimi eziyor, kalbimi kemiriyordu.

Yattığım müddetçe müfekkirem mazinin zılal-ı ebkemiyetini [dilsiz gölgelerini] araştırarak orada bir rida-yı mübhemiye [belirsizlik örtüsüne] bürünüp gizlenen hatıraları canlandırıyor. Şimdi mazinin fûshatabad

[derin] karanlıklarının hava-yı mahrumiyeti içinde Süheyla ile buluşmak ruhumu amik [derin] bir telezzüzle [hazla] sarsıyordu.

Yataktan kalktığı zaman saat dokuza takarrüp etmişti [yaklaşmıştı]. Mayısın bu şen, mütebessim günü bizi dışarı çıkmaya sevk etti. Güneş sıcak bir parlaklık neşrediyordu. Esmer bir kordela gibi uzanan yolun üzerinde bazı cam parçaları elmas iltimaatiyle [pırıltılarıyla] parlıyor, sürülmemiş tarlaları eşeleyen horozların mûmted [uzayıp giden] sedaları naşıkibane [sabırsızlık dolu] saatlerin zevalini [sona erdiğini] ilan ediyordu. Biz kâh sakın, kâh raşedar [titreşen] dalların arasından görünen semanın münevver maviliklerini temaşa ederek bu yolu takip ediyorduk. Süheyla rast geldiği çiçekleri topluyor, muhtelif renklerden mutarra, saf bir buket tanzim etmeye çalışıyor, ara sıra Necib de yardım ediyordu. Ben de bu ince, nazik hizmete iştirak etmek istedim. Süheyla, "Teşekkür ederim," diyordu. Sonra ilave etti:

"Buraya geldiğimizden beri bende tuhaf bir merak uyandı. Dağ çiçeklerinden bir koleksiyon tertip ediyorum."

Ben cevap verdim:

"Hem nezih, saf bir iştigal! Hem de istikbalde güzel bir hatıra-i mazi!"

"Lakin biliyor musunuz? Bazılarını reng-i aslisini muhafaza ederek kurutmak kabil olmuyor."

Artık güneş guruba temayül ederek önümüzde bir ayna şeffafiyetiyle sakın ve rakit uzanan denizin, ufkun müphem renklerine karışan noktalarına bir hatt-ı ateşin melalälud resmediyordu.

Guruba kadar gezindik. Dağdan ağllarına inen koyunların arkasından güneşin ıtırabına [kayboluşuna] kavalı ile ağlayan topal çobanı takip ederek eve geldik.

O akşam yatıncaya kadar İstanbul'dan getirdiğim risalelerle vakit geçirdik. Bunların içinde birtakım kadın gazeteleri de vardı. Süheyla yeni modellere bakarak tuhaf tuhaf gülüyor, evvelce bunlara karşı hissettiği derin bir iptilayı anlatıyordu.

"Bakınız," diyordu. "Şimdi o kadar bu tekellüflerden [külfetlerden] azadeyim ki (üstündeki zarif beyaz esvabı göstererek) yazın ketenden başka bir şey kullanmıyorum."

Lakin bu sade, beyaz libas [giysi] ona pek nazarrûbâ [çekici] bir güzelli ve letafet bahşediyordu.

25 Ona pek dikkatli bakmaktan sanki korkuyordum. Süheyla'yı gördüğünden beri o kadar garip hissiyatın zebun-ı televvünatı [kararsızlığın acı içinde] idim ki bunları layikiyle tahlil ve teşrih etmek [irdelemek] hiç istemiyordum.

Yalnız kaldığım zaman çocukluk hatıralarının neşrettiği büyü samimiyetle ona pek laubali bulunmak kararını veriyor, lakin yine onun pür vakar mevcudiyeti karşısında, satvet-i hüsnü [güzelliğinin gücü] önünde eğiliyor, pek âciz kalıyordum. Sonra mahiyeti anlaşılmaz bir vahşilik beni ondan uzaklaştırıyordu.

Gece odama çekildiğim zaman saat dört buçuk vardı. Yatağa girdim. Bir türlü uyuyamıyordum. Kalbim birden, pek ziyade rikkat [incelik] ve hassasiyet peyda etmişti. Bu nagehani [ansızın] tebeddülüm [değişmem] ne idi, ya Rabbi? Uzaktaki çalıların içinde kesik kesik ağlayan bir ishakkuşunun hazin, gamdar sedası beni ağlatacak kadar müteessir ediyordu.

Kalktım. Pencerenin önüne oturdum. Sanki masumane uyuyan tıfl-ı tabiat [tabiat çocuğu] müzehhep [yaldızlanmış] bir rüya görüyordu. Gece o kadar rakik [ince] ve sakın, kamer ve yıldızlar o kadar parlak idi.

Dalgın, semaya bakıyordum. Sanki nurani beyaz bir hayal yükselerek yine beyaz bulutların arasında kayboluyordu...

26 Birden Süheyla ile Necib'in seslerini duydum. Demek ben yattıktan sonra onlar mehtaba çıkmışlar ve şüphesiz beni yorgun farz ederek beraber gezmeyi teklif etmemişlerdi. Kendimi göstermemek için içeri çekildim.

Sabahleyin erken uyandım. Etrafta ulvi, muhteriz [çekinen] bir sakinlik vardı. Sanki peri-yi fecri uyandırmamak emeliyle bütün mahlukat nefes almaktan korkuyordu.

Bu köyün havası beni o kadar değiştirmişti ki serair-i hayatı [yaşamın sırlarını] bütün şiir-i nezahetiyle hissediyordum.

Yavaş yavaş sisler uçtu. Fecir pembe gözkapaklarını kaldırdı. Güneşin eşia-i zerrini [altın sarısı ışıkları] etrafta bir ah-ı hicran gibi gizli dolaşan

mugber esmerlikleri dağıtarak kulübelerinden çıkan zerraa [çiftçilere] tarlalarının feyiz ve bereketini tebşir eden [müjdeleyen] bir ümit, bir arzu-yı gayret verdi.

Yanımızdaki ahırdan ağır, titrek nağmeli bir seda, bir savt-ı niyazmendane [yakaran bir ses] sabahın rikkatiyle ulvi bir imtizaç [kaynaşma] hâsıl ederek ruhumu pek yüksek tabakalarda dolaştırıyordu. Bu, şüphesiz, sabahları inegi çobana teslim eden köylü kadının sesi idi...

Dışarı çıktım. Hizmetçi beni kahvaltı edilen odaya indirdi. Sûheyla ile Necib de orada idiler.

Genç adam beni görerek haykırdı!

27

“Fazıl,” diyordu. “Tavır ve revişinde [yürüyüşünde] o kadar zindegi [zindelik] var ki buranın ciyadetiyle [güzelliğiyle] İstanbul’un, bahusus Be-yoğlu’nun kirli paslı havasının aralarındaki fark hemen görülüyor.”

Sonra ilave ediyordu:

“Burası insandaki maddi emrazı [hastalıkları] sûratle tedavi ettiği gibi kalbi, manevi hastalıkları da aynıyle şifayab eder, değil mi?”

Dalgın dalgın,

“Evet, hakkın var,” diyebildim.

Halbuki Necib aldaniyordu, ben de yalan söylüyordum.

Sabahın letafetinden istifade etmek isteyerek hep beraber dışarıya çıktık. Sûheyla şen bir çocuk gibi önümüzde beyazlı karalı av köpeğiyle şakalaşıyor, munis hayvan genç hanımının ayakları ucunda yaltaklandıkça o, onu omzuna sıçratacak derecede şımartıyordu.

Ben Necib’le arkasından gidiyorduk. Bilâihtiyar gözlerim bu beyaz maşlahlı, matbu [güzeli] endamlı zarif vücudun servet-i hüsnünü derin bir zevk ile temaşa ediyordu, onun eda-yı sadegi ve çalâkisini [sade ve aceleci halini] bütûn incelikleriyle takip etmekten hali kalmıyordum.

28

Mütemevviç ekinlerin hışiltısını işitmek ve onların arasında çalışan mütevekkil, sabırlı çiftçileri görmek ne kadar düşündürücü bir manzara oluyordu. Lakin, sanki bu kadar güzellik ve letafet câbecâ [yer yer] mor çiçeklerle tezehhür eden [çiçeklenen] zümrütlü ekinlerin arasında pür neşe koşan bu genç kadınla tekemmül ediyordu [tamamlanıyordu].

Süheyla gözlerimin önünden bir dakika kaybolursa nur-ı nazardan yavaş yavaş mahrum olanlar gibi etrafımı tedrici karanlıklar içinde kaybediyordum.

Birden o kadar parlak ve kûşade olan semada hafif zulmetli bulutlar peyda olarak alçalmaya başladı. Bir iki katre ellerimizi, yüzümüzü ıslattı. Bu katrecikler gittikçe sûrat ve mebzuliyet kesbediyordu.

Koşarak evimize geldik. Yağmur şiddetle yağıyor, güneşin hararetiyle ısınan topraktan hafif bir buhar yükseliyor, ara sıra irili ufaklı dolu taneleri pencereleri kamçılıyordu. Çiftçiler biraz endişenâk çehreleriyle kulübelerine koşuyorlar, köylü çocuklar başlarına geçirdikleri çuvalarla damların saçaklarına iltica ediyorlardı.

Biz Necib'le masanın başında maziden bir sahife karıştırırken, Hektor, elindeki işiyle pencerenin önünde köylülere acıyan Süheyla'nın ayakları ucunda, gözlerini rehavetle indirip nim [yarı] açarak uykuyu taklit ediyordu.

Akşamüstüne doğru bulutlar biraz sıyrılır gibi oldu. Pencereleri açtık. İçeriye ilkbahara mahsus ratıp [nemli] bir toprak kokusu giriyordu. Süheyla'nın da yüzü gülmüştü. Zira onun birçok yapılacak köylü işleri vardı.

Biz Necib'le uyumak için odalarımıza çekildik. Süheyla da sevinerek işine gitti. Gündüz uyumak mutadım değildir. Lakin kendisinden ziyade hayaliyle daha serbest bulunduğum bir vücut-ı muazzezi tahayyül etmek için yalnızlığı seviyordum.

Birkaç günler hava daima yağmurlu ve kasvetli geçti. Ben Necib'le beraber masanın başında birkaç edebi eseri karıştırmaya mahkûm idik. Süheyla, o bizim musahabelerimize [sohbetlerimize] nadiren iştirak ediyordu. Onda mütefekkirlik ezeli, fitri bir itiyat idi. Küçüklüğünden beri onu çok severim. Lakin şimdi bu muhabbet-i ihtiramkâraneme bir de takdir inzimam ediyordu [ekleniyordu]. Hakikaten onu bütün kadınların fevkinde nadir, müstesna bir mahluk-ı bedii olarak görüyordum. Ondaki incelik, rikkat ve hassasiyet en katı kalpleri bile yumuşatmaya kâfi idi. Gözlerindeki büyüklük, nadiren söylediği sözler bütün safiyet-i ruhunun manâ-yı masumunu tazammun ediyordu [gösteriyordu]. Kendisini pek çok

düşünmekle bile kutsiyetini rencide etmekten korkuyordum; fakat bütün maddi, manevi inceliklerini tetkik etmekten pek büyük bir zevk alıyordum. Bu benim en muazzez meşgalem olmuştu.

30

Niçin Süheyla'yı bu kadar düşünüyordum, bilmem? Müphem bir ısırapla ağlarken gözyaşlarımı ona göstermek, onun müşfikane, müterahim [merhametli] bir nazarını görmek için mukavemetsiz bir ısırapla çırpınıyordum. Ah acaba sevmeye mi başlamıştım? Buna kalbim derin iniltilerden başka cevap veremiyordu.

Sabahları onları mesut, mütebessim gördüğüm zaman akşamki tefekküratımdan utanıyor, gözlerimi kaldırmaya cesaret edemiyordum. Bazen Süheyla'nın da gözlerinde alâim-i taab [yorgunluk izleri] görür gibi oluyordum. Bu da bir tevehhüm, bir galatıhis idi [duygu yanılmışydı]...

İstanbul'dan ayrılalı yirmi gün olmuştu. Ben aldığım mektuplara cevap yazamayacak kadar fikren meşgul ve yorgun idim. Kalbimdeki buhranlar gittikçe tezayüt ediyor [artıyor], geceleri uykudan mahrum, gündüzleri bir heyula [ruh] gibi dolaşıyordum.

Necib bu hallerimi rahatsızlığıma atfederek her dakika bin türlü sualleriyle beni ağlatacak kadar ileri varıyordu. Ah, bu saf, temiz yürekli çocuk! Ben ona karşı ne büyük bir şenaat [kötülük] gösteriyordum!

Her gece odama çekildiğim zaman bugünlerde veda etmeyi kuruyordum. İstanbul'a avdet için bir sebep, bir çare taharri ediyor [arıyor], bunu da bir türlü bulamıyordum.

Ekseriya Süheyla'nın mütecessis nazarlarla yüzümde bir şeyler aradığını fark ediyor ve pak ve nezih vicdanlı genç kadının kalbimi keşfedebilmesinden pek çekiniyordum.

31

Meyusiyetimin esbabını müdekkikane [ineden inceye] araştırıyordum. İhtirastan, hissiyat-ı rakibanedden külliye azade idim. Böyle olmakla beraber itidale de malik olamıyordum. Bu ısırapatı vicdanen çektiğime hamlediyordum. Çünkü kendimi bir cinayet işlemiş kadar töhmetli bulmaya başlamıştım. Ne yapayım, bir tesadüfün, bir sevk-i tabiatın zebunu olmuşum. Sanki nazarımda aşk, insanlık serapa [baştan başa] Süheyla şeklinde ve melek gibi tecessüm ediyordu. Kaçsam da kurtulamayacak, hem onu uzaktan daha çok sevecektim. Necib'e karşı bu bir iha-

net-i maneviye idi? Lakin nerede olsam ben bu hıyaneti irtikap etmekten [işlemekten] kurtulamayacaktım.

Geceleri nevmiit [ümitsiz], perişan, yalnız kaldıkça şaibesiz bir itikatla onların saadet-i ebediyeleri için temenniyatta bulunmakla bilâihtiyar işlediğim cürmü tahfif ediyorum [hafifletiyorum] sanıyordum...

....

Bir gün posta müvezzii iki mektup birden getirdi. Birisi bana, diğeri de Necib'e ait idi. Benim mektubumda annem Zerefşan'ın ziyadece rahatsız olduğunu yazıyordu. Bu biçare çocuğa acaba ne olmuştu? Kendi kendimi teselli etmeye mecbur idim. Çünkü buradan ayrılmak hiç işime gelmiyordu. Ben bunları düşünürken Necib mektubunu masanın üzerine bıraktı, bize dönerek,

"Bize yolculuk göründü," dedi.

Süheyla hemen sordu:

"Nereye gidiyoruz?"

Necib, "Hayır siz değil, ben," dedi. "Pederim mühim bir iş için beni İstanbul'a çağırıyor. Herhalde hemen gitsem iyi olur, değil mi Süheyla?.."

"Siz bilirsiniz."

"Haydi güzelim, giyinmekliğim için lütfen bana yardım et." Onlar konuşurken ben mahiyetini keşfedemediğim garip bir hisle bütün kanımın bey-nime çıktığını duyuyordum... Yalnız kalmak! Onunla bütün bir gün baş başa, yalnız onun teneffüs ettiği hava ile yaşamak! Oh!.. Bu beni çıldırtıyordu.

İçimde tarifi muhal bir inşirah [ferahlık], bir sevinç vardı. Kalbim fart-ı teheyütle [aşırı heyecanla] tatlı tatlı çarpıyor, vücudum garip bir mecal-sizlikle baylıyordu. Bir taşkınlık, bir çılgınlık yapmaktan korkuyordum. O kadar sabırsızlık içinde idim ki Necib'in gtmek için gösterdiği adem-i istical [yavaşlık] adeta beni sıkıyordu. Ah, bu insanlar ah! Demek beni bi-zar eden Necib'in vücudu idi? Şimdi nefsimi, daha doğrusu beşeriyetin hodkamlıklarını derin bir gayz ile telin ediyordum.

Ben bu tefekküratı takip ederken Necib hazırlanmış, aşağı inmişti. Kendisini teşyi için ayağa kalktım. O yine saf, şüphesiz sesiyle Süheyla'ya beni sıkıymasını tembih ediyor, gece gelemese bir telgraf yazacağını bildiriyordu.

“Çünkü,” diyordu, “iki üç aydan beri beni görmediler, herhalde kalmak-
lığım için icbar edeceklerine eminim. Belki işler de mâni olur. Merak etme.”

Ellerimin titredigini belli etmemek için kendisini selamladım. O da
merasimperverane, müstehziyane selamımı iade ederek çıktı gitti.

O zamana kadar Sûheyla'ya bakmaya cesaret edememiştim. Genç ka-
dının beyaz, güzel çehresi şermnâk [utangaç] bir pembelikle tüllemişti.

Trenin tiz, muharriş feryadı aramızdaki hava-yı sakini yırttı. Birden
Sûheyla başını kaldırdığı zaman nazarlarımız raşedar bir iştihakla [özlem-
le] tekabül etti. Onun ulvi gözlerinin sema-yı kebûdunda [gök mavisin-
de] ruhumun uçtuğunu, uçarak bitap kaldığını hissediyor, dudaklarımı
yakan kelimeleri pek güçlûkle zapta kadir oluyordum.

Metanetim o kadar zayıf ve âciz kalmıştı ki hissiyatımı izmar edeme-
mek [kalbimde gizleyememek] tehlikelerine duçar olmaktan [uğramak-
tan] korkuyordum.

Ah! O şimdi rakik, nağmekâr sesiyle ismimi, tahayyül ettiğim bir eda-
yı sevdakâr ile yalnız ismimi telaffuz etseydi? Ne bahtiyar gözyaşları ile
ayaklarının ucunda hıçkıracaktım!

34

Necib gittiğinden beri eline aldığı işten hiç başını kaldırmamıştı. Ben
bu an-ı telezzüzü kaybetmemek emeliyle hissiyatımdan, söylemek istedi-
ğim şeylerden uzak, yabancı kelimeleri telaffuz etmek istemiyor, lakin
uzun bir sükûtun münasebetsizliğini düşünerek tereddütler içinde bulu-
nuyordum.

Sûheyla yine layenkati [durmaksızın] meşguliyetinde devam ediyor-
du. Birden bir fikir kalbimi cerihadar etti. Acaba sıkılıyor muydu?

Niçin, niçin mevcudiyetim onu oyalamıyordu. Ben onu böyle çılgin-
lıklar içinde temaşa ederken onun da beni bir parça olsun görmesi benim
mevcudiyetimden haberdar olması lazım değil miydi? Yine hodkâm ol-
muştum. Ah bir kere anlasaydım? Huzurumun onu bizar ettiğini hakkı
ile anlasaydım? O zaman ihtimal ağlayarak çekilip gidecektim. Şimdi onu
sıkamak, bizar etmek fikrimi, kalbimi tırmalıyor, kanatıyordu. Sûheyla ya-
vaş yavaş elindeki dantelayı yanına bıraktı. Bana doğru bakarak,

“Ne kadar dalmışız,” dedi ve devam etti: “Ben sizi de meşgul zannedi-
yordum.”

“Hayır,” dedim, “sizi rahatsız etmemek için ses çıkarmadım.”

Latif bir tebessümle güldü. Sonra ayağa kalkarak mühmelane [baştan savarcasına] bir revişle dışarı çıktı.

Oh! Şimdi pek müsterih idim. Neşem ve şetaretim avdet etmişti. O içeri girerken ben dudaklarımın arasından bir vals terennüm ediyordum. Bu valsi çok sevdiğini söyledi. Ben artık gözlerimi onun kamet-i dilfiribinden [alımlı endamından] ayıramıyordum. Ah, ne cebin [alçak], ne fena bir insan olmuştum! Necib’in yanında ona bakamamayı bir fedakârlık, bir azab-ı vicdani zannediyordum. Halbuki şimdi müsterih ve mesut bu güzel vücudu hiçbir ıztırab-ı derun hissetmeksizin temaşa ediyor, onun hava-yı ismetini daha yakından teneffüs etmek için bahaneler buluyordum. Ayaklarının ucundan ayrılmayan Hektor’a gıpta ediyor, birkaç dakika olsun eteklerini gözyaşlarımla ıslatmak için çıldırıyordum.

Yemekten sonra mutadımız olan istirahat için bir bahane bulup odama çekilmemek istiyordum. Gece çok uyuduğumdan bahsettim.

“Ben de sizin gibi düşünüyorum,” dedi. “Bugünkü uykudan vazgeçeceğim.” Meserretimden çıldıracaktım.

“Bu fedakârlık benim içinse rahatsız olmanızı tecviz etmem [izin vermem].”

“Emin olunuz, fedakârlık değil. Gece çok uyumuşum. Şimdi ihtiyacım yok,” dedi.

Oh! Ne olursa olsun yanımdan ayrılmayacaktı ya?

“Yalnız,” dedi, “hava ne kadar küşade [açık], isterseniz dışarı çıkalım, bugün size tabiyim.”

“Bu niçin?”

Gülerek devam ediyordu:

“Biliyorsunuz ya! Sizi sıkmamak vazifesiyle mükellefim.”

Artık işbaa gelen [dolup taşan] ruhumda saadetin bu derecesine tahammül kalmamıştı.

“Oh,” diye kekeledim, “Oh, sizinle sıkılmak...” Ben devam edecektim. Lakin Süheyla’nın bir reng-i ateşin iktisap eden mahcubane siması bütün cesarettime bir darbe-i keşel vurdu. Kendimi mümkün mertebe topladım. İlave ettim:

“Çok nazıksınız. Bilir misiniz, sizin huzurunuz bana en saf dakikalarımı ihtar ediyor... Hiç unutulmamaya layık bir zaman varsa, o da ancak çocukluk hatıralarıdır, değil mi?”

O derin derin düşüncelerinden ayrılarak mütefekkir gözlerini süzdü.

“Oh, evet!” diyordu, “Fakat...”

Sonra söyleyeceğinden vazgeçerek:

“Vakit kaybetmeyelim, olmaz mı? Bakınız, bugün tabiatıta sanki raksan [rakseden] bir neşe var.”

Beraber çıktık. Tarlalara müntehi olan [açılan] yolu takip ediyorduk, o artık yanımdan ayrılmıyordu.

37

Şimdi semt-i re'se gelen [tepeye çıkan] güneşin ziyasından gözlerini kırıştırarak ara sıra başını kaldırıyor, ilk buraya naklettikleri zaman daha izdivaçlarının heyecanlı ve bu zevk-i heyecana bir nihayet tasavvur edilmediği devresinde uzakta, biraz eğrilmiş köhne ihtiyar ağacın altında bir gün akşam kadar ne kadar güzel vakit geçirdiklerini, akşamüstü oradan ayrılırken pek müteessir olarak ağacın köküne bir kıta hakkettiklerini, şimdi bazen hayata muğber olduğu zamanlar oraya giderek nasıl müteselli olduğunu söylüyor, sonra yine bir gece, izdivaçlarının ikinci sene-i devriyesi olan mehtaplı bir gecede kamerin ve yıldızların eşbah-ı zerrini [pırıltılı görüntüleri] gölün rakit sularında yıkarırken bülbüllerin zemzemat-ı âşıkanelerini [sevdalı nâgmelerini] dinleyerek nasıl hülyadar bir sandal seyranı yaptıklarını anlatıyor,

“Oh!” diyordu. “Hayatın, geçmiş zamana acımak ve ondan bir zevk-i melal hissetmekten başka ne meziyeti var?”

Ve ilave ediyordu:

“Lakin yaşadığım dakikaları en ziyade şenlendiren, maziye tahattur etmektir. Ben bu zevki hiçbir şeye tercih etmem.”

Müteessirane cevap verdim:

“O halde en ziyade tercih ettiğiniz bu zevki bulmak için hayat lazım değil mi?”

38

“Lakin hayat bir serap!” diyordu. “İnsan halihazırda, daha doğrusu genç kızlık hengâmında [çağında] istikbalini öyle münnevver ve hülyadar görüyor ki oraya bir an evvel yetişmek için bütün bir tehalük-i şebab [gençlik arzulan] ile atılıyor. Vasıl olduktan sonra oh! Bir serap! Bir hiç!..

Fakat geçip ilerledikten sonra tekrar arkasına bakmak nedense insanı garip bir lerziş-i telezzüzle [haz titreyişiyle] zevkyab ediyor.”

“Oh!” dedim, “Ne kadar güzel söylüyorsunuz. Sanki sözleriniz bütün hissiyatıma tercüman oluyor.”

O, beni iştitemiş gibi devam ediyordu:

“Bakınız,” diyordu. “Tabiatın bütün mahlukatında bu isticâl [tezcanlılık], bu tehalûk mevcut. Şu birbirini kovalayan kuşların takiplerinde ne musır [ısrarlı] bir taannût var, kalplerindeki iştîyak-ı heyecanı bir anda tahrip etmek için ne niyazkârane [yakarırçasına] ötüşüyorlar? Mesela bunu yeşil yapraklar, rayihadar çiçekler arasında biraz daha temdit etmek hoş olmaz mı?..”

Biz yavaş yavaş o köhne ağaca takarrüp etmiştik. Önümüzden iki serçe ötüşerek, birbirini takip ederek ağacın yeşil yaprakları arasına gizlendiler.

Asırdide [asırlık] ağacın mihnetâlud [gamlı] hışıltısını dinleyerek bir müddet durduk. Bu feşâfeş-i gamdar [hüzünlü hışıltı] sanki geçmiş günlere bir neşide-i igbirar [kırgınlık şiiri] ithaf ediyordu.

Sakin bir sesle,

“İlerleyelim...” dedi.

Şimdi dallarının birleşerek fevkimizde bir sema-yı hazaret teşkil ettiği söğütlü yolu takip ediyorduk. Birçok kuşlar sanki rûbab-ı sevdanın en neşveriz [neşe saçan] ahenklerini taklit ederek ötüşüyorlar, etrafı bir terane-i şebaba [civıltıya] boğuyorlardı.

Bu elhan-ı şetaret [sevinçli ezgiler] gönlümüze biraz neşe verdi. Süheyla yine ruhperver sesiyle çocukluk hatıralarını bütün incelikleriyle ihya ederek kalbimi tatlı heyecanlar içinde bırakıyordu. Birbirimize o kadar yaklaşmıştık ki ara sıra kolunun hararet-i nerminini hissederek medhûş oluyordum [irkililiyordum].

Mütemadiyen yürüyorduk. Ağaçlarda, çalılarda haşeratın layenkati vızılıları, bu pür feyz hayat günün ortasında mazinin bir nakarat-ı müste-kiyanesi gibi tekerrür ve devam ediyordu. Ekinlerin arasındaki mor çiçekleri göstererek,

“Bir demet yapalım,” dedi.

Şimdi bu çiçeklerden birçok topluyor, büyük bir demet yapıyorduk. Birden bana döndü:

“Bugün,” dedi. “Size en sevdiğim yerleri göstereceğim.”

40

Sonra dar bir hendek atlayarak zirvelerinde sessiz bir nesim-i telehhûf [mahzun esinti] dolaşan hamuş [sessiz] servilerin altında, dünyanın en matemdar ve garibane bir mezarlığına girdik. Taşların yosunlarını yalayan iki vahşi keçi yavrusu sesimden ürkererek kaçtılar.

Süheyla elindeki çiçekleri bir halet-i istiğrak içinde [kendi âlemine dalmış] sakit duran mezarların üzerine serpti. İkimizde de bir vecd-i ihtiramkârane vardı. Köyün sada-yı hayatı buraya kadar aksedemiyordu. Yalnız harap, perişan bir çeşmeden gelen bir enîn-i mağmumane [gamlı inleyiş] bu ıssızlığın içinde girye-i hasret [özlem gözyaşları] gibi sürükleniyordu. Süheyla gözlerinde parlayan yaşları göstermemek için elleriyle yüzünü kapadı ve mırıldanır gibi,

“Ben de burada yatmak istiyorum,” dedi.

Ben bir şey söylemiyordum. Gûya alâik-i maddiyeden [maddi ilişkilerden] tecerrüt etmiş idim [uzaklaşmışım]. Sonra o ağır ağır başını kaldırdı. Yüzünde saf inciler parlıyordu.

“Bakınız,” dedi. “Uzaktaki kulübelerden çıkan dumanlar, bütün köydeki şu fakirane eser-i hayat yahut ferda-yı hayata intizar-ı tegafûl [ölüm-den sonrasını bilmezden gelerek bekleyiş], buranın sükûnet-i asudegisiyle [huzurlu sükûnetiyle] ne manidar bir tezat teşkil ediyor.”

Göğsü bir şehik-i hüsrarla kabararak ilave ediyordu:

“Ah zeval! Namahsus tevali eden [sürüp giden] bu tahavvül! İnsan çünkü mevcudiyetiyle bugünkü mahiyeti arasında pek büyük farklar görüyor.”

41

Guruba temayül eden güneşin inikas-ı ateşiniyle uzaktaki kulübelerin camları alevler içinde yanıyordu.

O âlem-i hestiyi [varlık âlemini] arkamızda bırakarak bayırı inmeye başladık. Çeşmenin savt-ı enîndanı [inleyen sesi] tedricen kayboluyordu.

Güneş bir tufan-ı ateşin içinde gurup ederken biz de gölün kenarına kadar geldik. Şimdi sular kararıyor, ağaçların altından muhteriz durgun bir gölge uzanıyordu.

Süheyla bir zıll-ı mübhemiyet [belirsizlik gölgesi] içinde kalan çehresini gölün rakit sularına eğmiş, düşünüyordu. Şam-ı garibanenin [gamlı akşamın] samt-ı ulviyetdarını [yüce suskunluğunu] kurbagaların kâh bi-mecal, kâh coşkun sedaları ihlal ediyordu, sonra onlar da susarak etrafı dinliyorlardı.

Karşımda bir tefekkür âlihesi [ilahesi] gibi samit [sessiz], bihareket [hareketsiz] duran bu vücut-ı semavinin [göksel varlığını] etrafını ihata eden hava-yı kudsiyeti içinde, en ulvi perestişlerle [tapınışlarla] yükseliyordum.

Eve geldigimiz zaman saat yarısını geçiyordu. Necib'den telgraf gelmişti. Bu gece de yalnız kalmak beni pek sevindiriyordu. Ah, bugün ne kadar mahremane görüşmüştük! Sanki ruhlarmız birbirinin olmuştu. Artık Necib'i düşünmüyor, hissiyatımda hıyanete benzer bir cürüm bulamıyordum.

Gece saat beşe kadar, mebhut [sersemlemiş], mehtabı seyrettik. O bir aralık bana dönerek,

42

“Bilesiniz,” dedi. “Böyle sakit, mukmir [mehtaplı] gecelerde serair-i tabiatın en rakik nüktelerini iştir ve bütün hayat-ı maziyle buluşurum.”

Gece geç vakte kadar onun teneffüsünü yahut ufak bir hareketini iştirmek emeliyle nefes alamıyordum. Gözlerimin önünden ayrılmayan hayalinde tahammülşiken [dayanılmaz] bir cazibe-i ruhaniye vardı. Bir cinnet-i garam [aşk cinneti] içinde sallanan ruhum maddiyetimi âciz ve teslimiyetkâr ona sürüklüyordu... Hiç olmazsa bir daha gölgesini görebilmek iştihayla ile çılgın gibi dışarıya fırladım. Yavaş yavaş pencerenin altına kadar ilerledim.

Cam açıldı. Beyaz esvaplar içinde Süheyla zulmetleri isticvap eden [sorgulayan] gözleriyle kitab-ı kâinatın kim bilir hangi bir muamma-yı mudilini [çetin muammasını] halletmeye uğraşıyordu.

Karanlıklar içinde nazarlarımız birleşti. Birden o, beyaz bir bulut gibi oradan çekildi, şimdi karanlık, açık kalan pencere hareketimi tarassut eden [gözleyen] büyük, siyah bir göz gibi mahuf [korkutucu] ve sabit bakıyor, yağdırdığı tufan-ı siyah içinde beni boğuyordu...

O kadar magmum, o kadar hasta idim ki avdetimde annem çehremdeki reng-i mematdan korkarak bir nida-yı endişe salıverdi.

Evet, artık İstanbul'a avdet etmiştim.

43

Necib'in geldiği gün ben de bir telgraf almıştım. Bunda annem beni musıran çağırıyordu. Veda etmeye mecbur oldum. Zaten o gecenin ferdası [ertesi] ikimizde, Süheyla ile bende birbirimizin yüzüne bakamayacak bir mahcubiyet-i müezziye [eziyet veren mahcubiyet] vardı. Böyle garip tebeddülümüz, Necib'in saf nasiyesini [alnını] meşkur [kuşkulu] bir fikrin hutû-ı müellimesiyle [kederli çizgileriyle] buruşturuyordu.

Artık orada bulunmak bana bir mesudiyet bahş edemiyor; kaçmak, sevda-yı meşumumla yalnız kalmayı tercih ediyordum.

Benim hazırlığımı gördükleri zaman Necib nimmemnün bir sesle esbab-ı infikakımı [ayrılışımın nedenlerini] soruyor, serdettiğim mazeretler üzerine şüpheli bir nazarla bir daha avdet edip etmeyeceğimi anlamak istiyordu.

Süheyla'nın ise sesinde, bilmem nasıl lerzenâk [titrek] bir teessür vardı. Yalnız bu hareketi tasvip ettiğini nazarlarındaki mana-yı tasdikden anlıyordum. Tren hareket ettiği zaman bir daha onu göremeyecekmişim gibi yakıcı bir hisle Sirkeci'ye gelinceye kadar ağladım, inledim.

İçeriye girdiğim esnada annemin gözlerini nemnâk [nemli] ve evdeki lerini mahzun gördüm. Zaten bende ağlamaya büyük bir meyil ve istidat vardı. Boguk bir sesle ne olduğunu sordum. Mûteessirane,

"Zerefsan çok hasta," dediler.

44

Hemen odasına koştum. Ben içeriye girerken o kesik kesik öksürüyordu. Beni görünce gözlerinde nevmidane bir tebessüm uçuştı. Mahzun mahzun yüzüne bakıyordu. Yanına giderek elini tuttum. Yüzünde bir sevda-yı melekane dolaşıyordu. En nevazişgâr sesimle,

"Ne oldun Zerefsancığım?" dedim.

Tavrında mahzunane bir serzeniş vardı. Bir iki damla yaş uzun kirpiklerinin üzerinde titreşti. Sonra dermansız sesiyle dudakları hutû-ı bûka [ağlamaklı çizgiler] ile takallüs ederek cevap verdi:

"Pek halsizim. Başka bir şeyim yok efendim."

Sonra ilave ediyordu:

“Ah, bu öksürük...”

Yine o sadme-i mevt [ölümcül sarsıntı] başlamıştı. Öksürüyor, öksürüyor, lakırdılarını keserek fasılalı şühkat ile [huçkırıklarla] öksürüyordu.

Hastalığıtaki vahamet ilk nazarda anlaşılıyordu. Biraz teselli ve ümit vermek istedim. Lakin çenelerim teessürden titriyor, bana bir kelime söyletmiyordu. Yanında ağlamamak için dışarı fırladım, hissiyatımı teşrih etmek güç bir şey değildi. Bu kadar ifrat-ı teessüre mağlubiyetim hep Süheyla'nın yokluğu, onun, kalbimi kanatan iftirak-ı elimi [acı veren ayrılığı] değil mi idi?

Kendimi ondan pek uzak kalmış sanıyordum. Zerefşan'ı hufre-i ademe [yokluk çukuruna] sürükleyen bu mağmum hastalığın gönlümdeki yeise pek müşabeheti [benzerliği] olduğundan biçare kızın hüzün ve melaline büsbütün bigâne [ilgisiz] kalmıyordum.

Bir gencin an-ı zevaline intizarı ne kadar dilşiken [kederli] bir manzara teşkil ediyordu. Onun çiçeklere, çimenlere, kuşlara ve bütün tezeyyünat-ı bahara [baharın bezenişine], bütün füyûzat-ı hayata [hayatın nimetlerine] derin bir nefretle meşhun [dolu] bir nazarla baktığı, kendisine ölümü ihtar eden her seda, her manzara ile sanki mevtin dondurucu soğukluğunu hissetmiş gibi mütevahhiş [ürkek], titreyerek mezarın zulmetinden, ölümün bürüdetinden [soğukluğundan] kaçmak, bir penah-ı şefkatde [şefkat sığınagında] gizlenmek, kurtulmak için çabaladığı fark oluyordu. Ben bunları o büyük, temiz aşkımın bütün hüceyrat-ı maneviyeme [ruhumun boşluklarına] infaz ettiği rikkat ve hassasiyetle daha vazıh bir surette okuyarak kendime bir girye-i melal ihtira ediyor [buluyor], ağlamaktan bulduğum zevk-i mahzunaneye hiçbir şeyi tercih edemiyordum.

Beni demâdem [sık sık] giryenâk eden ne bir rakibin vücudu ve ne de fart-ı galeyan-ı behimiyet [hayvani aşırı coşkunluk] idi. Belki ihtirasat-ı tabiiyem henüz terane-i sevdâ ile uyuyordu. Lakin niçin ondan uzak bulundukça fikren, hayalen ne kadar kendisine malik olsam mutlaka bir boşluk, bir eksiklik, bir noksan kalıyordu? Mademki onu bütün telezzûzat-ı nefsaniyeden [maddi hazlardan] mütecerrit [uzak] bir aşk-ı bülend-i lahuti [ilahi yüce aşk] ile sevecektim. Öyle ise tebaüd [uzak düşme] kudret-i sevdama bir mâni mi idi?

46

Sakit [suskun] gecelerin hava-yı muattarını içerken kalbime dolan şevk ve tehalûkle daima ona koşmak, yakınlaşmak, temas etmek için en heyecanlı dakikalar geçiriyor ve ondan uzaklaşmak için verdiğim kararda sebat ve mukavemetimin yavaş yavaş eriyip zail olduğunu görüyordum. Telhi-yi garam [aşkın acıları] içinde ezilen müfekkirem bende kudret-i muhakeme bırakmamıştı. Beni oraya sevk eden birçok sebepler de buluyordum. Gelirken Necib'i hasta bırakmıştım, o benim geldiğim gün sararmış çehresiyle çok terleyip üşüdüğünden bahsediyordu. Bir defa olsun istifsar-ı hatır [hatır sorma] vazife-i meveddet [dostluğun getirdiği vazife] değil mi idi? Hele Süheyla zevcinin rahatsızlığından ne kadar meysus oluyordu. Veda ederken onun gözlerinin etrafını yaş halkaları ihata etmişti. Ah muazzez kadın! Onun o hal-i hazini ne kadar latif ve istiğrakamiz [dış dünyadan uzak] idi.

47

Sonra düşünüyordum. Benim vücudum acaba onlara ne kadar teselli-bahş olacaktı? Belki yalnızlıktan buldukları zevki haleldar edecekti. İhtimal Necib'e bir nişane-i uhuvvet [dostluk belirtisi] göstereceğim diye onun nezih, ulvi aşkına hürmetsizlik gösterecektim. Benim için bir saadet varsa, o da ancak aşkımla çarpışmak ve mücadelelerinde daima mağlup olup Süheyla için ölmek, Necib'e bir fedakârlık göstererek tebah olmak [yok olmak] idi. İşte son saadetim bu olacaktı. Gençliğimi, âmâl-ı şebabımı [gençlik ümitlerimi] mahrumiyete mahkûm etmekle dünyada en çok sevdiğim iki vücud-ı muhteremin mesudiyetlerini idame edebilecektim. Benim için gösterebildiğim acı fedakârlık yegâne bir meserret, şikeste [kınk] bir saadet olacaktı. Artık bana ölmekten başka çare-i halas yoktu. Lâkin acılarımı biraz daha temdit ederek ölmek istiyordum...

Ben kararlarımı tahkim etmeye uğraştıkça mukavemetim daha azalıyordu. Kaç defalar kendime malik olmayarak Sirkeci'den hareket eden treni yüreğim parçalanarak teşyi ettim. Kaç kereler Makrıköyü'ne⁴ kadar gidip mecnunlar gibi geri döndüm.

⁴ Bakırköy'e.

Ona o kadar olsun yakından ağlamak kalbimde garip bir inşirah hâsıl ediyordu. Bazen anneme oraya gideceğimi söyledim. Zavallı kadın gözleri yaşararak esbab-ı yeisimi maderane bir tecessüsle [merakla] araştırıp bulmak ister ve sonra boğazında zapt olunmuş bir sada-yı bükâamiz ile [ağlamaklı sesle] yalvararak,

“Bak yavrum,” derdi. “Biraz hastasın. Sen gidince evimiz büsbütün erkeksiz kalıyor. Hem Zerefşan pek ağırlaştı...”

Sonra müheyya-yı tuğyan [taşmaya hazır] gözyaşlarını göstermemek için pencereden dışarı bakmaya çalışırdı.

Akşamın reng-i esmeriniyle garibane sislenen dağlar ve ârâmgâhlarına [yuvalarına] avdet eden ineklerin bu gariplik içinde ihtizaz eden [titreşen] mağmum böğürtüleri, babamın yokluğu ile kalbinin cerihaları kana-yan zavallı anacağımı nasıl hazin, sessiz ağlatırdı. Zaten benim münkesir ruhumun da ağlamaya ne kadar ihtiyacı vardı. İkimiz birbirimize sarılır, bir tufan-ı sirişk [gözyaşı tufanı] içinde bütün hicranlarımızı dökmeye çalışırdık. Annem, bendeki araz-ı sevdâyı analara mahsus bir tecessüs-i müşfikane ile anlayarak, bir gün benim için ufak bir seyahatin planını tertip ettiğini söyledi. Küçükçekmece'ye gideceğimi söylediğim zaman erkeksiz kaldığını ve Zerefşan'ın hastalığını mâni gibi göstererek müsaade etmeyen biçare kadın, bu seyahate beni o kadar teşvik ediyordu ki artık her şeyi söylemeden anladığını görüyordum. Benim menşe-i felaketimin orası olduğunu ne kadar çabuk anlamıştı? Burada hiç olmazsa onu görmek ümidiyle yaşıyordum. Seyahate çıkarak bu ümidime de darbe vurmamak ne kadar güç idi, ya Rabbi?

Annemi memnun etmek için razı olmuş gibi göründüm. Odama çekildim. Bu, ağustos sıcakları içinde yanan bir geceydi. Sema sanki tutuşmuş gibi parlıyordu, annemin fikrini terviç etmek [desteklemek] bana pek güç geliyordu. Seyahate değil, semaya uçsam yine bu dertten kurtulamayacaktım.

Birden sevinçle kalktım. Gidip Süheyla'yı bir kere daha gördükten sonra seyahate çıkacaktım. Artık vedada hiçbir mahzur görmüyordum.

Metanetimi son dereceye kadar muhafaza edip kimseye bir şey sezdirmeksizin onu bir kerecik olsun gördükten sonra seyahate çıkmak, burarlardan uzaklaşmak bana pek güç gelmeyecekti. O sevinçle yattım.

O gece birçok nurani beyaz rüyalar içinde uçtum. Ve Süheyla'ya pek yakınlaştım.

Anneme seyahatin lüzumunu ben de takdir ettiğimi söyledim. İsviçre'nin hafâgâh-ı serair olan [sırları gizleyen] ormanlarında, berrak, rakit göllerinde dolaşarak belki ruhumun isyanlarını tadil edebilecektim. Lakin bir kere onu görmek, hep bu şeyleri icra etmek için bana cesaret verecekti.

O gün Necib'le Süheyla'yı görmek, veda etmek için Küçükçekmece'ye gideceğimi söyledim. Annem bu hareketime hiç memnun olmadığını gösteren bir tavırla,

“Git,” dedi.

Sonra, “Sakin gece kalmaya kalkma,” diye arkamdan sesleniyordu. Aşağı indim. Yalının arka kapısından çıkarken müvezzi elime bir mektup verdi. Yazıyı görür görmez sendeledim.

50 “Ah ya Rabbi bana kuvvet, metanet,” diye haykırdım. Bu, Süheyla'nın yazısı idi...

Yavaş yavaş odama kadar çıktım. Kapıyı sürmelemediğim zaman şiddet-i heyecanın verdiği takatsizlikle kanepenin birine yığıldım. Hiç ümit etmediğim bu mektup acaba ne gibi bir fikir üzerine yazılmıştı? Öyle bir pîç ü tab [sıkıntı ve üzüntü] içinde idim ki mektubu açacak kuvvetim kalmamıştı. Birkaç defalar onun ellerinin temas ettiği kâğıdı derin bir iştihakla kokladım, öptüm... Bu istişmam [koklayış] bana biraz kuvvet verir gibi oldu. Ellerim hazan yaprağı gibi titreyerek nihayet onu açtım. Ve kıymettar yazıları raşedar gözkapaklarımdan arasından içmeye başladım:

Fazıl Bey,

Siz gelip gittikten sonra bize, daha doğrusu bana ne oldu? Bunu bir türlü anlayamıyorum. İnfikâkiniz [ayrılışınız] üç aya takarrüp ediyor. Bu müddet zarfında Necib her gün biraz daha hasta, ben ise her zamandan ziyade sakit ve mağmumum! Siz Necib'le aramızdaki boşluğu doldurduğunuz zaman mı bizim saadetlerimizi imha ettiniz? Yoksa giderken mi hepsini beraber götürdünüz?

91

Zannederim ki bu tasavvurlarımın ikisi de boş, manasız değil, değil mi? Necib'le karşı karşıya bulunduğumuz zamanlar birbirimize itiraf edecek şeyler ve aramızdaki bulanık buz tabakasını eritecek birçok gözyaşlarımız var. Lakin bir zaaf, bir havf-ı garib [tuhaf korku] bütün cesaretlerimizi kesr ederek [kıarak] yüzümüze bir nikab-ı riya [riya örtüsü] geçiriyor ve bütün benliğimiz bu perde-i ketumiyetin altında müşevveş [belirsiz] manalar izhar ederek nimmestur [yarı gizli] kalıyor.

Sakinlik, sessizlik benim eski itiyadımdı. Lakin şimdi izhar ettiğim mağmumiyette öyle müheyya-yı galeyan [coşmaya hazır] bir durgunluk var ki onu Necib bile tahrik etmekten korkuyor, bu korku ve ıstırap ile her gün bir parça daha eriyerek tebah olup gidiyor. Onun hastalığına da gönülümün en hassas, en derin noktaları sızladığı, acıdığı halde aramızda, eski saffet ve samimiyetimizin bir parça incelmesinden mütevellit rakik bir gaze-i igbirar mevcut!

Şimdi sabahları yataktan kalktıktan sonra ikimizde de bir endişe-i intizar uyanıyor. Sanki saadetlerimizi mahveden birinin zuhurundan korkuyoruz, lakin akşam olunca intizarımızın beyhudeliği onda yorgun bir tebessüm, bende ezalı bir işmizaz [ürperiş] hâsıl ediyor.

92

Gecenin naimiyet-i mutlakası içinde yalnızca dolaştığım âsmân-ı hulyama [hülyalı gökyüzüme] size benzer bir gölgenin iştirakini görüyorum. Anlıyor musunuz? Ben ve Necib ikimiz de derin, mahuf bir uçurumun kenar-ı hevlnâkinde [korkulu kenarında] dolaşıyoruz. Ve siz, siz ise zavallı Fazıl biliyorum, biliyorum ki çoktan o girdab-ı felaketin nayab [eşi benzeri olmayan] zulmetleri içinde boğuluyorsunuz...

Size hiçbir zaman dest-i halas [kurtarıcı el] uzatamayacağıma ne kadar meyusum, bilseniz? O ka'r-ı helake [öldürücü

çukura] düşmemek için gayet büyük bir tedbir, bir dikkat ve ihtimam lazımdır.

Meçhul, serairâlud [sırlarla dolu] bir kuvvet sanki sizin tekrar geleceğinizi bana ilham ediyor. Ah gelmeyiniz Fazıl Bey, bu kelimeyi pek büyük bir cebr-i nefse yazdığım halde işte yine tekrar ediyorum, gelmeyiniz. Ulûvv-i cenabınızdan eminim; sizce o her şeye takaddüm eder [önde gelir]. Metanet gösteriniz, gelmeyiniz. Benden kaçınız, beni, Necib'i kurtarınız, ne olur?..

Süheyla Necib

Mektup hazanın yağmurlu günlerinde nagehan açan güneş kadar ruhu- ma ziya ve hareket vermişti. İçindeki sözler ise mahkûm-ı idam bir mücrime bakiye-i hayat temin etmekle beraber ayaklarındaki zinciri daha ziyade takviye etmeye benziyordu. Lâkin ne zarar. Bütün zerrat-ı cismim ve bütün mahiyet-i maneviyem en zebun esarete bend edilse [bağlansa] nazarımda hiçbir ehemmiyeti haiz değildi. Bu sözler kalbime, ruhuma öyle bir huzur ve neşe vermişti ki dünyayı, kâinatı hiç düşünmeksizin fedaya amade idim. Demek ben de onun kalbinde bir mevki tutabilmişim. Ya Rabbi, bu bütün saadetlerin bir gaye-i sermediyesi [kalıcılığının gayesi] idi! Bunu ümit etmeye değil, düşünmeye bile cesaret edememişim.

Şimdi tasavvurlarım, seyahatim hepsi bir hercümerci bıkartıcı [kararsızlığın darmadağınıklığı] ile beynimin içinde yüzüyordu. Bu esnada, kim bilir ne gibi keşfiyatta bulunmak için odaya çıkan annem beni tekrar kanapenin üstünde bihuş [şaşkın], müstağrak-ı tefekkür [düşüncelere dalmış] bulunca cinnetime hükmederek saçlarını yolup feryat etmeye başladı.

Ben şimdilik yine seyahatten filan vazgeçtiğimi söyleyerek kendisini mümkün merteye teskin ediyor,

“Ne olacak,” diyordum. “Asabiyet! Kararsızlığımı sebep olan sinir hastalığı... Hem beni kendi arzularına terk ederseniz daha çabuk şifayab olurum.”

Zavallı kadın adem-i itimatla başını sallayıp gözlerini kurutarak yavaş yavaş, “Asabiyet, asabiyet,” diye tekrar ediyordu.

Artık ben bir hasta, bir esir idim. Lakin mesut bir hasta, bahtiyar bir esir. Onun sözlerinde şifa bulmaya çalışan hastalığımın ebediyete kadar imtidadını [sürüp gitmesini] temenni ediyordum.

Günlerce mektubunu okuyarak sükûnet içinde kaldım. Artık ondan uzak yaşayabileceğime kani idim. Her akşamüstü, akşam güneşinin pembe-
 54 beligiyle imtizaç ederek eflatunlaşan denizin üzerinde mavi bir iz peyda eden sandalımla, gölgeler içinde uyuyan Göksu Deresine kadar gidiyor ve orada ta intihada [sonunda] kırık bir köprünün aks-i münkesirini [kırık yansımalarını] seyredip derenin yapraklarla öpüşen hafif çırpıntılarını dinleyerek eve avdet ediyordum. Sabahları çiçekleri okşayan nağme-i garam, ekseri geceler karşı sahilin yosunlu taşlarını yalayan ufak dalgaların feşâfeş-i nalişkârı [inleyen hışıltısı] kalbimde yine bir tehalük-i heyecan [heyecanlı çırpınışlar] ve temkinsizlikler tevlit etmeye başladı. Onu uzun müddet ve belki hiç görmemeye mahkûmiyet yine beynimi kavuruyordu.

Eylül ayının müteverrim bir günü idi. Yine sararmış yaprakların içinde yatıp akşama kadar hamuş derenin gizli cereyanını dinleyerek eve avdet ediyordum. İçeri girerken yüzüme bir hava-yı mevt çarptı. Hepsi sessiz gözyaşları ile Zerefşan'ın kapısının önünde toplanmışlardı. Oradan ödağacı kokuları ile meşbu [dolu] bir duman, Kuranikerim tilavet eden [okuyan] muhrik [yakıcı], hazin bir seda ile karışarak dışarı çıkıyor ve sofanın yüksek zaviyelerinde ufak bulut parçaları peyda ederek ağır ağır yükseliyor, dağılıyor, uçuyordu.

Hemen anladım. Zerefşan aramızdan kaybolmuştu. Bu ruh-ı masumun
 55 istirahat-ı ebediyesi için ellerini kaldıran kadınlara ben de kemal-i huşu ve ihtiram ile tebaiyet ettim. Şimdi köyün minaresinde okunan garibane akşam ezanı dünyadaki son yatağında sessiz, derin uyuyan bir ölünün etrafında sanki bir vaat hâtifi gibi dalgalanıyordu.

Gece, güya etrafımızda tavaf eden o ruh-ı muhtereme hürmeten hepimiz samit [suskun], giryan [ağlamaklı] sabaha intizar ediyorduk.

Ben onun Göksu Mezarlığı'nda defnini pek münasip görüyordum. Ya-
zın halkın hayhuy-ı şevkâşevkine makes olarak [neşeli eglencelerini akset-
tirerek] sandallarla huruşan olan [çoşan] dereye ve hayatın bu ananat-ı bi-
suduna [faydasız âdetlerine] o mezarlığın gizli gizli hande-i istihfafı [alay-
lı gülüşü] ne manidar bir itab-ı intibah [iriktici uyarı], sonbaharın ve kış-
sın tenhalığı ile onun sükûnet-i hiçisi [yokluğun sükûneti] ne hüznâver
[hüzünlü] bir aheng-i imtizac teşkil eder.

Ah zavallı kız... Son zamanlarda bir kere olsun onun yanında oturma-
mıştım.

Sabaha kadar Süheyla'nın hayali bir melek, bir teselli meleği gibi göz-
yaşlarımı kurutarak yanımdan ayrılmadı. Sabahleyin kapımı vurarak be-
ni Zerefşan'a ifa edeceğim son vazifeye çağırıldılar.

Aşağı indim. Sofada anneme rast geldim. Zavallı kadın hıçkırıklarını
zor zapt ederek elinde büyüttüğü, yetiştirdiği, evlat gibi sevdiği vücudun
son hizmetini ifa etmeye çalışıyordu. Ben zaten sabaha kadar harap olmuş-
tum. Yüzümdeki solgunluk onu büsbütün coşturdu. Birbirimizi derâğuş
ederek [kucaklayarak] uzun müddet sesli sesli ağladık.

Beni çağırıldılar. Bu sefer her şey tekml edilmişti.

Mini mini tabut sallanarak önde ve pek mahdud olan cemaat arkada
dışarı çıktığımız zaman arkamızdan kopan vaveyla-yı canhıraş bizi takip
etti, etti; nihayet cemaatin muhteriz ayak sesleriyle tabutun ince gıcırta-
sından başka bir şey işitilmez oldu.....

Eve avdet ettiğim zaman dadım elime büyük bir zarf vererek,
“Zerefşan'ın yatağının altından çıktı, size aitmiş,” dedi. Yine kim bilir
feleğin hangi zehirmek [zehirli] bir darbesine hedef olacaktım.

Artık Zerefşan'ın bu genç yaşında helakine benim bir dahil ve tesirim ol-
duğunu anladım. Mektubu korkarak açtım. İçinden birçok buruşuk, sarar-
mış çehreli kâğıtlar kayarak yere düştü. Yanılmıyordum, hep bunlara benim
ismim ve çocuk ifadesiyle mağdur, ümitsiz bir aşkın bütün hüznü ve elem-
leri büyük bir sadelikle yazılmıştı. Ah zavallı kız, kim bilir ne tahammülfer-

sa azaplarla inleyerek, nihayet sevdiğin adamın kayıtsızlığı ciğerlerinde ne zahımdar [onulmaz] karhalar [yaralar] açarak seni mahv ü harab etti. Artık gözlerimde yaşlar kurumuştı. Yalnız ona istemeyerek verdiğim azapları, ıztıabat-ı hicranı düşünerek kıvranıyor, boğuluyordum. Hele mektuplarından bir tanesi pek suzişli yazılmıştı. Onda nasıl beni sevdiğini, sonra geceleri odamın kapısına gelip dinlediği zaman benim diğer kadınların aşk ve sevdaları ile inledigimi işiterek nasıl kalbinin parçalandığını ve daha sonraları ben Küçükçekmece'ye gittikten sonra sesimi işitmekten, yüzümü görmekten büsbütün mahrum olunca nasıl öksürmeye başladığını yazıyor, yazıyor; nihayet sevilmedigini, sevelemeyeceğini anladığı için kendisine koşan ölüme ne kadar sevinçle kollarını açacağını söyleyerek mektubuna nihayet veriyordu.

Bu pejmürde kâğıtlar hep bir zavallı müteverrimin reşehat-ı kalbiyesini [yürek sızılarını] ihtiva ediyordu. Onları muntazaman toplayarak yazı masamın gözüne yerleştirdim.

Yavaş yavaş, Zerefşan'a daha çabuk gelen bu ölümü kıskanmaya başlamıştım. Hiç olmazsa ben ara sıra gidip onun hâkisâr-ı garibirî [kimsesiz mezarını] bir iki damla yaşla ıslatacaktım. Yaşamak zehirlenmek. Sanki hayatın başka bir zevki var mı ki ölümden korkulsun, ölene acınsın. Ben onun hiçbir zaman aşığı olamayacak, yalnız belki acıyacaktım. Sevilmeden acınmak bir genç kızı ne kadar ıstırap verici bir muamele olacaktı.

O gece, kâbus-ı ıztırabla ne yapacağımı bilmez bir perişanlık içinde kalmıştım.

Sanki teneffüs ettiğim hava ciğerlerime layikiyle bir nefha-i hayat [yaşam soluğu] bahşedemiyordu. Aşağı indim. Sandal nıhtıma bağlı duruyordu. Atladım... Bati [yavaş] kürek darbeleri beni körfeze doğru sürük-lüyordu. Semanın bihudut lacivertliklerinden beyaz bulutlar süzülüyor, bunların arasından kamer bir eda-yı vakurane ile hale-i isfirar [sarı hale] içinde yükseliyordu.

Küçük ormanların sine-i ketumundan uçan hava-yı serairâlud büy-i hazanla karışarak denizin saha-i sakitini okşuyor, bütün emâkin [mekân-

lar] müstağrak-ı hulya, bir subh-ı münevvere [ışıklı sabaha] muntazır görünüyordu. Yalnız bazı pencerelerden dökülen huzme-i ziya denizin ka'r-ı muzliminde [karanlık derinliklerinde] sallanarak kayboluyor, tekrar peyda olup temevvûç ederek [dalgalanarak] mehtabın aks-i zerriniyle tenevvür eden ufak dalgacıklara iltihak edip karşı sahillere bir şehrah-ı nurani [ışıklı bir yol] şeklinde akıp gidiyordu.

59

Ben denizin sada-yı enîmdarını dinleyerek sandalı suların cereyanına terk etmiştim. Birden kendimi derenin methalinde [girişinde] buldum. O zaman kendi kendime mırıldandım:

“Oh,” diyordum, “bu leyl-i matemdarın [yas tutan gecenin] âğuş-ı zalamında [karanlık kucığında] Zerefşan'ın giryan ruhunu tesliye etmek [avutmak]!..”

Kürekleri hafif hafif tahrik ederek bir heyula-yı mahuf gibi dikilen köprünün altından hâifane bir lerzişle geçtim.

Mezaristana yaklaşmışım. Sanki taze bir toprak kokusu etrafa yayılmıştı. Kamerin ölgün, muhtefi [saklanmış] şuaatı servilerin koyu, kesif gölgelerini yırtarak harap mezar taşlarını yıkıyor, derenin reşâşe-i raşenâki [ürkek serpintisi] orada tavaf eden ervaha [ruhlara] bir mersiye-i melal ithaf ediyordu.

Birdenbire bir ebr-i siyah [karabulut] peyda olarak makberenin üstünde bir sema-yı matem açtı. Şimdi derin bir zulmete gark olan muhitimde yalnız baykuşların refre-fe-i meşumu [ugursuz kanat sesleri] ile mahuf, müstehzi puhu puhuları işitiliyordu. Titreyerek oradan uzaklaştım. Eve avdet edinceye kadar o mahuf, meşum kakkahat-ı muharriş [irkilten kakkahalar] beni takip ediyor sanıyordum. Odama çıkıp hemen yattım. Saatin batı, mühtez [titrek] tarrakaları [tıkırtıları] nısfû'l-leyli [gece yarısını] ilan ederken ben yine uyanıktım. Beynimde o aks-i muvahhiş [vahşi yankılama] hâlâ devam ediyordu. Puhu... puhu... puhu.....

60

Hayat artık bana bir işkence, tahammül olunmaz bir azab-ı düzahi [cehennem azabı] oluyordu. Ekseriyetle kendimi unutarak,

“Nedir bu mahkûmiyet? Acaba zincirlerimi kıracak kuvvete malik değil miyim?” diye bağıyor, lakin hemen Süheyla'nın sözleri dimağında yine bir aks-i tevbiḥ [azarlama yankısı] icra ederek susuyordum.

Beni bu kadar değiştiren ne idi ya Rabbi? Bu şüphesiz Süheyla'ya olan hürmetim ve vicdanım idi. Evvelce aşk benim nazarımda yalnız genç, güzel kadınların çılgınca bir heveskârı olmak ve onların taravet-i şebabından istifade etmek idi. Aşkın ruha ifâza ettiği [doldurup taşırdığı] huzuzat-ı maneviye ile iktifa edenler bence budaladan başka bir şey degildiler. O zamanlar aşkta ebediyet, ruhaniyet aramak kadar -fikrimce- safdilane bir hareket olamazdı. Lakin şimdi mahrumiyetin aşkı temdit ve tezyit ettiğini teslim ediyordum. Eğer Süheyla'yı görmeden evvel böyle ciddi bir hiss-i meyelan tasavvur etse idim mutlaka vereceğim hükümler bunların pek zıddı olacaktı. Onu sevmeye başladıktan sonra daha müftehirane yanlarında bulunacak ve belki sevdiğim kadını iğfal etmekle affolunmaz bir kabahat, bir cürüm işlemiş olmayacaktım. Yine böyle düşünmekten kendimi pek de men edememekle beraber mahrumiyete katlanmaklığım pek muazzez bildiğim Süheyla'nın itikadına hürmet etmekten başka bir şey degildi. O, ne büyük bir itimatla bana birdenbire hissiyatını, kalbini yazmış, sonra benden de mukabeleten medid [uzun süren], rasin [dayanıklı] bir metanet talep etmişti. Böyle saf, riyasız bir kadından bu fedakârlığı esirgemek ne vahşice bir zulüm olacaktı. Onunla beraber bulunursak metanetimizin pek çabuk eriyeceğini, sonra Necib'e göstereceğimiz riyakârlığı, daha sonra aşkımızın çamurlar içinde sürünerek artık birbirimizden utanacağımızı ve belki nefret edeceğimizi tafahhus ettiği [inceden inceye irdelediği] cihetle mezelletlere [sefilliğe] düşmemek için benden, sırf benim erkekliğimin kuvvetinden, metanetinden emin olarak bana o mektubu yazmış ve muavenet istiane etmişti [istemişti]. Of, tahammül etmekten başka çare yoktu. O benden çabuk düşünmüş ve beni de ikaz etmek büyüklüğünde bulunmuştu.

Süheyla'nın düşüncelerini bazen pek haklı buluyordum. Beşeriyetin daima mütehavvil [değişen] benliklerine irtikaz eden [bağlanan] metanete güvenip beraber bulunmayı isteyen sevdakârlar ekseriyetle hüviyetle-

62

rinde kabaran boraların, girdibadların [hortumların], çılgınca vezan olan [esen] heva vü heveslerin [şehvet duygularının] tesiriyle nokta-i itimatlarından ayrılarak hafre-i mezelle [itibarsızlık çukuruna] düştükten ve bir müddet orada çabalayıp çalkandıktan sonra daima çamurlu çıkarak birbirlerinden er geç iğrenmiyorlar mıydı? Acaba biz beşeriyetin fevkinde bir kudret ibrazına muktedir miydik? Biz de şimdi artık birbirimizden usanacak ve yekdiglerinin cinayetine iştirak eden iki mücrim gibi kalben birbirimizi telin ederek daima uzaklaşmak, kaçmak isteyecektik. Ve belki ben ondan büsbütün nefret ettikten sonra itikadat-ı irsiyemize tabi olup yalnız onu itham edecek kadar ileri varacaktım. Bu muhakematım beni pek muvakkat bir zaman için teselli edip oyalyordu.

Bunların velhasıl her şeyin fevkinde mütehakkim bir kuvvet de beni daima ona koşmak için teşvik ediyordu. Ekseriyetle yine hiçbir şey düşünmeye muktedir olamayarak yeis ve ıstırap içinde muzmahil [darmadağın] oluyordum...

Kış, yavaş yavaş bütün kasveti ile üzerime ağır bir yük gibi çökerek beni gezmekten mahrum bırakıyor, bir mefluc [felçli] gibi odamın penceresine mahkûm ediyordu.

63

Sonbaharın hüznâver günlerini hemen her zaman Zerefşan'ın bakes mezarı ile hasbihal ederek geçirmiştım. Bu kış, her sene gibi, hevesatımın arkasından koşamayacağımı ve İstanbul'un mukassi [kasvetli] havasının beni daha gaddarane ezeceğini bildiğim cihetle nakletmekten vazgeçerek bu kışı Bogaziçi'nde geçirmeye karar verdim.

Meşguliyetsizlik büsbütün harabıma sebep oluyordu. Üç aydan beri Süheyla'dan bir haber alamıyordum. O benim bütün hissiyatımı keşfettikten sonra tekrar kendisine mektup yazıp ilanı aşk etmeyi pek amiyane bir teşebbüs buluyordum. Hem belki yine beni unutarak saadetlerine avdet etmişlerdi. Onu tekrar tahrik etmek neye yarayacaktı? O kış bizim gibi Bogaziçi'nde kalmaya karar veren bazı komşularımız vardı. İçlerinde gayet latif, malumatlı genç kızlar da bulunuyordu. Bunlarla aşinalığım

pek eski idi. Ekseri geceler bir araya gelerek piyano, mandolin çalıyorlar, eğleniyorlardı. Bu şuh gürültüler, benim bir türbe kadar sakin, sessiz du-ran odama aksediyordu. Onlar benim kadınlara, zarafete olan meclubi-yet-i fitriyemi [yaradılıştan gelen tutkumu] bildiklerinden, şebabetlerinin bu parlak, cevval, kaynaşan demlerine hiç olmazsa beni uzaktan teşrik et-mek fikriyle zarif bir ihmalperestlikle pencereleri açık bırakırlar, istörları kapamazlardı.

Bütün manası ile şuh, şen, latif bir gençlik yaşıyorlardı. İçlerine karış-maya teşebbüs etsem pek mutantan [tantanalı] bir hüsnükabul görecek-tim. Lakin bende hiçbir arzu uyanmıyordu. Benim gibi manen ihtiyarla-mış bir simanın gılzet-i mağmumiyetiyle [üzüntüden katılaşmışlığıyla], bu pür aşk-ı heyecan çehrelerin nur-ı saadetinde ne kadar azim [büyük] fark vardı. Hiçbir zaman onlarla uyuşamayacağımızı anlıyordum. Annem bana her gün görüşmemi tavsiye ediyordu.

“Artık utaniyorum,” diyordu. “Geçen gün Raif Paşa’nın kerimesiyle [kızıyla] Meliha, hani biliyorsun ya, Kadri Bey’in kızı, senin, bir Buda ra-hibinin hayatını temsil ettiğini söyleyerek gülüyorlar, kendileriyle görüş-meye neden tenezzül etmediğini bana soruyorlardı. Bu zavallı çocuklar hep senin ihmalinden müşteki. Hangisini söyleyeyim bilmem ki, dün Sa-hip Bey’in yalısına gitmiştim. Oğulları yanıma geldiler. Kendilerini hiç aramadığın için sitem ediyorlardı. Vallahi Fazıl, cevap vermeye utaniyo-rum. Onları görsen hiç çocukluklarındaki samimiyeti bozmadılar. Bir arada ne güzel eğleniyorlar. Oğlum sen de onların arkadaşı idin! Niçin bir kere olsun hatırlarını sormuyorsun? Hem kendin eğlenirsin, hem de sa-bavet arkadaşlarını memnun edersin.”

Ben bunlara cevap vermeye bile lüzum görmüyordum. Asılsız gürül-tüleriyle bizar olmaktan maada ihtilatları [karşılaşıp görüşmeleri] bana fayda temin etmeyeceğini biliyordum. Kadın görmek hevesi ise bende hiç mevcut değildi. Bazen bilâihtiyar onları tecessüs ediyordum. Beni buna sevk eden de Meliha’nın saçlarının Süheyla’ninkilerine pek ziyade müşa-beheti [benzerliği] idi. Aralarındaki çocukça mülâtifalardan [şakalaşma-lardan], ara sıra gözlerinde uçuşan şuhane, sevdakâristirhamlardan ben bir şey anlamıyordum. Bazı gecelerin âmâk-ı zılalinde [gölgelerinin de-

rinliklerinde] piyanosunun aheng-i ihtişamını denizin aks-i velveledarında arayan Meliha'nın uzaktan pür tebessüm bir selam-ı aşınai gönderdiğini fark ediyordum.

Beyoğlu'na pek çok zamandan beri çıkmamıştım. Beşeriyetin en müteaffin [kokuşmuş] bataklıklarının murdar kokuları ile meşhun olan o yerlerin hayali bile bende şimdi bir istikrah [tikinti] hâsıl ediyordu. İnsanların riya ve şeytanetleriyle pür gırv [haykırış dolu] olan eğlence mahallerinde beni cezbedecek hiçbir cazibe yoktu. Kalbimdeki safiyane muhabbeti telvis etmemek için hengâm-ı şebabetimin vakayi ve hatıratı ile doldurduğum o yerleri tahayyül etmek bile istemiyordum.

Zerefşan'ın vefatından sonra bizim ev daha derin, müziç bir sükûnete müstağrak bulunuyordu. Bazen yalının ıssız, harap salonunun mermer sütunları arasında gezinen bir vücut, insana sanki esrarlı memleketlerin muzlim ve تنها mabetlerinde dolaşan garip zairlerin [ziyaretçilerin] manzara-i mahufesini ihsas ederek bir tevehhüm-i hiras veriyor; kışın karlı seması altında cansız uyuyan kâinat ve akşamların tude-i siyahına [siyah yığınlarına] bürünerek müteselsil [zincirleme] bir kitle-i matem gibi uzanan melalâver dağlar gönlümdeki yeis-i hasreti teşdit ederek [şiddetlendirerek] beni bir heykel-i elem haline getiriyordu. Annem benim yalnızlığa olan ihtiyacımı anlayarak artık eski sual ve teşviklerinden vazgeçmişti. Bu hüzünlü günlerin birinde yine Süheyla'dan bir mektup gelecek bana yine muvakkat bir devre-i heyecan-ı saadet geçirtti. O gün mülhem [içime doğmuş] bir intizarla garip bir memnuniyet içinde bulunuyordum. Mektubu elime verdikleri zaman solgun simamda bir reng-i hayatın cvelan ettiğini [dolaştığını] hisseyledim. O gün sanki cihan da meserretime, mesudiyetime iştirak etmiş gibi güneşin muğfil parlaklıkları altında tebessüm ediyordu. Süheyla mektubunda gayet mahremane bir ifade ile benimle dertleşmek istemişti:

Fazıl Bey,

En muazzez hatıratımla meşhun olan köyümüzü terk ettikten sonra o kadar müellim ve meyusum ki artık bana teselli veren hayallerimin veda ettiğini görüyorum. Kalbimi an-

layarak bana cidden acıyacak bir kalb-i şefike pek muhtacı-
cım. İşte o ihtiyaçla size şu sözleri yazıyorum. Acaba yalnız-
lıkta bulduğunuz sükûn ve rahatı teşvik eden mektupları-
mıdan dolayı beni affediyor musunuz! Şüphesiz değil mi? Ben
de bunu ümit etmesem cûretlerimde bu kadar ileri varmaz-
dım. Harekât-ı serbestanenizi tahdit eden sözlerimin ve ba-
na onları yazdıran düşüncelerimin hepsini hakikaten pek
çabuk keşfettiğinizi biliyor ve müsterih oluyordum.

İstirahat-ı vicdaniyemi bir dereceye kadar temin etmek için
sizi ve beni zir-i kahrında [kahrı altında] ezen sabırlarımı-
zı ta mezara kadar sürüklemek icap ediyor... Ah, biz hiç
birbirimizi görmemeli idik. Bizi birbirimize sevk eden kuv-
vete lanet... Oh, hayır binlerce nedamet!..

Ben hissiyatımın meraretinden pek acı bir zevk buluyorum.
Yalnız bu zevk-i mahzunaneyi telh eden [acılaştıran] azab-ı
vicdani olmasaydı hiç şikâyet etmezdim. Lakin Necib'e karşı
gösterdiğim riyakârlığa mukabil onun melekane tahammülle-
ri beni eziyor; yeisimden, vicdanımın yüzüme fırlattığı itap-
lardan [darılmалardan] her gece sabahlara kadar ağlıyorum.
Bütün felaket-i kalbiyemi anlayarak beni nezaketleriyle tesel-
li eden bu kalpte beşeriyetin fevkinde bir ulviyet olduğuna ar-
tık kaniim.

O hasta, anlıyor musunuz, Fazıl Bey? Onu yiyip bitiren has-
talıkta hiçbir ümid-i şifa yok. Doktorun ümitsiz gözlerinde
hükm-i mematını okuyarak öleceğini anlayanların acı han-
deleri onun yüzünden hiç eksik olmuyor. Bazen salonun
karanlık bir köşesinde yalnız benden ayrılacağının elem-i
tefekürü ile ve daha kim bilir nasıl acı hislerle sızlayan kal-
binin zavallı gözyaşları ile sessiz sessiz ağladığını görüyo-
rum. O zaman kalbimi ellerimle parçalayıp aşkımın hiçbir
vakit kınılmadığını temin ve onun mahzun kalbini müsterih
ettikten sonra ayaklarının ucunda ölmek için yatıyorum.

68

Geçen akşam yatakta bir zamanlar kendisine bütün gençliğin saadetini temin eden yanındaki vücuda, bana bakarak yine mahzun mahzun düşünüp sararıyordu. Artık dayanamadım. Bütün teheyyücat-ı muztaribanemi ilan eden bir sesle başucunda söyleyeceğim sözler boğazıma tıkanarak yalnız, "Necib!" diye inledim. O gözlerini kapamıştı, cevap vermedi. Sararmış, inceleşmiş gözkapaklarının arasından iri sıcak yaşların şakaklarının üzerinde izler bırakarak yuvarlandığını gördüm. Bir kelime-i teselli mırıldanmaya iktidarım yoktu. Yalnız ona bütün samimiyetimle sokuldum, nefeslerimiz birbirine karıştı. O bundan memnun ve müstehzi, bir iki dakika sonra hafif hafif teneffüs eyliyor, kirpikleri sararmış yanaklarında solgun gölgeler hâsıl ediyordu...

Ben de sabaha kadar hasta nefesi koklayarak onun mariz, malul, kıymettar vücudunu âğuşuna alan mematın beni de beraber sürüklemesi için Allaha yalvardım. Sızlandım.

Bütün yeisim ona ait olduğu halde niçin kalbimde yine bir elem, bir metrukiyet hissediyorum ya Rabbi! Ah hissiyatımı tahlil etmekten âciz bir mahlukum. Siz mutlaka benliğimin bence meçhul olan derinliklerini işgal ediyorsunuz.

69

Biliyorum, anlıyorum. Pek zavallı, garip bir insanım. Beni teselli ediniz? Yok hayır, bir şey istemez. Bana acısanız da kâfidir. Meyusiyetimi layıkıyla anlıyorsunuz ya? Bu bana yetişir. Biliniz ki Necib'le beraber olamazsam en mağdur bir insan olacağım.

Süheyla Necib

.

Bu mektubun üzerine pek çok ağladım. Ah Süheyla, insafsızca Necib'le beraber olacağından bahsediyor da benim ne olacağımı hiç düşünmüyordu. Bu kayıtsızlık beni perişan etti. Necib'in hastalığına pek meyus oluyordum. Lakin Süheyla'nın da onu takip etmek hususunda gösterdiği

arzu, yeisimi birkaç misli müzdad etmişti [artırmıştı]. Eger, "Ben Necib'den ayrılmak istemiyorum. Sen de beni takip et," demiş olsaydı meserretimden belki çıldırırdım. İhtimal onlara rah-ı mematı [ölüm yolunu] en seçi kahramanlar gibi ben açardım.

Mektubunda artık köyü terk ederek Şişli'ye naklettiklerini yazıyordu. Ah, bu sene İstanbul'a inmediğimize ne kadar acınıyordum. Hiç olmazsa lütufkâr bir tesadûf bir kere daha onu uzaktan olsun görmekliğime yardım ederdi. Ve kim bilir, belki evlerinin etrafında gezinirken pence-
relerin önünde dolaşan hayalini olsun görürdüm. Of bu ne bitmez, nihayet bulmaz bir aşk! Hiçbir şey beni değiştiremiyor, mutlaka onu görmek için mültehib [yanıp tutuşan] bir iştiaqla deli olmak derecelerine geliyordum.

70 Sarsar-ı şitanın [soğuk kış rüzgârlarının] son şiddetleriyle çarpışan güneş, nihayet galibane bir muzafferiyetle parlayarak ecsâma [gövdelere] bir neşe-i şetaret, bir hayat-ı nevin [yepyeni bir hayat] bahşediyor, yalnız benim gönlümde neşve-i emel uyandıramıyordu. Merkezi sath-ı nilgününde [çividi yüzeyin ortasında] uçuşan beyaz kanatlı gemilerin, ufkun nurani müphemiyetlerine doğru seyrân-ı aculü [aceleci seyri], semanın tellevvünat-ı mütelatimesi [renkten renge girişi], tabiatın bütün muhteşem güzellikleri ruh-ı gamnâkime hiçbir ümit ve teselli veremiyordu. Benim bütün kudret-i şebabım şimdi âciz, teslimiyetkâr, hep Süheyla'nın tahammülşiken fakat haklı taassupları altında ezilmiş, kahredilmişti.

Eglenmekten bıkmayan komşularım artık benim istighna-yı müfritimden [fazlasıyla nazlanmamdan] intikam almak için bir akşam nagehan bizim evde toplandılar. Zavallı çocuklar benden ne istiyorlardı acaba? Gülmeyi unutan simamın misafirlere göstermek için icbar ettiği sahte, acib tebessümler onları kakhahalarla güldürüyor, benim infirad-ı münzeviyanemle eğlenmek için onlara güzel bir vesile oluyordu. Gülösüyorlar, benimle alay ediyorlardı. Ben bir şaşkın gibi söylenen sözleri anlamakta güçlük çekiyor, gürültüden azade olan beynim bu şakrak, şuh, velvedar seslerin aksiyile uğulduyor, dönüyordu. Birden ikisi üçü etrafımda toplanıyor, sonra daha birçoklarının iştirakiyle daima mütezayit [artan] bir ısrar-ı asabi ile bana ne olduğumu, nasıl vakit geçirdiğimi soruyorlar, mü-

temadi gürültülerle durmak dinlenmek bilmiyorlardı. Bunların arasın-
71 da yalnız Meliha garip bir tecessüsle beni süzüyor, etrafımdaki hırçın
muaccizleri susturmaya çalışarak,

“Görmüyor musunuz,” diyordu. “Birdenbire kendisini pek yordunuz.
Müsaade ediniz. Sonra esbab-ı inzivasını hep birlikte dinleriz.” Sonra be-
ni isticvap ederek,

“Öyle değil mi Fazıl Bey?” diye ilave ediyordu.

Biraz beni terk eden bu yaramaz çocuklar, yine üç beşi bir araya gele-
rek biraz daha sakın seslerle hükümler veriyorlardı.

“Biz keşfettik, mutlaka şiddetli bir aşkın elemelerini tadil etmeye uğ-
raşıyor.”

Ötede bir genç adam buna katiyen itiraz ediyordu:

“Fazıl bir hayalperest değildir ki sırf bir aşka hasr-ı emel ederek yeis-
lere kapılsın. Herhalde kendisini yoran siyasiyat buhranları olacak.”

Sonra hepsini unutarak birer tarafa çekildiler.

Şimdi çoktan beri uyuyan piyanodan fışkıran “Traviata” operasının
nagamat-ı ahengdarı [ahenkli ezgileri] salonu doldurarak mebhut duvar-
larda bir aks-i garib hasıl ediyordu...

Meliha yavaş yavaş yanıma sokulmuştu. Etrafımızda bir hava-yı
nağmedar uçuşurken, o, kadınlığın en nüfuzkâr bir nur-ı hassası ile ru-
humun karanlıklarını araştırıyor ve devre-i sabavetin safiyetlerinden
72 başlayarak hengâm-ı şebabın en müheyyiç [heyecan veren] dakikaları-
nı canlandırıyor.

Ben bunları tatlı bir istiglak ile dinlerken o birdenbire,

“Süheyla Hanım’ı görüyor musunuz?” dedi.

Vücudum bir recfe-i garamla sarsıldı. Sarardım, dudaklarım titreye-
rek, “Hayır,” dedim.

Süheyla’nın ismini bir başkasının ağzından işitmek beni hazzımdan ler-
zedar ediyordu [titretiyordu]. Şimdi mütemadiyen ona dair konuşmak için
cıldırıyordum. Bu, bana belki bir parça teselli verecekti. Oh, bekledim, Me-
liha’nın yine onun ismini tekrar etmesini, yine ona dair bir şeyler sormasını
bekledim. O, bana daima onu soracak ben ise tatlı bir tecahülle [bilmezlik-
ten gelerek] müphem cevaplar verecektim. Ah, bu ne heyecanlı bir teselli ola-

caktı ya Rabbi? Mükâlemenin [konuşmanın] tarzını değiştirmemek için bir kelime söylemekten korkuyordum. Lakin Meliha, yüzümde kim bilir neler okudu ki سوالini bir daha tekrar etmeye cesaret edemedi. Fakat, o geceden sonra onunla aramızda hafi [gizli] bir istinas, samimi bir dostluk başladı.

Ara sıra ona gidiyor, sanki gizli gizli dertleşiyordum. Ben meshuf-ı garam [aşka susamış] dinlerken o, nazik sesiyle bana Sûheyla'yı ihtar eden günlerimi ihya ediyor, lakin onun ismine gelince esrarlı bir taannütle [inatla] susuyordu. Sonra ikimiz birden hayallerimizin içinde kaybolarak birbirimizden ayrılıyorduk.

13 Bir gün yine oturuyorduk. Aramızda kırmaktan korktuğumuz manidar bir sükûnet dolaşıyordu. O yavaş yavaş piyanosuna yaklaştı. Hassas parmakları bir cenaze havasının ağır, lahuti, enfındar nağmelerini canlandırırken benim kalbimi ezen ukde-i bûkâ [sıkıntının gözyaşları] da çözülerek sessiz sessiz gözlerimden boşanmaya başladı. O kadar dalmıştım ki birdenbire Meliha'nın sesiyle uyandım. O, kirpiklerimde titreşen son katreri görmüş ve belki serair-i kalbiyemi keşfetmişti.

"Ne oldunuz, mustarip misiniz ?" diyordu. Benden cevap alamayınca muhteriz bir tavırla yanıma yaklaşarak ellerimi tuttu.

"Ah bilseniz," diye ilave ediyordu. Sonra sesi titreyerek bir vaz-ı mahzunane ile,

"Sizin aşkınız gibi bir aşka malik olmak... Oh, bu en arzu olunacak bir saadet! En müzeyyen bir hulya-yı şebab [gençlik hülyası]! Bu benim kalbimi ne kadar tehyic etmiştir [heyecanlandırmıştır], bilseniz? Bakir ruhlara layık bir ibtila-yı manevi-i mübaadet-i maddiye [maddiyattan uzak manevi yakınlık] ruhları ne kadar yakınlaştırır, değil mi.....

Zaten sizinle ilk görüştüğüm gün sevdiğinizi, onu sevdiğinizi anlamıştım."

14 Ah, keşke her dakikam böyle zehr-i hicran ile tesemmüm edeydi [zehirlenseydi] de senin yokluğunu görmeye idim! Şimdi anlıyorum ki o meraretlerin hepsinde bir zevk, hepsinde bir neşe-i garibane varmış.

Lakin sensizlik, ah sensiz kaldığımı anlamak. İşte bundan güç, bundan tahammülsüz bir dert şimdiye kadar hiçbir kalbi titretmediğine emim. Bu, elemelerin, dertlerin en kahharı, en zalimi, biliyor musun? Eziyor, çigniyor. Ah lakin öldürmüyor, çektiriyor ve yaşatıyor... Ben artık kalbimi yakan hasretinle coştukça bazen lakaytlıkla itham ve belki benim kederimle zevkyab olduğunu tahayyül edecek kadar ileri varıyordum. Ah, benim saf, melek Süheylacığım. Sen, seni sevenleri ezen elemle zevkyab olmaktan ne kadar yüksek, ne kadar uzaksın...

Ah biliyor musun? O son mektup beni nasıl deli etti, nasıl çıldırttı? Sen o son sözlerini ne kadar zahmdar yazmıştın, biliyor musun? Necib kollarının arasında üful ederken [ölüme giderken] sana acaba ne gibi bir teklifte bulundu ki onu bir ay içinde takip edecek kadar yaralandın, beni, onun ölümünden haberdar etmeyecek kadar ihmal ettin?

Son mektubunu hâlâ kalbimin üzerinden ayırmadım. Belki beni yaşatan da odur. Bu muazzez kâğıt hep gözyaşları ile sararmıştı. Onu yazarken ellerinin titrediğini anlıyorum. Sekerat-ı mevtin [ölüm anındaki baygınlığın] muzlim [karanlık] dalgınlıkları içinde beni düşündüğünü ispat eden o kâğıt artık benim için bütün dünya! Bütün her şey! Anlıyor musun, Süheyla?

Ona "Fazıl" diye şimdiye kadar ağzından işitmeye nail olmadığım bir tarz-ı bitekellûf ile başlamışsın. Sonra hep böyle samimi, hep böyle tek-lifsiz devam ediyor:

Biliyor musun? Bir ay evvel Necib işitmek istemediğim bir şeyleri solgun dudakları arasında mırıldanarak söndü. Kalbimi, ciğerlerimi en hassas noktalarından yaralayarak beni yalnız bırakıp gitti. İşte o günden beri bana ölümü teshil edecek [kolaylaştıracak] her türlü vesaite müracaat ettim. Artık zannediyorum ki ona yaklaşabilirim. Fazıl, Fazıl, ihtimal bu son mektubum olacak... Son metanet, beni görmeye gelme!.. Ah artık yazamıyorum... Etrafım zulmetler içinde boğuluyorum... Bir şeyler göremiyorum. İşte kuvvet buldukça bir iki kelime yazıyorum. Çünkü ona öyle vaat ettim;

seni hiç görmeyeceğimi söyledim... Ah Fazıl gel... Bir kere olsun hâkisârımı [mezarımı] ziyaret et. Birlikte bir gün bütün sükûnet-i serairâludunu [sırlarla dolu sükûnetini] dinlediğimiz mezarlıkta belki bir avuç toprağımı bulursun... Elveda Fazıl... Metanet! Sabır! Bir iki damla da gözyaşı!..

76 Oh sen ne yazmıştın Süheyla. Gelme, gelme! Son dakikalarını niçin benden esirgedin? Bu sözler bir müddet beni deli etti. Ah, sana muğber oldum. Utanmayı, ketumiyeti bırakarak kendimi duvarlara vurdum. Baykuşlar gibi uludum. Kendimi yerden yere attım. Bir damla gözyaşı imdadıma yetişmiyor, tabiat bütün lütulkârlığını benden esirgiyordu. Bir müddet sana karşı acı bir iğbirar hissettim. Sonra kalbimi kemiren ıstıraha tahammül edemeyerek kendimi parçalamak, yakmak azmine düştüm. Zavallı annem en acı feryatlarla bana mâni olmak, beni kurtarmak istiyordu. Birden ellerinden kurtularak mecnunlar gibi dışarıya fırladım. Artık çamurlara yuvarlanarak, çılgın gibi bağırarak koşuyor, koşuyordum. Kâinat yine hande-i baharla parlıyordu. Koştuğum caddelerde bazen bir menekşe rayihası duyuyor, koşuyor; şen, mesut bir şey görmemek için gözlerimi çıkarmak istiyordum.

Birden, düğün halkını taşıyan birçok arabalara rast geldim. Derin bir gayz, cinnetli bir tehevvürle gelinin arabasına doğru yumruğumu sallayarak, homurdanarak yine yoluma devam ettim. Beni görenler havf ü hirasla [korkuyla] çekiliyorlar, yol veriyorlardı. Kendime malik olmayarak ta evinizin büyük kapısına kadar yaklaşmışım. Kapının iki kanadı birden derin bir gıcırta ile inleyerek açıldı. Semada yükselen esvât-ı tehlil arasında eflatun kordelalı bir tabut çıktı. Yukarıki pencerelerden bir tufan-ı vaveyla başımıza dökülüyor, bazen derin bir şehik ile senin ismin söyleniyor. Bu zavallı anneciğinin sesi idi. Ah Süheyla, sensiz kalan yalnız o değil. Bir de ben vardım.

77 Artık o zaman neler yaptığımı bilemiyorum. Yalnız çılgın gibi seni taşıyanları ittim. Tabutunu yalnız ben taşımak istiyordum. Onda ise hepimizin kollarının arasından uçmak isteyen bir hiffet [hafiflik], sanki kendisini bekleyene daha çabuk kavuşmak için bir isticâl [acele ediş] vardı.

Bilmiyorum. Gittik. Birçok yürüdük. Şömendöfere bindik. En sonra karanlık bir mezaristana girdik. Ben buraları sanki tanıyordum. Kulaklarımın aşına olduğu bir çeşme hazin hazin ağlıyordu. Orada sana bir mezar, Necib'in yanında bir mezar hazırlamışlardı. Seni oraya indirirlerken ben de kendimi diri diri gömmek istiyordum. Cemaat şaşırmış beni itiyorlar, zapt etmek istiyorlardı. Bağıra bağıra ellerinden kurtuldum. Nereye gittigimi bilmeyerek duvarlardan atladım. Tarlalardan geçtim. Koşuyor, koşuyor, koşuyordum.

Eve geldiğim zaman annemi kapının önünde buldum. Ve "O öldü!" diye bağırarak kendimi mermer taşları üzerine attım. Bir müddet yuvarlandım, çırpındım. Yavaş bir zulmet etrafımı kaplıyor, beynim en şiddetli hummalar içinde kavruluyordu. Kulaklarımda bir tanin-i vaveyla [fer-yat çınlamaları], hayalimde eflatun kordelalı bir tabut, daha sonra hep zulmet! Hep karanlık! Hep boşluk!..

Evet, bahar çiçekleri, kuşları, kelebekleri ile avdet etmişti. Güneşin huzemat-ı zerrini mütemevviç bir derya-yı hudâret [yeşil deniz] gibi dalgalandıran ekinlerin üzerinde parlıyor, bütün zerrat-ı havayı [hava zerreciklerini] teshin eden [ısıtan] hararet-i şems [güneşin sıcaklığı] sanki kavs-i kuzahdan [gökkuşağından] mülevven [renk renk] kıvılcımlar saçıyordu. Çimenler, çiçeklerden intişar eden büyü-ü rehavetle bitap, bayılıyordu. Boğaz'ın bahar neşesiyle hafif hafif kaynaşan katmerli, kâh parlak mavi bir kumaş gibi yayılan rakit sularında beyaz köpüklü bir yol bırakarak ilerleyen Şirket vapurlarının birinde mağmum, münfail [küskün] çehreli bir genç oturmuş, sanki semadaki beyaz bulutlarda saklanan bir hayal-i gırfzanı [kaçan hayali] araştırıyordu. O, hiç etrafa bakmaya lüzum görmüyordu. Bazen inceleşmiş, sararmış yüzü acib bir tebessümün işmizaz-ı meraretiyle [acı dolu ürpermesiyle] buruşuyor, gözleri derin bir mücevvefiyetle [boşlukla] çekiliyordu.

Birden yine boş boş gülerек bir şeyler mırıldandı. Bu seda arkasında oturan bir genci ikaz etmişti. Şimdi gözleri mazinin uzaklardan gelen hatıralarını araştırıyordu. Tahattur eder gibi oldu.

Arkasına dönerek,

“Fazıl,” dedi.

Genç adam bu, ismini çağıran zata döndü. O da bu sese yabancı kalmamıştı. Lakin tanıyamadı. Bir müddet birbirine bakiştılar. Hâlâ karşısındaki genç kendisinden bir nişane-i aşinai bekliyordu. O ise müfekkiyesini pek uzaklara sevk etmek iktidarına malik değildi. Biraz fazla düşünse hep boşluk, karanlık içinde bütün düşüncelerini kaybediyordu.

Artık genç adam sabredemedi, gülerек:

“Tanıyamadın mı? ‘Ferih Şadan!’ Eski mektep arkadaşın!”

O hâlâ garip bir vaziyetle,

“Ferih Şadan,” diye kekeliliyordu.

“Oh Fazıl... Teessüf ederim, sabavet refiklerini bu kadar çabuk mu unutacaktın?..”

Fazıl, yavaş yavaş hakikati hissedenler gibi uzak, pek uzaktan bir şeyler gördü. Sonra elini uzatarak mahcubane,

“Affedersiniz, efendim,” dedi. “Kuvve-i hayaliyem pek perişan. Birdenbire tanıyamamıştım...”

“Niçin böyle merasimperverane görüşüyorsun Fazıl?”

Sonra etrafındaki halkın bu tuhaf mükâlemelerini dinlemeleri nazar-ı dikkatini celp ederek Fazıl’ı vapurun en تنها bir mahalline çekti. O zavallı bir biruh [cansız varlık] gibi sürükleniyordu.

Ferih Şadan şimdi yavaş, samimi sesiyle ona mektep hayatlarını söylüyor, Fazıl ise hemen ve daha doğrusu tamamiyle perde-i nisyan altında uyuyan mazinin uzaklarına irca-i efkâr ederek biraz açılıyordu.

Ferih Şadan anlatıyordu. Onlar mektepte, keşâkeş [tasalı] hayattan kısmen haberdar, yalnız şebabetlerinin devre-i heyecanında beraber gezlerken ilk sevdalarını, bir müddet sonra takarrüp eden imtihanda muvaffak olmak için besledikleri ümit içinde dildadelerini [aşklarını] nasıl unuttuklarını söylüyor, söylüyordu. Ah onlar ne güzel günlerdi?

“Ey güzel günler, ey şebab-ı tebah [tükenip giden gençlik]!”

Bu seste ne büyük bir samimiyet ve meveddet [sevgi] vardı. Fazıl o saf, müterennim [şakıyan] devre-i şebabına ağlamak istedi. Lakin yaşlar sanki gözlerini yakan hararetle hemen kuruyor, bir katre dışarı çıkamıyordu. Ferih Şadan arkadaşının felaketzedeliğini anlamıştı. O daima susuyor, hiçbir şey söylemiyordu. Ara sıra beyaz bulutlara bakıyor, yine kendi hayalini takip ederek ağzının içinde mırıldanıyor, mütemadiyen bir ismi söylüyordu. Ferih Şadan artık Fazıl'ı teşviş etmemek için biraz yanından ayrıldı. O hiç bundan haberdar değildi.....

Vapur yanaşmış, halk fevc fevc [akın akın] dışarı çıkıyordu....

Tren tiz, canhıraş bir feryat kopararak Küçükçekmece'de durdu. Fazıl kompartımandan atladı. Yavaş yavaş yürüyor, solgun dudaklarında renksiz bir tebessüm dolaşıyordu.

Süheyla ile ilk defa görüştükleri kestane ağacına doğru ilerledi. Ağacın zemini serince gölgeleyen dallarının altında durdu. Sanki kırmızı tenteli bir araba ile beyaz maşlahlı bir kadına intizar ediyordu. Buraları onda başka bir şeyler uyandırıyor, hayalini hakikat farz ederek halihazır siyah bir rüya gibi arkasında bırakmak istiyordu. Simasında beşüş bir tebessüm parlıyor, sevinçli bir intizarın heyecanı ile titriyordu.

Birçok bekledi. Kimseler gelmiyordu. Biraz sıkılarak yürümeye başladı. Ayakları bilâihtiyar onu en ziyade sevdiği, içinde Süheyla ile bahtiyar olduğu eve sevk ediyordu.

Şimdi sakın, hücre kalan bu evin manzarası onu birdenbire titretti. Sanki Süheyla orada gibi mütereddidane durup dinledi. Sonra sessizlikten cesaret alarak muhterizane köhne tahta parmaklığa yaklaştı. Güya bir ses işitiyormuş gibi teneffüs etmeyerek durdu, durdu. Intizarına derin, mütevali [sürekli] bir sükût cevap veriyordu. Yalnız harap ve perişan kalan bahçede birkaç tavuk eşeleniyor, yemleniyordu.

Birden bir çıtırtı, yapraklar üzerinde yürüyen bir ayak sesi işitti. Arkasından bir kadın,

“Kiralamak mı istiyorsunuz?” diyordu.

Fazıl arkasını çevirdi. İkisi birden sanki döndüler, bu, sabahları Süheyla'nın ineklerini sağan, kuzularına bakan köylü nine, çobanın karısı idi.

Fazıl'ı tanıyan kadın bir müddet sessiz sessiz ağladı. Sonra gözlerini namaz bezine silerek,

“Ah beyim, kimi arıyorsun?” dedi.

Sonra uzaktan servilerin altındaki karanlık mezaristanı göstererek:

“Şimdi ikisi de orada yatıyor. Her akşamüstü gidip mübarek canlarına bir fatiha gönderiyorum...”

Fazıl artık hakikati anladı. Başına sanki yıldırımlar inmişti.

Kadına bir şey söylemeden ayrıldı. Şimdi koşuyor, koşuyor, tarlalardan geçiyordu.

Yeşil ekinlerin arasından eline geçen birçok mor çiçekler topladı. Sonra servilerin koyu gölgeleri altında bir hâb-ı müebbede [sonsuz uykuya] dalmış samit [suskun] mezaristana girdi. Boş, dalgın gözleri bunların arasında bir şeyler aradı. Birdenbire elindeki çiçekleri yeni, parlak bir mezarın üzerine attı. “Süheyla,” diye bağırarak bihareket kaldı.

Harap çeşme yine fasılasız enfınlarla bu genç felaketzedeye ağılıyordu. Bu esnada ekinlerin arasından bir adam görüldü. Bu Ferih Şadan idi...

O yazı takip eden bir hazan gecesi idi. Semada atılmış beyaz pamuk gibi bulutlar, kamerin solgun, muhtazır [ölgün] şuaatı ile tezhip ediyor [yaldızlanıyor], uzaklarda birçok yıldızlar parlayıp yine sönüyorlardı.

Bu nimmuzlim [yarı karanlık] gecenin mükevkeb [yıldızlı] kanatları altında susan kâinat muğberane bir tefekkür-i hicrana dalmış görünüyordu.

Süheyla'nın metruk evinin pencerelerinden çıkan hafif ve donuk ışıklar karanlığı yırtarak aşağı doğru uzanıyordu; ekseriya genç kadının oturduğu pencerenin önünde gözleri derinleşmiş, yanakları çökmüş, mariz, müteverrim çehreli bir adam durmuş düşünüyordu, birdenbire kalktı. Uzaklara, pek yükseklerle uçan beyaz bir buluta işaret ederek,

“Süheyla, Süheyla...” diye bağırdı. Bu sada-yı nalişdar, [inleyen ses] leyl-i naimin [uyuyan gecenin] sine-i marizinde bir ruh-ı gıryan gibi inledi, inledi. O, mütemadiyen dışarı atlamak, beyaz buluta yetişmek için çırpınıyordu. Birden sustu. Sanki medid bir ah gibi sürüklenen kalbi bir sedayı dinledi. Sonra kollarının üzerine başını eğerek uzakta siyah bir

nokta gibi bihareket duran mezarlığı uzun uzun araştırıp feryat etmeye başladı.

Şimdi, gecenin harim-i bikesinde [kimsesiz bucağında] genç adamın muhrık [yanık] iniltileriyle onu teskin etmeye çalışan ak saçlı zavallı bir kadının hıçkırıkları yükseliyor, şüphesiz o beyaz bulutlara yetişiyordu...

Büyükada: 4 Mart, 1327 [1911]

Nezihe Muhiddin

*Benliğim
Benimdir!*

Benliğim Benimdir!

Ben bir Çerkes kıızıyım... Aslım neslim belli değil! Kendim bile kimin çocuğu olduğumu bilmiyorum... Fakat herkes bana hanımefendi, diyor... Çünkü birçok pırlantalarım, Büyükada'da mutantan bir sayfiyem, Erenköyü'nde müzeyyen bir köşküm, Şişli'de muhteşem bir konağım var... Ben bir kahpeyim!.. Halbuki herkes önümde hürmetle, takdisle secde edercesine eğiliyor... Çünkü güzelim; gözleri şimşekleyen, gönülleri büyüleyen tılsımlı bir cazibem var...

Ben bir hırsız, bir katilim!!.. Fakat hapishanelerin rutubetli, örümcekli, karanlık hücreleri yerine kâşanelerde kuruldum; karşımda yüzlerce insanlar emrime müheyya el pençe divan durdular... Acaba akıllı, iradeli, çok zeki miyim?.. Bu hususta biraz mütereddidim. Her ne ise bütün bunlara rağmen bana hanımefendi diyorlar, kadınlar için daha büyük bir unvan olsa en evvel bana tevcih edecekler. Fakat... ben bir Çerkes kıızıyım, aslı nesli belli olmayan bir Çerkes kıızı!..

Görüyorsunuz ya? Bütün benliğimi çınlıçplak, riyasız ve pervasız önünüze çıkarıyorum!.. Her şeyimi olduğu gibi anlatacağım... İlk satırlarda samimi itiraflarıma başladım bile... Onları yazarken o kadar tabii, o

kadar müsterihim ki... Çünkü ben onları yapmamak, öyle olmamak için o kadar çalıştım çabaladım. Kaderim böyle imiş!.. Ne o?!.. Gülüyorsunuz değil mi? Kader de ne demek, diyor ve müstehziyane dudak büküyorsunuz. Ben de öyle derdim: “Adam sen de... Kader kısmet ne demek?.. Bu ancak tembelliği tevekkülde bulan iradesizlerin batıl kanaatidir” der ve insanın hayatının hadiselerini kendi arzu ve iradesiyle yarattığına iman ederdim, fakat bu böyle değil, asla değil!.. Hayatta bir mukadder var, evet mutlaka var!.. Yahut ben iradeli ve zeki bir insan değilim belki!..

Esasen bu noktadaki tereddüdümü biraz evvel itiraf etmiştim. Maceralarımı okuduktan sonra siz hüküm veriniz. Bana kalırsa aklımın en feyizli meşalesini yaktım. İrademin çeliklerini gerdim. Fakat kader denilen kuvvetin daldırdığı çıkmazdan kendimi kurtaramadım. Onun için kahpeyim... katilim... derken kaderimi itham ederek teselli buluyorum; var kuvvetimle göğüs göğüse çarpıştığım, harp ettiğim, nihayet mağlup olduğum benden kuvvetli kaderimi itham ediyorum da kendimi teselliye çalışıyorum. Beni okuyan meçhul karilerim [okurlarım]! Sakın hemen beni ağır bir hüküm altına almayınız!.. Ben ne öyle yırtık, iğrenç bir şıllık, ne eli kanlı kızıl bir katil!.. Ne de korkunç bir hırsızım!.. Yalnız Çerkes kızı olduğumu itiraf ederken yüzüm dalga dalga kızarıyor... Kendi kendimden utanıyor... hatta iğreniyorum!.. Çünkü bu elim talih ile mücadeleye imkân yoktu!.. Bu âciz bir teslimiyetti... Çerkes kızı ne demektir bilir misiniz?.. Bunun eski bir minderden, kırık bir sandalyeden hiçbir farkı yoktur... Birkaç arşın kumaş, bir paçavra ne ise, bir Çerkes kızının kıymeti de odur!.. Bir buzağı, bir tavuk, bir keçi yavrusu nasıl pazarlıkla satılırsa, biz Çerkes yavruları da babamız, amcamız, anamız tarafından esirci ile çekişe çekişe satılır ve meçhul ellerde, meçhul ve zalim talihimize yollanırız...

Nazik ve nazenin bir Çerkes kızı olmaktansa, geniş kırların hür ve serbest hükümdarı, yanık ve sert yüzlü bir çingene kızı olmayı tercih ederdim!..

Doğduğum köyün sık, nefti ormanları, yemyeşil çayırların ortasında akan pırlıl suları vardı. Şimdi bir masal dekoru gibi sisler arkasından seyrettiğim memleketimin ismini bile hatırlayamıyorum. Babam uzun boylu, ince belli, titiz bir erkek, annem kaşlarına kadar başı örtülü, hâlâ

kaynanasının yanında yüzü kapalı, ayakta duran, yüksek sesle söz söylemeyen, hızlı gülmeyen, münkad [boyun eğmiş] ve esir bir mahluktu... Fakat ikisi de haris, altına, sarı liraya en mukaddes hislerini mübadele eden cibilliyetsizlerdi... O yaşında bile onlarla uyuşamazdım, garip âdetlerine için için gülerdim, damarlarımda akan kan herhalde onların kanı değildi. Herhalde ben onlardan değildim!..

Her akşamüstü köyün genç kızları subaşında toplanırdık... Onlar için kaçırılmak, satılmak bazen sabırsızlıkla beklenen mesut hadiselerdi... Hâlâ güzelliklerine emin olanların hülya kâşaneleri hep bu esaslar üzerine kurulurdu. Konaklar, saraylar, atlar, arabalar, elmaslar, ipeklere mazhariyet ancak satılmakla vasil olunacak tatlı ümitlerdi. Hele padişaha gözde olmak emellerin şahıkasıydı!.. Ara sıra bana, onların bu gülünç ve iğrenç temennilerine hakaretle bakan bana gıpta ile çevrilen gözler, hasetle kıvrılan dudakların arasından,

“Bu güzellik varken!..” derlerdi, “kim bilir hangi şehzadenin odalığı olacaksın?!..” Ben tehevvürle suratlarına keskin bir sille gibi haykırırdım:

“Bu bir saadet mi?! Budalalar!..”

“Elbette saadet! Hem en büyük saadet!.. Güzelliginin daha nasıl bir mükâfatını bekliyorsun?..”

“Eğer bu güzellik mükâfatı ise, çirkin hem de çok çirkin olmayı tercih ederim!

“O zaman akıbetin pek kara olurdu!..”

“Ne gibi?..”

“Ne gibi olacak? Atlar, arabalar, elmaslar, zümrütler yerine el pençe divan durup ellere hizmet etmek gibi!..”

“Demek mutlaka satılmak mukadder?”

“Elbette... Anan baban seni ne diye yetiştiriyorlar?..”

“Canıma da hükmüm geçmez mi? Satılacağım zaman kendimi öldürürüm!..”

“Asıl budala sensin işte!..”

Bu münakaşa hemen her gün aramızda tutuşur, beni kızgın alevlere sarardı... Satılmak fikri ihtimali bütün geceler tüylerimi ürperterek uykularımı zindan ederdi... Nihayet bir gün bu elim akıbet gelip çattı. Beni üç

yüz sarı liraya mukabil ızbandut gibi bir esircinin eline teslim ettiler... Ta-pındığım benliğime, hürriyet ve şahsiyetime ilk esaret zincirini katil elle-riyle vuran anam ve babama dehşetli bir gayz ve nefret hissettim!.. En ya-kınlarımı en kahhar birer düşman olarak görmek beni o kadar derinden yaraladı ki hâlâ o ilk nefretin çıbanı yüregimde işler durur!.. Babam beni zehirli bir hançerle öldürmüş olsaydı, onu çoktan affedecek ve evlatlığın tatlı ve aziz duygusunu kalbimden kazıyarak ilelebet yerini kanatmaya-caktı... Esirci ile köyümden ayrılırken son defa beni kucaklamak isteyen o melun kolları haşyetle ittim... Bence onlar artık isimleri ağza alınmaya-cak birer günahkardı... Gözümünden bir katre yaş gelmedi; içimden taşan isyan ve nefretle kaskatı tıkanmışım!.. Zulüm ve işkenceye maruz kalan bir yavrucak, sığınıp ağlayacak bir ana kucağından da mahrum olunca ne fena acıklanıyor, bilseniz!.. Halbuki benim en aziz varlığımı hakaretle katleden benim anam ve babamdı!.. Sessiz ve hareketsiz, esirciyi takip et-tim. Kararım kati idi, kendimi öldürecektim ve ancak bu ulvi ölümde benliğime sahip olacak ve hürriyetime kavuşacaktım!..

Bir akşamüstü ortalık kararmaya başlarken yapayalnız düşünerek de-nize bakıyordum... Etraf تنها, benimle meşgul olan yoktu... Hiçbir tees-sür duymaksızın vapurdan kendimi denize attım!.. Şuurumu hiç kaybet-memiştim!.. Soğuk sulara dalınca halasımı tesit eden bir kakhaha fırlat-tım... Buna inanmazsınız değil mi? Hem öyle tumturaklı bir kakhaha ki vapur halkını bir istimdat gibi davet eden dalgalı bir kakhaha! Engin su-lar vücudumu bir çöp gibi dışarı fırlatıp büzülen ciğerlerime hava ve ha-yat doldurdukça, ben küçük başımı bir kahraman cesaretiyle siyah sula-rın dibine batırmaya çalışıyorum!.. İlk halas teşebbüsümde arzu ve ira-dem mağlup, sular ve imdatçılar galip geldiler. Beni sulardan çıkaranları tokatladım, hareketime mâni olan elleri ısırdım ve ısırapla hüngür hün-gür ağlarken esirci, üç yüz lirasının tekrar eline geçmesi karşısında bay-ram yaptı... Ben gene nevmiit olmadım!.. Bu vücut, bu hayatın sahibi ben-dim; onları elbet bir gün istediğim gibi kullanacaktım!..

Esirci, vapur yolcuları, kaptanlar hep benimle meşgul olmaya başla-mışlardı; her taraftan yağın suallerin hiçbirine cevap vermedim... Ani sü-kûtumu bir cinnet buhranına atfeden esirci etrafımda bir pervane olmuş-

tu. Beni karşısına alarak saatlerce saray, padişah, debdebe, saltanat masallarıyla kendi zumunca [zannınca] beni avutuyordu... Hakikatte bütün bu itinalar üç yüz lira ile temin edeceğim kârın etrafında dönüp dolaşıyordu!.. Artık yolda teşebbüsümü tekrarlamak imkânını bulamadım... Bir öğle üzeri, bizi İstanbul'a getiren vapur kalabalık bir sahilde demir attı... Bir köhne kupa araba, bozuk kaldırımlarda seke seke bizi kırmızı aşıboyalı eski ve büyücek bir evin çıkmaz sokağı önünde bıraktı. İşte İstanbul'a ait ilk intibaim bundan ibaretti... Bize, yüzü şerha şerha [dilim dilim] bir Arap halayık kapıyı açtı... Loş ve henüz yıkanmış taşlığın berisindeki mutfaktan takunya ve bakır sesleri geliyordu... Her basamakta gıcırdayıp inleyen eski bir merdivenden çıkarak geniş sofaya çıktığımız zaman, aralık bir kapıdan gülüşen, sözleşen ve yeni gelenlere hayret ve tecessüsle bakan bir sürü genç kızlar gördüm... Oda adeta tavuk kümesini andırıyordu...

Esirci Mustafa sol tarafta pamukları fırlamış sarı atlas bir perdeyi itti ve hepimiz odaya girdik... Yeri solgun bir halı ile döşeli olan alçak tavanlı odanın ortasında büyük pirinç bir mangaldan çıkan çöreotu üzerlik buharı etrafa sinmişti... Uzun sedirin bir köşesinde yetmişlik, abus suratlı bir acuze buruşuk elindeki akik tespihi önündeki ceviz rahleye bırakarak dişsiz ağzı ile bir şeyler söylemeye başladı... Ben bir şey anlamıyordum, çünkü Türkçe konuşuyorlardı, fakat hallerinden memnun oldukları görülüyordu... Duvarlarda basma bir Kâbe resmi, karşısında acib şekilli bir deverin yularını çeken nikaplı [peçeli] bir Arabiyi tasvir eden bir levha, daha sonra küçüklü büyüklü birçok yazıları ihtiva eden sararmış mukavvalı ayet ve hadislerin ortasında ısıklık çalar gibi uzun, ince bir kamçı sallanıyordu. Hayret ve istikrahla donakalmıştım!.. Kocakarının hırıltılı boğazından törpülene törpülene çıkan kerih bir seda bu sefer bana teveccüh etti... Acuze mor damarlı elini bana uzatarak Çerkesçe,

“Kız bana bak,” emrini verdi.

Kımıldanmadım bile... Bu sefer hiddetle beni getiren herife dönerek, “Bu kız sağır mı?” diye sordu.

Mustafa mülayemetle cevap veriyor ve edvan ile ara sıra bana çevrilen nazarlarından vapurdaki hadiseyi anlatıyordu. Kocakarının sesi bu sefer daha şiddetle emri tekrarladı:

“Kız, sana söylüyorum, bana yaklaş!..”

Dişsiz acuzenin tehevvrü parlarken ızbandut herif bana yaklaştı ve omuzlarıma yapışan koca elleriyle bu, abus çehresinde fırtınalar dalgalandıran acuzenin sedirine yaklaştırdı; ihtiyar kadın,

“Kız,” diye köpürdü, “burası Çerkezistan ovaları değil... Bu şehre İstanbul derler... Burası nezaket ve itaat yeridir... Aklını başına toplala!..”

Bana bu tehditleri savururken çipil gözleriyle kırbacı işaret ediyordu... Ben bu esnada ne anasına babasına hasret çeken bir içli çocuk, ne memleketini özleyen garip bir gurbetzedeydim... Yalnız hürriyet ve serbestime gaddarane zincir vuran bu menhus ve zalim insanlara karşı duyduğum taşkın bir isyan ve nefretin mecnun kuvveti küçük ellerine toplanmış bir mahluktum!.. Karşımda boğularak emirler veren cadıyı bir hamlede boğmak arzusu mukavemetsiz bir iştiağ olarak içimde depreniyordu. Kocakarı gene haykırmaya başladı:

“El pençe divan dur bakayım!..”

İrademle hareket etmeyen ellerim gene, Mustafa'nın iri elleriyle bu emri infaz ettiler...

Bu hareketler karşısında gözlerim bulutlanmış, başım şiddetle dönmeğe başlamıştı. Uguldayan kulaklarımda çırpılan iki elin şakırtısı çatladı ve hemen kapının perdesi oynayarak içeri bir halayık girdi... Kocakarı ona,

“Yatır şu soysuzu,” dedi. “Yatır da saçlarına bir bak, kehle [bit] falan var mı?..”

Beni kurbanlık bir koyun gibi sedirin altına yatırdılar ve gür saçlarım iki kuru elin altında hırpalandı durdu. Orta yaşlı çirkin halayık ayağa kalkarak,

“Bir şeycikler yok efendim... Maşallah pirüpak,”¹ dedi.

“Pekala! Şimdi al bunun karnını doyur... Kendisine nasihat ver... Adam olmaya çalışsın!..”

Yaşlı kalfa beni dışarı çıkardı, acuzenin boğucu huzurundan kurtulmuşum...

Kalfa beni alt kata indirdi, mutfakın yanında küçük bir odaya girdik, beni bir masa başına oturtan munis kadın önüme ekmek ve yiyecek koyarken soruyordu:

1 Metinde “piri pāk”.

“Hacı hanım çok bağınıyordu. Galiba çok dik başlılık yaptın?..”

“Hacı hanım kim?..”

“Hacı hanım, işte o gördüğün ihtiyar yatalak hanımdır. Senin anlayacağın, Mustafa Ağanın validesi, İstanbul’un meşhur esircisi Samatyalı Hacı hanım derler ona... Vezir vüzera hep onu tanırlar... Saraylara, konaklara cariye veren odur... Altın babasıdır... Geçenlerde Efendimizden üstü mücevherli, koskoca fermanlı bir nişan aldı!.. Sözü, nazı ümmücihana geçer... Ona hiçbirimiz göz kaldıramayız!.. Sakın dik başlılık edeyim deme... e mi kızım?!..”

“!!”

“Niye cevap vermiyorsun? Arpacı kumrusu gibi düşünüp durma öyle!.. Yukarısını dinle... Senin gibi burada birçok kızlar var... Hepsi giyinip kuşanıp kısmetlerini beklerken gülüp oynuyorlar... Sen, kırk bir kere maşallah hepsinden alımlısın... Merak etme... Müşterin çabuk çıkar!.. Nasibin yüksek bir yere olursa?.. Bizi de unutma!... E mi?..” O mütemadiyen söylenirken, ben bahçeye bakan pencereden dışarıya dalmıştım. Bahçe duvarının zaviyesini kaplamış, yaprakları tozdan görünmeyen büyük bir incir ağacının altında, paslı demir kapının üzerine iri bir taş basılmış büyük bir kuyuyu alıcı gözlerle tetkik ediyordum. Samatyalı esirci Hacı hanımın aşiboyalı evinden, bu, genç Çerkes kızlarının mezbahasından, daha beni bekleyen esaret maktellerinden kendimi kurtarmaya azmediyordum...

Orta yaşlı kalfa bu sefer daha yaklaştı ve sırdaş bir samimiyetle saçlarını okşayarak:

“Yavrum bu ne kadar dalgınlık? Yoksa gönlün bir tarafa mı bağlı?.. Ben burada ne gözyaşları döken genç kızlar gördüm!.. Hepsi de sevdalarını unuttular, şimdi her biri han hamam sahibi birer büyük hanımefendi oldular... Allah razı olsun!.. Hepsi alçakgönüllülük edip bayramlarda hal ve hatırımı sorarlar... Sen de inşallah onlar gibi olursun. Kader kısmet, bilinmez!..”

“A! Allahın kulu! Ne olur? Bir kere yüzüme bak!.. Yoksa sen dilsiz misin?!”

Bu esnada sokak kapısının önünde araba, at gürültüleri işitildi. Kalfa telaşla ayağa kalkarak,

“İşte müşteriler geldi... Belki sana da bir kısmet çıkar, sen yiyedur. Ben şimdi gelirim,” dedi.

Ve yaşından ümit edilmez bir çâläki [çabukluk] ile kapıdan fırladı. Yalnız kalmıştım... Kararım fikri sabit halinde beynimi, kalbimi oyuyordu... Bu mükemmel fırsattan istifade etmeli idim... Hemen pencereye sarıldım, onu sessizce yukarı kaldırarak bahçeye atladım. Evin içi yeni gelen müşterilerle meşguldü, beni gören olmadı... Kuyunun başına geldim, epey bir zahmetle taşı yuvarlamaya muvaffak oldum. Kapak da ağırdı, onu da devirdim. Demir gibi soğukkanlılıkla kendimi karanlığa salıverirken küçük odada çingir çingir bir feryat koptu:

“Yetişin dostlar kız kendini kuyuya atıyor” vaveylasının son akisleri ratıp, derin karanlığın içinde benimle beraber yuvarlandı!.. Vücudumu saran koyu rutubetli bir karanlık... Ötesini hatırlayamıyorum!..

Hafif bir ışıktaki gözlerimi açtığım zaman, kendimi odanın ortasında yumuşak bir şiltenin üstünde buldum!... Kıpırdanacak halim yoktu... Başucumdan uzanan bir el, mırıldana mırıldana bana bir fincan ilâç içirdi. Bu orta yaşlı kalfa idi:

“Allahın dokuzda verdiğini kimse sekizde alamaz!... Yaradanın takdirine karışmak bizim ne haddimiz?! Sen tatlı canına kıymakla boyundan büyük günaha girdin!.. İstigfar et kızım... Allah taksiratını cahilligine bağışlasın!...”

Kalfanın bu sözleri halsiz vücuduma sığmayan bir isyanla ruhumu coşturuyordu... Hangi Allahın divanında diz çöküp affımı talep edecektim? Günahım ne idi? Mademki bozulmaz alın yazılarını kendi yazıyordu? Bunlar birer günahsa mesuliyeti kime aitti?

Dindar, mutakit ve saf kadının bir duaya benzeyen ağır sesi solgun ışıklı odanın sükûtunda durulduğu zaman, mahiyetini anlayamadığım ılık bir his dalga dalga kalbimden kabarak gözlerime hücum etti, kırılganlığımın arasında titreyen katreler sarı ziyanın içinde pırıldıyordu...

Gene aynı ağır ses başucumda mırıldandı:

“Nadim oldun değil mi? Ağlıyorsun!.. Her işte Rabbine tevekkül ol!.. Lalifer dediymi dersin bir gün... Bak nasıl kalbin ferah olacak!..”

Dışarıda bir patırtı oldu ve kapı açıldı, içeri sarışın, mahzun yüzlü bir genç kız girerek kalfaya işaret etti... Lalifer çıkarken onu içeri soktu ve:

“Ben gelinceye kadar sen bunu yalnız bırakma,” dedi.

Genç kız yavaş yavaş yanına sokuldu; mavi, berrak gözleriyle mahzun mahzun gülerek:

“İsmin nedir?”

“Zeynep... Seninki ne?”

“Memleket adım Mediha idi... Buradaki ismim Mehveş!..”

“Demek burada insanın ismine de rahat vermiyorlar öyle mi?”

“İlahi kardeş, daha kim bilir ne kadar isim değiştireceğiz!.. Bu kadarla kalsa ne nimet!.. Bakalım garip alnımızda neler yazılı!?”

“Siz ne kadar kadere bağlı insanlarsınız... Darılmayın amma ben sizi koyun sürüsüne benzetiyorum.”

“Allaha küfran etme kardeşim!.. Fakat sözlerinden akıllı, bizden çok akıllı olduğunu anlıyorum... Sen bu halimize bir çare buluyorsan söyle!.. Kime arzuhal verelim?”

“!!”

“Bak sen bile cevap veremiyorsun... O halde itaatten başka elimizden ne gelir, sövecekler, dövecekler, hatta isterlerse öldürecekler!.. Arayıp soranımız yok ki!..”

Boynunu bükerek bir dakika sustu, sonra derinden içini çeke çeke:

“Halinden anlıyorum... Senin de gönlünde bir sır var... Beni sırdaş yap!.. Dün niçin kendini kuyuya attın! Sevdiginden mi ayrıldın yoksa?”

“İnsan mutlaka sevdiginden ayrıldığı için mi ölmek ister? Hiç kimseyi sevmiyorum...”

“Memleketin neresi?”

“Yerin dibine batsın!”

“Anan baban, kardeşlerin yok mu?”

“Hepsi kahrolsunlar!!”

“Demek dünyada dayanacak bir ağacın yok... Kimseyi sevmek istemiyorsun öyle mi?”

Kimseyi sevmek istemiyor muyum? Bu suali kendi kendime bile sormaktan korktuğumu bu sualin karşısında kalınca anladım... Cevabım gecikince Mehveş tertemiz kalbiyle boynuma sarılarak ağlıyor ve yalvırıyordu:

“Benim dünya ve ahret kardeşim ol!.. Benim içimde ne acıklı bir sır var bilsen!.. Bana çok acırsın!..

Ben birbirimiz için ölmeye yemin ettiğim sevgilimden ayrıldım. Beni ondan habersiz, hain dayım sattı!..

Bugün değilse yarın beni buradan birine satacaklar... Gece gündüz Allahıma yalvarıyorum... Her kapı çalınışında yüreğim ağzıma geliyor!.. Zannediyorum ki beni kurtarmaya geldi!.. Halbuki nerede, belki canına bile kıymıştır!.. Melûl melûl yollara bakan hayali gözlerimin önünden ayrılmıyor!.. Ben bu halde nasıl başkasının karısı olabilirim?!.. Ömrümün sonuna kadar kapılarda kulluk etmeye razıyım!.. Fakat kimsenin karısı olamam!.. Bana bir akıl öğret... Acaba ne yapayım?.. Derdimi söylersem bana merhamet ederler mi dersin?..”

“Kimseden merhamet ümit edemem, bu his analarda babalarda bile yok!.. Eğer olsaydı bizi satmazlardı... Hatırıma yalnız bu geliyor. Vücudun sana ait değil mi? Kimseye teslim olmazsın!.. Nihayet öldürürler, başka ne yapabilirler?..”

“Ah kardeşim! Ölüm karşısında ben senin kadar cesur değilim!.. Sen hiç korkmadan kendini kaldırıp karanlık kuyuya attın!.. Ben de haftalarca her gece bunu düşünüyorum, cebimde günlerce kibrit başları sakladım, fakat bir fincanda ezip içemedim!.. Kapkaranlık bir mezar gözlerimin önüne gelince korkuyorum!.. Hem belki bu dünyada kavuşmamız mukadderdir...”

Biz konuşurken kalfa içeri girdi. Bana memnun nazarlarla bakarak:

“Biraz açıldın değil mi?.. Hay Allah senden razı olsun Mehveş... Siz tatlı tatlı konuşunuz, gönlünüz ferahlasın, ben yatmaya gidiyorum... Hazır olunuz kızlar!.. Yarın çok zengin vükela takımı müşteriler gelecekmiş!..”

“Ben de çıkacak mıyım Lalifer Kalfa?..”

“Elbette, kırk yıl burada kalacak değilsin ya!..”

“Benim yataktan kalkacak halim yok!..”

“Bu akşam bir güzel uyursun, sabaha bir şeyin kalmaz!.. Sakın itiraz edeyim deme!.. Hacı hanım sana çok gazaplı... Allah rahatlık versin çocuklar!..”

Bize bu müthiş tebşirde bulunduktan [müjdeyi verdikten] sonra iyi kalpli kadıncağz kapıyı çekip gitti. Ben bir iki saat içinde Mehveş'e bağlanmışım. O gece sabaha kadar tatbik kabiliyeti olmayan birçok kararlar ve planlar çizdik durduk. Fakat bu kararların hiçbiri bize yâr olmadı, çünkü o on beş, ben on üç yaşında birer zavallı çocuktuk!.. Ertesi sabah dışarıda telaş, hazırlık, kıyamet kopuyordu!.. Bir aralık Lalifer Kalfa odamıza girip bize iki süslü elbise getirdi ve yavaş sesle:

"Haydi kızlar çabuk giyinin! Öbür kızların hepsi hazırlandı, neşe içinde müşterileri bekliyorlar, siz de çabuk geliniz. Hacı hanım elinde kamçısı ile müşteri odasında!.."

Ben çarnaçar yataktan kalktım, verilen entariyi sırtıma geçirdim. Mehveş de benim gibi yaptı, ikimiz de itinaya lüzum göremiyorduk... Genç arkadaşım, ahret kardeşim ağlamaktan şişmiş gözleriyle yüzüme bakarak,

"Hani bu sabah kaçacaktık?.." dedi.

Ben sesimi çıkarmadım!.. Ne boş hülyalardı geceki tasavvurlar!? Nereye, kime sığınabilirdik?.. Hiç olmazsa, benden zayıf ruhlu arkadaşımı teselli etmek istedim:

"Ne çare," dedim, "burada kalmaktansa satılmayı şimdi ehven bulmaya başladım!.. Bak bu gece gösterdiğim kamçı yerlerine belki gittiğimiz yerlerde daha iyi çareler buluruz!.."

Mehveş'in gözünden ip gibi yaşlar akarak:

"Ben bu işkenceye razıyım, tek beni birine odalık vermesinler!.." Birdenbire aklına bir halas çaresi gelmiş gibi haykırdı:

"Senin yüzün sapsarı, benim de gözlerim kan çanağına dönmüş!.. İçerde bu kadar güzel kızlar varken bizim yüzümüze kimseler bakmaz!.."

Mehveş tesellisini bulmuştu, saçımız başımız perişan, odadan çıktık... Müşteri odası bugün adeta bir merasim sahnesiydi. Koca acuze bir uzun şal hırka giymiş, elinde gümüş saplı kamçısı, odanın ortasına konulmuş bir koltukta oturuyordu. Suratı hırs, gazap ve hırçınlıkla büsbütün buruşmuştu... Biz içeri girer girmez, sesi elindeki kamçı ile beraber çatladı:

"Kahpe!" diye yüzüme haykırdı. "Kırk yıllık evimin namusunu berbat edecektin!.."

Arkasında el pençe divan duran kalfaya dönerek:

“Bunların kıyafeti nedir böyle? Kırk yıl ben bunları besleyecek değilim ya! Getir şu soysuzları buraya!..”

Kalfa, gözü kaşı ile işaretler ederek yanımıza yaklaştı... Bizi okşar gibi ite ite kocakarının önüne doğru çekti, mor damarlı elin tuttuğu kırbaç havalanarak zavallı Mehveş'in sırtına sarıldı. Etrafımızı ihata etmiş olan diğer kızlar hirasla birbirine sokulmuşlardı... Ben büsbütün sarardığımı, artık kendime sahip olmadığımı hissediyordum... Kalfanın temkin işaretlerini göreceğim halim yoktu. Dudaklarım titrerken ihtiyar cadı bütün hışmı ile yüzüme haykırmaya başladı:

“Kime kişniyorsun kızgın kısrak?”

Ve kamçı daha amansız bir şiddetle omzuma inerken atmaca gibi kanatlan elimle kurbacın ucundan yakalayarak çektim!.. Bu umulmaz sademe akur acuzeyi koltuğunda kuvvetle sarstı, kalfa yetişmese yerlere yuvarlanacaktı. Ben elimde kalan kırbaç odanın bir köşesine fırlatarak dimdik duruyordum. Odanın içinde heyecandan sessiz ve rengârenk bir dalga kıpırdırırken kocakarının babası tutmuş gibi ağzından köpükler saçılıyordu... Kim bilir neler olacaktı!.. Fakat kapının önünde duran arabaları müteakip merdivenlere sirayet eden telaş, parlamaya müheyya tehevürün üstüne müsekkin bir duş yaptı; alelacele kalfanın mahir eli odaya bir intizam verdi, bir köşede yılan gibi kıvrılmış yatan kırbaç, alelusul esirci başının eline tutuşturulmuştu ki kapı açılarak içeri itibarlı müşteriler girdiler... Bunlar iki ince uzun haremâgâsı, üç yaşlı kalfa, iki hanımefendi yamağından ibaretti; sırası ile oturdular... Biraz evvel “meduza”ların büyük anasını temsil eden azametli esircinin dehşet koparan fırtınalı yüzü, şimdi uyuz köpek gibi yerlerde sürünüyordu!.. Deminki sademede kurdelesini buruşan murassa [kıymetli taşlarla bezenmiş] şefkat nişanını düzelterek kelbane [köpekçesine] hal ve hatır soruyordu. Kahveler içilirken efendileri namına zevce intihabına memur olan bendeler [kullar], kızları alıcı gözlerle süzmeye başladılar. Artık kızlar birer birer önlerine getiriliyor; boyunları, kulakları, elleri, göğüsleri, dişleri, ayakları ince ince muayeneden geçiriliyordu... Biri bitince diğeri başlıyor ve her birinin arasına küçük bir müzakere faslı giriyordu...

Biz Mehveş'le bu müstekreh muayeneden kurtulmuş gibiydik... Nefes almaktan korkan bir cümudiyetle [katılaşımlıkla] sinmiş ve silinmiştik.

Satılık bir inek mesafesinde, kızların göğüsleri ve dişleri müdekkik gözlerden geçirilirken sindiğim köşeden yerin dibine girmek yahut bir kedi, bir örümcek şekline tebeddül etmeyi temenni ediyordum!..

Vakıa bugünkü müşterilerin taarruzundan kurtulmuş olsak da, bu kuduz esircinin elinde kalmak arzu edilecek bir şey miydi?.. Bahusus, biraz evvel geçen hadiseden sonra!..

Mademki ölmek suretiyle kurtulamamıştım, akşamki kaçmak kararımı tatbik edecektim... Evet, nereye olursa olsun bu menhus evden uzaklaşacaktım...

Ben fikren meşgul, fakat endişeli gözlerimle etrafı tecessüs ederken haremağalarından birinin kanlı ve müthiş nazarlarına iliştiğimizi gördüm!.. Eyvah!.. Şimdi sıra bize gelmişti!.. Arap, esirciye bir şeyler fısıldadı, sonra uzun parmaklarını uzatarak bizi çağırdı, önlerine doğru ilerledik... Bütün gözler üzerimize çevrilmişti... Kalfa benim de göğsümün düğmelerini çözmeye davranırken şiddetle ellerini iterek bağırdım:

“Ben bir inek değilim!!..” Hepsi hayretle duraladılar, esirci zor zapt ettiği bir kudurganlıkla kamçısının sapını sıkıyordu!..

Kalfalardan biri,

“Bırakınız,” dedi. “Zararı yok bu kızı götürelim... Seçtiğimiz iki kızı da beraber alırsınız... Paşa efendimiz bekliyorlar, arzu buyurduklarını alıkoyarak öbürlerini iade ederiz...”

Arkama döndüğüm zaman biçare Mehveş’in iki gözü iki çeşme, aynı işkenceye maruz olduğunu gördüm... Gelenler iki grup oldular, bir kısmı benimle beraber iki kız daha seçerek ayrıldı. Maalesef Mehveşçikle aynı düşmüştük. Kapının önünde arabalara taksim olunduğumuz zaman biçare Mehveş hakiki bir kardeş gibi boynuma atılarak hüngür hüngür ağlarken elime küçük bir ipek mendil sıkıştırıyordu.

“Dünya ahret kardeşimsin... beni unutma...”

Bu beş altı saatlik dostumla ayrılmak bana da pek acı gelmişti... Gözlerimi silerek muhteşem arabaya bindim. Dinç, şahane katanalar parıl parıl koşumlarını şakırdatarak Samatya sokaklarından azamet ve ihtişamla geçerken ben, al kadife kaplı kupanın bir köşesine çekilmiş, hayatımın iyi ve fena her cilvesini arzu ve iradem arkasından sürüklemeyi azmediyor-

dum... Muhteşem alayımız kalabalığı yarıp Köprü'yü geçti... Bizim arabalar yokuşa kıvrılırken Mehveş'in takımı bizden ayrıldı. Arabanın penceresinden, önümüzde giden kupanın arka penceresi açılarak Mehveş'in küçük bedbaht yüzünün üstünde parlayan ıslak gözlerini gördüm, bana camdan veda işaretleri gönderiyordu. Ben de mukabele etmeye başlamıştım, birden refakatimdeki kelli felli kalfa vakur sesiyle,

"Yeter artık," dedi.

"Niçin?" diye hiddet ve hayretle sordum.

"Herkesler bize bakıyor da ondan..."

"Varsın baksın!.. Bana ne? Canım böyle istiyor!"

"İnsana her canının istediği yaptırılmaz!.."

Anlaşıyordu!.. Burada bir insanın nefes almasına da karışacaklardı!..

Fakat ne yalan söyleyeyim!.. İşte ilk zaafımı itiraf ediyorum: Yıldızlı, kadifeli arabanın içindeki tahakküm, Samatyalı miskin esircinin emirlerinden daha kabil-i tahammül görünmüştü!.. Arabalar mütemadiyen ve aynı ihtişamla kaldırımları ezerek yoluna devam ediyordu, fakat geçtiğimiz yollar Samatya'nın çarpık, çamurlu sokaklarına benzemiyordu. Bazen çok kalabalık, süslü mağazaların arasından, bazen iki tarafı ağaçlı geniş caddelerden geçiyorduk... Nihayet büyük bir kapının önünde durduk. O kadar yüksek duvarları vardı ki ağaçların ancak tepelerini görebiliyordum!.. Çakıllı, güzel ve çok büyük bir bahçeye girdim. Yanımdaki vakarlı, ağır kadınlar bana etrafa bakınaya müsaade etmediler... Uzun uzun yürüdük. Bir kapının önünde bizi redingotlu, bembeyaz sakallı bir ihtiyar karşıladı. Burada kadınlar serbestane yüzlerini açtılar; güler yüzlü ihtiyarla konuşmaya başladılar:

"Dilaver Ağa, paşa efendimiz selamlığa çıktılar mı?.."

"Hayır kalfa hanım, efendimiz sizi bekliyorlar..."

Tavanlardan rengârenk bir ziya tufanı süzen avizelerin akisleri yıldızlı döşemelerin, parıl parıl yanan aynaların içinde yüzüyordu... Ayaklarımız yumuşak tüylü halılarda hürmetkâr bir sessizlikle yürüyerek bir odaya girdik... Kendimi köyde dinlediğim Yusuf aleyhisselamla Züleyha'nın masalı içinde zannediyordum. Bu kadar parıltı, bu kadar altın ve elmas ancak bir masalda tahayyül edebilirdi!.. Ben avizeleri elmas, kanepeleri hep altın olarak tahmin ediyordum!..

Etrafımın cazibesi bana bir lahza vaziyetimi unutturmuştu. İki haremağası kalfa hanımla kapıdan görünerek,

“Geliniz!..” dediler, “paşa efendimiz sizi görmek istiyor!” Merdivenlere yürüdük... Yukarı doğru yükseledikçe ziynet, tantana, saltanat daha göz kamaştırıyordu... Nihayet bir haremağasının el pençe önünde durduğu ipek perdeli kapıdan içeri girdiğimiz zaman asıl sahibimizin haşmetli huzurunda bulduğumuzu anladım!..

Refakatinde gelen temkinli, ağırbaşlı kalfalardan biri paşanın oturduğu koltuğun solunda² divan duruyordu... Bizi paşanın karşısına dizdiler... Artık mukadderatımız bu, iri omuzlu, kırçıl sakallı, uzun boylu, dev gibi adamın ağzından çıkacaktı!.. Acaba geldiğimiz gibi geriye mi iade edilecektik?.. Hemen Samatya’daki aşiboyalı ev gözümün önüne geldi. İçim biraz üzüldü gibi oluyordu. Acaba paşa efendimiz beni evlatlığa kabul edebilir miydi?.. Hatta ferah ferah torunu bile olurum, hiç şüphesiz elli beş yaşında vardı... Bu fikirle paşanın gözlerinden arzularına bir cevap araştırmaya başladım... Bütün zekâ kabiliyetimi toplamıştım... Filhalkika bu müheykel adamın gözleri gizli açık üzerlerimizde dolaşıp duruyordu... Araştırdığım nazarlar, sık sık göğsümde bir tırtıl gezer gibi gayri iradi bir tikslenme ile içimin gıcıklandığını hissediyor ve aldandığıma emin olmak ihtiyacı ile testekerlek açılan gözlerimi, paşanın bir böcekka-buğu iltimaatiyle pırıldayan gözlerinden ayıramıyordum... Devletlu hazretleri, odanın sükût ü hürmeti içinde çubuğunu savurarak bizi keyifle seyrettikten sonra başını arkasına çevirerek ihtiyar hanıma bir şeyler fısıldadı ve haremağasına bir işaret çakıldı. Zebella Arap usulca,

“Paşanın eteğini öpünüz... ve dışarı çıkınız!” dedi. Kapıdan çıkarken paşanın yüzüne bir daha baktım; onun morumsu, yayvan dudakları fena bir tebessüm, gözbebeklerinde dolaşan tırtıllar yüreğimin içinde acı acı karıncalandı!.. Aşağı odaya indiğimiz zaman ihtiyar kalfa şayan-ı dikkat bir tevazu ve iltifatla beni tebrik ediyordu:

“Ne mutlu sana yavrum! Paşa efendimiz seni alıkoydu, ömrüne dua et... Sayesinde ne parlak günler göreceksin!..” Artık ben yüksek duvarlı, elmas avizeli konağın malı olmuştum!.. Yukarıdaki muazzam sahi-

² Metinde “suluda”.

bim gözlerimin önüne gelince gönlüm tırmalana tırmalana bir defa daha bulandı...

Benim bu garip halimi seyreden kalfa:

“Ne talihli başın varmış!.. Allahına şükret...” Bir saat sonra yaşlı bir kadının odasına götürerek,

“Şimdilik burada yatacaksın; her istediğini Dilşat Kalfa'ya söyle,” diye bana yaşlı kadıncağızı işaret ettiler... O gün Dilşat Kalfa beni hamama soktu, temiz çamaşırlar giydirdi... Bu kadının gözlerinde bana hitap eden bir yakınlık vardı. Bu kadın benim anneme benziyordu!.. Gece yan yana yatarken içimden kaynakayan bir ihtiyaçla boynuna sarılmak istedikçe, kollarımdan kalkınan bir kuvvetle boğazını sıkmak istiyordu, bu beni satan anneme benzeyen kadının!..

Ertesi sabah, öğleye doğru Dilşat Kalfa önüme toparlarla kumaş getirdi, haremağasının kollarından kutular fırlıyordu... Türlü renkte ipekli kumaşlar, dantelalar, harçlar, lavantalar daha bin türlü cici şeyler önüme yığılmıştı. Dilşat Kalfa,

“Haydi,” dedi, “istediklerini seç... İstersen hepsinden de kestirelim...”

Renkler ve ipekler gözlerimi almıştı, kalfayla beraber yüz türlü şeyler begendik... Aldığımız ufak tefek iki tarafımızda yığınlar teşkil etmişti!.. Ben düşünmeye başlamıştım... Hangi hakka mukabil bunları alıyordum? Dilşat Kalfa:

“Ne düşünüp duruyorsun? Gönlünün çektiği bir şey varsa söyle, hiç sıkılma! Paşa efendimizin emirleri var!..”

İki günden beri mevcudiyetini unutmak üzere olduğum paşanın tırtıllı gözbebekleri gene yüreğimde kıpırdanmaya başlamıştı...

Kalfa, paşanın sözünü açınca, istikrahıma rağmen merakımı tatmin etmek istedim:

“Bu paşa efendimiz kimdir?”

Dilşat Kalfa adeta huşu ile:

“O, Padişahımız efendimiz hazretlerinin gözbebeği Nusretullah Paşa'dır...”

“Bu konağın hanımı yok mudur?”

“Hem var, hem de yok gibi!”

“Hem var, hem de yok olur mu hiç?”

“Olur ya!.. O zavallı hastadır, yeri yurdu ayrıdır... dairesinden çıkmaz!..”

“Çocukları yok mu?”

“Allah bağışlasın üç tane... Kızı dışarıda... Paşası validir... Büyük oğlu Seyfi Paşa'nın da evi barkı ayrıdır...”

“Bir tane daha var değil mi?”

“Evet... en küçükleri... O, Harbiye Mektebi'nde... Haftada bir kere gelir...”

“Dilşat Kalfacığım?.. Benim bu konakta vazifem ne olacak?..”

“Paşa efendimiz hizmetini ferman buyuruncaya kadar yiyip içip giyinip kuşanıp oturacaksın...”

“!!”

“Bak unuttum! Okumaya başlayacaksınız...” Bu son söze çok sevinmiştim... Gözlerim parlayarak sordum:

“Ne zaman başlayacağım?..”

“A kız! Ne kadar sevindin buna?.. Yoksa meramın Babıâli'ye kâtip mi olmak?.. Aldığımız şeylere bu kadar sevinmedin? İstersen bugün başlarsın...”

“Mektebe mi gideceğim?”

“Böyle konakların kızları mektebe gidemez. Biz dışarıya ayda yılda bir çıkarız!.. Hocalar buraya gelir...”

“Beni okutmayı kim düşündü... Bunu belki sen düşündün değil mi kalfacığım?..”

Bu beni pek minnettar etmişti... İstiyordum ki bu hissim paşaya ait olmasın!

“Onu da paşamız emretti, biz kim oluyoruz?..”

On üç yaşında olduğum halde elifi bile tanımayacak kadar cahildim... fakat okumak, öğrenmek için içimde derin bir iştiaak vardı... Hocalarımı görmek için sabırsızlanıyordum... Bir gün sonra bu saadete nail olmuşum...

Selamlıkla harem arasındaki bir odada aksakallı, beyaz sarıklı bir muallim bana elif dedirttiği zaman saadetim içime sığmayacak kadar büyüktü. Öğleden sonra Dilşat Kalfa hiç ümit etmediğim bir sevinçten daha bahşetti... Kolumdan tutarak beni büyük bir salona götürdü. Köşedeki,

üstü renkli mumlarla süslü siyah kapagı kaldırıncı bir sıra bembeyaz iri dişler meydana çıktı. Bunun hakkında izahat talep etmeye vakit kalmadan içeri siyah elbiseli, siyah şapkalı bir madam girmişti. Dilşat Kalfa bizi yalnız bırakarak dışarı çıktığı zaman Madam beni okşayarak yanındaki iskemleye oturttu, parmakları süratle beyaz dişler üzerinde dolaştıkça hâsıl olan seda beni mebhut etmişti [şaşırtmıştı]. Piyano ustası benim vecdimi hissedince bir müddet devam etti. İlk medeni musikiyi hiç unutamam, bu hissi bir romanstı...

Şimdi bile onu ara sıra tekrar ederek bana musikinin ilk vecdini ilham eden o hatırayı canlandırırım...

Günüm piyano ve kitabımın arasında çok mesut geçmişti... Akşam yemeğinden sonra Dilşat Kalfa bana yeni elbiselerimden birini giydirdi ve:

“Bu gece paşanın odasına gidecek ve sana yaptığı lütuflardan dolayı eteğini öpeceksin,” dedi. Kalfa haklıydı, babamdan bile görmediğim şeyleri paşanın sayesinde görmüştüm, fakat... fakat!.. O günkü saadetim hercümerç olmuştu!.. Korkuyor... korkuyordum!.. Niçin? Ben de bilmiyordum!.. Fakat şiddetle, dehşetle korkuyor ve tiksiniyordum!..

Kalfa ile beraber yukarı çıktık, o önde ben arkada paşanın odasına girdik. On beş kalın mumun titrek ışıkları ile aydınlanan odanın yaldızları içinde paşanın gözleri büsbütün içimi tırmalıyordu!..

Paşa aynı mor ve fena tebessümle kalfaya, “İsmi ne?..” diye sordu. Ben daha evvel cevap verdim:

“Zeynep!..”

Benim bir iki gün içinde söylenenleri anlayacak kadar zekâma paşa, herhalde çok memnun olmuştu... İsmimden memnun olup olmadığımı sordurdu, memnun olduğumu söyledim. Paşanın cevabını kalfa bana tercüme etti:

“Paşa efendi ismini sana bağışlıyor... Koş eteğini öp!..”

Etek öpme merasiminden sonra işkencenin biteceğine hükmediyordum... Piyano ile yaldızlı elifbe gözümde tütüyordu!.. Birkaç adım atarak paşanın eteğine eğildim... Ve acele ile kalkıp arkama döndüğüm zaman bir feryat kopardım!!! Kalfa beni bırakıp gitmişti!!! Bu, ne demekti?.. Yaldızlar, ışıklar birbirine bulanarak müthiş bir girdap gibi beynimin içinde

dönüyordu. Bulanık bir perde arkasından paşanın bir ifrit gibi bana doğru yürüdüğünü gördüm!.. Gözlerimde şimşekler çıktı, kulaklarımın zarında toplar patladı ve vücudum erimiş kurşun gibi halının üzerine döküldü... Gözlerim açıldığı zaman kendimi boylu boyunca paşanın kadife minderinde serili buldum... Dehşetle etrafıma bakar bakmaz, kalfayı yanı başımda gördüm... Müsterih olmakla beraber taşkınlığımı zapt edemiştim... Çerkesçe bağırdım:

“Beni yalnız bırakıp nereye kaçtın hain kadın?” Sonra gözlerimden yaşlar fışkırarak ilave ettim!

“Çerkes değil misin?! Sizden hayır gelmez!.. Beni satan anam da bir Çerkes’ti!..”

Kalfa parmağını dudaklarına kapayarak,

“Sus!” diyordu, “Sus!!”

Bu hal ikinci defa başıma geliyordu, biri kendimi kuyuya attığım gün, biri de bu gece!.. Tekmil vücudum hurda olmuştu... Kalfanın koluna dayanarak kapıdan çıkarken, benden birkaç yaş büyük, pembe elbiseli bir genç kızın paşanın odasına girdiğini gördüm!..

Gözüme bir türlü uyku girmiyordu. Sabahki saadetimin zirüzeber³ [altüst] olmuştu!.. Ne yapacaktım?..

Fikrimde hiçbir hedefi olmayan bir kelime, siyah kanatlı bir kelebek gibi dolaşıyordu: Kaçmak, gitmek! Fakat nereye... ve kime?.. Artık ölümden halas bekleyemezdim. İki defasında da bana yâr olmamıştı!..

Benim böyle derin derin düşündüğümü gören kalfa:

“Sana ne yaptılar? Niçin öyle deli gibi haykırdın?!”

“Hiç!”

“Hiç olur mu?.. Senin illetin mi var yoksa?”

“Korktum!..”

“Kimden?”

“Ondan; paşadan korkuyorum!”

“İnsan velinimetinden korkar mı?”

“İ!”

3 Metinde “zirizeber”.

“Bir daha sakın böyle çılgınlık yapayım deme! Paşa gazaba gelirse halin fena olur!..”

“Siz de beni bir daha paşanın yanında yalnız bırakmayın!..”

“Geçen gün, bu konakta benim vazifem nedir diye soran sen değil mi idin?”

“Evet?!”

“İşte senin vazifen paşaya hizmet etmek olacak.. Uyuyalım artık!..”

Başımı yorgana sararak büzüldüm ve sabaha kadar rüyamda devler, ifritler, fillerle uğraştım, bunlar hep paşaya benziyorlardı!..

Ertesi gün Dilşat Kalfa bana kurşun döktürdü, çöretuyla tutsüledi, mühürlü bir kâğıt parçasını beyaz bir kâseye koyarak suyunu içirdi... O gün çok halsizdim...

Günler geçiyordu... Ben kendimi unutturcasına derslerime vermiştim... Hocalarım zekâma, kabiliyetime hayran olmuşlardı. Türkçe konuşmaya ve adamakıllı okumaya da başlamıştım; piyanoya mecluptum!..

Ustam olan ihtiyar Fransız kadını istidadımı bir deha derecesinde bu-larak takdirlerini gizleyemiyorlardı... Mükâfaten bana gizli gizli Fransızca ders vermeye başladı...

Aradan iki üç ay geçti... Paşa beni aramamıştı! Dilşat Kalfa bana ondan bahsedecek diye ödüm kopuyordu!.. Bu müddet zarfında bir kere olsun so-kağa çıkarmamışlardı... Müzeyyen kafesin içinde mahzun bir kanarya gibi ki-taplarımın ve sevgili piyanomun başından ayrılmıyordum. İlk dinlediğim ro-mansı öğrenmiştim... Bu, “Ormanlarda yolunu kaybeden bir kız” isminde kü-çük bir parçaydı... Günde birkaç defa onu çalıp kendi kendime ağıldım... Vaktimi hoş geçiriyordum... Fakat ara sıra meçhul bir endişe ve korkunun hi-rası yüreğimi titretmekten hali [geri] kalmıyordu!.. Bunda haksız değildim!.. Bir gece yemekten sonra Dilşat Kalfa beni önüne oturtturarak şunları söyledi:

“Artık eski acemiliğin kalmadı, maşallah okumuş yazmış bir hanım ol-dun!.. Bu gece paşanın hizmetine sen bakacaksın!.. Haydi göreyim seni, beni utandırma!?..”

Sapsarı kesilmiştim... İtiraz imkânı yoktu!.. Çaresiz gidecektim... Dil-şat Kalfa beni oda kapısına kadar getirdi, titreyerek içeri girdim... Paşa beni görünce gülümsedi:

“Artık seninle konuşabiliriz değil mi?.. Birçok şeyler öğrendiğini söylediler... Buradan memnun musun bakayım?..”

“Memnunum efendim!..”

“Neler öğrendiğini söyler misin?”

“Biraz okuyorum... biraz da piyano çalıyorum...”

“Aferin Zeynep!.. Yanıma yaklaşsana!.. Ha şöyle... Hadi şimdi dizlerime bas...”

Ellerim bir kor parçasına temas eder gibi paşanın dizlerine avuçlarımı bastırdım, gözlerim onun tırtıllı gözbebeklerinden kaçınarak hizmetini görüyordum. Tasavvur edemeyeceğiniz bir eza içinde kıvranan göğsüme dakikalar asırlar kadar uzun geliyordu!.. Paşa bu engizisyona nihayet verdi. Diken diken olan saçlarımı okşayarak:

“Artık yoruldun, git yat. Her gece gel, yarım saat dizlerime bas... olmaz mı?.. Senin vazifeden bundan ibaret...”

“Peki efendim!..”

Hemen kendimi dışarı zor attım...

Böyle sıkıldığım geceler Mehveşi rüyamda görürdüm. Gene o zavallı kızı hatırlamıştım, acaba ne halde idi biçare? Ahret kardeşimle bir daha dünyada buluşmak nasip olmayacaktı galiba?!..

Yeni vazifeme alışıyordum!.. Her gece yemekten sonra paşanın kahvesini çıkarıyor ve yarım saat kadar dizlerine basıyor, buna mukabil saçlarımı okşanarak odama dönüyordum... Bu küçücük hizmetim ne kadar kıymetliydi bilseniz?!.. Kat kat, renk renk elbiselerim, düzinelerle lavantalarım, daha birçok sevimli ufak tefegim vardı... Artık elbiselerimi, Madamın getirdiği son moda modellerden fikir alarak intihap etmeye başlamıştım... Gündüzleri güzel esvaplarımı giyerek harem bahçesine çıkıyor, nefli çamların altında hayallere dalyordum... Bir gün kameriye'nin önüne yaklaştığım zaman, içinde benim ismim sık sık geçen bir hararetili münakaşa gayri ihtiyari nazar-ı teccüsümü celp etti... Kızlar toplanmışlar, yüksek sesle konuşuyorlardı:

“Paşa hiçbirimizin yüzüne bakmaz oldu!..”

“İnsan bu yaşta âşık olur mu dersin kardeşim?..”

“A! A! Kime âşık olmuş paşa?..”

“Ay haberin yok mu senin?.. Kime?.. Küçük Zeynep için yanıp tutuşuyor!..”

“Nereden biliyorsun?..”

“Kulağımla işittim!.. Kardeşim, paşa sabahlara kadar inleye inleye Zeynep'i sayıklıyor!..”

“Küçük kız ondan kaçtıkça ihtiyar çıldıracak!.. Bu işin sonunu ben pek hayırlı göremiyorum!..”

Ayaklarımın ucuna basarak bu fena sözleri işittiğim yerden uzaklaştım... Müthiş bir izzetinefis isyanı ile kaçıyordum!.. Konağın içinde bilmediğim dairelere girip çıkıyordum. Kırmızı, lacivert, yeşil camlarla loş bir koridora saptım, hızlı hızlı yürürken biriyle göğüs göğüse çarptık. Başımı kaldırıncı yakışıklı bir gençle karşılaştım... O gülümseyerek durdu:

“İsminiz Zeynep değil mi?..”

“Evet!..”

“Ben yabancı değilim,” dedi. “Paşanın oğluyum.”

“Sizi görünce anladım!..”

Beraber yürüyorduk... Bu sarışın genç hiç gördüğüm insanlara benzemiyordu.

“Okumaya çok hevesli olduğunuzu işittim, benimle odama geliniz de size bir kitap vereyim...” Birkaç salonla koridorlar geçtikten sonra odasına girdik, burada yaldızlı kanepelerden ziyade kitap dolu güzel dolaplar vardı. Genç adam kırmızı, küçük bir cilt çıkararak bana uzatırken,

“Bunu okuduğunuzu kimseler görmesin,” dedi.

“Niçin?.. Pek mi fena bir şey?..”

“Hayır... Bunu yazan adam menfada [sürgünde] ölen bir vatanperverdir de onun için...”

“Fena bir insan mıydı bu?..”

“Bilakis! Çok iyi bir insan olduğu için sürmüşlerdi... Bunu bitirdikten sonra birer birer size o büyük adamın bütün eserlerini veririm!..”

Gence nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyordum... Kitabı sevinçle koynuma sokarak heyecan içinde titreyerek odama döndüm... O günkü tesadüf adeta, esrarengiz bir macera gibi beni tehyic etmişti... O gece sarışın gencin verdiği kitabı bin itina ile okudum. Bu, Namık Kemal Bey'in “Zavallı Ço-

cuk” ismindeki küçük ve müessir hikâyesi idi... Genç ruhumu ağlatan ilk edebi eser de bu olmuştu... Ne tatlı, ne candan, ne samimi gözyaşlarıydı onlar!.. Ruhu yıkayan, cilalandıran o temiz gözyaşlarıma hasret çekiyorum! Pashı ruhumun onların birkaç katresine bile ne derin bir ihtiyacı var şimdi!

Küçükük cilt o gece birkaç saat içinde bitmişti!.. Ertesi gün onu sahibine iade etmek için fırsat kolladım durdum... Bana pek hisli, pek müessir birkaç saat hediye eden öyle bir kitap daha elde etmek için sabırsızlanıyordum... Hayatımda yepyeni bir sahife açılmıştı...

Bu küçük hadise beni tahmin edemeyeceğiniz bir sevinçle sermest etmişti!.. Bununla kalmadım, artık memul etmediğim [ummadığım] vakalar birbirini takip ediyordu... Piyanomun önünde mağrur ve müteheyyiç akşamki tesadüf esrarlı bir macera şeklinde tahayyül ederken Dilşat Kalfa telaşla içeri koştu:

“Misafirin geldi!.. Koş karşıla...” Hayretle kalktım!.. Benim misafirim kim olabilirdi?!.. Dışarı fırlarken kapının önünde siyah çarşafli bir genç kadın boynuma atıldı!.. Bu, Mehveş’ti!.. Esircinin evindeki ahret kardeşim Mehveş!.. Çok mütehassis olmuştum, ruhum bir heyecandan birine atlamıştı... El ele odaya girdik... İkimiz de sevinçten doğan helecanlı bir sükûta düşmüştük... Evvela o başladı:

“Seni buluncaya kadar neler çektim bilsen!? Nihayet muvaffak oldum!.. Ne kadar değişmişsin!.. Burada rahat mısın kardeşim, nasıl vakit geçiriyorsun?..”

“Şimdiki halde rahatım...” dedim. “Namık Kemal Bey’in eserlerini okuyorum!..”

Mehveş hayretle, “Ne!!” dedi, “Namık Kemal Bey’in eserlerini mi okuyorsun?!!”

“Evet! Sen onu tanıyor musun?..”

İçimde tatlı bir gurur olanı akşamki işittiklerimi söylemek için şiddetli bir zevk hissediyordum!.. Arkadaşım benden evvel atıldı:

“Tanımaz olur muyum hiç!.. Ben daha kimleri tanıyorum bilsen?!..”

Dur sana başından anlatayım, beni sattıkları yer hiç de öyle zannettiğin gibi kötü bir yer çıkmadı!.. İlk zamanlar biraz üzüldüm, ama sonra çok rahat ettim...

Beni satın alanların böyle büyük, süslü konakları falan yok!.. Fakat iyi insanlar!.. Hele büyük bey!.. Hiç eşi bulunmaz... Hastalıklı, kocakafalı bir oğulları var... Hanımefendi beni bu zavallı malul genç için odalık almış... Birkaç gün sonra beni aptal gencin odasına götürdüler. Karşı karşıya kalınca çok korktum, yalvarmaya başladım. O budala budala gülüyordu!.. Beni kucaklamak istedi... Halimi, gönlümdeki sırrı söyledim; belki merhamet eder de bana ilişmez zannediyordum... Ne gezer!.. Büsbütün sırnaşmaya başlayınca korkudan bağıra bağıra kaçtım. O beni kovalıyor, ben deli gibi kaçıyordum... Yukarılara çıktık, her taraf kapkaranlıktı!.. Işık gördüğüm bir odanın kapısından içeri girdim, beyaz sakallı, mübarek yüzlü bir ihtiyar adam ellerimi tutarak,

'Korkma kızım,' diye beni teskin etti... Ağlaya ağlaya her şeyi anlattım... Beyefendi hanımını çağırdı ve beni tehlikeden kurtardı... Artık onun kızı olmuştum... Beni kendi okutmaya başladı... Şimdi beyefendinin kütüphanesi benimdir... İstedğim gibi okur yazarım... Bizim beyefendi büyük bir muharrir ve şairdir... Kâtipliğini yapıyorum... O söyler, ben yazarken neler öğrendim bilsen!.."

"Neler öğrendin?"

"Esaretimizin neden ileri geldiğini, içinde yaşadığımız memlekette yapılan fenalıkları... hep biliyorum!.."

Mehveş büyük bir sır tevdi eden, ümit edilmez bir ciddiyet, aynı zamanda çocukça bir saffetle [sesini] yavaşlatarak,

"Sana çok sevineceğin bir şey söyleyeceğim!" dedi. "Zaten bunu işittikten sonra seni bulmak için çırpındım... Ne kadar sevineceğini biliyordum!.. Uğrunda kendini öldürmek istediğin bu esaretten bizleri kurtarmak üzere, birçok akıllı adamlar çalışıyorlarmış, onlardan biri de bizim beyefendidir... Gizli gizli, gece gündüz çalışıyorlar... Bir gün bu karanlık memlekete aydınlık bir güneş doğacakmış... Ama kardeşim sakın bunlardan kimseye bahsetme! Zavallı efendime kıymış olursun. Zaten onu Pa-dışah hiç sevmezmiş!.."

"Hiç böyle şeyler söylenir mi? Hatta Ferruh Bey'e bile söylemem!.."

"Ferruh Bey kim?"

“Paşamın oğlu!.. Bana kitap veren genç!..”

“Seni onun için mi almışlardı?”

“Ne gezer!.. Ben onu daha bu gece tanıdım, gizli gizli konuştuk!.. Ne iyi kalpli bir genç bir görsen!.. Çok da okumuş!..”

Akşama kadar Mehveş’le pek güzel vakit geçirdik... Piyano çaldık... okuduk... O gitti, ben Ferruh Bey’in odasına gitmek için sabırsızlanıyordum... Yemekten evvel bir yolunu bularak genç mekteplinin odasına gidebildim. Gizli gizli bu gencin odasına girerken yüreğimde derin bir itimat ve emniyet hissediyordum. Paşanın, o ihtiyar kır sakallı adamın yanına girerken duyduğum hirasla, bu emniyeti kalbime ilka [telkin] edenler, paşanın iğrenç tırtıllı gözbebekleriyle, o vakur gencin sakın ve temiz nazarlarından başka bir şey değildi... Halbuki, o genç adam, o ihtiyarın oğluydu!.. Ferruh Bey başı açık, yazıhanesinin önünde dalgın ve meşguldü. Beni birdenbire arkasında görünce telaşla ayağa kalktı:

“İhtiyatsızlık yapıyorsunuz,” dedi.

Onun bu ciddi tavırla söylediği cümle benim kalbimi kırmıştı. Gözlerim nemlenerek:

“Sizi rahatsız ettim, affedersiniz!..”

Genç adam teessürümü anlamış, şimdi çok mülayim ve hazin bir sesle, “Beni rahatsız ettiğiniz için söylemedim!..” diyordu, “Sizi buraya gelirken gören olursa!..”

“Bu bir kabahat mi sayılır?..”

“Maksadınızda hiçbir cürüm yok... fakat... fakat!.. Nasıl anlatayım?... Bilmem ki!.. Bulduğumuz yer... bulduğumuz yerde... böyle büyük konaklarda... henüz görmediğiniz saraylarda her hareketten bir mana sezilir, her ülfette [görüşmede] onlar için bir cürüm gizlidir!.. Anlatabiliyor muyum!..”

“Tamamiyle değilse de hissediyorum! İnsan bu memlekette ismine bile sahip değil! Nefes almasına bile karşıyorlar, elbet kitap okumasına da karşıacaklardır!.. Bu da onlarca bir kabahat sayılır, değil mi?..”

“Hem de kabahatlerin en büyüğü!.. Hele böyle yasak edilmiş kitapları okuyanların cezası uzak çöllere sürülmek veya müebbet hapse gitmektir...”

“O halde bu kitapları burada tutmayınız!.. Başka gizli bir tarafa götürünüz, olmaz mı?”

“Niçin?”

“Size bir zararı dokunursa!?”

“Ya siz okumaktan korkmuyor musunuz?...”

“Bana bakmayınız!.. Ben ölümden hiç korkmam!.. İki defa kendimi öldürmek istedim, ama kurtardılar!..”

“Siz ölmek mi istediniz?.. Neden?!..”

“Annem babam beni sattığı için!.. Esaretten nefret ettiğim için!..”

Birdenbire gözlerimden o zamana kadar zapt ettiğim acı gönül yaşları derin hıçkırıklar arasında fışkırıyor, yüzümü sıcak sellere boguyordu. O asil, vakarlı gencin yanında kalbimin dertlerini izhar eden acı gözyaşlarımından hiç utanmıyordum...

Genç zabıt heyecanla ayağa kalkmış, müteheyyiç parmakları ile saçlarımı okşayarak,

“Zavallı!.. Zavallı çocuk!..” diyordu.

Bu iki sıcak kelimedede sanki bütün bir dünya vardı!.. Anamdan babamdan görmediğim ve itiraf edemediğim, hasreti için acı yaşlar döktüğüm şefkat ve samimiyet onun saçlarımda dolaşan ince, uzun parmaklarının ucuna toplanmış gibiydi!.. Bütün bir kalpten ateşlenen bir hamle ile onun ellerini tutarak öptüm!.. Dudaklarımın bu temasında sonsuz bir minnetten başka bulanık hiçbir his yoktu... Şimdi yüreğimi müthiş bir ısırtıp kemiriyordu!.. Yemekten sonra paşanın odasına gitmeye mecburdum!.. Onun gene dizlerini ovacak, o da benim saçlarımı okşayacaktı!.. Bu mukaddes temastan sonra kirlenmeye mahkûm olan başım ne talih-sizdi, ya Rabbi!..

Ferruh Bey teessürümün sükûn bulmasını bekledikten sonra:

“Sizin burada olduğunuzu sezebilirler?.. Daha fazla kalmasanız?..”

“Gelirken kimse görmedi!..”

“Sen görmezsin çocuğum!.. Fakat onlar seni görürler. Her izin arkasında görünmez, sihirli bir gölge vardır!.. Buralarda her karanlığın içinde binlerce akrep ve çıyan gizlidir!.. Hiç kimseye inanma!.. Ve bastığın yere dikkat et!..”

Ferruh Bey o gece bana üç dört cilt kitap daha vermişti. Odasından çıkıp o müdebbet zindanının, o yaldızlı hapishanenin, gölgelerine vehimler sinmiş koridorlarından geçerken cildim nefret ve haşyetle ürperiyor, ruhum ve şuurum ise nurlu bir meşalenin ziyasında yıkanıyordu...

Bu suretle Namık Kemal'in, Abdülhak Hamid'in, Tefvik Fikret'in eserlerini okuyordum... Bir taraftan da Madam Lüsyan'in⁴ getirdiği *Paul et Virginie*, *Graziella*, *Raphael*'i⁵ okumaya çalışıyordum... Bu kitapların tesiri altında hissen romantik hayalperver olduğum kadar fikren büsbütün isyan-kâr ve cidalci bir genç kız olmuştum... Genç ve büyük ruhlu üstadımın tuttuğu ışıkla iyilik, güzellik, doğruluk mefhumlarını sezen gözlerim çirkin, küçük ve eğri şeylerden tevahhuşla iğreniyordu... Ferruh Bey'in odasına gidip bir iki dakika konuşmak erişilmez heyecan ve saadetle dolu bir hazdı benim için!.. Talihimin senelerce benden esirgediği büyük bir dostun sahibiydim... Boş ve tatsız hayatımda nihayet beni anlayan, çok hürmet hissettirdiğim bir insana tesadüf etmişim!.. O bana kapalı bulunduğum bu yaldızlı kafesin duvarlarının haricinde bir başka âlemin mevcut olduğunu hissettirmişti... Birbirimize yaklaştığımız nokta müşterekti... İkimiz de aynı ıstıraptan şikâyetçi idik. Ben parayla satılmış bir esir, o, icabatın zincirlediği bir mahkûm idi!.. İkimiz de aynı şeye lanet ediyorduk... Zulüm ve esaret. İkimiz de aynı şeyi temenni ediyorduk: Hürriyet ve istiklal!..

Bir tarafta eriştiğim saadet, diğer tarafta elim bir işkence içinde kararıyordu!.. Her akşam dizlerini ovmaya mecbur olduğum paşanın iltifatları vakarımı incitecek bir tarza dökülmeye başlamıştı. Saçlarımı okşayan mor damarlı eller yavaş yavaş titreye titreye yanaklarımda tevakkuf ediyor [duruyor] ve ruhumda tarif edilemez, ince ve temiz telleri cimbızlıyordu. Geceleri bu ince, derin sızılarla kıvrandıkça genç zabitin asil hayali karşıma geliyor; kaçmak, kurtulmak kelimelerinin halaskâr bir hedefi oluyordu. Bu itminana rağmen ona babasından şikâyet edemiyordum... Hacil [utandıran], çirkin küçük ıstıraplarla kızarmaya, genç kızlığımın o yüksek, o temiz, o vakur hüviyetimin hissetmekten bile korktuğu hakareti itirafa izzetinefisten daha rakik bir duyuyu mâni oluyordu...

4 Kaynak dilde (Fr.) Lucienne.

5 Metinde "Pole Virjini, Graziella, Refael".

Bir gece paşanın gene kahvesini götürmüş, menhus hizmetini ifaya hazırlanmıştım... Kır sakallı adamın gözleri, o gece büsbütün korkunç ve derin bir alevle içinden içinden tutuşuyordu... Örümcekli bir mahzen kapagından meçhul bir yangın fırlayacak gibi hadekalarına [gözbebeklerine] kıpkızıl bir gölge aksetmişti. Yıldızlı odanın her köşesinde bir hailenin fecaati soluyordu!.. Artık bir sefil, bir mücrim gibi korkmuyordum.... Benliğimde böyle sefiş, yaldızlı konakların canavar kafalı sahiplerini bir darbede ezecek, misilsiz bir mübariz kudreti kalkınıyordu... Atılmak için küçük bir taarruz kâfi idi... Paşa birdenbire doğrularak iri pençesiyle kolumdan yakaladı ve beni hızla dizlerinin üzerine çekti. Yüzüm onun kırçıl suratına yaklaşıncı genzim sert, keskin bir ispiroto kokusuyla tırmalandı. Bir saniye içinde akur ihtiyarla genç kız arasında müthiş bir mücadele başlamıştı!.. Şimdi yaldızlı odanın köşelerindeki haileler, sinmiş, nefes almaktan korkan bir tarassutla bu feciayı seyrediyorlardı!.. Ispirotodan cüret almış olan o ham ve iri vücudu bir hamlede sarsmıştım, kendimi kurtararak haykırdım:

“Menfur ifrit! Aksakalından utan!..”

Beyaz saçlı behimenin [hayvanın] kanlı gözleri dönmüştü... Kudurmuş ihtiyar bir boğa gibi ağzından köpükler saçarak üzerime atıldı, beni şiddetle belimden yakalayarak morarmış dudaklarını anlaşılmaz şeyler homurdanarak yüzüme yaklaştırmaya çalışıyordu... Asırlar yaşamış arzın fecaat sahnelerinde bundan iğrenç, bundan mülevves bir manzara daha yaşanmamıştır!.. Saldıran vahşi behimenin hırıldayan göğsüne iki kolumu kaldırarak can havliyle müthiş bir yumruk indirdim. Canavar mahluk yere yuvarlanırken, ben kendimden geçmiş bir halde kapıya koşarak dışarı fırladım... Loş duvarlarda perişan saçlarımın gölgesi beni takip ediyor, beyaz elbisemin hayali aynalara çarpıyordu... Heyecandan bükülen ayakların beni Ferruh Bey'in odasına sürüklemişti!.. Bir rüzgâr gibi kapıdan girip yere yığılınca genç adam hayretten mütevellit bir sayha [haykırış] kopardı...

“Ne var?! Ne oldu?!” demesine kalmadan kapı aynı şiddetle açılarak paşa göründü!.. Yüzünün derisi çıplak tepesine kadar limon gibi sararmıştı!.. Her azası zangır zangır titriyordu!..

Babasının namussuzlugundan oglunun vakarına sığınan ben, babadan ogula, oguldan babaya giden nazarların arasında gözlerimi kapamaya mecbur olmuşum!..

Bu müthiş nazarlar bir dakika devam ettikten sonra kudurmuş ifrit bana doğru yürüyerek,

“Kalk!” diye gürledi. “Kalk vazifenin başına gel!”

O zaman Ferruh ikimizin arasına siper olarak,

“Rica ederim bırakınız!” dedi. “İstiraptan ölüyor! Bırakınız onu!..”

“Sana ne? Parasını ben verdim!..”

“Canını da siz vermediniz ya!..”

“Defol karşımdan!.. Emirlerime karşı gelmek senin haddin mi? Sen kim oluyorsun?!..”

Ferruh babasına bir adım daha yaklaşıarak...

“Ben mi?..” dedi. “Ben şu anda bana iltica etmiş genç bir çocuğu müdafaaya mecbur bir insanım!..”

“Pekâlâ! Bu itaatsizliğin hesabını vereceksin!!”

Beyaz gecelik entarili vezir, makhur bir gazaplı, nüzullü bir sallantı içinde çıktı gitti.

Genç adam iki elini başına dayamış ve bir cenaze gibi sararmıştı!.. Kendi felaketimi unutarak yanına koştum...

“Size çok büyük fenalık yaptım, beni affediniz... Emin olunuz hiç düşünmeden buraya kaçtım, beni nasıl bulabildi? Ya Rabbi?!...”

Genç adam benden hiçbir izah istemiyordu, her şeyi anlamıştı!.. Ne düşünüyordu?.. Neler düşünüyordu?!.. Zavallı genç çok, pek çok müteessirdi!.. Belki ilk defa benim yüzümden babasına karşı gelmişti!.. Nasıl teselli verebilirdim? Çaresizlikten, onun sakit ıstırabından eziliyordum... İyi kalpli genç için her fedakârlığa razı idim, onu mesut ve müsterih görmek için en mukaddes hislerimi feda edebilecektim...

“Ben!..” dedim, “gidip onun ayaklarına kapanacağım... İsterse beni öldürsün!.. Ne yaparsa yapsın!.. Sizi bu halde görmek istemiyorum!.. Ne de olsa velinimetimdir!..”

Genç adam başını kaldırdı. Hürmetle elimi tutarak:

“Hayır!.. Kendini feda etme!.. Burada kimse kimsenin velinimeti de-

gildir!.. Bu servet, bu tantana bedbaht milletin kanından emilen cevherdir. Bütün Saray erkânı birer obur sülükten başka bir şey değildir... Anlıyor musun kızım!?”

“Ah ne olurdu?.. Kızım hitabını babanızdan işitebilseydim!..”

Dışarıda mahut ayak sesleri işitildi, paşanın arkasından üç haremağası odaya girdiler!.. Gazabından çıldıran vezir, bizi yan yana görünce hışımla maiyetine bağırdı:

“Alın şu kızı bu nankör adamın yanından!..”

Paşanın nankör adam dediği kendi öz oğluydu!..

Bu müthiş emri Arapların vahşetini tahrik etmişti... Afrika ormanlarının birer iri maymunları gibi sıçramaya, üzerime saldırmaya başladılar... Âciz bir hayvan gibi teslim olmak istemiyordum, elime geçen şeyleri üzerlerine fırlatıyor ve kendimi müdafaaya çalışıyordum... Genç adam, silahı elinden alınmış mağlup bir hükümdar kahır ile önünde dikilen babasına el kaldıramamak ıstırapı altında kıvranıyordu... Odanın içi bir harp sahnesine dönmüştü... Bir dakika geldi ki genç adam, şuursuz bir tehevvrle babasını iterek yaydan fırlayan bir ok gibi atıldı. Paşa vurulmuş bir boğa kerahetiyle yere yuvarlanırken ben heyecanımdan tıkanarak sendeledim ve Araplar beni kısı kıvrak yakaladılar!.. Sırın gibi kolların üstünde odadan çıkardıkları zaman kendimi kaybetmiştim!..

Seneler, seneler geçti üzerinden; her ıstırapı külleyen vefasız zaman, bana, o müthiş faciayı hâlâ unutturamadı!.. Hatırlarken hâlâ kalbimde kopan bir damardan boğuk ve zehirli bir ıstırap fışkırır, kıpkızıl bir kan deryasının sıcak dalgaları içinde boğulurum!..

Boğazım, kızmış bir demir çemberin tazyikiyle boğularak, zerrelerim⁶ cehennem alevlerinde eriyerek yatakta kıvranıyordum... Gündüz mü, gece mi farkında degildim!.. Kulaklarıma uzak ve yakın birtakım inilti, gizli feryatlar geliyordu... Etrafımda gördüğüm insanların gözleri ağlamaktan kızarmış, çürümüşü!.. Konağın bir köşesinde feci bir matem gölgesi koyulaşıyordu!.. Ne olmuştu? Herhalde bu dilsiz çatının örttüğü mehib [korkunç] bir cinayet işlenmişti burada!.. Hummalı gözlerimin önü-

6 Metinde “zerelerin”.

ne genç bir tabut geliyor, titreyerek kapağını açıyorum, Ferruh Bey'in kanla mülemma [sıvanmış] sarışın ve aziz çehresini görür gibi oluyordum. Bu meşum hayal gözlerimin önünden ayrılmıyordu. Sessiz matem ile o gencin arasında bir münasebet sezmiştim. Öyle bir raddeye geldim ki benden ayrı bir kuvvetin arkasında sürüklenerek yatağımdan kalktım, bir yıldırım gibi Ferruh Bey'in odasına koştum... Aldanmamıştım!.. Oda-da matemli bir şeamet kanat germişti!.. İndirilmiş perdelerin kör ziyasında müellim bir sahne duruyordu. Birbirine karışmış eşyanın ortasında perişan bir yığın yırtık kitap sürünüyor ve kıymetli kütüphanenin enkazı görünüyordu!! O mukaddes harabenin asil sahibi ortadan kaybolmuş, yok olmuştu!.. Yüreğimi parça parça eden bir feryatla onun bastığı yerlere kapandım!..

Başucumda, gözyaşlarımda yüzen bir ses,

"Kızım, Zeynep! Kendine gel," diye inliyordu... Gözlerimi açınca kendimi yatakta Dilşat Kalfa'nın ağlayan yüzünü karşımda buldum:

"Söyle!.. Allah aşkına doğru söyle!.. O, Ferruh Bey nerede?.. Ne yaptılar ona? Öldü mü?!!"

Dilşat Kalfa ince ince hıçkırarak cevap verdi:

"Ölmedi!.. Dün gece sabaha karşı zaptiyeler aldı götürdüler!.."

Saçlarım dimdik, gözlerim fırlayacakmış gibi açılmıştı:

"Nereye götürdüler?!"

Dilşat Kalfa artık korkunun fevkinde bir ıstırapla sesli hıçkırıklarla ağlıyordu:

"Kim bilir nerelere götürdüler yavrucuğu!! Gül yaprağı ile dokunmaya kıyamadığımız kıymetli yavrucak şimdi... kim bilir hangi zindanlarda inliyor!.."

"Hangi alçağın işi bu?!"

Dilşat elini ağzına kapayarak,

"Sus!" diyordu, "Yavaş söyle!.. Duvarların kulağı var!.. Kimin emriyle olacak?! Efendimizin fermanından başka kim bu işleri yapabilir?!"

Kütüphanesini görmedin mi?.. Kitapların çoğunu alıp götürdüler... Hepsi yasakmış!! Ah, cahil yavrucak!.. Neye böyle tehlikeli işlere girdi bilmem ki!!"

Sadık ihtiyar kadın dizlerini döverken ben yorganımı, yastıklarımı palalayarak saçlarımı yoluyordum... Birden pencerelere şeametengiz, donuk, kesik ahenkler çarptı. Bu, tekbir sedalarıydı!!.. Haşyetle fırlayarak camı açtım!.. Koyu renkli şala sarılmış küçük bir tabut ağır ağır, asalarına dayanan ve her adımda tekbir alan aksakallı dervişlerin arasında harem kapısından çıkarılıyordu!.. !..

“Kimin cenazesi bu?!.. Yalan söyledin değil mi?.. Ferruh Bey ölmüş işte!.. Onu şimdi götürüyorlar!!..” diye can acısıyla haykırdım!.. Kalfa:

“Ferruh Bey’in anası bu!..” dedi. “Oğlunun Fizan’a sürüleceğini haber alır almaz yüreğine indi!.. Elleri kelepçeli yavrusu daha kapıdan çıkmadan zavallı düşüp öldü!..”

“Ya babası?!”

Gayri ihtiyari bu kelime ağzımdan fırlamıştı!! Kalfanın yüzüme dikilen gözlerinde bir telin ateşi yandı, fakat bu kıvılcım dudaklarına kadar sirayet edemeden söndü: “Ne yapsın?!” dedi. “Emir büyük yerden!!..”

Ölü daha mezarına konulacak kadar bir zaman geçmemişti ki konağın içini telaşa veren yeni bir emrin hareketleri başladı: Hemen Erenköy’ündeki köşke nakledilecekti!.. Hazırlanan arabalardan birine Dilşat Kalfa ile beni bindirdiler. Hareket ederken hummadan bugulanan gözlerimle yüksek duvarlarında, içinde meşum, korkunç bir uykuya dalan esrarlı cinayetlerin makteline bir defa daha baktım!!..

Erenköy’ne indik... Uykuda gezen hastalara benziyordum. Bir buçuk günden beri, çok matemli, feci vakaları beynimin zarlarında kanlı levhalar halinde resmedilmişti!.. Gene bizi kafile gibi sürükleyen arabaların pencerelerinden baharın taşkın, coşkun ıtını genzimi dolduruyor ve yaşadığımı hissettiriyordu!..

Köşkte bir ceset gibi yatağa serilmiştim... Işıklar yandıktan sonra gözlerim aralıklandı... Etrafımda ne bir ses, ne de bir nefes vardı... Seslenmek istedim, sesim çıkmıyordu... Kalkmaya davrandım, vücudum tutmuyordu!.. Başım bütün vücudumu tepe aşağı çekecek kadar ağırlaşmıştı. Aralık kalan gözlerim pek korkunç bir manzara görüyordu!.. Kapı yavaş yavaş açıldı!.. Karanlık aralığından iri, dehhaş bir vücut tıkılarak içeri gir-

di!.. Kapı tekrar örtüldü. Bir kilidin madeni sesi işitildi... Kanlı vezirin korkunç heyulası canlı bir kabus ağırlığıyla yürüyerek üzerime abandı!!!..

Solukları hırsla şaha kalkmış bir yılan gibi cildimi kamçılıyordu!.. Nasıl birden bile ölmediğime hâlâ şaşarım!..

Vücudumu kemiren hummadan çok daha ateşli bir hicap, maddi manevi benliğimi kavramıştı; nefret ve istikrah kelimelerinin manasına sığacak gibi değildir!..

Genç oğlunun matemi arkasından bir gün geçmeden düğün yapan, karısının musalla taşına basarak güvey giren alçak, namert, sefil haydut; hasta, mecalsiz vücudumla müdafaa edemediğim ismetimi çalmış... gaspetmiş-ti!.. Sesi bir istimdada bile kadir olmayan vücudum can çekişirken bir behimenin haris huzuzunu tatmin etmişti!.. Nihayet ibadetle hürmet ettiğim benliğime, bir mabet gibi takdis ettiğim bakir iffetime matuh [bunak] bir hayvan, melun bir behime taarruz etmişti. Ben o namerdin odalığı, yani metresi olmuştum!.. İhtiyar, menfur emeline muvaffak olduktan sonra iki elini akur, ak saçlı yüzüne örttü ve derin zelzeleler içinde sarsılarak saatlerce mustarip cesedinin yanı başında ağladı... ağladı!.. Yazılarımı okuyan aziz ve meçhul karilerim!.. Bu müthiş vakalardan sonra zannedersiniz ki ben, artık hayatla alakamı kesecek kadar küskün ve münkesir bir gençlik geçirdim!.. Hayır!.. Size samimi olmayı vaat etmiştim!.. Eğer bütün ömrümü ağlamakla geçirdim, yemedim, giymedim, matem tuttum demiş olsa idim, hakiki vakamı okumuş olmayacaktınız!.. Ferruh'un Fizan çöllerinde, sonsuz kum deryalarında kaybolan perişan hayali gözlerimden ayrılmadığı halde, dudaklarımda kahrkahr dolaştı!.. Katledilen ismetimin kanlı hatırası ruhumda yanarken haris ihtiyar vezirin hediye ettiği pırlantaları, ağır ipekli zikıymet [paha biçilmez] hediyeler kör, sağır, muhiş [ürkütücü] fuhuş gecelerinin ferdasını tespit eden yadigarlardır! Ben arsız bir fahişe gibi, matuh ve melun aşığımın birkaç defalar yatak odamın kapısını açık bırakmışım!!

Herkesi hışmıyla titreten azılı vezir, yalnız benim önümde zayıf ve münkaddı. Artık konakta, köşkte hâkim olan bendim!.. Bu yüz karası saltanatın neler pahasına olduğunu anlıyorsunuz değil mi? Ben bir fahişe olmuştum!.. Buna mukabil de en parlak pırlantalara, en zikıymet kürklere malik oluyordum!.. Bir genç kadının arzularını, mukavemetlerini teshir edecek kadar ca-

zip bir servet ve ihtişam dekoru içinde makhur ve zelil inledikçe, menfasının işkencesi içinde inleyen mert, vakur sarışın simayı hasretle tahattur ederken, içimden kalkınan bir isyanla kendi kendime haykırırdım:

“Kahpe!! Günahkâr kahpe!! Senin o temiz genci düşünmeye hakkın yok!..”

O zaman, işte o zaman!.. Beni benliğimden ayıran o sefil, o namert babaya iki yumruğumu gayzla sıkarak:

“Lanet! Lanet olsun sana!!..”

Ondan sonra karşımda müstekreh bir iri solucan gibi kıvranan hayaletine parmaklarımda, göğsümde pırıldayan elmasları fırlatarak onu recmediyordum... Evet, onu bir katil gibi recmederdim; mümkün olsa idi, onu en işkenceli bir ölümle öldürmek isterdim. Ah! Bu cinayette ne derin bir zevk ve haz vardı! Eğer onu gizli gizli öldürmenin imkânını bulabilseydim, bir dakika tereddüt etmeyecektim! Böyle isyan anlarında onu öldürmek için hatırıma binlerce katil vasıtalari gelir, onu bilâmerhamet hayalen birkaç türlü öldürür, cesedini uzatır, haz ve heyecandan kısılmış dişlerimin arasından derin bir huzur nefesi alırken onun cesedinde gene hareketler başlar, gene bana musallat olmaya çalışırdı!!.. O zaman aciz içinde çırpına çırpına ağlayarak Allaha onun canını almasını dua ederdim. Allah da bu coşkun ıstırap karşısında sağır ve dilsiz kaldıkça, ona da küfür ve isyan ederdim!!..

Evet aziz karilerim, ben fikren bir katil oluyordum!.. Bunun hakiki bir katilden ne farkı vardır? Halbuki ben en aciz bir mahluku incitmeye yüreği kail [razı] olmayan bir insanım...

Bir gün, garip bir tecessüsle evrakını karıştırmak istedim. Payansız ve kızgın kum deryalarına gömülen bedbaht gençten bir iz bulmak ihtimali beni bu harekete sevk etmişti. Ne kadar hain, ne kadar zalim olursa olsun, bir baba büsbütün evladının akıbetinden bihaber kalabilir miydi? Pekâlâ kalabilirdi!

Benim babam beni arıyor muydu? Üç yüz liraya mukabil çocuğunu meçhul diyarlara gönderen köylü bir babanın, menfalarda sürünen oğlunu aramayan vezir bir babayla aralarında ne fark vardı?.. Aynı zamanda fena bir şüphe damarlarımı buz gibi donduruyordu!.. Gazab-ı şahaneye [hükümdarın gazabına] uğramış mücrim (!) bir gencin babası, hâlâ nasıl

oluyor da Zat-ı hilafetpenahinin [padişahın] (!!) gözbebeği olarak kalıyor-du?! Halledilmez bir muamma idi bu!..

Zihnim meşgul, gözlerim ve ellerim mütemadiyen yaldızlı kâğıtlar arasında dolaşıyordu... Hep atebe-i şahaneye [padişah katına] hitaben, eğri büğrü yazılar arasında bir müsveddeyi okur okumaz, dilim felce uğramış gibi, bir müddet nutuk kabiliyetim tutulmuştu!.. Elimde tuttuğum melun kâğıt Ferruh'un, bedbaht gencin hük-m-i idamıydı!!!⁷ Zavallı genç! Babasının kanlı eliyle katledilmişti!!!.. O namuslu, o vakur insan, akur, melun bir kıskançlığın mazlum bir kurbanı olmuştu!!!

O gecenin meşum tarihini taşıyan o mülevves kâğıt şöyle yazılmıştı:

Atebe-i seniyye-i cenab-ı taccariye [yüce hükümdar katına], übüvvet [babalık] nisbetini [bağlılığını] kemal-i huşu ile red ve inkâr ederek, merhamet-i şahane-i zıllullahiye [İslamın halifesinin merhametine] sığınır ve Mekteb-i Harbiye-i Şahane son sınıf talebesinden Ferruh Efendi'nin, saye-i hilafetpenahilerinde [padişahın koruması altında] her türlü şaibelerden münezzeh meskenime, gaflet neticesi, bir mâr-ı helâhilfeşan tıynet-i redaet iştimaliyle [öldürücü zehir saçan yılının kötülük taşıyan yaradılışıyla] sokularak ika-i mefsedete müteşebbis [fesat yaratmaya kalkışan] bir habis [bölücü] olduğunu öğrendiğim anda, müsellemergerde-i⁸ cenab-ı tacidarilerine [yüce hükümdara] olan sadakat-i kemteranem [alçakgönüllü sadakatim] icabat-ı ihbar-ı keyfiyyete müsaaratle [durumu ihbar etme gereğini aceleyle], vücud-ı habasetâlundan [kötülüğe bulaşmış varlıktan] halas ve tahirimi [temizlenmemi], hak-i pay-i zıllullahiye [yüce hükümdarın ayacağının bastığı yere] cebinsay-ı ubudiyyet olarak [bağlılığını önünde secde ederek] arz ve istirham eylerim... herhalde kâtibe-i ahvalde... emri... ferman..."

7 Metinde "hükümü idamıydı".

8 Metinde "müsellemergerdei".

Evladını meşum bir hırs uğrunda menfalara sürdürecekt kadar bir insanın sefil olabileceğini bir türlü havsalam kabul etmek istemiyordu!.. Fakat benim hayatım da bir menfadan başka bir şey miydi?!.. Beni süren de bir baba idi; o üç yüz liraya mukabil bu merdud [reddedilmiş] işi tutmuş, öbürü ise menfur bir hisle oğlunu sürdürmüştü! Aynı sefil tıynette iki babanın, aynı kara nasipli iki bedbaht çocuğu idik! Fakat o namuslu ve yüksek kalmış, ben ise âciz bir fahişe olmuştum!.. Kendimi bu kadar mülevves görmekte acaba haklı mı idim? O katil muhteris benden ne almıştı, ben ona benliğimden neler vermiştim? Hiç!! Odama her gelişinde daha kızışmış, daha kudurmuş bir ihtirasla kanlı gözler öldürmek vahşetiyle yanmıyor muydu?! Boynuma kolları sarılırken boğmak ihtiyacı ile gerilmiyor muydu?.. Benliğimden ben ona hiçbir zerre vermiş değildim, buna rağmen aramızda beni Ferruh'la ayıran ne müthiş bir uçurum vardı!..

Artık o mazlum ve sevgili gencin yüzüne gözlerimi kaldırmak için, bütün haklarını kaybetmiş bir insandım. Bu ne derin bir acı, bu ne tameri muhal bir işkence idi! Beni bu mahrumiyete atan alçak veziri öldürmeye iki defa hak kazanıyordum!.. Fakat nasıl ben onu öldürmek için her türlü planlar çizerken birden kapı gıcırdadı, ben elimde nefretle tuttuğum misilsiz vahşet vesikasını cebime gizledim... Katil mahluk beni odasında görünce sevinçle yaklaşmış, kollarını açmıştı. Kendime hâkim olamadım:

“Kanlı ellerini çek!.. Katil casus!” diye bağırdım. O, ümit etmediği cesaret karşısında sarsıldı ve sendeledi, bir saniye kanlı gözlerinde korkunç bir alev parladı, tekrar söndü... Hayretle:

“Bu ne demek? Kimden bahsediyorsun?!..”

“Senden!.. Bütün kanlı vesikalarını okudum!..”

“Onlar katil vesikaları değildir!.. Velinimetime karşı medyun olduğum sadakat müeyyideleridir!”

“Sen de, velinimetin de kahrolunuz!”

“Bu ne cesaret böyle?!”

“Haydi öldür beni de!.. Git efendine söyle!.. Beni de sürdür!.. Oğlunu ne yaptınsa, beni de öyle yap!! Haydi ne duruyorsun?! Bir jurnal yaz! Kafi!!”

İhtiyar katilin, evlat katilinin kanlı gözleri gene o meşum gecenin ale-
vi ile parladı. O menfur kin hâlâ teskin edilememişti!

“Bir daha bana ondan bahsetme!..”

“Katil!.. Nasıl kıydın evladına?!..”

“Evladıma kıymadım, namusuma tecavüz eden bir erkeği tepeledim!!”

“İrz düşmanı melun! Hangi namustan bahsediyorsun?!”

“Yeter artık Zeynep!! Yeter!.. Asabını teskin et!..”

“Asabım demir gibi sağlam!.. O kadar kuvvetliyim ki!”

Bütün bu hakaretlere rağmen iğrenç aşığının gözleri matuh ihtiraslar-
la süzülüyor, titrek kolları müstekreh derâğuşlar [kucaklama] ihtiyacı ile
açılıyordu... Sendeleyle sendeleyle yaklaştı.⁹ Ben onun muhteris ve leş ko-
kan et yığınına iterek odadan vakur adımlarla uzaklaşırken, onun mezbuh
hıçkırıklarını işitiyordum...

Odama kapanınca ne yapacağımı, bedbaht genci nasıl kurtaracağımı
düşünmeye başladım. Kime şikâyet edebilirdim?! Hangi mahkeme bu ni-
şanlı, rütbeli, imtiyazlı katilleri tevkife cesaret edebilirdi?! Hangi adalet
hâkimi bu menfur cinayetlere hüküm vermeye kadirdi! Kanlı cinayet ve-
sikası karşımda, intikam alevi ruhumu kavurarak düşünüyordum!..

Birdenbire Mehveş’le görüştüğümüz zamanlar hararetle bahsettiği giz-
li cemiyet hatırıma geldi!.. Genç arkadaşım ne derin ve sağlam bir itmi-
nanla gizli gizli esaret ve zulme isyan edenlerin mesaisinden emin bulun-
yordu. Acaba halas uğrunda çalışanlar bu cinayeti cezalandıramazlar mıy-
dı?! Belki mazlum menfiyi [sürgünü] kurtarmak bile mümkün olacaktı!..

Ben bu tasavvurat içinde bir ümit leması ararken kilitli kapının arka-
sından onun iğrenç sesi geliyor, kapıyı tırmalayan pençelerini işitiyor ve
nefretten titriyordum. O, iniltilele:

“Aç kapıyı Zeynep!.. Sana yalvarıyorum... bir dakika kapıyı aç!..”

“Ses ver Zeynep!.. Uyumuyorsun! Hissediyorum... Aç kapıyı!.. Affet
beni Zeynep! Affettiğini söyle...”

Canavar mahluk artık yalnız iniliyor ve yalvarıyordu. Saatlerce esirinin
kapısı önünde yalvaran hışımlı vezir, maiyetini toplayıp kapıyı kırdırma-
ya cesaret edemeyecek kadar hasta ihtirasının esiri olmuştu!..

⁹ Metinde “yaklaşan.”

Gözümde hiçbir şeyin kıymeti kalmamıştı; ne elmas, ne kürk, ne servet, ne de hayat!.. Bunları istihkâr edebilen bir kalpte en dehhaş tehlikelerin hiçbir hükmü tesiri kalmıyordu!..

Paşanın cinayet vesikasını çantama yerleştirerek erkenden, bilâperva sokağa çıktım... Samimi bir temenni ile beni tevkif etmelerini, kafamdaki maksadı keşfederek beni de Fizanlara sürmelerini, nasıl masum ve içimden taştan bir arzu ile temenni ediyordum, bilseniz!! Erenköyü'nden, Mehveş'in Beşiktaş'taki viran konaklarına kadar, mevcudiyetim kimsenin nazar-ı dikkatini bile celp etmedi. Halbuki en sadık casusların etrafında bile gizli mutarassıtlar [gözleyiciler] bir şebeke olduğu halde!.. Mehveş beni görünce her zamanki saffetıyla boynuma atıldı; genç kızın ne sakın, ne müsterih, ne berrak bir çehresi vardı?!! Viran, mütevazı meskenlerinin içinde ne kadar mesut görünüyordu! Bense mütemadi heyecanlar arasındasahibi olduğum servet ve tantanaya rağmen ve mütekallis [gergin] bir sima taşıyordum. Odasında baş başa kalınca!

"Mehveş," dedim, "Ferruh'un katlini nihayet keşfettim."

Jurnal müsveddesini eline verdim...

O mülevves cinayeti okuyunca arkadaşımın genç ve saf siması sapsarı oldu, ağlayarak bana sarılıştı:

"Ne kadar bedbaht olduğunu, ne ıstıraplar, ne işkenceler çektiğini tamamen anlıyorum!.. Zavallı kardeşim!!" O anlayış, o samimi ve temiz kalbin saf nûmayişi beni teselli edebilmişti... Sükûnet bulmuş bir huzurla akşama kadar baş başa birçok kararlar verdik... Mehveş'in ümitleri benim muzlim [karanlık] ruhuma da ümit ışıkları yakmıştı... O feci cinayet vesikasını cemiyetin Avrupa'da bulunan merkezine göndermeyi kararlaştırdık; hatta arkadaşım, Ferruh'tan bir haber alabileceğini temin ediyor ve bu zulümlerin hesabı sorulacak mesut günün pek yakın olduğuna katiyetle iman ediyordu... Bana o mesut günler için hazırladığı küçük bir marşı bile okuttu... Bu samimi bucakta hafiflemiş, ümitlenmişim!..

Saf arkadaşımın ayrılıp yaldızlı maktele dönerken tasfiye edilmiş bir ruhun tertemiz itikadı ile Allaha yaklaşıyor, hayatımda ilk defa yalvardım!..

Zulüm ve işkence görmekten kararmış ve sıkışmış kalbime birdenbire ümitle ışıqlanan bir tevekkülün sükûnu sinmişti... Sakin ve mütevekkil bekliyordum...

Gündüzleri gözlerim temkinli bir intizara açılıyor; her sestem, her kıpırdanıştan bir cevap istiyordum!.. Her gece akşamla beraber kilitlediğim kapımın tahtaları, gene onun müfteris pençeleriyle tırmalanırken fena bir buhranla kıvranıyor, ses kesilip kendime gelince pencereyi açıyor, koskoca yeryüzünde bana da sığınacak bir avuç toprakla karnımı doyuracak bir lokma ekmek vermesini, herkesin istimdat ettiği büyük kudretten içim coşarak tazarru ediyordum [yalvararak istiyordum]. Biliyordum ki artık bu dünya yalnız Erenköy'ündeki köşkle Şişli'deki meşum konaktan ibaret degildir!..

Günler geceler geçiyor, beklediğim haberler gelmiyor, tuluuna [doğuşuna] muntazır olduğum güneş bir türlü doğmuyor!.. Hep o zifiri karanlık sürüklenip gidiyordu... Bana o kadar ümit ve ışık veren Mehveş nerede idi?.. Niçin hâlâ görünmemiştii?.. Yoksa ufuksuz çöllerde perişan gençliği gömülen zavallı Ferruh'un kara haberini vermekten mi ürküyordu?.. Meçhul!.. İntizardan, ıstıraplardan gerilen sinirlerim gene beni çıldırtmaya başlamıştı!.. İstiyordum ki bu durgun, bu azametli sükût yırtılsın!.. Kıyametler kopsun!.. Yıldızlı duvarların karnı deşilsin!.. İçinden cinayetlerin hortlakları fırlasın!.. Facialar örten müdebdeb çatı bütün şehametiyle mücrimlerin tepesine insin!.. Hayır... hayır!.. Hiçbir şeyler olmuyordu!.. Ne kıyamet, ne hercümerç!.. Gene o azametli sükût beynimde zonkluyor... gene o müdebdeb çatı bütün tantanası ile faciaları örterek kafama iniyordu!..

Beklediğim kıyamet ve haile kendi kendine kopmadıkça, onu ben za-yıf vücudumu çırpındıran kuvvetle koparmak istiyordum!.. Melun babayla karşılaştığım zamanlar kanlı hismını tahrik etmek için, hilafetpenah efendisinin tacından başlayıp kendisinin devletli şahsına kadar ağzıma ne kadar küfür ve telin gelirse püskürüyordum!.. Nafile!.. Hasta ve miskin şehvetinin irinleri içinde boğulan müfteris ve zalim iradesini tahrik imkânı kalmamıştı!! Ben bütün gayz ü nefretimi¹⁰ onun çirkin suratına tükür-

¹⁰ Metinde "gayzı nefretimi".

dükçe o, zilletle gülüyor ve titrek kollarını açarak alil behimiyetini tatmin etmek ihtiyacıyla bana yalvarıyordu!..

O akur canavarı kudurtamamaktan mütevellit bir hırsla piyanonun başına koşuyor ve şiddetle memnu olan “Vatan ve Silistire” marşını parmaklarımın bütün kudret-i asabiyetiyle çalıyor, duvarları dinleyen casus kulaklara isyan ve sadakatsizliği ilan ediyordum!.. Karanlıkları dinleyen kulaklar sanki sağırdı!.. Hiç, hiçbir ses işittirmeye muvaffak olamıyordum!.. İç sıkıntısından çıldıracak bir hale gelmişim. Ben bir tarafta buhranlar içinde kendi dişlerimle kendi etlerimi didiklerken öbür tarafta da paşa teskin edilmeyen savletlerle kuduruyordu...

Bir gün akşamüstü Dilşat Kalfa odama gelerek yaltaklanmaya başladı. Mutlaka, gene, o sefil efendisinin namına bir ricası olacaktı:

“Oh benim güzelim, cicim!” diye başladı. “Ne olur... şu inat damarını kır!! Paşa vallahi, hüngür hüngür ağlıyor!.. Zeynep bir kere odama gelsin!.. Bütün malımı mülkümü üstüne edeceğim... diyor... Hadi aslanım inat etme! İstemezsen bile gözünü kapayıver!.. Hem canım! Nesi var dalıyan gibi anlı şanlı koca bir paşa?!!”

Sabırım tükeniyordu!..

“Sürülerle Çerkes kızlarının içinde, benden başka o kudurmuş aygırın kokmuş yatağına sokacak kimseyi bulamıyor musun?!”

“Hepsi can atıyorlar ama paşanın kimsede gözü yok!.. Gönül kimi severse...”

“Gözü kör olsun! Git de kendisine böyle söyle! Yetişir artık!..”

Kalfa daha fazla ısrar edemedi, süklüm süklüm çekildi gitti...

Bu ne müthiş ve muannit bir ısrardı?! Bana ait olan vücuduma bu ne¹¹ ağır bir tahakkümdü?!.. Nasıl, nasıl kurtulacaktım bu ezadan?!.. Kendimi öldürememiştim!.. Ah! Bu insanların sefil aczi! Kendi öz hayatına bile tasarruftan mahrum edilen iradesizliği!.. Öldürtmek istedim!.. Ona da muvaffak olamadım!.. En azılı, en şeni bir katil bile bana kanlı elini uzatamamıştı!.. Şimdi de ben öldürmek istiyordum!.. Fakat nasıl, ne suretle?! Aca-ba o canavarın en can alacak noktası neresiydi?!.. Artık uzun ve muacciz siyah gecelerim hep bu müthiş tasavvur buhranı içinde ağarıyordu...

¹¹ Metinde “de”.

Bir gün unutmak üzere olduğum ümit yeniden canlanır gibi oldu. Hırçın, mustarip bir sara ile yatağımda çırpınırken Mehveş geliverdi!.. Yalnız kalınca elime bir zarf tutuşturdu!.. Yüregim sevinç ve heyecandan göğsümü delemek zannetmiştim. Acaba bu haber ıssız ve payansız çöllerden bir seda mı getirmişti?!.. Hayır!.. Hayır!! Bu, Jön Türkler merkez-i umumisinin bir teşekkürnamesiydi!.. Vatanperverliğime karşı şükran, vaziyetimden dolayı teselli, ati için ümit ve isminin vatanperverler listesine kaydedildiğini haber veren bu mektup benim beklediğim haber değildi!..

Boynumu bükerek sordum:

“Ferruh’tan haber yok değil mi?..”

Genç kız hazin bir baş hareketiyle cevap verdi:

“Şimdilik yok!.. Fakat ümit çok!..”

“Ben artık o boş ümitten ümidimi kestim!!”

“Bilakis!! Ümidini takviye et!.. Gecelerin sabahı yaklaştı!.. Hasretler kavuşacak!..”

Gözlerim yaşlandı, göğsüm kabardı!.. Heyhat!.. O gelse bile!.. Ben hangi hakla ona kavuşabilirdim?!.. Fakat o gelmeli, o memleketine kavuşmalı ve mesut yaşamalıydı!.. Temennim bundan ibaretti!..

“Onun gelmesi... onun gibi daha birçok bedbahtların kurtulması... bütün memleketin gülmesi, hep, halasımız için çalışanların muvaffakiyetine bağlı... Fakat yalnız dua kâfi değil!”

“Söyle... söyle! Ne yapmak mümkündür?..”

“Çalışmak!.. Yardım etmek!..”

“Bu vaziyette ben ne yapabilirim?”

“Sen mi?! Ben senin yerinde olsaydım neler yapmaya kadir olmazdım!..”

Mehveş de çıldırıyordu galiba!.. Bana, benim vaziyetime gıpta etmek bir çılgınlıktan başka neydi?!..

“Çabuk söyle Mehveş! Ben neye kadirim?”

“Her şey!.. Mesela: Bu işler birçok paraya mütevakkıf [bağlı]!.. Bak babam, konağı rehine koydu!..”

Hemen yataktan fırlayarak dolaplardan çekmecelerden topladığım mücevheratı önüne yığarak:

“Bunlar bir iş görürse hepsini al, götür!.. Hiçbirinin gözümde kıymeti yok!..”

“Bunların hepsi Saray’dan çıkma hediyelerdir. Hiçbiri ne satılır, ne de rehin edilebilir... Esrarımız meydana çıkar!..”

“O halde ne yapabilirim?!..”

“Büyücek bir nakdin yok mu?..”

Yoktu!.. İşe yarayacak kadar param yoktu!.. Fakat istesem olurdu!.. Hem pek çok olurdu!.. O dakikada zengin olmak için içimde derin, haris bir arzu alevlenmişti!.. Ben de yardım etmek istiyordum. Gözlerimin önüne Ferruh’un annesinin koyu renkli tabutu geldi!.. Ağlamaktan kör olan hasretzede annelerin hayali geldi!.. Nişanlıların arkasından verem olan genç kızların soluk, melûl çehreleri geldi!.. Açlıktan, sefaletten ölen yavruların masum cesetleri geldi!.. Muhakkak, her ne pahasına olursa olsun (!) ben de çalışacak ve yardım edecektim!.. Beynimde şimşekler çakarken Mehveşe doğruldum:

“İki gün bana müsaade et!.. Ben de çare bulacağım!”

Genç kız bir komitacı keyfiyle elimi hızlı hızlı sıkarak çıktı gitti...

Ben yatağımda kıvranmaya başladım... Uzun düşünmek işime gelmiyordu... İçimdeki hamlenin hızını kaybetmeden işe başlamak lazımdı!..

Gözlerimden acı, iri yaşlar fışkırırken dudaklarım garip bir tebessümle gerilerek kendi kendime:

“Ne düşünüyorsun kahpe!.. Ondan aldığın bir dizi iri pırlantanın sarhoşluğu başına vurduğu zaman, gece odanın kapısını matuh âşığına açık bırakan sen değil mi idin?.. Şimdi ise ırzını bir hayır namına satacaksın. Hadi kendini göster bakayım...”

Elimi uzatarak zile bastım... İçeri giren Dilşat Kalfa’ya,

“Koş!” dedim. “Koş! Efendine müjde ver!! Bu gece yatağına gireceğim!! Fakat benim de bir isteğim var: Bana tam beş bin lira göndersin! Beş para aşağı kabul etmem!.. Sor bakalım? Bu pazarlık işine geliyor mu?..”

Kalfa memnuniyetle gözleri ışıldayarak,

“İlahi cicim,” dedi. “Değil beş bin! Ne dersen dile! Canını bile verir!..”

Kalfa çıktı... Bir evlat katilinin koynuna girmeye mahkûm ettiğim vücudum titriyordu...

Bir çeyrek saat geçmemişti ki kalfa içeri girdi!.. Koynundan al atlas bir kese çıkarıp önüme koydu!.. Fuhuş ücreti gelmişti!.. Saydım... tam beş bin liralık banknot!! Kalfa sözümün ifasına davet eder gibi yüzüme bakıyordu.

O hilekâr, o mürtekip [suç işlemiş] adama karşı sözümde durmaya mecbur mu idim?!.. Birden ben de içinde hileci bir şeytanlık parlayan muzaffer bir tebessümle,

“Kalfa,” dedim. “Git söyle!! Bu gece biraz rahatsızım... Beni bekleme-sin!! İki üç gün sonra vadimi ifa ederim!..”

Dilşat bir feryat kopararak saçlarını yolmaya başladı:

“Bana kastın neydi?!” diye dövünüyordu. “Bana kastın neydi?!.. Ben nasıl bir daha onun yanına çıkabilirim?! Beni... Zaten gözlerini duman bürümüş!..

Dilim dilim kızartır beni!.. Haydi güzelim! Haydi elmasım! Ak saçıma merhamet et! Git de biraz gönlünü yap!..”

Biz bu keşmekeş içinde iken kapının aralığından paşa göründü!.. Satın aldığı hazrı bir an evvel tatmak iştihası sabr ü tahammülünü¹² eritmişti!

Onu böyle bir obur gibi üstüme hücumuna hazır görünce bir kahka-ha fırlattım!..

“Paşa, bu ne acele?! Nişan, rütbe için rüşvet aldığın insanlar, böyle boğazına sarılıyorlar mı senin?!”

İhtiyar adam tutuşmuş bir ihtirasla ayakucumda titriyordu!..

“Zeynep!” diye inledi, “Bu gece beni çok bahtiyar ettin! Ne olur? Şu serzenişleri bırak! O güzel dudaklarından bir tek sevimli kelime söyle! Sonra emret! Beş bin lira daha vereyim!.. Ne kadar güzelsin Zeynep!!”

“Çok cömertsiniz paşa!.. Fakat emrinizle sürülen oğlunuz belki şu da-kikada açlıktan ölüyor!!”

“Hâlâ mı onu düşünüyorsun?!”

“Evet! Hâlâ onu düşünüyorum!”

Evlat katilinin gözleri gene o meşum gecenin alevleriyle tutuşmaya başlamıştı!

“Onu düşünmeyeceksin!”

“Düşüneceğim!!”

¹² Metinde “sabri tahammülünü”.

“Düşünmeyeceksin!!!”

“Düşüneceğim!! Kim mâni olabilir?!”

“Ben!” İhtiyar vezir gene bütün hışmı ile parmaklarını açarak üstüme yürüdü.

“Ben mâni olacağım!.. Emrediyorum sana!.. Düşünmeyeceksin!..”

Yataktan doğrularak haykırdım:

“Ahmak matuh! Bana ait hislere sen nasıl hükmedebilirsin?..”

“Seni boğarım, işte böyle boğazını sıkarak hükmederim!!”

İki iri pençesinin mütekallis parmakları boynumda kenetlendi, bir kuvvetli tazyik kâfi idi!! Fakat çıplak etime temas eden parmakları birden gevşedi, koca gövde muhteris ihtilaçlarla yatağa yığıldı!.. Zevk ve şehvet, kin ve gazaba galip gelmişti!!

“Oh!” diyordu, “Ne güzel kokuyorsun, mest oluyorum! Söyle benim-sin değil mi?..”

Kendimi ondan uzaklaştırarak:

“Kimsenin değilim!! Ben kendiminim!..”

“Benimsin Zeynep!.. Kendinin de kendi üstünde hakkın yok!! Sen her varlığınla benimsin!!”

“Ben bir zerremle senin olmadım ve olmayacağım!..”

Paşa gene alevlenen kıskançlıkla canlandı:

“Kimin olmak istiyorsun?! Kime saklıyorsun kendini?!”

“Canım kime isterse ona!! Anlıyor musun?! Fakat asla sana değil!..”

Paşa kalkındı, bir şeyler yapmak istedi fakat beni öldürmeye teşebbüs edemedi, aczini anlamıştı!..

“Göreceksin!” diye gürledi, “Göreceksin! Sana nasıl tasarruf edeceğim! Sen nasıl benim olacaksın!..”

Bütün vücudu titreyerek çıktı gitti.....

Ertesi sabah evin içinde mutattan fazla bir telaş ve hazırlık göze çarpıyordu...

Kalfalar aşağı yukarı koşuşuyorlar, haremağaları selamlıktan hareme girip çıkıyorlardı... Kapının önünde birçok arabalar durmuştu!.. Öğle yemeğinden biraz evvel, oturduğum salonun içine köşkün kalfaları ihtiram-kârane girdiler, hepsi birer birer eteğimi öptükten sonra el pençe karşım-

da dizildiler... Şaşırmıştım! Ne oluyorduk?! En arkadan Dilşat Kalfa, elinde gümüş bir tepsinin üzerinde bir kupa şerbetle önüme doğru geldi.

“Bu nedir?! Ne oluyoruz?!” dedim...

“Nikâh şerbetiniz!.. Allah uğurlu etsin.” Sonra eliyle divan duranları işaret ederek:

“Hepsi sizin kulunuz!.. Bizim hanımefendimiz oldunuz artık!..”

Şaşkınlık beni dilsiz etmişti... Beynime hücum eden kelimelerden bir tekini söyleyemiyordum!.. Kalfalar gene, birer birer arz-ı tazimat ederek çıktılar. Ayağa kalktım silkindim, bunalıyordum! Nameri [görülmez] eller boğazıma zincir takıp beni sürüklüyorlar vehmiyle çırpındım!.. Ağzımdan çıkan mezbuh iniltiye müthiş bir ahd ve yemin büründü. Zorla tasarruf edilmek istenilen bu bana, benliğime ait vücudu ben beğendiğim bir erkeğin kolları arasına teslim edecektim!..

Şimdiye kadar nasıl olmuştu da bunu yapmamıştım?!.. Bu benim hakkım değil miydi?.. Kitaplarda okuduğum aşk ve sevdanın kalbimde ilahi bir sembolü vardı!.. Tabiatın talim ettiği bu hissin genç damarlarda kaynayan ve ciltlere taşan mevcelerini [dalgalarını] hissedemeyecek kadar acı ısıraplar içinde boğulmuş kalmıştım!.. İntikam fikrinin saikiyle kendimi beğendiğim bir erkeğin kolları arasına teslim etmek fikri, raşedar bir hisle beni ilk defa uyuşturmuştu. Hayatımda ilk duyduğum bu hayali zevkin sarhoş eden buharı arasında gözlerime bir çehrenin tasviri asıldı! Bu kimdi? Siz bilmezsiniz. Bu satırlar arasında ondan bahsetmedim!.. Çünkü bana bu fikir gelmezden evvel, bence şayan-ı ehemmiyet bir kimse değildi. Fakat... şu dakikada bana pek sevimli, pek güzel... pek şayan-ı arzu geliyordu!.. Bu kimdi? Size söyleyeyim: Erenköy'ne naklettiğimizden sonra uzaktan tanıdığım bir sima!.. Bakınız... nasıl!? Bizim köşk nispeten münzevidir. Duvarlar konağın duvarları gibi yüksek değildir. Etrafımızı görebiliyorduk. İlk defa bahçedeki setin üstüne çıktığım gün, yakın köşklere birinin açık penceresinden bir erkek başının gizlene gizlene beni seyretmeye başladığını görmüştüm. O günden sonra, ne zaman oraya gittimse, beni seyretmekten büyük bir zevk aldığını hissettiğim meçhul genç adamı pencerenin önünde gördüm... Bu gizli hareketi o kadar itina ile yapıyordu ki vaziyetimi tamamen kavradığına hükmetmemek ve kendisine

itimat etmemek mümkün değildi... Böyle olmakla beraber bu hareketin sezilmesi onun genç hayatına mal olacağını bildiğim için, mümkün olsa idi, pencerenin önünde beni seyretmenin feci tehlikesini ona anlatacaktım... O dakikada kendisiyle meşgul olduğumu keşfetse, ne kadar mesut olacaktı kim bilir?!..

Benim odama geçtim... Onun oturduğu köşkü görebilecek bir pencereyi açtım... Camı kapalıydı!.. Maksadıma bir an evvel vasil olup, kirli kıskançlığına namus unvanı vererek, hiçbir alakası olmadığı bir kadına zorla temellük iddiasında bulunan ahmak vezirin suratına kahrkahrarla gülmek istiyordum... Beni birkaç dakika görmek için saatlerce bekleyen genç adam, kendisinin bir intikama alet edileceğini keşfetse, benden kaçacağına hiç şüphe yoktu!..

Bu mülahazalarla beraber gönlümde tatlı bir heyecan kaynaşıyordu... Bir erkeği aşk ve sevdâ yoluna çekmeye hazırlanmış... ve hayatımda ilk defa bir erkeğin kolları arasında alınacak meçhul zevkin hülyasına kapılmıştım!.. Bunların arkasında gizlenen korkunç tehlikeleri göreceğim gibi değildim!.. Birdenbire pencere açıldı!.. Kalbim hem korku, hem de sıcak bir hazla çarpmaya başladı!.. Genç adam aynı ihtirazla bahçeyi araştırıyordu... Ne sevimli, ne cazip bir çehresi vardı?!.. Beni setin üstünde göremeyince canı sıkılmıştı!.. Fakat sizi temin ederim!.. İçinde kalbi bir arzu tutuşan gözlerin müthiş bir mıknaatı var!.. Genç adamın gözleri gözbebeklerimin cazibesine kapılmıştı!.. Hareketlerimde sevinç ve derin bir hazzın gölgesini seziyordum... Baş ile hafif bir selam verdi... Mukabele ettim... Genç adam bütün itina ve ihtirazlarını unutmuştu!.. Elleri ve baş ile birçok hareketler yapıyor, bir şeyler anlatmak istiyordu. Ben de ona cevap vermeye çalışıyordum. Fakat işaretlerle konuşmakta o da benim gibi acemi olacaktı ki ikimizin de sessiz ifadelerinden bir mana çıkmıyordu!.. Genç adam artık hareketsiz, fakat hareketlerden daha belîğ bir sükûnetle hayran, mebhut, ruhunun bütün şükranını ifade eden bir vecitle bakıyor... bakıyordu!..

Ben böyle uzaktan uzağa işaretlerle, bakışmakla iktifa etmek hiç işime gelmiyordu!.. Bir an evvel onu yakından görmek, sesini işitmek için sabırsızlanıyordum. Beni yanında görünce ne yapacak, neler söyleyecekti!.. Öyle gıcıklayan bir tecessüstü ki?!.. Bana iyi bir fikir gelmişti!.. Hemen

küçük bir kağıda kendisiyle görüşmek istediğimi yazarak küçük mektubu gösterdim...

“Peki” işaretiyle pencereden çekildi... Şimdi mektubu vermenin çaresini bulmak lazımdı. Başımı beyaz bir tülle sardım, sırtıma bir maşlah giyerek çıktım... Herkes öğle yemeğiyle meşgul olduğu için ortalık tenha idi. Merdiven başında Dilşat Kalfa:

“Yemek yemeyecek misiniz? Sofranızı nerde hazırlayalım efendim?”

“Yemek yemeyeceğim,” dedim. “Biraz hava almak istiyorum!.. Ben haber veririm!..”

“Emredersiniz efendim!..”

Kemal-i azametle yürüdüm... Aman ya Rabbi! Bir saat evvel bir hocanın duası, birkaç kişinin kırmızı bir şerbet içmesiyle bütün vaziyetim, isimim, unvanım hemen değişivermişti!.. Evvela mevcudiyetime ehemmiyet vermeyen kalfalar ve haremağaları şimdi sofalarda beni görünce tazimle önlerini kavuşturarak selama duruyorlardı!.. Bir nikâh sözü bütün bu ani tahavvülün amiliydi!.. Yalnız o kadar mı ya?!.. Benim nefsi hislerimde de yepyeni sahifeler açmıştı... İşte ben tatlı heyecanlarla haberim olmadan kıyılmış olan nikâhımın erkeğini aşkın meşruiyetinde aramaya gidiyordum!..

Setin üstüne çıkarak etrafıma göz gezdirdim?.. Kimseler yoktu!.. Bir dakika sonra duvarın dibinde bir ayak patırtısı peyda oldu. Gelmişti!! O kadar birbirine yakındık ki elimi uzatsam, elini tutacaktım. Ben de öyle yaptım!.. Mektuba hiç lüzum kalmamıştı. Elimini uzattım, sıcak bir şeyle titreyen elini tuttum... Genç adam saadetinden sapsarıydı. Elime yanan dudaklarını temas ettirdi...

“Teşekkür ederim!..

Mektubu vermeyecek misiniz?..”

“Hacet kalmadı,” dedim. “Konuşabiliriz!.. Korkmayınız!.. Herkes yemekte...”

“Kendim için korkmam! Ne yaparlarsa yapsınlar!.. Sizin için korkuyorum!..”

“Korkmayınız!.. Şimdi beni iyi dinleyiniz... Bu gece yatsıdan sonra sol taraftaki küçük kapının yanına geliniz, sizi bekleyeceğim!.. Burada daha fazla konuşmayalım!..”

Çılgın bir coşkunlukla,

“Akşama!!” dedi. “Bir kere daha elinizi veriniz?!..”

Tekrar elimi uzattım. Ateşli buselerle öptü... öptü.

O gece köşkte ışıklar daha fazla yanmıştı... Yüzlerce mumların ışığı dökülen salonlarda merasime hazırlanan bir kilisenin dini rûkûdeti susuyordu... Kalbim müthiş bir heyecanla açılıp kapanırken Dilşat Kalfa, Yıldız’dan avdet eden ihtiyar güvey için beni giydirmeye başladı... Beni mu-teriz [itirazcı] ve haşin görmeyince nikâhtaki keramete şaşıp kalmıştı?!.. Bana ağır beyaz bir elbise giydirdi, bütün elmaslarımı taktı... Hiç sesimi çıkarmıyordum. Yüzlerce ışığın ziyasında yıkanan aynalar küçük gelinin güzel ve cazip tasvirini paylaşmıyorlardı... Odamın ortasında sırmalı bir seccade yaydılar... Matuh güvey, akşam namazını yeni zevcesinin yanında kılacaktı... Kapılar açıldı. Paşa vezaret rütbesinin sırmalı ihtişamını taşıyarak doğru seccadeye yürüdü... Yıldızlı tantanasının iç yüzünde iğrenç bir rezalet sırtan¹³ sahnede, üniformalı ihtiyar soytarı yatıp kalktı... Biraz sonra evladının kan lekeleri sivaşmış katil ellerini Allahın divanında açmış dua ediyordu!.. Bu feci mudhikenin [komedinin] karşısında demin gülmekle ağlamak arasında kalan hislerim gene, ateşin bir feveranla kaynamaya başlamıştı... Ferruh’un mazlum ve perişan hayali, yıldızlı deko-run arkasında uzanan karanlık ve payansız çöllerde dolaşıyordu!..

Murassa üniformalı güvey sırmalı seccadeden kalkmıştı... Azametle iki elini birbirine çarpar çarpmaz, iki haremağası ellerinde büyük bir gümüş tepsiyle içeri girerek, masanın üzerine bırakıp dışarı çıktılar...

Bana inanınız! Muhterem karilerim, bir masaldan bahsetmiyorum!!.. Şimdi sinema perdelerinde gördüğünüz bu sahneleri ben bütün heyecanları, bütün dekorlarıyla aynen yaşadım.

Paşa ağır ağır masaya yaklaşıp gümüş tepsinin üstündeki kadife mahfazayı bir vaz-ı tazimle [saygılı bir tavırla] açtığı zaman mumların ışığı kamaştı!.. Ziyaların ortasında efsanevi bir güneşten parlak bir şelale yayıldı! Bu pırlanta bir taçtı!.. Paşa hürmetle kalkan elleriyle onu başıma giydirdikten sonra meftun nazarlarını yüzüme dikerek, “Zat-ı şahanenin eltaf-ı tacidarileri [hükümdarlık lütufları]!” dedi. Sonra elini cebine sokarak bir

13 Metinde “sıyrtan”.

mahfaza daha çıkarıp açtı!.. Odanın ışıkları bir defa daha kamaştı!.. Sadık kulu, şahane efendisinden geri kalmamak isteyen bir küstahlıkla ona karşı ilk cürmü işlemiştir!.. Elinde tuttuğu gerdanlık, başımda parıldayan taçla rekabet edecek kadar şaşaalı idi. Habersiz akdettiği nikâhın aleni zincirini de boynuma geçirdikten sonra, beni elimden çekerek bir aynanın karşısına getirdi:

“Bak!.. Kendine bak!..” diyordu. “Bir kraliçe, bir sultan kadar muhteşemsin!! Fakat,” diye ilave etti, “Sen bütün bu pırlantalardan daha parlak... daha güzelsin!!.. Ve tamamıyla benimsin!!.. Kendini beğeniyor musun??.. Söyle!.. Artık memnunsun değil mi?!”

Odanın ışıkları bir kahkaha; müthiş, feci, müsel sel bir kahkahanın şakırtıları içinde çalkandı!!.. Paşa vurulmuş gibi bir adım gerileyerek sendeledi... Dudaklarımın derisini tahriş eden halkalar fasılasız şakırtılarla aynaları yırtarak, camları çatlatarak avizelere çarpıyordu...

Paşanın herasla büyüyen gözleri, odaya dolan insanların şaşkınlığı ortasında ben katıla katıla, hâlâ kahkaha dalgalarında yuvarlanıyordum!!..

Pırlantalar içinde kahkahalarla çırpınan asabımın zapt olunmaz ihtilaçla karşısında çevrilen beht [şaşkınlık] ve korku kâhya kadının teşhisiyle harekete gelmişti...

“Sevinç delisi oldu!!..”

Omuzlarıma bastıran Dilşat Kalfa ondan daha üstün çıktı:

“Zavallı taze!..” diyordu, “Rûkûş Hanım’ın hışmına uğradı!! İyi saatte olsun!.. O, kıskandığı tazeleri bu hale koyar!!..”

Hepsini ayrı ayrı dikkatle dinleyen paşanın zangırdayan vücudunu, kollarına girerek odadan çıkardılar... Efendilerini teskin ve takip edenlerden başka içerde kalanlara hışımla bağırdım:

“Seyrettiginiz kâfi!.. Odalarınıza çekiliniz!.. Yalnız kalmak istiyorum!!..”

Hepsi rûzgârla savrulmuş gibi kapıya doğru kaçarken kâhya kadın,

“Hakkın var Dilşat Kalfa, zavallı karışmış,” diyordu. “Rabbim hışımlarından esirgesin! Kapılarımızın arkasına birer süpürge koymayı unutmayalım!..”

Beni büsbütün yalnız bırakmak istemeyen Dilşat’ın, biri kolunu çekerek:

“Canına kastın mı var?.. Hadi yürü! O bu akşam yavru beyle güvey gi-recek!.. Adamı tavuk gibi boğarlar!..”

Hepsi okuyup üfleyerek çekildi gitti...

Asabımın deminki buhranından sonra şimdi bütün vücudum kesel içinde bitap kalmıştı... Kanepeye uzanırken uzaklardan akseden yatsı ezanı işitildi... Bir hamle ile fırladım. Köşk derin bir sükûta dalmıştı... Loş so-falardan yıldızlı bir yaz gecesinin ince bulutları gibi uçarak geçtim... Meh-tapsız haziran gecesini idi... Taflanların kuytuluklarında biri beni görseydi, esatir ilahelerinden biri zannedebilirdi!.. Doğru küçük bahçe kapısının önüne geldim... Etrafta ses seda yoktu... Yaprak bile kıpırdamıyordu. Gay-ri müstamel olan [kullanılmayan] bu küçük kapı her zaman تنها kırlara açılıyordu... Bir müddet dinledim... Tahtanın arkasında muhteriz ayak pa-tırtıları duyunca, küçük sürmeyi sürerek kapıyı açtım... Bir adımla onun si-yah gölgesi benim parıltılarıma yaklaştı... İhtiyakla uzanan ellerimiz kenet-lenerek seri, fakat hülyavi adımlarla kış bahçesinin önüne geldik... Köşkten epeyce uzak ve hiç kimsenin uğramadığı bu kısmı gündüzden tasarlamış-tım... San susi dediğimiz, paşaların zevk ve sefasına mahsus yapılan süslü, zarif küçücük köşk yavrusunun içine girdik... Oh ne saadet! Esrarengiz va-ziyetimiz yüreklerimizdeki heyecanı derin bir zevk ve hazla bayıltıyordu... Beni yakınında görünce ne yapacak, neler söyleyecek diye gıcıklanan teces-süsüne cevap verecek hiçbir hareket olmadı; karanlıklara gömülerek el ele, yan yana oturduğumuz kanepe heyecanımızdan sarsılıyor, zulmetlerde kı-pırdanan vahimeler ellerimizin tazyikini arttırarak aramızdaki mesafeyi da-raltıyordu... Bir lahza geldi ki bütün maddi ve manevi benliğimin, onun göğsünün ve kollarının temellüğüne geçtiğini mesut bir hazla hissettim... Hayatımda bu ilk ve son kabul ettiğim tatlı bir teslimiyet ve aciz oldu!.. Çünkü ben isteye isteye, seve seve benliğimi ona hediye etmişim!..

Biz saadet ve zevkin şahikasında, meçhul bir âlemin ipekten bulutla-rına bürünmüş, mest ve müstağrak, en canavar tehlikelere müstağni, em-niyet ve huzur içinde birbirimize sokulurken dışarıda birdenbire peyda olan homurtular bütün kanımı dondurdu!.. Bu homurtulu,¹⁴ telaşlı ayak

14 Metinde “humurlu”.

sesleri bize yaklaşırken onun ellerinden yakalayarak, “Mahvolduk!..” dedim. “Hemen kaç!.. Sen kurtul!..”

“İmkân yok,” diye katılaştan elleriyle ellerimi sıkıyordu. “İmkân yok... Seni bırakamam!.. Beraber öleceğiz...”

“Bir kelime daha istemem!.. Ölmeyeceğiz!! Ölüm yok... Sen hemen kaç!” Onu zorla çekerek pencerenin önüne getirdim. Pencereyi açtım. “Hiçbir tehlike yok, henüz buraya gelmediler, hemen kaç!” diye onu pencereden iterek birkaç saniye dinledim... Oh kurtulmuştu... Derin bir nefes alarak ön taraftaki pencerelerin önüne geldiğim zaman, fener ışıklarının içinde ağaçların koyu gölgelerini araştıran bir kalabalığın gölgelerini seçtim... Sükûn ve istirahatla, aşkın huzuzlarıyla bayıldığım sedirin üstüne uzandım!..

Gece arayıcılarının ayak sesleri kapının önünde toplanmıştı, sürmelemiş olduğum kapıyı kucaklıyorlardı!.. Hiç ses çıkarmadan bekliyordum!.. Hafif darbelerle vurdular... Herhalde burada ümitleri çoktu! İçlerinden biri,

“Kıralım,” dedi.

İtmeye koyuldular. Oyuncak gibi ince, oymalı tahtalar çıtırdadı ve kapı ardına kadar açıldı... Fenerleri karanlığa uzatınca hayretle haykırıştılar...

“Burada!.. Burada!..”

Paşanın zebanileşmiş suratını görünce asabımda kıvrılan mecnun kahkahalar gene müthiş tarakalar koparmaya başlamıştı!.. Haremimi o kıyafette boylu boyuna serilmiş görünce, namusu (!) galeyana gelerek ağalara işaret etti:

“Çekiliniz!”

Hâlâ kahkahalarla katılan beni harem halkı okuyup üfleyerek köşke götürdüler...

Bu garip hareketi bir cinnet buhranına atfedenlerin aklına hiçbir şüphe girmedi! Kurtulmuştuk!.. Fakat bu kurtuluş beni feci bir mahbusiye-
te mahkûm etti!! Bu cinnet buhranlarının meşum neticelerini düşünen paşa beni sıkı bir tarassut altına aldırılmıştı!.. Kapının önünde iki harema-
gası bekleyen odamdan bir adım atarken, iki kalfa beni takip etmekle mükellefti!.. Bu müthiş tazyik altında zaten hasta asabım büsbütün harap

oluyordu. Günde beş altı üfürükçünün ziyaretine ve en akıllı bir insanı çıldırtacak tedavilerine maruz kalıyordum. Hatta Zat-ı şahane bile faziletmeab büyücsünü lütfen göndermişti. Tütsüler, tespihler, muskalar içinde çileden çıktıkça onlar da tedavi ve tarassut çemberini sıkıştırıyorlardı!.. Yalnız bu feci işkenceler arasında paşanın tazyikinden kurtulmuşum, yanıma pek yaklaşılmaya cesaret edemeden hatırımlı soruyordu!! Fakat zavallı genç aşığıma bir haber olsun gönderememiştım. Kim bilir, ne müthiş bir endişe içinde bekliyordu?!

Efsuncuların günler gecelerce devam eden tedavileri aksi tesir hâsıl ediyordu. İç sıkıntısı, mütemadi heyecanlar beni hakiki bir hasta haline getirmişti!.. O kadar gayret ve tehalükten sonra düştüğü mahrumiyeti telafi maksadı ile paşa her çareye başvuruyordu... Manevi tedaviye, bir de maddi tedavinin yardımını düşünerek Saray'ın ve İstanbul'un en hazık [usta] doktorlarını, bir gün tıbbi bir müşahade için odama topladılar. Paşa bu muayene arasında beraber bulunuyordu!.. Uzunca bir tetkik ve istişareden sonra paşanın etrafına toplanan ağırbaşlı fen adamları,

“Sizi tebrik ederiz!!” dediler. “Yakında baba olma saadetini karşılayacaksınız!!.. Mamafih hanımefendimizin sıhhatleri şayan-ı takayyüttür... Pek genç bulunmaları hasebiyle.....”

Paşa bir cenaze gibi sapsarı, arkasındaki duvara yaslanırken ben gene müthiş bir kahrkaha tufanı ile katılıyordum. Aynı zamanda içimde gizli, samimi ve derin bir sevinç mevceleri kabarıyordu!.. Doktorların bir kısmı bana, bir kısmı da düşmek üzere olan paşanın imdadına koşuştular. Paşa erimiş bir kurşun külçesi gibi halıların üstüne serilmişti. Tıbbi yardımla bir mucize gibi kendine gelen hortlağın gözlerine bakmaktan ürküyordum... Herkes paşanın baygınlığını ani bir sevince atfederek yavaş yavaş çekildiler.

Nihayet karşı karşıya kalmıştık!! Hortlak, bir zebani dehşetiyle bana yaklaştı; titreyen vücudu odada adeta zelzele yapıyordu. Korkuyordum, çok korkuyordum!! Neden artık ölmeye hiç razı degildim!! Ölümü azametle istihkâr eden kalbim o dakikalarda ölüm korkusu ile çarpıyordu...

O, yumruklarını kaldırarak:

“Söyle! Çabuk söyle!! Çocuğu nerde buldun?!!”

“!!..”

“Söyle! Diyorum sana! Çocuğun babası kimdir?!”

Bu sefer hakiki bir cinnet buhranı ile gözlerim dumanlandı:

“Ne yapacaksın?” diye bağırdım. “Onu da Ferruh’un yanına mı yollayacaksın?!! Beni parçalasanız, bir kelime söylemem!!..”

“Demek? Sen bir kahpesin?! Öyle mi?!”

“Evet! Bir kahpeyim!! İsmetimi sen zorla çaldığın gün ben bir kahpe oldum!.. Şimdi dünyanın en afif bir annesiyim!!!”

“Çocuğun babası kimdir? Söyle diyorum sana!! Söyle, sana vaat ediyorum, seni öldürmeyeceğim. Yalnız onu!!..”

“Hayır, beni öldürmeden onu anlayamazsın, kalbimi çıkar ona sor!!.. Zebani!!”

Hiçbir şey yapamayacaktı. Bu meseleyi etrafa işaret edecek [haber verecek] hiçbir harekete cüret edemeyecekti! Aciz ve kahır içinde yığılarak hüngür hüngür ağlamaya başladı... Tekrar yumruklarını sıkarak haykırdı:

“Cezanı şimdiden tayin ettim!! Çocuğunu gözlerinin önünde ellerimle boğacağım!..”

Kurşun yemiş bir aygır homurtusu ile odadan çıktıktan sonra, ben yatağa kapanarak gerçekten gözlerinin önünde yavrusu boğazlanan bir ananın yürekten kopan acısıyla hıçkırmaya başladım... O gece rüyalarım hep, o kanlı ve haşyetengiz facianın kâbusu beni çırpındırdı durdu... Gözlerimi açtığım zaman kendimi büsbütün başka hislerin içinde buldum!.. Artık yaşamak istiyordum!.. Hayatta benim de bir gayem vardı!.. Dünyada sevecek, düşünecek bir şeye maliktim!..

İnsanlara en talihsiz kara günlerinde bile bir teselli, bir ümit yetiştiriyor!.. Azılı bir zebaninin tazyikiyle cehennemden bir numune olan hayatımın, bu en muzlim devresinde binlerce tatlı ve şirin hüyalar kuracak bir mevzuum vardı!.. Ah, bu mesut haberi ona tebşir edebilse idim! Fakat mümkün mü idi? Pencerenin önüne bile gidip onun oturduğu eve bakacak bir fırsata bile mütehasir [hasret] kalmıştım. Bir saniye yalnız bırakmıyorlardı!.. Acaba o, bu uzun sükûtu neye hamlediyor, ne hükümler veriyor? Merak ve endişe onu köşke yaklaştırmaya saik oluyorsa, bilme-yerek kendini korkunç tehlikelerin göğsüne atmış olacaktı!.. Karanlıklar-

da pusuya yatmış kim bilir ne yılanlar vardı?! Sevimli hülyalarımın arası-
na bu acı tasavvurlar karışınca ürperiyordum!..

Bir gece, gene gergin asabım karanlıklardan teşeüm ederken [uğur-
suzluk beklerken] muhiş tasavvurlara boğulmuştum. Birdenbire bahçe-
nin derin sükûtunda ayak patırıtlarını müteakip, birbiri arkasından ro-
velver tarakaları aksetti!.. Hiç şüphesiz teşeüm ettiğim kanlı facia vuku
bulmuştu!.. Yatağımdan fırlayarak kapıya hücum ederken karşıma geri-
len iki kol hareketime mâni oldu!.. Bu, gözlerimin önünde ikinci cina-
yeti işleyen katil vezirdi!.. Beni sürüklercesine odanın ortasına çekerek
muzafferane,

“Gözlerin aydın olsun!..” dedi. “Çocuğun yetim kaldı!.. Hemen çabuk
dünyaya gelsin! Onun da mürûvvetini göreceksin!..” Bu denaet abidesi-
nin yüzüne pûskûrülecek hangi telin kelimesi vardı?!..

Kaskatı, buz gibi yerlere serildim kaldım!.. Ölmemiştım! Evet ölme-
miştım!! Hayret değil mi?! İnsanlar felaketler karşısında ne kadar muka-
vemetli!.. Anlıyorsunuz ya?! Hem çok garip... çok tuhaf değil mi? Ölme-
diğime de sevinmişim!! Ölümle oyuncak oynar gibi cesur olan ben ar-
tık ölümden yılıyordum!.. Niçin?.. Bilmiyorum! Yaşamanın cazibesine
kapılmışım!.. Halbuki daha dünyaya gelmeden beni kendisine bin bir
tatlı emelle bağlayan çocuğumun masum ve müstakbel hayatı da tehli-
kede iken!..

Alçak adamın işkenceleri günden güne tenevvü ediyordu [çeşitleni-
yordu]. Onu görünce dilsiz, hareketsiz kalan cesedimin başına geçerek ne
görülmemiş, ne işitilmemiş azaplar icat ediyordu?!.. Bunlardan uzun uza-
dıya bahsetmeyeceğim... Kalp ve duygudan mahrum bir celladın seni iş-
kencelerini anlatıp tüylerinizi ürpertmek istemiyorum!.. Yalnız... bazen
insan derisi altına sokulan cibilliyetsiz iptilaların ne feci, ne korkunç ve
bulanık dalgalarda sürüklediğini göstermekten kalemimi men edemiyor-
um!.. Çok azap ve ıstırap çeken beyinler afyon yutmuş gibi uyuşuyor...
Böyle bir gece, elim ve işkenceli mahbusiyetimin hangi gecesi olduğunu
hatırlayamıyorum, bir gece dalgın ve uyuşuklu yatağıma sinmişim. Bir-
den sıçrayarak kendime gelince onun habis vücudunu yatağımda koca-
man bir boğa gibi kıvranırken buldum... Korku ve istikrahın en hudut-

suz bir şekli, aç bir salya halinde ağzımdan taştı!.. O, kanlı gözlerini üzerime dikerek,

“Bağırma!.. Ne oluyorsun?!” diyerek savletler başlamıştı. “Benim değil misin?!”

Gel! Kollarımın arasına gel!.. Bütün yaptıklarını affedeceğim!!!”

Pencerelere koşup kendimi atmaya davrandıkça kızıışmış bir yılan hırsıyla üzerime atlıyor, hasta vücudumu bir çöp gibi gene yatağa atıyor... ve tekrar savletlere başlıyordu... Bu feci mücadele kâh gittikçe kaynayan tehdit, hücum, boğuşma halinde taşarak kâh sefil bir inilti ve yalvarma zilletinde sürünmekle devam ediyordu... Sanki o bir iştihali canavar, ben kanlı pençelerinde çırpınan yavru bir kuştum!.. Pençeliyor, didikliyor, birdenbire öldürmüyordu!..

Karanlık gecenin lakayt sükûnunda, bütün bir fecaatle oynanan bu tüyler ürpertici sahnenin ortasında birdenbire sanki bir bomba patladı!.. Zulmü seyretmekten çatlayan tabiatın bağrından sanki bir feveran fışkırıyordu!.. Demin kopardığım acı sayhaya hain bir sükûtle mukabele eden o, gecenin kudurmuş karanlıkları süslü maktelin kapılarına hücum ediyordu!.. Kırılan tahtaların,¹⁵ şangırdayan camların kıyametinde mezbu h feryatlar, muzaffer naralar çınılıyordu. Sanki Roma'nın sükûtunu temsil eden ben ve o, bütün havâsımız [duygularımız] kulaklarımızda toplanmış, bir zerremiz kıpırdanmadan biraz ötede kopan kıyameti dinliyorduk!..

Üniformasının yaldızlı hışmı ile cihana meydan okuyan gazaplı vezir, şimdi başı ezilmiş bir yılan zilletiyle sokulacak bir delik arar gibi kıvrılıyor ve ellerini zayıf şikârına [avına] uzatarak! “Geldiler!” diye titriyordu, “Geldiler!..”

! ! ? ? !

Kimler?! Kimler gelmişti?.. Birden mağşuş zihnimde bir şimşek çaktı!.. Gelenlerin kimler olduğunu anlamıştım! Nihayet fecir başlamış, beklediğim güneş doğacaktı!!! O hâlâ dizlerimin üstünde sürünerek iniliyordu:

¹⁵ Metinde “tahtların”.

“Sen kadınsın! Sana işemezler!!! Kurtar beni!.. Kurtar beni!!”

Bir ay evvel tasarruf iddia ettiği esirinden şefaât ve selamet uman o gazup ve zalim erkeğin yerlerde sürünen zilleti görülecek bir manzaraydı!!.. O, başını yorganlara saklarken tekmelerle çatırdayıp yıkılan kapıdan girenler saçları dağılmış, gömleği yırtılmış genç bir kadının dimdik parmağı ile işaret ettiği yığına hücum ettiler!!..

Yorganların altından cansız bir halde çıkarılan gecelik entarili vezirin leşi, bir gün evvel gölgesine selam verdirdiği polislerin ellerinde, odaya dolan yeni devir insanların hakaretine kır sakallı başını eğerek korunç akıbetlere sürüklenirken, iki yumruğunu karanlıklara uzatarak bağırdım:

“Ferruh!! Intikamın alındı!!.....”

Beni yazılarımla tanıyan meçhul karilerim!! Bir devirden bir devre atarken benim de maceramın üstüne perde çekmek istiyorum... Maksadım devirlerin hadiselerini değil, zamanın vakalarına karışan benliğimi ve onun mücadelelerini anlatmaktı...

Uzun ve misilsiz ıstıraplardan sonra nihayet hürriyet ve serbestime nail olmuşum!.. Hatta kırmızı, iri serlevhalar, Süleyman Nazif, Cenab Şahabeddin edebiyatının üslubu ile çıkan gazetelerde sanadid-i istibdadın [İstibdat döneminin ileri gelenlerinin] arkasından vezinli ve kafiyele küfürler püskürülürken, vatanperverler arasında ismimin hürmet ve takdirle yâd edildiğini; hayatımın vakalarına, malumat ve irfanına yaptığım hizmetlere ait şişirilmiş, mutantan ve şaşaalı sütunlar okudum!! Kulüplerde konferans vermekliğim için davetnameler aldım!.. Sergüzeştimi yazmam için en namlı gazetelerden rica mektupları yağdı!.. Yeni devrin en yüksek şahsiyetleri ziyaretime koşular... Zamanın en sayılı insanlarından izdivaç tekliflerine maruz kaldım!..

Fakat hiçbirleriyle alakadar olacak kudretim yoktu!.. Ruhumda heyecan menbaı kurmuştu!.. Yorgun ve emelsizdim... Bir gün gazetelerde menfilerin avdeti için hazırlanan istikbal merasimini okuyunca, ölgün ruhumda bir heyecan tutuştu; tebdil kıyafetle ben de istikbalciler arasına katıştım. Pejmürde kıyafetli, menfanın bütün ıstırap ve hasretini solgun ve mecalsiz yüzlerinde taşıyan mazlumlar arasında Ferruh'un narin ve

asil çehresini tanıdım!.. Gözleri sevinç yaşları ile pırıldayarak bekleşen istikbalciler gibi, kavuştuklarının boynuna atılan haktan ben mahrumdum!.. Onu sağ ve artık kurtulmuş gördükten sonra gülerек saadetimi izhardan beni mahrum eden kara talihime kalın peçemin altından ağlaya ağlaya geri döndüm!.. O da beni aramadı!.. Belki aynı hissin zebunu olmuştu. Üç dört sene sonra onu zengin bir otomobile kurulmuş olarak tesadüf ettim... Fakat sarışın, narin, asil simalı Ferruh'un yerine neşeli ve tekerlek bir sima ve şişman karınlı azametli bir vücut kaim olmuştu!.. Kalbimde yaşayan o ilk sevgili hayali yavaş yavaş silindi. Ferruh ismini tahattur ederken karşıma testekerlek, yayvan bir çehre geliyor. Benimse bu kadar dağdağadan sonra bir çocuğum var!! Şimdi boyu benden yüksek!.. O ne isterse onu yapıyorum, kalbimin her zerresine hâkim oluyor!! Bazen oğlumla zavallı babasının mezarını ziyarete gidiyorum.

Ve ben bütün benliğimi... uğrunda en can acıtan işkencelere göğüs gerdiğim, en giranbaha [paha biçilmez] pırlantalara bir zerresini değişmedığım benliğimi, seve seve ona esir ediyorum!.. Söyleyin aziz karilerim!.. Ben neyim??

Son

Nezihe Muhiddin

Güzellik
Kraliçesi

Güzellik Kraliçesi

Belkis,¹ aynanın karşısında... Lameli krizanteme, beyaz tuvaletinin üstünde münasip bir yer araştırırken yatak odasının kapısı açıldı. İçeri, zarif ermin kapına sarılmış, olgun vücudu ile Lâmia girdi ve telaşla,

“Hazırlanmadın mı Belkis?” dedi. “Saat tam dokuz. Halbuki bizim uzunca bir yolumuz var.”

Sonra vukuflu ve seri nazarlarla arkadaşının tuvaletini gözden geçirmeye başladı.

Belkis biraz durgun ve neşesiz görünüyordu. Elindeki krizantemi göstererek:

“İşte şu krizantemi bir türlü yerleştiremedim. Ondan sonrası hepsi tamam.”

Lâmia gözlerini arkadaşının yüzüne çevirdi:

“Krizantemden evvel yapılacak daha çok işler var... Bir kere yüzüne biraz podra lazım... Daha... daha, haydi sen tuvalet masasının önüne geç de bu işleri ben tamamlayım. Vakit geçirmeyelim.”

¹ Metinde “Belkis”.

Lâmîa, çapkın dudaklarının bol ve şuh gülüşleriyle Belkıs'ı tuvaletin önüne çekerken, gevezeliğine devam ediyordu:

“Tenis maçına gitmiyorsun yavrum... Güzellik balosuna gidiyorsun.”
Belkıs hâlâ dudak büküyordu:

“Bana ne?.. Seçme heyetinin huzuruna çıkacak değilim ya... Bunu müsabakaya girecekler düşünsün.”

Lâmîa, mahir bir ressam elinin melekesiyle alagarsonun müfrit bir şekilde kesilmiş küçük ve kumral başının, temiz ve güzel yüzündeki renklere, hatlara daha ifadeli bir mana vermeye çalışırken,

“Bu gece seni görmek için sabırsızlananlar da var Belkıs,” dedi. “Güzellik balosunun bir yıldızı gibi parla da sana, güzeliz diye öğünenler de hayran olsunlar...”

Yüzündeki bu ilk makyajı yadırgayan Belkıs:

“Artık yeter Lâmia!” diye itiraz etmeye başladı; “Yüzümü un çuvalına benzettin.”

Lâmîa kendi el çantasından bir küçük kırmızı kutu çıkardığı zaman, bu son ameliye Belkıs'ı büsbütün isyan ettirdi.

“Hayır Lâmia! Yüzüme allık sürdürmem...” diye ayağa kalkmak istedi; beriki bu itiraza kulak bile asmadı. Genç kızın pudra ile biraz uçuklaşan kadifemsi yanaklarına bu küçük pufu gezdirdikten sonra, aynada kendini gösterdi:

“Bak,” dedi, “demin biraz solgun görünüyordun... Halbuki şimdi öyle güzel, öyle cazip oldun ki!..”

Belkıs omuzlarını silkti.

Lâmîa, arkadaşının kayıtsızlığına karşı, başını şeytanca sallayarak,

“Bu, daha ilk defası olduğu için, sana garip geliyor. Hele bir alış... Bu heyecanlı âlemlere gir... O zaman, kadınlığın sihirli ve esrarlı rüyasına dalacaksın...”

Sonra küçük saatini yoklayarak,

“Artık gidebiliriz,” dedi.

İki genç kız kol kola... İlkbahar çiçeklerinin arasında ışıldayan bir akarsu gibi, yürüyüşlerinin muattar izini bırakarak merdivenlerden süzöldüler. Büyük salona girdikleri zaman Belkıs'ın babası Adnan Bey bem-

beyaz saçları ile hoş bir tezat yapan, uzun ve dik vücuduna kibar ve asil bir incelik veren siyah ve itinalı ismokiniyle genç kızları karşıladı. İhtiyar baba, genç kızını ilk defa bu kıyafetle görüyordu. Adnan Bey, beyaz tuvaletinin içinde göz kamaştıran kızına doğru yürüdü ve mavi gözlerinin şen ve kibar tebessümleriyle onu elinden tuttu:

“Oh!.. Benim küçük yaramaz oğlanım! Bu genç kız tuvaleti sana ne kadar yakışmış!..”

Sonra alayla ilave etti:

“Mantonuzu tutmama müsaade eder misiniz?..”

Belkis kolundaki mantoyu sırtına geçirmeye çalışırken:

“Daha şimdiden yorulдум... Şimdiden yatağımyı özlüyorum... Hem benimle böyle alay edecekseniz baba, hemen gidip yatmayı tercih ederim.”

Adnan Bey müşfik elleriyle kızının mantosuna yardım etti ve salondan çıktılar.

İki genç kız, beyaz saçlı babanın yanında, geniş salonlara girerken met-halde pek acayip giyinişli, tuhaf kuaförlü, yüzleri gözleri boya içinde bir grup genç hanım, heyecanlı ifadelerle sandalyelere oturmuşlar, makinele-rin karşlarına dizilmişler fotoğraflarını aldırıyorlardı. Etraflarında sayısız gazeteci gençler vızılđaşıyor; arkalarında şal hırkalı, kumaş entarili, yaşlı hanımlar, yüzlerinde derin bir endişe ile ayakta duruyorlardı. Herhalde bunlar, güzellerin anneleri ve teyzeleri olacaklardı. Siyah satendöliyon üzerine iri boncuk işlemeli, Nuh nebiden kalma tuvaletinin içinde, şişman bir madam esmer güzeli kızının sandalyesine abanmış, “Çalımılı duracak-sın,” diyordu. Sivri bir ses, “Güzeller fotoğrafınız alınıyor!..” diye kuman-da veriyor. Bir anda parlayan magnezyumların arkasından objektiflerin şı-rak şırakları. Sonra “Mersi... Mersi” sedaları... Güzeller, henüz heyecanla-rını dindirmeye uğraşırken, bütün gözler beyaz tuvaletiyle bu manzarayı seyreden Belkis’in levent ve müstesna vücudunu sezdiler... Yaşlı hanımlar, gözlerini kırpıştıra kırpıştıra aralarında dedikoduya başladılar. Genç kızlar bu güzel yabancıyı seyrediyorlardı. Hele gazeteciler, gazeteciler! Yavaş ya-vaş Belkis’in etrafını kuşatmışlardı. İçlerinden en cesaretlisi yaklaşıarak,

“Hanımefendi!..” diye derin bir reverans yaptı. “Niçin grupla beraber resminizi çıkartmadınız?..”

Bir başkası:

“Lütfen numaranızı söyler misiniz efendim?..”

Belkis şaşalamıştı, Adnan Bey hayretle bakıyor, Lâmia gülüyordu. Adnan Bey kendini toplayarak cevap verdi:

“Yanılıyorsunuz beyefendi!.. Kızım müsabakaya dahil değildir...”

Gazeteci gençler özür dileyerek çekildiler. Adnan Bey genç kızlarla beraber büyük salona girdiler.

Bin bir çeşit lavanta ıtrının buharını alevlendiren coşkun bir elektrik ziyasının beyaz parlaltısını körükleyip tutuşturan cazbandın vahşi neşesiyle kaynaşmış müstehi [istekli] bir hava, çıplak omuzlarını sarınca Belkis ürperir gibi oldu. Bu havanın sihrine alışık olan Lâmia, girişlerini grup grup seyreden aşinaları ile gülüşerek selamlaşırken Adnan Bey elini sık-maya gelen eski dostlarına, bu âleme yeni giren genç kızını tanıtıyordu.

Belkis, tenis, sandal ve yüzme gibi spor hayatında teklifsizce ellerini sıkıdığı birkaç gencin, spor fanilalarının, ütüsü bozulmuş pantolonlarında ki zarif lakaydiye rağmen, şimdi henüz pudra gölgesi altında taze tıraşlı yüzleri, sık ve mutena kıyafetleriyle önünde yaptıkları mükellef reveranslar karşısında, ilk defa sahneye çıkan bir aktris gibi mukabele etmeye çalışıyordu. İlk dakikalar, saatlerce aynanın karşısında omuzlarını ve göğsünü açan şu tuvaletle hazırlanıp şimdi tanımadığı nazarlara kendini teşhir etmekle, kadınlığın ezeli zaafına mağlup olduğunu hissederek kendini garip buluyordu. Halbuki o, ekseriyetle sandal ve yüzme yarışlarında, erkek arkadaşlarının arasına mayosu ile girdiği zaman, ona kadınlığını hatırlatan ve hicaba benzeyen bu hissi duymamıştı.

Kendi kendine karar veriyordu. Bütün hislerini, odasının samimi havasına kavuşunca Nedim Münir’e yazacaktı.

Lâmia bu muhitin tanışıkları arasına karışmıştı. Uzakça bir köşede, kadınlı erkekli bir grup arasında, çevik ve dolgun vücudunun binlerce inhina [kavis] ve kıvrımları ile konuşuyor, gülüyor ve eğleniyor. Lâmia’nın etrafını alan kalabalığın gözleri ara sıra seri ve gizli bakışlarla kendisini aradığını ve sonra bu genç kız hakkında izahat istediklerini fark etmeyecek kadar Belkis

dalgındı... Cazbant mütemadiyen çalıyor. Boncuk, tül, dantela temevvüçleri [dalgalanmaları] arasında daha vazih teressüm eden [şekilleneni] siyah ve ince siluetler göz alan bir sûrat ve zarafetle dönüyor; salonda renk... ziya, rayiha, ahenk, zevk ve şehvi bir neşeden mürekkep efsanevi bir kavs-i kuzah [gökkuşağı] çevriliyordu... Lâmia, kalabalık bir grup arasında ona yaklaştığı zaman Belkıs, tatlı bir sarhoşluğun baş dönmesinden silkinerek çıktı.

Lâmia'nın etrafında kadınlı erkekli bir grup vardı... Belkıs'ın arkadaşı neşe ve zafer içinde gülüyordu. Kıvrak sesiyle,

"Belkıs!.. Balonun tertip ve seçme heyeti seninle tanışmak ve bir ricalarını söylemek istiyorlar," dedi.

Belkıs hayretle ayağa kalkmıştı. Grubun içinden orta yaşlı, vakur bir hanımefendi genç kıza doğru yürüdü, arkasından yaşlı ve sevimli bir zat,

"Belkıs Hanımefendi!.. Müsabakamızın seçme heyetinden maruf muharririmiz Fûruzan Hanımefendi!.." diye vakur hanımefendiyi tanıttı.

Fûruzan Hanımefendi itinalı bir tavırla,

"Cesaretimizi mazur görünüz," diye söze başladı. "Salondan içeri girer girmez bütün balo halkının nazar-ı dikkatini celp ettiniz... Herkes, sizi bizden sormaya başladılar. Tabii kim olduğunuzu hemen öğrendik. Aynı zamanda da bize büyük bir ümit vermiş oldunuz. Müsabakaya girmeye lütfen razı olursanız, bize parlak bir muvaffakiyet temin etmiş olacaksınız... Bu teklifi heyetimiz namına söylüyorum..."

Fûruzan Hanımefendi devam ederken, Belkıs şaşkın ve mahcup bir tavırla dinliyordu. Ne cevap verecekti!

Hanımefendi Adnan Bey'e dönerek,

"Affedersiniz beyefendi!.. Kızınızı o kadar self kontrol² yetiştirdiğinizi söylediler ki, evvela bu teklifi kendilerine söylemek lüzumunu hissettik."

Adnan Bey bol bol gülüyor ve beyaz saçlı başı ile hanımefendinin tahmininin doğru olduğunu tasdik ediyordu. Grubun bütün azası Belkıs'ın etrafına bir halka çevirmişlerdi. Belkıs sesi titreyerek,

"Bu büyük mazhariyeti ömrümde unutmayacağım hanımefendi!.." dedi ve bir lahza durdu... Etrafını çevirenler, 'genç kızın yüzüne takdir ve teşvikle bakıyorlar ve hepsinin gözleri ışıldıyordu.

² self-control: (İng.) özenetim.

“Evet!.. Bana büyük bir saadet vermiş oldunuz. Meğerse güzel görünmek bir kadın için emsalsiz bir zevkiymiş... Fakat...”

Bir anda tekrar parlayan magnezyumlar ve objektiflerin şırak şırakları Belkıs'ın sözünü yarıda bıraktı... Açık gözlü gazete fotoğrafçıları, genç kızın en heyecanlı dakikasında resmini almak fırsatını kaçırmamışlardı. Belkıs'ın etrafını saran grup, sabırsızlık içinde genç kızın son kararını bekliyordu. Fûruzan Hanımefendi'yi takdim eden orta yaşlı zat, daha ziyade tahammül edemedi:

“Belkıs Hanımefendi!.. Sizin tevazu namına yapacağınız mukaddeme, bizim takdir ve heyecanımızı artırmaktan başka hiçbir şeye yaramayacaktır. Biz ricamızda daima musir [ısrarlı] kalacağız... Eğer sizi düşündüren bir tereddüitten ibaretse, kendinizi beyhude üzmemenizi âcizane tavsiye ederim. Zafer perisi güzel başınızın etrafında dolaşıyor...”

Belkıs, bu kadar teşvik, takdir ve iltifat karşısında biraz gevşeyen vücudunu topladı ve kısaca cevap verdi.

“Müşabakaya girmek istemiyorum efendim!..” dedi, sonra dudaklarında cazip bir tebessümle ilave etti:

“Gösterdiğiniz iltifata karşı çok mahcubum... Beni affetmenizi rica ederim.”

Genç kızın tavrında ciddi bir ifade vardı. Bu kati karar karşısında söylenecek hiçbir söz yoktu. Bir iki kısa kelimededen sonra yavaş yavaş ayrıldılar. Genç kız biraz şaşalar gibi oldu. Bu teklif gururunu çok okşamıştı. İsrar etselerdi hiç de sıkılmayacaktı galiba!.. Belki kim bilir? Belki de... Niçin öyle birdenbire meseleyi kesip atmıştı sanki?.. Kalbi ince ince bulruluyordu... Cazbant şuh ve kıvrak bir zenci havası ile çiftleri dansa davet etmeye başlamıştı. Bir iki dakika evvel birbirine karışmış olan tüller ve dantelalarla siyah silüetler, askeri bir intizamla hemen birbirini buldular. Lâmia'nın yanında duran iki genç adam Belkıs'a yaklaştılar, Lâmia onları takdim etti:

“Mühendis Ferit Bey... Muharrir Vedat Naci Bey... Deminden beri seninle tanışmak için çırpınıyorlar...”

Vedat Naci fırsatı kaçırmadı, Belkıs'ı dansa davet etti... Genç kızın içi biraz ferahlar gibi oldu... Demek etrafında hâlâ alaka vardı. Çiftlerin ara-

sına onlar da katıldılar. Belkıs biraz sarhoş gibiydi. Benliğinde leziz bir haz duyuyordu. Kendisini, esrarlı bir zevkle genç adamın kolları arasına teslim etmişti. Vedat Naci ince ve çok yakışıklı bir gençti. Boy ve vücutlarının tenasübü ile bu çift, herkesin dikkatini celp edecek kadar ahenkli ve cazip bir manzara teşkil etmişlerdi.

Bahusus biraz evvel Belkıs'ın etrafında dalgalanan iltifat ve takdir henüz unutulmamıştı. Bütün çiftler onlara bakıyor ve fısıldaşıyorlardı. Bunu fark eden Vedat Naci, sıcak bakışlı gözleriyle Belkıs'ın gözlerine dalıyor ve manalı manalı pür neşe gülümsüyordu. Dans bittiği zaman, ellerini cırpan çiftlerin arasında genç adam, Belkıs'ın hafif bir temasla tuttuğu elini, şimdi temellüke benzeyen belirsiz bir tazyikle, henüz elinden bırakmamıştı. İkinci fokstrot, daha alevli bir vecit içinde başladığı zaman, Belkıs arkadaşına daha alışmıştı. Vedat Naci'nin cazip siyah gözleri garip bir alevle ışıldıyordu. Bir aralık genç kızın kumral saçlarının arasından sıcak bir nefes fısıldadı.

“Ne harikulade bir kızsınız!.. Refakatiniz insana ne derin bir gurur veriyor.”

Vedat Naci bu itirafında samimi idi. Belkıs memnuniyetle gülümsüyordu. İlk defa bir erkeğin bu kabil iltifatları ile karşılaşılıyordu; meshur [büyülenmiş] gibiydi. Kendisini mütelezziz eden gence, o da daha derin bir gurur zevki tattırmak istedi.

“Hayatımda bu ilk balo ve...”

“Ve?.. Rica ederim devam ediniz... Herhalde ilk dansınız değil?.. Dans etmesini sevmez misiniz?.. Ne ile vakit geçirirsiniz?..”

“Daha ziyade tenisle. Ata binmesini, yüzmeyi daha çok severim.”

Artık dans bitmişti. İki genç anlaşmış gibiydiler. Vedat Naci heyecanını gizleyemiyordu.

“Spor eğlencelerinizde de size refakat edebilecek miyim?”

“Tabii... danstaki refakatiniz kadar memnun olacağım.”

Genç adam:

“Ne saadet Belkıs Hanım!.. Ne saadet! Bakınız bütün gençlerin gözleri üzerimizde... Herkes bana gıpta ediyor... Yarınki gazeteler kim bilir sizden ne kadar bahsedecekler... Bilhassa ben... Bir mülakat neşretmeme müsaade eder misiniz?”

Vedat genç kızı büfeye doğru götürdü...

"Serin bir şey almaz mısınız Belkıs Hanım? Lütfen reddetmeyiniz."

Genç kız:

"Teşekkür ederim Vedat Bey, bir limonata içeyim."

"Buzlu bir şampanyayı tercih etmez misiniz? "

"Hayır... Daha ömrümde hiç alkol almadım."

"Ne söylüyorsunuz Belkıs Hanım?.. Bana hayret veriyorsunuz!.. Yarın hep bunlardan bahsedeceğim..."

Belkıs gülümsedi.

"Asri olmadığımı da yazacak mısınız?"

"Hayır... Buna nasıl cesaret edebilirim? Fakat..."

Yan yana duruyorlardı. Vedat sordu:

"Hangi günler kabul ediyorsunuz?"

"Salı günleri... Fakat teklifsiz dostlar için resmiyet yoktur. Kendi bahçemizde küçük bir tenis kortumuz var. Komşu gençler ile aramızda teşkil ettiğimiz grubumuz çok samimidir. Herhalde teşrif ederseniz sıkılmayacaksınız..."

Vedat Naci nasıl mukabele edeceğini bilemiyordu... Ne muvaffakiyetti bu ya Rabbi?..

Genç kadınları teshir etmekteki melekesi, dilbazlığı garip bir acemiliğe düşmüştü... Korkuyordu... Elindekini kaybetmekten korkuyordu... Belkıs imdada yetişti:

"Şu yeşil tuvaletli genç kız ne kadar güzel!.. Tanıyor musunuz? "

"Evet güzellik müsabakasında ikinciliği kazanmıştı. Bakınız ne kadar maharetli sigara içiyor... Halbuki bir sene evvel bahçesinde, kısa fistanı ile, lastik topu ile beraber sıçrar kovalamaca oynardık... Henüz on altısında yoktur."

"Adeta büyük bir hanım edası takınmış!.."

Yeşil tuvaletli genç kız, pembe tırnaklı ince parmaklarının arasındaki uzun sigarayı, gözlerini süze süze, derin derin çekerek önünden geçen çifte bakıyordu.

Bir palmiye'nin önüne geldikleri zaman cazbant tekrar başlamıştı. Palmiye'nin loşluğundan, beyaz dekolteli çok güzel bir hanımla iri boylu, şiş-

man bir adam sıyrılarak kalktılar. İri boylu adamın esmer ve iri eli, teklifsiz bir tavırla genç kadının yuvarlak omzunu okşayarak yürüdüler.

Bu sefer Vedat Naci, Belkıs'a eğildi:

"Bu güzel hanım 1927 güzellik kraliçesidir."

"Hakikaten çok güzel... Yanındaki zevci mi? "

"Ne münasebet?.."

"Cidden münasip değil ama çok teklifsiz görünüyorlar da..."

"Bu zat çok zengin bir celep taciridir. Kendine koyun kralı derler..."

"Güzellik kraliçesiyle... koyun kralı!.. Hiç uymamış..."

"Hikâyelerini sonra size anlatırım."

Dans ediyorlardı.

Dans devam ediyordu. Belkıs'ın etrafında fırsat kollayan gençlerden biri, hemen yaklaşarak dansa davet etti. Vedat Naci afallaşmıştı. Genç kız bu teklifi reddedemedi. Lâmia'nın evvelce tanıtmış olduğu bu gençle beraber uzaklaştılar.

Vedat Naci asabiyetini gizleyemiyordu. Tenha bir kanepeye oturdu... ve mendilini dişledi. Fakat bu azabı uzun sürmedi. Kalabalığın arasından Belkıs'ın gözlerini seçti. Genç kız ilk kavalyesini bulmuştu. Uzaktan gülüştüler. Vedat derin bir zevkle nefes aldı. Her dönüşte gözleri birleşiyor ve hafif hafif gülüşüyorlardı. Dans biter bitmez birbirlerini buldular.

Vedat Naci hem mesut hem hırçınca bir sesle:

"Dans başlarken hemen kalkalım olmaz mı Belkıs Hanım? Anladınız ya? Bize rahat vermeyecekler..."

Genç adamın bu samimi teklifinde tatlı bir hodbinlik vardı. Hoşuna giden bir gencin temellüküne benzeyen bu sözleri kalbinden dudaklarına yükseliyor ve sevimli tebessümler çiziyordu amma Belkıs kendisiyle meşgul olanlara da hiç kızmıyordu. Hatta bütün balo halkının kendisiyle alakadar olmamasına hayret ediyor, gizli gizli etrafını tecessüsten geçiriyordu.

Vedat Naci, Belkıs'ın biraz dalgın haline dikkat ediyordu. Birdenbire sordu:

"Ne kadar daldınız? Deminki teklifi reddettiğinize nadim misiniz?"

Belkıs cevap vermeye vakit bulamadı. Babası yanlarına doğru geliyordu. Adnan Bey'in mavi gözleri biraz kısılmıştı.

Belkıs ayağa kalktı. İhtiyar adamın gözlerinde uyku iştiyakı vardı:
“Belkıs eğleniyorsun değil mi? ”

“Hayır babacığım artık gidelim. Mûsaade ederseniz size Vedat Naci Bey’i takdim edeyim.”

“Size çok teşekkür ederim beyefendi. Kızıma arkadaşlık ettiniz... İnşallah, evimize de teşrif edersiniz.”

“Mûsaadenize teşekkür ederim beyefendi.”

“Malum ya ihtiyarlık efendim. Belkıs de beni öyle rahata alıştırdı ki... Gençlikte pek sevdiğim bu âlemleri unuttur gibi olmuşum... Beyoğlu’ndan Kızıltoprak’a kadar epeyce bir yolumuz var... Lâmia Hanım nerede Belkıs?”

Adnan Bey zarif ve kibar sözleriyle özür diler gibiydi.

“İşte baba... Lâmia geliyor...”

Belkıs eve gelir gelmez yatak odasına koştu. Her zaman yatmazdan evvel babasının odasını bir kere gözden geçirmek, ihtiyar adamın rahatını temin etmek âdetiydi... Bu akşam bütün âdetleri birdenbire değişmişti, hisleri de beraber. Bu gece dekoltesiyle yatak odasına giren Belkıs, bambaşka bir Belkıs’tı... Çıplak teninde hâlâ yabancı gözlerin ürpertisi vardı. Aynanın karşısında ağır ağır soyunurken, gözleri ışıldaya ışıldaya vücudunu seyrediyor, içinden bir ses “Güzelim... çok güzelim... Çok çok güzelim” diye fısıldıyordu. Bir saat evvel etrafında, “Güzelsiniz... Harikadesiniz... Emsalsizsiniz...” diyen sesleri tekrar işitmek için derin derin samiasını [işittiklerini] dinliyordu. Hayalinde genç ve zarif hayaller resmi geçit yapmaya başlamıştı. Bunların içinde en ziyade Vedat Naci’nin şen ve parlak çehresi vuzuhlaşarak yaklaşıyordu.

Bu genç simaların arasına birdenbire bir hayal daha karıştı. Bu, Belkıs’ın nişanlısı Nedim Münir’in sarışın çehresi idi. Genç kız, kalbinde birdenbire nedamet ezasına benzeyen bir sızı duydu. Etrafını alan neşeli ve şen hayalleri dağıtarak Nedim Münir’e yaklaşmak istiyordu. Ona bu akşam uzun bir mektup yazarak geçirdiği heyecanı itiraf etmek kalbinin ne-

damete benzeyen ezasını belki dindirecekti. Fakat Vedat Naci'nin esmer çehresi araya giriyor, dudakları çok yakından, hatta kulaklarının dibinde fısıldıyor, Nedim Münir'in sarışın hayalini, eczası uçmuş bir fotoğraf, sisli bir rüya haline getiriyordu.

Belkıs silkindi... Hangi günahının ezasını hissediyordu?.. Heyecanlarında, hislerinde hür değil miydi? Hayatında daima bir erkek gibi yaşamaya azmetmemiş miydi? Bir genci beğenmek ona müsait davranmanın manasında günah aramak ne budala bir meskenetti? Fakat işte bütün bu nazariyelere rağmen, kalbinde bir hakka tecavüz etmiş olmanın ezasını hâlâ duyuyor... Demek nazariyeler serbest hislere hâkim olamıyordu!..

Tuhaf, çok tuhaf!.. Belkıs hâlâ elindeki kâğıt ve kalemi fırlatıp atamıyordu... Fakat hayatında ilk defa kalbini tatlı bir sarhoşlukla ürperten bu tebessümlü rüyaya dokunmaya da kıyamıyordu. Nihayet, elindeki kâğıda itiyadın verdiği bir tabiilikle yazı yazmayı, muhteşem bir konser dinledikten sonra tek telli saz çalmak kadar basit buldu.

Başı hülyalar içinde yatağına girdi, sokulgan ve sıcak hatırasına daha sıkı yaklaşmak için biraz daha gömüldü.

Dışardan kapı vuruluyor, Lâmia sesleniyordu:

“Çabuk aç Belkıs. Sana ne havadisler getirdim... Saat tam on...”

Belkıs yatağından fırladı... Kapıyı açar açmaz Lâmia ellerinde bir demet gazete ile içeri girdi.

İki genç kız karşı karşıya, şezlonga oturdular, gazeteleri ortalarına aldılar. Belkıs bir hamlede bütün gazetelerin ilk sayfelerinde, muhtelif pozlarda kendi resmini görünce, büyük hayret ve sevincini saklayamıyordu. Hele Vedat Naci'nin muharrirlik ettiği “Gün Aydın” gazetesinde muhteşem bir fotoğrafını görünce, genç adama karşı derin bir duygu ile heyecan hissetti. Bu resim itina ile büyütülmüş ve ilk sahifenin ortasını tamamen kaplamıştı. Etrafı müsabakaya dahil olan bütün güzellerin küçük başları ile çerçevelenmişti. Belkıs'ın yüzü, sevinç ve heyecanın mesut pembelikleri içinde parlıyordu. Lâmia:

“Altındaki yazıyı okusana ayol!.. ‘Yıldızları husufa [ay tutulmasına] uğratan bir güneş...”

Belkıs’ın gözleri pırıldıyordu ve dudakları titriyordu.

“Fazla mübalâğa Lâmia!..”

“Memnun değil misin?”

“Memnun olmamak mümkün mü? Fakat neye yarar?”

“Ne gibi?”

“Ne gibi olacak!.. Yarın unutulacak değil miyim?”

“Unutulmamak senin elinde...”

“Nasıl?”

“Nasıl olacak... Bir telgraf her şeyi yoluna koyar... Eğer istersen, ter-tip heyetine şimdi bir telgraf çekerek, teklifi kabul ettiğini bildirirsin, olur biter.”

“Fakat dün gece teklifi kati surette reddettim...”

“Eğer seni düşündüren yalnız bu ise o pek kolay... Niye cevap vermi-yorsun Belkıs? Herhalde başka düşüncelerin var...”

“Nişanlı olduğumu unutuyor musun Lâmia?..”

Lâmia bir kakhaha attı:

“Bunu ben söylesem ne ise ne... Fakat sen!.. Her zamanki iddialarına taban tabana zıt olan böyle bir düşüncenin, senin ağzından çıkmasına hayret ediyorum doğrusu... Bir erkek gibi hareketlerinde, hislerinde, kararlarında hür olacağını her gün iddia eden sen değil misin? Mademki istiyorsun iddialarını ispat edecek bir fırsat işte...”

Lâmia sözlerini ikmal edemedi. Odanın kapısı itildi. Belkıs’ın dadısı iki eliyle güç taşıdığı büyük bir çiçek sepetiyle içeri girdi.

İki genç kız bu zarif ve kıymettar çiçek sepetine doğru koştular. Açık pembe güllerden yapılmış olan mutena bir buketti bu... Acaba bu hediye-yi gönderen kimdi?.. Belkıs bu muammayı düşünürken Lâmia haykırdı:

“İşte gönderenin kartı!..”

Belkıs da görmüştü, pembe bir kart iliştilmişti. Kartı aldı. Lâmia da yanına gelmişti. Beraber okudular:

“Mısırlı banker Harun Mecdi...” Belkıs,

“Bu da kim?” diye sordu. Lâmia dudaklarını büzdü:

“Hiç tanımıyorum,” dedi.

“Sahi mi?”

“Elbette sahi... Bütün balonun halkını nasıl tanıyabilirim?”

“Bu da mı balodan biri?..”

“Hiç şüphen olmasın... Düşünmeye değmez, nasıl olsa anlayacağız.”

“Hiç de lüzum görmüyorum.”

“Sen ister gör ister görme... Mademki seninle bu kadar alakadar olmuş, elbet kendisini meydana çıkaracaktır.”

“Çıkarmasa daha iyi olur... İsmi bile sinirime dokundu...”

“Belki yüzü daha ziyade dokunacaktır... Fakat herhalde çok zengin ol-
sa gerek!..”

“Nereden anlıyorsun?”

“Sen anlamıyor musun sanki Belkis?.. Şu sepete bak bir kere... Düş-
günlere, nişanlara gönderilenlere benzemiyor mu? En aşağı yüz liralık bir
hediye...”

Daha ziyade münakaşaya devam edemediler... Açık pencereden birta-
kım sesler geliyordu... Belkis derhal kulak kabarttı. Lâmia:

“Bir şeyler işitiyor musun Belkis?”

“Babamla Ziver Paşa konuşuyorlar...” Lâmia sinsi sinsi güldü:

“Konuşmuyorlar, adeta kavga ediyorlar...”

İki genç kız, sanki gürültü etmekten korkuyorlarmış gibi, ayaklarının
ucuna basarak açık pencereye yaklaştılar. Başlarını uzatmaya bile lüzum
görmeden bahçede konuşanları görüyorlardı. Onlar da ilkbaharın tatlı
tatlı ısıtıcı güneşinin altında, birer kamış koltuğa karşı karşıya oturmuş-
lardı. Aralarındaki masanın üzerinde bir yığın gazete vardı. Ziver Paşa’nın
beyaz sakalı, zapt etmeye çalıştığı hiddetin sarsılmasına tutulmuş gibi tit-
riyordu. Samur kürkünün yakasını örterek sözünde devam ediyordu:

“Aramızdaki komşuluk ve dostluk hakkı, sohbetimizin daha çok fev-
kindedir... Belkis gelinim olmadan evvel kızımdı.”

Adnan Bey kalın yünlü pijamasının kordonu ile oynayarak sevimli se-
vimli gülüyor ve paşayı teskine çalışıyordu:

“Dostluğunuzun kıymeti çok büyüktür paşam... Fakat meseleyi izam
buyuruyorsunuz... Kendinizi üzüyorsunuz...”

“Üzölmeyecek şey mi bu beyefendi?.. Senelerden beri giranbaha bir pırlanta gibi sakladığımız Belkıs'ın güzelliğini bütün İstanbul duydu... Ah şu küstah gazeteciler!.. Eski iktidarım elimde olsaydı, alimallah hepsini...”

Lâmia yavaşça Belkıs'ın kulağına fısıldadı:

“Eyvah... Eyvah, hepsini galiba Fizan'a sürecekti... Vedat Naci'nin talihi varmış...”

Adnan Bey paşaya cevap yetiştiriyordu:

“Fakat bu kadar telaş ve hiddetinizin sebebini bir türlü anlayamıyorum paşam... Güzellik kadar şayan-ı iftihar ne vardır? Balo halkı Belkıs'ı begendilerse günah işlemediler ya!..”

“Siz de buna müsaade ettiniz öyle mi?..”

“Âlemin gözlerini bağlayıp dillerini kesemezdim ya efendim... Bunun mucib-i ar ve haya olan noktası neresidir?”

“Beyefendi güzellik, hele kadın güzelliğı bir sır gibi mahfaza içinde namahrem kaldıkça kıymetlenir.”

“Bu nazariyeyi asrın yeni zihniyeti kabul etmiyor paşa efendi... Fakat netice gene tamamen sizin istediğiniz gibi oldu... Belkıs müsabaka teklini kabul etmedi.”

“Demek Belkıs kabul etseydi siz de razı olacaktınız öyle mi?”

“Pek tabii değil mi ya efendim?.. Yirmi yaşında, şahsiyetine sahip olmuş bir kız, kendisi de resen karar yermek salahiyetini kazanmış demektir.”

Paşa asabiyetle yerinden kımıldayarak cevap verdi:

“Asla! Bu da size mahsus bir nazariye... Bence kadın, her yaşta ve her zaman erkek himayesine muhtaç bir mahluktur... Her şey değişebilir, fakat tabiatın kanunları değişmez Adnan Beyefendi...”

“Bu sırf bir terbiye meselesidir paşa!..”

Garp terbiye usulünü pek küçük yaştan beri takip eden Lâmia, Belkıs'ı yavaşça içeriye çekti; bahçede biri gülüyor, öbürünün gözlerinde ise şimşekler çakıyordu. Lâmia:

“Bunlar işi uzattılar Belkıs, varsınlar birbirlerine nazariyelerini kabul ettirmeye çalışsınlar...”

Belkıs dudak büküyordu:

“Her zamanki münakaşaları...”

“Biliyor musun?.. Baban şeker gibi bir adam... Fakat sen Nedim Münir’le evlendiğin zaman Ziver Paşa’nın tahakkümünden epeyce çekeceğin var...”

“Yanılıyorsun Lâmia... Nedim Münir hiç babasının oğlu değildir...”

“Babasının menfi tesirinden kurtulacağını zannetmiyorum... Biz de şimdi bu münakaşayı bırakalım.”

Lâmia Belkıs’ı gazetelerin yanına doğru çekti.

“Bak şu resimlere, şu yazılara... Birdenbire bir gecede meşhur oldun gitti...”

Belkıs omuzlarını silktili:

“Bir günlük şöhret!..”

“İstersen o, bütün gençliğince devam edebilir... Düşün Belkıs... Dün akşamki muvaffakiyeti göz önüne getir. Bundan sonra her gittiğin yerlerde bütün gözler seni araştıracaklar... Küçük bir iltifatını görmek için, ışık etrafında dolaşan pervaneler gibi, erkekler etrafında dönecekler... Haya-tın zevki nedir zaten?..”

“Fakat Lâmia bütün bu söylediklerin yalnız güzellikle temin edilmez... Bak ben ikinci bir baloya gidersem, değiştirecek başka tuvaletim bile yok...”

“Düşündüğün şeye bak... Servet, ihtişam ve tuvalet bir işaretine bağlı... Hatta şimdi bile...”

“Muamma söylüyorsun. Zavallı babamın tekaüt maaşı ile zor geçiniyoruz. Nedim dersene?.. Daha tahsilini bitirip de bir iş sahibi olmasına tam üç sene var...”

“Babanın maaşı ile Nedim’in istikbalini beklersen... sen bu küçük, eski köşkün içinde pek çabuk yıpranırsın Belkıs...”

Bak beni dinle... Farz edelim ki iki sene sonra Nedim’le evleneceksin. Birkaç sene sonraki halini düşünüyorum: İki tarafında iki tane çocuk... Bir tanesi de dizlerinin üstünde ağlıyor!.. Bu güzel cildin solmuş... Gözlerin ve çehren bütün taravetini kaybetmiş... Bu تنها köşkün bir odasında Nedim’i bekliyorsun... Bugünkü gazetelerdeki şu resmin, bir gün eline geçtiği zaman duyacağın ıstırapı, teessürü artık sen düşün, fakat atılan taşın geri dönmesine imkân kalmamıştır...”

“Devam etme Lâmia... İçime fenalıklar getiriyorsun...”

“Aklın varsa önüne gelen bu fırsattan istifade et...”

Belkıs dalgındı:

“Nedim Münir!..” diye mınıldandı...

“Nedim Münir... Nedim Münir... O senin yerinde olsaydı bakalım ne yapacaktı... Hem işitmedin mi Ziver Paşa'yı?.. Hayatının krokiğini güzel çiziyordu!.. Nedim Münir senin arzunu kabul etmezse sen de kararını değiştiriverirsin!.. Karşına kim bilir kaç tane milyoner Harun Mecdiler çıkacaktır...”

İkisi de bir an sustular. Biraz sonra Lâmia başını kaldırdı:

“Neye karar veriyorsun Belkıs?”

“Nedim'in masum hılyalarını yıkamayacağım Lâmia...”

Belkıs'ın ihtiyar dadısı kapıdan seslendi:

“Beyefendi sofrada sizi bekliyor hanımlar... Yemeğe buyurunuz... Siz de öyle bir ıspanaklı börek hazırladım ki!” Lâmia gülüyordu:

“İspanaklı börekle maydanozlu köfte!.. İşte hayattaki nasibiniz, kendi kendini hal eden [tahttan indiren] kraliçe hazretleri!..”

Belkıs yemekten sonra odasına çekildi. Lâmia biraz sonra onu yalnız bırakıp gitti... Düşüncesi gittikçe derinleşiyordu. Ayaklarının ucuna kadar gelen büyük fırsatları kaçırmış olduğuna müteessirdi. Havanın sabahki neşeli yüzü de mahzunlaşmıştı... Belkıs dünyasından bezmiş gibi sezlongun ta köşesine büzülmüştü. Kalbinde terkedilmiş, unutulmuş bir insanın derin yeisi sızlıyordu. Teselliye, şefkate muhtaçtı. İşte Nedim Münir, onun küçüklük arkadaşı ve nişanlısı Nedim Münir, ince, zarif endamı, uçuk sarışın benzi, şefkat ve muhabbetle dolu temiz ve saf gözleriyle yine karşısına gelmişti... Bu ince hayalin gözlerinde derin ve munis bir şikâyet vardı: “Beni ne çabuk unutuyorsun? Seni hiç terk etmeyecek, seni her zaman eksilmeyen bir şefkatle sevecek olan beni niçin düşünmüyorsun Belkıs?” diye fısıldar gibi dudakları kıpırdıyordu... Genç kızın gözleri birden yine gazetelerin üzerine kaydı. “Gün Aydın” hepsinin üstünde duruyordu. Bu gazetede sanki bir tılsım, bir sihir vardı. Gözlerinin önünde Vedat Naci'nin berrak, neşeli, zeki çehresini canlandırıyordu. Bunun gözleri yakıcı bir zevk kaynağı idiler... Belkıs'ın başı yine dumanlandı. Kalbinde taptaze bir raşe ürperdi. Nedim Münir'in ha-

yali, gene eczası uçmuş bir fotoğraf gibi sislendi ve silikleşti. Belkıs'ın bütün benliği şimdi yeniden canlandı.

İçinde yeni, müphem ve meçhul emeller kıpırdanmaya başladı...

Dışarıdan, tık, tık, tık!.. Kapı vuruluyordu. Silkinerek ayağa kalktı.

Dadısı içeriye girmişti. Elindeki kartviziti uzattı... Belkıs karta bakınca birdenbire sapsarı kesildi. Kalbi yerinden kopacak gibi çarpıyordu. Vedat Naci ziyaretine gelmişti!.. Dadısı hayretle yüzüne bakarak:

“Ne kadar sarardın yavrum!.. Yoksa hasta mısın?.. Misafiri salona aldım. Şimdi beyefendiyi de uyandıracam.”

Belkıs,

“Babamı uyandırma dadı,” dedi.

Dadısı çıkar çıkmaz Belkıs hemen aynanın önüne koştu. Titreyen elleri pudra ve karmen tüpünü araştırıyordu. Süratle pudra sürdü, dudaklarını şayan-ı hayret bir meleke ile boyadı.

Salonda Vedat Naci, Belkıs'ın güzel büst bir resminin önünde durmuş derin derin bakarken genç kız içeri girdi. Heyecanını zapt etmek için epeyce güçlük çekiyordu. Vedat Naci eski bir ahbap teklifsizliği ile onun iki elini birden tutup öptü:

“Cesaretime, sabırsızlığıma hayret ediyorsunuz değil mi Belkıs Hanım?..”

“Bilakis, yalnızlıktan sıkılıyorum, geldiğinize çok memnun oldum Vedat Naci Bey.”

“Bu sabahki gazeteleri okudunuz mu?..”

“Evet... Hakkımda çok fazla teveccüh... Hatta mübalâğa var. Balodan çıkar çıkmaz unutulduğuma eminim.”

“Çok yanılıyorsunuz Belkıs Hanım. Herkes, ama herkes sizden bahsediyordu... Hatta bugün bana küçük bir vazife de verdiler.”

“Nasıl vazife?”

“Dün gece size en çok benim refakat ettiğime dikkat etmişler... Tertip heyetinden bazıları, bugün sizi ziyaret ederek müsabakaya iştirakiniz tekليفini tekrarlamamı benden rica ettiler.”

Belkıs'ın içinde gene bir fırtına başlıyordu... Ne cevap vermeliydi?

“Cevap vermiyorsunuz Belkıs Hanım!.. Bunu tekrar etmekle sizi sıktım bile değil mi?.. Sizin gibi kararlarında ciddi olan insanlara,

reddettikleri bir teklifi tekrarlamamanın doğru olmayacağını hissediyorum.”

Vedat Naci'nin yine kendi verdiği bu cevap Belkıs'ı şaşırttı. Herhalde genç adam onun müsabakaya girmesine pek taraftar değildi. Teşvik edeceği yerde cesaretini kırıyordu. Sözünde durmasını adeta ihtar eder gibiydi.

Ah Lâmia burada olsaydı, belki o meseleyi yoluna koyardı! Belkıs'ın uzunca süren sükûtu Vedat Naci'ye büsbütün cesaret verdi:

“Affediniz efendim, zaten kabul ettiğim bu vazifeyi bir bahane...” Genç adam sesi hafifçe titreyerek devam etti. “Sizi görmek için bir bahane telakki ederek kabul ettim. Artık bu bahsi kapayalım...”

Belkıs gülmemek için cebr-i nefis ediyordu [kendini zor tutuyordu]... Ruhunda iradesiz bir insanın şaşkınlığı vardı. Gazeteciye gayri ihtiyari sordu:

“Bu akşamki baloya gidecek misiniz?”

“Hiç istemiyorum... Fakat mecburum.”

“Mecbur mu?..”

“Tabii değil mi? Gazetecilik...”

“Sahi!.. Acaba kimi intihap edeceklerini tahmin ediyorsunuz?”

Belkıs bu cümleyi söyledikten sonra kıpkırmızı oldu.

“O gece en ziyade rey alan Zühal Ferda Hanım idi...”

“Bu isim müstear mı? Hangisi idi tarif eder misiniz?”

“Bilmem dikkat ettiniz mi idi, 13 numaralı bir genç kız... Açık pembe bir tuvalet giymişti...”

“Çok sarşın ve çok pembe tenli bir hanım?..”

“Evet, tuvaletiyle cildini fark etmek biraz güç oluyordu...”

“Güzel bir kız... Cidden güzel!..” Vedat Naci Belkıs'ı tasdik ediyordu:

“Güzeldir... Orijinal bir tipi var. Herhalde birinciliği kazanacak. Endamı çok müstesna...”

Belkıs'ın gözleri hayretle açılmış, Vedat Naci'ye bakıyordu. Genç adam, bir arkadaşı ile konuşuyor gibi kayıtsızdı. Karşısında, bir gece evvel güzelliği etrafında sitayişler, takdirler ve nûmayişler yapılmış bir genç kızın bulunduğunu unutmuş mu idi acaba? Belkıs'ın gururuna hiç ehemmiyet vermeyerek diğer bir kadının güzelliğinden, böyle mübalağalı bir

lisanla bahsetmesinde ne maksat vardı? Kışkandırmak mı?.. Tahrik mi? Genç gazetecinin sözleri tesirsiz kalmadı.

Belkıs'ın kalbinde ince bir tel kopmuştu. Dudakları titreyerek cevap verdi:

“Fakat bir Türk güzelinden ziyade bir Rus güzeline benziyordu.”

“Haklısınız... Zühal Ferda Hanım, hakikaten bir Rus güzeline benziyor. Fakat iştirak edenlerin içinde ondan daha güzeli yok ki... Mesela Türk güzeli diye, o pullu al elbiseli doksan kiloluk hanımı mı intihap etsinler? Görmediniz mi kollarını?.. Kurtdereli'ye taş çıkartıyor. Ya filizi tuvaletli güzele dikkat ettiniz mi? Bir korse, bir sutyen bile takmamıştı. Tuvalet kumpanyasında sahneye çıkan şantözler gibi güzellik müsabakasına çıkılır mı?..”

Gülüştüler... Belkıs biraz neşelenmişti.

“Ne tuhaf tarif ediyorsunuz Vedat Bey,” dedi.

“Hakkım yok mu? Hele masaya çıktıkları zaman, siyahlı güzelin hali hiç gözümün önünden gitmiyor... Masaya çıkar çıkmaz bir elini ensesine, öbür elini beline dayayarak, ‘Ya Allah!..’ der gibi fırl fırl dönmesi az komik mi idi? ‘Edalı taze’ diyenler olmuştur belki... Fakat benim sinirime dokundu.”

“Pullu al elbiseli şişmanı da beğenenler var mıydı acaba?”

“Ona ne şüphe? Yağ tüccarlarını, koyun krallarını unutuyor musunuz?”

“Epice rey almıştır öyle ise...”

Gülüşıyorlardı. Vedat Naci mevzuu değıştirmek istedi. Masalarda ve duvarlardaki resimlere göz gezdirerek sordu:

“Salonunuzda ne kadar çok resim var Belkıs Hanım... Şu sarşın genici tanıyor gibiyim.”

Belkıs hafifçe kızardı:

“Nedim Münir,” dedi.

Vedat Naci hatırasını yoklar gibi ağır ağır,

“Nedim Münir?..” diye tekrarladı.

“Ziver Paşa'nın oğlu.”

“Akrabanız mıdır?”

“Hayır... Komşumuz.”

“Tenis arkadaşınız olacak?”

“Evet... Hem de nişanlım!..”

Vedat Naci asabi bir hareket yaptı. Garip bir parıltı ile yanan gözlerini Belkıs'ın eline çevirdi:

“Ne kadar dikkatsizmişim Belkıs Hanım! O gece ve hatta hâlâ parmağınızdaki nişan halkasını görmemiştim... Emin olunuz ki insanın, yüzünüze bakmaktan elinize bakmaya vakti kalmıyor ki...”

Vedat Naci soğuk bir sesle, adeta istihzaya benzeyen bir tavrıyla devam ediyordu:

“Nişanlınızın dün geceki hadiselerden haberi yok mu?”

“Hayır henüz haberdar olamadı...”

“Demek burada değiller...”

“Paris'te bulunuyor...”

Vedat, Münir'in bahsini uzattıkça bu sefer Belkıs sıkılıyordu. Genç kızın beyninde sabit bir fikir vardı:

“Demek Zühal Ferda Hanım muhakkak kraliçe olacak?”

“Siz müsabakaya girmediğiniz için evet...” Belkıs bir hamlede ağzından kaçıracaktı:

“Kararımı değiştirdim... Müsabakaya ben de gireceğim!..”

Fakat kendini topladı, her saniye kalbini kemiren bu kararı, belki yüzüncü defa gene dudaklarının arasında hapsedti... Vedat, Belkıs'ın dalgınlığını bir can sıkıntısına benzetti... Tekrar müsabakaya girmesini teklif eder gibi söylemişti. Hemen tashih etti:

“Sizi bugün sıktım... Tekrar beni affetmenizi yalvarıyorum... Artık yanınızda bir daha müsabaka sözünü söylemeyeceğim. Kararınızın ciddiyetinin böyle şakalara sığmayacağını tamamiyle hissediyorum.”

Belkıs utanmasa ağlayacaktı... Cümle-i asabiyesi çok karışmıştı. Hele Vedat Naci bilmeyerek onu ne kadar üzüyordu?.. Kaç defa içindeki hisleri ağzında bağlamak kararı onun prensibini altüst etmişti. Halbuki Belkıs istediğini daima yapmaya alışmış bir kızdı. Şimdiye kadar fena ve zararlı bir şey istemediği için, önünde hiçbir mâniaya tesadûf etmemişti. Fakat şimdi bu arzu, her ne pahasına olursa olsun, gittikçe benliğine hükmediyor, kalbinde tutuşuyordu... Vedat Naci'nin, kendi ciddiyeti, sebatı

hakkında peyda ettiği kanaatini bozmak, ona hafifmeşrep bir çocuk gibi görünmek de işine gelmiyordu... Hangi tarafı feda edeceğini bir türlü kararlaştıramıyordu. İçinde didim didim bir yorgunluk ve karışıklık vardı.

Adnan Bey içeri girdi... Vedat Naci'ye mültefit davrandı:

“Teşrifinize memnun oldum beyefendi... Dün geceki meseleyle alakadar mı acaba? Müsabakaya iştirak teklifini tekrarladınız zannediyorum...”

Belkis lakırdıya karışmadı. Vedat Naci tekrar af talep eder gibi, itiraz eder gibi söyledi:

“Böyle bir vazife verdiler... Fakat ben burada tekrar etmeye lüzum görmedim... Belkis Hanım'ın cevapları dün gece verilmişti...”

Çay içtiler, şuradan buradan konuştular. Vedat Naci baloda bulunacağını söyleyerek altıyı on gece trenine yetişmek için itizar etti ve çıktı gitti.

Belkis mustarip ve nadimdi. Niçin reddetmişti? Geri dönmek istiyordu, Vedat Naci'nin arkasından koşup geri çevirmek, müsabakaya gireceğini söylemek için çırpınıyordu... Kulaklarına acı bir cıglık doldu. Trenin hareket düdüğü!.. Her şey... Bütün ümitler bitmişti işte... Pencereye koştu, Vedat Naci vagonun penceresinden uzanmış, eliyle genç kızı selamlıyordu.

Belkis ertesi sabah gözlerini açar açmaz, gazeteleri istedi. Akşamdan ısmarlandığı için hepsi hazır... Dün kendisinin resmiyle süslenen ilk sahifelerdeki yeri, şimdi başka bir genç kızın çiçekler içindeki fotoğrafları işgal etmişti. Bütün gazeteler güzellik kraliçesi ilan edilen Zühal Ferda'nın türlü türlü resimlerini basmışlardı. Dün kendi için kullanılan bütün güzel kelimeler, şimdi Türk güzelliğini temsil eden sarışın genç kız için tekrar edilmişti... Bütün muharrirler, sarışın güzellik lehinde, ağız birliği etmişlerdi... Ne çabuk unutulmuştu! Dün güzelliğinin eşsiz olduğunda ısrar eden ağızlar ve kalemler, hep birden susmuşlardı...

Belkis, kendinden geçmiş bir halde, gazetelerin sütunlarını, satırlarını, kelimelerini birer birer araştırıyor, tekrar araştırıyordu... Bir ikisinin dördüncü, beşinci sahifelerinin kenarındaki mizah ve nüktelerde isminin

geçtiğini gördü... Fakat bu kısa satırlar ne insafsızdı!.. Bazılarında küçük ve zarif istihzalar bile vardı... Belkıs bu basit kelime oyunlarının manasını anlayacak gibi değildi... Elinde tuttuğu gazeteye bir katre yaş düştü, onu birkaç damla daha takip etti, düştüğü yerde yazılar bulandı... Genç kız ağladığının farkına vardı, başı yastıkların arkasına gizlendi.

Ağladı, herhalde çok ağladı. Tufan dinince başını yastıklardan çekti, arkasına dayandı. Gözlerinin etrafı yanıyordu... Yatağının içine, yorganının içine, yorganının kıvrımlarına karışan gazeteleri birer birer itti. Kar-yolanın önünde bir yığın gazete birikti.

Belkıs o sağanaklı sinir buhranından sonra şimdi müthiş bir yorgunluk hissediyordu. Yatağından kalkmaya bile davranmadı. Halbuki, eski Belkıs çoktan giyinmiş, spor egzersizlerini bitirmiş, kahvaltısına başlamıştı bile...

Yeni Belkıs tembel tembel hâlâ yatıyordu. Ağlamış, yorulmuş dinleniyordu. Saati araştırırken, gözleri Nedim Münir'in fotoğrafına ilişince, içinden garip bir his kabardı... Bu duygu biraz kine benziyordu...

Sanki bütün ıstıraplarına o sebep olmuş gibi, başını geri geri çevirdi. Dışarıda ayak sesleri vardı.

Lâmia içeri girdi... Bir kere etrafına göz gezdirdi. Sonra Belkıs'a baktı. Her şeyi anlamıştı:

"Ne o ağladın mı? Oh olsun Belkıs... Oh olsun sana!.. Marifetini be-gendin ya?.."

Belkıs cevap vermiyordu. Mümkün olsa yine başını gizleyecekti... Gözlerinin kızartısından, zaafından çok utanıyordu.

Lâmia ona acıdı, saçlarını okşayarak:

"Artık üzülme kardeşim, olan oldu... Geri dönmek mümkün değil ki.. Şimdiden sonra kendini unutturmamaya çalış..."

"Neye yarar?"

"Güzellik müsabakası bu seneye mahsus değil ya..."

Bu sözler Belkıs'ın ruhundaki gizli hisleri tahlil etmişti. Genç kız şimdi, deminki gözyaşlarının yalnız güzellik müsabakasına ait olmadığını anlıyordu.

Gözlerinin önünde Vedat Naci'nin siması, kulaklarında hep onun sesi vardı.

“Dün geceki baloya gitmeli idi.”

“Ne olacaktı?..”

“Merak ediyorum... Nasıl geçti acaba?”

“Vedat Naci'den bütün tafsilatını alırsınız...”

“Ne zaman... nerede?”

“Ben bir şey düşündüm.”

Lâmia yerdeki gazeteleri araştırdı, aradığını bulmuştu. Belkıs'a gösterdi:

“Şurasını okudun mu?”

“Evet... Pazar akşamı güzellik kraliçesi şerefine Beyaz Kelebek müzik-holünde bir suare verilecekmiş?..”

“Biz de gidelim!..”

Belkıs cevap vermedi, Lâmia devam etti:

“Niçin düşünüyorsun?.. Kalk... toplan, beraber Beyoğlu'na çıkalım... Ufak tefek eksiklerimizi tamamlarız. Hem de hava almış olursun... Biraz açılırsın.”

“Babama söyleyelim... Bakalım gitmek ister mi?”

“Baban seni kırmaz... Vedat Naci'ye de sürpriz yapmış oluruz...”

Adnan Bey genç kızların teklifini kabul etti.

Ellerinde bir sürü paketlerle Tünel'e yaklaşmışlardı. Belkıs birdenbire durdu:

“Lâmia geri dönelim,” dedi.

“Nereye?”

“Mari Roz'a kadar...”

“Bir şey mi unuttun orada?”

“Hayır... O mavi tuvaleti almaya karar verdim!..”

Döndüler. Yolda yürürlerken Lâmia,

“Vakit olsaydı o modeli bizim terziye kopya ettirirdik,” dedi.

“Muvaffak olabilir miydi?”

“Hakkın da var ya... Pek tarife gelir gibi değil... Onu nasıl şimdiye kadar kapmamışlar hayret ediyorum!..”

“Hiçbir kopyasına da tesadüf etmedim... Sen ettin mi?”

“Hayır... Suarede giyimden yana da sen birinci olacaksın.”

Belkıs'ın göğsünde yine kırık bir hıçkırık kımıldadı. Derince bir nefes aldı. İhtiras, damarlarındaki kanı tutuşturuyordu.

Belkıs'ın odasında hararetli bir tuvalet faaliyeti... Kadıköyü'nden getirilmiş olan meşhur bir kuaför, işini henüz bitirmiş bu odadan çıkıyordu. Bu sefer Belkıs'ın yüzünde mübalağalı bir makyaj vardı... Aynanın önü çeşit çeşit kremler, podralar, karmenler ve pahalı esanslarla karmakarışık. Bunların arasında bir ucu ıslanmış ve henüz açılmamış bir mektup... Belkıs o akşam postası ile gelen Nedim Münir'in mektubunu açmaya vakit bulamamıştı.

Meşguliyeti arasında birkaç defalar elini uzatmış, fakat açmaya vakit bulamadan yine bir tarafa bırakıvermişti. Berber çıkınca mektubu tekrar eline aldı, kenarını yırtarken Lâmia sordu:

“Nedim Münir'den mi?”

“Evet... İki saatten beri okuyamadım.”

“Bana kalırsa bu gece okumasan daha iyi.”

“Neden?”

“Eski hatıralara kapılacaksın... İçleneceksin... Zaten asabın bozuk...”

Belkıs derince içini çekti... Lâmia kombinezonunun bir yerini ilıştırıyordu. Bütün ufak tefek meşguliyeti arasında gevezeliği de bırakamıyordu.

“Bugün Ziver Paşa'nın köşküne gittin mi?..”

“Hayır... Hanımefendiden hiçbir haber gelmedi bilirsin ya? Pazar, kabul günüdür. Biraz geciksem hemen haber gönderir çağırırdı.”

“Anlaşıyor ki kayınvaliden de sana darıldı.”

Belkıs yine mektubu açamamıştı. Lâmia devam ediyordu:

“Aldırma canım... Elbet barışlırlar... Giyinsene Belkıs vakit geliyor...”

Nihayet mavi tuvalet giyildi. Değeri otuz beş lirayı geçmeyen bu elbiseyi, genç kızlar iki yüz on liraya pek ucuz aldıklarından dolayı memnun-

dular!.. Yukarıda bu kelepirci (!) model prova edilirken, aşağıda Adnan Bey epeyce müşkül bir hadise atlattığından dolayı müteessir ve düşünceliydi... Ay başında verilmesi mutlak olan civar esnafın alacaklarını, on beş gün sonraya atan kalfa epeyce sıkıntı geçirmişti.

“Beyaz Kelebek” barı, pembe ziya şelaleleri içinde bir ilkbahar fecrini andırıyordu. Belkıs salona ayak basar basmaz sendeledi. Zühal Ferda pembe tüllere sarılı, ince ve güzel vücudu ile Vedat Naci’nin kolları arasında yeni ve şık bir tango oynamakta idiler. Suarenin bütün halkı, kadın ve erkekten mürekkep bir çember sarışın güzellik kraliçesinin etrafını sarmış, bir şafak perisine benzeyen zarif endamını seyrediyordu. Dans sahasında Zühal Ferda Hanım’la Vedat Naci’den başka hiçbir çift yoktu... Belkıs’ın uğuldayan kulaklarında tangonun son tempoları sönerken bir alkış tufanı koptu... Herkes yeni güzellik kraliçesini var kuvvetiyle alkışlıyordu. Adnan Bey yanındakilerle beraber ilerlediler, Belkıs sendeliyordu Lâmia koluna girdi.

“Bembeyaz kesildin!.. Nen var Belkıs?..”

Belkıs kendini pek zavallı hissediyordu. O kadar beğenerek aldığı mavi tuvalet nazarında hakirleşmişti.

Kendini bu bol, pembe ziyalar arasında, pembe bulutlardan şaşaa ile yükselen güneşe karşı ufukta mavi sisler arkasında sünen soluk bir yıldız kadar cansız ve silik buldu.

Masalarına yerleştiler. Vedat Naci biraz ötedeki masaya güzellik kraliçesini oturttu. Arkasına ışıltılı gece mantosunu örtterek zarif bir reveransla teşekkür ederken, gözleri Belkıs’ın gözlerine tesadüf etti. Acele acele yanlarına koştu.

Genç adam sokulgan, neşeli ve çok memnundu:

“Ne kadar sevindim hanımefendi!.. Sürpriz de olursa bu kadar olur... Niçin bana telefon etmediniz?”

Bir iskemleye ilişirken Lâmia ona cevap verdi:

“Birdenbire karar verdik.”

Hırçınlıkla karışık derin bir eza Belkıs’ın kalbini kemiriyordu. Dudaklarında yalancı bir tebessüm güzel yüzüne hiç yakışmıyordu. Kırgın ha-

liyle gurur ve lakaydiden iğreti bir elbise giymiş gibiydi. Vedat Naci Belkıs'ın iç yüzünü sezmişti. Mümkün olduğu kadar nazik ve alakalı görünerek genç kızı teselli etmek istiyordu.

Cazbant başlasa, beraber oynayacakları bir fokstrotun, bir tangonun samimiyetlerini iade edeceğine emindi. Müziğin tekrar başlamasına intizar ederken, Adnan Bey'in eski dostlarından biri, yanında uzun boylu, zayıf, çok esmer bir adamla masalarına yaklaştılar. Selamlaştılar. Adnan Bey'in ahababı yanındakini takdim etti:

“Harun Mecdi Bey... Takdirlerini bizzat Belkıs Hanım'a tekrar etmek için tavassutumu rica etti.”

Esmer Mısırlının kalınca dudaklarının arasında bembeyaz dişleri pırıldayarak mütemadiyen tebessüm ediyordu... Adnan Bey:

“Belkıs hakkında pek zarif bir nezaket gösterdiniz, bilhassa teşekkür ederiz.”

Cazbant başlamıştı. Harun Mecdi Bey atik davrandı. Müsaade diler gibi Adnan Bey'e baktıktan sonra, Belkıs'ın önünde derin bir reverans yaptı. Genç kız sezdirmeden Vedat Naci'nin hareketlerini kaçırmıyordu. Hakiki bir kraliçe ihtişamı ile Harun Mecdi ile beraber yürürken, arkasında Vedat Naci'nin hoşnutsuzluğunu sezmişti. Hakikaten genç adam birdenbire mahzunlaşmıştı. Gözleri Belkıs'ın füsünuna, cazibesine dalmış, kalmıştı... Mısırlı genç banker giyinişi ve tavırları ile müstesna bir aristokrat hissini veriyordu.

Bir aralık Zühal Ferda Hanım'ı dansa kaldırmak istedi. Yerine mıhlanmış gibi kalkamıyordu. Genç adamı, gözlerinde müstehzi bir gülüşle tecessüs eden Lâmia:

“Kraliçe hakkında yarın yazacağınız makaleyi mi düşünüyorsunuz?” diye hitap etti. Vedat Naci silkindi:

“Affederseniz Lâmia Hanım... Benimle dans etmek ister misiniz?”

Kalktılar, dans edenlerin arasına karıştılar. Bazen öbürleriyle yaklaşıyorlardı.

Belkıs sanki farkında değilmiş gibi, kavalyesini zarif ve şuh tebessümlerle dinliyor görünüyordu; Harun Mecdi Bey genç kızın alakasını celp etmek için, bütün gayretlerini sarf ederken, Belkıs zihnen hep Ve-

dat Naci'nin hareketlerini, tavırlarını, gözlerinin manasını hesaplamakla meşguldü.

Ona karşı gösterdiği soguk muameleyi şimdi haksız buluyordu. Güzellik kraliçesiyle dans ettiği için onu muaheze etmeye [tenkide] hakkı yoktu. O, hiç şüphesiz medeni vazifesini yapmıştı. Birdenbire kendisini görünce nasıl candan gülerek yanına koşmuş olduğunu hatırladıkça bir raşe ile ürperiyordu. Acaba o da kendisine şimdi mugber miydi? Dans bi-tip masalarına avdet ettikleri zaman Lâmia şeytanca gülerek,

“Taşı gedigine koydum...” diye fısıldadı.

Harun Mecdi, Belkıs'ı yerine getirdikten sonra çekilip gitmedi. Belkıs, Vedat Naci ile baş 'başa kalmak istiyordu. Bu yabancıнын aralarında kalmasına hiç de memnun değildi. Halbuki Harun Mecdi Bey'i prezante eden eski ahabın, Adnan Bey'le karşı karşıya derin bir musahabeye [soh-bete] dalmış olmaları, Mısırlının ekmegine yağ sürmüştü.

O da, Belkıs'ın sol tarafındaki boş sandalyeye yerleşti. Onun bu tek-lifsizliği Vedat Naci'yi adamakıllı sinirlendirmişti. Harun Mecdi, müte-madiyen Belkıs'a hitapla kızı kendisine cevap vermeye mecbur ediyordu. Belkıs konuşurken çok dalgın cevaplar veriyor, bir taraftan da Vedat Naci'yi tarassut etmekten geri kalmıyordu. Genç adamı bizar ederek, hid-detlendirerek kaçırmaktan korkuyordu... Korktuğu başına geldi...

Cazbant tekrar başlar başlamaz, Vedat Naci Lâmia'ya kısa bir itizar yaparak yerinden kalktı ve kraliçenin masasına doğru yürüdü. Belkıs, Mısırlı bankerin mühim bir sözünü yarıda bırakarak genç adamın arkasından başını çevirdi... Deminden beri verdiği karar müthiş bir darbe ile kırılmıştı. Dans başladığı zaman muhakkak Harun Bey kendisini kaldırmak isteyecekti, o da evvelce Vedat Naci Bey'e söz verdiğini söyleyerek reddedecek ve genç ahabı ile aralarına giren sogukluk böylelikle eriyip gidecekti.

Tahmin ettiği gibi, Harun Bey hemen ayağa kalkarak Belkıs'ı dansa davet etti. Genç kız isteksiz isteksiz yürüdü. Yüzü ile, tavrı ile, zengin Mısırlıdan asla memnun olmadığını Vedat'a ihsas etmeye çalışıyordu. Halbuki genç adam hiç oralı değildi. Bütün bir neşe ve arzu ile sarışın dilberle fırıl fırıl dans ediyordu.

Güzellik kraliçesinin saçları, güneşten kopmuş ziya huzmeleri gibi parıl parıl ışıldadıkça, Belkıs genç kızın güzelliğini kalbi kanaya kanaya tasdik ediyor, büyülenmiş gibi gözlerini rakibesinden ayıramıyordu. Evet rakibesi idi... Hem her cihetten rakibe!.. Galip ve muzaffer rakibe... Bunları düşünürken gururu şiddetle isyan ediyor, iradesi fevkaladelikler yapmak için şahlanıyordu. Belkıs, elinden gelse dünyadan güzellik mefhumunu kaldıracak, o imtiyazı yalnız ve yalnız kendine hasredecekti. İçinde şiddetli, yenilmez bir arzu daha vardı. Vedat Naci'yi, ona hayatın en acı üzüntülerini çektiren bu genç ve güzel erkeği ayaklarının altında bir köpek zilletiyle süründürmek!.. Onu seviyor muydu? Niçin her dakika bu yabancı adamla meşgul oluyordu?..

Bu suale, ruhunda kaynaşan meçhul membalardan gelen sesleri susturarak, "Hayır... Hayır!.. Ondan nefret ediyorum. Nefret... Nefret, nefret!" cevabını veriyordu.

Bir aralık Vedat Naci'nin, Harun Mecdi Bey'e tuhaf tuhaf, adeta istihfafla bakarak Zühal Ferda'ya bir şeyler fısıldadığını fark eder gibi oldu... Yine hakaret ediyordu!.. Bu küstah adam mütemadiyen kendisine hakaret ediyordu!.. Ondan intikam almalıydı... Hem öyle bir intikam ki...

Belkıs'ın şimdiye kadar benliğinde uyuyan cinsiyeti, bir ejder gibi uyanmıştı... Zehirli ısıklar çalarak ruhunda korkunç boralar, kasırgalar yaratıyordu...

Babasının yanına avdet ettikleri zaman iki eski dostun arasındaki muşahabe hâlâ devam etmekte idi...

Lâmîa yanlarında değildi. Harun Mecdi Bey masanın ortasında, soğumakta olan şampanyayı kadehlere boşalttı. Belkıs hiçbir teklif beklemeden önündeki kadehi dudaklarına kaldırdı ve son katresine kadar içti!..

Babası ona hayretle bakıyordu... Kızının midesine giren bu ilk ispirto idi. Belkıs'ın midesi, damarları birdenbire tutuştu, başı pembe buharlar içinde dönmeye başladı. Onun bu hareketlerindeki masum acemiliği gören zengin Mısırlı coşmuştu. Üzerinde maharetle taşıdığı aristokratlık bir iğreti elbise gibi sıyrılmış, altından hakiki hüviyeti çıkmıştı. Yılışık, cıvık, şımarık bir zengin hüviyeti... Şampanyaları birbiri ardından içiyor, etrafındakilere de içmeleri için ısrar ediyordu. Belkıs ikinci kadehi içtiği za-

man gözleri büsbütün karardı; Harun Mecdi'nin uzattığı ve yaktığı cigaray, iki gün evvel baloda gördüğü yeşilli kızdan daha efkârlı efkârlı çekerken, ta önüne kadar gelen Lâmia ile Vedat Naci'yi fark edememişti. Onların gözlerinde beliren hayret de Adnan Bey'den aşağı değildi. Lâmia Vedat Naci'nin kulağına bir şeyler fısıldadı, ikisi birden Belkıs'ın yanına oturdular. Belkıs kendini rüyada zannediyordu. Müşfik bir nazarla bakan delikanlının göğsüne başını dayayarak, hıçkıra hıçkıra ağlamamak için kendini zor zapt ediyordu. Vedat Naci'nin Belkıs'a müşfik bir nazarla bakan gözleri birden ateş saçarak Mısırlının yüzüne dikildiler. Fakat başı adamakıllı dumanlanan zengin adam bunun hiç farkında değildi. Şampanya ile doldurduğu kadehi Belkıs'a uzatmış, kendine mahsus şivesiyle, "Rica ederim," diyordu. "Kraliçeler kraliçesi!.. Bunu da içiniz..."

O zaman Adnan Bey müdahale etti:

"Artık kâfi Mecdi Beyefendi, kızım içkiye alışık değildir... Sıhhati bozulacak..."

O zaman banker Harun Mecdi Bey büsbütün coştı, şef dö garsona başı ile işaret etti. Hemen emre koşan kırçıl adama portföyünden çıkardığı bir binlik kaymeyi fırlatarak, konferans vermeye başladı:

"Muhterem balo halkından rica ediyorum. Güzeller güzeli Belkıs Hanımefendi'nin şeref ve sıhhatine takdim ettiğim şampanyayı kabul ederek, bana en büyük saadeti bahşetsinler... Ben bu emsalsiz güzellik şerefine yirminci kadehi kaldırıyorum..." dedi ve elindeki kadehi bir hamlede dikti...

Bütün güzeller hayret içinde onların masasına dönmüştü... Adnan Bey pek soğuk bir tavırla hemen ayağa kalktı. Şımarık zengine bir kelime söylemeden, kızının koluna girerek dışarı çıkmaya hazırlandı. Eski dostu mahcubane itizar ediyor, Vedat Naci bir iskandal çıkarmamak gayretiyle Harun Mecdi'yi tokatlamak için kalkan elini zor zapt ediyordu. Balonun en civcivli zamanında onların salondan çıkması ve zengin bankerin sarhoş gevezeliği, böyle hadiselere pek alışkın olanlar tarafından çok dedikoduya mevzu olmadan unutulup gitti.

Fakat Adnan Bey ta iliklerine kadar donmuştu. Mukabele edemediği bu hakaretin altında eziliyordu. Kızına, meşhur bir bar artistine yapılacak bir nûmayiş yapılmıştı.

Vedat Naci'nin genç kızlara mantolarını giydirmesinde... onları otoyaya bindirmesinde, bütün gösterdiği bu ince ihtimamlarda bir riyakârın, bir kûrörün³ sahte galantrilerinden eser yoktu.

Genç adam temkinli, asil bir büyük kardeşe benziyordu.

Adnan Bey ona çok yakınlık duydu. Veda ederken birleşen elleri ve bir lahza birbirine tesadûf eden gözleriyle anlaştılar...

Belkıs, iki üç gün süren hafif bir rahatsızlıktan sonra kendine gelmişti... Fakat eski hüviyetine, eski benliğine avdet edememişti. Hâlâ yenilmez hırçlılıklar, titizlikler içini tırmalıyordu. Havanın çok güzel, çok berrak olmasına rağmen odasında kalmayı tercih etti. Tuvalet masasının önünde, aynaya pek fazla bakmaktan korkarak saçlarını düzeltti. Aynaya bakarken arkasında epeyce bir istihza ile sarışın bir genç kızın hayali belirliyordu.

Gardıroptan bir şey ararken mavi roba gözleri ilişti. Hemen onu asabi elleriyle buruştura buruştura bir köşeye itti. Bu elbiseyi men edemediği bir zihniyetle meşum addediyordu. Bahçeden Lâmia'nın sesi geliyordu. Pencereyi açarak uzandı. Genzine ilkbaharın gümüş telli havasına sinmiş, morsalkımların baygın ıtrı doldu. Lâmia ona eliyle işaret ederek,

“Gel... Aşağı in Belkıs... Biraz güneşte dolaşalım,” diyordu.

“Sen yukarı gelsen daha iyi olur.”

“Odada oturma oturma rengin kaçacak. Biraz hava al, yine çıkarız.”

“Rahatsızım Lâmia sen yukarı gel.”

Lâmia, “Tembel, tembel” diye mırıldanarak yürüdü. İçeri girerken hâlâ söyleniyordu:

“Belkıs artık çekilmez oldun... Bir hafta içinde tanınmayacak kadar değiştin!.. Nedir bu halin?”

“Ben değişmiş hiçbir şey görmüyorum... İnsan hastalanmaz mı?”

“Seni ben hiç hasta görmemiştim de...”

“Sen şimdi bunları bırak da söyle bakalım. Görüşmeyeli ne havadiser var?”

3 *coureur*: (Fr.) çapkın.

Lâmîa omuzlarını silkerek:

“Hiç, ne olacak?! Hem daha iki gün evvel beraberdik...”

Belkıs'ın gözleri derin bir istifhamla arkadaşının yüzüne dikilmişti.

Lâmîa da ona bakıyordu:

“Sende ne havadisler var?”

“Bende hiçbir şey yok... Yatakta yatan bir hastanın neden haberi olur?”

“Gazete okumadın mı?”

Belkıs yine heyecana kapılmıştı.

“Sahi...” diye yerinden kalktı. “Bugünküleri okumadım.”

Kapıdan gazeteleri getirmelerini seslendi.

“Bırak... Okuma daha iyi... Konuşuruz.”

“Gene konuşuruz.”

Küçük ahiretlik kız bir iki gazete bırakıp çıktı.

“Nedim Münir’e cevap yazdın mı?..” Belkıs kızardı. Lâmiâ başını sallıyordu:

“Hâlâ yazmadın ha?.. Zavallı çocuk kim bilir ne kadar meraktadır!..”

“Babam rahatsızlığımı yazacaktı.”

“Keşke yazmamış olsaydı...”

“Neden?”

“Oh sen de Belkıs! Sanki anlamıyorsun... Seni o kadar candan seven bir nişanlının böyle bir ihmal karşısında düşeceği yeisi tahmin edemiyor musun sanki?..”

“İçimden gelmeyen bir şeyi nasıl yapabilirim?.. Benim riyakâr ve yalancı olmamı mı istiyorsun Lâmiâ?..”

Lâmîa ayağa fırlayarak Belkıs'ın önünde durdu:

“Bana hayret veriyorsun Belkıs!.. Neler söylüyorsun?.. Mesele bu kadar ilerledi mi?..”

“Hangi mesele canım?.. Niçin hayret ediyorsun?”

“İnsanın bazen öyle devreleri olur ki mektup değil ya, tek kelime bile söylemek canı istemez.”

Lâmîa endişeli endişeli genç kızın yüzüne bakıyordu:

“Sen tehlikedesin Belkıs! Sana bu kadar zaafı yakıştıramıyorum.”

“Sana da Lâmiâ ahlak hocalığı hiç yakışmıyor!..”

Belkıs gazetesinin birini açtı. Lâmia hâlâ dikkatle, tecessüsle ona bakıyordu.

Belkıs gazeteyi gözden geçirirken birdenbire silkindi. Yüzünde kızıl bir alev parladı. Lâmia da eğilmişti:

“Gene ne var?” diye sordu.

“Hiç!..”

“Hiç değil!.. Seni sarsan sebebin ne olduğunu anladım... İşte...”

Lâmia parmağı ile kalabalık bir resim üzerinde bir noktaya işaret ediyordu:

“Doğru söyle bu değil mi?..”

Belkıs'ın gözleri bulanmıştı. Gazeteyi yere atarak yerinden kalkmak istedi... Lâmia gazeteyi yerden almıştı:

“Güzellik kraliçesi Paris'e gidiyor... Halk onu teşyi ederken alkışlıyor. Vedat Naci gazetesi namına kraliçeye bir çiçek buketi takdim ediyor.”

“Bırak şu küstahı!..”

“A!.. Nankörlük ediyorsun Belkıs!.. Sana ne kadar hürmet gösteriyor... Hastalığında her gün yokladı. Seni eğlendirmek için karşında saatlerce çene çaldı. Daha tanışalı kaç gün oldu? Adeta bir aile dostu gibi samimiyet gösteriyor.”

Dadı içeri girdiği için sustular. İhtiyar kadın çekmenin gözünden bir şeyler araştırıyordu. Belkıs sordu:

“Ne arıyorsun dadı?”

“Büfenin anahtarını... Dün buraya bırakmıştım da... Beyefendinin misafiri geldi, şimdi lazım.”

Anahtarı alarak çıktı. Belkıs Lâmia'nın yüzüne baktı:

“Kim acaba?”

“Sen otur ben şimdi anlar gelirim.”

“Sakın Vedat Naci olmasın?”

“Vedat Naci olsaydı hemen yukarı çıkardı. Artık alıştı.”

Lâmia dışarı çıkınca Belkıs tekrar gazeteyi eline aldı. Gözlerinde mustarip ve melalli bir iğbirarla deminki resmi tetkik etmeye başladı. Güzellik kraliçesini teşyi edenler arasında Vedat Naci'nin siması en seçimli idi. Genç adam elindeki çiçek buketini verirken o kadar candan gülmüştü

ki... Tıpkı, ilk tanıştıkları gece dans ederken Belkıs'ın gözlerinin içine güldüğü gibi!..

Belkıs zapt edemediği bir tehevvürle resmin üzerine, Vedat Naci'nin gülün çehresine sivri tırnaklarını geçirdi ve bir dişi kaplanın hırsı ile kağıtları dik dik parçaladı.

Bütün vücudu kanmamış bir ihtirasla titreyerek parçalanmış gazeteye bakarken, dışardan hızlı hızlı ayak sesleri duyunca acele acele yırtık kağıtları toplamak için eğildi. Lâmia helecanlı helecanlı içeri girdi:

“Belkıs!.. Bil bakayım kim geldi?..”

Belkıs'ın biraz evvel hiddet ve asabiyetle gerilen yüzü birdenbire gevşedi... Tatlı bir ümitle cevap verdi:

“O değil mi?”

“O kim?”

“Vedat Naci...”

Lâmia'nın gözlerinde bir istihza yandı:

“Evet, küçükhanım Vedat Naci geldi... Fakat...”

“Fakat?”

“Rahatsız olduğun için kabul edemeyeceğini söyledim!”

“Bana danışmadan nasıl yaptın bu işi!”

“Darılma efendim... Deminden ona küstah diye çıkışan sen değil miydin?”

Belkıs canı fevkalade sıkılanlara mahsus kırık bir tavırla boynunu bükmüşü. Lâmia bir kahkaha fırlattı:

“Yalan söyledim Belkıs! Gelen Vedat değil...”

Belkıs bu sefer sukutu hayale uğradı.

“Kim olduğunu merak etmiyor musun?..”

“Neme lazım... Kim olursa olsun...”

“Epeyce şayan-ı dikkat bir ziyaret... Harun Mecdi Bey babanın eski dostu ile beraber gelmişler...”

“Dün de bana bir mektubu geldi. Adamcağız bilmeyerek yaptığını tamir etmeye çalışıyor... Ben o gece meselenin o kadar farkında olmadım amma bir şeyler geçtiğini şimdi anlıyorum.”

“Kapıdan biraz kulak verdim. Öyle anladım, öyle candan yürekten tarziye veriyor [özür diliyor] ki...”

“Mektubunda da öyle... Bana hayatını da anlatıyor, kimsesi olmadığından bahsediyor. Benim için hissettiği dostane hisleri yaza yaza bitiremiyor... Kendisine her zaman itimat edebilirmişim...”

“Ne kadar talihli bir kızsın!.. Bir tarafta aşkına daima güvenebileceğin genç bir nişanlı, öbür tarafta itimat edeceğin zengin bir dost!.. Bu saadet herkese müyesser değil.”

“Alay mı ediyorsun?”

“Sen artık pek garip olmaya başladın Belkıs!.. En samimi sözlerden bile şüphe ediyorsun... Yarın öbür gün belki arkadaşlığımın da kıymeti kalmayacak, muhabbetinden de şüphe edeceksin.”

“Bu ne kadar haksız muaheze... Babam bir taraftan, sen bir taraftan... Hele Münir’in babası ve annesi...”

Hepiniz bana tuhaf bakmaya, garip sözler söylemeye başladınız. Hatta Vedat Naci Bey bile size uydu. İlk tanıdığım zaman başka bir insandı, o da değişti...

Hep birden değiştiniz... Beni şaşırtıyorsunuz...”

“Kendin değiştiğin için sana öyle geliyor. Biz hep aynı insanlarız...”

Belkıs’ın gözleri yaşarmıştı. Bir kelime daha, genç kızı hıçkırıklarla ağlatmak için kâfiydi. Lâmia mevzuu hemen değiştirdi.

“Harun Bey’in yanına çıkmayacak mısın?..” Belkıs dudaklarını büzdü:

“Lazım mı?”

Bu sırada Adnan Bey içeri girerek:

“Hâlâ giyinmedin mi Belkıs?.. Sana misafir geldi. Harun Bey’le eski dostum salondalar.”

“Benim çıkmam lazım mı baba?”

“Rahatsız değilsen çıkmalısın kızım. Yaptığı hatayı affettirmeye çalışan bir insana hakaret etmek aynı hatayı tekrarlamak olur.”

Lâmia da söze karıştı:

“Belkıs’ın biraz da harekete ihtiyacı vardır. Bu odada kapana kapana melankolik olacak...”

“Öyle ise Belkıs’ı teşvik ediniz de birlikte aşağı ininiz Lâmia Hanım... Misafirler çok oturmayacaklardır.”

Adnan Bey Belkıs’a şefkatle gülerek kapıdan çıktı.

Harun Mecdi Bey hiç de o akşamki cıvık ve şımarık adama benzemiyordu. Bütün inceliği ile bütün aristokratlığı üzerindeydi. Belkıs’a bir prensese gösterilen hürmetle muamele ediyordu. Konuştukça aradaki soğukluk eriyordu. Harun Bey onlara Mısır’ı anlattı. Kahire’nin hayatından bahsetti. Çok oturulacak bir vakit değildi, yemek zamanı yaklaşmıştı. Misafirler gitmeye kalktılar... Adnan Bey bir ev sahibi sıfatı ile, onlara yemeğe kalmalarını rica etti. Harun Bey kabul etmek istemiyordu.

Hatta vakitsiz ziyaretinden dolayı mahcuptu:

“Daha fazla sabredemeyerek geldim. Bir an evvel affolunduguma emin olmak istiyordum.”

Adnan Bey Belkıs’ın gözlerinde adem-i memnuniyet görmediği için ricasını tekrar etti:

“Daha ziyade emin olmak için bizimle beraber soframıza oturmak lazımdır.”

“Kendimden çabuk bıktırmış olacağım.”

“Hayır, bilakis birbirimizi daha iyi anlamış olacağız. Köylerde bu kadar teklif ve merasim olmaz... Kusura bakmayınız, size bahçemizde yetişen sebzeleri ve meyveleri ikram edeceğiz.”

Harun Bey pek memnundu:

“Bu saadeti reddetmekte ısrar etmeyeceğim... Fakat bir şartla!.. Yarın akşam Tokatlıyan’da benimle beraber yemek yemeği vaat ederseniz? Lâmia Hanımefendi’den de ayrıca rica ediyorum!..”

Adnan Bey, “Bilmem!” diye tereddüt etti. “Belkıs’ın rahatsızlığı mâni olmazsa...”

Belkıs birdenbire gene o ışıklı ve müzikli neşe âlemini hatırladı. Bu tenha köylerde akşam ne hazin, ne hicranlıydı.

“Beyefendinin davetlerini kabul edebilirsiniz baba,” diye cevap verdi.

Harun Bey teşekkür makamında Belkıs’ın elini öptü.

Yemek oldukça neşeli yendi. Harun Mecdi güzel fıkralar anlatmakta ve musahabeyi idare etmekte tamamiyle vukuf ve hünere sahipti. Mon-

den bir centilmen olduğunu ispat eden genç Mısırlı hepsinin alakasını uyandırmıştı.

Yemekten sonra Lâmia onlara biraz piyano çaldı. Tesadüfen güzellik kraliçesinin Beyaz Kelebek barında Vedat Naci ile beraber oynadığı tangoya başladı. Harun Mecdi Bey Belkıs'ı reddolunamaz bir nezaketle oyuna kaldırdı. Genç kız gene derin ve sonsuz bir hülya içinde kalmıştı.

Danstan sonra bir parti briç oynadılar. Gün kararırken veda ettiler. Lâmia da misafirlerden sonra evine döndü.

Belkıs gene yalnız kalmıştı. Odasına çıktı, pencereden bahçelerindeki ihtiyar çamların üzerine inen ıssız ve esmer akşam gölgelerine daldı. Uzakta, denizin solgun sularının nihayetinde güneşin erguvani bulutları, yavaş yavaş kızıl bir çizgi haline gelirken, Fenerbahçe'nin kuytu sahillerine katre katre ışıklar damlıyordu. Bütün köy hazin ve melalli bir sessizliğe gömülmüştü.

Bahçede köşkün kapısının önündeki kumlar çıtırdadı. Belkıs başını uzatınca Ziver Paşaların hizmetçisi Gülter'i gördü:

"Ne istiyorsun?" diye sordu.

Gülter başı yukarıda, Belkıs'ın penceresinin önüne geldi. Tekerlek yüzünü büsbütün yayvanlaştıran bir sırtkanlıkla:

"Küçükhanımcığım!.." diye seslendi. "Hanımefendi sizi istiyor... Ama hemen şimdi."

Belkıs'ın içini garip bir ürperme sardı. Keşke kıza görünmeseydi. Belkıs rahatsızlık bahanesiyle bu daveti biraz olsun sallardı. Şimdi çare yoktu. İster istemez kalktı, aşağı indi.

O önde, Gülter arkada bahçe kapısından girdiler. Bahçenin kumlu yollarından ilerlerken "Pars", Nedim Münir'in köpeği, iri ve sadık buldok Belkıs'ın ayaklarını yalayarak ellerine sıçırıyor, ince ince, içli içli mırılda-
narak eteklerine sürünüyordu. Geniş mermer taşlık sönükçe bir ziyanın altında her zamanki gibi pırl pırl pırlıdıyor. Arka kapıya doğru, loşluklar içinde eski zamandan kalma büyük, kırmızı boyalı bir dönme dolap metruk bir nöbetçi kulübesine benziyordu. Hasırları eskimiş iki taraflı merdivenden ağır ağır çıkarken, Belkıs'ın hatıralarla dolan kafası, bir defa görülmüş eski bir rüyayı tekrar görüyormuş gibi dalgındı. Gülter bir

odanın kapısını yavaşça araladıktan sonra geri döndü. Burası hanımefendinin hususi odası idi. Belkis sessizce içeri süzüldü. Hanımefendi Kazak işlemeli seccadesinin üstünde son rekâtını bitirmişti. Dudakları kıpırdarak iki tarafına selam verdikten sonra arkasına döndü ve Belkis'a oturmasını işaret etti. Kısa bir duadan sonra akşam namazı bitmişti, itina ile başörtüsünü devşirdi, seccadeyi katlayarak Belkis'ın üst tarafındaki koltuğa oturdu:

"Kaç günlerdir bir kere olsun görünmedin Belkis?" diye söze başladı. Belkis sıkılıyordu. Bir cevap yermiş olmak için:

"Hakkınız var," dedi, "fakat meşguliyet..." Genç kız kekeliliyordu. Yaşlı kadın da gözyaşlarını zor tutuyordu:

"Hepsini biliyorum... Yeni meşguliyetlerinizden haberdarım!..."

Gene sözünü kesti. Ne diyeceğini, nasıl meramını anlatacağını kesti-remiyordu. Namaz kılarken yüzünde gölgelenen yumuşak tevekkül ve hilmiyet şimdi yürek azabının kırıksıkları arasında kaybolmuştu. Sesi titreyerek devam etti:

"Evet meşguldünüz... Fakat bu meşguliyetlerin bir vazifeyi unutturmak kadar mühim olacağını tahmin edemezdim."

Belkis bu serzeniş tufanı önünde gözlerini kaldıramadı. Hanımefendi sanki sesini açmak için birkaç defa öksürdü. Sözünün seyrini kaybeder gibi olmuştu. Nihayet ayağa kalktı, masanın üstünden katlanmış bir kâğıt alarak Belkis'a uzattı:

"Nedim'den biraz evvel gelen telgraf!" dedi. Belkis'ın elleri göze görünecek kadar titriyordu. Telgrafi okudu: On beş günden beri mektup alamadığını, şiddetli meraklar içinde çırpındığını, Belkis'ın sıhhatinden süratle haber beklediğini yazıyordu.

Belkis'ın kaç günlerdir devam eden buhranlı hadiselerle hastalanan zayıf asabı, hatıraların tahrikine mukavemet edemedi; ihtiyar kadın uzun hasretinin rikkatiyle zaten feveran içinde idi. İkisi de bir anda başını kaldırdı. İki çift yaşlı kadın gözünün birbirine tesadüf, elektrikle dolu iki bulutun birbirine çarpmasından hâsıl olan derin bir gök gürültüsü gibiydi. Göğüslerinden fıskıran hıçkırık tufanından sonra gözyaşlarını serbestçe boşandı.

Nedim Münir'in duvara asılı duran büyük bir resmi, sessiz sessiz ağlayan iki sevgili kadının eğik başlarına şefkat ve muhabbetle bakıyordu.

Sağanak geçtikten sonra zavallı annenin titrek sesi hıçkırıqlarla pürüzlenerek mırıldanmaya başladı:

"Nedimciğim gurbet diyarlarında kim bilir ne kadar mahzundur şimdi!.. Hiç unutmam. Altı yaşında yoktu bile... Fırtınalı bir geceydi. Uyana-
rak mini mini kolları ile boynuma sarıldı... Ben onun altın bukleli yumuşak saçlarını öperek,

'Korkuyor musun Nedim?' diye sordum. Yavrum bana daha ziyade sokuldu, masum sesiyle,

'Korkmuyorum anne!..' dedi. 'Sen yanımdasın korkar mıyım hiç...'

Tekrar onu öptüm, okşadım, belliydi ki mini mini yüreğinde bir heyecan vardı. Tekrar sordum:

'Rüya mı gördün yavrum?' Güzel gözlerini gözlerime dikti:

'Anneciğim,' dedi. 'Belkıs'ı düşünüyorum. Onun annesi yok... Kim bilir bu karanlık gecede ne kadar korkar değil mi?'

Küçüğümün derdini anladım. Onu göğsüme bastırdım. 'Uyu yavrum,' dedim; 'yarın sabah erkenden Belkıs'ı görürsün; buraya getirtiriz, beraberce oynarsınız.' Nedimciğim bir türlü teselli bulamıyordu. 'Şimdi çağır-sak olmaz mı?' diye dudaklarını büktü. 'Şimdi olmaz. Sen uyu, yarın inşallah,' dedim. 'Yavrucuk kollarımın arasına sokularak gözlerini kapadı. Fakat masum uykusunda ne kadar hıçkırdı bilir misin?..'

Nedim Münir'in annesi tekrar ağlamaya başlamıştı. Belkıs hiçbir şey yapamıyordu. Kadıncağz gözlerini sildikten sonra korka korka sordu.

"Yazdın mı mektup Belkıs?.."

Genç kız bu müşfik ıstırap karşısında derin bir azap çekiyordu:

"Biraz hastaydım. Henüz yazmadım."

"Senin için masum yaşında ağlayan, seni karanlık fırtınalı gecelerde sayıklayan yavrumu gurbet ellerinde mahzun bırakmaya gönlün nasıl razı oldu Belkıs? Benim bir tanecik evladıma yazık değil mi?.."

İhtiyar anne inliyordu. Belkıs pek güçlkle ayağa kalktı.

"Şimdi bir telgraf çekeceğim. Bu gece de kendisine uzun bir mektup yazarım. Üzülmeviniz," diye dışarıya çıktı. Sofada Ziver Paşa ile karşılaş-

tılar; paşa genç kıza elini bile öptürmeden karısının odasına girip kapıyı hızla kapadı.

“Nereye Belkıs?”

Adnan Bey limonluktan sesleniyordu. Belkıs arkasına döndü. Babasına eliyle şen ve şakrak bir selam verdi:

“Nedim Münir’e mektup yazdım. Kendi elimle postaya vereceğim.”

“Çok kalmazsın değil mi? Seninle bu sabah bir bahçe sefası yapalım. Kaç gündür ihmal ettiğimiz birçok şeyler var.”

“Mektubu verince dönerim baba.”

Genç kızın pembe teni, açık kumral saçları temiz bir taravetle parlıyordu. Babasına zarif eliyle selam verdikten sonra, neşeli ve çalak adımlarla koşarak uzaklaştı. Adnan Bey kızının sıhhat ve sevincinden mesut olmuştu. Köy hayatının sade, basit ve çok sevimli meşgalesi olan eliyle yetiştirdiği çiçek saksılarının arasında derin bir saadet ve sükunla çalışmaya başladı. Kaç gündür sevimli çocuğunun birdenbire değişen halleri, sararıp solan çehresi, çukurlaşan, kararan güzel gözleri ihtiyar babayı ne tahammül edilmez bir işkence ve endişe içinde harap etmişti. Cevval ve sıhhatli Belkıs’ın bir şezlongun köşesine büzülerek içli, sinirli, melankolik ve mariz ruhlu bir sefahat kadını gibi pineklemeşi ne acıklı bir haldi!.. Bunları düşünürken gözünün önünden bütün bir gençlik hayatı geçiyordu. Belkıs’ın anası bir manolya kadar hassas ve nazik bir kır menekşesinin sapı kadar ince ve mahzun, bir sonbahar kadar solgun ve melûl olan genç kadın, sevgili küçük bebeğine süt vermekten bile mahrum edilmişti. Asabı bozuk, kalbi rikkatli, bünyesi nahif olan bu genç zevce içli içli sevdiği kocasının neşeli, şakrak ve güneşli kucagında bir ser çiçeği gibi sararmıştı. Kendisine muhabbet ve merhametten başka hiçbir his duymadığı bu sessiz ve ezelden dertli kadın, bir gün ince bir mum gibi söndüğü zaman Adnan Bey küçük Belkıs’ı bir erkek gibi büyüttmeye azmetmişti. Genç babanın bütün meşgalesi sevgili kızını manen ve maddeten bir erkek gibi hazırlamaktan ibaret kalmıştı. Küçük Belkıs mariz anasının şef-

kat ve hararetiyle yakından temas etmediği için, cinsiyetinin irsi hususiyet ve temayülleriyle pek çok mücadele etmeden emellerine muvaffak oluyordu. Gürbüz bünyeli mini mini Belkıs, bütün küçük kızlar gibi renkli ve süslü şeyler karşısında bile bir zaaf göstermeden büyüdü. Tercih ettiği erkek çocuklarla oynarken ataklıkta, cesaretle onlardan geri kalmak şöyle dursun, hatta tefevvuk [üstünlük] davasında bulunuyordu. Düşüp mırıldanan küçük kızlara istihfafla bakan Belkıs'ın, en soğuk havalarda bile sıcak bir odanın köşesine büzülerek bebek oynadığı görülmemişti. Fransız mürebbiyesi serkeş küçüğe arzularını, emirlerini kabul ettiremeyecek kadar acze düşmüştü. Yaramaz kızı muallimesine itaate davet ettiği zaman: "Ben kadından hoca istemiyorum!. Ben Nedim'in mualliminden ders almaya başladım bile..." diyerek babasının ihtarını kesip atmıştı. Bu yaşta istiklalini pervasızca ilan eden küçük serkeşe çıkmak isteyen babasının sesi boğazında düğümlenivermişti. İşte arzuları tahakkuk etmiş, cehdinin semeresini görmüştü. Nedim Münir'i gene kendi arzusu ile nişanlı olarak kabul ettiği zamanki inkıyadını [boyun eğişini] da düşündü. Adnan Bey çiçekleriyle meşgul olurken, zihninden geçen eski hatıraların tesiri altında kendi kendine gülümsüyordu. Belkıs hakikaten bugün çok neşeli, çok sevimli idi. Ağır bir yükün altından kalkmış gibi hafiflemişti. Gece odasına kapanıp Nedim Münir'e mektup yazmaya başladığı zaman evvela bir icbarın tazyikini hisseder gibi olmuş ve parmakları zorla yaptığı bu vazifeye isyan etmeye başlamıştı. Fakat yazdıkça Nedim Münir'in masum ve temiz hayali ruhuna sokuluyor, bütün sevimli hatıraları canlanıyordu. Eski komşuları Nedim Münir, onun en müreccah [yeğlediği] bir arkadaşıydı. Minimini iken beraber oynamışlar, beraber okumuşlar, bu kumlu yollarda bu eski çamurların altında beraber bisiklete binmişlerdi. İki komşu köşkün her yerinde, her avuç toprağında, beraber büyüyen fidanların her dalında masum hatıralarının bir izi vardı. Kendisinden iki üç yaş büyük olan Nedim küçük arkadaşına kuvvetçe, yaşça, saadetçe tefevvukunu ihsas etmekten daima ihtiraz etmişti [sakınmıştı]. Zahiren çift müsavi, hep mütevazin [uyumlu] oldukları kanaatini vererek, küçük Belkıs'ın izzetinefsine hürmetkâr olmayı bilmişti. Fakat kalben mini mini kıza vefakâr, sıyanetkâr, müşfik bir arkadaşı. Nedim

Münir gençlik zevklerini, kadınlık kaprislerini sevgili oğlunun küçük bir tebessümü için feda eden çok hisli, çok şefkatli bir ananın göğsünde çocuk saadetinin şahikasında yaşıyordu. Ağırbaşlı Nedim tatmin edilmiş ruhu ile hodbin bir çocuk olmamıştı. Bu zevkten mahrum yaşayan küçüklere berrak kalbinde asil bir şefkat titrerdi. İşte küçük Belkis ile aralarındaki samimiyet ve dostluğun temeli bu his olmuştu. Kaç geceler anasının sıcak ve emin göğsüne dayalı masum başı, rüyalarında öksüz komşusunun hicranına hıçkırmıştı. Onun gururlarını, hırçınlıklarını hemen affetmekte ne cömert, ne müsamahalı bir arkadaştı...

Belkis bu mektubunda Nedim Münir'e on günlük hayatının bütün heyecanlarını, bütün kahramanlıklarını hiç saklamadan yazmıştı. Hatta bu akşam Harun Mecdi'nin davetini bile unutmamıştı. Açık ve samimi itiraflarına rağmen, tahteşsuurunda muammalı, esrarlı bir his ve hayal âlemi yaşıyordu. Fakat bu kadar kelime kalabalığı, vaka gürültüsü arasında benliğinin gizli ve loş hayallerinde derinleşen hisleri, bir lahza kendi şuru bile kavramaktan uzaklaşmıştı.

Mektubu postaya verip hızlı adımlarla dönerken bir yükün altından kalkmış gibiydi. Babasını limonlukta buldu... Beraber çıktılar, bahçenin arkasındaki tarlaya doğru yürürlerken Nedim'in Pars ile kendi beyaz köpeği "Venüs" birbirleriyle şakalaşarak arkalarından koşuşuyorlardı. Morsalkımların ferahlı kokusu havanın bütün nescine sinmişti. Filizlenen ley-lak fidanlarını okşayarak, mebzul bir bahar coşkunu içinde fışkıran beyaz ve sarı çiçekleri koklayarak tarlanın kenarına geldiler. Emektar bahçıvanları Ali Ağa kırmızı kuşağının bir ucu arkasından çözülerek sarkmış, bir türküyü mırıldana mırıldana tarlanın bir köşesini belliyordu. Belkis iki elini boru gibi ağzına getirerek çapkın bir köylü kızı gibi seslendi:

"Heyyy... Ali Ağa, yardıma geleyim mi?.."

Ali Ağa kazmayı toprağa sapladı. Kuşağını toplaya toplaya onlara doğru yürümeye başladı. Yanık yüzündeki kırışıklıkları derinleştiren saf bir tebessümle elini göğsüne bastırarak efendilerini selamladı.

"Yardım istemiyor musun Ali Ağa?.."

"Allaha şükür kazmayı tutacak kuvvetim var hanım. Nasılsın bakiyim?.. Kaç gündür hastalığını merak ediyordum."

Belkıs da onu taklit ederek elini göğsüne bastırdı:

“Eyvallah Ali Ağa... Duanla iyiyim.”

“Allah iyilik versin efendim...” Adnan Bey’in uzattığı sigarayı öpüp ku-
lağının arkasına sıkıştırdıktan sonra, çarpık çurpuk topraklı elleriyle tar-
laları işaret ederek Adnan Bey’e izahat vermeye başlamıştı. Başını tevek-
külle sallayarak:

“Eğer Allah isterse, bu sene bereket var... Bahar tam zamanına erişti...”

Adnan Bey ufukta kararan gökyüzünü göstererek, “Hiç inan olmaz...”
diyordu.

Onlar konuşurken arkadan iki narin el Belkıs’ın gözlerini kapattı. Bel-
kıs gülerек:

“Nafile... Hiç saklanma Lâmia... Anladım...”

Lâmia ellerini çözdü; iki arkadaş kırk yıllık hasretzedeler gibi öpüştü-
ler... Kol kola bahçeye dönerlerken Lâmia, “Oh ne kadar memnunum!”
diyordu. “Seni böyle neşeli, hayatlı görmek beni nasıl sevindirdi.”

Arkadaşının yüzüne şirin şirin gülerек devam etti:

“Belkısçığım... Hayatın basit oyunlarından bir fevkaladelik çıkarmaya
kalkma... Kaç gündür bir facia artistine benzemiştin. Hayatı bir şakadan
başka türlü telakki edersen bedbaht olursun!..”

Haydarpaşa’dan yediyi çeyrek geçe kalkan vapur Köprü’ye yanaşır-
ken, yağmur tufan gibi boşalıyordu... Bu saatte nispeten تنها olan va-
purun kamarasında Adnan Bey bir köşede akşam gazetelerini gözden
geçirirken, Lâmia ve Belkıs da aynaya bakarak kıyafetlerini gözden ge-
çiriyorlardı. Belkıs’ın lacivert dıradan mantosu köşkten istasyona, gar-
dan vapura girinceye kadar ince yağmurun altında epeyce ıslanmış yer
yer kabarmıştı. Hele yakasında ve kollarındaki gri kürkler ezilmiş bü-
zölmüş çirkin bir manzara almıştı. Vapur yanaşınca bütün yolcular bir
an evvel çıkmak gayretiyle tamamen küpeşteye üşüşmüştü. Şimdiden
açılmış büyük şemsiyeler, kalın ve kaba kamselerle [yağmurluklarla]
birbirine karışmıştı. Yağmur gittikçe şiddetini artırıyor. Kalabalığın
arasına düştükleri için geri dönmekte de müşkülât vardı. İster istemez

bekliyorlardı. Vapur da şiddetli rüzgârdan bir türlü iskeleyi tutamıyor, çımacıların boğuk boğuk küfürleri ve iliklere kadar işleyen yağmur, bu akşam serinliği içinde yolcuları büsbütün sinirlendiriyordu. Köylerden zerzevat getiren küfeciler de teklif tekellüfû unutarak çamurlu, ıslak yükleriyle:

“Varda, destur!..” diye bağıra bağıra yolcuların arasına karışmışlardı. Belkis,

“Aman dikkat!” diye bağırdı. Müthiş çamurlu sırsıklam bir küfe, zaten ıslak mantosunun sağ tarafına yaslanıverdi.

Genç kız biraz gerileyerek üstünün başının felaketini Lâmia'ya gösterdi:

“Bu kıyafetle Tokatlıyan'a nasıl gideceğim?..”

Lacivert mantosunun sağ tarafı müthiş bir surette çamurlanmış, ıslak ıslak lekelenmişti.

Adnan Bey, “Hele bir çıkalım... Bir pastacıya girer fırçalarız,” diye kızını teselliye çalışıyordu.

Vapur yanaştı. Güç bela çıktılar. Demir parmaklıkların önündeki kontrole biletleri verirken donuk ve ıslak ışıklar altında bekleyen birkaç kişinin arasından Harun Mecdi Bey ayrılarak gelenlere doğru ilerledi:

“Vah vah!.. İslandınız... Bundan evvelki vapuru da bekledim...” diyordu.

Harun Mecdi Bey ne yapacağını bilmiyordu. Genç kızları ellerinden tutarak yağmur birikintilerinden atlatıyor, bir taraftan da Adnan Bey'in koltuğuna girmeye çalışıyordu.

Köprü'nün üstüne çıkınca mükellef bir otomobili kendilerine muntazır buldular. Şık bir şoför, kasketini çıkarmış kemal-i hürmetle kapıyı açmıştı... Belkis durakladı. Harun Mecdi nezaketle kolundan tutarken ona üstündeki çamurları gösterdi:

“Güzel otonuzu berbat edeceğim... Bir kazaya uğradım...” dedi.

Harun Mecdi Bey genç kızı kolundan tutarak otoyola yerleştirdi, hepsi yerlerine geçtiler. Araba yol almaya başladı. Yağmur birdenbire duruvermişti. Şişhane'nin arkasından büyük caddeye çıkınca, ıslak kaldırımların üstünde parlayan bol elektrik zıvaları, müzeyyen ve ışıklı camekânlar, şık otomobiller, ağır kürklü kadınlar, temiz giyimli erkekler arasında yol almaya başladılar. İçinde bulundukları geniş ve kibar ara-

banın yumuşak döşemelerine gömülerek refah ve servetin füsunu ile büyülenmiş gibiydiler.

Vestiyere giderken Belkıs'ın muhteriz [çekinen] tavırlarını sezen zengin Mısırlı, çamurlu mantoyu bizzat çıkardı. Servet ve refahın verdiği kaygusuzlukla o kadar hoş, öyle laubali, öyle şakacı idi ki... Davetlileri de gayri iradi ona uymuş ve kendilerini unutmuşlardı. Salonun ışıkları göz kamaştırıyordu. Harun Mecdi misafirleri için itina ile hazırlanan masaya doğru yürüdü. Salonun iri palmiyelerinin altına yerleştirilmiş ve turfanda nadide çiçeklerle bezenmiş olan bu sofradan yer yer ziya huzmeleri fışkırıyordu. Efsanevi elektrik ışıkları altında ışıldayan billurlarla, pahalı madenlerin manzarası bir peri masalı gibi füsunkardı. Belkıs içinden hakiki bir kraliçenin gururunu duyuyordu. Harun Mecdi Bey misafirleri yerleştirdikten sonra siyah gözlerinde munis, cana yakın bir tebessümle:

“Değişmekliğim için bana yirmi dakika müsaade ediniz,” diye rica etti.

Adnan Bey eski arkadaşı ile konuşurken, iki genç kız şen ve şuh bir neşe içinde hafif hafif civıldaşıyorlardı. Salondaki kibar insanlar, Belkıs'ı tanıyorlarmış gibi, gizli ve seri nazarlarla bakışarak aralarında fısıldaşıırken, genç kız bütün bu alakayı içinden taştan bir sevinçle takip ediyordu. Hakikaten on beş yirmi dakika geçmemiştii ki Harun Mecdi Bey ismokinle kapıdan içeri girdi.

Kolunda çok sık, mutena bir güzel manto taşıyordu. Belkıs hayretle bakarken genç Mısırlı kolundaki mantoyu gayet tabii bir tavırla Belkıs'ın ince tuvaletinin omuzlarına ilıstırmıştii. Genç kıza eski ve samimi bir dost muhabbetiyle eğilerek:

“Epice rutubet içinde kaldınız. Üşümeysiniz,” dedi.

Emrivaki o kadar şaşırtıcı olmuştu ki Adnan Bey:

“İhtimamınıza teşekkür ederim,” demeye mecbur oldu. Dışarıda yağmur gene bütün hızı ile başlamıştı. Onlar lüks, refah ve şaşaa içinde uzun sohbetlere dalmışlardı. Bir aralık Adnan Bey saatini yoklayarak,

“Bizim vapurun vakti yaklaşıyor... Artık müsaade etseniz?..” diye kırmıldandı. Harun Mecdi:

“Bu akşam misafirim olmanızı rica edeceğim.”

“Nasıl!” dediler. Genç adam eliyle sokakları işaret ederek:

“Yağmur... dolu, kıyamet kopuyor!..”

Biraz kulak verdiler, hakikaten camlar hışımlı darbelerle sarsılıyordu... Harun Bey devam etti:

“Benim dairemi hazırlamalarını söyledim. Lütfen bu akşam, hatırım için rahatsızlığa katlanınız?.. Bu gece burada Ay Yıldız Kulübü'nün bir müsameresi de var... Belki eğlenirsiniz...”

Adnan Bey:

“Sizi rahatsız etmemek şartı ile kabul ederim... Kendimize birer oda buluruz elbette,” dedi.

“O zaman, vazifemi tam olarak yapmaktan beni mahrum edersiniz. Emin olunuz hiç rahatsız olmayacağım. Rica ederim siz müsterih olunuz.

Burada kalmaya razı oldunuz ya... Ötesi kolay, doğrusu bu fırtınaya minnettarım.”

Saat ona doğru müsamerenin davetlileri yavaş yavaş salonu doldurmaya başlamışlardı. Harun Mecdi, genç kızları oteldeki dairelerine kadar götürdü ve biraz istirahat etmelerini rica ederek, tekrar aşağı indi. Zengin Mısırlı, uzun müddet kalmak için kiraladığı büyük daireyi, mutantan ve müstesna bir surette döşetmişti... Burası muvakkat bir otelden ziyade, muhteşem bir kâşanenin hususiyetini, müzeyyen dekorlarını andırıyordu. Belkıs ve Lâmia bu tılsımlı efsane âleminde başları tatlı tatlı dönerek hülyalı gözlerle etraflarını seyre dalmışlardı... Kristal aynalarda, gümüş üzerine altın kabartmalı takımların önünde, mütevazı tuvaletlerini gözden geçirdikleri zaman, gayri iradi ikisi de birden güldüler. Lâmia,

“Bu dekorun içine bu kıyafetlerle ne kadar yakıştık! Değil mi?..” dedi.

Belkıs hâlâ mütehayyirdi. Hayatında bu kadar mebzul bir servet ve ihtişam görmemişti. Lâmia gümüş kakma antika bir gardırobun kapısını açtı ve birdenbire hayretle haykırdı:

“Bu enfes işte!..”

Belkıs da dolabın önüne gelmişti, içine baktığı zaman dudaklarından bir nida fırladı. Çamurlu ve ıslak mantosu, Harun Mecdi'nin en mutena parfümlerin buharında asılı duran kostümlerinin arasına asılmıştı!..

Aşağı indikleri zaman büyük salon cazbandın şuh nağmeleriyle cınlıyordu. Dans şimdiden hızını almıştı. Harun Mecdi Bey, meftun nazarları

ile genç kızları karşıladı ve Belkıs'ı dansa davet etti. Ahenkli ve çapkın bir fokstrotun havasına uyarak yürürken Belkıs kendini zapt edemedi:

“Daireniz cidden enfes ve emsalsiz!..” dedi. “Adeta bir peri masalına benziyor.”

Harun Mecdi de kendini tutamadı. Genç kızın kulağına eğilerek,

“Bin bir gece masallarını hayatta yaşamak sizin elinizdedir,” diye mırıldandı.

Belkıs güldü... Hayatın bütün cilvelerini birer şaka telakki etmeye karar vermişti. Gülüyordu... Fakat birdenbire gözleri bir noktaya takıldılar. Yüzündeki tebessüm uçtu... Titrediğini belli etmemeye çalışıyordu... Vedat Naci, yanında bir esmer dilberiyle kol kola salona girmişti, etraflarında mesut ve şen çehrelerle bir grup kadınlı erkekli insanlar vardı. Harun Mecdi ile masalarına döndükleri zaman Lâmia yavaşça,

“Gördün mü Belkıs?” diye Vedat Naci'nin grubunu işaret etti. “Yanındaki güzel esmer kadın, İspanyol trupunun meşhur primadonnası Matmazel Beatrice'miş!..⁴ Ne emsalsiz bir kadın! Müsamerenin şerefine şarkı söylemeyi kabul etmiş... Şu Vedat Naci ne talihli bir insandır. Bütün güzel kadınlar ona yüz verirler.”

Vedat Naci henüz onları fark edememişti. Matmazel Beatrice'e pek sokulmuştu. Genç ve dilber kadın da bu yakışıklı Türk delikanlısı ile pek alakadar görünüyordu. Kendisine bir dakika yaklaşmak için türlü komplimanlar yapan genç erkeklerin hepsiyle mübalağalı bir şuhlukla şakalaşıyor, sonra yanlarından uzaklaşıyor, iri ve baygın siyah gözlerinin yakıcı şehvetiyle Vedat Naci'nin damarlarını kamçılıyordu. Hiç kimse-den pervası yoktu... Beyaz bir zambak kadar narin ve yumuşak elini Türk gencinin boynuna atarak, karanfil dudaklarını da kulağına yaklaştırdığı zaman Belkıs, içinde yeniden kaynayan ateş gibi bir arzu ile kıvranıyordu. Lâmia,

“Şu insanların telakkisi ne garip!” diye bir felsefe yapmaya başlamıştı. “Şu taşkınlıkların en hafifini bile bir aile kadını yapsa en ağır ithamlar altında kalır, içtimai mevkiini o anda kaybeder. Bu telakki yalnız bize mahsus da değildir... Dünyanın her köşesinde aynıdır. Bir genç kadın için

⁴ Metinde “Beatris”.

ayıp olan bu şuhluk, bir artist için mubahtır. Adeta bir zafer ve şöhret imtiyazıdır. Halbuki bu da bir kadından başka nedir?”

Harun Mecdi Bey, “İtibar ve telakkilerin hükmü?..” diye cevap verdi. Bu manzara ile, Belkıs'ın ruhunda sükûn bulduğu zannolunan fırtına gene nüksetmişti. Şu anda Vedat Naci'ye malik olmak mümkün olsa bütün vakarını, bütün içtimai mevkiini fedaya hazırdı... Tahteşşuurunda yaşayan bu his, şimdi artık bütün vuzuhu ile benliğini kavıyordu. Hayat şakadan ibaretse, o da bu tehlikeli oyunun zevkini tatmak istiyordu. Mace-rasız, sakın bir ömre tahammülü kalmamıştı.

Bir aralık genç adamla dilber artist ortadan kayboldular. Biraz sonra ışıklar yavaş yavaş kısılmaya başladı. Dans sahasında Beatrice, narçiçeği fistanı, güzel ve oynak endamını sımsıkı kavrayan siyah kadife yelegeyle, kastanyetlerini şıkırdatarak şıkırdatarak göründü. Kıvrak, yanık, hırslı İspanyol havası ile kıvranan bu ateşli genç kadın vücudu, en metin insanlara heyecan verecek bir kudrette idi. Hele sesi! Aşk ve şehvet diyarının kıvılcımlı ihtirası ile ruhları tutuşturmuştu. Dans sahası kızıl bir ziya ile alevlendi. Şuh İspanyol artisti davetlilere çapkınca bir reverans yaptı. Salon dakikalarca süren bir alkış şakırtısı içinde çalkandı durdu...

Beatrice giyinerek Vedat Naci'nin refakatinde tekrar salona girdiği zaman onu tekrar alkışlamaya başladılar. Karanfil dudaklarının arasından bir sıra muntazam beyaz dişlerini gösteren dilber kadın Vedat Naci ile beraber Belkıs'ın masalarının önünden geçiyordu.

Vedat Naci birden eğildi. Hepsini görmüştü. Yanındaki genç kadına bir şeyler söyleyerek masaya yaklaştı. Selamlaştılar. Belkıs hiç soğuk davranmadı. Vedat Naci arkasına dönerek meşhur dansözünü takdim etti.

Erkekler bilmeceburiye ayağa kalkmışlardı. Belkıs güzel kadına yer ayırarak davet etti. Beatrice Belkıs'ın yüzüne dikkatli dikkatli baktıktan sonra:

“Ne güzel bir hanım!” dedi. “Türk kızları hep böyle dilber midir?” Bir kahkaha içinde devam ediyordu:

“Haklıymışsın Vedat!.. İstighnaların çok haklı imiş... Bu kadar güzel, nefis kadınlarınız varken...”

Vedat Naci Belkıs'ın yüzüne bakıyordu. Fakat genç kız bu bakışla tatmin edilemiyordu.

Delikanlının gözlerinde ilk tanıştıkları gecenin ateşleriyle ısınmak istiyordu. Halbuki bu hain adam, bundan on gün evvel güzellik kraliçesine, biraz evvel de İspanyol artistine aynı ateşli arzularla bakmıştı. Niçin bu sıcak nazarları kendisinden esirgiyordu? Güzelliğine lakayt kalan bu adamdan ne kadar nefret ediyordu! Onu didik didik parçalamak heveslerini nasıl teskin edecekti?.. Genç artist kedisine Mısırlı milyoner diye takdim edilen Harun Mecdi'yi çileden çıkarmak için bin bir şeytanlık ibda etmeye başlamıştı. İşte İstanbul turnesinde yolunacak bir şikâr niha yet eline geçmişti. Artık milyonerin masasından kalkmaya hiç niyeti yoktu. Fakat Harun Mecdi hiç o taraflı olmuyordu. Sahte bir nezaket de mâni olmasa genç artisti yanlarından uzaklaştırmaya bile hazırlanıyordu.

Cazbant başladığı zaman Beatrice genç Mısırlıya,

“Bu sefer sizinle dans etmek istiyorum,” dedi. “Sizin kanınız bana daha yakın geliyor. Ben İspanyol'um, siz de Arap...” Harun Bey çarnaçar kalktı. Bu esnada tanıdığı bir genç de Lâmia'yı kaldırmıştı. Belkıs Vedat Naci'ye kaldı. Kalbi dalga dalga vuruyordu. Güzeli ve cazip görünmek için bütün hareketlerini hesaplıyor, genç adamı teshir etmek istiyordu. Yanılmadı. Gösterdiği yakınlık tesirsiz kalmadı, aralarında yeni baştan bir incizap [çekim] başladı. Vedat Naci gene kıvılcımlı bakışları ile onu çıldırtıyordu.

Bir aralık ona,

“Hiç bizi aramadınız!” diye sitem etti.

“Çok meşguldüm...”

“Nelerle meşgul olduğunuz meydanda... Doğrusu bizim ıssız ve hayatsız köyle bu âlemlerin arasında çok fark var, haklısınız...”

“Oranın da ayrı bir zevki var.”

“Öyle ise niçin gelmediniz?”

“Geleceğim. Bıktırınca kadar geleceğim.”

“Ne zaman?”

“Zaman tayin etmek lazım mı?”

“Ben öyle istiyorum.”

“Peki... Salı akşamı sizdeyim... Gelebilir miyim?”

“Hiç şüphesiz... Gece de kalırsınız...”

“Kovuncaya kadar bir yere gitmem.”

Gülüştüler.

Belkıs parmakları ile sayarak:

“Cuma, cumartesi, pazar, pazartesi, salı! Tam beş gün var,” dedi.

Belkıs artık sıkılmıyordu. Neşeliydi. Gülüyor, söylüyor, konuşuyor, eğleniyor, şakalaşıyordu.

Hayat ona cazip görünüyordu. Bir gayesi vardı. Salı akşamı!..

Ne Ziver Paşa'nın asık suratına ehemmiyet veriyor, ne babasının durgun haline dikkat ediyor, ne de Lâmia'nın sözlerine kulak asıyordu. Ruhunda gayesine yaklaşmış insanların baş döndürücü bir saadeti parlıyordu. Salı akşamı!

Derin tasavvurlar içinde ürpererek birçok projeler çiziyordu. Artık kendine gelmişti. Uzaklaşan bir muvaffakiyeti elini uzatınca tutacak kadar kendisine yaklaştırmıştı. Hülyalarının içinde sarhoş gibiydi. Fakat bu mesut tahayyül birdenbire, hiç ümit etmediği bir zamanda alt üst oldu.

Pazar akşamı Nedim Münir'den gelen bir telgraf bir yıldırım gibi güzel hülyalarını param parça etti. Nedim Münir telgrafında:

“Salı günü aranızdayım...” diye tebşir ediyordu!

Belkıs ne yapacağını şaşırmıştı. Nedim Münir'den büsbütün ayrılmayı hiç hatırına getiremiyordu.

Nişanlısının benliğine karışmış bir hüviyeti vardı. Ondan ayrılmak vücudunun yarısını kesip atmak kadar muhaldi. Nedim Münir'e kaynaşmış hisleri vardı. Fakat Vedat Naci'yi bir tarafa bırakmasına da imkân olmadığını kuvvetle hissediyordu. Hatta bir telefonla ziyaretini tehir etmeye bile kudreti kâfi değildi.

O kadar heyecanla beklediği salı gününü şimdi ıstırap ve azapla karşıladı. Marsilya'dan gelecek vapurun saatini öğrendiler. Sabahleyin erkenden Galata rıhtımında Nedim Münir'i beklemek için Lâmia ile birlikte İstanbul'a indiler. Vapur nihayet görüldü. Rıhtıma yanaştı, yolcuların

arasında Nedim Münir'in sarışın çehresi onları selamladı. Belkıs artık kendine malik değildi. Baygınlık içinde bütün zerreleri uyuşmuştu.

Genç nişanlı pek mesuttu. Beraber bir otomobile atladılar. Nedim Münir şoföre Beyoğlu'na çekmesini emretti. Fransız Sefarethanesi'nin önünde durdular. Belkıs hiç ses çıkarmıyordu. Nedim Münir otomobilden indi. Beş dakika kadar beklediler. Genç adam tekrar geldi. Onlara:

"Pek mühim bir vazife karşısındayım. Bu gece burada kalmak mecburiyeti hâsıl oldu. Beni mazur görmenizi dilerim.

Siz avdet ediniz. Yarın erkenden Kızıltoprak'tayım."

Oh! Belkıs'ın yüreğine soğuk bir su serpildi. Bu ne ümit edilmez bir tesadüftü!..

Saat tam dört buçuk... Uzaktan trenin düdüğü geliyor! Belkıs heyecanın son noktasında! Bir iki dakika daha, işte lokomotifin keskin çılgılığı... Ve simsiyah katar...

Beş dakika daha... Genç kızın heyecandan göğsü delinecek!.. Nihayet işte Vedat Naci!..

Genç adamı görür görmez, bütün çektiği azapları, helecenları hep birden unuttu. Beraber salona geçtiler. Kulakları hep kuşkuda... "Ya Nedim geliverirse!?" Ortalık karardıkça Belkıs'ın heyecanı yavaş yavaş sü-kûn buluyordu. "Artık gelmez... gelemes!.." diyordu. Akşam yemeğini yediler. Fakat genç adamla istediği gibi serbest konuşamıyordu... Bu evde, bu muhitte garip bir korku vardı. İçine fena bir ürkeklik sinmişti... Buradan çıkmak, uzakça bir yere çekilmek mümkün olsaydı?.. Nihayet Vedat Naci'ye teklif etti.

"Hava çok güzel, mehtap var... Lâmia'ya kadar gidelim mi?"

"Lâmia Hanım Şifa'da oturuyor değil mi?"

"Evet... Uzak bir yer mi?"

"Araba ile gideriz."

"Hayır. Sandalla... Bana kendinizi emniyet etmez misiniz?.. Kürek çekmekte çok maharetim vardır."

"Hava da çok güzel. Şairane bir gezinti yapmış oluruz."

Beraber çıktılar.

Belkis bahçe kapısından çıkınca, bir mahkûmiyetten kurtulmuş gibi rahat ve geniş bir nefes aldı. Birbirine çok yakın olarak yavaş yavaş yürümeye başladılar. Genç kız beyaz yünlü jarseden bir spor elbisesi giymişti, şimdi biraz uzayan ve güzel ensesinde altın buklelerle kıvrılan parlak kumral saçları ayın gümüş ışıkları altında pırıldıyordu. Gece başlangıcının tatlı ve şiirli sükûnunda, yanında munis bir sokulganlıkla yürüyen bu güzel kadın vücudu Vedat Naci'ye ürpertici bir haz veriyordu. İstasyonun arkasından bostana inen ince ve çarpık yokuşun başına gelince, tiz bir düdük sesiyle titreyen Belkis, sanki bir tehlikeden kaçır gibi yokuşa hızla atıldığı zaman ayağı sivri bir taşla çarparak sendeledi. Vedat Naci hemen onu kolundan yakalamıştı. Kol kola gülüşerek çarpık bir inişten aşağı kendilerini bıraktılar. Bostanın metruk kapısından gelen kurbağa viraklarından başka hiçbir ses yoktu. Bostanı geçtikten sonra karşı cihetten sahile doğru yürüdüler. Adımlarını gayet yavaş atıyorlar, birbirine gayri iradi sokuluyorlardı. Karşılarında, denizin kurşunu suları gümüşü ışıkların altından hafif hafif kırılarak akıyor, gecenin ince serinliği morsalkım kokusu ile baygınlaşıyordu... Yan yana, sık ağaçların altında sahilin şırıptılarını dinleyerek, durdular. Yalılardan birinin arkasındaki sık ağaçlardan kesik cıvıtlar geliyordu... Arkalarına dönüp baksalar, ikisi birden müthiş bir korkuya kapılacaklardı!.. Kendilerinden beş on adım ilerde, sessiz sedasız yürüyen bir gölge, onlar durunca büyük bir ağacın iri gövdesini siper alarak gizlenmişti. Fakat iki genç, kendilerinden geçmiş bir halde, arkalarını büyük bir fıstık ağacına yaslayarak etraflarını araştırmaya hiç lüzum görmüyorlardı. Hatta gözleri ışıklı denizi görmüyor, kulakları sahilin şırıptılarını, kuşların kesik ötüşlerini duymuyor, genizleri baygın morsalkım kokusunu hissetmiyordu... Bütün havasları ile yalnız ve yalnız birbirini görüyor, birbirini hissediyorlardı. Vedat Naci'nin gözlerinin derinliklerinde Belkis'in şimdiye kadar hiç görmediği bir alev parlıyordu. Genç kızın altın bukleli sarışın başı tatlı bir teslimiyetle Vedat Naci'nin omzuna yaslanmıştı. Ayın gümüşü ziyaları altında onun gözlerine tesadüf eden gözleri kuvvetli bir şimşek çakmış gibi kapandılar,

genç adam onu göğsüne doğru çekti. Yarı aralık dudaklarının cildinde sıcak bir nefesin dolaştığını duydu.

Fakat günlerden beri beklediği mecnun tehlikelere atıldığı, meçhul bir zevkle tahayyül ettiği o an uzuyordu!..

Bir saniye sonra başının altından Vedat'ın omzu kaydı, yüzünün cildine pek yaklaşan sıcak hava kayboldu. Belkıs karanlık bir uçuruma yuvarlanır gibi ağacın dibine yığıldı. Vedat Naci genç kızın hıçkıran başını okşayarak ellerini derin bir teessürle öpüyor:

“Kendinize geliniz... Rica ederim ağlamayınız. Nişanlı olduğunuzu unutmayınız!” diyordu.

Arkalarındaki gölge bir hayal sessizliği ile ağacın gövdesinden sıyrılarak, vurulmuş gibi sendeleye sendeleye aksi cihete doğru yollandı... Belkıs'ın hıçkırıkları sahilin şırıltılarına karışıyordu.

Uzun bir yolculuktan sonra sefarethanedeki işini erkence bitirmeye muvaffak olan Nedim Münir, sekiz treniyle Kızıltoprak'a koşmuştu. Evine girdiği zaman sessizlikten biraz hayrete düşen genç adam kendisini annesinin kollarının arasına atarken,

“Belkıs nerede?..” diye sormuştu. Nedim Münir'in annesi kapıldığı heyecan içinde kendisine hâkim olarak,

“Belkıs evinde... Misafirleri varmış!.. Belkıs, şimdi eski Belkıs değil!..” diye inledi.

Nedim Münir temkinini muhafazaya çalışarak dışarı çıktı. Aşağı indiği zaman taşlıkta bir iş yapan Gülter ona,

“Belkıs Hanım'a mı gidiyorsunuz küçükbey? Onlar evde yoklar! Şimdi bir gençle beraber şu tarafa doğru gittiler,” dedi.

Eliyle istasyon cihetini işaret ediyordu...

Nedim Münir öldürücü bir ıstırapla seyrettiği o feci sahneden sonra düşe kalka, bitkin ve perişan evine döndü. Annesi ezici bir kablelvuku

hisle, sofalarda çırpına çırpına sevgili çocuğunu bekliyordu. Yarım saat sonra Nedim'in bir cenaze cansızlığı ile merdivenleri tuta tuta yukarı çıkışı, zavallı anneye oğlunun ne müthiş bir felaketin ağırlığı altında ezildiğini anlatmıştı. Boş ve korkunç bakışlarla odasına giren genç adamı takip etti. Nedim Münir vücudunu bir koltuğa attıktan sonra başını ellerinin arasında saklayarak hareketsiz kaldı. Annesi başucunda bağarmamak, sessiz sesli ağlamamak için elini ağzına kapamış, duruyordu. Ne kadar zaman geçti?... Bu korkunç vaziyet değişmiyordu. Nedim Münir'in annesi yürek parçalayıcı bir ıstırapla inledi:

"Nedim..."

Genç adam başını kaldırdı. Gözleri hâlâ bomboş bakıyordu. Fakat karşısında ıstırapların en tehlikelisiyle ezilen, aziz ihtiyar kadının mecalsiz hali gözlerinin boş bakışlarını değiştirdi. Yüzünü dönmüş, ellerini uzatarak annesinin ellerini tuttu. Onları dudaklarına götürerek öptü:

"Nen var anneciğim?" diye mırıldandı.

"Benim hiçbir şeyim yok yavrucuğum! Fakat sen..."

"Ben yorgunum anne!.." diye ayağa kalkmaya davrandı. "Yorgunluktan başka benim de hiçbir şeyim yok!.."

Gülmeye cebr-i nefis ediyordu. İhtiyar kadın zorla gülen, zorla söz söyleyen, feci hakikati saklamak için acı bir metanet gösteren oğlunun sözlerine asla inanmıyordu. İçinde dehşetli bir şüphe, bütün vücudunu ispazmoza tutulmuş gibi titretiyordu. Nedim Münir:

"Müsaade ederseniz anne, yatağıma girip hemen yatayım... Yarın erken uzun uzun konuşuruz."

Annesini temin etmek için onu kollarının arasına aldı. Yüzünü, ellerini öperek kapıya doğru götürdü. Kadıncağız ister istemez dışarı çıkarken ani bir düşünce ile kapının anahtarını süratle çekip aldı. Nedim Münir arkasını dönmüş, soyunmaya başlamıştı. Annesinin çıktığını hisseder etmez kapıya koştu, onu sıkı sıkı kapadı ve kendisini koltuğa attı... Yalnız kalmaya muhtaçtı...

Şimdi başı elleri içinde, vücudu iki büklüm, bir aciz ve meskenet [beceriksizlik] timsali gibi için için inlerken birdenbire silkinerek kalktı. Biraz evvel hisli bir ıstırapla uyuşan damarlarından şimdi bütün vücudunu

alevler saran bir tehevvr seyyalesi akıyordu; asli benliğinde, beşeriyetin erkeklere verdiği o haşin imtiyaz, asırların erkek cinsiyetine bahşettiği o biaman [amansız] gurur ve haşmet bütün iptidai vahşetiyle şahlanmıştı.

Genç adamın demin bir ölü solgunluğu ile sararmış siması şimdi cehennem kızılıkları içinde tutuşuyordu. Bu yarı karanlık odanın duvarında asılı duran ve sanki zehirli bir istihza ile bakan Belkıs'ın büyük bir resmini bir hamlede yerinden koparıp yere attı. Onu camı ve çerçevesiyle beraber ayaklarının altında lime lime parçaladı.

Kâğıt ve cam parçaları ayak darbelerinin hışmı ile çatırdarken Belkıs'ın ince kemiklerini kırıyormuş gibi doyulmaz bir zevkle titriyordu. Niçin, niçin onu sağ bırakacak kadar affolunmaz bir zaafa düşmüştü? Ay ışığı ile esrarlaşan sahillerde onu hatta yanındakini de tepeleyerek günahkâr leşlerini kurşuni denizin dalgalarına fırlatamaz mıydı? Tam ve kahraman bir erkek asaletiyle hareket edememişti!..

Resim parçalarını çiğneye çiğneye tekrar yerine oturdu. Bir dakika evvel dimağının şuura ait merkezlerini şiddetli bir sademe ile faaliyetten durduran o insiyaki feveran birden sükûn bulmuştu. Artık mantığı ve muhakemesi hareket edebiliyordu. Kendi mantık ve muhakemesi iptidai bir insanın tefekkür anasını ile kıyas edilecek gibi değildi. Altı ay sonra doktor diplomasını almak liyakatine yükselen bir dimağ sevkıtabiilerin basit bir külçe hamuru olamazdı. Hem de tababetin en ince, en derin bir şubesi olan tababet-i ruhiye⁵ gibi yüksek bir fen şubesi müntesibi...

O, insanların et ve kemiklerini bin bir şekilde harekete getiren ruhun karanlık sırlarını, hissin zulmetli muammalarını, fen meşalesinden boşanan büyük ışıklar arasında müşahede altına almış bir münevverdi. Belkıs da tabiatın hükmüne münkad [boyun eğer] bir beşerden başka nedir?.. Onun bu inkiyadını hâlâ tahteşsuurunda esen zalim fırtınanın bakiyesine rağmen izam etmiş [büyütmüş] olmuyor muydu?.. Düşünüyordu. Çocukluğundan beri derin bir hisle sevdiği Belkıs'la nişanlandığının haftasında Paris'e gitmişti.

Oraya varışının daha ertesi günü Santral Park'ta, akşamüstü, nişanlısının masum izi henüz dudaklarından silinmemişken onları, yabancı bir 5 Metinde "tababeti ruhıye".

genç kadının yüzünde gezdirmemiş miydi? Evet... Gölgeler arasından ince ahenkli bir ses,

“Yalnız mısın genç adam?” diye seslenmiş, sonra yanına yaklaşan zarif bir kız teklifsizce,

“Başını kaldır bakayım... Kalben de yalnız mısın?” sualiyle sokulmuştu... Nasıl olmuştu?... Birden aralarından çekilen Belkıs'ın hayali, iki gencin birbirine daha yaklaşmasına müsaade etmiş ve akşamın grizi⁶ füsüsünde sevimli genç kızı mühlik bir arzu ile kollarının arasına almıştı... Bu hadiseler, gün geçtikçe tekerrür ettikleri zaman küçük bir eza bile duymuş muydu? Nerde kaldı ki bir ölüm cezası!.. Hem Belkıs öyle âciz, mahhur [yenilmiş], biçare bir mahluk gibi yerlerde sürünmeye hiç de layık değildi. Aralarında ne fark vardı? O da kendisi gibi cesaretle ata binen, dalgalı denizlerde yüzen, yorulmadan yol yürüyen, aynı maharetle nişancılık yapan; dimağı kendi dimağı kadar anlayış kabiliyetine yükselmiş bir insan değil miydi?

Demin yaptığı hakaret şimdi biraz da yüzünü kızartıyordu. Egilerek onun paralanmış resmini yerlerden toplarken ona karşı duyduğu hürmeti gene kalbinde hissetmeye başlamıştı. Belkıs şimdi tam acınacak bir haldeyken, onu tahkir etmeyi medeni ve insani erkekliğine yakıştıramıyordu.

Mağrur Belkıs bir yabancı erkekten müthiş bir şamar yiyerek yerlere yıkılmıştı. Bu dehşetli sille kendi lehine olsa bile, eliyle yaptığı bir gurur abidesini yıkmış, muzmahil etmişti [çökertmişti]. Hiç şüphesiz genç kız, şahsiyetinin bir kısmını olsun Nedim Münir'e medyundu. Fakat genç adam nişanlısına bu borcunu asla ihsas etmemişti. Kendisinden aşağı bırakmak için derslerinde geri kalmayı, yüzerken daha evvel değilse bile beraber yorulmuş görünmeyi itiyat ederek ona manen ve maddeten müsavi olduklarını anlatmaya çalışmıştı. Şimdi birtakım köhne ahlak akideleri, bu müsavat prensibini bozacak kadar kudretli miydi?!.. Daha derin muhake-me etmeye çalışırken gülümsedi. Kendi kendini aldatığını teslim ediyordu. Evet kendi kendini aldatıyordu. Belkıs'la manen de maddeten de müsavi olmadığını pek âla bilmiyor muydu?... Derslerinde isteyerek geri kalan, yüzerken bililtizam yorulmuş görünen bir insanın tefevvuku meydana 6 Anlamı açık değil.

daydı. Hatta kaç defa, genç kızı yüzücülük ve biniciliğin tehlikelerinden işi şakaya dökerek kurtarmamış mıydı?.. Deminden köhne ahlak akidele-ri diye istihfaf ettiği nazariyelerin asri telakkiden daha ağır bastığını hisse-di-yordu. Yalnız şu farkla: Eski ahlak aczi ölümle, hakaretle tehdit ediyor; erkeği yani kaviyi zalim ve hunriz yapıyor. Asri ve yeni ahlak zayıfı kurtarıyor; erkeği, ona, izzetünefsine hürmetkâr nazik bir hami haline getiriyor.

Nedim Münir genç ve münevver doktor ruhen hastalanan sevgili ni-şanlısını kurtarmak için nezaketini ve muhabbetini esirgeyecek miydi?.. Hayır diyemiyor... evet de diyemiyor... Hiçbir karar veremiyordu...

Nedim Münir saatlerden beri devam eden deruni mücadelelerle bitap bir hale gelmişti. Baş şiddetle ağrıyor, damarları kopacak gibi sızlıyor-du, humma içinde idi. Soyunmadan kendisini yatağının içine attı. Hâlâ bitip tükenmeyen fikirler, nazariyeler, hisler ve sevkıtabiiler manalarını, vuzuhlarını kaybederek bir kıyamet âlemi gibi beynini bir mahşer hali-ne getiriyordu.

Fakat içinde her şeyi mağlup ederek dimağını durduran bir his vardı. Kırgınlık ve ümitsizlik!.. Bu, kızgın bir demir parçası gibi kalbini cızır cı-zır dağlıyordu... Birdenbire ateş gibi yanan başına serin bir el teması ile gözlerini araladı!.. Annesi idi! Gözleri endişe içinde pırıldayan zavallı ih-tiyar annesi... Bu serin ve müşfik teması derin derin içine sindirmek için gözlerini kapadı. Artık genç adam kuru nazariyelerin, çürük prensiplerin, kof muhakemelerin insanı değildi. Bütün havâsıyla yalnız duyan, yalnız hissedenden bir mahluktı... Birkaç saat evvel en sevgili bir kadın eliyle kırılan kalbi, şimdi en aziz bir kadın elinin serin teması ile yumuşamıştı. Ka-palı gözlerinden akan iri gözyaşları cildinin alevleri üstünde hemen bu-har oluyordu. İhtiyar kadın başucunda en mütevekkil ve munis bir sesle inliyordu:

“Onu seviyorsun Nedimciğim... O hain kızı tehlikeli bir aşkla sevi-yorsun!..”

Nedim Münir cehennemi uykusundan Gülter'in sesiyle gözlerini açtı. “Küçükbey sizi bir arkadaşınız bekliyor!..”

Küçük bir kartvizit uzattı...

Nedim karta bakarak hayret etti. “Vedat Naci!” Bu kimdi?.. Hiç tanı-mıyordu!.. Birden hatırasında yavaş yavaş bu isim belirmeye başladı. Bu ismi bir kere daha duymuştu... Fakat nerede? Ve kimden? Evet, evet... Belkis son mektuplarının birinde bu isimden bahsetmişti ona... Birdenbi-re kaşları çatıldı. Ne münasebet? Bu adam kendisinden ne istiyordu?..

Yatağundan fırladı, süratle giyinerek aşağı indi... Salonun kapısından girerken yumrukları sıkılmaya başladı. Bu garip ziyaretçiyi tanımişti!.. Dün gece nişanlısını kolları arasında tutan bu küstah gençti!.. Geri dön-meyi haysiyetine yediremedi... Ağır bir vakarla içeri doğru ilerledi. Ne istediğini sorar gibi basit bir nazarla gözlerini kaldırdı. Karşısındaki ada-mın gözlerinde ne küstah, ne müstehzi, ne de riyakâr bir kıvılcım parlı-yordu. Kalbinin ta içini aydınlatan mert, temiz ve aydınlık bakışlı gözle-rini Nedim Münir’in yüzünde okşayıcı lemalarla gezdirerek söze başladı:

“Sizi ancak gıyaben tanıyorum... Böyle münasebetsiz bir zamanda zi-yâret edişimi affediniz...”

Nedim Münir ona yer göstererek tekrar gözlerini kaldırdı. Genç misa-fir kekelemeden, pürüzsüz bir lisanla devam etti:

“Size evvela kendimi tanıtayım. Resmi sıfatımı değil, hakiki hüviyeti-mi... Ben ne sizin gibi bir doktor, ne de bir psikoloji mütehassısıyım. Li-senin son sınıfına kadar okudum. Hatta bu son sınıfı bitirmeden gazete-cilige heves ettim.

Biraz zekâ, biraz yazı yazmak istidadı beni meslekte muvaffak etti. Bunları söylemekten maksadım ilimle münasebetimin derecesini anlat-maktır. Hayatı ancak tecrübelerle anladım. Felsefelerim, prensiplerim, ki-taplardan alınma değildir, nefsidir. Belki dünyanın birinci sınıf çapkınla-rından biriyim... Her çeşit kadının çeşnisini tattım... Belki daha birçokla-rını tanıyacağım... Fakat evlenmek muhakkak bir mecburiyet olsaydı, mutlaka kendime karı olarak en basit, en iptidai bir köylü kızı seçerdim... Orasını bırakalım.

Kadınlara kur, flört yaparken nazik görünmek bir hürmet eseri sayı-lırsa kadınlığa hürmetkârım demeye yüzüm olur. Ben kadının yalnız bir sınıfına hakiki bir hürmet duyuram... Nişanlı kızlara... Bu hissimin nere-

den geldiğini anlıyorsunuz ya? Ben de bir gencim... Yarın belki benim de bir nişanlım olacak...”

Vedat Naci bu sözünü dün geceki hareketiyle ispat etmişti. Nedim Münir ona cevap vermek için sözün sonunu bekliyordu.

Vedat Naci birdenbire sordu:

“Benimle dost ve arkadaş olmayı kabul eder misiniz?..”

Belkıs'ın nişanlısı kalpten gelen bu teklifi gayri iradi bir hareketle kabul ettiğini anlattı. Elini uzattı. Gençlerin kuvvetli elleri birleşti.

Vedat Naci'nin aydınlık bakışları şimdi daha berrak, daha mesut gülüyorlardı. Neşelenen teklifsiz tavırları ile tekrar başladı:

“Bir münasebetle nişanlınızla tanıştım... Ahbap olduk. Bilmem nedense belki dünyanın bu en güzel kızına, bütün nişanlı kızlardan daha büyük bir hürmet duydum. Hiç şüphesiz benim kadınlarla fazla düşüp kalkmak hususunda şayi şöhretimi işiteceksiniz... İstemezseniz, bir daha Belkıs Hanım'a görünmemek çarelerini bulurum...”

Nedim Münir yeni dostunun yüzüne bir kere daha alıcı gözlerle baktı. Hakkı vardı. Kadınları tılsımlayan cazibesi inkâr edilemezdi. Çok yakışıklı, çok sihirli bir gençti. Fakat bu son sözünü gayet tabii söylemişti. Tefahürle değil, lütufkârlık hissiyle de değil...

Nedim Münir ilk defa ağzını açtı:

“Mademki dost olduk... Artık kaçamazsınız...”

Belkıs'ın nişanlısı, cevabını samimiyetle söylemişti. Bu açık ruhlu genç bir tehlike telakki etmek izzetinefsine sığamazdı. İzzetinefsinin hatırı için de yalancılığa tenezzül edemezdi. Vedat Naci artık ayağa kalkmıştı:

“Nişanlınız rahatsızdır Nedim Bey!.. Fakat bedenlen değil ruhen hastadır. Sizin tedbirinize muhtaçtır aziz doktor... Belki ben de cehaletime rağmen size yardımcı olabilirim...”

Nedim Münir de misafiriyle beraber ayağa kalkmıştı. Vedat Naci sanki kırk yıllık bir dost samimiyetiyle Nedim'in koluna girdi.

“Nereye?”

“Nişanlınızın evine...”

Yürüdüler. Hiç konuşmadan bahçenin yollarını geçerken Vedat Naci çok memnundu. Dün geceki hezimetinden sonra Belkıs'ı alelade bir ka-

dın gibi terk etmek, bir daha muhitinde görünmemek genç kıza karşı acı bir hakaret olacaktı. Şimdi müsterihtti. Nişanlısının iyi bir arkadaşı olarak Belkıs'ın yanına çıkmakta hiçbir tehlike görmüyordu. Hatta ona karşı göstereceği bir büyük kardeş muhabbetiyle genç kızın dostlugunu bile kazanacağına emindi.

Nedim Münir gene aynı kararsızlıklar içinde şaşkıındı. Yalnız o kadar sevdiği ve sakındığı nişanlısının etrafında haysiyet kırıcı bir skandal çıkarmaktan korkuyordu. Bunu hiçbir zaman, hiçbir tesir altında yapamayacaktı. Böyle çirkin dedikodular Belkıs'tan evvel belki ihtiyar ve kibar babasını öldürebilirdi. Halbuki zavallı Adnan Bey'in ne kabahati vardı?..

Nedim Münir'in iradesi artık tesadüfe münkad bir haldeydi...

İki arkadaş hâlâ kol kola Adnan Bey'in bahçesine girmişlerdi...

Asıl en müthiş bir ruh faciası Belkıs'ın odasında geçiyordu. Fakat bu sahnenin başlı başına kahramanı yalnız Belkıs'tı. Dün akşam kadınlık izzetinefsinin, gururunun öldürücü ve ezici acıları içinde odasına döndüğü andan beri, yıkılmış olduğu yerden hâlâ kıpırdayamıyordu. Sanki bir daülcümuda [tutukluk hastalığına] uğramıştı. Vücudu uyuşturulmuş gibi kanepenin bir köşesine büzülmüş, başı cama dayalı, gözleri korkunç bir dalgınlıkla bu menhus ve meşum gecenin sabahını beklemişti. Birkaç defa kapısını vuran dadısına, "Beni bırakın... Biraz rahatsızım. Uyuyacağım!.." diye seslenebilmişti.

Ne yapacaktı?.. Hayat nazarında pek boş, pek manasız, pek karanlık kalmıştı. Kırılan gururunun acısını öyle derin hissediyordu ki... Artık nasıl yaşayabilecekti?.. Hangi kuvvetine dayanarak!.. Onu böyle insanlıktan çıkardığı için Vedat Naci'yi bir canavar kadar hissizlikle itham ediyordu. Dün gece onun o küstah darbesini yedikten sonra ayaklarının dibinde hıçkırarak ağladığını düşündükçe çıldıracak gibi oluyordu. Kim bilir o katı ve hissiz adam onun bu zaafına ne kadar gülmüş ve eğlenmişti?.. Verseler, ah bu adamı ellerine verselerdi! Narin ellerinde onu parça parça edecek kadar ifrit bir hırs çelikleşiyordu. Bütün felaketlerinin sebebi hep bu adam değil miydi? Ne meşum bir tanışmaktı o!.. Daha ilk gününden cesaretlerini kırmış, hat-ta müsabakaya bile girmesine mâni olmuştu. Sonra bu yılan ısıklık çalar gibi yüzüne gülerek onu nihayet böyle en hassas yerinden zehirlemişti!..

Belkıs çıldıracaktı!.. Belkıs'ı kudurtacaklardı artık!.. Bu ne haldi ya Rabbi?.. Rüya mı görüyordu?! Bahçeden kol kola gelenler Vedat Naci ile Nedim Münir miydiler? Deli ederek, çıldırtarak intikam almak mı istiyorlardı ondan?

Bir lahza, kadınlığın ezeli erkek korkusu, Belkıs'ın içinde ürperir gibi oldu!.. Bu gaddar adam maneviyatını öldürmekle kanamamış, şimdi de nişanlısına vücudunu parçalatarak seyrine mi bakmaya hazırlanmıştı?.. Ne kana susamış bir yaban mahlukuymuş meğerse!.. Nedim Münir'in sarışın ve her zaman sakın çehresi, ne müthiş bir fırtına içinde kararmıştı!..

Belkıs'ın içinde gene kadınlığın ezeli tıyneti kıpırdadı. Hile!.. Hile!.. İblisin hediyesi olan hususi zekâsı ile iki erkeği birbirine düşürüp kana kana intikam alamaz mıydı?!

Korku ve hile!.. Kendi kendinden tiksineye başladı. Bu ne zelif, ne küçük hislerdi!.. Nerelere yuvarlanmıştı artık?..

Kapısı birden açıldı!.. Nedim Münir içeri girdi. Yanına yaklaşıyor:

“Belkıs!.. Ne oldun yavrum?” diye onu kollarının arasına almak istiyordu!

“İki, üç defa kapıyı vurdum, duymadın! Uyuyor muydun?”

Belkıs'ın gerilmiş asabı yine uyuşuyordu. Demin heyecandan dışarı fırlamış gözlerinde baygınlık derinleşiyordu. Cevap yerine gözlerinden sıcak yaşlar dökülmeye başlamıştı. Nedim Münir, genç kızın doğduğundan beri sükûnete alışmış sinirlerinin birden bu kadar heyecan ve sarsıntıyı hazmedemediğini görüyordu... Belkıs şu anında her zamandan ziyade kendisinin aşılayacağı ruh kuvvetine muhtaçtı. Genç doktor her şeyi unutmış gibiydi...

Kalbi yalnız sevgi ve merhamet kaynağı halinde çırpınıyordu. Elleri bu sevgili kumral başı tutmak için uzandı, fakat Belkıs silkinerek onu men etti.

Nedim Münir gayri iradi haykırdı:

“Benden nefret mi ediyorsun?”

Uzanan elleri felce uğramış gibi yanlarına düştü. Belkıs'ın kulaklarında dün geceki ses uğuldu:

“Nişanlı olduğunuzu unutmayınız!..” İşte bütün felaketleri hep bun-

dan doğmuştu. Nişanlı olmaktan, müsabakaya girmekten kendisini men eden gizli saik de buydu. Dün akşamki hezimetinin de... Görüyordu ki nişanlı olmak onu bütün arzularından, emellerinden mahrum edecek kadar müthiş ve kahhar bir esaret zinciri olmuştu. Belkıs yüzlerce hissin makesi [yansıması] olan yüzünü kaldırdı. Karşısında tatmin edilmeye muhtaç, derin bir azap ifadesiyle solan nişanlısına baktı. Genç adam titreyen dudakları ile سوالini tekrar etti:

“Niçin cevap vermiyorsun Belkıs? Benden artık nefret mi ediyorsun?”

Genç kız nişanlısının ellerini tuttu:

“Niçin bana böyle ağır sualler soruyorsun Nedim? Bu kabil mi hiç?”

“O halde hastasın Belkıs!”

Genç kız birden ayağa fırladı. Mert bir mücrim gibi, asil bir solgunluk içinde titreyen dudaklarını açarken Nedim bu feci itirafları işitmek için gözlerini kapadı.

“Sus! Belkıs!.. Sus... Belkıs bana hiçbir şey söyleme!..”

“Çok bedbaht olduğumu da mı?”

“Biliyorum... Onu biliyorum.”

“Çok bedbaht... O kadar ki seni mesut edemeyecek kadar...”

“Demek beni büsbütün reddediyorsun Belkıs?”

Nedim Münir birdenbire ayağa kalktı. Artık merhametle de olsa, dostlukla, hatta aşkla da olsa bu kadarına tahammül edilemezdi! Fakat Belkıs, namahsus bir saikin tesiri⁷ altında, şiddetli bir hamle ile kapıya doğru yürüyen gencin önüne atıldı:

“Beni yalnız mı bırakıyorsun?” diye inledi. “Bu hepsinden müthiş... Gitme, gitme Nedim!..”

“Bana ait olmayan bir kalbe hitap etmeye hakkım yok...”

“Yanılıyorsun Nedim... O kalbe senden başka kimse girmedi!..”

Nedim masanın önündeki iskemleye yıkılmış, sarışın ve solgun başını elleri içinde gizlemişti. Bu asil ve dertli başın yanında sapsarı bir heyecanla dikilen Belkıs, cürmünün ağırlığını erkeğin başına tahmil edip [yükleyip], günahının kuvvetiyle başını dimdik tutan bu kadın!.. Ezeli sahnelerde rollerini değiştirmiş iki harikulade, fevkalbeşer birer sanatkâr gibiydiler... Yavaş yavaş başını kaldıran Nedim Mü-

nir'in çehresinde şimdi affa, tazarrua [yalvarmaya] benzeyen bir yumuşaklık vardı.

Belkis hastaydı... Fakat yanlış tedbirlerle, yanlış tedavilerle hastalığı günden güne artıyordu. Daha birkaç ay evvel bir kiraz ağacına asılmış bir kanarya kafesi gibi cıvıldaayan bu neşeli ve şetairetli evin çatısına, şimdi dilsiz ve meçhul bir matemini siyah kanatları gerilmiş gibiydi. Herkes sebebini pek iyi bilmediği bir kasvetin kâbusu altında bunalmıştı.

Çehrelere bezgin bir istifham işareti asılmıştı. Evinin duvarlarından bahçesindeki çiçeklere... güzel baharın kuşlarına, kelebeklerine, odasındaki eşyaya... medeni köpeğinden tatlı bakışlı kısırağına kadar her şey ona iğbirlarla bakıyor, gizli ve dilsiz lisanları ile ondan şikâyet ediyorlardı!..

Babası gözlerinde her saniye beliren bir endişe içinde eriyor. Nedim Münir'in annesi, ona her zaman başını çeviriyor; Ziver Paşa asık, somurtkan suratı ile, tesadüf ettikçe genç kızı haşlıyordu. Hele büyük elemiini içine sindirerek kayıtsız ve mesut görünmek için yıpranan Nedim Münir'in şefkat ve merhameti Belkis'i ezim ezim eziyordu. Her iki evin ağır havasının sıklet merkezi olan yorgun vücudunu, geceleri yalnız kalınca kanepeye yaslıyor, her şeye rağmen gözlerinin önünden ayrılmayan bir hayale dalıyordu.

Etrafindakiler ona böyle korka korka bakmasalar, babası endişe içinde tükenip erimese, Nedim Münir ona hakaret etse, gazeteler her sabah güzellik kraliçesinden bahsetseler, Vedat Naci ona soğuk bir hürmet göstermese... Belkis belki kendine gelecekti...

Genç kız nişanlısına vaat ettiği vücuduna asla hâkim değildi. Bu vücut şimdi kızgın bir çember içinde kalmış bir mum gibi katre katre eriyordu. Ona güzelsin demişlerdi. Fakat bu cazip sözle onu kandıramamış, doyuramamışlardı. Asıl o hain Vedat Naci bu sözün hiçbir hükmü olmadığını anlatmıştı. Güzellığının cansız bir heykel kadar tesirsiz olduğunu ispat etmişti. Belkis bu acı düşünceler içinde kıvranmaktan kurtulamayacaktı. Vedat Naci'yi tam bir zaafıyla ayaklarının altında süründür-

medikten sonra hiç şifa bulamayacaktı. Fakat bu mümkün müydü? O katı, o müstehzi adamı mağlup edemeyeceğini hissettikçe asabı büsbütün geriliyor ve şahlanıyordu.

Bahçedeki tenis kortu bugün Belkıs'ın arkadaşları ile epeyce kalabalıktı.

Son partiyi Lâmia, Nedim Münir, Vedat Naci ile Belkıs yapıyor, diğerleri onları seyrediyorlardı. Dört genç ellerindeki racketlerin muntazam ve mahir darbeleriyle ağın üzerinde çırpınan hafif topun seyirlerini çevik vücutları ile kovalayarak, oyun sahasının bölümlerinde koşuyorlardı.

Belkıs, şimdi kabul günlerinin müziç gelen gürültülerine rağmen bugün kendini tamamen oyunun zevkine terk etmişti. Zarif endamı, parlak saçları, racketini idare eden kıvrak tavırları, etrafındakilerin takdîrkâr nazarlarını hep üzerine tekâsûf ettirmişti. Oyunun verdiği heyecanlı zevk etraftan topladığı alaka ile büsbütün canlanmıştı.

Genç kız çok hünerli bir darbe ile topu, iade edemeyecekleri bir halde mukabil cihete fırlatınca parti bitti. Harun Mecdi koştu. Hemen Belkıs'ın elini öptü:

“Bu güzel eller ne harikalara kadir değil!” diyordu.

Belkıs zafer ve galibiyetini alkışlayanlar arasında Vedat Naci'nin, benliğini alt üst eden o içinden parlayan kıvılcımlı bakışlarını gene fark eder gibi oldu... Bu, muvaffakiyetinin en büyük mükâfatı oldu.

Harun Mecdi tekrar haykırdı:

“Cuma akşamı Belkıs Hanım'ın bugünkü muvaffakiyeti şerefine hepimizi davet ediyorum.”

“Kabul... kabul...” sedaları...

Misafirler yavaş yavaş dağıldılar. Bahçe akşamın hüzünlü esmer gölgelerine gömülürken Vedat Naci de Nedim Münir'le beraber çıktılar... Belkıs eski ve büyük bir çamın altındaki demir kanepeye çekildi. Gözlerinin hafızasında saklamak istediği o şimşekli bakışlar, bu ıssızlık içinde vuzuhlarını kaybetmişlerdi. Biraz evvelki çevik ve heyecanlı vücudu gene

derin bir fütür içinde gevşedi. Oyunda kazananlar demek hep aşta kaybediyorlardı?

Belkıs bu mağlubiyete tahammül edemeyecekti. Böyle miskin, âciz kalmak her dakika gururunu kanatıyordu. Birkaç adım öteden seslenen Lâmia onu dalgınlıktan kurtardı.

“Neredesin? Gene hangi karanlık köşede hülyaya daldın Belkıs? Artık bu senin yeni âdetlerinden usandım...”

Lâmia çamın altında Belkıs’ı buldu. Yanına otururken yavaş yavaş söyleniyordu:

“Hayretler içindeyim Belkıs!.. Nedir bu buhran?.. Aldığın terbiye, yaşadığın hayatın kendine mahsus nazariyeleri ile seni, kadın zaaflarından tamamıyla uzaklaşmış zannederdim... Halbuki hareketlerin içli bir kadın zaafından başka nedir?..”

“Sen izam ediyorsun Lâmia, hangi zaaf bu?”

“Senin itiraf etmediğin şeyleri ben gözle görüyorum. Gözlerin, halin, sesin bütün bir belagatle kalbinin işkencesine şahadet edip duruyorlar.”

“Neler söylüyorsun kuzum!..”

“Yalan mı söylüyorum?.. İşte bir mücrim gibi kendi kendinden kaçmak istiyorsun... Sana gösterilen şefkat ve muhabbet kalbini incitmiyor.”

“Sen artık bir ruhiyat mütehasası gibi konuşuyorsun! İşte kati hüküm: Cinsler değişemez; hususiyetler bozulamaz... Bozulduğu zaman hayatın ahengi de bozuluyor...”

İnsan iki cami arasında kalmış bir beynamaza benziyor...”

Belkıs ağırbaşlılığı tutan Lâmia’nın sözlerine yavaş yavaş kulak vermeye çalışıyor ve eski arkadaşı ile dertleşmek ihtiyacını duyuyordu.

“Fakat Lâmiacığım... Hislerinde ümit edilemez bir fırtına esen bütün kadınlar benim gibi ısırap çekmezler mi?

“Hayır. Zannetmiyorum. Senin ısıraplarında isyan var. Sen bir kadın gibi ısırap çekmenin sistemlerini bilmiyorsun. Bunu sana öğretmemişler. Tam kadın gönül buhranlarını tatlı ve gizli gözyaşları ile çeker, kalbinin elemelerine siner... Fakat sen... Bir taraftan cinsiyetinin temayüllerine kapılırken öbür taraftan fikir ve telakki hezimetinin acı sillesiyle mücadele ediyorsun.”

Onlar hafif sesle konuşurken akşam büsbütün çökmüştü. Uzaklardan kurbaga sesleri geliyordu.

“Niçin sustun Lâmia... Devam etsene...”

“Bak hâlâ sesin titriyor... Daha maceran bitmedi!..”

“Lâmia nereye? Bu akşam gitme ne olur?”

“Olamaz Belkısçıgım... Vedat Naci bu gece bizde misafir kalacakmış... Nedim’le beraber biraz dolaşacaklardı... Belki şimdi beni bekliyor...”

Belkıs sesini çıkarmadı. Akşamın koyulaşan gölgeleri genç kızın sara-ran simasını sakladı...

Harun Mecdi Bey bu seferki çay ziyafetini “Belvü” gazinosunda tertip etmişti. Yazın ilk sıcak günlerinden biriydi. Güzel mavi Marmara’nın bu şirin kıyısında toplanan gençlerin bir kısmı, zarif mayolarla suların serinliğinde şakalaşıyorlar, bir kısmı da gazinonun şurasında burasında laubali kır kıyafetleriyle beş çayını içmekte idiler. Genç Mısırlı davetlileri arasında, sahilin en sevimli bir yerinde hazırlanan çay masasının zenginliği ile, bütün gazino halkının nazar-ı dikkatini celp etmişti.

Adnan Bey ailesini yakından ve uzaktan tanıyanlar, aralarına karışan bu yeni simalara tasviri birer hüviyet ve münasebet vererek kulaktan kulağa gelen dedikoduların muammasını halletmeye çalışıyordu.

Son günlerde Belkıs’ın bulunduğu kalabalık yerlerde etrafını saran bu alaka gün geçtikçe kuvvetleniyor ve dedikodu sahasını genişletiyordu. Hak-kında iyi mi söylüyorlardı, fena mı, Belkıs bunun pek farkında olamıyordu. Bazen gözlerde okuduğu manaları, kulaklarına çarpan fiskosları lehinde tef-sir ederek şımarıyor, sunileşiyor; bazen bu sözlerde, bu gizli gözlerde ince bir istihza sezer gibi olarak damarları derin sızılarla kanıyordu. Vehimleri onu boğacak kadar çoğaldığı zamanlar, herkesin kendi hezimetini, yüz bulmamış arzuları ile eğlendiğini, güzelliğini istihfaf ettiğini zannediyordu.

Bugün gene nişanlısının yanı başında kalbini müphem bir ıstırap ke-miriyordu. Bu esnada içlerinden biri,

“Henüz tamam değiliz, içimizde iki kişi eksik,” dedi.

Bir başkası sahile yaklaşan bir sandalı işaret ederek:

“İşte tamamlandık!” diye cevap verdi ve “Vedat Naci ile Lâmia Hanım geldiler...”

Belkis tabii görünmeye çalıştığı halde, gözlerinin akına kadar hücum eden iç sıkıntısının kızıl alevini saklayamadı.

Onları bir arada görünce kalbinden ince bir şey koptu ve bütün vücuduna amansız bir zehir yayılmış gibi kıvrandı. Deminden beri kalbini kemiren müphem ıstırabın açık manası ile karşı karşıya kalmıştı. Zaten bu fena şüphe yalnız bugünün mahsulü değildi. Kaç günlerdir içinde ince, siyah bir yılan yavrusu kıvrımlanmıştı.

Belkis Lâmia'nın gözlerinde şimdiye kadar hiç böyle bir ışıgın parıldadığını hatırlamıyordu. Eski arkadaşına karşı bütün hislerini donduran bir soğukluk duydu. Vedat Naci'nin, yanında yürüdüğü genç ve şuh kadının omzundan sarkan eşarbi öyle candan bir düzeltişi vardı ki!..

Bir aralık Lâmia yanından ayrılmayan Vedat Naci'ye eğildi:

“Dikkat ediyor musunuz? Zavallı Belkis'in halinde ne acıklı bir zaiflik var!..”

“Evet farkındayım...”

“Fakat siz daha evvel Belkis'i tanımış olsaydınız, bu farkı daha açık görecektiniz. Belkis birkaç aylar evveli büsbütün başka bir kızdı... Güzelliğinin rengi, manası bile değişti.”

“Ne yazık!..”

Genç adamın gözleri gayri iradi ve seri initaflarla [dönüşlerle] Belkis'in üzerinde tevakkuf etmeden [durmadan] dolaşıyordu. Titrek bir ılık parçası gibi...

Belkis bu fısıltıların, bu gülüşlerin, bu kaçamak bakışların hiçbirini kaçırmıyordu. Artık içindeki siyah yılan yavrusu kalbini ısırmaya başlamıştı. Ümit edilmez bir hıyanet darbesi yemiş gibi başı dönüyordu. İşte hâlâ Vedat Naci Lâmia'nın omzuna dayanırcasına sokulmuş, ona bir hikâye, gülünç bir hikâye anlatıyordu. Hiç şüphesiz o gece onu nasıl reddettiğini, ayaklarının altında hiçkırıldığını kim bilir kaçınıcı defa tekrar ediyordu... Lâmia da, Belkis'in samimi çocukluk arkadaşı da bunları zevkle, lezzetle dinliyordu...

Davetlilerin hepsine garip bir neşesizlik sirayet etmişti. Ümit ettikleri gibi eğlenemiyorlardı. Harun Mecdi Bey,

“Yaz günleri çay toplanışları o kadar zevkli olmuyor,” dedi. “Bu daha ziyade kışa mahsus bir eğlencedir. Şimdiden sonra bu âlemleri kış günlerine bırakalım da kendimize başka türlü toplanma vesileleri bulalım.”

Biri: “Mesela bir kotra âlemi!..”

Diğeri: “Hayır... Hayır Polenezköyü’ne kadar gidelim... Orada bir hafta tatlı bir köy hayatı yaşamış oluruz...”

Harun Mecdi Bey hatırına yeni gelen bir fikri ortaya attı:

“Ne dersiniz Belkıs Hanım? Ta Yakacık’a kadar bir at gezintisi hepsine müreccah değil mi?... Bu hafta içinde bir sabah, gün doğarken serinlikte kalkarız...”

“Ya atları nereden bulacağız?..” diye Harun Mecdi’nin sözünü kestiler. Zengin adam omuz silkti:

“Sipahi Ocağı’nda beni seven dostlarım var... Bize en güzel binek atlarını vereceklerine eminim” dedi.

Harun Mecdi Bey yaz mevsimi için “Belvü” otelinde bir daire kiralamıştı. Bu yakınlık aralarındaki ahabplığın ilerlemesinde çok mühim bir amil oldu. Her akşamüstü, bazen sabahları ya Adnan Bey’in bahçesinde yahut “Belvü” gazinosunda birleşiyorlar, sandallara biniyorlar, denize giriyorlardı. Bu toplanmalar Adnan Bey’in sakın ve durgun hayatında bir dağdağa olmuş, bilhassa bütçesini adamakıllı sarsmıştı... Belkıs kendi kendine kalmaktan, Nedim Münir’le baş başa bulunup mustarip olmaktan kurtuluyordu. Babasının hususiyetleriyle yakından alakadar olmaktan çekiniyordu.

Atlarla yapılan Yakacık tenezzühünde [gezisinde] gene bütün davetliler Belkıs’a bir kere daha hayran oldular. Genç kıza binicilik çok yakışıyordu. Mahareti de şayan-ı dikkatti. Tenezzühe iştirak eden hanımlar eski amazon kıyafetini tercih etmişlerdi. Lâmia da onların arasında idi. Atlara yan eğerlerle binmişlerdi. İçlerinde yalnız Belkıs modern bir binici kostümü giymişti. Açık gri külot, aynı renkte sımsıkı bir jaket, sarı meşin çizmeler, genç kızın uzun ve narin endamını, bütün

ince ve müstesna zarafetiyle meydana çıkarmıştı. Vedat Naci, Harun Mecdi'nin dik ve çevik duruşları yanında kendini biraz hımbıl ve melekesez buluyordu. Belkıs'la Harun Mecdi bütün kabile içinde birinciliği kazanmışlardı. O gün her zamandan ziyade eğlendiler. Ufak tefek avlar da yaptılar. Gene Belkıs hepsinden çok muvaffak olmuştu. Vurduğu kuşlardan en güzelinin kanadından bir parçasını genç kızın gri şapkasının arkasına ilıştirdiler. Avdette bahçe kapısının önüne herkes-ten evvel yetişen Harun Mecdi Belkıs'ın ayağını avucuna bastırarak ye-re indirdi.

Nedim Münir sômeſtr tatilini Kızıltoprak'ta geçirdikten sonra Paris'e avdet edeli bir hafta olmuştu... Nedim Münir'in avdetine kadar hemen bütün günleri gürültü, davet, ziyafet, eğlence ve tenezzüh içinde geçtiği için iki nişanlı aralarında kırılan bağın acısını pek duymamışlardı. Nedim Münir rıhtımdan vapura bininceye kadar gene bu neşeli kafilenin arasın-da kalmıştı. Genç doktoru teşyi ettikten sonra dostlar birbirinden ayrılır gibi olmuşlardı...

Harun Mecdi Bey Nedim Münir'in avdetinden evvel Beyoğlu'na dön-müştü. Ancak bir iki defa Belkıs'ın ziyaretine gelmişti. Vedat Naci bir haf-tadan beri hiç görünmemişti. Lâmia da bir iki defa şöyle gelişiğüzel uğra-mış ve bir bahane ile savuşmuştu.

Belkıs birdenbire yalnız kaldığı için çok sıkılıyordu. Babası da artık ihtiyarlığın ani zaafına uğramış bir haldeydi. Ekseri, günlerini derin derin düşünerek bahçenin bir köşesinde geçiriyordu. Ziver Paşa köşke uğramaz olmuştu. Nedim Münir'in annesi ise artık Belkıs'ı hiç çağırılmıyordu. Genç kız yalnızlığın melaline düşmüştü.

Bazen Lâmia'ya koşmak, ona kalbindeki şüpheleri açmak, tatmin edil-mek istiyordu. Buna da muktedir olamıyordu. Yeni yeni şüpheler her gün başka bir eza ile kalbini kemiriyordu. Kendi muhitinden ayağını kesen Vedat Naci'nin Lâmia'nın etrafında dolaştığına hükmediyor, artık arala-rında kendi mevcudiyetini istemedikleri fikrine saplanıp kalıyordu... Bu son hadise, ona hepsinden ağır ve müziç bir ısırap olmuştu. Lâmia'nın

arkadaşlığından mahrum olmanın ne tahammül edilmez bir azap olduğunu anlıyordu. Hem senelerce devam eden sıkı ve sevimli bir dostluk itimadından sonra aralarının bu tarzda açılması kalbini bambaşka bir duygu ile ürpertiyordu. Hayat her cepheden tahripkârdı. Günler de yavaş yavaş sonbaharın hicranlı ve gamlı havasına sarıldıkça, gönüllerdeki elemeler büsbütün derinleşiyordu. Belkıs, bir matem çerçevesi gibi etrafını ihata eden gönül kırgınlıklarının belli başlı sebebini, hep Vedat Naci'nin muammasını bir türlü keşfedemediği o garip huşunetinde buldukça, içine sinen tevekkül bir hamlede parçalıyor, tekrar hislerinin yıpratıcı ezaları arasında didiklenip duruyordu.

Halbuki aldaniyordu. Belkıs, hakikati göremeyecek kadar bulutlanan gözlerinin galat görüşlerine aldaniyordu. Lâmia ondan bir aşk ve sevda kapisine kapılarak kaçmıyordu. Vedat Naci ile aralarındaki münasebet ne artmış, ne eksilmiş, ne de şekil değiştirmişti.

Vedat Naci bu bir hafta içinde Lâmia'yı gizli gizli ziyaret etmişti. Filvaki, bir iki defa sevkıtabiye benzeyen garip bir saikle, gizli gizli Kızıltoprak'a gelmişti. Bir defasında mukabil cihetten gelen trene atlayarak sanki görölmekten korkan bir mücrim gibi hemen kaçıp İstanbul'a dönmüştü.

Bir defasında, heyecanına biraz daha hâkim olarak istasyonun arkasındaki akasyalı küçük kahvede bir kahve içebilmişti. Bu gizli ziyaretler genç adamın kalbini isimsiz bir hisle gıcıkliyordu. O gün ta köşede, bir ağacın gölgesinde saklanarak kahvesini içerken tamiri muhal bir hata işlemesine ramak kalmıştı. Tatlı tatlı düşünerek, fakat ne düşündüğünü bilmeyerek, hayatında ilk şairane dalgınlıkla benliğinin uyduğu bir zamanda, arka taraftaki bostanın eğri yokuşundan Belkıs'ın mahzun ve füturlu bir mecalsizlikle indiğini görünce, koşup arkasından seslenmek için yorucu bir gayret sarf ettiği, kalbinin şiddetle çarpmasından belli olmuştu. Gördüğü kadınların en güzelini, kalbinin neresinden doğduğunu bilmediği bir fedakârlıkla ebediyen kaybettiğini düşündükçe, bir aşk kahramanı gibi alevleniyor... onun genç, bakir çehresinde derinleşen kalp izle-

rini sezdikçe, rakik ve sevdavi bir hüzünle yüreği eziliyordu. Hayalinde gizli ve içli bir gönül macerası yaratacak kadar hassas bir genç olmuştu.

Pek yakından geçtiği halde mevcudiyetini fark edemeyen Belkıs, süz-gün edası ile gözlerinin önünden kaybolduktan iki dakika sonra gelen trene atlayarak تنها bir kompartımanda yalnız kalışı ne ince, ne nefis bir şiirdi!.. Artık barlarda, çalgılı kahvelerde maddi kadınlarla düşüp kalkmak onu mesut edemiyordu. Serseri hayattan hiç zevk alamaz olmuştu. Kalbine hitap eden iki güzel gözün sahibini arıyordu.

Galiba, her gencin kalbinde bir kere olsun esen büyük rüzgâr Vedat Naci'nin de nihayet kalbinde esmeye başlamıştı... Sevildiğini bilerek sevmek ne harikulade, ne emsalsiz bir zevkti. Acaba Belkıs kendisini nedamet etmiş bir halde bekliyor muydu?

Böyle bir sürprizden sonra ne kadar derin bir saadete kavuşmak mümkündü... Fakat heyhat!.. İşte her aşk hikâyesini macera haline getiren ve erişilmez bir ideal alevi ile tutuşturan mâniaların en büyüğünü kendi dili, kendi eliyle üretmişti. Şimdi artık her ne pahasına olursa olsun, mutavaat [itaat] lazımdı. Asla namert olmayacaktı!.. Kalbi eriyecek, ısırap çekecek, fakat hiçbir zaman Nedim Münir'in yanında yüzü kızarmayacaktı!..

Vedat Naci'nin hercai hayatında bu ne müthiş bir tahavvül!

Belkıs da artık kinlerini unuttur gibi olmuştu. İçinde yalnız bir iştiyakın, delice bir arzusun ateşi yanıyordu. Vedat Naci'yi görmek... Bir lahza olsun tesadüf etmek... İzzetinefsinin, gururunun sesine bile kulak asmaz olmuştu. Birkaç defalar Lâmia'nın evine gitmiş, onu yalvararak evine getirmiş, Vedat Naci'den haber alabilmek için gözlerinin içine bakmıştı. Lâmia da inat eder gibi hiç oralı olmamıştı. Tam sevda bahsi açılacağı bir anda mevzuu değiştirerek Belkıs'ın ağzını kapatmıştı.

Belkıs bir gün hiçbir sebep yokken Beyoğlu'na kadar serseri bir gezinti yaptı... Hava epeyce soğuktu... Fakat güneş vardı. Küçük bahanelerle dükkândan dükkâna dolaşıyordu. Gözleri hep caddede birini araştırdığı için ne aldığını, ne yaptığını bilmiyordu. Büyük bir mağazanın vitrininde

gördüğü bir kravatı babası için satın almak istedi. Kravatı aldı, parasını vezneye verirken arkasından bir ses,

“Belkıs Hanım!” diye seslenince genç kız titreyerek döndü. Harun Mecdi ile karşılaştılar... Mısırlı dostu ona şikâyet ediyordu:

“Beni bir kere olsun aramadınız... Ne kadar mahzun oldum bilseniz?..”

“Siz de bizi aramadınız.”

“Ben ani bir seyahatle on beş gündür İstanbul’da değildim... Avdetim-de sıkı sıkı sordum. Küçük bir tezkere, ufak bir haberiniz beni ne kadar mesut edecekti!..”

“Doğrusunu isterseniz bizi kendinize o kadar çok alıştırdınız ki, ben de sizin tarafınızdan aranılmayı özledim...”

Harun Mecdi Bey’i mesut etmek için bu sözler kâfiydi. Şık ve centilmen Mısırlı bol tebessümlerle beyaz dişlerini göstermeye başlamıştı. Rica etti:

“Bana kabahatimi unutturmak lütfunda bulunur musunuz?.. Bakınız üşümüşsünüz. Beraber otele kadar gidelim... Bir çay içiniz...”

Belkis tereddüt etmedi. Beraber mağazadan çıkarlarken Harun Mecdi Belkis’in elindeki küçük paketleri aldı. Tokatlıyan çok yakındı, hemen girdiler.

Belkis salonda, caddeyi gören pencerelere yakın oturmayı tercih etti. Yumuşak koltuğa gömülünce pek çok yorulmuş olduğunu anladı. Bol ışıklı ılık havayı en ince hücreleriyle içerek hayatın tatlı zevkini duyuyordu.

Oh! Yaşamak böyle refah, tantana, ılık ve keyif içinde yapılan hareketlerden ibaret olursa ne derece tatlıydı. Kim bilir bu gördüğü, bu şimdi içinde yaşayarak bir lahza kendini unuttuğu ziyadar âlemin fevkinde daha ne mutantan, ne cazip, ne zevk ve saadet membaı hayat sahneleri vardı!..

Keşke bütün ömrü böyle gamsız ve müreffeh bir hayat çerçevesi içinde geçseydi!.. Belki gönül azaplarını da unutabilecekti.

Belkis birdenbire oturduğu yerde sendeledi!.. Gözlerine inanamayacağı geldi... Caddeden Vedat Naci geçmişti!.. Herhalde bu bir hayal değildi. Sanki muhayyirü’l-ukul [akıllara durgunluk veren] bir hadise karşısında kalmış gibi vecit içinde donakalmıştı. Fakat Vedat Naci bir selam bile vermeden geçmişti. Görmemiş olmasına imkân yoktu.

Çünkü gözlerinin birbirine iliştiğini pekâlâ hatırlıyordu, işte bir muamma daha!..

Vedat Naci elbette Belkıs'ı görmüştü. Fakat onu tek başına Harun Mecdi ile beraber görmek genç adamı şiddetle sarsmış, müthiş bir sukutuha-yale uğratmıştı. Demek onun hakkında beslediği temiz ve nezih kanaatler birer vehimden başka bir şey değildi!.. Kendisine temayül gösteren zengin bir gencin, baş başa randevularını kabul edecek hafifmeşrep, havai ve hercai bir kızdı!..

Kendisine gösterdiği meyil de muvakkat, sathi bir hevesten başka ne olabilirdi?.. Halbuki onun bu hareketine yavaş yavaş ne kadar şairane manalar vermeye başlamıştı! Ne yazık! Ne yazık!.. Ne yazık!..

Vedat Naci bu tesadüfle çok ezilmişti... Adımları vücudunu gayri iradi Köprü'ye doğru sürüklediler. Gönlünde derin bir teselli ihtiyacı vardı. Lâmia'ya gidecek, Belkıs'ın etrafında dolaşan tehlikeleri onun yardımı ile uzaklaştırmak için tedbirler alacaktı. Bu suretle hem Belkıs'ı kurtaracak, hem de Nedim Münir'e vaat ettiği dostluğu ifa etmiş olacaktı.

Beşi on geçte vapuruna atladı.

Altıya çeyrek kala vapurunda da Belkıs, aynı ihtiyaçla Lâmia'ya gidiyordu. O da teselliye muhtaçtı. Vedat Naci'nin kayıtsızlıktan ziyade nefrete benzeyen son hareketini kendi kendine izahtan âcizdi. Candan bir arkadaşın yardımına muhtaçtı. Muamma ehemmiyetli idi!.. Artık her şeyi itiraf edecekti. Kendisinden şüphe ettiğini bile saklamayacaktı. Eğer bu şüphesi hakikatse bile, eski arkadaşından sevgisini geri isteyecekti. O kadar bunalmıştı artık!.. Gözleri hiçbir şey görmeyecek kadar dumanlıydı. Kalbindeki his, bütün istihalesini geçirdikten sonra nihayet marazi bir afet olmuştu...

Belkıs, Lâmia'nın bahçesine girdiği zaman iyiden iyi akşam karanlığı basmıştı. Sessiz adımlarla köşke doğru ilerledi. Kapıyı çalmak için aşagıda, bahçe üzerindeki salonun pencereleri önünden geçerken birdenbire ayakları felce uğradı! En korkunç bir manzara karşısında kalmış gibi dizleri titremeye başladı!.. Vedat Naci orada idi!.. Hem ne vaziyette... Lâ-

mia ile yan yana bir kanepede oturuyorlar. Genç kızın elini ellerinin arasına almış, derin derin bir şeyler anlatıyor. Hayal, vehim, şüphe ümitleri bu acı hakikat karşısında tamamen silindiler...

Belkis bir hırsız gibi pencerenin kenarlarına sinerek uguldayan kulaklarını içerdeki seslere veriyordu. Fakat ne mümkün!.. O kadar candan o kadar kalpten konuşuyorlardı ki... Hem işitmeye hacet var mıydı? Manzara, kulağın şahadetine ihtiyaç hissettirmeyecek derecede beligdi [açıktı]...

Uykuda yürüyen bir hasta gibi karanlıklara dalarak kayboldu.

Belkis yeni bir havadisin sarsıntısına tutuldu. Güzellik müsabakası ilan edilmişti. Hem bu sene müsabaka erken başlayacak ve erken bitecekti. Uzun bir seyahat mukarrerdi. Havadisi gördüğü dakikada bu sefer tereddütsüz kararını verdi. Girecekti. Hiçbir mâni dinlemeyecek, müsabakaya girecekti, intikam alacaktı... Muhayyel saadetini erişecekti. Bütün gururları çiğneyecek, mağrurları ayaklarına düşürecekti. Nihayet... Oh!.. Geniş ve mesut bir nefes almak müyesser olacaktı...

Gün geçtikçe, o manzara gözünün önüne geldikçe Lâmia'dan buz gibi soğuyordu. Artık danışacak hiçbir dostu yoktu. Lâmia'ya bu kararından asla bahsetmedi. Keşke hiç gelmese, hiç görünmese ne iyi hareket etmiş olacaktı... Bazen, "Acaba aldanyor muyum?.." diye kendi kendinden soruyordu.

Belkis her sabah derin bir alaka ile (Gün Aydın) gazetesinde müsabaka ilanına d alıyor, önünde uçsuz bucaksız bir hayal âlemi uzanıyor. Serapa [baştanbaş] ihtiras kesilmişti... Yalnız bir muhitin güzellik kraliçeliği, nazarında pek ehemmiyetsiz ve küçük kalıyordu. Hatta Avrupa güzellik kraliçeliği bile aç ruhunu tatmin edemeyecekti!.. Daha muazzam, daha muhteşem bir muvaffakiyet tahayyül ediyordu. Bütün vücudunu kaplayan bu yakıcı ihtiras buhranları içinde, bir saniye müthiş bir tasavvur, gözlerinin önünde karanlık korkunç ve sonsuz bir uçurum derinleştiriyor ve akur bir savletle mevcudiyetini derin gayesine doğru çekip sürüklüyordu. Ya muvaffak olmazsa?.. Ya hiç, hiç muvaffak olmazsa!.. Bu karanlık ve korkunç krizden sonra her tarafı kı-

nılmış, ezilmiş solgun ve müthiş bir hummadan uyanmış gibi titreyerek kendine geliyordu. Kendine gelir gelmez sendeleyerek aynanın önüne koşuyor, korkak ve çekingen gözlerle yüzünü, yüzünün her noktasını ayrı ayrı tetkik ediyordu. Fakat ne tuhaf! Bütün gayretine rağmen sanki gözlerine titreye titreye inen mevhum bir perde, yavaş yavaş etrafını karartıyor, aynada hiçbir şey göremez bir hale geliyordu. Silkinerek ameliyeyi tekrarlıyor, gene aynı hal!.. Bir defa daha... Fakat hiçbir defasında içinden gelen o kudretli itimatla aynadan ayrıldığı vaki olmuyordu!..

“Gün Aydın” gazetesinin müsabaka heyeti bir gün Belkıs’ı hatırlamış, sütunlarında beş on satır geçen bir kısmı, geçen senenin mağrur ve müstağni [uzak duran] güzeline tahsis etmişti. Bir de küçük bir resmini koymuşlardı. Belkıs bogucu bir heyecanla bu satırları, bu resmi gördüğü zaman manevi kuvveti yerine gelir gibi olmuştu. O gün çok neşeli, çok mutmaindi [içi rahattı], hatta gayri tabii bir halde...

Vedat Naci de gazetesinde bu kısmı görünce şaşırdı. Acaba bu Belkıs tarafından mı tahrik edilmişti?.. Artık dayanamadı. Vapura koştu...

Vedat Naci akşama doğru Kızıltoprak’a gelmişti. Belkıs’la salonda karşılaşınca ikisi de heyecanını saklayamayacak bir coşkunkluk içinde idiler... Belkıs muvaffakiyetinin şimdiden başladığına memnun olmuştu.

Vedat Naci aylardan beri özlediği bu güzel vücutla baş başa kalmanın mühlik neticesinden korkmaya başlamıştı. Tehlikeli bir oyuna atıldığını hissediyordu. Bütün cehtlerine rağmen, metanetinin son noktasında çırpınıyor, kalbi her şeyi itiraf edecek bir zaafın içinde eziliyordu... Günlerden beri çektiği, gizli ve ince ısıraplar, genç adamın sehhar [büyüleyici] gözlerinde belig bir mana ile derinleşiyordu.

Belkıs, bütün mevcudiyetini istila etmiş olan başka bir emelin kuvvetli tahakkümüne rağmen, Vedat Naci’nin mağlup, meftun ve heyecanlı sükûtunu emsalsiz bir hazla kavırıyordu. Muzafferiyetin verdiği bir kuvvetle, genç adamı tam bir zaafa sürüklemek için bütün kadınlık hünerleriyle hareket ediyor-

du... Ah!.. Bu muannit [inatçı], müstağni ve mağrur genci bir kere istediği gibi görmeye muvaffak olsaydı, büyük zaferin müjdesini almış olacaktı...

Vedat Naci'nin dumanlı gözlerine, karşısındaki duvardan bakan Nedim Münir'in hayali ne müthişti! Ona sanki "Sefil!.. Namert!.. Yalancı!.." diye haykırıyordu...

Bir zaman geldi ki artık gözleri büsbütün görmez, kulakları o manevi itapları [azarları] da işitmez bir hale geldi... Sözde konuşuyorlardı. Güzellik müsabakasından bahsediyorlar, güzellerden söz açıyorlar, Belkıs'ın kararından neticeler çıkarıyorlardı. Sesleri bir rüyada konuşan seslere benziyor, hareketleri kâbusu andırıyordu.

Bir ses, çok cevval bir ses onları baygınlıktan ayılttı. Lâmia'nın temiz ve berrak sesi... Vedat Naci kendisini tehlikeden, uçurumdan kurtaran bu genç kadın içeri girince, bir halaskâra koşar gibi ona koştu ve minnete benzeyen bir hisle elini öptü.

Belkıs'ın başından aşağı kaynar sular dökülüyordu. Baştan başa kıpkızıl tehevvr kesilmişti.

Lâmia her şeyden bihaber, sordu:

"Belkıs müsabakaya giriyor musun?.. Bugün İstanbul'a geçmiştim... Gazeteyi geç vakit okudum... Sana ait tarafı görünce ne kadar acele ettiğimi tasavvur edemezsin."

Belkıs bu tabii sözlerin içinde birer gizli mana seziyordu. Rakibesini ta can evinden vurmaya azmetmişti. Kuvvetlendirmeye çalıştığı titrek ve hırçın sesiyle:

"Evet, müsabakaya gireceğim... Kazanacağıma eminim..."

Lâmia, Belkıs'ın sesinden ürker gibi oldu. Omuzlarını silkerek cevap verdi:

"Olabilir... İnşallah... Çok temenni ederim..."

Belkıs artık kendini zapt edemiyordu:

"Ne? Lâmia buna sen pek inanmıyorsun galiba!.. Kazanacağıma itimat etmiyorsun... Fakat göreceksin... Düşmanlarım nasıl çıldıracaklar!.."

Lâmia güldü:

"Düşmanların mı?! Hangi muhayyel tipler bunlar?.."

“Muhayyel değil... Maskeli tipler!”

Lâmîa bu sefer büsbütün şaşalamıştı:

“Belkıs!.. Sevgili kardeşim!.. Sana her zaman rica ediyorum... Ne olur... Eski arkadaşının sözlerine biraz kulak ver... heyecana kapılma!.. Kendine hâkim ol.”

“Of!.. rica ederim!.. Ben de sana son defa söylüyorum... Ukalılığı bırak artık... Hiç tahammülüm yok...”

Sonra arkasını dönerek Vedat Naci ile konuşmaya başladı:

“Vedat Bey bu işi tamamen size tevdi ediyorum... Yarın müsabaka heyetini kararından haberdar ediniz... Fakat meseleyi gizli tutmalarını istiyorum... Müsabaka gecesi birdenbire duyulsun... Zaten iki gün kaldı...”

Lâmîa, Belkıs'ın sesindeki hakareten çok muğberdi. Vedat Naci de donmuş kalmıştı. Kekeleyerek Belkıs'a cevap verirken ayağa kalktı:

“Hepsini, söylediklerinizin hepsini yapmaya çalışacağım Belkıs Hanım... Sekiz trenine yetişmek istiyorum... Pek çok işim var...”

Lâmîa da kalktı:

“Ben de gidiyorum; istasyona kadar beraber gideriz...”

“Ben sizi evinize kadar götürüyüm... Kadıköy'ünden İstanbul'a dönerim.”

“Hayır, buna hiç lüzum yok. Ben araba ile gideceğim.”

“O halde sizi arabaya bindirir, trene yetişebilirim...”

Vedat Naci Belkıs'a dönerek:

“Siz de gelmez misiniz? Biraz hava almış olursunuz.”

Lâmîa, Vedat Naci'ye bakıyordu. Belkıs bu nazarların karşısında Vedat Naci'nin sesi sönüyor, teklifini yarım ağızla, baştan savarcasına yapıyor zannetti:

“Hayır!.. Ben gelmeyeceğim.”

Ötekiler çıktılar. Vedat Naci Lâmiâ'nın koluna girmişti... Fenerin donuk ziyasında onları tarassut eden [gözetleyen] Belkıs artık tahammülünün son haddini aştı. Çıldırmıştı! Onu aldatıyorlardı. Onunla eğleniyorlardı... Artık nazarında ne güzellik, ne müsabaka... hiç... hiçbir emel kalmamıştı... Yalnız, yalnız intikam! Bir şimşek gibi odasına koştu. Her zaman maharetle nişan aldığı küçük rovelverini çekmecedan çıkardı. Sırtı-

na kalın bir palto geçirdi, gene yıldırım gibi merdivenlere saldırdı... Kapıdan çıkarken iki kuvvetli el onu sımsıkı yakalamıştı. Şiddetle silkindi, kurtulamadı... Döndü, babası ile karşılaştı! Adnan Bey şimdiye kadar hiç göstermediği dehşetli bir huşunet içindeydi:

“Nereye Belkis?..” diye gürledi. “Bu ne telaş!..”

“Bırak baba... Beni bırak!..”

Adnan Bey daha sıkı kavrayarak haykırdı:

“Hayır! hayır!.. Hiçbir yere gidemeyeceksin! Sana emrediyorum! Anlıyor musun Belkis?.. Sana ilk ve son defa...”

“Baba bırak beni...”

“Emrediyorum... Çılgınlıklar yetişir artık!..”

“Baba!.. Beni en affolunmaz bir çılgınlığa mecbur etme!”

“Vay beni tehdit ha!..”

“Baba! Bırak beni diyorum sana! Bırak beni!..”

“Bir yere kıpırdayamazsın! Nişanlına da yazdım... gelecek... Güzellik müsabakasını da, her şeyi de unut artık. Seni böyle başıboş bırakmakla ne budalaca hareket ettiğimi şimdi anlıyorum.”

“Baba mantık dinleyecek gibi değilim!..”

Belkis şiddetle silkindi. Fakat Adnan Bey'in eli iradenin, sevginin zapt edemediği bir huşunetle Belkis'in yüzünde şakladı!.. Zavallı ihtiyar baba bu mecnun hareketinden sonra bir tarafa yıkıldı. Belkis yıldırım gibi dışarı fırladı...

Yüzünde yanan alev, kalbinde yanan alevin yanında hiçbir acı hissettirmiyordu. Koşuyordu.

Istasyondan geçti. Etrafta kimseler yoktu... Arka tarafa saptı, bostan zifiri bir karanlık içinde korkunç bir uçuruma benziyordu... Yokuştan alışıktaki adımlarla kaydı. Aynı süratle bostanı geçti... Bütün köy gayri meskûn vahşi bir diyara benziyordu... Etrafta çıt yoktu. Ayakları onu gayri iradi sürükliyordu. Üç dört ay evvel Vedat Naci'den o feci hakareti gördükten sonra, altında huçkardığı ağaca yaklaşmıştı. Burada ne işi vardı?. Hiçbir şey bilmiyordu! Bir iki adım attıktan sonra durakladı!.. Aldanmıyordu... Ağacın altında gölgeler kıpırdanıyor! Bir pars gibi yerde sürünerek ta yakınlarına sindi, titreyen eli cebinin içinde küçük rovelverin kabzasını sıkıyordu.

Manzara hakikaten baş döndürücü idi!.. Aynı yerde, aynı ağacın altında, Vedat Naci, aynı sahneyi tekrarlıyordu... Yalnız deniz ışıklı değildi... Gökte ay yoktu... Kuşlar ötmüyordu. Vedat Naci'nin kolları arasındaki Belkis değildi... Sahnenin sonu da değişti! İki gencin dudakları birleşti. Uzun bir zaman... Sonra Lâmia genç adamın kollarından sıyrıldı, küçük bir sandala atlayarak uzaklaştı... Ne müthiş rüya!..

Vedat Naci izah edilemez bir arzusun heyecanına kapıldıktan sonra kendine gelmişti. Bu yaşadığı muamma, bu yaptığı ani ve esrarlı hareket ne idi?! Sendeleyerek geri döndü ve bir cisimle çarpıştı... O anda bir taraka patladı! Kolunun arasından sıcak ve seri bir ok geçti, rovelverden çıkan ziya Belkis'in solgun yüzünü aydınlatmıştı... Vedat Naci genç kızın ayaklarına düşerek mırıldandı:

"Belkis!.. Seni seviyorum Belkisçığım!.."

Belkis hayretle, sevinçle yere eğildi... Vedat Naci vurulmamıştı!..

Bütün faciayı birdenbire unuttu, kendini genç adamın kollarının arasına teslim ederken uzaktan, ta uzaklardan ayak sesleri işittiler. Vedat Naci tehlikeyi kavradı, hemen ayağa kalkarak hâlâ Belkis'in elinde tüten rovelveri kaptı ve:

"Kaç Belkis! Bizi beraber görmesinler... Ben nasıl olsa işin içinden sıyrılırım... Sonra konuşuruz."

Belkis'i ayak seslerinin geldiği mukabil cihete doğru itti...

Genç kız, karanlıklar içinde yapayalnız kalmıştı. Fakat artık şuuruna malikti, buhran geçmişti. Hızlı hızlı yürüyerek evinin kapısına kadar geldi. Bir türlü içeri girecek kuvveti kendinde bulamıyordu. Gene ruhu tezatlı hislerle çarpıyordu. Kulaklarında hâlâ tatlı bir ses:

"Seviyorum... Seni seviyorum!.." diye tekrarlıyor, ona harikulade bir saadet veriyordu.

Vücudu derin bir yorgunluk içinde idi. Odasına kavuşmak, rahat döşegine gömülmek ihtiyacını duyuyordu. Fakat artık bu ev ve babası! Babasından gördüğü büyük hakaret şimdi bütün acısı ile kalbinde ayaklanmıştı. Artık bu eve bir daha girmeyecekti!.. Ne yapacaktı?.. Nereye gide-

cekti? Nasıl yaşayacaktı?.. Kendine güvenecek nesi vardı?..

Ağlayacak, hıçkırarak gibi oluyordu. Tam bir aciz içinde kalmıştı. Anlıyordu ki ata binmesine, erkeklerle beraber yüzme yarışlarına girişmesine, hatta rovelver kullanmasına rağmen hâlâ bir erkek cesaretini iktisap edememişti. Tokat yiyen bir erkek, hiç şüphesiz kovulduğu kapının önünde böyle âciz bir ürkeklikle inleyemezdi. Belkıs himayeye muhtaçtı... Uzaktan gelen bir çığlık onu kendine getirdi. Bu, Haydarpaşa'ya giden son trenin düdüğü idi. Dimagında ani bir fikir ışıldadı, istasyona koştu, tren de tam zamanında gelmişti...

Harun Mecdi Bey aynanın karşısında pijamasının düğmelerini iliklerken dairesinin kapısı çalındı. Bir iki saniye sonra odasının kapısı açıldı. Zengin Mısırlı gözlerine inanamıyordu! Belkıs, biraz perişan kıyafetiyle, güzel gözleri pek korkunç bir tehlikeden kaçanlara mahsus bir hirasla tekerlenmiş, kapının önünde dimdik duruyordu!.. Bu ne sürprizdi! Harun Mecdi genç kıza koşarken birdenbire vaziyetin fevkaladeligini kavramıştı. Onu ellerinden şefkatle tuttu ve geniş bir kanepeye ihtimamla oturttu. Yumuşak bir sesle, kızı ürkütmekten korkarak soruyordu:

“Ne oldunuz?.. Neniz var? Ne kadar sararmışsınız!..”

Belkıs bitkin bir halde idi. Titreyen dudakları ile cevap veremiyordu. Gözlerini kapadı.

Harun Mecdi kanepenin önündeki tabureye oturmuştu. Belkıs'ın balmumu gibi sararmış ellerini avucunun içine aldı, onları okşaya okşaya ısıtmaya çalışırken, hafif hafif konuşmaya başladı:

“Heyecanlanmayınız... Burası sizin eviniz... Emniyette olduğunuza itimat ederek rahatlanınız yavrum...”

Belkıs bir rüyadan uyanır gibi gözlerini yarı açtı, karşısında kıbar ve munis bir tebessümle kendisine bakan genç Mısırlının parlak gözlerine baktı.

Harun Mecdi yavaşça kalktı, küçük dolaptan bir kadeh konyak çıkararak Belkıs'ın hâlâ titreyen dudaklarına yaklaştırdı:

“İçiniz, bir yudum içiniz; şimdi kendinize gelirsiniz...”

Bir dakika sonra Belkis gözlerini tamamen açtı, yanakları hafifçe pembeleşmişti. Gözbebeklerinde kızıl bir kıvılcım parlıyordu. Harun Mecdi gülümseyerek:

“Oh! Ne saadet... Kendinize geldiniz değil mi?.. Bilseniz... Ne kadar, ne kadar memnunum! Ümit edilmez vakalar ne şiiirlidir, ne hoştur...”

Rica ederim Belkis Hanım!.. Siz de gülünüz artık, bu güzel macerayı izam etmeyiniz... Hayat böyle heyecanlı hadiselerle tatlılaşır.”

Belkis biraz müsterih idi... İlk heyecanı geçer gibi olmuştu. Doğruldu, arkasına yaslanmak istedi. Harun Mecdi odasının en yumuşak, en güzel yastıklarını genç kızın arkasına ve yanlarına yerleştirdi. Belkis gülümsüyordu. Harun Mecdi sordu:

“Bir küçük kadeh daha?..” Belkis gülerek,

“Veriniz,” dedi.

Harun Mecdi tekrar tabureye ilişti, Belkis’in elini eline aldı:

“Eh! Hikâyenizi anlatmak istemez misiniz?”

“Size bir şey rica edebilir miyim Harun Bey?”

“Emrediniz.”

“Benden hiçbir şey sormayınız...”

“Ömrümün sonuna kadar!..”

“Teşekkür ederim... Sizi çok rahatsız ettim...”

Bu sefer zarif bir temasla genç kızın ağzını kapattı:

“Benim de size bir ricada bulunmama müsaade eder misiniz?..”

“Buyurunuz.”

“Bana ne teşekkür ediniz, ne de itizar... Ne kadar mesut olduğumu anlamıyor musunuz? Bir roman içinde yaşıyorum. Bana bu saadeti siz verdiniz...”

Belkis da müteheyyiç [coşkulu] bir romanın kahramanı olmuştu... Acayip hoş bir zevk içinde idi. Şimdi artık tamamen kendine gelmişti. Maziyi iki saat evveline kadar unutmak, önünde yeni açılan hayatın lezzetini duymak istiyordu. Istikbalden çok emindi:

“Size bir havadis vereyim mi?”

“Söyleyiniz...”

“Güzellik müsabakasına giriyorum!..”

Harun Mecdi’nin gözlerinde bir ışık yandı. Başını sallayarak,

“Anladım!” diye haykırdı. “Anladım... Sizi böyle gece yarısı yuvasından kaçırın fırtınayı şimdi anladım.”

Belkıs, Mısır lının hülyasını, romanın zevkini bozmaktan korktu. Esrarlı bakışlarını süzerek,

“Belki!” diye cevap verdi... Hani bir şey sormayacaktınız?”

“Affedersiniz... Evet güzellik müsabakasına gireceksiniz... Ve mutlaka kazanacaksınız...”

Belkıs büsbütün doğrulmuştu:

“Buna emin misiniz?..

“Eminim... Muhakkak... Size bir şey söyleyim mi Belkıs Hanım?.. Bana inanınız... Ben hemen bütün ömrümü seyahatle geçiren bir adamım... Dünyanın her tarafında bir çok kadınlar ve güzeller gördüm. Fakat sizin tarzınızda güzele henüz tesadüf etmedim... Sizde tarif edilemeyecek fevkaladelikler var...”

Genç Mısırlı meftun nazarlarla genç kızın yüzüne derin derin bakarak avucundaki ince ve narin elin pembe cildine dudaklarını temas ettirdi.

Belkıs içinden gelen bir hicapla gözlerini indirdi ve elini çekti. Harun Mecdi nazarlarının manasını hemen değiştirmeye mecbur oldu ve:

“Devam edelim, evet hikâyenize devam edelim... Güzellik müsabakasında tabii kazanacaksınız... Size Avrupa’ya kadar refakat etmeme müsaade edecek misiniz?..”

“Bunları hep sonra kararlaştırınız. Evvela önümdeki geçidi tehlikesiz atlattıktan sonra...”

Harun Mecdi:

“Ne olur!.. Bu seyahati konuşalım... Saadetime inanamıyorum... Beni inandırınız... Artık beni yalnız bırakmayacağınıza inandırınız... Sizi tekrar kaybedersem hayatımın tadı kalmayacak... Bütün mevcudiyetimi minnetle size vermeye hazırım... Sizi Avrupa’ya, Amerika’ya, nereye isterseniz götürürüm... Her istediğiniz o dakikada olur... Yalnız bir gölge gibi arkanızdan ayrılmayayım... Benim için bu kadar saadet kâfi...”

Harun Mecdi söylerken Belkıs düşünüyordu. Şimdiden sonra yapacak ne vardı?.. Babasının evine dönebilir miydi? Bütün bunlardan sonra Nedim Münir'in yüzüne bakabilir miydi? Vedat Naci gibi bir hercaiye inanabilir miydi?

Hâlâ avucunda tuttuğu elini yavaş yavaş öpen Harun Mecdi'den başka hayatta artık hamisi kalmış mıydı? Elini daha sakın bir itimatla teslim etti. Bu sevimli teslimiyet Harun Mecdi'yi sevinçten ve saadetten çıldırtıyordu. Fakat heyecanı ile genç kızı korkutmaktan bütün metanetiyle çekinmekte idi. Ayaga kalkarak Belkıs'ın parlak saçlarını okşadı:

“Çok yorgunsunuz... Ben çekiliyorum biraz istirahat ediniz... Dinlenmeye muhtaçsınız... Ben dairenin ta öbür ucuna çekiliyorum... Yatağınızı değiştirirler... Yatınız...”

Bir kapıyı işaret ederek:

“İşte banyonuz da burasıdır, isterseniz, bir mahzur görürseniz bu daireyi tamamen size bırakabilirim... Ben şimdi başka daireye geçerim...”

“Teşekkür ederim... Fakat hacet yok...”

“Hani teşekkür etmeyecektiniz?” “Unuttum... Affedersiniz.”

“O halde Allah rahatlık versin yavrum?..”

Harun Mecdi çıkar çıkmaz genç ve zarif bir oda hizmetçisi içeri girek yatağı değiştirmeye, öteyi beriyi düzeltmeye başladı... Nihayet önünde durarak bir reverans yaptı:

“Hanımefendiyi değiştirebilir miyim?..”

“Hayır, ben kendim soyunurum...”

“Başka bir emriniz var mı hanımefendi?”

“Hayır efendim.”

Belkıs birdenbire dadısını hatırlamıştı. İhtiyar, ak saçlı, munis kadıncağız! Kim bilir şimdi nasıl ağlıyor, nasıl mahzun mahzun düşünüyordu!.. Yatağı, temiz, beyaz, mütevazı yatağı gözlerinin önüne geldi... Şimdi bomboş duruyor, belki başucunda ağlayanlar vardı!..

Bir gece evvel yabancı bir erkeğin yatmış olduğu yatağa girerken bir tikslenme ile titredi. Omuzlarından bir ürperme geçiriyordu... Fakat oda sıcaktı... Latif bir sıcaklık cildini okşuyordu. Gene kendi odasında çıtır

çıtır yanan beyaz ve eski çini sobayı gözleri aradı; kafesli kapagından halının çiçeklerine uzanan ışıkları seyrederek ne güzel, ne rahat uykuya daldığı geceler olmuştu! İçinden gelen bir ürperme tekrar omuzlarında dolaşıyordu. Fakat üşüyen cildi değildi... Bu ruhunda ürperen bir daüs-sıla sıtması idi...

Rüyasında güzellik müsabakasına çıkmıştı, kalbinde müthiş bir eza vardı... Titriyordu.. İşte nihayet heyetin arasından biri ayağa kalkıyor, numaraları yüksek sesle ilan ediyor... Bulanık bir rakam... Bu kendisinin değil! Bir rakam daha haykırıyorlar... Belkis düşmemek için bir yere sımsıkı tutunuyor!.. Kalbi yerinden kopacak sanki!.. Bu da kendisinin belinde asılı olan numara değil!.. Ha!.. Evet... İşte... Bu kendisinin numarası... Fakat ancak rakamın ikisini duyabiliyor, dayandığı yer sarsılıyor, elleri boşta kalıyor... Ağır bir cismin yere yuvarlanmasından mütevellit boğuk bir gürültü!.. İnliyor... Yerde bembeyaz bir ölü gibi babasının yattığını görüyor! Müthiş bir sıtma ile haykırıyor...

Çırpınan eli, masanın kenarındaki küçük kutuyu yere düşürerek bir gürültü yapınca Belkis gözlerini açtı... Ter içinde bunalmıştı... Yavaş yavaş kapısının tıkırdadığını duydu...

“Giriniz” diye seslendi...

Akşamki genç oda hizmetçisi elinde kıymetli bir penyuarla içeri girdi. Bu açık pembe krep satenden yapılmış, aynı renkte tül ve otrişlerle süslenmiş çok zarif bir sabahlıktı. Belkis yatağından kalktı. Hizmetçi, aynı tüylerle süslü aynı renkte terlikleri ayaklarına geçirdi... Pembe penyuarı sırtına geçirirken, kendisini komik ve feci bir film çeviren acemi bir artiste benzetiyordu. Gene gözlerinin önünde, şezlonga serili beyaz Bursa krepinden yapılmış kendi mütevazı sabahlığı bir güvercin kanadı gibi çırpındı.

Saat on bir olmuştu... Dairede hürmetkâr ve sessiz ayak sesleri işitiliyordu... Biraz sonra Harun Mecdi bir ev kostümü ile kapıda görüldü:

“Müsaade eder misiniz?” diye merasimle kapının önünde bir lahza durmuştu.

Belkis hep aynı komik ve feci filmin değişen dekorları içinde, mevdu [verilmiş] rollerini temsil ediyormuş gibi, sıkık bir sesle gülerek işaret etti.

Dekor gene değiştii... Süslü bir koridordan sonra tantanalı bir salona geçtiler. Orada pırl pırl yanan bir masada kahvaltılarını yemeğe oturdular... Belkis yavaş yavaş rollerine alışiyordu. Kendi de garip bir meraka düşmüştü... Bakalım bu filmin sonu nasıl bitecekti?..

Harun Mecdi kendisini sıkımmamak için şiddetli arzularını zapt etmeye muvaffak oluyordu. Ne kadar terbiyeli ve kibar bir insandı! Ondan artık tevahhuşu [korkusu] kalmamıştı. Kahvaltı bittikten sonra tekrar bir salona geçtiler. Orada kendilerini bekleyen iki madamla karşılaştılar... Biri orta yaşlı, biri gençti... Ortada yığın yığın kutular, deste deste paketler vardı. Harun Mecdi Belkis'a;

“Yarın akşam için hazırlık yapmak lazım; yorulacaksınız amma bir iki tuvalet intihap etmeye mecburuz...”

“Ben yarın akşamı tamamiyle unutmuştum Harun Bey!...”

“Siz unutsanız da ben, arzularınızı daima hatırlayacağım.”

Türlü biçimde, muhtelif renkte tuvaletler gözü önünde geçit resmi yapmaya başladılar. Belkis hakiki bir kraliçe gibi bir koltukta oturmuş, bunlara adem-i tenezzülle [tenezzül etmeden] bakıyordu... Harun Mecdi telehhüfle [çırpınarak] eğildi. Belkis'ın kulağına fısıldadı:

“Hiçbiri size layık değil. Fakat hazırda ancak bu kadarı bulunuyor, ne yapalım zamanımız da pek kıt...”

Belkis gene zarif bir tebessümle cevap verdi... Ve parmağı ile bir iki tuvaleti işaret etti... Terzi ricada bulundu:

“Affedersiniz hanımefendi. Bir kere lütfen giyer misiniz? Kusurları varsa derhal düzeltelim.”

Harun Mecdi dışarı çıktı... Roplar giydirilip çıkarıldı. Kusurları tayin edildi.

Terziler gittiler...

Ögle yemeklerini saat üçte yiyebildiler. Gene değişik bir dekor içinde... Harun Mecdi gazeteleri getirtti. Ve Belkis'a sordu:

“Biraz istirahat etmez misiniz?...” Belkis tehalükle cevap verdi:

“Hayır!.. Kâfi derecede istirahat ettim...” Korka korka ilave etti:

“Fakat sizin mutadınız yemekten sonra istirahat etmekse, mâni olmayayım!”

Belkis korkuyordu, burada yalnız kalmaktan korkuyordu; hayallerden, hatıralardan korkuyordu!

Fakat ne yapsa saatler geçiyor, akşam oluyordu! Geceyi nasıl geçirebilecekti? Bu geceden başka diğer bütün geceler tükenecermiş gibi yalnız, yalnız bu gecenin ıstırabını düşünüyordu.

Gece yarısı birdenbire yatağından doğruldu. Bir hatıra daha dimağını istila etmişti: Bir gece Lâmia ile gene bu odaya girmişlerdi... Bir dolabı açarak içinde kendi eski lacivert mantosunu gördükleri zaman derin bir ıstırap duymuştu... Hangi dolaptı o?... İşte şu! Belkis kapağını açınca hafif bir çılgılık koparmaktan kendini alamadı. Manto hâlâ orada asılı duruyordu!.. Yavaş yavaş paltoyu çıkardı... Sırtına geçirirken, kaybetmiş olduğu eski benliğine kavuşuyormuş gibi sevindi, mantonun yıpranmış kürklerini elleriyle okşayarak kokladı... Oh işte eski kokusundan hâlâ bir eser vardı... Tekrar içini çeke çeke kokladı. Evvelce kullandığı bu hafif lavanta kokusunda sanki bir tılsım vardı... Ortadan, acemi ve sahte artistin vücudu bir hayalet gibi uçup kaybolmuştu... Yerine Belkis bütün hüviyetiyle, bütün benliğiyle Belkis gelmişti... Eski lacivert mantoya sımsıkı sarılarak yatağın ucuna ilişti. Şimdi beynine bir fikir saplanmıştı. Ayakkabılarını giymek ve buradan nasıl böyle bir gece yarısı geldi ise, gene öyle bir hayal gibi sıyrılıp kaçmak... Kızıltoprak'ta münzevi küçük köşkte kim bilir ne sahneler vardı!.. Onu nasıl heyecanla... ıstırapla bekliyorlardı... Fakat biraz daha soğukkanla düşünmeye başladı. Gece yarısından sonra otelden kaçmak, bu daireden kurtulmak öyle Kızıltoprak'tan buraya gelmeye hiç benzemezdi... Muhakkak gürültülü bir iskandal hazırdı. Biraz, biraz daha kendini dinlemeye başladı. Kalbinde o uzun, ateşli emel artık büsbütün sönmüş müydü?!

Saat üçe yaklaşıyordu. Belkis tuvaletini ikmal etmiş, “Beyaz Kelebek” müzikholünde yapılacak müsabakaya hazırlanmıştı. İntihap gündüz yapılacak ve gece verilecek büyük baloda kraliçe halka takdim edilecekti.

“Beyaz Kelebek” salonları gazeteciler, seçme heyeti, hususi davetliler ve güzellerle dolmuştu. Heyecan ve neşe son dereceye gelmişti. Belkıs müstesna insanlarla ihata edilmişti. Herkes şimdiden onu tebrik ediyor ve mukadder zaferini gizli gizli alkışlıyorlardı... Genç kızın dumanlı gözlerine bir iki defa uzaktan Vedat Naci'nin çehresi ilişir gibi oldu... Genç gazeteci çok ciddi, çok düşünceli görünüyordu.

Tetkikler, müzakereler, derin münakaşalar siniri bozacak kadar uzun görünüyordu... Nihayet müthiş an gelmişti!.. Belkıs kabına sığmayan bir heyecan ve helecan içinde etrafını kapkaranlık görüyordu. Etrafında söylenen sözler, derin mağaralardan çıkan boguk sesler gibi işitmeyen kulaklarında uğulduyordu. Of ya Rabbi!.. Daha ne kadar uzayacaktı bu heyecan?.. Bir ses hepsine nihayet verdi: İkinci bir intihaba lüzum kalmadığını söyleyerek *Belkıs'ın ittifakla kraliçe intihap edilmiş olduğunu ilan etti.*

Bu sese kimse itiraz etmedi. Gözleriyle gördükleri bu hakkı teslim eylemekte hiçbir fert tereddüt göstermedi... Hatta müsabakaya büyük ümitlerle giren güzeller bile.

Belkıs kendini yokluyordu. Aylardan beri ruhunu darmadağın eden o garip hisler, o kinler, ıstıraplar, o gurur ve ihtiras sanki görülmez ilahi bir elle içinden çekilip alınmıştı... Kendini ne kadar hafif ve sakın hissediyordu. Uzun hastalığından hiçbir iz ve eser kalmamıştı. Bir mucize gibi birdenbire şifa bulmuştu!..

Arkasından gelen yavaş bir sese başını çevirince Vedat Naci ile karşılaştı. Genç adam derin bir teessür içinde idi. Elinde akşam çıkan gazetelerden biri vardı. Belkıs'a bir yerini işaret ederek gazeteyi uzattı:

Belkıs gazetenin o noktasına göz gezdirince titredi: Küçük bir fotoğraf: Nedim Münir'in resmi!.. Altında beş on satır yazı: Paris'te bir Türk gencinin muvaffakiyeti serlevhası altındaki yazıları bir hamlede okudu.

Paris tıp fakültesinde büyük bir muvaffakiyetle imtihanlarını vererek stajını yapmakta olan müstesna gençlerimizden Ziver Paşa mahdumu Nedim Münir Bey, dün şehrimize av-

det etmiştir. Memleketimize hakiki bir iftihar numunesi olan bu çok zeki ve mümtaz gencin şiddetli bir tifodan mustarip olarak yattığını derin teessürlerle haber aldık. Yâd ellerde Türk zekâ ve muvaffakiyetine yüksek bir misal... ilh...

Belkıs daha fazla okuyamadı. Vedat Naci'den daha bembeyaz kesildi... Genç adam büyük bir samimiyetle onun koluna girmişti. Koridora doğru yürüdüler. Belkıs hiçbir şey söylemiyordu. Garsondan küçük bir kâğıtla kalem istediler. Belkıs تنها bir köşede tertip heyetine hitaben küçük bir mektup karaladı. Genç kız kraliçelikten istifa etmişti!..

Vedat Naci'nin elinden tutarak kapıya doğru ilerledi: Hemen bir otoyola atladılar... Otele girer girmez Belkıs eski lacivert mantosuna sarıldı, kendisine ait olmayan o yüksek tuvaletleri gene orada bırakarak bu tehlikeli muhitten kaçtı. Çıkarken masanın üzerine küçük bir kâğıt bıraktı:

“Beni affediniz!..”

3 Sene Sonra

Bir yaz günün akşamı... Güneş kızıl, kıpkızıl tüllerini Fener'in şirin sahillerine, bahçelerin nefti çamlarına sarıyordu... Havanın nescine igde ve ıhlamur ıtır örülmüş...

Kızıl gölgeli, keskin ıtırli havada bir tren düdüğü öttü.

Adnan Bey biraz daha ihtiyar, biraz daha beyaz, bir çam ağacının altındaki kanepeye yaslanmış... Biraz ötede çakıltaşları ile oynayan küçük ve sevimli bir bebeğe, uçuk mavi gözlerinin en müşfik, en mesut tebesümleriyle bakıyor... Beyaz fistanlı yavrunun küçük beyaz bir kelebek gibi acemi adımlarla sendeleye sendeleye yürümesine bir harika, bir mucize gibi hayran!.. Bahçenin loş yollarında, akşam gölgelerinde biri kendilerine doğru yürüyor.

Adnan Bey minimini torununa sesleniyordu:

“Baban geldi... Leylacık... Baban geldi bak...”

Bebek masum ve şetaretli gülüşlerle, uzaktan görünen genç babasına koşmak isterken düşüyor. İnce sevimli bir feryat... Bu sevgili ve berrak sese iki candan ses birden cevap veriyor.

“Leylacık... Leylacık...”

Köşkün kapısında görünen Belkıs’la, yere düşen yavrusunu kaldırma-ya koşan Nedim Münir bebeğe yaklaşıyorlar; fakat genç baba daha atik davranarak Leylacığı kollarının arasına alıp seve seve havalandırıyor.

Adnan Bey mesut başını kaldırarak torununa onun kadar masum gözlerle gülüyor:

“Ah yaramaz!.. Korkuttun beni.” Sonra genç ana ve babaya dönerek:

“Nedim!.. Lili’yi annesine ver... Onun göğsüne sokulsun. Onunla konuşmayı öğrensın...”

Son

Nezihe Muhiddin

Boz Kurt

Boz Kurt

Küçük Mehmet'in Romanı

I

Çarımçak Dağının yalın kayalarını yalaya yalaya akan İnderesi'nin kenarında Apanos köyünün delikanlıları toplanmış dere yamacındaki bağlara "hağ" yapıyorlardı.

Bağların birinden halsiz bir kadın sesi sönük sönük,
"Heyyy Mehmet!.." diye seslendi.

Kendi gövdesine yakın kocaman bir taşı kucaklamış, on bir on iki yaşlarında, yırtık mintanlı, soluk şalvarlı bir çocuk dere kenarında belirdi. Ablak yağız çehresinde yayvanlaşan büyük ve şirin ağzında neşeli bir gülüşle,

"Ne var ana? Buradayım," dedi.

"Bizim bağa su gelmedi Mehmet."

"Ha şimdi suyu koyveriyorum... Taşları yıktım. Sen dama gir ana, güneş başına vurmasın."

Çocuğun halinde ve sesinde kendine güvenen büyük bir adam kudreti görünüyordu. Küçük yaşında hasta anasına destek olmuştu o. Bu kutsi vazife iradesiyle beraber küçük vücuduna çelikten bir kuvvet mem-

baı oluyordu onun... Tek başına bağlarını sulayacak olan coşkun derenin önünü keserek küçük bağına “hağ” dedikleri akıntıyı temin etmekle meşguldü işte!.. Bu iş koca delikanlıların bile yalnız başına başarabilecekleri o kadar kolay bir iş değildi...

Yaşlı kadın inildeverek bağın harap kulübesine doğru yürüdü.

Mehmet anasının mecalsiz sesinden yeni bir kuvvet almış gibi, daha kocaman taşları yüklenerek dere akınının önüne çektiği seti kuvvetlendirmeye çalışıyordu. Nihayet coşkun su akını bu küçük insan ellerinin yığıldığı taştan sete çarparak beyaz köpüklerle havaya doğru fıskırdı. Ve sonra bu beyaz köpüklü fısıkiyenin biraz ilerisinde açılmış olan “hağ”dan Mehmet’in küçük, yeşil bağına güneşin altında ısıldaya ısıldaya serin ve berrak “In” suyu akmaya başladı. Toprakla, su ile uğraşan bu küçük kahraman alnında bir zafer ışığı gibi pırıldayan terlerini yırtık basma mintanının yeni ile sildikten sonra, yaptığı büyük işe siyah ve azimli gözleriyle gurur ve biraz da hayretle baktı ve “Kız saçların, saçların” türküsünü ciğerlerinin var kuvvetiyle çağırmaya başladı. Bu körpe ciğerlerden çıkan İnderesi’nin suyu kadar berrak ve temiz hava Çarmıçak Dağının kayalarında akisler yaparak küçük kahramanın zaferini kutluyordu sanki. Mehmet bu sene yeşil bağının üzümlerini alnının te-riyle hak edecekti.

Çocuk muvaffakiyetle başardığı kendinden çok büyük işten sonra hem terlemiş hem de acıkmıştı. Işıl ıslıl akan su ile yarış ediyormuş gibi yamaçtan kaydı. Bağa, kulübesine koşarken ufacık gönlünde büyük, tatlı duygular dalgalanıyordu. Anacığı onu titreye titreye kucaklayacaktı şimdi.

“Oğul, yavrum... Yoruldun, terlemişsin... Dur... Gömleğini çıkarayım hele... Sana taze yoğurtlu çorba pişirdim. Ye, dinlen... Allah senden razı olsun çocuğum...” diye göğsüne bastırarak, sevecek ve okşayacaktı onu. Mehmet de bu çok sevdiği sözler ve okşanışlar içinde dinlenecek, neşelenecek, ertesi sabaha anasının yatağının yanından daha kuvvetli, daha dinç kalkacaktı. Mehmetçiğin bütün yorgunluklarına karşı beklediği mükafat bu idi yalnız.

Fakat... Fakat bağ damının kapısı kapalı idi. Hiçbir ses, hiçbir kımıldanış yoktu içeride. Mehmet mahzunlandı. Anası kaç günlerdir halsiz, mecalsiz adeta sürüklenerek ayakta durmaya çalışıyordu. Hele dün gece sabaha kadar inildemiş durmuştu. Çocuk sabahtan beri daldığı zor işin ateşi içinde bu acıyı unuttur gibi olmuştu. Kim bilir zavallı anası belki şimdi uyuyakalmıştı. Belki de halsizlikten bir kenara büzülmüştü. Ona bağın sulandığını müjdeleyecekti. Bu haber hasta anasına bir şifa verecekti elbet.

Mehmet içinde derinleşen korkuyu yenerek kapıyı itti:

“Ana,” diye seslendi. “Bağı suladım, kalk da bir gör hele...”

Bu büyük müjde cevapsız kaldı!

Mehmet yalınayaklarının sessiz adımları ile içinde anasının uzanmış olduğu yatağa doğru yürüdü. Demin coşkun su akıntıları ile cenkleşen neşeli çocuğun gürbüz vücudu bir yaprak gibi titriyordu şimdi... Çarmıçak Dağının kayalarında akisler uyandıran onun körpe ve berrak sesi göz-yaşı ile buğulanmıştı, boğazı hıçkırıkla düğümlemişti. Korkan ve titreyen bir sesle,

“Ana...” diye tekrarladı. “İnderesi’nin suyunu bizim bağa koyuverdim...”

Körpe ve munis çocuk sesi meşum bir matem çökmüş havanın içinde titreyerek sönerken sapsarı çehrede bir hareket yoktu yine...

Mehmet kendini kaybetmiş gibiydi. Anasının başucuna yıkıldı. Küçük esmer elini hastanın alnına koydu. Bu küçük elde ölüleri diriltiren bir sihir mi vardı, ne idi?! Kadının buruşuk gözkapakları titreyerek yarı açıldılar. Mehmet’in ablak çehresi bazı geceler bağlarını ısıldatan ay gibi solgundu. Hasta kadının fersiz gözlerinde bir nur pırıldadı. İnce, halsiz kollarını uzatarak Mehmet’in başını kucaklamaya çalıştı. Mehmet de sokuldu hastanın göğsüne... Hasta, kolları ile onu sardı, ana oğul kendilerini birbirinden ayırmak isteyen sinik ve meçhul kuvvete karşı koymak ister gibi kucaklaşmıştılar sımsıkı onlar...

Hasta kadın mırıldanmaya başladı, bir isyan titriyordu boğuk sesinde:

“Seni,” diyordu, “Seni... Kime bırakacağım Mehmet?.. Yavrucuğum... Seni kime bırakacağım?..”

Gittikçe sönen sesi... nihayet derin bir tevekkülle sakinleşti ve işitilir işitilmez,

“Seni Allaha bırakıyorum Mehmet! Seni, sana bırakıyorum Mehmet'im,” dedikten sonra derin bir sükûtle ebedileşti. Kadıncığının yarı açık kalan gözleri Mehmet'in soluk, ablak yüzüne, “Ne yapacak?! Ne olacak?!” gibi müthiş bir endişe ile bakakalmıştı.

Sevgili ölüsünün son sözü küçük Mehmet'in ruhunda büyük bir kuvvet yaratmıştı. Kendisini Allaha ve yine kendisine emanet eden anasına son hizmetlerini, son vazifelerini yapmak istedi. Hâlâ korku ve endişe ile bakan gözleri kapamak için elini uzattı. Fakat yapamadı bu işi... Kendisi için en büyük bir saadet kaynağı olan bu gözleri, bu şefkat membalarını kıyamadı kapatmaya... Ölülerin başında okumak lazım geldiğini biliyordu o. Hemen ayağa kalktı, pencerenin kenarında asılı duran mushafı [Kuran'ı] alarak yatağın başına diz çöktü ve “yasin”i kolaylıkla buldu. Besmele çekmek için çıkan kısık ve titrek sesini duyar duymaz gözleri bir mezar karanlığında karardı. Titreye titreye yerinden kalktı ve açık kapının yanına fırladı. Uzaktan İnderesi'nin hazin şırlıtısı geliyordu. Asma kütüklerinin altından yükselen nemli toprak kokusu bütün bağın havasını sarmıştı. Ah, Mehmet'in içini kaplayan matemini dili olsaydı!.. Deminki yiğit yavru harap damın eşigine iki büküm kapanmış zavallı bir öksüz oluvermişti şimdi...

İnderesi'nin acıklı şırlıtısına karışan Mehmet'in öksüz hıçkırıklarına bağın derinliğinden gelen bir inilti fasıllı fasıllı cevap veriyordu. Mehmet'le beraber büyüyen sadık ve hisli çoban köpeği küçük arkadaşının matemini hissetmişti. Bağlı olduğu ince zinciri birkaç kuvvetli hamlede yerinden söken sadık hayvan şimdi Mehmet'in yerlere kapanmış öksüz başını yalayarak onu teselliye çalışıyor ve sonra bir iki adım uzaklaşıp en acıklı sesiyle etraftan imdat çağırır gibi oluyordu. Biraz sonra bu mütemadi feryat komşu bağların sahiplerini kuşkulandırdı. Bağa üşüşen komşular Mehmet'in felaketini anladılar. Civar köylerdeki uzak yakın akrabaya haber gitti, bir saate varmadan kadın erkek toplandılar. Fakat Mehmet-

çikle kimse meşgul değildi. Sanki bu kayıtsızlığı hissetmiş gibi, sadık köpek öksüzü küçük bağın ıssız bir kenarına doğru şefkatle sürükledi. Orada ta yanına sokularak kimsesizliğini hissettirmemeye çalışırken harap bağ damında yatan ölü kaldırılmış, köyün ıssız mezarlığındaki yerine yerleştirilmişti bile... Sular kararırken uzaktan kalın bir ses,

“Mehmet... Mehmet... Heyy Mehmet!” diye hissiz hissiz haykırmaya başladı.

Bu Mehmet’in üvey eniştesi idi. Zalim bir adamdı. Mehmet onu hiç amma hiç sevmezdi. Sesini işitince tüyleri diken diken oldu. Köpeği, Mehmet’in bu dehşetini hissetmekte gecikmedi. Ellerini müşfik müşfik yaladıktan sonra bir düşmana karşı çıkan bir muhafız gururu ile öne atılıp Kara Hasan’a şiddetle havlamaya başladı. Haydut suratlı adam yerden iri bir taş kaptı ve kalın bir küfürle hayvanın ayaklarına doğru savurdu. Mehmet can acısı ile acı acı haykıran sevgili hayvanının önüne fırlayarak gerildi:

“Hayvandan ne istedin?” diye sordu.

Kara Hasan hâlâ küfür ediyordu:

“İtin köpeğini... görmüyor musun? Nasıl canavar gibi saldırıyor?”

Mehmet bir taraftan köpeğine sükûn vermek için sırtını okşarken şiddetle başını kaldırdı:

“Ne dedin? Ne dedin? İtin köpeği mi?! Sözüünü geri al bakayım!..”

Köpek can acılarına rağmen yine saldırıp havlamaya başlamıştı. Kara Hasan bir kahkaha fırlattı:

“Sözümü geri mi alacağım?.. Vay ağam vay... Sen burnunu biraz aşağı indir... Artık güvenecek ananı da toprağa gömdük... Elimizdesin...”

Bu işittiği sözler öksüz çocuğun içini paralıyordu. Henüz kuruyan gözyaşları kaynar kaynar tekrar kalbinden sızmaya başladı. Anasızlığın acısını ne derin duyuyordu. Yerlere kapanmak, bir daha kalkmamak üzere yerlere kapanmak, gözyaşları ile toprakları eriterek ta yerin dibine girmek, mümkünse o karanlık yerden yol bularak anasının şimdi gömüldüğü mezarına kadar gidip sokulmak istiyordu. Ah, anacığı o karanlık yerde kim bilir ne kadar mahzundu!.. Tek başına bıraktığı yavrusuna nasıl hasret çekiyordu?!

Kara Hasan’ın kılılı eli bir sille indirmek hareketiyle yukarı kalkmıştı. Haşın sesiyle:

“Köpeği bırak da haydi düş bakayım önüme!..”

Bu menhus ses, bu zalim çehre karşısında Mehmetçiğin bütün aziz matemini içine çöktü, nefsinde bu kara elin erişemeyeceği yüksek, çok yüksek bir gurur kalkındı. Matemini gözyaşları ile beraber içine gömdü, kupkuru gözlerini vakarla kaldırarak Kara Hasan'a baktı. Merhamet dileyen bakış değildi bu. Bu nazarlarda demirleri eritecek bir yıldırım kudreti vardı. Kara Hasan'ın kılı ve vahşi kolu ateşe gösterilmiş bir kurşun kitlesi gibi eridi, yanına hareketsiz döküldü. Mehmet hiç ses çıkarmaksızın kendisini bırakmayan köpeğinin, yegâne sadık dostunun yanında asma kütüklerini saran akşam gölgelerinin arasında dik adımlarla yürümeye başladı. Zebani arkalarında beş on adım ileriden birbirine sokulmuş iki karaltıyı takip ediyordu.

Gece yarısı... Başucunda homurdanan boğuk ve kalın sesler... Mehmet uyumadan büzüldüğü köşecikte kulaklarını tıkıyor... Daha fazla işitemek için başını eski yorgana gömüyor...

Kara Hasan korkak bir gözle Mehmet'in yattığı yere bakmaktan nefsi-ni men edemeyerek karısına kabadayı kabadayı homurdanıyor:

“Yumurcak çoktan zıbardı!.. Sesini ne kısıyorsun öyle?.. Serbest serbest konuşsana!.. Hükümet elbet bizi vasi yapacak. Moruk çoktan hortladı...”

Karısı:

“Aman sus... Hortlak deme! Ödüm patlıyor... Sanki pencereden bizi gözetliyor sanıyorum.”

“Haydi... haydi budala olma!.. Üzerine belki yirmi ölçek toprak attım. Kürekle de bir sıkı bastım ki... Hortlak değil ya... ne olsa nefes alamaz.”

“Sen bu yumurcağı öyle her çocuk gibi sanıyorsun? Ondaki akıl cinde yok... Öyle kolay kolay malını kaptırmaz...”

“Cin değil, şeytan da olsa, hakkı ensesine bir şamardır. O zaman aklı bir arşın dışarı fırlar da kendisine yar olamaz... Sen esef etme, bağ da bizim dam da...”

Bütün kabadayılığına rağmen Kara Hasan'ın sesi ödlekti. Bu ölü soyucuların korkunç sözleri zavallı Mehmetçiği yatağında kaskatı kesmiş-

ti. Korku ile müthiş bir tikslenme hissediyordu. Sevgili anacığının aziz matemini bile ondan esirgeyen bu fena insanların arasında bulunmak, onlarla beraber nefes almak onun iyi insanlığını yaralıyordu. Mallarını gasp edecekler diye zerre kadar müteessir değildi. Küçük yaşında hırslın ne kadar fena, tehlikeli bir şey olduğunu anlamıştı. Mümkün olsa başını kaldırıp,

“Hepsi sizin olsun... Yalnız beni bırakın, aranızdan kaçayım... Sizi bir daha görmeyecek yerlere uzaklaşayım...” diye haykırmak istiyordu.

Zaten anacığını kaybedince bağ da zerre kadar gözünde kalmamıştı. Birkaç saat evvel onu bir küçük kahraman yapan emeli kırılmış, harap olmuştu. Bütün kış sevgili anacığı ile ocak başında otururlarken, hep bu seneye bağdan alacakları üzümün bir kısmını satarak ellerine geçecek para ile biraz çöken damı tamir etmeyi kurmuşlardı. Allah kısmet etmemişti işte... Mehmet’in yastığı sıcak gözyaşları ile sırlıklam bir hale gelmişti. Fakat öyle sessiz ve ince gözyaşları idi ki bunlar...

Yorgana sarılarak büsbütün kendi içine çekilmiş bir vaziyette iken kapının yavaşça açıldığını duydu. Kapı açılır açılmaz sadık hayvan var kuvveti ile haykırdı. Köpeğin içli içli haykırışına Kara Hasan’ın galiz küfürleri cevap veriyordu. Artık günün ilk ışığı belirmişti. Bütün tehditlere rağmen sevgili dostu, hisli köpeği kapının önünden ayrılmamış ve kederli Mehmetçiği düşmanlarından korumak için sabaha kadar beklemişti. Mehmet bir an evvel köpeği kucaklamak için içinde derin derin kaynayan ve kabına sığmayan bir iştiahtı duydu. Başından yorganı atarak kalktı. Zaten olduğu kıyafette yatmıştı. Üvey ablası hain hain bakıyordu. O etrafına bakmadan dışarı çıktı. İri çoban köpeği küçük Mehmet’in ayak seslerini sezmişti, kapının önünde görünce ayaklarına atıldı, adeta birbirine sarıldılar. Hassas hayvan onu bu tehlikeli yerden kurtarmak istiyormuş gibi şakalaşa şakalaşa eteğinden çekmeye başladı. Beri yandan Kara Hasan kalın ensesini kaşıyarak göründü. Korkunç gözlerini kaydıra kaydıra Mehmet’e çıkışmaya başladı:

“Çomarı götür yerine zincirle!..”

Munis köpek bu fena sesi işitince yine aslan kesilmişti, iri ve sivri dişlerini göstererek hırıldıyordu. Kara Hasan yere eğilip bir taş kaparak devam etti:

“Sabahtan akşama kadar seni köpeğin peşinde aylak aylak bırakacak değilim... Koskoca herifsin. Bedava ekmek sana haram, hazır ol!.. Bir saat sonra seni ‘Egrek’ köyüne götüreceğim. Amcam tarlada çalışacak bir işçi arıyordu. Seni ona teslim edeceğim, işittin mi?”

Mehmet köpeğiyle uzaklaşmıştı. Arkasından atılan keskin kaya parçalarının gibi kesici ve yaralayıcı sözler küçük kalbini doğramış, bütün tüylerini diken diken ayağa kaldırmıştı. “Egrek” köyündeki Kara Hasan’ın amcası Kara Hasan kadar fena yürekli, kanlı suratlı, haydut kıyafetli korkunç bir adamdı. Zaten ikisi de dağlarda senelerce eşkıyalık etmiş, insan kanı içmiş yabanilerdi. Mert, imanlı küçük Mehmet bu haydutların yanaşması mı olacaktı? Asla!.. O kendi fakir bağının, çökük tavanlı damının efendisi olmaya alışmıştı. Birdenbire arkasını dönerek kulübeye baktı. Annesinin hayalini mi görmek istiyordu, neydi? Fakat pencerede Kara Hasan’ın kılıklı suratını fark edince adımlarını daha sıklaştırdı ve bir daha oraya dönmemeye karar verdi. Evet, oraya bir daha dönmeyecekti. Bu saatten tezi yok başının çaresine bakacaktı. Bu sevgili bağdan, bu güzel köyünden uzaklaşacak, şehre gidecek, belki İstanbul’a kadar uzanacaktı. İstanbul sözünü hatırlayınca gözleri pırıldadı. Bu meçhul ve büyük şehir birkaç seneden beri zihninde yerleşmiş küçük ruhunun azmini tahrik eden bir gaye olmuştu. Oraya gidip de sılaya dönen hemşerileri hep daha düzgün bir kıyafetle, daha akıllanmış ve kemerlerinde dizilmiş bir servetle meydana çıkmışlardı. Hele Çobanoğlu Mustafa başçavuş forması ile gelip şehirde küçük bir dükkâna sahip olunca ona nasıl hayran olmuştu. Mehmet de İstanbul’a gidecekti. Orada okuyup yazacak, belki başçavuş değil, kılınç sıkırdatan bir zabıt olarak köyüne dönecekti. Fakat İstanbul’a kadar gitmek için para lazımdı. Ah!.. Sırmalar içinde bir zabıt olmak, kılınç ve mahmuz şıkırtısı bir zafer destanını okur gibi Mehmet’in ruhunu gurur ve heyecanla sarsıyordu. Halbuki Mehmet’in kollarında demiri eritici bir kuvvet, göğsünde ulu bir iman vardı. Fakat cebinde on parası bile yoktu. Bu yoksulluk, imanını zerre kadar sarsmıyordu. Adımları daha dikleşiyor, başı daha yukarılara dikiliyordu. O

öksüzlüğün, kimsesizliğin bütün acılarının amansız seline kapılmış bir çöp parçası gibi değil, ucu bucağı olmayan dalgalı bir denizde dümenini kullanan bir kaptan cesaretiyle hayat yolunda ilerlemeye başlamıştı. Yanından bir karış ayrılmayan iri çomar, küçük efendisinin büyük kararını anlamış gibi artık üstüne sıçramıyor, onu zihninin planlarından ayırmamak için yanı başında bir kuzu sessizliğiyle yürüyordu. Bir gün evvel tam bu saatlerde bin bir meşakkati yenerek bağına küçük bir kol ayırdığı billur suyun başına geldiler. Mehmet kollarını sıvayarak dağlardan süzülen bu taze ve serin sudan bol bol başına, yüzüne, kollarına serptikten sonra iki avucunu doldurarak kana kana içti. Yanık bağı serinlemiş, vücuduna yeni bir kuvvet yayılmıştı. Aç karnına içtiği bu berrak su her sabah alışıktığı buğday çorbasından daha lezzetli gelmişti. Belki de, kim bilir, bu su kendisini bu yaşa kadar beslemiş olan bu şifalı toprakların son suyu idi. Bu aziz su bütün hayatınca damarlarında akan bir kevser olsun! Dudakları kırırdamadan Mehmet'in garipseyen içinden bir dua gölgelendi. Şimdi sadık köpeği de efendisini taklit ediyordu. Pembe ve yayvan dilinin bütün iştihası ile bu sudan o da içti, sonra iri başını Mehmet'e kaldırarak baktı, sarı gözlerinde adeta bir minnet tebessümü vardı. Mehmet onun sırtını okşayarak,

"Kandın mı Gümüş?" dedi. "Haydi yollanalım, vaktimiz az işimiz çok."

Gümüş daha evvel yola düzüldü. Mehmet, pınarın kenarında dünden bırakmış olduğu bakracı suyun en yüksek akıntısına tutarak doldurdu, bu berrak suyun içinde onun en mukaddes alın teri vardı.

Artık bağdan çıkmışlardı. Sık adımlarla sağa saptılar ve yürüdüler. Köyün mezarlığı bu iki yolcuyu ağaçlarının yapraklarında dolaşan garip bir nefesle karşıladı, sanki bir ruh konuşuyordu. Taze mezarın başucuna bakraçla getirdiği serin suyu serpen öksüz Mehmet'le iri başını toprağa eğen Gümüş masum bir duadan daha acıklı, daha Allaha yakın görünüyorlardı. İkisi de bir müddet yapraklarda dolaşan nefesi dinlediler. Sanki bir kadının ruhu ağlıyordu. Mehmet taze mezara iki küçük kolunu açarak kapandı ve anesiyle konuşmaya başladı. Sesi çok derin, çok içtendi. Onu yalnız yaprakların arasında dolaşan anasının ruhu işitebiliyordu, bir de Gümüş... Gümüş iri ve mahzun başını mezara kapanmış Mehmet'in sırtına hafifçe yaslamıştı.

Mehmet içinden,

“Anacığım ağlama!..” diyordu. “Bana dua et, uzak yerlerden seni ana ana tekrar geleceğim... Kılıncımın şen şıkırtısını duyduğun zaman yaprakların arasında güle güle dolaşan ruhuna kavuşacağım. Rahat uyu anacığım...”

Yaprakların arasında görünmeden dolaşan ruh artık ağlamıyordu. Küçük ve güzel bir bahar kuşu Mehmet’in öksüz başına şen cıvıtlılar serpti. Küçük yolcu başını kaldırdı ve kendisine sarı gözlerinin bütün melaliyle bakan Gümüş’ü kucakladı:

“Gümüş’üm, benim sadık Gümüş’üm!.. Artık ayrılacağız!..” dedi. Hıslı hayvan acı acı yutkunarak melalli sarı gözlerini tevekkülle kapadı.

“Sen burada kal. Anamın toprağına hainlerin ayağını bastırma e mi?”

Gümüş muti [boyun eğmiş] ve mahzun taze mezarın toprağını kokladı.

Mehmet hayvanın mahzun gözlerinden bir kardeş gibi öptü ve ayağa kalktı. Gümüş’ün hali çok yürek yaralayıcı idi. Mehmet bir adım atınca o da en samimi sevkıtabiisi ile bir adım atarak ona yaklaştı, sonra yine inleyerek mezarın yanına döndü. Mehmet iki üç adım atınca geri dönerek,

“Allah sana yardımcı olsun Gümüş,” dedi. “Yine kavuşuruz inşallah...” Gümüş bu sefer kendini zapt edemedi. Bir hamlede çocukluk arkadaşı-
nın ayaklarının arasına sokuldu, tekrar birbirine sarıldılar. Hayvancık yine başını eğerek mezara doğru yürüdü. Mehmet mezarlığın kenarına gelmişti. Anasının mezarına son defa bakmak istedi. Başını çevirince Gümüş’ü arkasında gördü ve durdu. Zeki hayvan küçük arkadaşının bir daha ellerini yaladıktan sonra yüzünü mezara doğru çevirerek ince ince inledi. Bütün haliyle,

“Merak etme, buradan ayrılmayacağım. Yalnız seni geçirmek için arkandan geliyorum,” demek istiyordu.

Hakikaten Mehmet mezarlığın çitinden atlayınca Gümüş geri döndü. Ve kederli başını ön ayaklarına yaslayarak mezarın ayakucuna kıvrıldı. Kim bilir belki de ağlıyordu.

II

Köyün mezarlığı kasabanın yolunda idi. Kasabaya giden bu yol ahes-te yürüyüşle tam üç saat çekerdi. Mehmet bir an evvel kasabaya gitmek,

oradan da İstanbul'a ulaşmak istiyordu. Mefkûre hızı küçük vücuduna kanat takmıştı sanki. O, bir saat üç çeyrekte kasabada Çobanoğlu Mustafa'nın dükkânına vardı.

Mehmet başına gelen amansız felaketi şimdi ferah ferah akan gözyaşları arasında hemşerisine anlattı. Fakat istikbale ait kararlarını sayıp dökerken siyah gözleri çelik ışıklarla pırıldanmaya başladı. Çobanoğlu biraz düşünceye daldı ve sonra,

"Vazgeç," dedi. "Sen herkesin lafına kulak verme öyle. İstanbul'da ek-mek çıkarmak için kaldırımlarını tırmakla sökmek lazım."

Mehmet,

"Etme ağam, bana yol göster!" diye yalvarıyordu. "İlle İstanbul'a gideceğim ben!.."

Bu yalvarış ve bu ısrara dayanamayan Çobanoğlu,

"Böyle yalınayak başıkabak İstanbul'a gidilir mi çocuk?" dedi. "Dur hele biraz düşüneyim. Yola nasıl çıkacaksın? Evvela babana bir telgraf vuralım..."

Mehmet'in hayretten bir karış ağzı açıldı:

"Babama mı?! Babama ha?! Benim babam var mı? Yaşıyor mu?"

"Senin baban var ve yaşıyor. Bu akşam köye haber salacaktım bunun için. O İstanbul'da evlenmiş. İki de çocuğu olmuş..."

Mehmet şaşkınlıktan yutkunamıyordu. Merakla, hayretle, "Sen!" diye haykırdı. "Sen nereden biliyorsun bunu Mustafağa?.."

"Ben daha İstanbul'dan döneli iki gün olmadı. Orada babanla bir kah-vede buluştuk. Senin büyüdüğünü, anana baktığını söyledim... 'Eh,' dedi, 'Allah herkesin kismetini verir.' Niçin size haber göndermediğini sordum. 'Başımdakilerden âcizim. Haber yollasam ne faydası olacak? Bir ke-re bir iştir oldu,' dedi.

Vakıa baban hain amma ne de olsa babandır."

Mehmet başını eğmiş düşünüyordu. Onu anasının karnında bırakarak kaçıp giden bu adama karşı yüreğinde küçük bir incizap [çekim] bile duymuyordu. Kendi kendine bir hedef verdiği hayatına birdenbire yabancı karışmıştı işte. Hem bir tane değil, birkaç tane birden...

Çobanoğlu,

“Neye daldın böyle?” diye onu kendine çağırdı. “İstanbul’da kimsesiz kalacağına babanın evine gidersin, fena mı?”

“Babamı tanımiyorum ki...” dedi. “Belki beni istemez. Eğer istese idi, elbet bir mektup olsun yazardı. Ben kendi kendime çalışmak istiyorum.”

“Gözden ırak olunca böyle olur Mehmet, hele bir kere seni böyle yetiştirmiş görsün, işler değişir. Paran var mı? Önce bir telgraf vuralım babana...”

Mehmet yalvaran bir sesle hemşerisinin sözünü kesti:

“Telgraf vurmayalım ağam... Sen bir mektup yaz, ben gider onu bulurum.”

“Kendine bu kadar güveniyorsun ha? Pekâlâ.”

“Fakat senden bir ricam var Mustafa Ağa... Bana beş on lira yol harçlığı ver. Gidince ilk işim ödemek olur.”

Mustafa boynunu bükte:

“Vallahi,” dedi, “olanımı İstanbul’a döküp geldim Mehmet... İşte bak bütün bunları aldım... Allah kısmet ederse, satıp paralarını alacağım. Şimdi sana verecek param yok...”

Mustafa Mehmet’e dükkâna yeni getirdiği henüz açılmamış paketleri gösterdi. Mehmet yine ümitsiz kalmadı:

“Ben ne yapar yapar kendimi İstanbul’a götürürüm,” dedi. “Yolda iş görürüm. Vapurda çıraklık ederim, yine yoluma giderim.”

“Demek bu kadar aklına koydun bu işi ha?”

Mehmet cevap yerine içinde mukaddes bir ateşin kıvılcımları tutuşan siyah, azimli gözleriyle hemşerisine baktı.

Mustafa dükkânın rafından bir şeyler arıyor ve Mehmet’e,

“Seni böyle yalınayak gönderemem,” diyordu, “şu kunduraları hele ayacağına uydur bakalım.”

Kalın vidaladan yapılmış kocaman bir çift kundurayı Mehmet’e uzattı. Mehmet bunları ayacağına geçirdi. Ayakkabılar yarım karış Mehmet’ten evvel yürüyorlardı. O, kunduraları ilk yol hazırlığı olarak ayacağına sevinçle geçirirken Mustafa küçük hemşerisinin başına dükkânda satulamamış, soluk, tozlanmış ve kalıpsız bir fesi ta kulaklarına kadar geçirdikten sonra,

“Haydi,” dedi, “seninle kahveye gidelim şimdi. Galiba İstanbul’a gidecek yolcular var bugün.”

Mehmet bunu işitince ayaklarındaki yarım karış büyük, kalın kunduraların ağırlığına rağmen bir keçi yavrusu gibi sıçrayarak sokağa fırladı. Yolda Mustafa Ağa'nın solunda kırmızı kuşağına çeki düzen vererek ciddi ciddi yürüyordu. Kulaklarına kadar geçen fesi, kocaman kunduraları ile kendisine adeta ağırbaşlı bir köy ağası tavrı gelmişti. Kahveye gelinceye kadar konuşmadılar.

Mustafa Ağa ile Mehmet kasabanın kahvesine girdiler, bir tarafa oturdular.

Mustafa Ağa kahveciye,

“Bugün İstanbul'a yolcu var mı?” diye sordu.

Bu soru Mehmet'i bûsbûtün canlandırdı. Daha iyi görmek, daha iyi işitmek için yerinden kalktı. Kahveci,

“Var,” dedi.

Ve sonra kahve ocağına doğru seslendi:

“Heyyy... Ali Çavuş! Bugün yolcusun sen, değil mi?”

İleride dört beş kişi oturmuş hararetle konuşuyorlardı. İçlerinden biri cevap verdi:

“Allah kısmet ederse...”

Mustafa Ağa iri bir kiraz çubuğunun ta ucunda küllenmiş sigarasını derin bir nefesle çektikten sonra ağır ağır yerinden kalktı. Mehmet ondan evvel davranmıştı. İçi içine sığmıyordu. İkisi beraber kahve ocağında konuşan Ali Çavuş'un yanına gittiler. Konuşanlar biraz kımıldayarak yanlarında yeni gelenlere yer açtılar.

Kahvenin önü mahşer halini almıştı. Talim görmemiş yüze yakın askerinin etrafını saran kadınları çocuklu bir sürü köy ve kasaba halkı çalınan “Hey Gaziler”i dinliyor ve birbirleriyle vedalaşıyorlardı.

Mustafa Ağa,

“Seni rahatsız ettim Ali Çavuş,” diye söze başladı. “Eğer yeriniz varsa... Size bir yolcu teslim edeceğim.”

Ali Çavuş cevap vermeye davranırken Mehmet atıldı:

“Bana eğerin arkası bile yeter,” dedi.

Ali Çavuş gür bıyıklarını yukarı doğru bükerken birdenbire duraladı.
“Yolcu bu mu?..”

Mehmet Çobanoğlu’na vakit bırakmadı yine,

“Benim,” dedi. “Yolcu benim... Beni böyle küçücük gördün de... Sana yük mü olurum sanıyorsun ağam?”

Bu sözleri söylerken göğsü gerilmiş, gözleri kıvılcım saçıyordu Mehmet’in... Bu büyük sözlerine küçük bir alayla mukabeleye hazırlanan çavuş onun bu mert heyecanını görünce yüzünün ifadesini birdenbire değiştirdi. On üç yaşında bir köy uşağı değil, söylediğini bilen tuttuğunu koparan bir kasaba hatırlısıyla karşılaşmış gibi kendine geldi. Müşfik ve ciddi bir gülüşle bu sefer doğrudan doğru Mehmet’e hitaben,

“Hayır,” dedi, “öyle demek istemedim. Yanlış anladın sen. İstanbul’un hali şimdi malum... Herkes can cana... Bir vesika ekmegini elli kuruşa satıyorlarmış...”

“Ben de elli kuruşa satılan vesika ekmegini hak etmek için çalışır çabalanım... Ne diye dünyaya erkek geldim?”

Çobanoğlu da, Ali Çavuş da küçük Mehmet’in bu erkekçe sözlerine karşı gülmeye cesaret edemiyorlardı. Çavuş sordu:

“Sen kimlerdensin?”

“Apanos köyünün Çavdarogullarındanım ben.”

“Çavdarogullarındansın sen ha?..”

Mustafa Ağa söze karıştı:

“Tanıdın mı?”

“Tanımaz olur muyum hiç! Bizim bacı da oradandır. Peki güzel amma anan izin verdi mi sana?”

Mehmet’in gözleri, o parlak, o ateşli gözleri birdenbire ıssız bir gece gibi derinleşti. Bu cıvıl cıvıl gözlerin bir saniyede değişen çok hazin ve matemli manası Ali Çavuş’u şaşırtmıştı. Çobanoğlu’nun yüzüne baktı. Mustafa Ağa mırıldanır gibi,

“Kezban Nine,” dedi, “sizlere ömür, öldü...”

“Vah, vah! Ne zaman öldü Kezban Nine?”

“Dün!”

Ali Çavuş, Mehmet'e,

"Oğlum," dedi, "bağını damını boş mu koyup kasabaya geldin?"

Mehmet'in kara gözleri derhal derinleşmişti. Onun yerine Çobanoğlu cevap veriyordu:

"Kara Hasan'la ailesi gelip oturmuşlar, Kara Hasan'ı bilirsin ya?"

"Bilmez olur muyum? Ne canavardır! Asker kaçağı menhus..."

"Mehmet bir kenarda saklı olan üç beş kuruşunu almak için oraya tekrar dönmek bile istemiyor."

Ali Çavuş üzerinde bir yemeni sarınlı olan fesini dertli dertli arkaya iterek iri avucu ile ta alnından bıyıklarına, bıyıklarından yine alnına kadar yüzünü birkaç defa sıvazladı. Belliydi ki içlenmişti.

"Her şeyi," dedi, "şimdi anladım. Mehmet seni İstanbul'a götürmek boynuma borç oldu artık. Ve lakin..."

Tereddüt ifade eden bu son kelime Mehmet'i matemli rüyasından uyandırırverdi. Yine kıvılcımlanan gözlerinin ateşiyle çavuşa bakıyordu. Çobanoğlu,

"Mehmet İstanbul'da babasının evine gidecek," der demez çavuşun gözleri fal taşı gibi açıldı. O da bu havadise Mehmet kadar şaşmıştı. Hayretle:

"Mehmet'in babası mı dedin? Sayıklıyor musun sen? Çavdaroglu çoktan toprak oldu."

Çobanoğlu gülerek,

"Çavdaroglu İstanbul'da Mevlanakapısı'nda duruyor," dedi. "İki çocuğu var. Hamallık edip çoluk çocuğunun nafakasını doğrultuyor."

"Ne söylüyorsun yahu? Ölüler de dirilir mi hiç? Kıyamet mi koptu yoksa!"

"Ben de bu işe senden çok şaşıtm... Bir hafta evvel İstanbul'da idim. Bir akşamüstü dinlenmek için Aksaray'da bir kahveye girdim. Bir de ne bakayım? Çavdaroglu'yla karşılaşmayayım mı?.. Gözlerime inanamadım. Konuşup dertleşince iyice inan geldi. Askerden dönüşte bir konağa kapılanmış, konağın ahretliğine sevdalanmış, kızı kaçırmış nikâhlanmış... Bu iş başına gelince artık köyü, tarlayı, kanyı, çocuğu unutmuş. Görsen yetmiş yaşına girmiş sanırsın... Öyle çokmuş, öyle haraplamış ki... Kolay mı İstanbul kızına para yetiştirmek?"

Karı bizim köy karıları gibi değilmiş... Bir giydiğini bir daha giymi-yormuş...

Çavdaroğlu sırtında koca semer, ha orası senin ha burası benim İstanbul sokaklarını arşınlayıp duruyor... Sırtındaki yük de caba... Bari yaransa ya... Ne gezer... Geceleri eve gelince karı 'Ter kokuyorsun' diye onu kapı dışın-da yatırıyormuş... Allahü âlem bazen da patakladığı olurmuş... Bunu bana kahvede hikâye ettiler. Kahvenin sahibi Çavdaroğlu'nun kayını imiş..."

Ali Çavuş omuzlarını silkerek,

"Meheldir [yerindedir] ona!" dedi. "Varsın çeksin... Herkesin ettiği ya-nına kalmaz bu dünyada... Ne diye köyüne, karısının, çocuğunun yanına gelmemiş de yabanın karısına göz atmış... Meheldir çeksin..."

"Büyük söz söyleme çavuş... İnsanın nasibi neyse başına gelir, derler."

"Ya ne diye Tanrım kafamızın içine şu akli koyuvermiş?"

"Onun orasını bilmem gayrı..."

Mehmet'in gözünün önünde sanki bir facia oynuyormuş gibiydi.

Şimdiye kadar geçirdiği temiz, saf ve basit hayatın yanında işittiği bu hayat onu ta iliklerine kadar ürpertti. Bir avrat kocasını kapı dışında ya-tırsın ha! Bu ne cadaloz şeydi! Halbuki köyünde o iştmişti ki cennet ko-canın ayağı altındadır. Vay dinsiz imansız vay! Buna rağmen İstanbul'dan Mehmet'in gözü yılmadı. Azmi azimdi. Birkaç dakika daha konuşup da-nıştılar. İş kararlaştırılmıştı artık. Mehmet yolcuların arasına katılıp İstan-bul'a gidecekti.

Hep beraber ayağa kalktılar. Dışarıdaki davul zurna çok yanık bir ha-va çalıyordu. Gurbet acısı bütün yürekleri ezmişti. Zurna davul bir emir-le sustu. Şimdi nöbet yoklamaya gelmişti. Uzun bir kâğıdı elinde tutan genç bir mülazımın önünde ismi okunanlar askerce bir selam vererek sı-raya katılıyorlardı. Mehmet hayran hayran isimleri okuyan genç zabiti seyrediyordu. Ne kuvvetli ne sevimli sesi vardı onun:

"... Ahmet."

"... Ali."

"... Hasan."

"... Mehmet."

"... Mehmet."

“... Hüseyin.”

“... Mehmet.”

“... Mehmet.”

“... Mehmet...”

Ne de çok Mehmet vardı... Bu isim her çağırıldıkça küçük Mehmet atikleşiyor, selam vermek için yukarı kalkan elini “efendim” diye cevap vermek isteyen ağzına götürüyordu. Çelik yaydan ok fırlar gibi, “Marş!” emri verilir verilmez sırtlarında dağarcıklarını taşıyan yağız Mehmetler uzaklaşınca kadar... Mehmet arkalarından bakakaldı onların...

Ali Çavuş onu iki omzundan tutup kendi boyunca yukarı kaldırdı:

“Bu boya varınca... senin de nöbetin gelecek, kasavet çekme [tasalanma],” dedi.

Mehmet bu söze karşı,

“Ben,” dedi, “bu boya gelmeyi beklemeyeceğim ki...”

“Öyle ise ne duruyorsun? Mülazımın ardından koş da derdini ona anlat...”

“Beni de kabul edeceğini bilseydim ayaklarının altına bile başımı kordum.”

Mehmet deriiiiin derin içini çekti.

III

Tam beş gün yollarda sürünmüşler, on gün de yolcu alması için sefil bir han köşesinde asker nakleden vapurlardan birini beklemişlerdi. Niha yet işte Giresun’dan demirini alan vapurun güvertesinde etrafına alıcı gözlerle bakan küçük Mehmet, içinden, dağların ardında kalan köyüne son selamını yolluyordu. Vapur gittikçe hızlanan bir süratle engine yol almaya başlamıştı. Birkaç saat sonra kararan gök katran gibi koyulaşan uçsuz bucaksız denizin üzerine abandı. Vapurun projektörü bir esatir ejderi gibi karanlıklara uzanır kısalırken ambar tarafında makamları birbirine karışan köy şarkıları geliyordu. Biraz sonra ses seda kesildi.

Mehmet'in yanı başında bir ana ile iki çocuktan mürekkep bir aile yere şilte sermişlerdi. Başuçlarında yanan isli fenerin ışığında kadıncağız yavrularını gecenin serinliğinden muhafaza etmeye çalışıyordu. Uykuya dalmış çocukların yüzünde ne masum bir emniyet ve saadet gölgelenmişti. Saçlarını sıvazlayıp sırtlarını örten elde ne ısıtıcı bir şefkat vardı. Mehmet'i ne arayan vardı ne soran. Halbuki zaten sırtındaki yüklerden titizlenmiş aksi bir katırın bu fazla hamuleye [yük] karşı yaptığı isyankâr tekme, çifte ve silkinişlerinden yorulmuş küçük vücudunun böyle okşana okşana gelecek rahat bir uykuya ne kadar ihtiyacı vardı. Esmer yüzü iki elinin arasında bir büyük adam gamı ile düşünceye dalmıştı. Küçük çocuğun hali müşfik ananın gözünden kaçmadı. Konuşmaya başladı:

"Oğlum annenin yanına niçin gitmiyorsun? Artık yatma zamanı geldi."

Mehmet,

"Ben yalnızım," dedi, "yatacak yerim de yok!.. İşte şuracığa kıvrılacağım."

Kadıncağız çok müteessir oldu:

"Aaa... Hiç buracığa kıvrılıp yatılır mı bu ayazda?.. Gel şuraya yat... Sana örtü de veririm."

Mehmet'in dinlenmeye çok ihtiyacı vardı. Hiç nazlanmadan kadının ikram ettiği yatağın dışında kalmış kaba çulun üzerine yatıverdi.

"Al şunu da üstüne çek..."

Bu eski pırtıl bir seccade bozuntusu idi. Mehmet bunu da üstüne çekti. Oh! Rahattı artık! Fakat yorgunluğuna rağmen neden gözüne uyku girmiyordu acaba? Kendi mevcudiyetini burada fazla hissetmeye başlamıştı. Hem kadıncağız, şefkatinin sesine uyararak ona gösterdiği misafirperverlikten pişman mı olmuş, ne idi? Belki de bu yabancı çocuğa karşı içinde bir şüphe uyanmıştı. Evet, muhakkak kuşkulandı. Yavaş yavaş Mehmet'in tarafında duran eşyaları kendi yanına doğru çekiyordu. Mehmet pırtıl çulun altından bir anahtarın bir kilit içinde çevrildiğini duydu. Mehmet'in kendini bu kenarcıkta fazla bulmaya hakkı vardı. Kendisine iyilik eden kadıncağızın rahatını kaçırmıştı. Arkasını çevirmek için hareket edince iki çocuğunun arasına yerleşmiş olan anne hemen başını kaldırarak onu gözetledi. Bununla da iktifa edemedi. Yastığın altından bir kırmızı kese

çıkardı ve içindekileri dikkatle sayarak koynuna yerleştirdi, tekrar yattı. Mehmet kıpırdamaktan korkuyordu, korktuğu için de bir türlü uyuyamıyordu. Küpeştenin altına sığınmış olsaydı... Belki daha rahat edecekti. Kadıncağız uyumuş mu idi acaba? Uyanıklığa ait hiçbir hareket yoktu. Mehmet uyuyamadığı için kendi kendine kızılıyordu. Bunalan başını yavaşça eski seccadeden dışarı çıkardı. Şimdi isli fener de sönmüştü. Zifiri koyu karanlık içinde gökle deniz birleşmiş gibiydi! Uzakta sönüp ışılan bir nokta pırıldıyordu. Bu tek bir yıldızdı. O da zift gibi bu karanlık gökte yapayalnızdı... tıpkı Mehmet gibi. Mehmet gözlerini bu tek yıldızla dikti ve coşkun bir hisle, "Bu benim yıldızım!" dedi. Ona munis munis göz kırpan bu ışık parçasına bakmaktan yorulan gözleri nihayet yavaşça kapandılar. Artık uykuya daldı. Şimdi Mehmet'in yıldızı onun temiz ışıklı rüyasına doğmuştu.

Gecenin hangi saatiydi. Kudurmuş gürültüler, azgın homurtular içinde Mehmet gözlerini açtı. Vapur bir fındikkabuğu gibi siyah dalgaların arasında çırpınıyordu. Bazen sanki siyah, yalçın bir kayanın tepesine fırlıyorlar, sonra müthiş bir çatırtı ile cehennemin dibine yuvarlanıyorlardı. Karadeniz'de kara ve korkunç bir kıyamet kopuyor. Zavallı kadın saçları dikilmiş, gözleri yerinden fırlamış, dehşet içinde uykularından sıçrayarak göğsüne sokulan yavrularını kucaklamış etrafına deli gibi bakıyordu. Mehmet bir hamlede onların yanına sıçradı. Güvertedeki kadın çığnışmaları kara ve haşın fırtınanın homurtularında boğuluyordu. Kadın ve çocukları daha emin bir yere nakledenler arasında Mehmet iki çocuklu anneye bir erkek oldu. Çocukları sırtında taşıdı. Eşyalarını yanlarına götürdü. Biraz evvel kendisine gösterilen misaferetin borcunu boyundan çok yüksek olarak ödedi. Üç saat devam ettikten sonra dinen fırtına zavallı yolcuları bitkin bir hale sokmuştu.

Fırtınadan sonra üç gün berrak, sakın, ışıklı bir denizin üstünde rahat bir yolculuk yaptılar. Mehmet iki çocuklu ana ile çok iyi dost olmuştu. Küçük ve mert erkek, kadıncağızın tamamiyle emniyetini kazanmıştı. Artık

geceleeri ne kırmızı kesesinin içindekileri sayıyor ne de küçük anahtarı kilidin içinde çeviriyordu. Hatta birçok defalar çocuklarını ve eşyasını ona emanet ederek yerinden uzaklaştığı oluyordu. Mehmet çok yüksek kalpli, çok geniş yürekli bir çocuktur. Yemek zamanları bir bahane bularak yanlarından ayrılıyor, yola çıktığı zaman Çobanoğlu'nun ne yapıp yapıp tedarik ettiği uçkurunda bağlı mütevazı parası ile karnını doyuruyor, fakir dul anaya yük olmuyordu. Hatta vapur iskelelere uğradığı zaman mevsimin yemişlerinden alarak kendinden küçük yetimlere ikram bile ediyordu. Mehmet, hemşerisi Ali Çavuş'un muhitinden ziyade bu iki yetimli dul ananın yakınlığında çok daha munis bir hava teneffüs ettiği için yol arkadaşlarını ihmal etmişti. Zaten Ali Çavuş da mütemadiyen Mehmet'le meşgul olacak gibi değildi. Kendince pek mühim bir iş kafasını sarmıştı. İstanbul'a bir an evvel varabilmek için Karadeniz'in dalgalarını kulaçlamak istiyordu.

Dördüncü günün ikinci vaktine doğru vapur güzel Boğaz'dan içeri girdi. Artık yolunun hızını kesmiş, sanki yeşil ve şirin dağları selamlıyormuş gibi mütemadiyen düdüğü öttürmeye başlamıştı. Yolcular telaş içinde dört günlük fırtınalı ve uzun seyahatin son dakikalarındaki sabrı çekemez bir hale gelmişlerdi. Herkes eşyasını toplamış, güverteye toplanmıştı. Dul kadın iki çocuğuna en süslü elbiselerini giydirmiş, mütemadiyen ihtarlar bulunuyordu:

“Ellerinizi oraya sürmeyin... Sakın oraya oturma, üstün kirlenir... Teyzen temiz temiz görsün ki seni her zaman sinemaya götürmeye heveslensin, ya çocuğum...”

Sonra içindeki coşkunluğu yenemeyerek Mehmet'e dert yanıyordu:

“Hasretlik hiçbir şeye benzemiyor... Tam dört sene oldu Giresun'a gidelim. Buncağızlar daha kucakta idiler... Zavallı babalarının toprağı oradan alınmış, bir daha İstanbul'a dönmek nasibi yokmuş... Diyar-ı gurbetlerde kaldı...”

Kadıncağız gönlünü coşturup taşıran iki hissin tesiriyle gözlerinden

akan yaşları silmek için mendilini aramaya başladı. Bulamayınca çarşafının pelerinine içirdi.

Mehmet alakadar oluyordu:

“Babaları ne iş yapardı?”

“Posta müdürünün kâtibi idi...”

“İstanbul’da nereye gideceksiniz?”

“Şehremini’ne, kız kardeşimin yanına. Orada onun üç odalı bir evce-gizi var. Baş başa verip sürükleneceğiz. Ne yapalım?..”

Rıhtıma yaklaşmışlardı. Ali Çavuş bir aralık Mehmet’i buldu.

“Eyyy Mehmet,” dedi. “Vapurdan çıkar çıkmaz ayrılacağız. Benim işim böyle icap ettiriyor. Hakkını helal et.”

“Asıl sen hakkını helal et, çavuş... Elbet İstanbul’da tekrar buluşuruz.”

“Elbet, elbet... Amma şu birkaç gün içinde buluşacağımızı sanmıyorum. Şimdi seni babana götürmek lazım... Bunu nasıl yapacağız?”

Mehmet, çavuşa fazla yük olmak istemiyordu:

“Sen zahmete girme,” diye cevap verdi. “Benim de ayaklanım var, elbet babamın yerini yurdunu bulurum, koynumda hem param var hem de mektup...”

“Yok canım yok... Koca İstanbul’u sen bizim köy mü sandın? Yollar-da kaybolup kalırsın... Dur hele bir yol karaya ayak atalım, elbet sana yol gösterecek birini buluruz.”

Soluk almayan madeni bir akış:

“Şar r r r r...”

Vapur rıhtım önünde demir atarken mavi sular da ağır ağır süzülerek durmaya çalışıyor. Sandallar bin bir ses uğultusu arasında karıncalar gibi üşüşüyor. İki tarafa koyuverilen merdiven oluklarından sel gibi insan boşalıyor. Vapurun güvertesinde, sandalların içinde, rıhtımın üzerinde soluk akşam ışıklarına karışan bir kaynaşma, insan boğazlarından kaynayıp taşan bir uğultu... Sille, şamar, muşta, küfür, türkü ve hasret nidaları...

Ali Çavuş'la Mehmet de bir sandalda yer bularak nihayet rıhtıma çıkmışlardı. Ömründe ilk defa bu kadar karışık bir gürültü içinde kalan Mehmet şaşırıp afallamamak için kendini tartıp toplamaya çalışıyordu. Fakat ne mümkün!.. Söküp kurtulamadıkları kalabalık içinde sersem sersem bakıyor ve içine biraz da garip bir korku siniyordu. Ali Çavuş onu kolundan yakaladı, birlikte salaş bir binaya girdiler. Etraf alacakaranlığa gömülmüş, yerler balgam, zifirli sigara artıkları ve yivşik bir çamurla mülevves bir halde ayaklar altından kayıyordu. Oraya buraya başvuran Ali Çavuş'un yüzünde bir angarya burukluğu sezen küçük Mehmet ağlamalı oluyordu. Çavuş yırtık ve soluk ceketini çarpık omuzlarına ilıştirmiş bir adama yaklaşıarak sordu.

"Apanoslu Şükrü, Hamal Şükrü buralarda mı?"

Adam başını çevirerek canından vazgeçmiş gibi cevap verdi:

"Bilmem ki... Her zaman burada olmaz... Yük taşır... Hele bir dışarısını yokla..."

Yine dışarı çıktılar. Ali Çavuş posbıyıklarının arasından bir küfür geveliyordu. Nihayet sırtında ağır bir sandık taşıyan iki büküm bir adama doğru seslendi:

"Şükrü, Şükrü hey, Şükrü!.."

Yük taşıyan adama yetişmek güç olmadı. Hamal ağır yükünün altından başını zor kaldırarak arkasından koşanlara baktı.

Ali Çavuş,

"Şükrü sana bir emanetim var," diye önüne dikildi.

Hamal kalın başparmağı ile alnını sıvazladı. Parmağından kaldırımın üzerine birkaç damla kirli ter aktı.

"Hayır ola?" diye bir adım attı.

"Şükrü, aha şu çocuğu görüyor musun? Onu Çavdaroglu Halil'e teslim edeceksin."

"Çavdaroglu Halil buralarda iş yapmıyor ki..."

"Nerede olduğunu da bilmiyor musun?"

"Biliyorum... Ama şimdi bir yere kıpırdayamam. Hem bırak beni de işime gideyim.."

"Canım bu çocuk yeni köyden geldi, gurbet garibi. .. Hiç olmazsa onu babasının evine bırakıver... Seni boş komaz... Koyunda beş on parası var..."

Bu sözler hamalı yumuşattı:

“Şimdi bir yere ayrılamam... Yarım saatlik işim daha kaldı. Sen çocukla beni içerde bekle... Şimdi gelir sizi bulurum.”

Ali Çavuş kızdı:

“Benim bir dakika bekleyecek vaktim yok.”

Mehmet çare-yi hal buldu.

“Sen beni bir köşeye yerleştir. Ben kendi kendime de beklerim.”

“Ha bak bu iyi... Şükür, çocuğu şu avluya bırakıyorum. Sakın ola ki unutayım deme... Sonra bozuşuruz ha!”

Hamal yürürken cevap verdi:

“Sen merak etme, ben yarım saat sonra buradayım.”

IV

Mehmet kirli tahta kanepenin köşesinde gözlerinde derin bir endişeyle bekliyordu. Yarım saat geçeli tam on dakika olmuştu. Artık biraz evvelki şamata durulur gibi olmuş, etraftan yavaş yavaş el ayak çekilmişti. Şurada burada yivşik balgamlı çamurlar arasından uçları zifirli izmaritleri toplayan limon kabuğu fesli çocuklar sıçraşıyorlardı. İrice bir sigara artığına bazen üçü birden hücum ediyor, önce davrananın kimi fesini kaparak kaçıyor, kimi yumrukları ile zorbalıyor, iğrenç şakalarla birbirini kovalıyorlardı. İçlerinden en kabacası hepsine meydan okuyor ve küçükler ona adeta fidye veriyorlardı. O, avucunda toplanan artık sigaraları yağlı fesinin içine yerleştirerek başına geçirdi -çünkü sırtındaki paçavraların üstünde her şey yırtık ve delik- fesi başına geçirmeden evvel izmaritlerin içinden bir tane seçip kirli parmaklarının arasına sıkıştırarak gari bir sesle şöyle haykırdı:

“Yok mu bir hayır sahibi be? Şunu yakalım... İzmarit değil bu mübarek... Kim bilir hangi kalantör ağabey iki nefes çektikten sonra atıvermiş... Her zaman böyle afilisine rastlamak nerde?.. Şunu bir keyifle tütürsem...”

Kapıdan hırpani bir dilenciye ağzına yapıştırdığı ıslak sigarası ile görünce ona doğru yengeç bir yürüyüşle yaklaştı.

“Hay gözünü sevdiğim... Ver şunu bakalım moruk, yanalım,” dedi.

Izmariti etrafı sırlısıklam ıslak sigaradan güçbela yakıp bir nefes çektikten sonra sağ eliyle bir temenna [selam] işareti yaparak sol tarafına külhanbeyvari şöyle bir çarpıldı ve eda-yı mahsusu ile balgamlı kaldırırma dişlerinin arasından fiskiyeli bir tükürük fırlattıktan sonra,

“Ulan,” dedi, “geçmişî kandilli Otomofil gözünü patlatacağım senin! Dün gece ben işte iken dubanın üstündeki yerime konaklamışsın...”

İçeri yeni giren, boynunda kibrit işportası taşıyan küçük çocuk bu tehdit karşısında afalladı.

“Yok be ağabey sana bunu kim fitledi?”

“Kim fitleyecek ulan?.. Orada bıraktığın bitler.”

Bu söze bütün serseri çocuklar hep birden güldüler.

İçlerinden biri cesaretlenerек cevap verdi:

“Amma da yaptın ha! Bitler bu ayazda yalvarsan dubanın üstünde kalmazlar... Onlar yine Otomofil’in ensesine binmişlerdir. Oradan âla yer mi olur?”

Hepsine meydan okuyan külhanbeyi taslağı artık uysallaşmıştı. Mehmet’in köşesine yakın bir yere, bir ayağını altına öbürünü alabildiğine kaldırırma uzatarak yerleşti. Sağ elinde hâlâ bitmemiş izmarit, sol eliyle ensesini kaşıyarak kirli fesini taaa kaşının üstüne kadar eğdi.

Mehmet köşesinde titriyor, dişleri zıngırdamasın diye nefesini zor tutuyordu. Bu serseri, ipsiz sapsız, çelimsiz sıska çocuklardan öyle korkmuştu ki!.. Bazen köyde Çarımçak Dağının yalçın kayalarında konak verdikleri hikâye edilen eşkıyaların hayali ve tasavvuru bile kalbini böyle müthiş bir korku ile çarptırmamıştı asla. Hayalinde bir muvaffakiyet âlemi gibi cennetleştirdiği İstanbul gözünde birdenbire sefilleşmiş, korkunç bir mahiyet almıştı. Köşesine sindikçe siniyor, serserilerin gözlerine görünmemek için üstünde oturduğu kanepenin altına sığınmak istiyordu. Oooof!.. Ya Rabbi!.. Bu adamı daha ne kadar bekleyecekti? Hava bayağı kararmıştı. Babasının oturduğu evi bilse, hemen davranacaktı... Fakat bu vakitte yabancı, büyük şehrin hangi köşesinde oturuyordu kim bilir?.. Şimdi içinde, bütün cesaretine rağmen, sığınmak ihtiyacı derinleşiyordu. Hiç tanımadığı babasına karşı sonsuz ve meçhul bir iştihak duyuyordu.

Birden yanı başında çatlak bir kahkaha koptu. Külhanbeyi taslağı bir omzunu çarpıtarak başucuna dikilmiş, kolunu tartakladı:

“Şu avala bakın hele... Ulan kabak, deminden beri buraya yapışmış bi-zi mi gözlüyorsunuz?”

Şimdi onun bütün avenesi Mehmet’in etrafını sarmış her ağızdan bir söz çıkıyordu.

“... Andavallı”

“... Kabak”

“... Ölüsü kınalı”

“... Geçmiş tenekeli...”

Bütün bu iltifatlardan sonra, ufaktan ufağa el şakaları da başlamıştı. Mehmet korkunun sökmeyeceğini anladı, ayağa kalkmaya davranarak sert sert külhanbeyine cevap verdi:

“Sizi dinleyen yok... İşinize bakın. Yanımdan çekilin bakalım!..”

Dudaklarının kenarları yaralı, kulaklarının kıvrımları kapkara kirli bir çocuk Mehmet’in üzerine atıldı:

“Ulan burada racon kesmeye mi kalkıyorsunuz?”

Mehmet bir silkinişte ağzı yaralı oğlanı yere vurdu. Bu sefer reisleri müdahale lüzumu hissederek azametle yaklaştı:

“Heyyy! Bana iyi bak! Burada yularsız hayvanı şahlandırmazlar. Sen kime afi kesiyorsun? Bana adıyla sanıyla Torpil Süreyya derler... Anladın mı?”

Mehmet artık korkmuyordu. Canını dişine almak lazımdı. Başını di-kerek,

“Ben ne racondan ne de macundan anlarım,” dedi. “Siz ister torpil olunuz, ister tahtelbahir [denizaltı]. Ben burada bir hemşerimi bekliyorum... Başka işiniz yok mu sizin...”

Bütün serseri çocuklar yine çocukluğun garip tecessüslerine kapılarak birdenbire kavgayı kestiler. Şimdi ona soruyorlardı:

“Burada kimi bekliyorsunuz?”

“Apanoslu Hamal Şükrü’yü.”

“İşin yoksa sabaha kadar beklersin...”

“Neden?”

“Neden olacak... Herifçioğlu seni mi düşünecek? Sabahtan beri yük altında ezilip duruyor. Çoktan horuldamaya başlamıştır bile...”

Mehmet’in kara gözleri derin bir hayret ve endişeyle açıldılar. Demek hemşerisi onu unutmuş, çoktan uykuya bile dalmıştı. Öyle ya, bu vakte kadar gelmemesine bakılırsa!

Yine onunla alaya başladılar:

“Kedi görmüş fare gibi neye afalladın öyle?..”

Mehmet ikrah etmekle beraber, onlara sokulmak, dertleşmek ihtiyacı içinde idi...

“Ne yapsam bilmem ki?!” diye başını salladı.

“Ne yapacaktın sanki?”

“Hemşerim gelip beni babamın evine götürecekti.”

“Ulan amma da salakmışsın ha!.. Bu boya gelmişsin de hâlâ babanın evini bilmiyor musun? Vay muhallebici vay!..”

Mehmet boynunu büktü:

“Babamın evini nasıl bilirim? İstanbul’a daha bugün ayak attım.”

Yine reis söz aldı:

“Peki Şükrü gelmezse kırk yıl burada mı kalacaksın?”

“Yoo... Ortalık ışıyınca... elbet kendim bulacağım.”

“Nasıl bulacaksın? Mademki yerini bilmiyorsun?”

“Yazılısı var, koynumda... Köyden getirdiğim mektupta semti yazılı...”

“Göster bakalım şunu... Biz Allaha şükür yazıdan da çıkarız...”

Mehmetçik safvetle koynundan bir yemeni çıkardı, onu çözünce bir yırtık mendil meydana çıktı. Mendilin düğümünü çözer çözmez kafilenin hayret ve takdiri görülecek bir manzara idi. Çünkü mektubun altında katlanmış birkaç kâğıt para görünmüştü.

“Vayyy... papellere bak!.. Ulaan, papellere bak!”

“Amma da mangiz tutuyormuşsun beee...”

“İnsanda bu kadar papel olunca İstanbul’u satın alır be...”

Reis hiddetle bağırdı:

“Ulan tıraşı kesin artık!.. Şimdi hepinizin canına okurum. Savulun şu-radan...”

Mehmet’e dönerek hıyanetkâr bir tavırla:

“Ver bakalım şu mektubu elime...”

Mektubu sönük ışığa tutarak bin müşkülâtla heceleye heceleye niha-yet okumaya muvaffak oldu: (Silivrikapısı’nda, Yahya Efendi mahallesin-de, Manav Tosun Çıkmazında 120 numaralı hanede Apanoslu Çavdarog-lu Halil Ağa’ya mahsustur.)

Düş bakayım önüme... Allah işini rast getirdi senin!.. Bu akşam benim oralarda mühim bir işim var... Zaten gidecektim. Seni sevabıma evinin ka-pısına kadar götürürüm. Bu iyiliğimi de ömrün oldukça unutma ha!..”

Mehmet hiç şüpheye düşmeden Torpil’in önüne düştü. Biran evvel bu karanlık ve korkunç yerden kurtulmak istiyordu. Arkasından savrulan alaylara, cinaslara kulak bile vermedi. Serseri kafilesinin içinden biri on-lar kapıdan çıkarken dayanamadı. Arkalarından mırıldandı!..

“Av dedigin bu kısa gecelerde bu kadar olur... İyice tırtıkla Torpil!.. Yarın akşam ziyafet bekliyoruz.”

Torpil geri döndü:

“Şimdi karnına bir tekme yapıştırırsam... Barsaklarını kaldırımlara dö-kerim ulan!..”

Dediği gibi tekme vurmadı fakat bir dirsek savurdu. Oğlanın burnun-dan çeşme gibi kan boşandı.

Torpil aldırmadı. Mehmet’i ite kaka yola düzöldüler. Karaköy rıhtımı-nı sık adımlarla geçiyorlardı. Yan sokaklardan birinden saç saça baş başa bir kalabalık taaa caddeye kadar taşmıştı. Herkesin eli havaya kalkmış bir kâğıt parçası sallıyordu. Canı yanan kadın sesleri:

“Aman çocuğumu ezme!..”

“Vay ayağım... Aman ayağım!..”

“Gözün kör olsun... Biricik çarşafımı parçaladın...”

“Ah, ölüyorum yetişin!..”

“Hayy bayılıyorrum!.. Allah rızası için kurtarın!”

“Kör müsün Allahtan korkmaz! Çocuğumu boğacaksın...”

Erkekler homurdanıyor, birbirini itiyor, muştalıyor nihayet boğazlara saldırıyorlar... Mahşer!

Mehmet yürüyemedi. Arkadaşı ensesine hafiften bir şamar aşk etti.

“Ne afallıyorsun? Haydi yürü...”

Mehmet şamara içerlemekle beraber, tecessüsünü yenemeyerek sordu:

“Bu ne böyle? Burası nedir?”

“Fırın...”

“Ne?!..”

“Ne bakıyorsun sersem sersem? Görmüyor musun?! Basbayağı fırın işte... Herkes vesikasını göstererek ekmeğini alıyor.”

“Sizde ekmeği böyle mi alırlar?..”

“Ne zannettin ya? Armut piş ağzıma düş mü?”

Mehmet fazla sormadı. Fakat ateşte kızarmış bir demir gibi bu sual kalbinin etrafını sararak dağladı.

Köprü’yü de geçtiler. Yeni Cami kemerinden çıkınca ortasında isli bir fener yanan kırmızı bölmeli bir kestane ve fıstık tablasının önünde Torpil dikildi. Yarı amirane:

“Haydi kesene davran bakalım... Aç ayı oynamaz. Şuradan yüz dirhem fıstık alalım. Keyiflene keyiflene yol alırız...”

Mehmet de hayli acıkmıştı. Bir kâğıt bozdurarak yüz dirhem kestane ve Arabistan fıstığını ceplerine pay ederek Mahmutpaşa’ya saptılar.

Dükkanların kepenkleri inik, etraf karanlığa gömülü... Mehmet yanı başında yürüyenin dişleri arasında ezilen fıstık kabuklarının çıtırdısını duyuyor ve yüreği çimdiklenir gibi oluyor. Uzaktan uzağa gecenin koyu karanlığını kamçılayan keskin düdük sesleri... Arka sokaklarda takırdayan ağır sopalar bunlara cevap veriyor...

Mehmet arkadaşına sordu:

“Bu sesler nedir?”

“Gece kuşlarını avlayan avcılar!”

“Gece kuşlarının eti yenir mi hiç? Hem onlar tekin değildir ki...”

“Sen koyduğum yerde otluyorsun... Laftan anlamıyorsun. Ben ne yapayım?”

Mehmet sustu. Çakmakçılar Yokuşu’nun nihayetinde Seraskerkapısı Meydanı’nda karanlığı delerek tepesi beyaz ve ince bir buluta degen Yanğın Kulesi’nin büyüklüğü karşısında Mehmet yine dile geldi:

“Bu da nedir ki?”

“Yine neyi soruyorsun andavallı?”

“Aha şu tepesi gökyüzüne ulaşan koca taşı...”

“Senin anlayacağın İstanbul’a gelen köylüler bunun tepesine çıkarak köylerine işaret çakarlar.”

Mehmet gülümseyerek, “Haydi sen de,” dedi. “Şunun doğrusunu di-yiver işte...”

“Ooo! Artık kafa ağrıtmaya başladın. Ben seyyah rehberi miyim ulan kabak?.. Her gördüğün şey karşısında böyle ağzını bir kanış açarsan yarı yolda sabah olur. Haydi bas bakalım, benim görülecek işim var...”

Mehmet gözlerini arkadaşının yüzüne çevirdi. Bu çocuğun gözlerinde ne tuhaf bir parıltı vardı. Sesi, şakaları, cevapları ne soguktu!.. Mehmet’in vücudunu buz gibi bir ter kaplıyor, içinde itimatsızlık ürperiyordu. Mehmet yürüyor... Sesi kesilmişti. Bir yokuştan indiler, bir yokuştan çıktılar. Yokuşun başında Torpil,

“Ver şu fıstıklardan bir avuç daha, benimki bitti,” dedi.

Mehmet bu sestten ürktü. Cevap vermeden bir avuç fıstık uzattı. Bir so-kağa girdiler. Biraz daha yürüdükten sonra bir meydana çıktılar. Burada ge-çenin rüzgârı daha serin, karanlık daha koyu idi. Her beş on adımda karşı-larına yıkık dökük harabeler çıkıyor, Torpil bunların arasından bir geyik gi-bi geçiyordu. Bir yere geldiler ki dört tarafları kapkara bir duvarla çevrildi.

Arkada yürüyen Torpil bir sıçrayışta Mehmet’in önünü kesti:

“Haydi,” dedi “keseni çıkar bana ver!.. Buraları tehlikelidir.”

Mehmet tehlikenin asıl kendisiyle karşı karşıya kalmış olduğunu iyi-ce anlamıştı artık. Bir saniyede Torpil’i baştan aşağı süzdü. Elbet bunun-la baş edebilirdi:

“Yolumuza gidelim... Ben kesemi kendim saklayabilirim,” dedi.

Torpil sertleşti:

“Uzun lafın kısıası... Sökül paraları!”

Arkasına atmış olduğu elini havaya kaldırdı. Bu elin içinde sıkışmış parlak ve keskin bir bıçak gecenin karanlığında korkunç korkunç ışıldadı.

Mehmet can havliyle müthiş bir feryat kopardı. Cevap olarak yol gös-terenin boğazına atılmıştı. Beş on saniye içinde Torpil üzerinden kalkarak bir fırtınadan kopan deli bir rüzgâr gibi yıkık duvarların arasından esip

kayboldu. Mehmet cebini yoklayınca parasının yerinde yeller estigini anladı ve bir feryat daha kopararak ayağa fırladı. O da karanlıkta koşmaya başlarken ciğerlerinin var hızıyla tekrar haykırdı. Pek kısa bir fasıladan sonra gecenin koyu karanlığını kamçılayan uzun ve titrek bir düdük sesi duydu. Çocuk büsbütün huylandı. Nereye gittiğini bilmeyerek koşuyordu. Nefes almak için bir lahza durunca düdük tekrar keskin keskin bir çığlık kopardı. Mehmet bu düdükten fena halde huylanıyordu. Bir yere gizlenmek için etrafına göz atınca yan taraftaki duvarın arkasına iki iri gölgenin gizlendiğini gördü ve avazı çıktığı kadar bağırarak yere düştü.

Yabancı ellerin teması ile gözünü açtı, yüzüne bir aydınlık çarpıyordu.

“Benden ne istiyorsunuz? Daha İstanbul’a ayak basalı bir gece bile bitmedi,” diye inledi.

Ona korku vermeyen yumuşak ve kalın bir ses cevap verdi:

“Demin bağırın sen miydin çocuğum?”

Mehmet’in gönlüne bu ses bir emniyet vermişti.

“Bendim...”

“Niçin bağırıyordun?”

“Beni soydular da onun için...”

“Peki, bu saatlerde senin burada ne işin vardı?”

Mehmet başına gelenleri kısaca anlattı.

Polisler,

“Biz onu yakalamaya çalışırız,” dediler. “İstanbul’a gelirken insan, gözü açık gelmeli... Bu sana bir ders olsun. Şimdi korkma artık... Biz polisiz. Seni evine kadar götüreceğiz.”

Yürüdüler... yürüdüler... yürüdüler. Nihayet her yerden hatta geceden bile karanlık bir sokağın içine girdiler. Polisin biri cebinden fenerini çıkararak bir kapının numarasına baktı:

“Hah,” dedi. “İşte burası...”

Mehmet başını kaldırdı. Bu ev göğsü kambur sıska bir çocuğa benziyordu. Camları kırık, pencerelerin birinden yırtık bir bez parçası sarkmıştı.

Kapı hâlâ açılmamıştı. Tekrar tekrar yumrukladılar. Nihayet bez parçası sarkan pencereden bir kadın başı uzanarak titiz titiz seslendi:

“Bu vakit kapıyı çalan kim?”

“Aç... Yabancı değil, polis!”

Kadın başı hemen içeri çekildi. Bir müddet içeride fısıltılar oldu. Nihayet merdiven gıcırdadı, saçı bıyığı birbirine karışmış, şiş gözlü bir adam kapıyı açarak heyecan içinde polisleri süzdü.

Polisler,

“Korkma!” dediler. “Sana çocuğunu getirdik.”

Adam bu sefer müthiş bir hayrete düştü:

“Çocuklarım evde uyuyorlar. Benim başka çocuğum yok!” dedi. “Bu işte bir yanlışlık olacak...”

Mehmet hıçkırmamak için başını iki elinin arasında hapsetti.

“Başka çocuğun yok mu? Uyku sersemliğini at da şöyle bir düşün bakalım...”

Çavdaroglu Halil bu sefer kesti attı:

“Benim başka çocuğum yok efendi!.. Yanlış gelmişsiniz!..”

Dertli başını iki elinin içinde gizleyerek ıstırabını yenmeye çalışan bu metruk çocuğun hali çok hazindi. Polisin biri,

“Sen vicdansız adamsın!” diye çıktı. “Köydeki çocuk senin çocuğun değil mi?”

Halil artık itiraz edemedi:

“Evet,” dedi, “köyde bir çocuğum olacak... Amma buraya ne diye gelmiş?”

“Ne diye geldiğini biz ne bilelim?.. Bir çocuk babasının evine istediği zaman gelebilir.”

Bu doğru hüküm karşısında akan sular dururdu. Halil elini Mehmet’e uzatarak adeta hırpalar gibi onu kolundan çekti:

“Haydi yürü bakalım içeri!..”

Mehmet her bastığı yerden bir ses, bir inilti, bir gıcırta çıkan bu yıkık ve karanlık evden içeri girerken talihiyle boğuşmamak için kendini zor zapt ediyordu.

Polislerin ayak sesleri köşeyi dönüp karanlığa gömülünce kırık evde ölü gözû gibi sönük bir ışık yandı. Bir genç kadın yatağının içine bağdaş kurarak sırtına yorganı almıştı.

“Artık yeter senin yüzünden çektiklerim!” diye şirret şirret bağırıyordu. “Bir de köydeki yumurcağını başıma püsküllü bela takacaksın, değil mi kokmuş herif!.. Vallahi yarından tezi yok bohçamı alınca el kapısında soluğu alacağım... Zaten bohça da dediğim ne ki?.. Kediye yükletsen götürür... Bu eve gelin gelesi payapay [tam tamına] sekiz sene oldu, bana daha bir çarşaf bile yapmadın. Senin gibi koca yerin dibine batsın e mi! Konu komşunun yanında utancımından yerlere giriyorum. Başımda hâlâ bizim küçükhanımın eski çarşafı...”

Halil homurdanıyordu:

“Daha bir ay bile olmadı, bir ruba yapındın...”

“Hah hah hayyyy!.. O da bir şey mi sanki?.. Bitişik bekçinin karısına bak da gözün giyim görsün... Bir çarşaf yapınmış, hışirtısı ta arka sokaktan duyuluyor... Kabuk gibi... Safi ipek...”

Kadın soluk almak için durunca Halil homurdanmaya başladı:

“O koskoca bir mahalle bekçisi... Ben hamalım... Şimdi bunları bırak da şu çocuğa yatacak bir yer göster.”

İkisi birden başlarını içeri girdiğinden beri bir köşeye arkasını vererek bu fena, sefil ve iğrenç sahneye gözlerinin bütün hayretini açan Mehmet'e çevirdiler. Şimdi yorgun ve perişan çocuk belki bir dakikadan beri içi boşalmış bir çuval gibi eski ot minderinin üzerine yıkılmış, derin derin uyuyordu.

Kadın istihza ile acı acı güldü.

“Altımdaki şilteyi mi vereceğim? İşte o kendi layığını bulmuş.”

Halil bu kadından ürktüğü halde hassas bir yerine kocaman bir iğne yemiş gibi birdenbire kendine hâkim olamadı:

“Köydeki kalın yapağı döşegini bırakıp buraya gelenlerin aklına şaşayım!” diye cevap verdi.

Kadın bu cevaptan büsbütün köpürdü:

“Ne duruyorsun? Gitsene köyüne... Benim ayağımın bağını da çözmüş olursun. Hani o günler!”

Meseleyi daha fazla uzatmak işine gelmedi. İçinde senelerden beri biriken ve şimdiye kadar ses vermeyen bir gayzla karısına baktıktan sonra, yırtık ot minderde gülümseyerek uyuyan, unutulmuş çocuğuna yine senelerden beri ses vermeyen bir şefkatle eğildi. İki zıt his kalbinde mücadele yapıyordu.

Kadın kocasının sükûtundan büsbütün şirretlenmişti:

“Çek şu minderini ucundan da dışarı çıkar... Haydi odamdan çabuk çıkınız!..” diye haykırdı.

Sabah olmuştu. Mehmet gözlerini yırtık yırtık bağırان bir sesin gürültüsü içinde açtı. Şaşkın şaşkın etrafına bakınıyordu. Teneffüs ettiği hava ustura gibi boğazını kesti; boğucu, kokmuş bir hava... Her sabah gözünü açınca yeşilliklerden süzölen berrak ve ziyalı bir havaya alışmış olan ciğerleri adeta büzölmüş gibiydi. Hâlâ etrafını göremiyordu. Karanlık, çarpık bir merdiven köşesine sıkışan ot minderin üstünden kalktı. Vücudu yüksek bir yerden düşmüş gibi kırık döküktü. Ah hasretini çektiği İstanbul!.. Onu ne büyük ne candan bir nezaketle karşılamıştı!?

Sesler aşağıdan geliyordu:

“Şimdi bir okka ekmek getireceksin...”

“Sabahleyin ekmeği nereden bulayım yahu?”

“Nereden bulursan bul... Çocuklarımin nafakasını elin piçine yediremem!..”

“Benim payımı ona verirsin... Daha bir diyeceğin var mı? Çocuğumu aç koyamam ya...”

Kadın söylene söylene uzaklaştı, küfürleri şimdi kuyunun çıkırığına karışıyordu.

Babası merdiven ayacağından seslendi:

“Uyandın mı Mehmet? Aşağı in oğlum.”

Bu kalın ses, şimdiye kadar iştmedığı baba sesi, anasınınki kadar cana yakın değildi amma yine de tatlıydı. Yabancılık, kayıtsızlık, hıyanet içinde donan kalbini ısıttı.

İki üç adım indi. Babası gülümseyerek onu karşıladı. Beraber izbe bir odaya girdiler. Burada burnundan akan sümükleri yalayan küçük bir erkek çocukla dişleri kefekili, daha kabaca, sıska bir kız içeri giren köylü çocuğuna yabancı, vahşi bakışlarını diktiler. Sümüklerini yalayan oğlan birdenbire bir tarafını çimdiklemişler gibi keskin bir yaygara kopardı.

Tepine tepine kendini babalı Araplar gibi yere attı. Baba bu gürültüye başını bile çevirmedi. Köylü oğluyla kısık kısık konuşuyordu. Küçük kız düdüklü tarafına bir demet tuz sarılmış bir çingırağı yerlerde tepinen kardeşinin başucunda var kuvvetiyle sallıyor, çığ çingırak sesi boğuk feryatlara karışarak garip bir ahenk husule getiriyordu.

Yine yayvan yırtık bir çığlıkla beraber kadın hışımla içeri girdi:

“Evladımın göbeği çatlayacak, a dostlar!.. Ben bunu viranelerden mi getirdim ayol?”

Sonra köpüren bir hiddetle kocasına döndü:

“Orada sinsi sinsi konuşacağına çocuğunu sustursana dangalak herif!..”

Çocuğunu kucağına alırken nedense sesini yavaştırdı:

“Birbirinize ne de uymuşsunuz kokmuşlar!”

Sanki bütün bu hakaretler kendisine değilmiş gibi Halil Aga, Mehmet'i kolundan tutarak biraz evvel kadının getirdiği paslı tepsinin kenarına oturttu. Bu kocaman ve boyası tamamiyle dökülmüş çinko tepsinin etrafında acayip renkli ve şekilli ekmek yumruları dizilmişti. Ortasında, kenarı kırık bir cam tabağın içinde bir tarafı yeşil küflenmiş bir peynir parçası vardı.

Kadın iki çocuğunu alarak tepsinin başına çömeldi. Ekmegin içinden kopararak arasına bir parça peynir sıkıştırdı. Bu lokmayı ağzına attı, yosunlu ve çürük dişleri arasında çiğnedi, çiğnedi fakat yutmadı. Bu mülevves şeyi tekrar dışarı çıkardı, parmakları arasında eze eze kucağında mırıldayan çocuğunun ağzına yerleştirdi. Kadın henüz yüzünü bile yıkamamıştı. Gözlerinin kapkara sürmesi, gaz boyaması ile Kaloderma pudrasının birbirine yivmiş olarak küçük yanaklarına kadar akmıştı. Mangal maşası ile kıvrılan kavruk kirli saçları diken diken, taraz taraz kabarık... Ne çirkin ne kirli surattı bu! Mehmet'in içi bulandı. Mümkün

olduğu kadar gözlerini kaçırıyordu. Bu kadınla her gün yüz yüze yaşamak ne müthişti!.. Birden gözlerinin önüne köyden böyle bir anda kaçmasına sebep olanlar geldi. Onlara da tahammül edilemezdi... Mehmet tekrar kaçacak bir yer arar gibi gözlerini yere indirdi...

“Yesene Mehmet...”

“Hiç isteğim yok baba...”

Sokak kapısı yumruklanıyordu. Halil Ağa davranıncaya kadar kadın yerinden fırladı. Yere bırakılan çocuk yine yaygarayı bastı. Mehmet elini cebine sokarak akşamdan kalan bir avuç kestane kırıntısı ile karışık fıstık çıkardı ve ağlayan çocuğa uzattı. Torpil lütfen bunları bırakmıştı. Çocuk sevincinden şaşalayıp sustu, elini uzattı fakat kız daha atik davranarak fıstıkları kaptı.

Babaları,

“Tarık’a da ver Nilüfer,” diye ihtar etti.

Bu isimleri çocuklara ahretlikten yetişme anneleri koymuştu.

Kız boynunu kaz gibi bir tarafa uzata uzata,

“Yaaa... Vermem ki...” diye odanın bir köşesine kaçtı.

Kadın kapıdan telaşla geri dönerek,

“Akşamki polisler,” dedi.

Halil Ağa’nın gözleri fal taşı gibi açıldılar:

“Hayır ola?”

“Oğlunu istiyorlar.”

Halil Ağa daha ayağa kalkmadan Mehmet yerinden fırladı. Onu aradıklarına, istediklerine sevinmişti. Hem kendisini kurtaran polisleri öyle çok sevmişti ki...

Güler yüzle kapının önüne çıktı. Arkasından babası, üveyi annesi de kucagında çocuğuyla beraber kapının aralığından gözetliyordu. Nilüfer fıstıkları yiyerek kapı aralığından dışarı kaydı.

Polisin biri köylü çocuğun başını okşayarak,

“Mehmet,” dedi, “dün gece sabaha kadar yangın yerini taradık. Seni soyan küçük hırsız nihayet yakaladık. Al, say bakalım paranı, tamam mı?”

Polis Mehmet'in çalınan parasını verdi.

Nilüfer bir çılgılla içeri atıldı:

"Anne hişş! Polisler Mehmet'e... naah... bu kadar para getirdiler! Vallahi bir görsen anne!"

Küçük kız Mehmet'in servetini anlatabilmek için boyunu yükselterek iki kollarını açtı.

Kadın ona bir çimdik attı.

"Sesin kısılсын yumurcak, sus!..."

Kız heyecanından çimdigin acısına aldırış etmeyerek tekrar sokağa fırladı. Bu sefer Mehmet'in etegine yapıştı:

"Polisler sana naah bu kadar para getirdiler... Bana fıstıkla kestane al e mi... e mi..." diye sımaşıyordu.

Bu hadise hepsinin yüzünü ayrı ayrı güldürdü. Üveyi oğlunun eve girdiği dakikadan itibaren titizliğini, şirretliğini artıran kadın birdenbire mülayimleşiverdi. Yüzünde gerilmiş adaleler gevşedi. Nilüfer mütemediyen Mehmet'in etrafında dönerek yılışıyordu. Halil Ağa derinden derine rahat bir nefes alır gibi idi. Laf değil bu, Mehmet hiç yoktan bu izbe sokağın sayılı zenginlerinden oluvermişti. Cebinde tam on iki adet kâğıt lirası vardı!

Yelkenleri suya inen kadın Mehmet'e:

"A, hiçbir şey yemedin ayol! Sana bir çay pişireyim mi? Tam iki aydan beri bir tutam çayı raftan rafa saklamıştım."

Bu ne büyük iltifat, ne büyük ikramdı... Mehmet bunun mahiyetini çok iyi kavramakla beraber etrafında ılıklaşan havayı daha rahat teneffüs etmeye başladı. Riya bazen hakarettten daha kolay hazmedilir. Ne çare!.. Mutfakta çay pişerken Halil Ağa, Mehmet'le konuşuyordu:

"Sana söylemek istediğim şeyler var Mehmet, şimdi buradan beraber çıkar, elbet bir yerde otururuz.

Derken, karısı elinde bir tarafı kulpsuz bir tepsinin içinde iki küçük sırça Acem çay kadehi, bir de kulpsuz, kenarı kırık bir fincanla içeri girdi. Tepsiyi evvela Mehmet'e tuttu.

İkinci kadehi kocasına ikram ederken,

“İç de misafire dua et,” dedi.

Halil Ağa gülümseyerek,

“O artık misafir değil... Bu evin has oğlu...” diyerek Mehmet’in arkasını sıvazladı.

Kadın kulpsuz beyaz fincanın içine bütün artık kırıntı ekmekleri doldurarak küçük çocuğa çay tiridi yaparken sıska kız mınıldanmaya başladı:

“Hani banaaa?... Ben de isterim. İhhi ihhi ihhi... yaaa... ben de isterim,” diye ağlıyordu. Mehmet hemen yerinden kalkarak elindeki çay kadehini kıza vermeye hazırlandı. Nilüfer yutkuna yutkuna çayı kaparken annesi ayağa kalktı, ona bir şamar aşk etti.

“Kör boğazına kurt düşsün inşallah. Bunu içmesen neren eksilecek, a sıska mendebur?”

Halbuki küçük kız annesinin tam ve küçük bir örneği idi.

Mehmet araya girmek istedi, kız daha şımarı. Fakat annesi onu saçlarından sürüklemeye başladı.

“Seni kömürlüğe kapatayım, akşama kadar aç yatırayım da aç gözlülük ne imiş öğrenirsin, hınzır yumurcak!”

“!!!..”

Mehmet bu korkunç terbiye usulünü görünce yine içinde soğuk bir hava esti.

V

Baba oğul Şehremini’nden Aksaray’a doğru yürüyorlardı. Mehmet her adımına bir işaret damgası basar gibi idi. Dikkatli dikkatli etrafına bakıyordu. İlk yangın yerini geçerken irkildi. Babası bunun farkına varmıştı. Sırtındaki semerden bükülmüş belini doğrultarak sordu:

“Seni burada mı soydular?”

Mehmet omuzlarını kaldırdı.

“Bilmem ki... Karanlık çok keskindi. Göz gözü görmüyordu...”

Çocuk tekrar üzerinden sarı bir duman çıkan harabeye dikkatle baktı. Dün gece vehimli karanlıklarda kıpırdayan, gezinen hayaletleri görür gibi bir hali vardı. Fakat korkmuyordu artık.

Halil Ağa devam etti:

“Haklısın, İstanbul’un içi yangın viranesiyle dolu. Hangisi olduğunu nasıl bileceksin...”

“Kahpe İstanbul,” diye sözünü uzattı. “Dış nasıl virane ise insanın içini de öyle viraneye döndürüyor. Sen benim gençliğimi nereden bileceksin. Bak şimdi ne haldeyim? Dış sıçanlardan bile ürken uyuz kedilere döndüm... Benim için köyde ne diyorlar Mehmet?”

Mehmet tereddüt etmeden cevap verdi.

“Kılıbık diyorlar baba!”

“Ne deseler hakları var... Sen bir de onu...”

Halil Ağa sustu. “Bir de onu anana sorsaydın...” diyecekti. Fakat cesaret edemedi, Mehmet’in içindeki mukaddes türbeye dil uzatmaya cesaret edemedi.

Birkaç saniye durduktan sonra,

“Uzaklara gitmeye ne hacet,” dedi. “Eline bir ayna al da kendine bak. İçinde ayan beyan beni görmüş olursun. Bana çok benziyorsun Mehmet. Sana onun için kanım daha çabuk ısındı.”

Yine bir lahza düşündü:

“Rabbim sonunu bana benzetmesin!” diye iniledi.

Konuşa konuşa bir kahvenin önüne geldiler. Birkaç adam hasır iskemlelere gelişigüzel oturmuş iri fincanlarla kahve içiyorlardı. Bunlar yaşlı, bezgin halli, sapsarı ve kuru yüzlü insanlardı. Nargile gürültüsüne karışan hırıltılı öksürük silsileleri arasında okunan bir sabah gazetesinin muharebe havadisleri dinleniyordu. Burası Aksaray’dı.

Halil Ağa sırtından semerini çıkararak kapının kenarına dayadıktan sonra Mehmet’le bir köşeye çekildiler. Kaldırımın eğri bûğrû çöküntüleri içine yağlı ve bulanık çirkef suları birikmişti. Kahveye yakın bir kenarda kıvrıkcık saçlı bir delikanlı önündeki işportanın içini dolduran sarı fulyaları irticali [doğaçlama] maniler uydurarak satıyordu:

“Ha babam ha! Bahar gülleri bunlar...”

Halil Ağa şu fani dünyanın gamları altında bükülen belini doğrultarak keyiflenir gibi oldu:

“Buraya Aksaray derler Mehmet,” dedi. “Gözünü sevdiğim, insan-
da para olmalı da şu kahvede sabahtan akşama kadar keyif çatmalı...
Gelsin şekerli kahve... gitsin nargile... İşte yaşama dediğin böyle
olur...”

Hayıflana hayıflana başını salladıktan sonra lafın gidişini değiştirdi.

“Eee söyle bakalım oğul... İstanbul’da ne yapmak niyetindesin?”

Mehmet cevap vermeye vakit bulamadı. Halil Aga’nın ensesine bir
şaplak yapıştı. Sonra cıvık bir kahkaha fırlatan uzun boylu, baygın bakış-
lı, sivri fesli bir adam,

“Hayır ola be moruk!” diye ikinci şaplağı yerleştirdi. “Böyle sabah sa-
bah buralarda ne arıyorsun? Yük taşıırken define mi buldun yoksa... Dün-
yanın keyfini çatıyorsun.”

Halil Aga ensesini kaşıyarak cevap verdi:

“Etme be gözünü seveyim... Kırk yılda bir sabah şurada bir kahve içe-
lim dedik. Ona da rahat komadın... İsmarla şuradan bir dolu şekerli ba-
kalım. Kayınbiraderlik mürüvvetini görelim be yahu...”

“İstediğin şekerli olsun eniştecğim... istersen bir de nargile... Para tu-
tuyor musun hele onu söyle sen?”

“Denizde kum bizde para... Bana nargile lazım değil... Şuna bir çay ısı-
marlasan daha iyi olur.”

Deli Cemal, Mehmet’e şimdi dikkat etmişti:

“Bu kopil de kim be imanım?” dedi. “Yoksa kendine bir yamak mı
buldun?.. Biraz andavallı amma... Gücü yetgine benziyor.”

Halil Aga bu şirrete,

“Köyden gelen çocuğum,” diye cevap verdi.

Sonra oğluna dönerek,

“Mehmet,” dedi. “Konuşalım... Senin için bir karar verelim oğlum. Şu-
rada bir berber tanırım; onun yanına çıracak vereyim mi seni?”

Mehmet şiddetle başını salladı. Babası devam etti:

“Anladık, bu olmadı... Şurada küçük bir dükkân açalım... Şimdilik
ufak tefek satarsın...”

Mehmet yine daha hiddetli başını sallayarak bu teklifi de reddettiğini
anlattı.

“Bu da olmadı ha? Yoksa sen bana mı özendin, sırtına bir semer alayım mı?”

“Ne söylüyorsun baba?!” dedi. “Kabil olsa... ben senin sırtındaki semeri kaldırıp atacagım. Hele dur bir soluk alayım...”

Halil Ağa mahzunlandı:

“Yanlış anlama Mehmet!.. Seni bir an evvel başımdan defetmek için söylüyorum zannetme... Sana da bir lokma ekmek getiririm akşamları... Amma bu yetişir mi sana?.. Elbet bir iş sahibi olmayı kurmuştun, değil mi?”

“Elbet baba... Elbet bir iş sahibi olmayı kurdum... Fakat senin söylediklerinin hiçbiri değil... Bir iş sahibi olacağım amma okumak öğreneceğim.”

“?!”

“Beni mektebe ver baba...”

Halil Ağa hayretten açılan gözlerini yeisle önüne eğdi. Ayakkabısının ucu ile yumuşak toprağı kazımaya başladı. Mehmet heyecan içinde idi:

“Niye cevap vermedin baba?.. Duymadın mı yoksa? Ben mektebe gireceğim...”

Halil Ağa şaşkın şaşkın sordu:

“Hangi mektebe?”

“Mektebe işte... Zabıt mektebine... Asker mektebine.”

Halil Ağa güldü:

“Seni mektebe almazlar!” dedi kesti attı.

Mehmet heyecandan derin bir ıstıraba düştü:

“Beni mektebe almazlar mı dedin? Devletin bu kadar mektebi var. Ben mi çok gelirim?.. Devlet benden bir lokma ekmeği esirger mi?..”

Halil Ağa cevap veremiyordu. Mehmet’i mektebe almayacaklarını biliyordu. Amma niçin almazlardı? Bunu anlatamıyordu. Mûthiş bir muadele [denklem] karşısında kalmıştı.

Mehmet için için ağlıyordu. İçine bir ateş düşmüştü. Bu ne sıla acısına ne de çektiği sefaletin ıstırabına benziyordu; öksüzlüğünden de feci ve ateşliydi bu acı!.. Kalbinde yer yer sızlayan bütün yaraları bu ümitsizliğin vurduğu gaddar bir neşterle delinmişti, gözlerinden coşan yaşları zapt edemiyordu. Onları kolunun yeni ile sildi.

Halil Ağa,

“Ağlama çocuk,” dedi. “Elbet bir çare buluruz. Amma nasıl bulacağız bu çareyi bilmem ki?!”

Arkalarında oturan Şam hırkalı, başı takkeli, kıranta bir efendi hasır iskemlesinden eğilerek,

“A benim evladım,” diye sözlerine karıştı. “Ben senin derdini anladım... Gel hele şuraya da seninle konuşalım.”

Belliydi ki bu adamcağız mürekkep yalamış, güngörmüş birisiydi. Halil Ağa Mehmet’ten evvel yerinden kalkarak ona yaklaştı.

“Ayagının altına düştüm efendibaba,” dedi. “Bize bir yol göster... Şu çocuğa bir dert anlat...”

Mehmet de babasının arkasından kalkarak Şam hırkalı adamın yanına gitti. Adamcağız onlara,

“Oturun şöyle,” diye yanındaki iskemleleri gösterdi. Oturdular.

“Deminden beri sözlerinize kulak misafiri oldum... Sen mektebe girmek istiyorsun değil mi?”

Mehmet tasdik etti.

“Peki amma okuyup yazman var mı?”

“Sureleri bilirim...”

“Bu kâfi değil oğlum... Sana köyde okuttukları ezberden sureler, bir zabıt mektebine girmek için kâfi değil... Hiç olmazsa iptidai şahadetnamesi [ilkokul diploması] lazım...”

Halil Ağa atıldı:

“Hay gözünü seveyim... Ben de bunu demek istiyordum da bir türlü diyemiyordum işte...”

Efendi,

“Bana bak Mehmet!” dedi. “Bak ismini bile öğrendim! Senin adam olmak niyetin var amma neyleyim ki nasibin kötü...”

Mehmet’in birdenbire dili açıldı:

“Nasibim neden kötü olsun efendi baba? Ben çalıştıktan sonra nasibim elbet bana bir kapı açar...”

İhtiyar adam gülümseyerek,

“Hele,” dedi, “gözlerimin içine bak Mehmet! Senin nasiyende [alnın-

da] nur-ı irfan¹ lemariz oluyor [irfan nuru parlıyor]. Bu hudadad [Tanrı vergisi] istidadın, fenayab-ı üful olması [kaybolması] ne yazık! Vaesefa ki [yazık ki]...”

Boynu bükük bu sözleri dinleyen Halil Ağa can ve gönülden bir:

“Amiiin!..” dedi.

Mehmet, şimdi köse sakalını damarlı parmaklarının arasına alarak dalmış gitmiş olan bu âlim efendi gibi konuşabilmek için canını vermeye hazırdı.

O, bu adamcağızın dua etmeyip söz söylediğini biliyordu. Babası gibi “Amin!..” demedi, demedi amma ne söylediğini de anlamamıştı. Anlamak istiyordu:

“Efendibaba,” dedi. “İyi şeyler söylediniz amma... Anlayamadım... Bir kere daha söyler misiniz?”

“Hakkın var Mehmet... Seni Allah zekâ-yı mücessem yaratmış, dedim.”

“Bundan ne çıkar ki?”

“Bundan her şey çıkar oğlum.”

“İşte mektebe bile giremiyorum.”

“Gireceksin...”

Mehmet’in gözleri ışıldadı.

“Nasıl?”

“Uzun lafın kisası... Ben sana her gün ikindi ile akşam ezanı arasında burada bir saat ders vereceğim. Gel beni burada bul... Bana mümeyyiz Hacı bey derler... Senin zekân benim gayretim birleşince neticeye çabuk ereriz. Ahir ömrümde ne mutlu bana...”

Mehmet hiçbir şey demeden ayağa kalktı. İhtiyarın damarlı, kadit eli-ni genç ruhunun bütün ateşiyle öptü.

Halil Ağa düşünüyordu.

Bu karar onu şaşırtmıştı.

O, âlim bir çocuk yetiştirmeyi hiç aklına yatıramıyordu.

¹ Metinde “nuru irfan”.

Baba semerini sırtladı. Mehmet'e,
"Haydi sen eve git," dedi. "Anahın bekler. Çabuk gel diye tembih etmişti ya..."

Mehmet hülyasına, emeline erişmiş gibi mesut ve hafifti. Mümkün ol-
sa babasının sırtındaki semeri fırlatıp atacak, "Gel baba, otur artık, rahat
et... Senin için zabıt oğlun çalışsın..." diyecekti.

Şimdi İstanbul gözüne ne kadar sevimli ve cazip görünüyordu...

Akşamdan beri geçirdiği felaketleri birer cilve, birer şaka sayacak ka-
dar cesur ve canlıydı.

Silivrikapısı'ndaki eski evin yolunu tuttu. Artık üveyi annesinden o
kadar nefret etmiyordu. Kardeşlerine acımaya başlamıştı.

Bir leblebicinin önünden geçerken küçük Nilüfer'in ricasını hatırladı,
ona iki koca kesekâğıdı ile leblebi, fındık ve kuru üzüm aldı.

Mehmet evden içeri girdiği zaman üveyi annesiyle çocuklarını yemek
tepsisinin kenarında buldu. Yerdeki tasın içinde artık çorba vardı. Onlar
soğanla ekmek yiyorlar, ara sıra bir zeytini iki üç defa katık makamında
ısıyorlardı. Mehmet'i görünce kadının kaşları çatıldı:

"Bu vakte kadar neredesin?" diye çıkıştı.

Mehmet cevap vermedi, kadın,

"Gel şu çorbayı iç de karnını doyur," diye artık çorbayı tepsiye koydu.
Nilüfer kaşığı uzatarak kaçamak yaptı, ikinci defa uzanırken kadın,

"Haaa! Çek kaşığını bakalım!" diye bağırды. Mehmet kesekâğıdını or-
taya koyunca Nilüfer bir sevinç cıglığı kopardı.

Kadın sofrayı bırakarak ayağa kalktı:

"Sona kalan, işte böyle dona kalır," dedi. "Akşama kadar aç kal da bir
daha geç kalma... Ben şimdi hazırlanacağım. Sen çocukları avutuver," di-
ye merdivenleri gıcırdatarak yukarı çıktı. Çocuklar iki aç gözlü kedi yav-
rusu gibi tepsinin içinde yuvarlanıyorlardı.

Mehmet hülyasında yaşıyordu.

Kadın yukardan bağırdı:

“Nilüfer, kardeşini getir giydireyim. Mehmet! Sen de kovaları al, kösedeki çeşmeden su getir de şu küpü dolduruver!”

Mehmet kovaları aldı.

Çeşmeden ikinci dönüm su getirdiği zaman üveyi anasını aşağıda buldu. Kadın giyinmiş, kendi aklınca süslenmişti.

Mehmet bakakaldı. Ne biçim süslenmişti bu? Başını al bir şifonla sıkılmıştı. Dudakları ve yanakları başörtüsü kadar aldı, gözlerinin etrafı da inadına kapkara... Alnının yan tarafından tarazlı bir bukle taslağı çıkarmıştı.

Mehmet'in bakışına sırtarak,

“Şaşırdın değil mi?” dedi. “İşte biz İstanbul hanımları böyle süsleniriz.

Haydi, şaşkınlığı bırak da şu çocuğu kucağına al,” diye ilave etti. “Sinemaya geç kalacağız!”

Mehmet o kadar mesuttu ki... Sırtına çocuk değil, taş yükleseler yine ses çıkarmayacaktı.

Tarık Mehmet'in sırtına bindi. Hiç durmadan saçlarını çekiyor, kulağını ısırmağa çalışıyordu. Üveyi anası Nilüfer'in elinden tutmuştu.

Şehzadebaşı sinemalarından birinin gişesi önünde durdular. Kadın koynunda bir şeyler arar gibi yaptı ve sonra,

“Eyvahlar olsun,” dedi. “Paramı düşürmüşüm!.. Şimdi ben ne yapacağım?”

Sonra birdenbire hatırlar gibi,

“Mehmet,” dedi, “senin yanında para var değil mi? Bir lira versene bana...”

Mehmet lirayı derhal verdi.

Kadın biletleri alırken Mehmet sordu:

“Kaça kadar sürer bu oyun?”

“Buna oyun demezler, sinema derler... İşitenler beni ayıplarlar. Ah iki gözüm saati ne yapacaksın?”

“Ders almaya gideceğim.”

“Sevsinler senin dersini... Haydi haydi, budala olma!.. Dersi ne yapacaksın?.. Bak burada neler göreceksin!”

“Ben dersimi bırakamam!”

Mehmet ister istemez... onlarla beraber içeri girdi. Film daha başlamamıştı. Sahnenin önünde ut, keman ve def çalarak tuhaf bir şarkı söylüyorlardı. Fakat bu şarkı, yerleri dolduran çocuk şamatasına karışarak daha garip bir ahenk hâsıl oluyor, bir locadan gür kalın bir ses,

“Susun... bre habisler!..” diye bağırarak gürültüye bir gürültü daha ilave ediyordu.

Sinema salonunun arka tarafında yavaş yavaş başlayan bir patırtı nihayet bir kasırga haline gelmişti. Mehmet arkasına dönüp bakınca birbirine girişmiş bir sürü serseri ve kirli çocuklar arasında göz aşinalarını fark etti. İlk İstanbul’a ayak bastığı akşam gümrük salonunda etrafını alan, nihayet yangın viranelerinde parasını çalan Torpil bile gözüne ilişerek yüreğine acı bir titreme geldi. Bu yurtsuz, serseri küçüklerden üçü birbirine kenetlenerek sıraların altında yuvarlanıyorlardı. Reisleri Torpil ağzının bir ucunda bir izmarit, öbür tarafında insanın bakışını bir ustura gibi kesen o fena gülüşle kavgacıları seyrediyordu. Kavgaya karışmayan maiyeti ile tozların içinde debeleşenleri gayrete getirici ne kadar kötü küfür varsa hep bir ağızdan yüksek sesle haykırıyorlardı.

Birdenbire baş taraftaki locaların birinden kıvrıkcık, kuzguni saçlı bir hış eildi ve bozuk bir şiveyle çatlak çatlak bağırmaya başladı:

“Susun bre kopiller!.. Defolun bre kepezeler! Herkes sizi mi dinleyecek? Yoksam muzıka mı işitecek?..”

Küçük başlar patlak vermeye hazır bir isyan haliyle locaya çevirdiler. Yalnız sözü reislerine bırakmak saygısını gösteriyorlardı. Torpil hemen yan tarafa doğru bir tükürük fıskıyesi fişkırttıktan sonra bir omzunu çarpıttı ve:

“Ulan ağabey!” diye söze başladı. “Fazla afiye lüzum yok... Hepimiz para sayarak buraya girdik... Kime kış diyorsun bakayım?”

Bu dil atışması, paradide kopan el şakırtıları ve ayak vuruşları, tekme-ler arasında işitilmez oldu. Yukarıda perdenin açılmasını bekleyen büyük ve küçüklerin artık canları sıkılmış, sabırları tükenmişti. Sinemanın başlamasını istiyorlardı. Gürültü ziyadeleşince ışıklar kararmaya başladı ve beyazperde canlandı.

Mehmet bir hayli hayrete düştü ve biraz dikkat etti. Köydeki bilgisiyle gördüğü hakikati birleştirdi.

Artık hayretten ziyade beyazperdede görünen vaziyete daldı.

İlk film bir komedi idi. Yuvarlak, şirin, sarışın bir çocuğun hırsızlıkta gösterdiği maharetler, tuhaflıklar birbirini takip ediyordu. Küçük hırsız, on katlı bir apartmana çevikliğiyle tırmanarak tehlikeleri pervasızca atlarken arkadakiler müthiş bir heyecana kapılıyorlardı.

“Yaşa be arkadaş!”

“Düşeceksin ulan, ölüsü kandilli!”

“Hah, tamam, bakma be andavallı, araklasana, ne duruyorsun?!”

“Vayyy... Aynasız geliyor... ulan heyyy!.. Kendine gel be!..”

Nihayet tozlu dumanlı havada var kuvvetiyle, var hızıyla şaklayan alkış şakırtıları.

Hepsinin üstüne dökülen bozuk şiveli çatlak bir haykırış:

“Susun bre kepaze kopiller! Susun bre!..”

Mehmet birdenbire kendini topladı, zamanı hesap etti, ders vakti gelmişti. Zaten arkasındaki Torpil ve avenesi içine derin bir ürküntü veriyordu, yavaşça ayağa kalktı. Kimseye sezdirmeden karanlıktan sıyrılarak dışarı çıktı.

VI

Halil Ağa köyden gelen biçare oğlunu artık karısının yanına sığdıramaz olmuştu. Kadın bir türlü bu sessiz ve iyi yürekli üveyi oğlunu çekemiyordu. Onun sofrada korka korka yediği bir lokma ekmekte gözü dikilip kalıyordu. Halil Ağa nihayet Mehmet'i geceli gündüzlü barınmak üzere on beş kuruş haftalıkla bir kahveye çırak koymuştu.

Küçük Mehmet, şimdi, ocakta pişen şekerli ve sade kahveleri müşterilere taşıyor ve yıkık duvarların kenarlarına dikilen gecesefalarını sulu-

yordu. Günde üç beş defa ensesine yediği şiddetli şaplaqlar gururunu ezdikçe, bazen orada bulunan babası göz pınarında beliren yaşı kalın parmağı ile silerek ustayı haklı çıkarmaya çalışırdı:

“Elin var olsun ustam... Dayak cennetten çıkmadır... Biz de şaplak yiye yiye adam olduk...”

Sonra oğluna çevrilen bakışlarında yalnız Mehmet’in sezdiği bir iç acısıyla, “Dikkat et Mehmet! Kahveyi dökme! Ustanın vurduğu yerden gül biter,” derken sesi düğümlene düğümlene sönordu.

Mehmet kahvenin bodrumunda bir köşeye serilmiş yırtık ot minderin üzerinde yatıyordu.

Gönlü gibi kendi de temiz olan anacığından örnek almış, öksüz Mehmet yattığı yeri paklamış, süpürmüş, yatağına gündeliğiyle dokuma bir çarşaf alarak sermişti. Kendine göre yurdunu rahat ve temiz bir hale sokmaya çalışıyordu. Gündüzleri her dört fincanda yediği tokatları da haftada iki defa komşu efendiden aldığı derslerin hatırı için hoş görebilecekti. Fakat akşamları kahvede başka bir sahne meydana çıkıyordu. Gündüzleri sade kahve ile nargile içenlerden birçoğu akşamları da bodrumun yanındaki mağara gibi pis, kokmuş bir odaya tıkılarak “kabak çekme” dedikleri iğrenç bir gece faslı yapıyorlardı. Bu işte Mehmet’in de rolü vardı. Yukarda hazırlanan kabakları, çubukları Mehmet o kokmuş ine taşıyordu. Zavallı çocuk, o iğrenç nefeslerle dolu mağarada kirli hasırların üzerine leş gibi serilmiş bitkin, sefil insanları görünce, o ciğerleri tıkayan havayı teneffüs edince bayılıp yere düşmemek için kendini zor tutuyordu.

Bütün bu işkenceleri, bütün bu cefaları Mehmet yatağına girip hülyasına dalınca unutuyor ve biraz daha sabır, diye kendini kuvvetlendiriyordu. Evet, biraz daha sabır! Okumayı ilerletince Kuleli’nin geniş çatısı altında, elbette, ona candan arkadaşlar arasında bir küçük yatak ayrılacak ve orada bir çılgın gibi sevdiği zabitlerin ağırbaşlı, müşfik, baba göğüslerinde o da bu öksüz hayatının zevkini tadacaktı.

Mehmet’in o gün içinde tarif edilemez bir kasvet vardı. Fincanları yıkadı, birikinti tortuları çukura döktü. Sabah çok erkendi, gedikli müş-

terilerden bile daha kimse gelmemişti. Duvarın kenarına sinerek gizli gizli dersine çalışıyordu. Kapının önünde bir ayak sesi duyunca başını kaldırdı. Gelen bir polisti. Doğruca içeri girdi ve beş dakika sonra ustanın sesi içerden,

“Mehmet... Mehmet!” diye seslendi.

Çocuk kitabını hemen cebine gizleyerek içeri koştu. Polisin rengi atıktı, kahveci kayıtsızca,

“Mehmet!” dedi. “Babanı tramvay ezmiş!”

Mehmet’in gözleri büyümüş, dili tutulmuştu.

Bir köpeğin ezilmesini söylerken insan kalbinin duyacağı merhametten bile uzak bir duygusuzlukla kahveci sözüne devam ediyordu:

“Topkapı’nın tramvayı yamandır. İşte böyle ne semerli tanır ne küfeli!”

Mehmet sararmış perişan yüzünü polise çevirdi. Memur çocuğun yanına yaklaşmıştı. Onun göğsüne düşmüş başını okşayarak,

“Oğlum,” dedi, “o kadar içlenme. Baban ölmedi, yalnız yaralandı.”

Mehmet’in kısık sesi çıktı:

“Nerede babam?”

“Cerrahpaşa Hastanesi’nde.”

“Ben gitmek istiyorum...”

Usta sôze atıldı:

“şimdi nerede ise müşteriiler gelecek. Otur oturduğun yerde. Doktor musun a mübarek?..”

Polisin gür kaşları çatıldı:

“Amma da insaf var sende, haaa... Evlat bu yahu! şunun haline taş bile dayanmaz. Haydi yavrum düş önüme! Ben seni hastaneye kadar götürürüm.”

Kahveci sesini kesmişti. Mehmet’e kinle bakarak başını sallıyordu.

Mehmet polisle beraber çıktılar...

Kazaya uğrayanlar koğuşu hastane avlusunun kapıya en yakın bir yerinde idi. şehirde elektrikli tramvayla otomobiller ziyadeleşince yürümek usulünü pek bilmeyen halkın arasında kazalar ziyadeleş-

mişti. Burada her gün t   ler ürpertici facia sahneleri görülüyordu. Kanlı küçük bir cesedi taşıyan me   m bir sedye arkasında koşan ak saçları diklenmi   annelerin   ıldırımı   feryatları, bacakları kesilmiş bir kadının arkasında hüngür hüngür ağlayan çocukların hıçkırıkları, ba  ı paralanmı   bir kocanın korkunç yar     l  s   önünde dulların iniltileri bu avluyu günde birkaç defa yürek paralayıcı feryatlarla dolduruyordu.

İşte bugün yine bir pavyonun önünde mumyala  mı   bir kadın çırpına d  v  ne sessiz sessiz a  lıyor, çelimsiz bir kız   ocu  nunu göğsüne basıyordu. İyi kalpli polisle beraber kazaya uğrayanlar koğuşuna yaklaşan Mehmet'in vücudu bir elektrik cereyanına tutulmuş gibi zangır zangır titriyordu. Polis orada bulunan bir memura,

"İndereli Halil   avu   nerede?" diye sordu. "Hani Ő u, d  n ak  şam tramvay altında kalan..."

Memur bir saniye düşündükten sonra,

"Ha evet," dedi, "d  n ak  şam buraya geldikten iki saat sonra öldü!.."

Mehmet'in boğazından boğuk ve acı bir inilti   ıktı. Polis onun elinden tuttu ve mırıldanır gibi,

"Allahın emri!.. Gel   ocu  ğum... artık yapacak hiçbir Ő ey yok," dedi.

Mehmet yürüyemiyordu. Siyah, iri gözleri toprağa dikilmişti. Polis koluna girdi. Mehmet bir adım attı, bacakları sendeleyerek durdu ve yalvardı:

"Babamı son defa görmek isterdim."

Polis hastane memurunun yüzüne baktı. Memur da çocuğa karşı merhamet ve Ő efkat duymuştu:

"Mevtahaneye bir kere sorunuz," dedi. "Eğer kaldırmadırlarsa..." Polisin yardımı ile Mehmet memurun tarif ettiği tarafa yürüdüler. Bu küçük ve ayrı binaya yaklaşıncı aralık kapısından sızan ödağacı, asilbent kokularının kalbe korku ile karışık ahiret tevekkülü sindiren buharı yayılıyordu. Aralık kapıdan kolları sıvalı, iri göbekli, imam efendi göründü. Polis yaklaştı:

"İndereli hamal Halil Ağa?"

İmam geniş aksakalını sıvazlayarak,

"Evet," dedi, "her Ő ey hazırlandı. Akrabası mısınız?"

“Hayır. Çocuğun babası.” Polis kendi içine sinerek adeta hayalleşen zavallı Mehmet’in gölgesini işaret etti.

Tahta, çıplak tabutun arkasında gidiyorlardı. Uzun uzun, sessiz sessiz, yalnız tahta ve çıplak tabutun meşum gıcirtısını dinleyerek yürüdüler. Şehrin dışına çıkmışlardı. Eski surların yıkık tepelerinde biten yeşillikler arasında sıçrayan keçiler, ağır ağır meleyen koyunlardan başka tek tük kımıldanan insan gölgeleri... bu ölüler diyarının hazin bir tablosunu çiziyordu.

Kırık ve yıkılmış taşların arasındaki çukurlara düşerek, uzun vahşi otlara sarılarak Merkezefendi’nin geniş büyük makberesinde, kimsesizler mezarında tabutu indirdiler. Ölüyü taşıyan dört hamal orada, çarçabuk bir çukur kazdılar. İndereli Halil’in tramvay altında parçalanmış ölüsünü, köyünden kim bilir kaç kilometre uzak olan bu toprağın altına kaydırıverdiler. Çapalar ve kürekler alışı ve çabuk bir hareketle işlemeye başlar başlamaz, Mehmet’in babasının beyaz kefeni gözlerin önünden bir lahza da kayboluverdi. Polis yine Mehmet’i kolundan tuttu ve yürüttü. Çukurlara batarak, otlara sarılarak yıkık mezarların arasından uzaklaşırken onlar, imamın telkin veren uhrevi sesi boğuk boğuk kulaklarına aksetti. Biraz evvel babasının girdiği kimsesizler mezarını arkasında bırakan Mehmet’in gözleri önüne, köydeki anasının ıssız mezarı geldi.

Öksüz ve yetim Mehmet şimdi, iki grip mezar arasında yürüyordu.

VII

Bodrum izbesini dolduran koyu, zifiri karanlık içinde Mehmet gözlerini birdenbire açtı. Sanki yeraltından gelir gibi kulağına derinden derine iniltiler geliyordu. Başını yorgandan çıkararak kulak kabarttı. Evet, yanılmıyordu. Bodrum katında mutlaka birini boğazlıyorlardı! Yataktan ve sonra izbeden çıktı. Esrar çektikleri odanın önüne doğru yürüdü. İşte,

boğuk hırıltılar buradan geliyordu! Aralığından sönük, isli bir ışık süzülen kapıyı itince ses vermeden açılıverdi. O zaman Mehmet gözlerinin önündeki korkunç ve iğrenç manzara karşısında dili tutulmuş gibi donup kaldı. İri, uzun boylu bir külhanbeyi boylu boyunca bir karartının üzerine abanmıştı. Boğuk hırıltılar altta kalanın ezilmiş göğsünden çıkıyor ve üstteki külhanbeyinin iki uzun bacağı arasında boğulanın, teki kundurasız ayakları depreşiyordu. Mehmet katili tanıdı: Barbutçu Adil'di!.. Bu kanlı gözlü adam, daha bir hafta evvel keskin palasını savurarak kahvenin altını üstüne getiren korkunç bir sarhoş ve esrarkeşti. O bir sefer bin güçlkle kaması elinden alınmış, hiddeti yatıştırılmış ve vaka örtbas edilmişti. Çünkü Barbutçu Adil kahve sahibinin akrabası idi. Onun için kırdığı kırdık, ezdiği ezdi.

Mehmet ilk korku ve sevkıtabii ile içeri girmek istedi. Fakat sonra ani bir karar ile gerisin geriye dönerek izbenin merdivenine saldırdı. Kahvehaneye çıkınca şaşkın şaşkın etrafına bakarken kahveci sordu:

“Ulan, gece yarısı burada işin ne?”

Mehmet bağırdı:

“İmdaaat! Koşun!.. Aşağıda adam boğuyorlar!”

Kahveci, Mehmet'in üzerine doğru hücum ederek bir küfür savurdu:

“Ulan, sana ne bundan? Seni buraya kâhya mı aldım? Haydi yatağına! Bas bakalım.”

Mehmet kuvvetini bacaklarına vererek kahvecinin hücumunu atlattı ve hemen kapıyı açarak dışarı fırladı. Doğru karakola koştu. Bir nefeste hadiseyi anlattı. Nöbetçi polisler imdada koşarlarken, Mehmet boşanan heyecan ve korku titreyişleri arasında komisere yalvarıyordu:

“Beni bu akşam burada barındırınız. Ben bir daha o kahvede çalışmam!..”

Komiser bu masum korku karşısında şefkatle gülümseyerek,

“Kendini teskin et oğlum,” dedi. “Sen istesen de ben seni artık oraya göndermem!..”

Sonra gözlüğünü çıkartıp masaya koyarak sordu:

“Senin adın ne?”

“Mehmet, efendim.”

“Bu gece burada kaldıktan sonra yarın nereye gitmek niyetindesin?”

Mehmet başını önüne eğdi ve biraz düşündü. Tekrar gözlerini komiserine dikti. Ağzında bir cevap yerine gözlerinde bir sorgu vardı. O da bilmiyordu, hiç bilemiyordu nereye gideceğini...

Tecrübeli zabıta memuru bunu anlamıştı. Devam etti:

“Senin kimlerin var burada, Mehmet?”

Mehmet başını kaldırdı:

“Hiç kimsem yok!” diye boynunu bükte. Sonra başını birden dikleştirerek,

“Bir başımla iki kuvvetli kolum var komiser bey,” dedi.

Komiser, Mehmet’in mert, cesur, neşeli tavrına bakarak itimat etmeye başlamıştı:

“Çalışmak işine geliyor demek?”

“Nasıl gelmez komiser bey? Hele bir tecrübe edin de görürsünüz.”

“Sana bir küfe alalım da yarından itibaren Kadıköy vapurlarından ufak tefek yük taşırsın, nasıl?”

Mehmet bilâihtiyar dudaklarını büzdü.

“Eğer çekiniyorsan bunu düşünme! Seni iskele başmemuruna tavsiye ederim.”

“Bunun için değil, komiser bey...”

“Ey, niçin ya Mehmet? Bu iş biraz ağır galiba? Lostra boyacılığını becerebilir misin? Sana bir takım alayım...”

Mehmet yine omuzlarını kaldırarak başını eğdi.

Komiser gülerek:

“Sen de epice tembele benziyorsun. O kadar da becerikli degilsin galiba.”

Mehmet hemen cevap verdi:

“Nasıl becerikli degilim, komiser bey? Ben tayyarecilik bile yaparım.”

Yaşlı komiser,

“Haaa, şimdi anladım,” diye bir kahkaha attı. “Şimdi anladım, sen saydığım işleri küçük gördüğün, beğenmediğin için böyle dudak büküp omuz kaldırıyormuşsun! Aferin sana Mehmet! Senin gözün yükseklerde... fakat tayyareciliğin ne demek olduğunu biliyor musun? Hiç tecrübe ettin mi?”

“Hiç bilmez olur muyum? Her gece rüyamda görüyorum.”

“Mesela? Nasıl rüya bunlar?”

Mehmet birdenbire coştı. Esmer yüzü dalga dalga kızarak anlatmaya başladı:

“Her gece beyaz bir tayyareye biniyorum. Tıpkı bir kartal gibi çırpına çırpına evvela en yüksek dağlara, Çarımçak Dağının tepesine kadar, oradan gökyüzünün bulutlarına karışıyorum. Haydi, oradan dağların ardına yavaşça süzülerek düşmanın başına ha bire, ha bire bombalar yağdırıyorum. Bir tek, amma bir tek düşman kalmayınca kadar yağmur gibi bombalar... Tam işimi bitirdikten sonra tekrar havalanıyorum... Bulutlar arasına yükseliyorum... Dağları aşıyorum... Geliyorum, geliyorum, tam bizim köyün üstüne... İnderesi'nin şırlıtısını işitinceye kadar iniyorum...”

Mehmet'in sesi yavaş yavaş, perde perde titreyerek devam ediyordu, birden durdu.

Komiser tatlı bir hüyaya dalmıştı. Küçüğün berrak sesi söne söne birden bir hıçkırıyla düğümleinince gözlerini kaldırdı.

“Devam etsene oğlum Mehmet,” dedi, “ne de tatlı tatlı anlatıyordun. Sonra nereye uçuyorsun artık?”

Mehmet pürüzlenen sesiyle,

“Artık uçmuyorum,” dedi.

“Ya ne yapıyorsun?”

“Süzülüyorum.”

“Nereye Mehmet?”

“Anamın mezarına, komiser bey!”

Komiser gözünden fişkıran iri iki damla yaşı sildi:

“Hay Allah hayrını versin çocuk!” diye gülümsedi. “Koca adamı ağlat-tın işte.”

Odanın bir köşesinde sessizce yazı yazmakla meşgul olan muavin bir müddetten beri yazıyı bırakmış, alaka ile konuşanlara kulak vermişti. Nihayet söze karıştı:

“Müsaade ederseniz komiser bey,” dedi, “aklıma gelen bir şeyi söylemek istiyorum.”

“Buyurun.”

“Küçük Mehmet’i Hacı hanımın yanına versek nasıl olur acaba?”

“Hani şu aşiboyalı konağın sahibi hanımın mı?”

“Evet komiser bey, dün üç beş yetim bulup kendisine götürmemizi rica etmişti. Bilirsiniz, çok hayır sahibi bir kadıncıdır. Yine bayramda giydirecekmiş yetimleri.”

“Bilmez olur muyum? Mahalleye az mı hayrı dokunur? Hele biricik oğlunu şehit verdikten sonra...”

“Yann Kızıtaş Camii’nde öğleden sonra Çanakkale şehitlerine bir mevlit okutacakmış. Biz de davetliyiz. Mehmet’i de beraber götürürüz, olmaz mı?”

“Nasıl olmaz... Çok iyi düşündünüz muavin bey... Ey, sen ne dersin buna Mehmet?”

Mehmet teslimiyetle cevap verdi:

“Mademki bir şehit anasıdır. Ben de onu görmek istiyorum.”

Mehmet’le muavin bey öğle üzeri Kızıtaş Camii’nin avlusuna² girdikleri zaman şadırvanın etrafı abdest alanlarla çevrilmişti. Kubbesinden alı yeşilli loş bir ziya süzülen küçük mabedin içi hıncahınç doluydu. Mütemadiyen aralıklanan kapıdan ikişer, beşer giriyorlar, çoraplı ayakların kalın halılara basan yumuşak hareketi bile derin ve mütevekkil sükût içinde işitiliyordu. Minareden kubbenin dışına ezan sesi aksedince cemaatin hep birden Allah divanına kıyamı gönül titreten bir huşu ile kubelerde geniş geniş dalgalandı. Namazdan sonra kalpten okunan coşkun duaların bazen küçük dalgacıkları dudaklardan taşıyor ve uhrevi havada yüksele yüksele gözlerin yetişemeyeceği kadar yüksek olan Allahın huzuruna ulaşıyordu.

Köşelerde okunan ağır ve yanık Kuran sesleri de bitti. Şimdi artık mevlit başlamıştı. Bu sade, haşmetli ve misilsiz manzuma başlanır başlan-

² Metinde “havlısına”.

maz gönüllerde kaynayan yaşlar gözlerden taşar. Hele bu gönüller yaralı, mahzun, ölüm ve hasret dağını tatmışsa...

Caminin yansıını dolduran bütün kadın başlarında zapt olunamayan bir titreme, ağızlardan tutulamayan derin inilti taşıp dalgalanıyordu.

Bunların arasında yalnız bir kadının gözlerinde yas, ağzında inilti yoktu. Bu ihtiyar kadın iki elini göğsünde kavuşturmuş ve gözlerini bu dünyaya öyle kapamıştı ki tanımadığımız başka bir âleme uçup giden benliğinden sonra bir mermer heykelden çok daha sessizleşen kalbi, sanki esrden [uçucu] bir hayal gibi bu fani diyarda kalmıştı.

Bu ihtiyar kadın mevlidi okutan Hacı Nuriye Hanım'dı. Nuriye Hanım Aksaray'da aşiboyalı konakta doğup büyümüşü. Babası, hatta büyükbabası helki o doğmadan otuz kırk sene evvel o konağı yaptırmışlardı. Nuriye Hanım yakınlarının hepsini Merkezefendi'ye gömdükten sonra tek çocuğu Sermet'le baş başa kalmışlardı. Nuriye Hanım'ın genişçe servetine rağmen bütün düşüncesi ve sevgisi oğlunun üzerinde toplanmıştı. Okumuş, zeki, hisli olan bu iyi anne çocuğunu misilsiz bir itina ile yetiştirmeye muvaffak olmuştu. Sermet genç adam olduğu zaman bütün tanıdıklarına kendini sevdirmiş, bütün mahalleyi güzel, temiz ahlakına bağlayacak kadar değeri güç bulunur bir insan olmuştu. Bu genç ve yakışıklı tayyareci mülazım Çanakkale Harbi'nin ilk günlerinde arkasında kalanları habersiz bırakarak kaybolduğundan beri bütün mahalle anası ile beraber onun matemini tutuyordu...

Mevlit bitmişti. Ağlamaktan kananlar şimdi sakın nefeslerle ferahlıyor ve demin ağlayan gözlerde hayatın büyüğü cazibesi pırıldıyordu.

Yalnız içinden ağlamaya kanmamış, hâlâ inik gözlerinin kapaklarına küçük bir hayat kıpırtısı bile gelmemiş bitkin ve solgun bir kadın vardı. Çanakkale'de kaybolan şehit tayyareci Sermet'in anası...

Şimdi hoca efendi ellerini kubbeye açmış Çanakkale şehitlerinin büyük ruhlarını sevindiriyordu. En sonunda,

“Şehit tayyareci Mehmet Sermet Bey’in ruhuna el-Fatiha!” diyen sesi, nefes almayacak kadar vecitleşen derin sessizliğin ortasına berrak, saf, şeffaf su damlaları gibi serpildi. İşte o zaman,

“Ah evladım!” diyen bir ses duydu.

O kadar...

Halk geldiği gibi sessiz sessiz camiden çıkıyordu. Bir an bütün mevlit dinleyenler içten gelen bir saygı ile durdular ve yol verdiler. Şehit Sermet’in solgun anası iki kolunda mahallenin iki genç kızı ile beraber geçiyordu. Bu gönlü yaralı şehit anasına gösterilen rıyasız ve mütevazı saygıyı başı taçlı hiçbir kraliçe hayatında görmemiştir...

VIII

Eski ve matemli konağın loş avlusunda yirmi öksüz yavru üstlerine yeni elbise giydiren ve ellerine kutularla şeker veren şehit Sermet’in anasını bekliyorlardı.

Hepsinin masum sevinçli yüreği yüzlerinin şen ve güleç ifadesinde okunuyordu. Belki kısa ve bedbaht ömürlerinde ilk defa bu kadar rüyalarına benzeyen güzel elbiseler giymişler, şekerçi dükkânlarının camekânlarında hasretle seyrettikleri şekerlere malik olmuşlardı. Kutularını sessizce açarak, birbirlerine göstererek gizlice ağızlarına attıkları şekerlemeleri beyaz dişleriyle ezerken sevinçle, saadette coşan küçük vücutlarını zapt edemeyerek birbirleriyle şakalaşıyorlardı. İçlerinde yalnız bir tanesi sessiz ve vakur duruyordu. Bu Mehmet’ti. Zihni dalgın, gözleri mahzun bir köşeye sinmişti. Az zamanda birbirine ulanmayacak kadar acıklı, korkunç, iğrenç, gülünç, heyecanlı, ıstıraplı, dehşetli ve hüzünlü vakalarla karşılaşmıştı. En kuvvetli göğüslerdeki ümitleri kırarak kadar fena tesadüfler Mehmet’in küçük göğsünde taşıdığı büyük imanı kıramamıştı. O kendisinin de hemen ifade edemeyeceği keskin ve yılmaz bir duygunun ruhunda demirden sağlam bir destek gibi kalkındığını hissediyordu.

İçine girdiği vakalar Mehmet'in imanını kıramadıktan maada onu büyütmüş, olgunlaştırmıştı.

Kapı çalınca loş avluda ses seda kesildi. Mahallenin saygılı büyükləri giyinen küçüklere çekidüzen verdiler. Mecalsız ve yaşlı şehit anası kendisini bekleyen yavruları sadaka vermiş gibi baştan savamazdı. Hepsinin ayrı ayrı gönüllerini almak istedi. Bir bir elini öpen yavruları bir bir okşadı. Gönlüne sabır taşı basarak hepsini karşısına oturttu. Kaybolmuş yavrusunun, bu yürek yaralayan ikinci vaktinin yaraları derinleştiren hasretli saatinde karşısında sıralanan erkek çocuklarına benzeyen devreleri olmuştu. Belliydi ki çocuklar sabırsızlanıyorlardı. Bir an evvel güzel esvaplarını mahallede göstermek, ellerinde tuttukları şekerleri teklifsizce yemek için sabırsızlandıkları belliydi. Mahallenin muhtarı dua, teşekkür ve takdire benzeyen cümleler mırıldanarak kalktı, çocuklar acelesi belli hareketlerle ona uyararak kalkındılar, hepsi yine solgun kadının elini öptüler. En arkaya Mehmet kalmıştı, o da yaklaştı, nedense bu sonuncuda gönül çeken bir tılsım vardı. Zayıf elini tutan bu küçük ve esmer eli çabucak bırakamadı, titrek sesiyle imam efendiye sordu:

“Küçüğün adı nedir?”

“Mehmet efendim.”

“Pantolon kısa, ceket de dar gelmiş.”

“Kismetine bu düştü hanımefendi!”

“Ölçüsü alınmamış mı idi?”

“Hayır efendim... Çünkü o bugün karşımıza çıktı, kismetli çocukmuş! ..”

Mehmet'in iri kara gözlerinden manasını yalnız şehit anasının anladığı garip bir tebessüm gölgesi gelip geçti.

“Bizim mahalleden değil mi bu çocukcağız?”

“Yakınlardan hanımefendi... Fakat kendi halince çalıştığı için onu şimdiye kadar görmemiştik.”

“Şimdi işinden çıkarmışlar mı?”

“Başına gelen vaka uzunca, başınızı ağrıtmak istemiyorum...”

Sermet'in anası bu sefer Mehmet'e hitap etti:

"Yavrum senin kimlerin var?"

Mehmet'in sesi düğümlüydü.

"Hiç kimsem yok!" dedi.

Bu seste acındırmak isteyen değil, acı duymuş bir vakar vardı.

"Şimdi nereye gideceksin?"

Mehmet buna ne cevap verecekti!

"?!"

"Mehmet oğlum sen bu gece burada kalmak ister misin?"

Mehmet başını yükseltti:

"Zaten iş arıyorum," dedi, "işinize yararsam kalayım..."

"Kal oğlum... Sana yarın üstüne uyacak bir elbise alayım, olmaz mı?"

"Elbiselerim has, uygun. Başka elbiseyi ne edeyim? Amma çeşmeden su taşıyım... kap kacağı yıkarım. Alışverişe giderim..."

"Burada kal da bunları sonra konuşuruz Mehmet."

İmam efendinin gözleri yaşarmıştı:

"Allah sizi iki cihanda aziz etsin... Bu yurt garibini nasıl sevindirdiniz-se Allah da sizi muradınıza kavuştursun."

Şimdi hepsi çıkmışlardı. Kafeslerden halılara süzülen ikindi ışığının solgun gölgesinde üç can baş başa kalmışlardı; Şehit Sermet'in anası, ihtiyar dadısı ve Mehmet...

Tesellisiz ana karşısında sessiz duran bu esmer, garip çocuğun iri siyah gözlerinden yaşlı gözlerini ayıramıyordu. İhtiyar dadının çenesi titriyor. Bu acıklı sahnede Mehmet'in vakur boynu bükülüyordu.

Sermet'in anasının gözleri bu sefer ihtiyar dadının gözleriyle karşılaştı.

"Ah Pivesteciğim! Sen de anladın değil mi? Tıpkı yavrumun gözlerine benzemiyor mu?"

İhtiyar dadı sessiz sessiz ağlayan hasretli ananın karşısında hıçkırıkları ile boğularak yer minderine kapandı.

LX

“Ne yapıyorsun Mehmet?..”

“Sırtınız açılmış da hanımefendi, üşürsünüz diye örtüyorum.”

“Sen daha uyanık mısın Mehmet?”

“Evet hanımefendi...”

“Bana ne zaman anne diyeceksin çocuğum?”

“...”

“İşitmedin mi Mehmet? Bana ne zaman anne diyeceksin?”

“...”

“Mehmet, bana anne de artık... Yoksa annen darılacak diye mi çekiniyorsun?”

“Hayır hanımefendi... Annem bir anne daha buldum diye sevinir.”

“O halde bana anne de... Bana Sermet’in sesiyle anne de!”

“Oğlunuz darılır diye korkuyorum!.. Sermet Bey geldiği zaman size anne diyeceğim!..”

Kendisine anne denilmesine hasret çeken zavallı ana yattığı minderde doğruldu, Mehmet’i elinden tutarak karşısına oturttu. Geceleri yatağında uyku girmeyen gözleri bir an nasıl olmuştu da uykunun uyuşukluğuna kapılmıştı!

“Mehmet neler söyledin?.. Ah Mehmet ne söyledin?”

Mehmet inanan ve inanılan bir sesle tekrar etti:

“Sermet Bey geldiği zaman size anne diyeceğim, dedim!..”

“Ah, o kayboldu Mehmet!.. Yavrum benim kayboldu... Hiçbir yerlerde yok o!.. Allahına kavuştu o Mehmet!..” Zavallı anne hıçkırıkla boğuluyordu.

“Hanımefendiciğim. Size ben Sermet Bey gelecek, diyorum!.. Buna öyle inanıyorum ki... Sermet Bey gelecek!.. Ben rüyamda gördüm onu... Tıpkı resmine benziyordu.”

“Sen onun resmini gördün mü?..”

“Gördüm hanımefendi... Sizden izin almadan gördüğüm için beni affediniz...”

“Ne zaman gördün onu? Söyle bana Mehmet. Söyle yavrum...”

“Hani siz her gün onun odasına girmez misiniz?.. Orada bir iki saat yalnız kalmaz mısınız?.. Bir gün siz çıktıktan sonra arkanızdan ben girdim...

Ben onu rüyamda gördükten sonra o kadar çok sevdim ki hanımefendi... Ölen anama yakın onu da sevdim... Arkanızdan odaya girdim. Duvarın sa-
ğında asılı duran, hani gülerek bakan büyük resmi yok mu? İşte tıpkı be-
nim rüyamda gördüğüm zabitti. Hem tıpkısı... Ben biliyorum, o gelecek...
Hem yakında gelecek!.. Sizin ağlayan gözleriniz gülecek o zaman..."

"Ah Mehmet... Ah evladım... Yavrumu dünya gözü ile tekrar görecek
miyim... Ah, bu olacak mı?"

"Sermet Bey geldiği zaman acaba beni tayyareci yapar mı?"

"Mehmet, ikinci oğlum sensin benim. Her istediğini yapar. Ah o gel-
sin yoksa..."

"Gelecek, Sermet Bey gelecek... Ben de onun gibi tayyareci olacağım..."

"Neden tayyareciliği çok seviyorsun Mehmet?.."

"Tayyareci olur olmaz ilkönce anama gideceğim de..."

"Beraber gideriz, olmaz mı Mehmet?"

"Ah, ne iyi olur... Belki benim Gümüş'ü de buluruz."

"Gümüş de kim!"

"Benim can yoldaşım... Beraber büyüdüğümüz köpek... O köpek de-
gil hanımefendi. Çok insanlardan daha duyguludur. Şimdi sizin ağladığı-
nızı görse o da beraber ağlardı. Anam öldüğü zaman benimle beraber on-
dan başka ağlayan olmadı. Teselli etmeyi o bana öğretti."

Şimdi ikisi de susmuştu, ikisi de acılı kalplerini dinliyorlardı.

"Mehmet uykun geldi... Yat çocuğum..."

"Bana müsaade ediniz hanımefendi. Şurada ayağınızın dibinde yata-
yım... Açılırsanız arkanızı örteyim."

"Sen rahatını bozarsan... ben üzülürüm Mehmet. Haydi yatağına git,
ben o zaman daha iyi olurum."

"Ya siz uyanırsanız kiminle dertleşeceksiniz?"

"Kendi kalbimle..."

"Ah, ben sizi yalnız bırakmaya kıyamıyorum ki! Yanınızda olursam
içim rahat ediyor."

Zavallı kadın ellerini açtı:

“Allahım, Allahım sen ne büyüksün! Yaralı anaya sen bir evlat daha gönderdin...”

Mehmet'i kollarının arasına aldı.

“Mehmet sen Sermet'in küçük kardeşisin... Seni de çok seviyorum... Öz evladım gibi seviyorum. Bana teselli gönderen Allahıma şükürler olsun!..”

Mehmet'in sözleri de hareketleri de riyadan, yalandan çok uzak olduğu için kendine yaralı anayı ısındırmış, derinden derine bağlamıştı. O da ilk günleri gördüğü büyük insanlığa ödeyememekten doğan bir ıstırapla çırpınıyordu. Kâh kovalara sarılıyor, kâh kuyunun çıkığına atılıyor, kâh bulashık kaplara hücum ediyor, ne yapıp yapıp ömründe görmediği bu büyük lütfu, nimeti, hayrı ve şefkati ödemek, mukabilinde kendinden, kendi vücudundan bir şey vermek için ne yapacağını bilmiyordu.

Mehmet'in süslü, ferahlı bir odası vardı. Temiz parlak masasının üstünde yaldızlı kırmızı ciltli kitapları vardı. Ceviz dolabında yeni güzel elbiseleri vardı. Altı aydan beri ona her gün o kadar özendiği dersleri veren çok okumuş iyi kalpli bir hocası vardı. Nesi eksikti? O hiçbir vakit böyle rahat, temiz, süslü ve muntazam bir ömür düşünmemişti. Onun yalnız büyük bir ülküsü vardı: Başında parlak kanatlar taşıyan bir tayyareci olmak... Ve sonra tayyaresiyle anasının mezarına gitmek...

Halbuki onun şimdi birçok şeyleri vardı. Fakat bütün bu güzel şeylerin hiçbiri Sermet'in anasının kırık kalbinden gelen tatlı bir söz, teselli bulmuşa benzeyen küçük bir tebessüm kadar onu alakadar etmiyordu. O bu evde yerleşeli epeyce zaman geçmişti. Artık eskisi gibi bir iş yapayım, borcumu ödeyeyim diye çırpınmıyordu. İçi sevildiğini, sevdiğini duyarak rahatlaşmıştı. Bu kendinden vereceği şeylerin en kıymetlisi idi. En azizi idi. Aldığı şeylerin de en değerlisiydi...

Mehmet geldi geleli bu yaşlı eve bir hayat ışığı serpilmişti. Sermet'in anası içini gün geçtikçe daha derinden kemiren hasret azabı altında vücuttan düşüyordu. Fakat yüzüne gittikçe sakinleşen bir tevekkül gölgesi sinmişti. Uyuyamadığı geceler Mehmet'in açık ruhu bunu seziyor, ölen anasının yerine değil, fakat kalbinin başka bir yerine başlı başına yerleştirdiği bu yeni ana muhabbetiyle onun dizlerinin yanına sokuluyor ve teselli veriyordu.

Mehmet'in rüyası hemen her gece tekrar ediliyordu.

Gündüzleri şehit Sermet'in odasında şimdi iki can bir gönülden muhabbet duyguları ile dolaşıyordu. Onun odasını, eşyasını düzeltiyorlar, tozlarını alıyorlardı. Bu candan arkadaşlık zavallı ananın sonsuz ıstırabını garip bir hava ile sarıyor, onun yükünü hafifletiyordu.

Bazı günler beraber çıkıyorlar, ağır ağır fukara mahallelerine gidip kimsesiz çocuklara para ve hediye götürüyorlardı.

Mehmet kendisine benzeyen çocukları hiç unutamıyordu. Memleketten ilk geldiği gece viranelerde parasını çalan haylaz serseri çocukları bile affetmişti. Onlara acıyordu. Onları mümkün olsa kurtaracak, kendi bulunduğu vaziyete sokacaktı. Hepsinin bir derdi, bir kederi olduğuna emindi.

Bir gün izin alarak evden çıkmıştı. Kendini sokakta yapayalnız bulunca sinemaların bulunduğu Şehzadebaşı tarafına çıkacağına yangın viranelerinin izbelendiği aşağı taraflara doğru yürüdü. Hiç korku duymadan ilerledi. İlk gece soyulduğu tarafları tayin etmeye çalışıyordu. Mehmet şimdi ara sıra sıtmanın yokladığı, yol yorgunluğu, yabancı garipliği ile çelimsizlenmiş vücutlu küçük Mehmet değildi. Ağır vakaların olgunlaştırdığı, iyi hayatın, güzel, rahat bir ömrün müşfik hislerin tesiriyle vaktinden evvel serpilmiş adeta güçlü kuvvetli bir delikanlı olmuştu. O bugün mutlaka kendine benzeyen garip bir çocuğa yardım etmek iştiağını duyarak etrafını araştırıyordu. Ruhunun sevitabiisi onu aldatmamıştı. Isırganlı bir taş yığını geçtikten sonra bir gölge gördü ve onu derhal tanıdı. Bu Torpil'di... Hani rıhtımda onunla alay eden sümüklü külhanbeyi yavrusu Torpil. Bu serseri çocuk da boyca uzamışa benziyordu. Fakat çok zayıflamış, çok sararmıştı. Yırtık dirseğini bir sarnıç taşına dayamış efkârlı efkârlı düşünüyordu. Mehmet ona yaklaşarak,

“Böyle derin derin ne düşünüyorsun arkadaş?” diye seslendi.

Torpil istemeyerek kımıldandı ve karşısında duran gürbüz, güzel giyinmiş, güzel tavrılı genç çocuğa baktı:

“Nasıl düşünmeyim?” dedi. “Anam bir haftadır hasta... ateşler içinde... ona bir kâse yogurt alamadım... Bu sanat da para etmiyor ki...” diye yanı başında devrilmiş duran boş ve eski küfeye hırsla, yeisle bir tekme attı.

Anam hasta sözünü duyunca Mehmet’in yüzü evvela sapsarı kesildi sonra kıpkırmızı oldu. Demek Torpil’in de bir anası vardı. Hem de hasta bır anası. Mehmet şimdi Torpil’e bütün yüreğiyle açıldı ve derhal,

“Bir değil, on kâse alalım Torpil kardaşım. İşte para!..” dedi.

Torpil derhal ayağa fırladı:

“Vay, sen benim ismimi nereden biliyorsun? Yoksa sen aynasızlardan hırinin oğlu musun?”

“Yok canım, biz eski arkadaşız...”

“Yalan yutturma bana! Ben seni tanımadım.”

“Ben seni tanıdım!.. Biz eski arkadaşız dedim ya... Sonra tanışırız, haydi evvela annene yogurt alalım da, sonra konuşuruz...”

Torpil artık samimileşmişti, dert yanarak yürümeye başladı.

“Be omuzdaş! İşler öyle kesat ki bu taraflara tırtıklanacak bir avanak hile düşmüyor...”

Mehmet en tatlı sesiyle:

“Öyle şeyler düşünmek sana yakışır mı? Anası hasta olan bir çocuk böyle fena sözlerle nasıl şakalaşır?”

Bu içten gelen ciddi ve samimi sözler Torpil’in kalbinde temiz kalan noktaya dokundu:

“Doğru söylüyorsun kardeş amma” dedi, “şeytan yoksulluk çekenlere hazen böyle fena dersler veriyor.”

“Sen fena derslere kulak asma!”

“Asmayacağım... ve lakin... ismin ne idi senin?”

“Mehmet.”

“Sadece Mehmet mi?”

“Evet sadece Mehmet.”

“O halde sen bizden değilsin.”

“Neden?”

“Bizden olanların ismi tek olmaz, bir de lakabı olur.”

“Bana da Gümüş Mehmet deyiver.”

“Sahi sen gümüş değil, altın gibi bir çocuksun!?”

“Beni sevdinse sen de benim gibi ol.”

“Olurum... olurum amma... ha ne diyordum Mehmet, ufacık bir sermayem olsa!..”

“Ne yapmak istiyorsun ufacık sermaye ile?”

“Bir boya takımı aldım mı gündeliği doğrulturum. Küfeden hayır yok kardeşim.”

“Senin öbür ismin nedir?”

“Zeki...”

“Bu daha güzel bir isim. Sen de zeki bir çocuğa benziyorsun. Bundan istifade et.”

“Ederim ama dediğim gibi.”

İki çocuk izbelerden çıkıp bir mahalleye girmişlerdi. Kirli tahta bir dükkânın önünde durdular. Mehmet cüzdanını çıkardı. İçi epeyce dolgun olan bu cüzdana Torpil bir defa bile alıcı gözü ile bakmadı. İkisi de ellerine birer kâse yoğurt aldılar. Mehmet ayrıca biraz peynir, ekmek, meyve aldı. Tekrar yangın yerine hızlı adımlarla döndüler. Yeraltına inen ve deliğine kirli bir çul asılmış bir mağaranın önünde duran Torpil,

“Şimdi senin yanına dönerim vaktin var mı?” diye sorarak delikten içeri süzüldü.

İki üç dakika sonra karşılıklı sarnıç taşının üstüne oturarak konuşmaya başladılar.

Mesele halledildi. Mehmet biriktirmiş olduğu birkaç lirayı Torpil’e ayak boyacılığı sermayesi olarak verdi. Ayrılrılarken Torpil,

“Dünya ahiret kardeşim ol. Bir daha şeytana uymayacağıma sana has-ta anamın başı için yemin ediyorum,” dedi.

X

İstanbul’un şirin bucaklarına meşum bir veba havası çökmüştü. Mütareke namı altında güzel şehir düşman istilasına uğramıştı. Büyük ve

müşterek felaket şahsi dertleri unutturur gibi olmuş ve bütün kalpleri tek bir kalp halinde çarptırmaya başlamıştı.

Birçok bucakları babasız, kardeşsiz, oğulsuz ve erkeksiz bırakan büyük harbin sonu... İstanbul da oynanan bu medeniyet faciasının hilebaz oyuncularını ile dolmuştu. Her gün istilacılarla onlara uyan nankörlerin yürek paralayıcı, tüyler ürpertici bir vakaları İstanbul mahallelerine yayılıyor ve öz Türklere kanlı yaşlar döktürüyordu.

Bunlardan birine Mehmet de tesadüf etmişti. Bir gün Akaretler'den Beşiktaş'a doğru iniyordu. On on beş adım ilerde iri yağız bir Mehmetçik elinde bir tepsi ile önünde yürüyordu. Birdenbire nereden çıktıklarını görmediği üç dört yabancı kıyafetli insanlar birbirine Mehmetçiği göstererek alay etmeye başladılar. Bunların üçü de sapsarı ve her biri Mehmetçik'ten yarım metre uzun boylu idiler. Ağız şakaları birdenbire el şakasına döndü, içlerinden birisi iki geniş adım atarak Mehmetçiğe yaklaştı, başından kabalığını çekti. Mehmetçik güler yüzle arkasına bakarak yoluna devam etti. Birkaç adım sonra bu el tecavüzü bir daha tekrarlandı. Bu sefer Mehmet arkasına dönerek,

"Ulan haydi işine," dedi. "Zevzekliği bırak!.."

Dört adam bu sefer el tecavüzü küstahlığını artırdılar, kabalığı şiddetle çeken el onu yere düşürdü ve askerin başı açık kaldı. Mehmetçik artık sabrı tükenmişti. Elindeki tepsiyi bir köşe taşına yerleştirdikten sonra geri döndü. Kendisine küstahça sataşan ve kendisinden yarım metre uzun olan İngiliz neferinin pembe beyaz suratına Yaradana sığınarak iri ve küt elini yapıştırdı. Bu esmer elin gölgesi ateş gibi onun pembe beyaz cildine al ibrişimden bir aslanpençesi işledi. Derhal üç arkadaşı da koşarak Mehmetçik'in üstüne hücum ettiler, artık küçük Mehmet'te de sabır kalmamıştı. Hemen Mehmetçik'in imdadına koştu. Fakat deminden beri sogukkanlı, kendi halinde işine giden Mehmetçik şimdi tanınamayacak kadar değişmişti. Duvarı ardına siper alarak bir gülle gibi hasımlarına atılmak için baştan ayağa ateş ve sinir kesilen bu çelik esmer vücut dört İngiliz neferini sinsileştirecek kadar heybetlenmişti.

Evvela küçük Mehmet'e bağırdı:

“Çocuk, sen ileri çekil! Ezilirsin.”

Sonra hasımlarına bağırdı:

“Ulan donmuzlar! Otuzunuz bir araya toplansa yine nafi!”

Mehmetçigin tek başına dört zebella ile savaşıma hazırlandığını bir saniyede sezen küçük Mehmet’in adaleleri çelik yaylar gibi zemberekle niyordu. Onun tetikte duran halini gören yağız asker gür bir sesle tekrar bağırdı:

“Savul çocuk sen!.. Araya girme ezilirsin.”

Küçük Mehmet bu emre itaat etti. Fakat savaş müddetince reaksiyonlarını zapt edemeyen vücudu zangır zangır titriyordu.

Mehmetçik etten bir gülle gibi hasımlarının arasına atıldı.

Yumruk, tekme, sille mitralyöz gibi şakırdayıp savruluyordu. Uzunca süren bu şiddetli mücadeleden yüzünün birkaç yerinden al şerit gibi kan sızan Mehmetçik bir adım bile gerilememişti. Küçük Mehmet heyecandan kalbinin duracağını sanıyordu. Mehmetçik bir adım gerilerse o da yere serilecek kadar mustarip olacaktı.

Fakat birdenbire hayretle gördü: Dört uzun ince İngiliz neferi yorgun argın gerilediler. Ve homurdana homurdana gerisin geriye yokuşu tırmanmaya başladılar. Mehmetçik bir adım daha ileri basarak durdu ve cebinden çıkardığı rengi atık büyük bir mendil ile yüzünden akan kanları sildi. Şimdi meydana çıkan yüzünde yine eski sükûn yerleşiyordu.

İngiliz neferleri gözden kaybolunca o da tabii adımlarla ve hiçbir şey olmamış gibi tepsisini alıp yoluna devam etmeye hazırlandığı anda kara gözleri, küçük Mehmet’in derin bir aşk ve hayranlıkla büyüyen gözleriyle karşılaştılar.

Zaten ortada bu iki Mehmet’ten gayrı kimse kalmamıştı. Bir dakika evvel köşe başlarında birikerek tek başına savaşan kahraman Türk askerini yenmeye çalışan dört korkak zebellaya yardımcı görünen yaygaracı birkaç Yahudi grubu da mağluplardan evvel kaçak yolunu tutmuşlardı.

Birbirinin içine en tatlı bir kaynaşma ile gülüşen iki çift gözün bakışından sonra iki Mehmet birbirine yaklaştılar.

İlk söze başlayan küçük Mehmet oldu:

“Ağam,” dedi, “niçin beni komadın araya? Ben de bir iki yumrukla sana yardım edemez miydim?..”

Büyük Mehmet güldü:

“Gördün ya,” diye cevap verdi, “dördü ile değil, sekiziyle de baş ederim tek başıma...”

“Sen bunların boyuna bosuna kulak asma!” diye ilave etti. “Koftur bu kikirikler... Muharebede onları tavuk gibi boğazlamak işten bile değildir.”

Bu sözleri dinleyen küçük Mehmet’in gözlerinden ateşler saçılıyordu. Kendini tutamayarak lezzetle dinlediği büyük Mehmet’in sözünü kesti:

“Bir de ben,” dedi, “böyle bir harbe girebilseydim...”

Büyük Mehmet müşfik bir bakışla küçük Mehmet’i süzdü:

“Daha vaktine ermedin galiba... Kaç yaşındasın?”

Küçük Mehmet yaşını söylemek istemedi:

“Kaç yaşında görünüyorum?” diye endişe ile gözlerini dikti.

Yağız asker küçüğü kırmak istemedi:

“Eh,” dedi, “şöyle on beş var mısın?”

Küçük Mehmet vücudunu dikleştirerek cevap verdi:

“Sen yaşı bırak şimdi ağam... Ben asker olamaz mıyım?.. Bak şu gövdeye... Bu elbiseler bana da yaraşmaz mı?..”

Asker iri eliyle küçük Mehmet’in arkasını sıvazlayarak,

“Ne demezsin!” diye güldü. “Senin gibi aslan bir delikanlı değil, medeki erkek çocuk bilem anayurttan gelen sese kulak verir. Gönüllü yazılırsın, olur biter.”

Küçük Mehmet taşkın ve coşkun gönlünün bütün hamlesiyle ağası yağız Mehmet’in boynuna atılarak onun sert ve esmer yanaklarını çılgınca öptü, öptü, öptü...

Lakin... İki gün sonra dört İngiliz neferiyle Mehmetçiğin yaptığı mücadelenin sonu ta Mehmet’in kulağına kadar geldi. İzzetinefsiyle oynamak istemeyen kahraman Mehmetçik ile beş arkadaşı yataklarında uyurken süngülenmişlerdi.

XI

Günlerden beri bütün ruhlarda feci bir sükûtle dolan sabır ve sükûn, nihayet bir gün:

Izmir'in can evimizi yaralayan işgalinin ferdasında Sultanahmet Meydanı'nda olanca heyecanı ile taşıtı.

O tarihi, büyük günde Türk'ün ulu ruhu coşmuş ve önüne geçilemez yekpare ve yalçın bir dağ gibi o tarihi meydanda kenetlenmişti.

Geniş meydanı dolduran halk bir insan, bir kalp, bir duygu halinde kürsüden göklere asılan, siyahlar giymiş bir kadının temiz ve berrak sesini dinliyorlardı.

Mehmet'le analığı da halkın arasında idiler.

Bu canlara ve göklere seslenen ses derin ve azametli sükûtun ortasında gittikçe daha berrak, daha şeffaf akisler bırakıyordu:

Kardeşler!

Ben hayatımda doğru ve hak bildiğim her şeyi bağıra bağıra söyleyen bir Türk'üm. Bu son milli felaket hakkında da düşündüklerimi, duyduklarımı sizin huzurunuzda gene bağıra bağıra söyleyeceğim. Bilirsiniz ki histen harekete geçmek için arada ancak bir adım vardır. Biz şu dakikada o kati ve zaruri adımı atmak mecburiyetindeyiz. Hepimizin taaaa... Yürekten duyduğumuz bu mecburiyeti alenen söylemekte hiçbir mahzur görmüyorum. Maksudımız ne kimseyi tehdit ne adi bir nûmayıştır.

Şimdiye kadar hiçbir milleti arkasından vurmayan Türk yine saf ve yine âlicenap kalbiyle düşmana,

“Cepheden geliyorum!” diye bağırıyor...

Kardeşler!

Boğazlanan her adamın hakkı kendini müdafaa etmektir. Bütün insaniyet ve adalet kanunları bu mukaddes hakkı her

yerde ve her zaman için pek tabii ve meşru olarak tanımıştır. Halbuki bugün ortada boğazlanmak istenen yalnız bir fert, yalnız bir cemiyet değil... Tarihiyle, ananesiyle, azametiyle, asaleti ile bütün bir millettir! Hem de öyle bir millet ki daima hakka hürmet etmiş... daima da haksızlık görmüştür!..

Ne garip, ne fecidir ki şimdi de ta can evinden vuruluyor!.. İzmir'in milli faciası, bu hakikati bir bomba gibi kulaklarımızda patlattı. Gözlerimizi açtı, hem de dört açtı!..

Bugün artık aramızda Wilson prensiplerinden, daha bilmem nelerden... Ve nihayet bütün bu yalanlardan ümit bekleyen bir Türk yoktur. Bu afyonlu haplar ile aylardan beri kendimizi uyuttuk. İzmir'in işgali bu gaflet uykusunun üstüne soğuk bir düş tesiri yaptı. Öyle uykunun böyle uyanışı elbette pek heyecanlı olacaktı. Bu heyecan ile kalktık.

Tevakkufun [durmanın], intizarın Avrupa'dan beklediğimiz şeyi bize getireceğine inanmamakta haklıyız! Güvendiğimiz asırlık dostlarımız bu felaket günlerimizde bize yâr olmadılar!.. Onlar bizi yalnız, kendi kendimize bıraktılar!..

Fakat bugün ümitsiz ve emelsiz değiliz! Tek başımıza kaldık. Şimdi her zamandan daha ziyade kendimizi kuvvetli buluyoruz!..

Elimizden silahlarımızı aldılar. Lakin imanımızı alamadılar!

Türk yûreğindeki imanın bugünkü kadar kuvvetli olduğunu hiç hissetmemişti. İşte Wilson prensiplerinin bize vaat ederek Versailles Konferansı'nın bizden esirgediği şeyi, bir kelime ile milliyetimizi bu iman ile kurtaracağız!..

Bir millet kendisine güvendiği, kendi kendine kaldığı dakikadan itibaren kurtulmuş demektir!

Evet kendi kendimize kaldık işte!..

Kendi kendini müdafaaya mecbur edilen bir milletin hükümeti de ancak Müdafa-i Milliye hükümetidir. Biz onu bu milli heyecanın, bu milli hareketin başında görmek isteriz!..

Bugün bütün Türkler içten gelen milli bir heyecan ile ayakta-
dır! Hak uğruna, hayatımız uğruna şimdiye kadar akıtılan kanlar kâfi gelmedi, o kanların teşkil ettiği asil ve yüksek cereyana son kanımızı da akıtmak mukaddermiş. Biz bu son kanımızı da hepsinden fazla bir aşk ile dökeceğiz!..

Vatan aşkı ile milliyet aşkı ile her müşkülü yenmeye azmettik!..

Çünkü yaşamak istiyoruz!..

Hayatın en başlı nişanesi can ve kan ise, o hayata layık olduğumuzu bütün dünyaya bir kere daha göstermek için o kanı da, o canı da vereceğiz!..

Bu misilsiz fedakârlık, biz en sonra gelenlere tarihe bırakacağımız şerefli bir armağan olsun!..

Erkekler!

Türklük milliyetini ve düşman ayakları ile kirlenen topraklarını müdafa ederken, metin göğüslerinizdeki iman ile yalnız değilsiniz; sinesi yaşlı yetim çocuklardan, gözleri yaşlı şehit analarına kadar bütün Türk kadını sizinle beraberdir!..

XI

Mitingin sonunda İstanbul sokakları dertleşmiş, teselli bulmuş ve kuvvetlenmiş, mert ve sadık Türk akınları ile kaynaşıyordu. Birbirini tanımayan yüzlerde bağların en temiz, en canlısı olan yurttaşlık tanışıklığı parlıyor ve herkes candan gönülden birbirine gülümsüyor... selamlaşıyordu.

Mehmet, ta içinden gelen bir itimat ve takdisle onun iradeli koluna dayanamayarak yürüyen ihtiyar şehit anasını kalabalıktan sakına sakına

yollarına doğru götürüyordu. Sermet'in anası da bu büyük günün akınına karışmıştı, kederinin altında büklümleşen o bitkin vücudu bile şimdi ulu bir gururla dikleşmişti.

Mehmet'in içinde öyle derin bir samimiyet, öyle yenilmez bir ihtiyaç vardı ki... Ne yapacağını kestiremiyordu. Sermet'in anasını evlerine kadar götürüp odasına çıkardıktan sonra tekrar sokağa çıktı. Konuşup anlaşacak birini bulmak istiyordu. Sokağa çıkınca adımları onu yine Torpil'in bulunduğu yangın harabelerine doğru çekip sürükledi. Torpil'i görmeyeli epeyce olmuştu. Acaba bu virane çocuğu Sultanahmet Meydanı'ndaki bu şanlı gün hakkında ne düşünüyordu?..

Bu sefer kolaylıkla Torpil'in izbesini buldu. Fakat etrafta görünür kimseler yoktu. Mehmet sarnıcın taşına oturarak etrafa göz kulak verdi. Acaba izbenin deliğine seslense nasıl olurdu? Torpil'in anası belki orada idi. O, bu tereddüt içinde iken izbeden eski püskü bezlere sarınmış bir baş çıktı. Bu yaşlı bir kadıncıydı. Mehmet Torpil'in anası sanarak ona gülümsedi, kadın bu sevimli ve temiz kıyafetli çocuğa emniyetle bakıyordu. Artık konuşmak için fırsat bulmuştu. Sordu:

"Siz Torpil Zeki'nin anası mısınız?"

Kadın çürük dişleri gösteren yayvan bir ağızla güldü:

"Hayır," dedi. "Torpil Zekiler şimdi burada oturmuyorlar... Onlar kibarlaştılar... Torpil ne yapıp yaptı, işini düzeltti... Arkadaşları iyi bir vurgun yaptı, diyorlar. Onlar şimdi teneke mahallesine taşındılar. İki odalı bir ev tuttular!.. Birinde anası birinde de Torpil yatıyormuş... Her akşam çorba pişiriyorlarmış... Darısı dostlar başına... Sabahları çay içiyorlarmış!.. Kadın ayağına yeni takunyalar almış. Dediklerine inanılırsa bir de dokuma entari dikinmiş..."

Yırtık paçavralar içindeki kadın bütün bunları insanı hayret ve gıptaya düşüren birer harika gibi anlatıyordu. Dinleyeni nasıl şaşırttığını anlamak için çil gözlerini olanca kuvvetiyle Mehmet'in gözlerine dikmişti. Mehmet sevinçle sordu:

"Teneke mahallesi nerededir?"

"Torpil'i görmek istiyorsun öyle mi? Amma Torpil kelli felli bir efendi gibi sabah gidip geç vakit dönüyormuş. Ve her akşam bir çıkan getiriyormuş."

“Teneke mahallesi nerede acaba?”

“Teneke mahallesi mi? İşte şu pembe konağın bodrumundan dön.” Kadın parmağı ile pembe konak diye bir harabeyi işaret etti. “Önüne ince bir iniş çıkar. Oradan dosdoğru in... Saga sap, küçük bir hamam vardır amma... Şimdi işlemez. Vaktiyle oraya Sarı Çelebi Hamamı derlerdi. Hamamın arkasından yine in... Bu sefer sola sap... Ta dönemeçte hileli bakkal meşhur Bodos'un dükkânı vardır. İşte o teneke mahallesinin bakkalıdır. İçinde her zaman bir çekiş, bir kavga olur. Belki sen de rastlarsın. Ona sor, sana Torpil'in evini gösterir.”

Mehmet, bu uzun tariftten sonra usuletle [usulca] sarnıç taşının üstüne birkaç para bırakıp arkasına bakmadan kadının gösterdiği tarafa doğru yürüdü.

Hiç şaşırmadan bakkal Bodos'un dükkânını buldu. Dükkân kapısının önünde iri kıyım, ablak çopur suratlı, zifiri kara bıyıklı bir adam kıllı kocaman ellerini bin bir yağ lekeleriyle katılaşmış önlüğüne silmekle meşguldü. Mehmet başını dükkândan sokarak seslendi:

“Torpil Zeki nerede oturuyor?”

İri kıyım herif küstah bir gülüşle:

“Şu Haymana beygirini mi soruyorsun?.. Kodesten daha iki akşam evvel çıktı... Epice partak yemiş galibakım hâlâ dışarıda görünmedi...”

Mehmet şaşırmıştı. Kendini toparlayarak سوالini tekrarladı:

“Evi nerededir? Kendisini görmek istiyorum.”

Kirli bakkal omuzlarını silkerek:

“Ben de seni kıyak bir müşteri sandımdı!.. Bu yabaniyi benden başka soracak bulamadın mı?”

Mehmet bakkaldan ümidini keserek etrafına bakındı. Arkasından onunla alakadar görünen bir kızcağız cevaba hazırlanmış gibi yüzüne bakıyordu. Mehmet ona dönerek tekrar sordu. Kız derhal tarif etti.

“İşte şurada... Çıkmazın içindeki tahta kapılı ev...”

Mehmet çıkmaza girdi. Bakkalın sözleri içine dert olmuştu. Bir an evvel anlamak istiyordu.

Kapıyı bir kadın açtı, şüpheli şüpheli göz atmaya başladı.

Mehmet güler yüzle,

“Zeki burada mı? Ben yabancı değilim,” dedi.

Bu kısa muhavereyi işiten Zeki merdivenleri atlayarak kapıya koştu ve Mehmet’i görünce boynuna atılarak içeri aldı, beraber yukarı çıktılar. Burası Zeki’nin odası idi. Bir yer yatağı hâlâ bir vücudun şeklini muhafaza ediyordu. Samandan bir minder vardı, odanın en iyi eşyası bir köşede sarı teneke süsleri parl parl göze çarpan bir boya takımı idi.

Torpil ilk söz olarak,

“Beni,” dedi, “henüz yataktan çıkmış görerek şaşma... Tembel bir insan sanma kardeşim... Başıma gelenleri anlatayım da dinle... Bana hak vereceksin...”

Mehmet ciddi bir tavırla söz söyleyen Torpil’den şüphe etmedi.

Alaka ile susuyordu. Torpil oturur oturmaz başladı:

“Sen bana sermaye verdikten sonra talihim de yardım etti. Derhal kazanmaya başladım. Bu eve çıktım, anam iyileşti. Yüzümüz güldü... Hatta kazancım bize yetistikten sonra arkadaşlara da ara sıra bir okka ekmek verecek kadar genişledi. Bana Torpil demişler... İş beceririm ben!..”

Torpil biraz durdu. Ve Mehmet’in yüzüne gönül alıcı bir hicapla baktı:

“Fakat asıl içime dert olan bir mesele vardı. Hepsini yaptıktan sonra seni unuttuyordum... Anlıyorsun ya, sana borcumu ödeyememiştim!.. Bu bana dert oluyordu...”

Mehmet cevap vermek istedi. Torpil meydan vermeden devam etti:

“Başka çareler gözetiyordum... Bir gün şu çöpür bakkaldan yarım okka zeytinyağı alıyordum. Herif elli dirhem eksik vermek istedi... Açıkgözlülüğünü yutmadım. Aramızda biraz çekiştik, sonra uyuştuk. Herif bana bir iş teklif etti. ‘Bu akşam,’ dedi, ‘bizde büyük çorbacılar ziyafet var... Bize gel... Üstünü güzel giyin, hizmet et... Sana tam üç lira bahşiş var!’

Bu teklifi kabul ettim.

Akşamüstü temizlendim. Giyindim. Bodos’la beraber nevaleyi yüklenerek Kumkapı taraflarındaki evine gittik. Ne görsem beğenirsin birader?!

Bu teneke mahallesinde yirmi para için adam kandıran bu çöpür herifin evi görülecek bir şeydi!.. Pırl pırl camekânlar, ipekli masalar, koluklar, dört parmak kalınlığında halılar, seccadeler... Neler yok, neler!..

Her gün tezgâhta sinek kovalayan karısı da siyah boncuklu hışır hışır ipekli rubalar giymişti. Bu da bir şey değil!.. Ya kızlarını görsen?.. İki dirhem bir çekirdek... Kabanık kıvrır kıvrır saçlar, dekolte güzel bir elbise, yosma sanki bakkal Bodos'un kızı değil de, kral Yorgi'nin torunu idi... Meğerse bu kız Amerikan mektebinde okumuş... Anadili gibi İngilizce, Fransızca bilirmiş, ziyafeti de bu nazenin yapıyormuş...

Bakkal Bodos da bir giyindi, vallahi görsen bir lort zannedersin... Ne ise, her şeyi tamamladık. Ortalık kararırken kapı çalındı. Derhal açtım. Bir de ne göreyim Mehmetçiğim! İki tane uzun boylu, sapsarı İngiliz zabiti!.. Şaşırdım kaldım. Kız hemen koştu, diller dökerek onları süslü odaya aldı. Başladılar köpöglular konuşup çakıştırmaya... Onlar konuşurken anası babası ağızlarından salyalar akarak bakışıyorlar... Bir cümbüş ki sorma gitsin... Saatler geçti. Sarışın İngiliz zabitle-rine birçok içecek şeyler verdiler. Gülüşme konuşma ilerledi. Bir de komşu kız gelmişti, o da mektep arkadaşı imiş. Artık iyice keyiflendiler... Fakat bana sorarsanız görmediğim bu vaziyet karşısında kafam-da kaynayan ateş gözlerimden kıvılcımlar saçmaya başlamıştı. Herifler söz arasında,

'Türkîş... Türkîş...' diye lakırdı atmaya başladılar, küfür mü ediyorlardı ne idi? Kendi kendime müthiş kızıyordum. İşim mi yoktu da bu namertlere hizmet edecektim? Herifler kızlarla el şakası bile yapmaktan utanmıyorlardı. Bir erkeğin önünde geçen bu haller kafamı büsbütün deliye çeviriyordu. Nihayet sofraya oturdular, kadehler doldu. İçlerinden uzun boylusu ayağa kalkarak elindeki kadehi kaldırdı, ziftlenmeden evvel ağız dolusu bir şeyler söyledi... Söyledi... Nihayet domuzun oğlu yarım yamalak bir Türkçeye başlamaz mı? Kulak kesildim... Şimdi bilmem ki hep işittiklerimi hatırlayacak mıyım?"

Mehmet taşkın bir heyecanla sordu:

"Ne söylüyordu Zeki... Ne söyledi bu adam?"

"Bırak Mehmet! Bunları tekrar etmeyeyim. Kanım oynuyor... Etrafı paralamak istiyorum... Bu sözleri işitirken birden ne olduğumu hatırlamıyorum... Yalnız masadaki şişelerden birini kapınca uzun boylu herifin kafası budur diye yapıştırdım. Hemen ikisi birden üzerime atıldılar. Bak-

kal Bodos da beraber beni sürükleye sürükleye aşağı indirdiler. Kapkaranlık bir bodrum kapısından içeri atarak üstüme kapıyı kilitlediler. Orada bir kaplan gibi çırpındım fakat kurtulamadım.

Nihayet birkaç saat sonra beni bir otomobile koyup bir hapishaneye attılar. Her gün pestilimi çıkarıncaya kadar dövdüler.

Şu halime bak! Bir de iftira attılar! Sözde ben Bodos'un kızına sataşmışım..." Torpil mintanını sıyırarak çürüklerini gösterdi. "Nihayet," dedi, "üç gün evvel bir tercümanla beraber yine onlara benzeyen bir herifin karşısına çıktık... Herif beni dinledi, o gün hapisten çıkardılar. Ertesi gün arkadaşlarla buluştuk."

Burada Torpil sesini kısarak devam etti:

"Görsen Mehmet, eski arkadaşların hepsi şimdi insanoğlu insan... Sultanahmet toplantısından sonra kahvede toplandık... Allah kısmet ederse yarın akşam gidiyoruz!.."

Mehmet heyecanla sordu:

"Nereye gidiyorsunuz?"

"Nereye olacak!.. Kurtuluş diyarına!.. Amma rica ederim, ağzını sıkı tut!.. Bir kömürcü kayığı ile Anadolu kıyısına geçeceğiz... Kömür tozlarının altı cephane dolu..."

Ah bir Anadolu'ya ayak bassak!.. Ah bir kere savaşa girişsek... Burada oturulur gibi değil..."

Mehmet ayağa fırladı:

"Beni de beraber götürün," dedi.

"Şimdi imkânı yok!.. Biz yarın akşam gidiyoruz, işi uzatamayız!.. Sonra kardeşim, boynumu bükenim var!.."

"Nedir?"

"Annem!.."

"Hiç merak etme!.. Onu bize gönder."

"Sahi mi Mehmet?"

"Hiç üzülme dedim ya... o bizimle kalsın."

"Allah razı olsun senden, amma niçin böyle mahzun duruyorsun?.."

"Anlamıyor musun?"

Birbirini kucakladılar.

“Anlıyorum Mehmet!.. Yakında yine buluşuruz inşallah!.. Hem de öz yurtta!..”

Mehmet gözyaşlarını kalbine akıtarak evine döndü.

XII

Hacı Nuriye Hanım'ın aşiboyalı konağında çıt yoktu. Sessizce yenen akşam yemeğinden sonra herkes gölgeleşmiş ve köşelerine sinmişti. Kafeslerin üzerine inen kalın perdeler arkasında derin bir uykuya dalmış görünen koca ıssız evin tek penceresinin aralığından sızan donuk ışık تنها sokakta bir su birikintisinde sönük sönük tortulanıyor, mutfak tarafından avluya karanlıklara doğru sarı bir ziya mahrutu [konisi] uzanıp kısalıyordu.

Mehmet odasına çekilmişti. Bir türlü okuyamıyor ve uyuyamıyordu. Yakın bir minarede yatsı ezanı başlamıştı. Altındaki odada kıpırdanan yumuşak hareketlerden iki ihtiyar dertli kadının namaza durduklarını anladı. Mehmet'in içinde füsunla nereden geldiğini bilmediği bir sevinç birbiriyle boğuşuyordu.

Bu akşamki havada garip bir rüzgâr esiyordu. Bogulacak gibiydi. Odasından fırlamak, bir yerlere gitmek istiyordu.

Pencereye yavaşça yaklaşıyor, karanlık sokaklara bakıyordu. Birden kulağına bir arabanın köşede duran koşum şıkırtıları aksetti, köşe penceresine gitti. Arabanın isli fenerlerini gördü, bir dakika sonra araba tekrar hareket ederek ağır ağır sokağa girdi. Beygirler yorgun görünüyorlar ve yüklerini çok zahmetle çekiyor gibiydiler. Tam evin önüne geldikleri zaman Mehmet arabacının yanında bir asker gördü, araba aynı ağır hareketiyle yürüdü ve geçti zannetti. Fakat kendi evleri ile üst taraftaki evin arasında tekrar durdu, asker yere atlayarak içeri eğildi. Mehmet'in kalbi şiddetle çarpıyordu, askerin çekilmesiyle arabadan uzun boylu bir gölgenin sıyrıldığını ve aynı zamanda kapı tokmağının ağır bir elle vurulduğunu duydu. Gelenler mutlaka yabancı olacaklardı. Çünkü zil vardı, artık tokmaklar kullanılmıyordu. Mehmet bir kaplan gibi fırladı, merdivenlere saldırması ile kapıyı açması bir oldu. Kapı kanadının açılması ile uzun boylu esmer bir gölge ile karşılaştılar. Mehmet bağırmamak için iki eliy-

le ağzını tıkadı... Karşısındaki resminden tanıdığı Sermet Bey'di!..

Mehmet evvela merdivenlere doğru saldırdı. Tekrar kapıya koştu. Elini gelene uzatarak boğulmuş bir sesle,

“Sermet Bey!” dedi.

“Sen kimsin yavrum? Ben seni tanıyamadım.”

“Annenizle beraber her gün sizi bekleyen birisiyim ben.”

Genç adam avluya girmişti. Ziya mahrutu içinde kalınca başını çepeçevre saran kalın bir sargı meydana çıkmıştı. Şimdi genç zabıt derin bir heyecanla hâlâ elini bırakamayan çocuğa eğildi ve titreyerek sordu:

“Annem nerede?..”

Mehmet derhal cevap verdi:

“O şimdi namaz kılıyor... Nasıl haber versek?.. Birdenbire fenalaşacak diye korkuyorum!”

Sermet bu iyi kalpli genç çocuğun sevimli başını kendine doğru çekti:

“Evet!.. Haklısın çocuğum,” dedi. “Nasıl yapsak acaba?”

Mehmet hâlâ elinden bırakmadığı Sermet'i yavaşça çekerek avludaki odaya götürdü ve kendisi hemen yukarı çıktı. Henüz namazını bitiren kadıncağız başını kapıya çevirmişti. Mehmet'in gözlerinde gizlenemeyen iki meşale ışıldıyordu.

Kadıncağızın bu ışıklar karşısında gözleri kamaşmıştı.

“Mehmet!” diye başladı, meçhul bir hisle titriyordu.

“Efendim?”

“Mehmet kapı mı çalındı idi?”

“Evet efendim!..”

“Bir gelen mi oldu?”

“Evet anne...”

“Mehmet! Gözlerindeki parlaklık çok sevindiğini gösteriyor?..”

“Evet anneciğim!..”

“Mehmet bana anne diyorsun?!”

“Artık her zaman söyleyeceğim.”

“Mehmet bana neyi müjdelemek istiyorsun?”

Kadıncağız tir tir titriyordu. Mehmet onu kollarının arasına aldı.

“Fakat siz bayılacaksınız... Eğer bayılırsanız müjdem i şitemezsiniz...”

“Mehmet oğlunun ölümüne kanan bir anayım ben. O zaman bile ölmedim... Korkma! Söyle!.. Her şeyi söyle!.. İşte sapasağlamım...”

Birden kapı açıldı. İçeri giren uzun boylu esmer gölge heyecandan sendeleyen anneyi kuvvetli kollarının arasına aldı...

“Ben geldim anneciğim... Artık sükûnet bul!”

Beş dakika evvel karanlıklara gömülü olan bu ıssız ve garip evin şimdi bütün pencerelerinden bol ve neşeli ışık huzmeleri kapkara sokakta bir şehrayın [şenlik] yapıyordu. Durgun koca evin matem havası birdenbire saadet ve hayatla dolmuştu...

Şimdi bol ziyalı bir odada iki ihtiyar kadın, bir genç çocuk masanın başında Çanakkale tayyarecisinin hikâyesini dinliyorlardı. Genç adam tunç sesiyle hikâyesini tamamladı!

“... Bir düşman siperinde... Düşman askerlerini son neferine varıncaya kadar yere serdikten sonra ben de parçalanan tayyaremle beraber yuvarlanmaya başladım... Gözlerimi Akbaş seyyar hastanesinde açtım... Gözlerim iki ay evvel açılmış... Fakat ben o gözlerle etrafımı görememiştim... Başımda açılan derin bir şarapnel yarası hafızamla beraber görüş kabiliyetimi bir zaman için körleştirmişti... Anneciğim artık bunları düşünme!.. Başımdaki sargıyı da merak etme!.. Altında hiç eksik yok... Görüyorsun ya karşında sapasağlamım... Hem öyle sapasağlamım ki hiçbir zaman bu kadar diri ve zevkli olduğumu bilmiyorum... Ve bunu size bu akşam ispat edeceğim... Nasıl biliyor musunuz?.. Tekrar ve hemen yola çıkmakla!..”

Sermet şaşırان annesini kucakladı:

“Bana darılmayacağına eminim anne!.. Tekrar yola çıkacağım,” dedi.
“Memlekete karşı borcum henüz bitmedi...”

Sermet’in annesi inler gibi yalvardı:

“Yavrum, hiç olmazsa bu gece benden ayrılma!..”

Sermet tatlı bir gülüşle anasını okşadı:

“Bilsen nereye gideceğimi anne, bana bir dakika durma diyeceksin.”

“?..”

“Anneciğim ben Anadolu’ya geçeceğim... Bu akşam her şey hazır... Beni kucakla anne! Anadolu’dan esen istiklal havası bana, ‘Gel,’ diye bağılıyor anne!..”

Kendisini kuvvetli kollarının arasında sıkı oğluna bu kahraman askerin anası,

“Sermet!” dedi, “kardeşin Mehmet’i de kucakla!..”

Genç zabıt Mehmet’e döndü ve onu da bir kardeş gibi kucakladı.

Mehmet başını kaldırdı.

“Sermet Bey?..”

“Söyle Mehmet...”

“Sermet Bey, bu sefer yalnız gitmeyeceksiniz.”

“Anlayamadım Mehmet, ne demek istiyorsun?”

“Beni de beraber Sermet Bey... Beni de beraber götürünüz...”

“Seni nasıl götüreyim?.. Ne sıfatla götüreyim Mehmet?..”

“Türk ordusuna bir gönüllü, küçük bir gönüllü sıfatı ile!.. Bunu hak edeceğim. Göreceksiniz!..”

“Buna hiç şüphe etmiyorum Mehmet... Fakat annem yalnız kalacak...”

Bu sefer mesut anne Mehmet’in yerine cevap verdi:

“Bu büyük gönül kırlamaz Sermet!.. Bak şu aslan yavrusunun haline!.. Onu muradına erştir... Mümkünse onu da beraber götür... Gitmezse pek mahzun olacak... Gece gündüz seni bekliyordu...”

Sermet karşısında dikilen bu gürbüz ve yürekli Anadolu yavrusuna baktı. Hayranlıkla, takdisle, sevinçlerin en duygulusu ile baktı. Ve elini onun omzuna vurarak,

“Çocukları bu kadar imanlı olan Türk milleti hiç ölmeyecek!.. Haydi Mehmet düş önüme,” dedi.

XIII

Deniz katran gibi koyu... Kıyılar zifir duman halinde karanlık denize abanmış. Ay soluk yarı yüzünü kalın bir bulut saklayarak tek gözü ile Marmara açıklarına bakıyor... Sarayburnu’nun içten içten bir fitne gibi kayna-

yan sivri, keskin dalgalarının üzerinde kocaman ve kapkara bir kömür salapuryası sallana sallana yol alıyor... Uyuyan parkın arkasında eski saray uyuşuk ve esrarlı gövdesiyle esatiri bir hayvan gibi karanlıklara çömelmiş... Kaburgaları sivri dalgalarla şıpırdayan kocaman salapuryada hareketsiz koyu gölgeler var!..

Sarayburnu'nun esrar ve muammaya gömülmüş karanlık sularına rağmen limanın Kabataş'a açılan ve elektrik zıvaları altında lacivertleşen sularında sarı, yeşil, turuncu, mavi ışık yolları uzanıp kısalıyor... Kıyılardan esen iyotlu keskin havaya kızıl donanmış bir gemiden taşan cehennem ahengi karışıyor... Salapuryanın kıçında oturan iri ve uzun gövdeli bir gölge arkasına dönerek mırıldandı:

"Bizans son defa eğleniyor!.. Galiba yine ziyafet çekiyorlar..."

Yüzü gözü kömür tozuyla kararmış ahlak bir çehre salapuryanın dibinden yükselerek buna cevap verdi:

"Sıra bize geliyor... Bizim çekeceğimiz ziyafet çok yaman olacak!.."

Kıçtaki iri gölge,

"Susalım!" dedi.

Aradan derin bir sükût dakikası geçti.

Salapuryanın baş tarafından ağır bir seda aksetti:

"Dikkat!.."

Salapuryada gölgeler hareket etti. Ve Marmara'yı seyreden ayın tek gözü sessizce harekete geçen ellerde ışıldayan namluları sezerek gülümsedi. Haydarpaşa açıklarından Kabataş istikametine doğru yol alan iki donanmış çatana pırıl pırıl izler bırakarak geçiyordu. İçinde dans eden çiftler vardı. Salapuryadan bir baş uzanarak mırıldandı:

"Acaba içlerinde bakkal Bodos'un kızı da var mı?"

Salapurya birkaç saniye sonra ışıktan kurtulmak için Yedikule açıklarına baş verdi. Fakat bu sefer daha müşkül bir vaziyete düşmüştü. Fener istikametinden kopan büyük bir kayık durgun kara suları bir deniz yılanı gibi yarararak süratle kendilerine doğru geliyordu. Salapuryacılar dayandılar. Bütün gayretlere rağmen gelenlerin yolunu kesmek mümkün değildi. Yükleri ağırdı!..

Nihayet kaburgalar birbirine çarpacak kadar yaklaştılar, yine eller hareketlere geldi ve namlular tek gözlü ayın ışığında parıldadılar. Kayıktan bir ses aksetti:

“Kutlu savaş!..”

Derhal salapuryadan cevap verdiler:

“Kutlu savaş, arkadaş!..”

Kayık bütün hızıyla hışırdayarak geçerken,

“Selamet!” diyen bir ses dalgalarda kaydı.

Gecenin son gölgeleri İzmit limanının üstünde esmer tülde bir cebinlik gibi serin bir rüzgârla sallanıyordu. Kıyılarda ne kadar çok kömürcü kayıkları vardı!.. Limanın birisinde karaya çıkan kömür tozuna bulanmış insanlar demirden sağlam bazularla kaldırdıkları çuvaları sırtlarına yüklenmek için aralarında paylaşmıyorlardı. İri ve uzun biri bu gruba kumanda eder gibiydi. Basık ve geniş omuzlu bir başkası yüklendiği çuvalı sırtında tartarken yere düşürür düşürmez çelik gibi bir genç koşup bu ağır yükü kuştüyü hafifliğiyle sırtlayarak yola düzülde. İri, uzun insan, “Yaşla!” dedi.

Bu sesi tanımamak mümkün mü? Bu Sermet’ti, Çanakkale tayyarecisi.. Kömür tozu içindeki cephane çuvalını sırtlayan da Küçük Mehmet’ti!..

XIV

Pembe sislerin sardığı dağların ardından gün uyanıyor... Uyanan günün yüzünde acı bir gülümseme var... Kağnisinin başında ablak esmer çehresini solgun pembe bir yemeni ile çepeçevre saran Gülsüm Ablanın ela gözlerinden de iç acısı taşıyor.

Dağ yolunun dönemecindeki ulu çınarın gölgesine siper alan kağni doldukça Gülsüm Ablanın da esmer yüzü ışıldıyordu...

“Acele edin uşaklar!..” diyordu. “Hain düşman Ankara’mıza yol almış!..” Aksakallı bir ihtiyarın,

“Gülsüm gelin... Gülsüm gelin!” diye çenesi titriyor. “Ne mutlu sana aslan kızım...”

Sonra kağını yükleyenlere onu göstererek,

“Tam bununla üç araba cephane taşıdı. Geçen sene harman sonu evermiştik... Yedi aylık bir de yavrusu var. Şimdi o da yedi aylık asker gönülüsü sayılır,” diyordu.

Tam bu sırada ihtiyarın sözlerini tasdik eder gibi, kağının öbür ucundan körpe ve berrak bir yavru feryadı koptu.

İhtiyar,

“Görüyorsunuz ya, beni yalana çıkarmadı...” diye çocuk sesinin geldiği tarafa yürüdü.

Arabanın baş tarafına uzanan ihtiyarın ellerinde küçük ve şirin bir yavru kalın bir sargı içinde meydana çıktı. İhtiyar,

“Bebeğe yer kalmadı!” dedi.

Arabayı yüklemekte en ileri giden küçük Mehmet,

“Onu benim sırtıma yükleyin,” diye yalvardı.

Gülsüm Abla itiraz etti:

“İşitmediniz mi? Düşman Ankara'mıza doğru yollanmış... Haydi, sizler silah başına... Ben de arkanızdan varıyorum...”

Bu esnada dağların ardından müthiş bir gök gürültüsü ortalığı sarstı, kara bir buluttan sicim gibi bir yağmur boşaldı.

Gülsüm Abla derhal arabaya bir göz attı. Bir merminin ucu dışarıda kalmıştı, ıslanıyordu. Gülsüm Abla bir saniyede yedi aylık çocuğu saran kalın sargıyı çıkararak eşsiz bir şefkatle ucu dışarıda kalan mermiyi sarıp sarmaladı.

Bu büyük gönül hamlesi karşısında bütün diller susmuş, mert gönüllerin gözleri yaşarmıştı.

Gülsüm Abla sargısız kalan çocuğu imanlı göğsünün sıcaklığına basarak hayvanların yularını eline aldı. Ve arkadaşlarına dönerek izahat verdi:

“Ben dağ yolundan gideceğim... Sizler de bu keçi yolunu güdünüz... Adapazarı'na benden tam iki saat evvel varırsınız!”

Dağ yoluna sapan Gûlsûm'ün kağnısı gıcırdaya gıcırdaya ilerliyor. Ve Anadolu içlerinden esen bakir havayla Gûlsûm'ün temiz ve berrak sesi bir mûjde gibi serpiliyordu:

Mavi beyaz dağın ardı,
Yurdumuzu düşman sardı.
Geliyorum, korkma! diye
Kemal Paşa haber saldı.

Dağın ardı ılık dolu,
Kurtulacak Anadolu.
Türk erleri sınırlara
Göğüslerden siper kurdu.

Anadolu Anadolu,
Her tarafın yiğit dolu
Kemal Paşa yurdumuza
Yiğitlerden ordu kurdu

Mavi beyaz solacaktır.
İzmir azat olacaktır!
Türk ordusu düşmanları
Akdeniz'de boğacaktır!

Gûlsûm Abla Adapazarı'nda gönüllü yazılanlara ulaşmak için adımlarını gittikçe sıklaştırıyordu.

XV

Tam yirmi altı gün soluksuz çarpışılan canlı ve sürekli savaş, Türk tarihinin yüzünü aklaştıran ulu savaş!..

Tam yirmi altı gün hiç durup dinlenmeden top sesleri... Anadolu'nun yalçın tepelerini inleten gür top sesleri...

Tam yirmi altı gün hiç kararmayan ışıklar ve ateşler...

Tam yirmi altı gün geceleriyle beraber uyku görmeyen dinlenmeyen dünyanın en büyük kumandanı... Türk imanının ışık kaynağı olan mavi gözlerinde eşsiz bir iradenin çelik akisleri ışıldıyordu.

Sakarya zaferinin güneşiyle halelenen onun sarışın başı yirmi günlük kutlu savaşın zafer ferdasında ilk defa biraz serinlemek ihtiyacını duyuyor. Türk ordusuna ışık veren çelik akisli gözlerinin gülümsemesiyle, "Bana bir su getirin!" diyor.

Gönüllü küçük Mehmet hayranı olduğu, sevgilerin çok üstünde sevdiği büyük kumandanına Anadolu'nun billur kaynağından bir bardak su getiriyor.

Türkün en büyüğü, askerlerin en ulusu, Türk askerinin en küçük gönüllüsünün elinden bir bardak suyu alırken, "Türk askeri! Hedefimiz Akdeniz!" diyor.

Küçük gönüllü Mehmet'in kara gözlerinde kamaşan gönül ışığı Türk ordusunun göklere ulaşan ulu ahıdır...

Son ve büyük savaş kutlular gibi pırl pırl şıkırdayan mavi gökten bir uçak süzüldü. Çarımçak Dağının yamaçlarında kanat çırpın bu uğurlu kuşu bütün Apanos köyünün ihtiyarları karşıladı. Bunların içinde Mehmet'i selamleyen aksakallı Halil Çavuş da vardı. Bu köy ağası kulaklarına geçen iri püsküllü iğreti fesle İstanbul'a götürdüğü Mehmet'i şimdi tanımasa da haklı idi, nitekim tanımadı!

İçindeki büyük imanla beraber göz açıp kapayıncaya kadar koskocaman, gürbüz bir delikanlı olan temiz asker üniformalı, başı kabalaklı, Türk ordusunun en küçük gönüllüsü Mehmet işte karşısında idi...

Uzaklara derin derin kulak veren Mehmet Sermet Bey'e, "İnderesi'nin çağılısını işitiyor musunuz?" diye sordu.

Mehmet'in en güzel bir musiki ahengi gibi candan dinleyişini bozmamak için Sermet Bey yalnız gülümsemekle iktifa etti.

Köylüleri selamladıktan sonra yürüdüler. Bir köy kahvesinin önüne gelmişlerdi. Mehmet durumsadı ve Sermet Bey'e,

"Beni burada beklerken... köyümün bir kahvesini içermisiniz?" dedi.

Sermet Bey derhal anladı. Annesinin mezarına Mehmetçik yalnız gitmek istiyordu...

Köy mezarını saran otlar biraz daha büyümüşler... Sıklaşan yeşil dallarda yine bir kuş cıvıldıyordu...

Bir tümsek üstüne çömelen Mehmet'in elinde kuru bir kafatası var.

Mehmet bu kuru kafatasına ibadetle bakıyor. Ve dudaklarından duaya benzeyen mırıltılar kıpırdıyordu:

"Anacığım, işte vaadimi tuttum, sana şanlı Türk ordusunun selamını getirdim. Onun yılmaz ve yenilmez silahlarının gölgesinde artık rahat uyu!..

Sen anaların en iyisi, en temizi idin!

Mutlu oğlunu çağıran tatlı sesini tekrar işitebilseydim!.."

Son

Nezihe Muhiddin

*Istanbul'da
Bir Landru*

İstanbul'da Bir Landru

Solaryum Palas: 28 Temmuz 932

- Prenses Nazlı'nın Hatıraları -

Sabahleyin otelin küçücük, sapsade odasında gözlerimi açınca şaşır-
dım. Fildişi oymalı karyolamın üstünde, yumuşak bir bulut kümesi teş-
kil eden ipekli dantel cibinliğin altında uyanık rüyaya dalmak âdetimdir.
Gözlerimi kaldırdım; beyaz, düz, yağlıboya bir tavan, gene beyaza boyan-
mış mini mini demir bir karyola... Anladım ki Bebek'teki yalıda değilim.
Solaryum Palas'ın mütevazı bir odasında alelade bir misafirim. İtiyadına
uyarak başucumdaki zile bastıktan sonra pişman oldum, oldum amma iş
iştenden geçmişti. Hafifçe kapı vurularak Beşir Ağa girdi. Bütün hürmet ve
ihtimamlarına rağmen adımlarının çıplak tahta döşemede çıkardığı garip
gürültü içimde tuhaf bir üşüme ürpertti. Çıplak tahta üzerinde hâsıl olan
ayak seslerinde üşütücü ve yabancı bir ton var. Zaten bu bilmediğim, ta-
nımadığım, işitmediğim, görmediğim meçhul şeylere karşı duyduğum
dayanılmaz ve garip bir incizapları ki, beni böyle birdenbire küçük bir
valizle yerimi değiştirmeye sevk etmişti.

Beşir Ağa redingotunun önünü mutat merasimle kavuşturmuş karşısında divan duruyordu. Birdenbire yataktan fırlayarak bu sadık ve ihtiyar zencinin boynuna atıldım ve onun çizgili yanaklarını şapır şapır öptüm. O biraz şaşkın ve titrek bir sesle gözlerini indirerek,

“Emrinizi bekliyorum prenses,” diye kekeledi.

Çapkın ve alaycı bir kahkaha attım:

“Hangi prenses, Beşir Ağa? Prensес nerede?..”

Zavallının derisinde renk göstermek kabiliyeti olsa kim bilir nasıl kızaracaktı. Başını kaldırmadan kekelemekte devam etti:

“Efendimiz, maşallah bugün pek neşelisiniz...”

“Efendimiz... Prensес!.. Bu unvanlar iflas etti Beşir Ağa.”

“Efendimiz... Yani sizinle başka türlü nasıl konuşabilirim efend...”

“Pek kolay... Bana sapsade Nazlı diyebilirsiniz. Elinde büyümüş bir insanım. Yalnız bana değil, anneme bile emeğin var.”

Beşir Ağa istiğfar [tövbe] eder gibi ellerini odanın tavanına doğru kaldırdı:

“Aman efendim, kulunuz bu küstahlığa cesaret edebilir miyim?”

“Haydi canım... İstersen bir küçücük ‘hanım’ ilave edersin.”

“Vallahi dilim dönmez efendim!”

“Döner döner Beşir Ağa... Hele bir tecrübe et de bak.”

Karanlıkta kalan bir insan gibi Beşir Ağa’nın hareketlerinde bir ürkeklik vardı. Elini ceplerinde dolaştırdıktan sonra birkaç mektup çıkararak bana uzattı.

“Bunları şimdi müvezzi bıraktı.”

Zarflara bir göz attım.

Birçokları buraya adeta firara benzeyen gelişimi duyan bazı arkadaşlarımdandı. Biri de kocamdan...

Asıl en mühimi buydu. Gene kim bilir ne yaveler dinleyecektim! Rahatımı bozmasın da ne yaparsa yapsın! Mektubu okuyunca içim rahat etti. Zevcim olan zat bu mektupta tam üç ay için bana veda ediyor. Avrupa’da uzun ve hercai bir seyahate çıkıyormuş. Güle güle! Üç ay az zaman değil! Tam ve heyecanlı bir macera geçirmek için kâfi. Eğer işime gelirse burada kalırım, gelmezse yarın sabahtan tezi yok canımın istediği yere

yollarım. Fakat zannediyorum burada kalmayı tercih edeceğim. Aradığımı buldum gibi geliyor. İçimde garip bir ürperiş var. Kalbim heyecanla gıcıklanıyor. Karışık bir hissin başlangıcı olan bu ürpermeyi duyabilmek için hayatımın macera içinde yıpranmasına razı olabilirim. Evet, zannediyorum ki ben burada kalacağım. Hatta üç ay değil, daha çok fazla da kalabilirim.

Dün banyodan sonra ılık kumlara gömülerek uzandım, başıma açtığım şemsiyenin kızıl gölgesinde uyukluyordum. Birden başucumda kumlar çıtırdadı, yavaşça başımı kaydırarak baktım; henüz denizden çıkmış ince, zarif, sporcu bir erkek vücudu gördüm. Burada yarı çıplak erkek vücudu görmek kadar tabii hiçbir şey olamaz. Nazar-ı dikkati bile celp edecek bir şey değil. Fakat bu genç adamın vücudunun etrafında yabancı bir iklimin havası vardı. Kalbimi ilk nazarda harekete getiren garip bir meclubiyetle [tutkunlukla] gözlerimi ayıramadım. Tanımadığım bu adamın garibine gitmekten çekinmek hatırıma gelmiyordu. Kendisine baktığımı hisseden kumral ve zarif genç, içinde altın bir ışık pırıldayan gözleriyle hafifçe gülümseyerek çevik ve güzel vücudu ile benimle hemen aynı hizada kumlara uzandı. Aramızda bir metreden fazla mesafe kalmamıştı. O arka üstü yatıyordu. Yanık saman rengine benzeyen ince, yumuşak saçları demet demet kumlara yayılmış güneşin ışığında parılıyordu. Ben şemsiyemin bir ucundan onu gözlerimi ayıramayan bir cazibe ile seyrediyordum. Kumral gencin ince, uzun parmaklı ellerini gözlerine siper ederek, bana bakılmadığı halde bakıldığına emin bir mana alan profili bir minyatür gibi sıfatlı ve cazipti!

Çizgileri pek sarih olmayan renksizce dudakları gurur, hile, biraz da istihzaya benzeyen bir ifade ile büzülmüştü. Münhanice [kemerlice], ince burnu da aynı manaları çiziyordu. Uçları sivrice olan burnu, çenesi ve ağzı bütün ince ve zarif şekillerine rağmen insana emniyetsizlik ve gene yabancı bir çiğneme hissi telkin ediyor, fakat içlerinden huzme huzme altın ışık saçan esrarlı gözleri kalbe munis ve sıcak bir yakınlık arzusu veriyordu. Aynı vaziyette yatmaktan bıkmış gibi yan tarafına çevrildi. Yüzünün bana döndüğünü görünce ben arka üstü yatmak istedim. Fakat muvaffak olamadım. Bir engereğin kuvvetli yeşil gözleri karşısında manyeti-

ze olmuş küçük bir dağ tavşanı iradesizliğiyle gözlerimi bir türlü ondan ayıramıyordum. Gözleri gözlerime tesadûf edince gene hafif fakat daha içten gülümsediler. Ben birdenbire utanarak yerimden fırladım, bir şimşek gibi sahile doğru koştum. Kendimi denize atarken küçük bir çılgılık kopararak eğildim; ayağıma sivri ve keskin bir çakıl batmıştı. Topuğuma batan sivri taşı çıkarmak için elimi uzatmadan, arkamda musikisi tatlı bir ses işittim:

“Matmazel size yardım etmeme müsaade eder misiniz?”

Bana çetrefil ve yabancı bir telaffuzla Fransızca hitap ediyordu. Kalbimin heyecanı topuğumun acısından çok kuvvetli idi.

“Teşekkür ederim,” dedim. “Hacet kalmadı.”

O bu sözümü başka türlü tefsir etti galiba... Çekilmek ister gibi duraldı, ben de sözümü değiştirmeye mecbur oldum:

“O kadar ehemmiyetli bir şey değil... Acısı tamamiyle geçti.”

“Geçmiş olsun matmazel. Fakat müsaade ederseniz bakayım... Kana-mış olmasın.”

Sonra hürmet ve ihtimamla ayağımyı ellerine alıp topuğumy muayene etti ve:

“Hiçbir şey yok!” diye mırıldandı. “Sizi rahatsız etmemeyim artık?”

Birden kızardım ve:

“Ne münasebet efendim?” diye kekeledim. “Bilakis size teşekkürle borçluyum.”

“Size hizmet etmedim ki...”

“Mutlaka bana hizmet etmek mi istiyorsunuz?”

“Çok mesut olurdum.”

“O halde şu küçük yelkenliye kadar yüzerek bana refakat ediniz.”

“Emredersiniz, hatta sahili buluncaya kadar... Fakat neye yarar? Gene size hizmet etmiş olmayacağım ki...”

“Ne bilirsiniz? Belki yarı yolda yorulurum da...”

“Hiç yorulacağa da benzemiyorsunuz.”

“Nasıl anladınız bunu?”

“Ben eski bir sporcuyum matmazel. Sportif vücutları derhal anlarım.”

“Ben de size derhal hüküm vermiştim.”

Gülerek sordu:

“Ne zaman?”

O zaman yüzüme bir kan dalgası çıktı. Gözlerimi ayırmaksızın seyretmiş olduğumu itiraf etmiş oldum sandım. Gülmeye çalışarak,

“Şimdi,” dedim.

“O halde fiilen de birbirimize yanılmadığınızı ispat edelim.”

Kolumdan hafifçe tutarak beni denize doğru beraber atlادık.¹ İki müsabakacı gibi süratle yüzmeye başladık. Adeta yarış ediyorduk. Yelkenliye yaklaşıncı,

“Kazandım!” diye gülümsedi.

“Ben de!” dedim.

Yelkenlinin yanındaki dubaya çıkarak oturdum. O da yanıma çıkıp oturdu.

Yüzünde memnun ve mesut bir tebessüm vardı.

“Siz bir Şarklıya benziyorsunuz?..”

“Bunda da aldanmıyorsunuz. Siz de bir Şımalliye!”

“Siz de matmazel.”

“İşte şimdi yanıldınız?”

“Ne gibi?”

“Ben bir matmazel değilim!..”

Birden yüzünde tuhaf bir gölge peyda oldu...

“Affedersiniz... Fakat o kadar genç görünüyorsunuz ki...”

“Genç olmak için mâni mi?”

“Hayır yanlış anlamayınız, ben sizi ancak on yedi yaşında zannettim.”

“Fazla kompliman!”

“Sade kompliman değil, hakikati söyletecek o kadar güzel ve müstesna şeyleriniz var ki.”

“Mesela?”

“Mesela: Bir kere çok güzel Fransızca konuşuyorsunuz. Bu derin ve kadife gibi iri siyah gözleriniz olmasa mutlaka bir Parislisiniz derdim.”

“Fakat ben ilk Fransızca keliminizi işitir işitmez Şımalli olduğunuzu derhal anladım. Nerelisiniz?”

¹ Aynen.

“Danimarkalıyım... Ve bir ressamım.”

“Burada mı oturuyorsunuz?”

“Evet.”

Sonra izahat verdi:

“Küçükçekmece Gölünün sırtlarından geçtinizse tepede, etrafı duvarlı bir bahçenin içinde tek, küçük ve kâgir² bir bina vardır. İşte orada oturuyorum.”

O binayı tanımıştım. Nazar-ı dikkati celp edecek kadar yalnız, münzevi, tek ve تنها bir yerde olan bu kâgir binanın manzarasında esrarlı ve hatta ürpertici bir garabet vardır.

“Neye o kadar uzun düşündünüz?” diye sordu.

Başımı kaldırarak cevap verdim:

“Hayır... Uzun düşünmedim... Fakat o kadar yalnız kalmaktan ne zevk alıyorsunuz?”

“Sanatkârlar yalnızlığı, tabiatı geniş ve baş başa hissetmekle çok derin bir haz duyarlar.”

“Olabilir. Büsbütün yalnız mısınız orada?”

“Evet, büsbütün yalnızım. Hayatta zaten tamamıyla yalnızım.”

Bu cevap nedense içime hem bir acıma, hem de derin bir sevinç verdi.

“Bu yalnızlıktan memnun musunuz?”

“Şimdiye kadar evet!..”

İstifhamla yüzüne baktım o,

“Biraz da sizden bahsedelim madam,” dedi. “Zannederim ki epeyce zamandır buradasınız?..”

“Evet hemen bir hafta oluyor. Fakat siz bunu nasıl biliyorsunuz?”

“Bilmez olur muyum? Ben de her gün buraya geliyorum.”

Gene içimde bir titreme derinleşti. Demek beni evvelden, bugünden evvel tanıyordu. Yanıma yaklaşması da bir tesadüf değildi. Birden kalbime dolan bir coşkunlukla,

“Galiba çok geç kaldık,” diye kımıldadım. “Benimle beraber bir çay içmeye razı olursanız sözümüze devam ederiz...”

Cevabını beklemeden denize atladım.

² Metinde “kâgir”.

Sahile çıkınca kabinelerimize girdik. Ben kapıdan çıktığım zaman onu giyinmiş ve taranmış olarak üç dört adım ötede beklerken buldum. Elbiseleri yeni ve güzel değildi. Fakat o kadar muntazam, pürüzsüz ve mevzun bir vücudun üzerine giyildiği için en şık, en zarif bir kostüm kadar güzelleşmişlerdi. Bilhassa o vücudun üzerinde yükselen güzel ve manalı baş, her şeyi siliyor, gözleri yalnız kendisiyle meşgul ediyordu. İnsan bu garip gencin burnuna, dudaklarına, çenesine ve bunların heyet-i mecmuasına bakarken duyduğu korkuya benzeyen soğukça bir his, sarışın ve sıcak gözlerine bakınca derin ve ılık bir emniyet ve yakınlıkla eriyordu. Bu gözlerde, bu yumuşak saçlarda sanki güneşin en hayatlı ışığı ve harareti vardı.

Pek az konuşarak otelin bahçesindeki masama yerleştik. Garson biraz geç kalan çayımı, yanımdaki misafiri görünce çift olarak getirdi.

Etrafa akşamın serin esmerliği yayılırken benim de içime garip bir hüznün sınıyordu. Karşıma talihin çıkardığı ve birdenbire anlaşılmaz bir yakınlık duyduğum bu adam birkaç dakika sonra yanımdan gidecek ve bir daha da belki tesadüf etmeyecektik. İçim acı acı ezilir gibi oldu. Gözlerimi yüzüne kaldırdım ve birdenbire titredim! Onun güneşten süzül-müş hissini veren altın ışıklı gözleri benim üzerimde idi, elime bakıyordu. Ve bana bir an öyle geldi ki orta parmağıma bakıyordu! Orta parmağımda hiç çıkarmadığım çok iri bir zebercet yüzük vardır. Bu bir aile yadigarıdır.

Yüzüme tutuşturucu bir kan dalgası çıktı. Onun yüzü de pembeleşmişti. Yüzüme ve gözlerime dikilen gözleri şimdi en munis ve sıcak bir ışık saçmaya başlamıştı. Bu ışıklar bana derin bir saadet ve ferah veriyordu. Musikisi kalbimin tellerini titreten sesiyle,

“Matmaz... Affedersiniz, madam,” dedi. “Ne güzel yüzüğünüz var.”

“Evet... Çok eski bir aile yadigarıdır. Bir de tuhaf bir efsanesi var.”

“Ben esrarlı Şark efsanelerine bayılırım. Söylemekte bir mahzur yoksa?”

“Hiçbir mahzur yok... Bu yüzüğü takan kadın eğer yetmiş yaşında bile olsa görenlere yirmi yaşında ve çok cazip görünürmüş.”

Ne tuhaf adam! Bu hikâyeye hiç ehemmiyet vermedi. Herhangi bir erkek bu efsaneye anlatan genç bir kadına söyleyecek kısa ve küçük

bir cemile olsun bulup söyleyebilirdi. İçime bir avuç kıvılcım saçılmış sandım.

“Yüzüğü yakından görmeme müsaade eder misiniz?”

Derhal çıkarıp eline verdim. Uzun uzun tetkik ettikten sonra:

“Taşın ortasında bir böceğin anpirenti³ var. Zebercet madeninde bu hadise çok nadirdir.”

“Bir antikacı gibi konuşuyorsunuz.”

“Profesyonel değilim amma amatörüm.”

Artık bu sözü değiştirmek istedim:

“Ne zamandan beri İstanbul’dasınız?”

“İki seneden beri...”

“Resim yapacak çok mevzu buldunuz mu? İstanbul’un manzaraları güzeldir.”

“Ben daha ziyade portretistim⁴ madam.” Sesim titreyerek sordum:

“Şark kadınlarını nasıl buluyorsunuz?”

Ondan çok heyecanlı bir hayranlık bekliyordum. Çünkü bütün Avrupalıların Şark kadınlarından bahsederken çok mütehassis olduklarını görmüştüm. Ondan işiteceğim takdir bana hem gurur hem de, bilmem ki, belki bir kıskançlık hissi verecekti. Fakat o hiç tabiiliğini bozmadı.

“Çok güzelleri de var,” dedi.

“Mesela en ziyade bir sanatkâr için hangi tarafları dikkati çekiyor?”

“Gözleri,” diye cevap verdi.

Tecessüsümü zapt edemeyerek sordum:

“Beğendiğiniz gözleri bana tarif eder misiniz?”

Yüzü gene pembeleşti gülümseyerek,

“Siyah, siyah gözler,” dedi.

Bu gülümseyiş insanın içine ne karışık hisler veriyordu. Bunda neler neler yok... İstihza, esrar, aşk, gurur hatta küstahlık bile...

Benim gözlerimin rengi koyu yeşildi.

İhtirasa benzeyen, kırılmış bir gururun acısına benzeyen sızı ile sordum:

3 *empreinte*: (Fr.) iz, damga.

4 *portraitiste*: (Fr.) portre ressamı.

“Bilaistisna mı?”

Cevap vermedi. Cevap vermeyişi içimi büsbütün tutuşturmaya başladı. Bu adamın her sözü, her tavrı insanın içine kızdırıcı bir tutam kıvılcım serpiyor. Ve hiç, hiçbir erkeğe benzemiyor. Beraber bulduğumuz bir saat içinde bazen ondan korktum. Hissiyatımı açık söylüyorum; bazen tokatlamak istedim. Bazen de güneşten süzölmüş ışıklarla parlayan saçlarını okşamak arzusuna kapıldım. Fakat onun hisleri acaba ne idi?!..

Akşamın gölgeleri daha ziyade kalınlaşmaya başladı. O gene o ılık gözlerini gözlerime dikerek,

“Bana müsaade ediniz madam,” dedi. “Epeyce bir yolum var. Size çok müteşekkirim.”

Benden bu tarzda soğuk bir tavırla ayrılmasına canım sıkıldı. Adeta bir hakaret karşısında kalmış gibi içimde bir isyan duydum. Evvela hiç ehemmiyet vermemeye karar verdim, fakat gene muvaffak olamadım.

“Daha erken değil mi?” dedim.

Sesimin titrediğini kendim bile hissediyordum. O birden müşfikleşen bir sokulganlıkla,

“Akşam serinledi. Üşüyeceksiniz,” diye cevap verdi.

Bu cevap hassasiyetimi büsbütün derinleştirdi.

“Ben üşümem,” dedim, “fakat siz galiba sıkıldınız.”

Gözleri gene o tuhaf gülümseme ile kamaşarak,

“Bana iftira ediyorsunuz,” dedi.

Biraz sükûnet buldum. Ve ayağa kalktım:

“O halde sizinle beraber biraz yürümek istiyorum.”

Yavaş yavaş yan yana otelin bahçesinden çıktık. Kim bilir Beşir Ağa nasıl meraka düşmüştür? Eğer yanımda bu ihtiyar emektar olmasa ve ondan biraz çekinmesem, onu yemeğe bile alıkoymaya cesaret edecektim.

Konuşmadan yürüyorduk. Niçin sormuyordu? Niçin tekrar ne zaman buluşacağımızdan bahsetmiyordu? Demek benimle hiç alakadar olmamıştı!

Belki de bu hususları bana bırakmak nezaketini göstermek istiyordu. Bu fikirden cesaret alarak,

“Yarın banyoya gelecek misiniz?” diye sordum. Bir saniye düşündükten sonra,

“Maatteessüf!” dedi.

“Niçin?..”

“İki üç gün şehre ineceğim.”

Gene içim üzülmeye başladı.

“Banyo mevsiminde şehir ne kadar boğucu olur.”

“Fakat çok işim var. Ben de buna müteessifim [üzgünüm].”

“Gitmeyiniz. Benim hatırım için kalınız. Benim de burada arkadaşım yok” demek istedim. Zorla kendimi tuttum. Bütün bu istekler ondan gel-
sin istiyordum. Fakat o, akşamın gittikçe kesifleşen gölgeleri içinde mer-
merleşiyordu. Ben son bir kararla durumsadım. O da beni taklit etti.

“Artık ben dönmek istiyorum,” dedim.

“Sizi tekrar otele kadar götürüreceğim?”

“Hayır, rahatsız olmayınız. Ben korkmam.”

Ve veda için elimi eline alarak dudaklarına götürdü. Renksiz ve ince
dudakları sihirli bir yumuşaklıkla cildime dokundular.

“Bana isminizi söyler misiniz?”

Elimi elinin içinde sıkıca hapsedmişti. Bırakmadan cevap verdi:

“Nils!”

“Mösyö Nils ne zaman geleceksiniz?”

“Ne kadar mümkünse o kadar çabuk gelmeye çalışacağım.”

“Mesela ne zaman?”

“Belki iki gün sonra... Belki daha evvel...”

“İşlerinizi çabuk bitiriniz.”

“Pek çabuk... İstediginizden daha çabuk bitirmeye çalışacağım, oruvar
madam.”

“Oruvar Mösyö Nils.”

Ayrıldık. İki adım atınca bilâihtiyar arkamı döndüm. O da bana
dönmüştü. Eliyle sevimli bir veda işareti yaptı. Ben de mukabele ettim.
Bu hareketi her adımda tekerrür etti. Büsbütün birbirimizi kaybedince-
ye kadar, belki on beş defa uzaktan selamlaştık. Karanlık içinde onun
gülümseyen gözlerinin garip ışıklarını görür gibi oluyordum. Ve du-
daklarımın arasında mütemadiyen Nils kelimesini mırıldana mırıldana
otele girdim.

İç i üz öldük ten ve uzun uzun ağlad ıktan sonra ferahlayan küçük çocuklar gibi hoplaya hoplaya, arada sırada sanki o orada imiş gibi arkama dönerek bahçeye geçtim. Bütün bu gecem hep onun aleviyle tutuştu, onun altın ışıklar saçan gözlerinin aleviyle...

..... Tam üç gün kıvrandıran bir ihtirasla dakikalarım tutuşarak onu bekledim. Sinirlerim o kadar gerilmişti ki ufak bir temas onu bir elektrik bobini gibi boşaltmaya kâfi idi. Dördüncü günü, işte bu sabah bir çıl gın gibi kumsala koştum. Daha kapıdan girer girmez bütün zerrelerimle titredim. O, Nils, dört gündür bir dindar rahibe gibi mütemadiyen ismini zikrettiğim adam, tutuşan bir ihtirasla beklediğim o garip insan dört gün evvel beraber uzandığımız yerde yatıyordu. Beni uzaktan görünce ışıkları her saniye içimi avuç avuç kıvılcımlarla kızıştıran gülüşü ile gülümsemeye başladı. Yürüdüm, o bir ceylan çevikliğiyle sıçrayarak bana doğru seğırtti ve kumsala yakışmayan bir merasimle elimi alarak dudaklarına götürdü. Bir şey söyleyemeyecek halde idim. Dudaklarım ağlayan bir çocuğun dudakları gibi titriyorlardı. Nils teklifsizce elimi bırakmadan beni uzandığımız yere götürdü. Şimdi aramızda hiçbir mesafe kalmamıştı. Yan yana oturduk. Ben artık ne etraftaki tanışlardan gelecek dedikodudan ne de Beşir Ağa'nın beni tarassut etmesi çok muhtemel olan mütecessis gözlerinden çekiniyordum.

Birbirimize bakıyorduk. Benim gözlerim neler söylüyordu, bilmiyorum. Fakat onun sarışın gözleri mütemadiyen yıldızlar saçarak bana bakıyorlardı; istihza ile, gurur ile, hile ile, şehvetle, şefkatle bakıyorlardı. İnce dudaklarının arasından çıkan tatlı musiki ile aramızdaki canlı sükûtu bozdu.

“Bana niçin o kadar zalimane bakıyorsunuz?.. Konuşsanıza...”

Ona neler söylemek istiyordum? İçim bir yığın şikâyetle dolmuştu. O hepsini anlıyordu elimi tutarak,

“Söylesenize!” diye tekrar etti.

Birdenbire boşandım.

“Nils!” dedim. “Komedyaı bırakalım!.. Ben saklambaç oynamaktan hiç zevk almam...”

Gene aynı çıldırtıcı gülüşü ile,

“Hangi komedya? Hangi saklambaç?” dedi.

“Niçin üç günden beri saklandınız?”

“Saklanmadım... İşlerim olduğunu size söylemiştim. Hatta birçoklarını yüzüstü bırakarak buraya geldim.”

“Demek daha gelmeyecektiniz?”

“Hayır!..”

“O halde niçin geldiniz?”

“Bilmiyorum!..”

“Gene saklambaç oynuyorsunuz.”

“Bilakis açık söylüyorum.”

“Nils benimle açık konuşmak ister misiniz?”

“Tamamiyle...”

“O halde bana açık söyleyiniz. Meşgul olduğunuz, yani kalbinizi almış bir kadın var mı?”

“Şimdiye kadar hiçbir kadın!..”

“Ey şimdi?”

“Rica ederim bunu sormayınız.”

“Peki Nils... Bana yalnız bunu temin ediniz. Büsbütün yalnız mı yaşıyorsunuz?”

“Büsbütün yalnız...”

“Etrafınızda hiçbir kadın gölgesi yok mu?”

“Sizi temin ederim, ben kadından hiç zevk almam.”

“Çok garip söylüyorsunuz! Bir sual daha...”

“Sorunuz.” “Benimle alakadar mısınız?”

“....”

Gözlerimde yaşlarla inler gibi tekrarladım.

“Benimle alakadar mısınız Nils? Niçin cevap vermiyorsunuz?”

Genç adam müşfik bir sokulganlıkla elimi tutarak öptü. Ve:

“Ne kadar asabisiniz... Geliniz sizinle denize girelim. Sinirleriniz sü-kûnet bulur.”

Kalktım. Çarnaçar kalktım. Şahlanan sinirlerimi denizin serin suları değil, ancak onun ikna edici sözleri, vaatleri teskin edebilirdi.

Denize girdik. Ben bir külçe gibi idim. Yüzemiyordum. Beni ellerinin üstüne yatırdı. Gözlerimi kapadım, onunla beraber en korkunç bir tehli-

keye gitmekte de garip bir zevk vardı. Birden dudaklarım yandı, gözlerimi açtım. Uzun bir buseden sonra o mırıldandı:

“İşte deminki سوالınızın cevabı: Sizinle alakadar olmasam, o kadar işlerimi bırakıp da buraya gelir miydim?..”

Dört gündür çektiğim ıstırapı bir anda derin bir saadetle unuttum. Dünya bana cennet gibi geldi. Boynuna asılarak sordum:

“Artık her zaman geleceksiniz değil mi Nils?”

“Her zaman.”

“Yarın çok erken...”

“Yarın mı? Pek söz veremem, hatta hiç söz veremem.”

“Demek yarın gelemeyeceksiniz?”

“Gelemeyeceğim.”

“Niçin?”

“Şehre ineceğim.”

Serin suların içinde onun birdenbire mermerleştiğini hissediyordum. Ne müthiş azap!.. İçimden taşan hırçınlığı zapt edemedim.

“Yarın muhakkak geliniz. Sizi bekleyeceğim.”

O insanı kudurtan bir soğukkanlılıkla, “Gelemem,” dedi, “şehirde işim var.”

“Şehirde ne işiniz olabilir?.. Demek bana yalan söylediniz. Eğer bir kadının alakası olmasa, bir işinizi bırakamaz mısınız?..”

“Eğer bu kadar şüphe ediyorsanız evime geliniz.”

“Hangi evinize?”

“Çekmece'deki evime. Göreceksiniz ki yapayalnızım.”

“Oraya gelemem!”

“Neden? Korkar mısınız?”

“Korkmam. Fakat beni görebilirler.”

“Görürlerse ne olur?”

“Her şey olur... Çok tehlike içinde kalabiliriz.”

“O halde ne yapayım?..”

Yavaş yavaş sahile çıktık. Kumsalda gene yan yana uzandık.

Ben devam ettim:

“Siz her sabah buraya geliniz.”

“Burada tehlike yok mu?”

“Gene herkesin içindeyiz. Nihayet ne yaptığımızı görüyorlar.”

“Haklısınız,” dedi. “Ben zaten evime gelmenizi doğru bulmam.”

Şimdi tekrar içime bir şüphenin yılanı kıvrıldı.

“Niçin doğru bulmuyorsunuz?”

Gülümseyerek,

“Bilmem ki,” dedi.

“Hiç sarıh bir şey söylemiyorsunuz. Çok üzülüyorum.”

“Üzülmeiniz. Her şey düzelebilir.”

Kolundaki saate baktı.

“Niçin saatinize baktınız?”

Doğrularak:

“Vakit geliyor. Bana müsaade ediniz.”

Kalbimde bir damarın koptuğunu, içimin sızladığını hissettim. Bu zalim ve yırtıcı adama karşı kayıtsız davranmanın lüzumunu tamamiyle takdir ettim.

“Gidiyor musunuz?” dedim.

Ayağa kalktı:

“Evet gidiyorum.”

Onun soğukkanlılığı, kayıtsızlığı karşısında çıldırmak, onu vahşice boğmak, güzel altın başını ayaklarımın altında çiğnemekten ne geniş bir zevk alacaktım. Hırstan boğularak,

“Gidiniz!” diye haykırdım. “Hem de derhal, şimdi!”

Bana gene o korkunç gülüşü ile sükûnetle gülümseyerek elini uzattı. Uzatılan eli tutmadım.

“Oruvar...” diyerek uzaklaştı.

Arkama baktım, epeyce uzaklaşmıştı. Hiç arkasına bakmadan gidiyordu. Zapt edemediğim bir sesle bağırdım:

“Nils!..”

Durdu ve bana döndü.

“Nils geliniz...”

Gülümseyerek:

“Vaktim yok.”

“Geliniz diyorum size!.. Çabuk geliniz.”

Başını sallayarak ve gülümseyerek yanıma yaklaştı.

“Oturunuz!” diye emrettim.

“Vaktim yok... Ancak beş dakika kalabilirim.”

Oturdu. Ben bütün taşkınlığımla,

“Hain mahluk!” diye inleyerek yüzükoyun kapandım. Derin derin hıçkırarak ağlıyordum. O yavaşça saçlarımı okşamaya başladı.

“Kalkınız! Sizinle biraz buradan uzaklaşalım,” dedi.

Beni tutarak kaldırdı, koluma girdi. Yürüdüğümüz yerde kimseler yoktu. Yavaş yavaş tenhalığa gelince,

“Sükûnet buldunuz mu?” dedi. “İşte istediğinizi yaptım. Cevap verse-nize... Üç gün sonra tekrar gelirim. Beraber banyo yaparız, sonra ufak bir gezintiye çıkarız.”

“Gelmeyiniz. Üç gün sonra hiç gelmeyiniz!”

“O halde beni niçin çağırdınız?”

“Bilmiyorum.”

“İşte kadınlar böyledir!”

“Yarın geliniz! Üç gün sonra ben burada değilim!”

“Nereye gideceksiniz?”

“Bilmiyorum.”

“İşte siz şimdi saklambaç oynuyorsunuz.”

“Saklambaç oynamıyorum. Hakikati söylüyorum. Kaçmak istiyorum.”

“Kimden?”

“Sizden!”

“Garip! Ben size ne yaptım?”

“Çok büyük bir fenalık! Keşke size tesadüf etmeseydim.”

“Telafisi kolay.”

“Ne gibi?”

“Ben bir daha buraya gelmem, olur biter.”

Yüzüne baktım: Gene gülümsüyordu. Gözlerinden fışkıran ışıklarda gene istihza, gene gurur, gene itimad-ı nefis, gene şehvet, gene lakaydi, gene arzu, gene insanı çıldırtan o korkunç cazibe vardı. Birdenbire çıldırdım. İki yumruğumu kaldırarak bu ışıklı kaya parçasına olanca kuvve-

timle indirdim. Gözlerimden yaşlar fışkırıyordu. O beni yaramaz bir çocuğa yapıldığı gibi kollarının arasına aldı, hapsetti, dudakları yüzümü yer yer yakmaya başladı ve mırıldandı.

“Sizi seviyorum.”

“Tekrar et Nils!”

“Seni seviyorum.”

“Bir daha!”

“Seni seviyorum yaramaz çocuk!”

“Bir daha söyle!”

“Seni seviyorum işte.”

Yüzüne bakıyordum. Bu sıcak kelimeleri söyleyen gözlerde gene aynı gülümseme vardı. Musikili sesinde kurulmuş bir makinenin madeni maddiliği aksediyordu.

Birbirimizden ayrıldık.

“Ben artık gidiyorum.”

“Ya ben üç gün burada ne yapacağım?”

“Güzel güzel romanlar okursun. Mehtapta gezersin. Sabahları serin serin banyo yaparsın.”

“Ne kadar kayıtsız tavsiyeler!.. Ya siz?”

“Ben de işlerimi bitirmeye çalışırım.”

“Bu işlerin biteceğini zannetmiyorum.” Tekrar saatine bakarak:

“Artık vakit geçti bile. Rica ederim beni alıkoymayınız!”

Elimi merasimle öperek koştu gitti.

İçime bir ateş yapıştı. Bana bu kadar yakınlık gösteren bir genç adam birdenbire nasıl soğuk bir heykel gibi mermerleşebilirdi? Bu nasıl bir insandı? İhtirasla beraber kalbimi derin, yakıcı bir şüphe kavuruyordu. Şüphe ve kıskançlıkla beraber önüne geçilmez bir tecessüs...

Kararımı verdim, her ne pahasına olursa olsun ben bu adamı takip edeceğim. Yarın ilk trende Çekmeceler’de bulunacağım. Orada bekleyeceğim. Ve mutlaka, mutlaka onu görecekim.

..... Şimdiye kadar sakın bir hayat içinde tertemiz zannettiğim benliğim meğerse ne müthiş ejderlerle dolu imiş! Soğuk bir iklimin yabancı ve sarışın çocuğu sessiz ve rahat çarpmaya alışkın kalbimde birdenbire bir

yangın tutuşturmuştu. Güneşten süzölmüş altın ışıklı gözleriyle tutuşturduğu bu müthiş ve korkunç yangın, içimde beslenmiş ne kadar ihtiras ejderi varsa hepsini birden uyandırmıştı. Ve artık gem vurulmaz bir taşkınlıkla zincirlerini kırıp âciz vücudumu da beraber paralayarak dışarı hücum ediyorlardı. Sinirlerinin var kuvvetiyle şahlanan bu isimsiz ihtiras beni hiçbir fırtınanın kaldıramayacağı kadar havalandırdı ve sonra birdenbire yere çarptı. Bu öyle bir düşüş ve yerlere çarpış ki sukut kanunlarını ispat eden hiçbir alet bu baş döndürücü sürati kaydedemez!

.... Onu takip etmeyi kararlaştırdığım gecenin sabahı bir asır kadar uzadı. O, hep gözlerimin önünden ayrılmıyordu. İnsanın bütün mukavemetini eriten sıcak sarışın gülüşü ile hep karşımda idi ve beni kendine doğru çekiyordu. Tam yaklaştığım zaman karşıma aşılmaz bir hail dikeyyor, bütün sinirlerimi kırılacak kadar geriordu. Fakat kendimde demirden setleri yıkıp aşacak harikulade bir kudret duyuyordum ve bu taşkın kudreti sarf edemediğim için aksölamel [tepki] buhranları içinde kıvranıyordum. İşte iki günlük kısa bir zaman içinde, belki doğduğum günden beri benliğimde toplanmış ne kadar kuvvet ve kudret varsa hepsini birden sarf ettim. Şimdi bir et posası halindeyim.

Bu iki günlük misilsiz macera!.. Onu yazacağım...

Defterime ona ait en küçük bir şeyi yazarken bile damarlarımda vahşi bir hazzın yaka yaka dolaştığını duyuyorum.

.... Sabah olur olmaz sessizce yataktan kalktım, giyindim ve dışarı çıktım. Otelde uyanık bir oda hizmetçisine şehre ineceğimi Beşir Ağa'ya söylemesini tembih ederek bahçeye geçtim. Sabahın serin havası ciğerlerime dolunca biraz kendime geldim. İstasyona gelince etrafı araştırmaya başladım. Orada henüz direksiyonda şoförü olmayan bir taksi buldum. Bir köylü benim arabaya yaklaştığını görünce sordu:

"Otomofil mi istiyorsun?"

"Evet... Şoför nerede acaba?"

"Şimdi çağırırım."

Adamcağız küçük kahvehanenin camını vurdu. Elinde iri bir sabah kahvesi fincanı ile şoför kapıda göründü. İçimdeki aceleden başım dönüyor, gözlerim kararıyordu. Şiddetli bir el işaretiyle şoförü çağırdım. Bu

yaşlıca bir Rum'du. Yarım yamalak bir Türkçe ile,

"Nereye gideceksiniz hanımefendi?" diye sordu.

"Çekmeceler'e... Beni ilk trene yetiştireceksin."

"Şimdi... şimdi hiç merak koma," diye direksiyona atladı.

Araba asfalt kaldırım üzerinde bir kızak süratiyle kayarken kalbim dışarı fırlayacak kadar şiddetle atıyordu.

İstasyondan biraz geride taksiden indim. Şoföre memnun edici bir bahşış verdikten sonra istasyona doğru hem seri hem de etrafı itina ile gözeterek yürüyordum. İnce bir düdük kulaklarımda çınlayarak kalbimi daha acı acı çarptırdı. Ne yapacaktım? Onu görürsem kendimi gösterecek miydim? Kararım ne idi? Başım, aklım, fikrim karmakarışık. Acaba bütün gece ne düşünmüştüm? Neye karar vermişim? Hiçbir şey bilmiyordum. Yalnız heyecanımın seline kapılmış sürükleniyordum.

İstasyonun penceresinde siper alarak yolcuları gözden geçirmeye başladım. Zaten tek tük olan yolcular arasında ona benzer kimse yoktu! Acaba bana yalan mı söylemişti? Bu sabah şehre inmeyecek miydi? Yoksa başka vasıtayla mı gitmişti? Şimdi ben ne yapacaktım? Ne yapmağım lazımdı? İçimde gittikçe hızı artan bir arzu vardı. Onu bulmak ve onu görmek... Bu yırtıcı ve sürükleyici, göz karartıcı arzudan başka benliğime hiçbir kuvvet hâkim olamıyordu!..

Birden trenin salıverdiği keskin ve uzun feryatla kendime geldim. Lokomotif hareket etmişti. O yoktu. Buna emindim. Gözlerimin aldanmadığına emindim. İstasyondan uzaklaşan trenin ikinci düdüğü belki şimdi Florya sahillerini kaplayan sabah sisini dağıtıyordu. Ben mecalsiz ve kararsız kanepeye yığılmış, onu görmekten başka hiçbir şey düşünemeyen kafamı bir karar vermek için icbar edip duruyordum. Birdenbire ayağa fırladım! Gidecektim. Onun evine gidecektim. Bundan daha münasip ne olurdu? Artık hiçbir korku ve tereddüt hissetmeden sağ taraftaki kapıya doğru koştum. Bir taksiye atlamaktan başka yapacağım hiçbir şey yoktu. Hızla kapıdan çıkarken arkamdan bir el kolumu tuttu. Başımı çevirince Nils'le karşılaştım.

Nils... Evet, Nils arka taraftan içeri girmiş beni kolumdan yakalamıştı. Gözleri beni şaşırtan o sıcak, o alevli gülüşle kamaşarak:

"Siz burada! Bu vakitte ne arıyorsunuz?"

Birdenbire haykırdım:

“Sizi Nils... Sizi arıyordum!..”

Daha derin, daha sokulgan gülümseyerek elimi tuttu:

“Çocuksunuz!” dedi. “Çok sevimli ve yaramaz bir çocuksunuz.”

“İyi ki treni kaçırdım,” diye devam etti. “Beni buralarda kim bilir kaç kadar bekleyecektiniz!”

Bunları söylerken altın ışıklı gözleri gururla pırıldıyorlardı.

Ona gurur verebildiğim için içimde hudutsuz bir sevinç dalgalarıyordu.

O,

“Geliniz,” dedi. “Tren vaktine kadar sizinle köy kahvesinde oturalım ve birer süt içelim. Sabah kahvaltınızı etmediniz değil mi?” diye elimi okşayarak beni bir küçük çardaklı kahvehaneye doğru çekti.

Öyle sonsuz bir teslimiyetle yürüyordum ki bu yolun nihayeti bir cennet olacaktı!

Sütlerimizi içerken konuşmaya başladı:

“Trene tam yarım saat var... Sürpriz yapmasını ne kadar seviyorsunuz?!”

Elini uzatarak teklifsizce çenemi ve saçlarımı okşadı.

“Konuşsanıza,” diyordu, “niçin böyle sessiz duruyorsunuz? Yoruldu-nuz değil mi?..”

Sandalyesini bu sefer ta yanıma çekti. İki elimi birden avuçlarına aldı ve onları hafif hafif okşamaya başladı. Bu sefer de saadetten boğuluyordum ve bu kalbime sığamayacak kadar geniş bir sevinçti. Artık Nils'den ayrılmayacaktım! Bunu bütün zerrelere haykırarak söylemek istiyordu. Ayrılmayacağım. Ayrılmayacağım!..

“Kalkalım,” dedi.

Henüz bir kelime söylememiştim. Kalktık. O:

“Size Florya'ya kadar alacağım bileti.”

“Hayır!” dedim.

O hayretle yüzüme bakıyordu.

“Hayır!” diye tekrarlardım, “ben de şehre ineceğim! Sizinle beraber şehre inmek istiyorum!..”

Onun kuvvetli bir sevinç hareketi yapacağını bekliyordum... Fakat birden ışıklı gözleri bulandı!.. Benim de içime tasavvur olunamaz bir ka-

rartı çöktü. Öyle kuvvetle söylemişim ki itiraz edemedi. Yalnız memnun olmadığını yahut memnuniyetini göstermek istemediğini anladım.

Gişeden iki bilet alarak yanıma geldi. Zaten konuşmaya vakit yoktu, trene yürüdük. O beni ince bir nezaketle kompartımana yerleştirdi, şapkasını çıkardı. Saçlarına intizam vererek ta yanıma oturdu. İçerde bizden başka kim-seler yoktu. Birden gene gözleri o sıcak, o munis tebessümle ışıdayarak,

“Demek şehre iniyorsunuz?” diye sordu.

“Evet, şehre iniyorum,” dedim ve “siz ne zaman dönerseniz ben de o zaman Florya’ya döneceğim!..”

İçimde ona karşı ne derin bir temellük ve itimat vardı!

Birdenbire beni kucakladı. Dudaklarımız iki alev parçası gibi birleşti ve başım göğsüne düştü.

Yavaş yavaş başımı iki elinin arasına alarak kendine doğru kaldırdı. Derin bir teslimiyetle eriyen gözlerime sarışın gözlerinin kuvvetli ışıklarını daldırdı. Bu bakışta büyülediği bir mahluka hâkimiyetle bakan bir kâhinin kudreti, dünyaya gelmiş bütün erkeklerin gururlu saltanatı şahlandı.

“Nazlı!” dedi.

“Bana daima böyle hitap et Nils!”

“Nazlı!” diye tekrarladı.

Bana aşktan, sevdadan, hislerinden bahsetsin diye nefes almadan bekliyordum. Fakat o,

“Şehirde nerede kalacaksın?” diye sordu.

Kalbimde bir şeyler katılaştı, kırık bir sesle cevap verdim.

“Henüz karar vermedim.”

Güldü:

“Kararsız yola çıkılır mı?”

Kendimi mümkün mertebe toplayarak cevap verdim:

“Şehirde daima Tokathyan’da kalırım. Gene oraya giderim.”

“O halde sizinle nasıl buluşacağız?”

“Siz nerede kalacaksınız?”

“Benim gideceğim yere siz gelemezsiniz.”

“Niçin?..”

“Çünkü sizi göstermek istemediğim arkadaşlarım var.”

“Sizin arkadaşlarınız beni tanımazlar ki...”

O cevap vermedi ve biraz düşündü:

“Bak bir şey düşünüyorum... Akşam yemeğinden sonra hazırlanınız. Sizi bir taksi ile gelir Tokatlıyan'dan alırım. Olmaz mı?”

“Olur Nils... Sizi beklerim...”

Yüzünden deminki düşünce bulutu sıyrıldı. Gözleri sıcak sarı ışıklarla pırıldayarak müsterih ve memnun yanıma sokuldu...

Akşam yemeğine kadar geçirdiğim sıkıntılı heyecan ve ıstırapı geçiriyorum.⁵ Yemekten sonra mükemmel bir itina ile giyindim. Nereye gideceğimi hiç bilmeyerek ve düşünmeye lüzum görmeyerek beklemeye başladım ve bu bekleyiş uzun sürmedi. Kapıya vurulunca hemen açtım. Nils güzel ve temiz bir smokinle karşımda idi. Mantoma bürünerek merdivenleri onun kolunda indim. Taksi hareket etti.

Kendimi onun koluna bıraktım. Araba büyük caddeden kıvrıldı. Karanlık sokaklardan geçiyorduk. Korku ve endişesizdim. Koluna mesut bir kalple dayandığım insanı çok, pek çok seviyordum... Benliğime yalnız bu derin his hâkimdi!..

Taksi sendeleyerek durdu. Nils beni indirdi, şoförle anlamadığım bir lisanla konuştular. Fakat arabacının tavrı ve sesinin ahengi pek teklifsiz idi. Bu garibime geldi!

Nils bir işaret verdi. Kapı sessizce açıldı. Koridor تنها idi. Kırmızı ve loş bir ışık etrafı esrarlı bir masal rengine boyuyordu. Bütün bunlar bana öyle cazip, öyle harikulade görünüyordu ki ömrümde belki hiç göremeyeceğim ve içinde yaşayamayacağım bir başka âlemdi. O heyecanımın farkına vararak,

“Korkuyor musunuz?” dedi.

“Sizinle beraber olduktan sonra neden korkayım?”

“Bravo yavrum!” diye arkamı şefkatle okşadı.

“Burası neresi?”

“Buraya Siyah Karga Barı derler.”

“Ben ömrümde böyle yerlere hiç gelmedim.”

“Şimdi pişman mı oldun?”

⁵ Aynen.

“Söyledim ya, seninle beraber her yere gidebileceğimi hissediyorum.”

“Benimle beraber Danimarka'ya kadar da gelecek cesaretin var mı?”

“Elbet... Daha uzaklara bile...”

“Sahi mi?”

“Hiç şüphe etme...” Yüzüme dikkatle bakarak:

“Bunu sonra konuşuruz.”

Salona girdik. Burada tuhaf bir hava vardı. Lavanta, sigara, ispiro buharlarının içinde ismini ve nevini bilmediğim bir başka kokunun izleri belirliyordu. Bize bakan kadın ve erkek gözlerinde zapt olunan bir aşinalık sezer gibi oluyordum. Sordum:

“Daima buraya gelir misiniz?”

“Ayda yılda bir defa... Söylemiştim ya, ben yalnızlığı çok severim.”

Niçin buraya bu akşam geldiğimizi sorar gibi baktım. O derhal bu bakışın manasını sezdi:

“Bu akşam niçin buraya geldik değil mi? Birdenbire başka bir yer hatırlayamadım ve seni tanımayacak bir yer olsun diye buraya getirdim.

Fakat emin ol eğleneceksin yavrum...”

Bir masaya oturduk. Herkes içiyordu. Adeta sarhoş olacak kadar içiyorlardı. Bize de viski getirdiler. Bir masada tek başına oturmuş saçı başı karışık bir genç kadın yüzünü çıplak koluna dayamış ağlıyor muydu bilmem! Birden başını kaldırarak bitkin gözlerini bize dikti. Bu gözler yavaş yavaş canlandılar ve ateş fişkırlarak bize doğru yürüdü.

“Nils!” diye yaklaştı.

Elini Nils'in omzuna kaldırarak Rusça bir şeyler söylemeye başladı. Ara sıra bana nefretle bakıyordu.

Nils evvela sakın bir sesle ona birkaç kelime söyledi. Kadın hiddetini artırıyordu... Birden genç adam onu iki kolundan tutarak masasına götürdü ve ağır bir hiddetle iki üç kelime söyleyerek yanıma döndü.

Ben şaşırılmış ve fena bir hisse kapılmıştım. Nils en güzel tebessümleriyle, “Ne oldun sevgilim?” dedi. “O bir delidir. Zıvanasız bir kadın, emin ol ismini bile bilmem. Nerede görürse bana sataşır böyle...”

“O halde bir deliyi nasıl buraya alıyorlar?”

“Başka türlü deli bul!.. Bana inan yavrum. Burada rahatsız oldun. Gel seninle içerdeki salona geçelim.”

Salona geçtik. Masamızı tekrar hazırladılar. Orada tekrar içmeye başladık. Ben ömrümde böyle muhtelif içkiler kullanmış degildim. Nihayet birkaç kadeh şampanya...

Viski, şampanya, birkaç türlü likör başımı tamamiyle bulutlandırmıştı. Cazbant her hava değıştirdikçe Nils'le dansa kalkıyorduk. Benim dansa gösterdiğim mahareti çok alkışlıyordu. Artık buraya ısınmışım. Nils'in birkaç tanıdığı gençler de yanımıza gelmişlerdi. Hele birinin yanındaki İtalyan bir genç kadınla adamakıllı konuşmaya başladık. Biz İtalyan madamla Venedik'ten bahsederken genç adamlar oyuna başlamışlardı. Genç İtalyan kadın kibar bir insana benziyordu. Uzunca bir görüşmeden sonra bana sordu:

“Hiç kokain kullandınız mı?”

“Hiç madam!”

“Fakat harikulade bir tesiri vardır.”

Güldüm.

“Tecrübe etmek istemez misiniz!”

“Bilmem ki...” dedim. “Çok fena neticeleri beni daima korkutmuştur.”

“Bir defadan hiçbir şey olmaz... Belki böyle bir fırsata hiç tesadüf etmeyeceksiniz.”

“Yani?”

“Demek istiyorum ki bu akşam bu zevki de tadınız.”

Cevap vermeye kalmadan garsona bir şeyler emretmeye başladı, bu esnada Nils'e baktım. Yüzü kızarmış gözleri kararmıştı. Hiç şüphe yok kaybediyordu.

İtalyan madam avucuna döktüğü beyaz tozu nasıl çekeceğimi tarif ederek bana uzattı. Genç kadın sevimli sevimli gülerek:

“İlk defa çok almaya gelmez. Fakat madam, bu toz cennet hayalleri kuran bir tulsımdır.”

Tekrar Nils'e baktım, yüzünü büsbütün bir alev sarmıştı. Fena halde sıkıldığını hissederek yanına yaklaştım. Omzunu okşayarak:

“Nils! Ne var? Niçin bu kadar sıkıldın?..”

Genç adam yerinden kalktı. Beni salonun bir köşesine götürerek ellerimi öptü:

“Sorma yavrucuğum!” dedi. “Pek fena bir vaziyete düştüm.”

“Rica ederim benden saklama! Ne oldun? Ne var?”

“Nasıl söyleyebilirim?”

“Benden nasıl derdini saklarsın Nils?”

“Rica ederim ısrar etme yavrum.”

“Kumarda kaybettin değil mi?”

“Evet kaybettim. Fakat...”

“Canım bu kadar keder edecek bir şey mi?”

“Keder değil çıldıracak bir şey!”

“Anlıyorum, bütün paranı verdin...”

“Bu da bir şey değil...”

“O halde borçlandın...”

“Evet müthiş...”

Birden kanepeye yığıldı. Ben çantamı eline gizlice vererek, “Ne kadar lazımsa al,” dedim.

Yüzüme minnetle baktı, çantayı iade ederek, “Yapamam,” dedi, “bunu yapamam yavrum! Bu beni öldürecek kadar müthiştir.”

“Rica ederim Nils!” diye yalvarmaya başladım. “Al, hiç düşünmeden al...”

“Fakat bir şartla!”

“Ne gibi!”

“Derhal yarın iade edeceğim.”

“Nasıl istersen.”

Ellerimi öperek çantadan iki yüz lira aldı... Tekrar oyuna başladı. Ben de yanı başında duruyordum. Pek tuhaf! Nils oyun arkadaşlarına bakarken gözlerinde garip ışıklar parlıyor, ince dudaklarının kenarlarında, insanın kalbini burkan fena bir tebessüm kırışıyordu. Her partide gene kaybetmeye başladı. Bu esnada bana çevrilen nazarları yüreğimi ezecek kadar mahzun ve çaresizdi. Yavaşça çantamı alarak hiç kimseye sezdirmeden, yalnız ona anlatarak yan cebine acele ile alabildiğim kadar banknot koydum. Bir lahza elimi dudaklarına götürerek derin bir minnetle yüzüme baktı...

Omzuma bir el dokundu. Başımı çevirdim. İtalyalı kadın zarif ve biraz da istihzalı bir tebessümle yanı başımda gülüyordu.

“Nils'e karşı ne kadar müşfiksiniz?!”

Bu kadın yaptığı hareketi herhalde görmüş olacaktı!

Kıpkırmızı kesildim.

Kadın yüzüne bir ciddiyet vererek,

“Ah!” dedi. “Aşk böyledir işte... Ben de hayatımda bunu tattım. Ve beni sevgili memleketimden alıp sürükleyen bu zalim his oldu... Şimdi böyle bir avare ve serseri oldum!”

“Aşk zalim midir?”

“Hem zalim hem de çok tatlı bir his...”

Genç kadın bu sözlerinde samimi idi. Gözleri tuhaf ve hummalı bir ışıkla parlıyordu.

“Geliniz!” diye beni yavaşça kolumdan çekti, masaya karşılıklı oturduk. Çantasından küçük bir şişe çıkardı ve bir miktar avucunun çukuruna döktükten sonra burnuna götürdü. Bu beyaz tozu derin bir iştihâ ve lezzetle çekti. Sonra birdenbire yırtık bir kahkaha koyuverdi, şimdi tamamiyle değişmişti. Demin hisli ve samimi görünen genç kadın şimdi iğrenç ve düşük kahkahalarla gülüyor, gözleri vahşi bir dişi hayvan gibi insanlık hislerinden sıyrılıyordu. Elimi teklifsizce eline alarak,

“Ne duruyorsunuz madam?” diyordu. “Düşünmeyiniz. Keder kadınları vaktinden evvel yıpratır... Ve erkekler öyle hain mahluklardır ki yüzünüzde hâsıl olan ilk buruşuk onların gözlerini derhal sizden uzaklaştırır. Ne olursanız olunuz, isterseniz bir prenses... isterseniz bir harika, isterseniz bir jeni olunuz. Erkekler yalnız şen ve güzel kadınlarla meşgul olurlar.”

Avucuma elindeki şişeden bir miktar toz dökerek devam etti:

“Koklayınız bunu! Bu toz bu hayatın kahramanları için yegâne bir hâlas vasıtasıdır. Dünyayı unutmak, kederlerinizi avutmak istiyorsanız bu tılsımı çekiniz.”

Elimi yavaşça burnuma doğru kaldırdı ve bir an ben de ne yaptığımı bilmeden bundan kokladım. Kadın devam ediyordu.

“Şimdi göreceksiniz! Dünya birdenbire gözlerinizin önünde değişecek...”

Hiddetli bir küfür homurtusu ile başımı çevirdim. Nils ayağa kalkmış yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Ben gülüyordum. Yanıma geldi, kolunu omzuma atarak,

“Bu akşam hiç talihim yok!” diye fısıldadı. İtalyan kadın bu fısıltıyı derhal anlayarak benim tarafımdan cevap verdi:

“Bu umumi kaide şaşmaz Nils!” diye bir kahkaha attı. “Eğer oyunda kazanmış olsaydınız,” beni işaret ederek, “bu güzel genç kadın yanınızda olamazdı!..”

Cazbant çilginca çalışıyordu. Etraf göz gözü görmeyecek kadar dumanlanmıştı. Nils de beni kaldırdı. Başladığımız tango her defasında daha açık ve ihtirash figürlerle tam dört defa tekrar edildi. Salonun dumanlı havasını büsbütün loşlandıran kızıl ışık da kısılmıştı. Dekor kâbuslu bir rüyaya benziyordu. Tangoyu bitiren cazbant şimdi hafif bir ahenkle şehvi⁶ bir parça çalışıyor ve çiftler masaların ve kanepelerin üzerinde diz dize, kucak kucağa oturuyorlardı. Nils de beni dizlerinin üzerine almıştı. Kendimden tamamiyle geçmiştim. Sınırlarım tutuşuyor, gözlerim yanıyordu. Başım çıldırtıcı bir ağırlık ve ağır içinde, kemikleri birbirinden ayrılacak ve çatlayacak kadar ıstırap veriyordu. Birdenbire içimde bir isyan taşıtı. Tamamiyle hüviyetimi kaybetmiştim. İki üç saat içinde bambaşka bir insan olmuştum. Kahkaha ile hıçkırık arasında boğulan bir sesle,

“Nils!” diye haykırdım. “Beni çabuk buradan çıkar!”

“Daha erken değil mi?”

“Hayır derhal buradan çıkmak istiyorum!..”

Kalktık. O da perişan bir halde idi. Masanın başında durarak ceplerini araştırdı, araştırdı. Çağırdığı garsona, zannederim, cebinin olan biteni vererek koluma girdi. Sokak kapısı açılıp dışarı çıkınca yüzüme çarpan temiz hava beni kendime getirir gibi oldu. O benden evvel çıkarak bir taksinin kapısını açtı, girdik. Araba hareket edince bana sordu:

“Nereye gitmek istiyorsunuz?”

“Otele,” dedim. “Siz nereye gideceksiniz?”

“Ben de kendi yerime.”

“Yeriniz nerede?”

6 Metinde “şehvi”.

“Yerim uzak... Çekmeceler’de oturduğumu biliyorsunuz.”

“Şimdi oraya mı gideceksiniz?”

“Hayır!.. Bu akşam neresini bulursam orada kalacağım!..”

Sonra saçlarını okşayarak, “Yarın tekrar gelip sizi bulurum,” dedi. “Kaçta kalkabilirsiniz? Çok yoruldunuz, biraz dinlenmeye ihtiyacınız var değil mi?”

Benliğimde birbirine zıt birçok hisler çarpışıyorlardı. Adeta kendimden iğreniyordum. Otele gidip yıkanıp temizlenmek ve bu macerayı burada unutup kesmek ister gibi oluyor, fakat yanımda derin, önüne geçilmez, beni her dakika biraz daha fazla bağlayan, asabımı uyuşturan, sarhoş bir zevk veren insandan uzaklaşamayacağımı anlayarak sükût ediyordum. Nils biraz daha yanıma sokularak,

“Niçin cevap vermedin Nazlı?” diye tekrar sordu.

“Geliniz,” dedim, “ne zaman isterseniz geliniz sizi bekleyeceğim.”

“Oh! Teşekkür ederim yavrucuğum. Yarın öğleden sonra mutlaka gelir seni alırım. Ve bu defa tamamiyle baş başa kalacak, sana layık bir yer hazırlarım. İstersen yarın geceyi beraber geçirir ve ertesi günü köye döneriz. Nasıl?”

“Mükemmell!..”

.... Saat öğleden sonra üçe geldi. Nils hâlâ meydanlarda yok!.. Ben bütün yorgunluklarıma, geçirdiğim müthiş gecenin kâbuslarına rağmen saat on birde gözlerimi açmışım. Hizmetçiye ilk سوالım bana telefon edip etmediklerini sormak oldu. İstiyordum ki beni aramış olsun!.. Halbuki hiçbir haber yoktu!

Kahvaltıyla beraber günün gazetelerini getirdiler. Vakit bir türlü geçmiyordu. Gözlerim mütemadiyen saati araştırıyordu. Onu bekliyordum. Kalktım giyindim. Hizmetçiye beni arayan olursa haber vermelerini sıkı sıkı tembih ettim. Odada hiç durmadan dolaşıyordum. Vakit geçirebilmek için gazetelerden birini elime alarak kanepeye uzandım. Birinci sahifede iri harflerle garip bir başlık vardı: “İstanbul'da Bir Landru!”⁷ Okumaya başladım:

7 Landru olayı: İki dünya savaşı arasında Fransa'da görülen büyük cinayet davası (Larousse, 7349). Metinde “Landro”.

Bir buçuk seneden beri esrarengiz bir surette ortadan kaybolan genç kadın ve kızların adedi bu son hadise ile beşe balığ olmuştur [ulaşmıştır]. Uzun ve kısa fasılalarla vaki olan bu tagayyüb [ortadan kaybolma] hadiseleri, bundan takriben bir buçuk sene evvel muteber tüccarlarımızdan Simon Efendi'nin kızı Matmazel Hanriyet⁸ ile başlamıştı. O zaman yapılan tahkikatla kızın sevdiği meçhul bir gençle firarına hükmedilmişti. Genç kız beraberinde bir hayli de nakit ve mücevherat götürmüştü. Bu vakadan altı ay sonra, Bedestanlı Hacı Mürteza Efendi isminde ihtiyar bir zenginin fakir, genç karısı zevcinin hemen bütün kasa muhteviyatını aşırarak ortadan yok oldu. Uzun tahkiklerden sonra bu vaka da nisyana karıştı. Aradan üç ay geçti geçmedi ki mütekait Feyzullah Paşa'nın yükte hafif pahada ağır nesi varsa çalınıp güzel ahretliği Dilber ile beraber kaybolup gitti. Gene araştırmalar, tahkikler hiçbir müspet neticeye vasil olamadılar. Beş ay evvel gene bunlara benzer bir vaka İstanbul muhitini müthiş bir heyecana düşürdü: Bakırköyü'nde ikamet eden İzmir eşrafından zengin ve kibar bir incir tüccarının çok güzel, çok zeki ve çok hassas biricik kızı Nuran Hanım birdenbire ortadan kaybolmuştu. Geceli gündüzlü araştırmalardan sonra bu güzel ve mümtaz genç kızın parçalanmış cesedi Kumkapı sahillerinin kumsallarında bulunmuş ve bu meşum cinayeti örten esrar perdesi bir türlü kaldırılamamıştı.

Bundan üç gün evvel bunlara tamamiyle benzeyen ve belki aynı failin işi olduğunda şüphe edilen bir vaka daha olmuştur.

Paris konservatuvarından mezun piyanist ve hakiki bir artist olan Leyla Hanım geçen çarşamba günü gecesi Kışlık Tiyatro'da bir konser verdikten sonra bir daha evine dönme-

⁸ Kaynak dilde (Fr.) Henriette.

miştir. Genç ve güzel artistin ebeveyni derhal zabıtaya müracaat etmişlerse de ilk günden beri hâlâ genç kız bulunamamıştır.

Leyla Hanım emsalsiz bir güzel ve nadir bir sanatkârdır. Bu tagayyüb hadisesi bütün şehir halkını heyecan ve teessüre düşürmektedir. Genç kızın bir faciaya kurban gitmesi ihtimali bu umumi teessürü artırmaktadır. Tahkikat fevkalade gizli tutulmaktadır. Zabıta izler üzerindedir...

... Daha fazla okuyamadım. İçime derin bir kasvet çöktü. Tarif edilemez bir sinir buhranı içinde kıvranarak Nils'i bekliyordum. Acaba niçin gecikmişti? Gelince, onu görünce bu azaptan kurtulacaktım!..

Saat beşe yaklaşıyordu. Dışarıda duyduğum hafif bir ayak sesi, kapıya sürünüp geçen herhangi bir insan kıpırtısı beni birdenbire ayağa fırlatıyordu.

Bu bekleme ıstırapı içinde saat altı oldu. Acaba bir sersem gibi aldatılmış mı idim? Genç adamın gözleri gözlerimin önüne geldikçe buna ihtimal vermekle bile fena bir hisse kapılmış olduğuma hükmederek kendi kendimden utanıyordum.

Acaba parayı tedarik edemediği için mahcubiyetinden mi gelemiyordu? Mümkün olsa ben onu arayacaktım. Fakat nerede? Ne telefonunu biliyorum ne de kaldığı yeri?.. Artık vakit geçiyor, hemen hemen ümit kalmıyor! Ne yapacaktım?

... Şezlongun üzerine uzandım. Kulağım mütemadiyen dışarıda, en küçük bir pıtırtya şiddetle alakadar, hareket etmeden bekliyordum. Bu bekleyiş ve bu alaka bütün havasına [duygularına] hâkim olmuştu. Nefes almaktan bile titizleniyordum. Hareketsiz vücudumun üstünde bence sabit bir fikir takılmıştı. Biraz evvel gazetede okumuş olduğum garip ve korkunç tagayyüb hadiseleriyle Nils'in arasında bir münasebet sezer gibi oluyordum. Bu fikir evvela sisli ve müphem bir rüya gibi bana sindi, yavaş yavaş vuzuhlaşmaya ve nihayet kati ve açık bir hüküm haline girdi. Yalnız gayet garip olan ciheti, bu vakaların fa-

ili olarak gözlerimin önünde dikilen Nils beni asla tedhiş etmiyor [dehşete düşürmüyor], bilakis, o ışıklı ve mütebessim sarışın gözleri kalbimi anlatılmaz bir kıskançlık ezası içinde kıvrandırıyor! Hatta beni ihmal etmesini, gazetede ismi geçen güzel ve mümtaz sanatkar kadınla alakasına atfederek müthiş bir buhran geçirmeye başlamıştım. Bu esrarengiz vakaların sonu tüyler ürpertici cinayetler bile olsa bu vakalardan birinin kahramanı olmaya özeniyordum. Ve hatta rakiple-rime gıpta ediyordum.

Bu tasavvurlar içinde ne kadar zaman şezlongda hemen hareketsiz de-necek bir vaziyette uzanıp kaldığımı bilmiyorum, birden sinirlenerek doğruldum. Otelin hizmetçisi kapıyı tıkırdatmıştı. “Giriniz,” diye seslen-dim. Genç hizmetçi kadın nezaketle sordu:

“Bir şeye ihtiyacınız var mı hanımefendi?”

“Hayır... Teşekkür ederim. Fakat beni arayan olmadı mı?”

“Olmadı hanımefendi. Kaç defa tembih ettiniz... Gelen olursa derhal haber verirdim.”

“Telefonda da aramadılar mı acaba!”

“Arasalar haber vermemelerine imkân yok.”

Hizmetçinin hakkı vardı. Bu sualler çok beyhude idiler. Ben susunca kızcağız dışarı çıktı. Ümitsizliğin füturu beni ezmişti. Pencereye yaklaşı-rak perdeyi araladım. Ortalık tamamiyle kararmıştı. Caddenin kaldırım-ları üzerine elektrik zıyaları ıslak gölgeler uzatıyordu. Sıkı bir yağmur başlamıştı. İçimden gayri iradi yükselen bir sesle mırıldandım!

“Artık gelmez!.. Belki artık hiç görmeyeceğim!”

Bu esnada titredim. Kapıyı acele eden bir elin vurdugunu duydum.

“Giriniz?”

Bu başka bir hizmetkardı.

“Sizi telefonda bekliyorlar.”

Oh nihayet ondan bir haber! Derhal koştum. Evet Nils’in sesiydi bu!

“Madam... Acaba beni affedecek misiniz?”

“Ne yaptınız bana Nils?”

“Sizi beklettim zannediyorum.”

“Evet, şimdiye kadar...”

“O halde beni affettiğinizi söyleyiniz!”

“Bunu görüştüğümüz zaman söylemez miydiniz?”

“Buna imkân kalmadığı için telefonla söylemeye mecbur oldum.”
Ellerim titriyor, boğazım kuruyordu.

“Şaka mı yapmak istiyorsunuz Nils?”

“Hayır, hakikati söylüyorum!”

“Bu ne çirkin hakikat!” diye inledim.

“Haklısınız, çok çirkin fakat maatteessüf hakikat bu!”

“İzah ediniz.”

“Müsaade ediniz Nazlı... Söyleyeceğim, ben yarın artık İstanbul'da değilim.”

“Neler söylüyorsunuz?! Artık burada değil misiniz? Dün akşam bana böyle bir şeyden hiç bahsetmemiştiniz.”

“Bazen birdenbire verilen kararlar vardır.”

“Evet, bunların sebepleri de vardır.”

“Hiç şüphesiz... Fakat bazı sebepler söylenemez.”

“Nils yetişir! Size rica ederim derhal geliniz!”

“İmkânsız bir emir!..”

“Nils bana büyük bir azap veriyorsunuz! Hiç olmazsa söyleyin, yerinizi söyleyin de ben gelip sizi bulayım.”

“Çok teşekkür ederim. Fakat beş dakika sonra buradan ayrılacağım.”

“Anlıyorum ki benimle bir daha görüşmek istemiyorsunuz.”

“Belki bu hükümde aldanmıyorsunuz.”

“Demek beni hiç sevmediniz, öyle mi?”

“Bu fikriniz çok yanlış.”

“Nasıl ispat edersiniz.”

“En sıkışık bir zamanda hiç olmazsa sesinizi işitmek istemekle...”

“Nils rica ederim. benimle eğlenmeyiniz! Size hiç yakıştıramıyorum.”

“Böyle bir küstahlık yapmamı nasıl düşünebiliyorsunuz?”

“Darılmayınız Nils, fakat bir daha görüşmemize imkân var mı? Sizi mutlaka görmek isterim.”

“Ben de.”

“O halde derhal geliyorum.”

“Hayır! Gelmeyiniz daha iyi...”

“Ya Rabbi, ne söylemek istediğinizi bir türlü anlayamıyorum!”

“Sizinle veda etmek istiyorum. Hatıranızı unutmayacağımı temin etmek istiyorum.”

“Nils ben de sizinle beraber gideceğim.”

“İşte bu hiç mümkün değil!..”

Birdenbire telefonu kapadım... Artık hiç şüphe etmiyordum, Nils muhakkak o artist kadınla beraberdi. Belki onunla birlikte kaçacaklardı. Beynim tutuşuyordu. Göz karartıcı bir arzu ve ihtirasın cinnetine inkılap ettiği müt-hiş bir an içinde mantomu ve şapkamı giymeye atıldım. Kapıdan çıkarken telefonun zili çaldı. O kadar kuvvetle çaldı ki geri dönmeye mecbur oldum.

“Niçin telefonu kapadınız?”

“Söyleyecek başka bir şeyiniz var mıydı?”

“Evet. Sizi temin ederim Nazlı, hayatta ben yalnız sizi sevdim...”

“Beni oyalamaya çalışıyorsunuz. O halde niçin benimle oynadınız?..”

“Sizinle oynamak istemedim. Eger dediğiniz gibi olsa idi başka türlü hareket ederdim.”

“Nils bırakınız bu sözleri... Bana söyleyiniz nereden telefon ediyorsunuz?”

“Ne yapacaksınız? Faydasız!”

“Söyleyiniz... Söyleyiniz. Mutlaka söylemelisiniz... Neredesiniz?”

“Çok uzaklarda!”

“Çekmeceler’den mi?”

“Belki...”

“Rica ederim doğru söyleyiniz.”

“Size soruyorum: Ne yapacaksınız? Gelmek mi istiyorsunuz? Bunu sakın yapmayınız!”

“Görüyorsunuz ya, hiç samimi bir insan değilsiniz.”

“Çok samimiyim. Ve yalnız size karşı... Sizi tehlikelere maruz bırakmak istemiyorum.”

“Hayır, tehlike değil. Saklamak istediğiniz şeyler var.”

“Belki... Rica ederim ısrar etmeyiniz.” Gene şiddetle telefonu kapayarak merdivenlere hücum ettim.

Dışarı çıkar çıkmaz otelin önündeki taksilerden birine atladım.

Makine hareket edinceye kadar kısa zaman bana bir asır geldi! Şoföre, “Çabuk!” dedim. “En büyük süratle çek.”

Çıkardığım ses kim bilir ne müthiş olacaktı ki şoför arkasına dönerek hayretle sordu:

“Nereye gideceğinizi söylemediniz.”

“Çekmeceler’e!”

Şoför bu sefer daha derin bir hayretle baktı.

“Çekmeceler’e mi?”

“Evet... Ne duruyorsun? Anlamadın mı? Çekmeceler’e!”

Gün kararırken bir genç kadının yalnız başına bir otomobille Çekmeceler’e gitmeye kalkması çılgın bir cesaretti. Şoförün hayret etmeye hakkı vardı. Belki beni bir deli zannetmişti. Şimdi ben de yaptığıma hayret ediyorum. Bu müthiş bir cinnet buhranı idi. Beni, korkunç bir fırtına gibi önüne katmış, bir yaprak gibi savurmuştu.

Taksi son süratle uçuyordu. Biraz sonra şehir haricine çıktık. Buraları henüz büsbütün şehir sokakları gibi kararmış değildi. Hafif yağmur çilemekte devam ediyordu.

Nereye gidiyordum? Onu orada bulacak mıydım? O تنها, ıssız ve meşum duruşlu binaya kendi başıma girmeye nasıl cesaret edecektim? Arabayı biraz uzakta bırakmaya karar vermiştim. Şoförü de bu maceraya karıştıramazdım.

Bu macera belki hayatıma mal olacaktı. Fakat gözümde hiçbir şeyin hükmü kalmamıştı. Zaten birkaç günlerdir geçirdiğim vakalardan sonra kimsenin yüzüne bakacak yüzüm kalmamıştı, tamamiyle değişik bir insan olmuşum. Artık bir daha tanıdığım insanların arasına girmemeye karar vermiştim. Bu her şeyi, hatta hayatı bile istihkâr eden mecnun cesaretin kaynağı ne idi?..

Asfalt caddede kayan bir süratle yol almamıza rağmen sabırsızlığım gittikçe artıyordu.

Fakat artık Bakırköy’ü’nü, biraz sonra Yeşilköy’ü arkamızda bıraktık. Bir dakika sonra Çekmece Gölünün bir ucunu görmeye başladım, yaklaşmıştık. Şimdi bütün hafızamla istikameti tayin ediyordum.

dum. Hiç gelmemiş olduğum o binayı insiyakla pek çabuk bulacağıma emindim.

Çekmece Gölünün üstüne ağır ve kalın siyah bulutlar abanmıştı. Etraf çok korkunç, çok meşumdu.

Biraz daha ilerledikten sonra şoföre seslendim:

“Dur!”

Taksi durdu. Saate baktım. Ve iki misli ücret çıkararak şoföre verdim. Genç şoför yüzüme garip bir nazarla bakarak,

“Bu havada, karanlıklar içinde yalnız kalmaya korkmuyor musunuz?” diye sordu.

Derhal cevap verdim:

“Niçin bunları soruyorsun? Sen vazifeni bitirdin.”

“Affedersiniz, size yardım edebilir miyim demek istedim.”

Yüzümün hatları o kadar ciddi ve azimkârdı ki şoför de ciddileşti. Ve derhal direksiyona oturdu. Arabayı hareket ettirirken,

“Anladım,” dedi. “Siz bir zabıta memurusunuz. İşinize karışmaya gelmez.”

Ve hemen taksiye yol verdi.

Otomobil gözden kayboluncaya kadar arkasından baktım. Şimdi yapayalnız kalmıştım. İçime bir ürperme geldi. Geri dönecektim.

Geldiğimiz yola arkamı çevirerek Nils’in evinin tarafına döndüm ve süratle yürümeye başladım. Yağmur dinmişti. Islak gökyüzünde yıldızlar pırıldamaya başlamıştı. Yolun dönemecinde bir meyilden çıkmaya başladım. Artık Nils’in evini karartı arasından seçiyordum. O istikamete doğru ilerlemeye başladım. Etraf gittikçe sessizleniyordu. Uzaklardan gölün üstünde avlanan balıkçıların tek tük naraları aksedip tekrar derin sükûta gömülüp gidiyordu.

Nils’in evi iki yamacın arasına sıkışmış gibiydi. Bahçenin etrafında alçak ve yıkık bir duvar çevrilmişti. Duvarın yakınlarında sık çalılar ve nebatat kümeleri karanlık arasında daha koyu gölgeler çiziyorlardı. Eve dikkatle baktım, hiçbir ses ve hareket yoktu. Bu yalnızlık beni şiddetle korkuttu. Birden arka pencerelerin birinden hafif bir ziya sızdığını görerek sevinçle bahçe kapısına yürüdüm. Birden bastığım yerden dehşetle sıçra-

dım. Kanım damarlarımda donmuştu. Tıkanan boğazımdan bir korku feryadı bile çıkamadı. Bastığım yerden gözlerime sanki bir kapan açılarak deliğin içinden çıkan, köpeklerle insan arasında garip kocaman bir baş ayaklarıma saldırmış, bacağıma dişlemişti: Korku ve heyecan içinde bacağımanın fena halde acıdığını duyuyordum. Muhakkak kanamıştı. Bu göz karartan meşum korkunun içinde kendimi kaybetmiş bir halde, kapıyı bırakarak duvarın yıkık bir tarafından bahçeye atladım.

Karanlıkta otlara sarılan ayaklarıma kurtarmaya çalışarak yürüyordum. Korku, heyecan, tecessüs, cinnete benzeyen bir ihtiras ve bu beklemediğim garabet içinde kendimi kaybetmiş bir halde bir an evvel onu görmek, ne yaptığını anlamak istiyordum.

Her şeyin, bütün duygularımın üstünde kıskançlık hissi galip geliyordu. Onu şimdi başka bir kadının yanında göreceğimi düşünerek çıldırıyordum ve bu çılgın his, korku ve dehşeti hiçe indiriyordu.

Küçük taş binanın üç dört basamak merdivenlerini çıktım. Ne garip bir tesadüf! Sokak kapısı aralıktı. İçeri bir hayal gibi süzüldüm. Bir met-hali geçtikten sonra önüme çıkan merdivenleri çıkmaya başladım. Merdivenin yanına gelince kulağıma hafif bir inilti aksetmekle beraber bir kapının açıldığını duyarak durdum. Şimdi merdivenler birdenbire aydınlandı. Birkaç saniye sonra ışık tekrar azaldı ve ayak sesleri duymaya başladım. Derhal merdivenleri ihtiyatla çıkmaya devam ettim. Ben merdivenin sahanlığına çıkınca gözlerimin önünden bir karartı geçti. Ben de ilerledim. Bu korkunç karartı sofanın mukabil tarafındaki küçük merdivene doğru gidiyordu. Gölge, merdivenleri inerken ilk basamakta durdum. Bu meçhul, garip, korkunç sahne karşısında dilim tutulmuştu. Saçlarımdan diken diken kabardığını hissediyordum. Fakat itiraf ederim ki tecessüsüm ve heyecanım bana korkuyu unutturacak kadar sonsuzdu.

Merdivenlerde ayak sesleri bitince, ben de gayet sessiz adımlarla gölgeyi takip ederek aşağı inmeye başladım. İndiğimiz yer, rutubetli, küf kokulu bir mahzene benziyordu. İri gölge, açık bir kapının önüne gelmişti. İçerden akseden paslı bir ışığın içinde kapıdaki gölgenin, kolları arasında baygın ve çıplak bir kadın vücudu taşıyan Nils olduğunu fark ederek

iki elimi tırnakları ile boğulan boğazımı sıkıştırdım. Bu Nils'di! Bu ne müthiş bir manzaraydı ya Rabbi!

Genç adam gözetlendiğinin katiyen farkında değildi. Kollarının arasında taşıdığı güzel ve çıplak kadın vücudunu mahzenin kuytu köşesinde duran büyük bir fiçinin içine koyduğunu gördüğüm zaman gözlerim yerinden ugradı. Yine dilim tutuktu. Korku feryatları boğazımda tıkanıp kalıyorlardı.

Fiçinin içine bırakılan kadının yarı belinden yukarısı ve altın sarısı dalgalarla karışmış uzun saçları, fiçinin kenarından dışarı sarkmıştı. Bu çıplak ve güzel vücutta ne bir hareket ne de küçük bir kan izi vardı.

Nils eğildi, fiçiden sarkan bu yarı çıplak vücudu elleriyle tutarak kendine doğru kaldırdı. Ben durduğum yerden ölü kadının soluk çehresini ve Nils'in profilini görüyordum. Nils'in kadına bakan gözleri yine o sarı ışıklarla kamaşıyordu. Birden ellerinde tuttuğu vücudu kollarının arasına alarak yüzünü yaklaştırdı ve ağzı ölüünün dudaklarına temas etti.

O zamana kadar içimde düğümlezip tıkanan feryatlar sanki hep bir araya toplanarak ağızımdan dışarı fırladı!

"Nils!"

Müthiş bir şaşkınlığa uğrayan bu korkunç adam dudaklarını ölüden ayırarak bana döndü. O da aynı hayret ve korku ile bağırdı:

"Nazlı!"

O ölüyü bırakırken arkamdan iki demir pençe beni sımsıkı yakalamıştı. Şiddetle başımı çevirdiğim zaman yüzüm, çirkin, mahuf bir ucube başı ile çarpıştı. Bir feryat daha kopardım.

Nils bu ucubeye seslendi:

"Bırak!"

Bu emirden sonra omuzları kerpetenleyen eller derhal çözöldüler. Bu çirkin adam başı biraz evvel bacağıma ısırın kafaya benziyordu.

Nils'le karşı karşıya kaldık.

Genç adam hayretle sordu:

"Buraya nasıl ve ne zaman geldin?"

Dehşet ve heyecandan boğulacak bir haldeydim. Kanımda öyle müthiş bir tazyik vardı ki yüzümün mesamatından fışkıracak gibi oluyordu.

Bir ölü kadını aşka benzeyen bir arzu ile öpen bu adam beni şiddetle tiksindiriyor, mukavemet edilmez bir kudretle de kendine çekiyordu. Aynı tesirde müspet ve menfi kutuplar arasındaki ince bir ibre gibi garip sabıtiyetle hareketsiz kalmıştım.

Şimdi Nils bana tamamiyle yaklaşıyordu. Yavaş ve müşfik bir sesle,

“Çok yoruldun, çok heyecan duydun değil mi yavrum? Gel biraz istirahat et, sükûnet bul...” diyordu.

Bir kadına karşı bu kadar şefkatle seslenen bir adam nasıl katil olabirdi! Biraz evvel öptüğü ölüyü mutlaka o öldürmemişti.. Onu o kadar sevmese ölüsünü öpebilir miydi? Bunda bir sır vardı. Bu muamma her şeyden ziyade zihnimi kurcalıyordu. Sordum:

“Onu o kadar çok mu seviyordun?”

Şaşaladı.

“Kimi?” diye sordu.

“Biraz evvel öptüğün ölüyü!” Omuzlarını silktili. Tekrarladım:

“Söyle Nils! Mademki onu o kadar çok seviyordun, niçin beni aldattın?”

“Onu zannettiğin kadar çok sevmiyordum!”

“O halde nasıl ona sarılabildin?”

“Bütün öbürlerine de sarılabildiğim gibi... Bunda fevkalade hiçbir şey yok!..”

Söyledikleri birer kurşun gibi beynime saplanıyor, beni çıldırtıyordu.

“Hangileri? Öbürleri dediğin kimler Nils? Cevap ver rica ederim, beni bu karanlık şüphelerden kurtar!”

“Sana ne söyleyeyim yavrum? Bırak onları şimdi!”

Sen insanları yalnız gördüğün gibi sanıyorsun. Onların karanlık, esrarlı, karışık taraflarını görebilmek için, içinde yaşamış olduğun hayatın tecrübeleri kâfi değil...”

“Anladım Nils!.. Sen bu kadını evvela öldürdün, sonra acıdın. Onu şefkatle kucakladın değil mi?”

“Evet çocuğum, onu ben öldürdüm!.. Fakat zannettiğin gibi sonra ona acımadım!”

Hayretim gittikçe hudutsuzlaşıyordu. O devam ediyordu:

“Ona acımadım. Ondan son bir zevk almaya çalışıyordum!”

“Ya Rabbi neler söylüyorsun?! Çıldıracam Allahım!”

Dehşetinden, yeisimden saçlarımı parçalayarak ağlamaya başladım. Nils beni kollarına aldı. İçinde bulunduğumuz fena kokulu, paslı ışıklı mahzen büsbütün karardı, kendimi tamamiyle kaybettim.

Gözlerimi açtığım zaman kendimi gene onun ta yakınında buldum. El-leriyle saçlarımı okşuyor, zayıflamış, harap olmuş vücudumu sıcak ve müş-fik kolları ile kendine çekiyordu. Bütün buhranlara, korkulara, heyecanla-ra rağmen içimde tarif edilmez bir kudret ve azamet vardı! Nihayet emsali bulunmaz bir canıye temellük etmiştim! Etrafıma bakındım: Gene ayrı mahzenin daha kuytu bir köşesinde idik. Öbür köşede duran büyük fiçı-nın kenarından dışarı sarkan ölü kadın, sönük gözleriyle bize bakıyordu!

Nils kulağıma fısıldamaya başladı:

“Benim için hayatta en harikulade bir macera!” dedi.

Yüzüne baktım. O izah etti:

“Ömrümde ilk defa bir diri kadını sevdim!.. O da sensin Nazlı!.. Ben şimdiye kadar ancak ölü kadınlara yarım saat âşık olmuş, sonra onları bi-rer fiçı içinde toprağa gömdükten sonra aşkını unutmuş bir insanım!”

Bu kadar vahşi ve canavar bir insana bu kadar yakın bulunduğum hal-de korku hissetmedigime hâlâ hayretteyim ve bu his, hayret kelimesiyle de ifade edilmiş olmaz!

Nils devam ediyor, ben de onun bu vahşeti akıl almayacak kadar kan-lı ve müthiş olan macerasını, itiraf ederim, anlaşılmaz iğrenç bir zevkle dinliyordum.

“Belki bütün dünyayı dolaştım. En meşhur şehirlerde en güzel kadın-lardan kurbanlar verdim. Bu vahşi ve kanlı zevkimin kurbanları tam alt-mış buldu.”

Birdenbire haykırdım:

“Bugünkü gazetelerin bahsettiği gaip kadınların katili sensin değil mi?”

“Evet!.. Artık burada sergüzeştim nihayete erdi.”

“Fakat hâlâ nasıl burada kalabiliyorsun? Yakalanmaktan korkmuyor musun?!”

Güldü.

“Bütün hazırlıklarım tamamdır. İşarete bakıyorum. Bu hadise benim için artık tabiileşmiştir. Telaşa asla düşmem.”

Birden uzaklardan nevini anlayamadığım garip bir ses ölümler mahzenine akseder gibi oldu. O sükunetle başını kaldırarak etrafı dinledi. Sonra bana eğilerek,

“Kalk!” dedi. “Fakat telaş etme! Şimdi ayrılacağız.”

Ellerimi yüzüme kapayarak inledim.

“Fakat ben artık insanların içine tekrar nasıl döneceğim?”

O saçlarımı okşayarak,

“Cesaret!” dedi. “Sen tekrar yalnız dışlarını gördüğün insanların arasına dön. Ben de macerama devam etmek için yoluma gideyim. Yalnız şunu unutma ki sen hayatımda yaşayan ve yaşarken sevdiğim yegâne bir kadınsın.”

Bu esnada deminki ses tekrar daha açık aksetti. Nils beni kaldırmıştı. Elimden tutarak,

“Haydi yavrum,” dedi, “beni takip et!”

Beni sürükleyerek mahzenin öbür ucuna götürdü, eğilerek bir yere bastı. Önümüzdeki kara toprak ikiye ayrılarak ayaklarımızın dibinde karanlık bir çukur hâsıl oldu. Evvela Nils içeri girdi ve beni kollarında tutarak içeri aldı, sonra başımızın üstünde kalan mahreci [çıkış yerini] elinin bir hareketiyle kapattı. Şimdi göz gözü görmeyecek kesif bir karanlıkta kalmıştık. Elimi tutarak iki adım attıktan sonra durdu, cebinden bir şey aradı ve bir saniye sonra etrafımız hafifçe aydınlandı. Şimdi yürüdükümüz yeri görebiliyorduk.

Bu dar, dönemeçli, uzun bir yeraltı yolu idi. Yürüdük, yürüdük nihayet o önümde durdu ve bana dönerek,

“Artık yolumuz ayrılıyor!” dedi. “Şimdi dünya yüzüne çıkacağız ve artık bir daha birbirimizi görmeyeceğiz!”

Eğildi, bu sefer hakiki bir şefkatle alnımı ve elimi öptü. Son sözü,

“Beni affet!” oldu.

Gene kendimi kaybetmişim. Şiddetli bir hava cereyanı beni kendime getirdi. Etrafıma baktım: Tümsek bir yamacın kenarında idim. Geçirdi-

gim vakanın dekorlarından eser kalmamıştı. Eger yapayalnız dağ başında bulunmasa idim, bütün bu korkunç ve misalsiz macerayı eskiden işittiğim bir masal veyahut henüz uyandığım kâbuslu bir rüya sanacaktım. Esen rüzgâr alnımdaki terleri buz gibi soğutmuştu.

Birden kulağıma büyük bir kuşun kanat çarpmasına benzeyen bir gürültü çarptı. Başımı yıldızlı göğe kaldırdınca küçük bir tayyarenin epeyce uzaklaşmış olduğunu gördüm. Bu gittikçe uzaklaşan acayip küçük tayyareden bir mendil sallandığını yıldızların hafif ışığı altında seyrediyordum.

Gözlerimi açtığım zaman etrafıma bakamayacak ve nerede bulunduğumu tayin edemeyecek kadar halsiz ve perişan bir haldeydim. Uzunca bir müddet hiçbir şey düşünmeye muktedir olamadan hareketsiz kaldım. Fakat içime yavaş yavaş bir emniyet ve sükûnet siniyordu. Kendimi yokladım. Yattığım yer bana yabancı ve korkunç gelmiyordu. Otelde, kendi yatağım da idim!

Derin bir nefes aldım. Düşünüyordum. Buraya nasıl gelmişim? Bir gün evvelki hadiseler birer birer gözlerimin önünden geçmeye başladılar. Bütün bu müthiş maceranın kahramanı ben mi idim?! Senelerce tertemiz sakladığım kalbimi böyle misalsiz bir vahşiye nasıl kaptırmışım?! Birden vücudumu sanki bir alev sarmış gibi bunalarak kollarımı yorgandan dışarı çıkardım. Uyuşmuş ellerimi ovuşturmak istedim. Ellerimde bir başkalık, mutadın hilafına bir eksiklik hissetmeye başladım. Parmaklarım hafiflemişti. Ellerimi kaldırıp bakınca hafifçe haykırdım:

“Yüzüğüm?!” Aile yadigarı olan antika zebercet yüzüğüm parmağımda yoktu. Onu kayıp mı etmişim? Yoksa? Yoksa o mu çalmıştı?!

Bu son fikir beni büsbütün harap etti.

Başımı biraz kaldırdım, bir su istemek için zile bastım.

Beşir Ağa⁹ içeri girdi.

“Beşir Ağacığım bana bir su ile bugünkü gazeteleri getir,” dedim.

Biçare sadık zenci bir put gibi duruyordu. Tekrarladım.

“Bir su istiyorum. Bugünkü gazeteleri de beraber...”

9 Metin sonuna değin yanlışlıkla “Ziver Ağa”.

“Suyu şimdi getiririm efendim. Fakat gazeteleri getiremeyeceğim efendim.”

Hayretle yüzüne baktım.

“Neden?”

İhtiyar adam ta başucuma geldi ve ilk defa o ağır resmiyetini bozarak saçlarını bir baba gibi okşadı:

“Ben gazetelerin hepsini okudum efendim,” dedi. “Müsterih olunuz... Yorulmayınız.”

Bitkinliğime rağmen yataktan sıçrayarak Beşir Ağa'nın ellerini tuttum.

“Neler söylüyorsun Beşir Ağa, gazetelerde okuduğun nedir?!”

O sükûnetle cevap vermeye başladı:

“Siz hele yatınız. Vücudunuz zaten bitik... Hiç heyecanlanmayınız. Çok şükür sizin mevcudiyetiniz anlaşılmadı.”

“Beşir Ağa!..”

“Evet efendim, ben bütün gazeteleri okudum, sizden hiç bahis yok. Katiyen küçük bir şüphe bile mevcut değil...”

Dilim kekeleyerek:

“Demek sen hepsini biliyorsun?”

“Evet yalnız ben!.. Küstahlığımı af buyurunuz. Sizi takip ettim ve her şeyi öğrendim! Şimdi yaptığım bu küstahlığı mazur görüyorum. Ya maazallah sizi takip etmeseydim, dağ başlarında gece yarları bayıldığınız zaman sizi kim kurtaracaktı?”

“Demek beni buraya sen getirdin, öyle mi Beşir Ağa?”

İhtiyar zencinin sadık gözlerinde iki damla sevinç yaşı parlıyordu:

“Evet ben getirdim efendim. Evin civarında dolaşırken baygın vücudunuzu buldum.”

Yatağa baygın bir halde serilmiştim, müthiş bir heyecanla göğsüm inip kalkıyordu.

Beşir Ağa başını bana eğip fısıldadı:

“Müthiş bir tehlike atlattınız. Fakat artık korkulacak ve üzülecek hiçbir şey yok... Müsterih olunuz ve mümkünse tekrar uyuyunuz.”

Başımı kaldırarak bu sadakat numunesi munis ihtiyara baktım ve ellerimi uzatarak onun zayıf, siyah elini yakalayarak dudaklarıma götürdüm.

Sevimli ihtiyar zenci sanki bir günah işlemiş gibi elini çekerek istiğfara başladı.

“Aman efendiciğim! Aman efendiciğim!”

“Sana bütün hayatımca minnettar kalacağım Beşir Ağa.”

İçime garip ve önüne geçilmez keskin bir tecessüs batıyordu. İnler gibi mırıldandım:

“Beşir Ağa gazetelerden bir tanesini getir bana.”

İhtiyar zenci çıktı, biraz sonra elinde bir gazete ile içeri girdi.

Gazeteyi bana uzatır uzatmaz onun bir büyük resmi ile karşılaştım.

Gözlerinden fışkıran sarışın ziya gene gözlerimi kamaştırmaya başladı. Ya Rabbi bu ıslıtlı esrar meğer ne korkunç ve karanlık bir ruhun menfezleri imiş!

Resmin altında: (Sadist ve kleptoman bir haydut) kelimeleri büyük puntolarla yazılıydı, gazeteyi şiddetle ittim. Başımı yastıklara gömdüm, gözlerimden iri yaşlar dökülüyordu. Bu gözyaşlarının kaynağı ne idi? Bunu hâlâ bilmiyorum.

Son

Nezihe Muhiddin

Ateş Böcekleri

Ateş Böcekleri

Aşağı katta tıkırdayan takunyeli adımlar merdivenin son basamağında durdular. Tırabzana vurulan bir iki yumruk gürültüsü:

“Pat... Pat... Pat...”

Sonra cana yakın bir kadın sesi:

“Necat... Oglum... pencereden zerzevatçıya sesleniver. Kapıdan bir tutam maydanoz uzatsın...”

Yukardan cevap yok... Basık tavanlı, loş ve küçük odada genç adam eski bir masaya eğilmiş. Saçları darmadağınık, beyaz gömleğinin göğsü açılmış, dudaklarının arasındaki kurşun kalemi kuvvetli dişleri arasında cıtır cıtır çigniyor. Uzun parmakları sinirli sinirli, alınına dökülen saçları çekerek düşünüyor, düşünüyor. Çok dalgın... Belli ki işin içinden çıkamamış... Masanın üzerindeki uzun kağıdın üzerinde bozulup tekrar birbiri altına yazılmış, bir kısmı yalnız noktadan ibaret beş on satır var...

Aşağıdaki ses tekrar ediyordu:

“Hu... Necat... Sana söylüyorum. Odadan sesleniversene oğlum.”

Kadıncağız cevap alamayınca merdivenlere saldırdı. İçeri girince oda-

nın dar havasını kekremesi bir mutfak¹ kokusu sardı. Sıcak bulaşık suyun-
dan kabarmış kırmızı ve küt eliyle oğlunun omzunu tutarak,

“Ben de seni uyudu sandım,” dedi. “Deminden beri sesimi duymadın mı çocuk? Gene mi şiir yazıyorsun?..”

Genç adam artık başını çevirmiş ekşi ekşi mutfak kokan annesine so-
murtkan bir yüzle bakıyordu.

Necat’ın annesi sevgenlikle oğlunun kızarmış yüzüne bakarak devam
etti:

“Gene kendini harap etmişsin... Gece gündüz başını kâğıtlardan kal-
dırmıyorsun...”

Necat anasının sözünü yarıda bıraktı:

“Ne yapayım, bu şiiri iki saate kadar mutlaka bitirmeliyim.”

“Bitmezse ne olur sanki?.. Ekmeksiz mi kalırsın?”

“Yarın mecmua çıkacak.”

“Bu sefer de senin şiirin çıkmayıversin.”

“Hiç olur mu canım...”

“Nen eksilir?.. İki buçuk aydır bu mecmuada çalışıyorsun. Daha eline
beş lira bile geçmedi. Babanın sözünü dinleyip o işi kabul etseydin, şim-
di her ay cebinde elli lira olacaktı.”

Genç şair kendini anlatamamazlıktan doğan bir sıkıntı ile başını salladı:

“O zaman ismim Aksaray’ın bu dar ve dolambaçlı sokaklarını aşamaz-
dı. Benim beklediğim istikbal bu mu?”

“İyi ama yavrum şimdi ne oluyor sanki?..”

Necat asabiyetle ayağa kalktı, bol siyah saçlarını gururla arkaya doğru
itererek ateşli ateşli cevap verdi:

“Ne mi oluyor?.. İki aydan beri benim ismim Şişli’nin, Maçka’nın mü-
kellef apartmanlarında geçen edebi münakaşalarda hararetli bir mevzu
oluyor. Elli liranın asla erişemeyeceği yüksek çevrelerden her gün davet-
ler alıyorum. Hem öyle salonlara, öyle insanların arasına ki Aksaray’da bu
âlemler insana rüya bile olamaz.”

Kadıncagız oğlunu acı duyan bir kalbin gözü ile süzerek,

“Sen de Aksaray’da doğdun... Sen de Aksaray’da büyüdün... Niçin do-

¹ Metinde “mutpak”.

güp büyüdüğün yere kötü bakıyorsun oğlum? Burada yaşayanlar insan değil mi?... Elhamdülillah babanın bu mahallede adı sanı var... Hoca Sadullah'ın oğlu mübaşir Şaban Efendi deyince yedi mahalle aşırı ona dert dökmeye gelirler... Komşularımız hep insan evladı. Köşe başında yedi göbek ulema Kazasker Süleyman Efendilerin, karşımızda Tahir Paşaların koca konakları var. Hepsiyle cancigeriz... Benim dersin, yedinci sülalemin şeriflere kadar uzandığını eski ahbablar söylerler..."

Sabriye Hanım'ın nutku belki çok uzun sürecekti. Fakat odanın hazin boşluğunda çalan eski saatin tek tarakası aklını başına getirdi. Hemen saate dönerek haykırdı:

"Eyvah saat on bir buçuk!.. Neredeyse baban kuşluğa gelir. Köftenin maydanozu eksik... Aman Necat koş, mutfakta galiba kedi var..."

Genç şair perişan, şaşkın bakakalmıştı. Derin bir kırıngılığa düşmüştü. Annesinin nutkunda müthiş ve acı hakikatler vardı. Demin ruhunda kanatlanarak onu muhayyel âlemlere götüren kanatlar kırılıp dökülmüştü. Benliğini, hüviyetini her zerresinden Aksaray'ın dar sokaklarına sıkı sıkı bağlayan zincirlerin arasında hapsedilmiş gibi ciğerleri daralmıştı. Cumbarının kırık kafesinden seslenen annesinin sesi kulaklarında uğulduyordu:

"Hu Kasım Ağa... Kasım Ağa... Kapıya yüz paralık maydanoz uzatıver. Çabuk ol kuzum..."

Bitişik zerzevatçının keskin Arnavut şivesi kırık kafeslerden odaya dolarken Sabriye Hanım telaşla merdivenlere koştu. Durmadan söyleniyordu.

"Yerinden bile kıpırdamadin Necat... Kıymayı kedi kaptıysa vay halime..."

Genç şair tamamiyle kendini kaybetmiş bir halde idi. Alnındaki saçları daha şiddetle çekiyordu. Her şey onu titizlendiriyor, isyan ettiriyordu; mazisi, muhiti, anasının yedinci sülalesi, komşuları, yedi göbek ulemalar, çıkmaz sokakları, evlerinin basık tavanı, eski saatin hazin tarakası, kapının paslı tokmağı, takunya tıkırtıları, Kasım Ağa'nın keskin şivesi, babasının unvanı, hatta hatta kendi ismi bile!

Necat... Necat... Onu bu isimle çağırdıkları zaman tüyleri ürperiyor-

du. Bu isimde hücre ve dar sokakların mahallevari bir ezgisi vardı. Kurun-ı vustai² [ortaçağdan kalma] bir isme çoktan razıydı. Hiç olmazsa eski bir tarihi uyandıran esrarlı bir fısıltısı olurdu. Bari Nejat deselerdi, hiç değilse Edebiyat-ı Cedide'nin bir hatırasını taşımış olurdu. Bu da tahammül edilmez bir yükü ya... Edebiyat-ı Cedide onun için banal, köhne bir devirdi. Necat - kendi inanınca - fütürist bir şairdi. Yazdığı şiirler kendinin bile anlamadığı muğlak, girift, müphem ve yirminci asrın ilham çerçevesine sığmayan taşkın ve coşkun ifadelerdi! Şiirlerinin her kelimesinde deruni bir âlem vardı. Hatta her noktasında bile göklerin sonsuz maviyetlerini kucaklayan maveralar genişliyordu!.. Necat şiirini tamamlamaktan artık umut kesmişti. Halbuki bu manasız yazı parçaları onun dejenere ruhunun yarattığı birtakım Yecüc ve Mecüclerdi! Zavallı ne yapacaktı! Kurşun kalemini çiğnemek, saçlarını çekmek ilham almak için kâfi değildi. Zaten onu bir dakika kendi haline bırakmıyorlardı. İşte gene kapı çalınıyordu. O paslı ve yosunlu tokmak boğuk boğuk vurdukça en hassas sinirlerinin üzerinde korkunç ve acayip bir böceğin kalın kışırı [kabuğu] tıkırdamış gibi huylanıyordu. Bir iki dakika sonra annesi aşağıdan seslendi:

“Necat sofraya in! Baban geldi...”

Genç adam bir sarhoş gibi sendeleyerek aşağı indi. İzbe odada eski soframuşambasının hususi kokusuna maydanozlu köfteden çıkan keskin buhar karışmıştı. Çiçekleri yıpranmış muşambanın etrafına ekmekler ve tabaklar dizilmişti. Sapları paslı, çarpık çatallar uzaktan ağzı, boğazı tırmalayan bir görünüşteydi. Bunlara rağmen Şaban Efendi pek iştahlı görünüyordu.

Büyük ağzına koca bir ekmek parçası tıkıştırırken karsısına anlatıyordu:

“Bizim dükkâna uğradım. Hani şu Çarşıkapısı'ndakine... Aylığı aldım. Al şunu...”

Cebinden sekiz kâğıt çıkararak Sabriye Hanım'a uzattı ve devam etti:

“Daha öbürünü almadık... Şu bizim Kirkor doğru adamdır. Ay otuz dedin mi kira hazır. Ama zavallının başından dert eksik olmaz.

2 Metinde “Kurun vustai”.

3 Kaynak dilde (Yun.) Stavros.

Yanındaki balıkçı İstavri³ ile mahkemelik olmuşlar... Adamcağız beni görünce,

‘Aman bayım!’ diye ellerime yapıştı!.. Meselenin esası Kanun-ı Ceza’nın⁴ seksen beşinci maddesine dayanıyor anlayacağın!”

Mübaşir Şaban Efendi bilgiç bir tavırla bıyık altı gülümsüyordu. O da ima evde karısına, kahvede mahalleli esnafa Kanun-ı Ceza’nın maddelerinden, Mecelle’nin fasıllarından dem vurarak böbürlenirdi. Zımnen hâkimleri, avukatları techil ederdi [bilgisizliklerini ortaya koyardı]. Bazen coştugu zamanlar, “Cebimden on tanesini çıkartırım,” diye yüksek perdeye çıktığı da olurdu.

Bugün gene ukalalığı ve keyfi üzerinde idi. Kollarındaki parmak parmak sırmalara güvençli bir göz atarak avurtları şişkin devam ediyordu.

“Kanun-ı Ceza’nın seksen beşinci maddesinin yedinci zeyli... Bu meseleyi şıpınışı, ayna gibi meydana çıkarır, amma neyleyim?.. Avukat, avukat değil...”

Necat babasına bir nevi tikslenme ile, istihfafla bakıyordu.

Şaban Efendi birden oğluna dönerek,

“Benim oğlum,” dedi, “benim istediğim gibi bir avukat yetişmeli idi... Ama tam benim istediğim gibi...”

Bu acınmadan sonra lakırdısının akışını değiştirdi:

“Sen gene ne âlemdesin? Çok dalgınlığın var üstünde!.. Gene mi beyit karalıyorsun?”

Necat başını önüne eğerek cevap vermedi. Şaban Efendi sözünü bırakmadı:

“Ben de gençliğimde Âşık Ömer’i, Âşık Garip’i çok okurdum. Onlara nazire bile söyler, saz çalardım. Sesime de uyar yoktu. Amma ve lakin on sekizime kadar... Ondan sonra iş değişti. Bu meslek beni çekti. Bu yüzden malumat sahibi oldum. Gerek adliyede gerek mahallede parmakla gösteriliyorum. Elhamdülillah bugün üç dükkân, iki ev sahibiyim... Dosta düşmana karşı paşalar gibi yaşıyorum. Aklın varsa sen de ciddi iş tutmaya bak... Ana baba insana kırk yıl baki değil. Maşallah koskoca insan oldun. Yarın öbür gün çoluk çocuğa karışacaksın. Benden sana baba nasihati...”

⁴ Metinde “kanunu cezanın”.

Yemek nihayete ermişti. Sabriye Hanım'ın iri ve kulpsuz bir fincanla getirdiği kahveyi de içip bitirince Şaban Efendi acele acele saatine bakarak gene bir hikmet yumurtladı:

“Tevekkeli vakit nakittir dememişler... Çok konuştuk... O kadar mühim işlerim var ki bir saniye bile gecikmeye gelmez... Erbab-ı mesalihi bekletmek eshab-ı faziletin kânı değildir. Bu söz, Allah rahmet eylesin, bizim merhum temyiz reisi Hacı Feyzullah Efendi'den kulağıma küpedir. Hatırına geldikçe rahmetliyi daima hayırla yâd ediyorum. Baki kalan bu kubbede bir hoş sedadır... Ne mutlu hoş bir seda bırakana... Ne mutlu benim gibi hoş sedayı kulağının zarına nakşedene. Ben bu cevheri işittigim zaman senin gibi bir sabi idim. Anlıyor musun ne dediğimi?.. Bizim lisanımızla sizin diliniz arasında dağlar kadar fark var.”

Necat az kalsın avazı çıktığı kadar,

“Seni bekleyen erbab-ı mesalihe acımıyorsan, seni dinleyenlere acı da sus!” diye bağırmmamak için kendini güçlükle tutuyordu. Babasının kapıdan çıktığını görünce geniş bir nefes aldı.

İstiraptan gözleri kararmıştı, sendeleyerek merdivenleri çıktı. Başını ellerinin arasına alarak derin derin daldı... Ruhunda duyduğu kırgınlık çok korkunç bir girdap gibi başı dönen genci karanlık uçurumuna doğru çekiyordu. Kendini yeise bırakırsa bütün hayatı köşe başındaki Kasım Ağa'dan bir demet maydanoz almak, mutfakta kıymayı kapam kediye kovalamaktan ibaret kalacaktı. Evinde anasından babasından haylaz ve ser-seri bir çocuğa yapılan bir muamele görüyordu. Halbuki o kendisini kelli felli bir Aksaray efendisi kalacak diye hırçınlaşıyordu. Bu geri muhite, bu basit insanların arasına kendisini asla layık görmüyordu. O, bu muhitten, bu insanlardan kendi yüksek seviyesine karşı bir ihtiraz, adeta bir hürmet bekliyordu. Mesela mahalle kahvesinin önünden geçerken kahvehane sahibi Tığ Murat Bey'in ona teklifsizce, “Necat, babana selam söyle.. Bu akşam bizden geçsin... Bir arzuhalim var da...” diye seslenmesini affolunmaz bir küstahlık sayıyordu. Vaktiyle meşhur Aksaray tulumbacı hayatında “Tığ Murat” unvanını almış olan, kıllı göğsü daima açık, keskin çatık kaşlı, şişman külhanbeyi azmanı bu bayağı adamın yüzünü görmemek, hitabına maruz kalmamak için her akşam yolunu değiştirmek mecburiyetin-

de kalıyordu. Kahvehanenin yolunu değiştirse bir sokak aşırı gene sinirlerini bozan bir manzara veya sözle karşılaşmaması mümkün değildi. Evinde anasının yedinci sülalesini, babası mübaşir Şaban Efendi'nin yavelerini dinlemek daha mı kolaydı? İçinde doğup büyüdüğü bu muhitte her manzara, her şey sinirlerini titizlendiriyordu. Muhitini bu kadar yadırgamak için hilkatın ona müstesna bir istidat vermiş olduğuna kani idi. Etrafını saran bu insanların hiçbirine benzemediğini gördükçe mazlumluluğuna içi ya- nıyor ve "Caniler içinde kaldı Naci, imdadına yok mu bir duacı?" diye hay- kırınıyordu. Anası ile bile ruhunda bir münasebet göremiyordu. Hatta baba- sı?.. İşte bu noktada ister istemez biraz bocalıyordu. İçinde işitmek isteme- diği bir ses, "Sen mübaşir Şaban Efendi'nin oğlusun!" diyordu. Onun da yabana atılmayacak bir zekâsı vardı. Harfleri pek kolaylıkla seçemediği halde Kanun-ı Ceza'dan, Mecelle'den bahsederek cahil mahalle halkını malumatına hayran edebiliyordu. Mutaassıp bir insan olduğu halde faizci-likle para kazanmayı kitaba uydurabilmişti. Bundan yirmi sene önce kar- şısına el pençe kahve getirdiği zaman belki nefes almaktan bile korktuğu temyiz reisi saadetlû Hacı Feyzullah Efendi'yi, bugün sanki samimi bir meslek arkadaşından bahseder gibi, "Bizim merhum Feyzullah Efendi" di- ye söylenişinde seviyesini inkâr eden bir poh poh vardı. Fakat babası hiç işlenmemiş zekâsı ile süslemeye çalıştığı bu basit kurnazlıkları ancak eski tulumbacı Tığ Murat Bey ve emsaline yutturabilirdi. Fakat bu da bir hü- nerdi. Kendisine de bütün arkadaşları şimdiden "şair" unvanını vermişler- di. Demek emsalinin arasında sivrilebiliyordu. Fakat bu kadarı kâfi de- ğil- di. İstidatlarını, müstesnalığını yutmak için ağzı açılmış kör bir kuyuya benzeyen bu çorak muhitten sıyrılmak ancak bir fevkaladelik yapmaya bağlıydı. Evet bir fevkaladelik... Öyle harikalı bir fevkaladelik ki onu bir hamlede bu karanlık âlemden, hummalı muhayyilesinde müphem ışıklar- la kamaşan bilmediği bahtiyarlık âlemine götürsün!.. Nasıl bir fevkalade- lik yapacaktı? Birdenbire bir yıldız gibi parlayıvermek için neler yapmalıy- dı?! Yazdığı şiirlerin birçok mümtaz kimseler daha sonra edebiyata men- sup genç kadın ve kızların nazar-ı dikkatini kazanmış olduğunu arkadaş- larından işitiyordu. Hatta mecmuada resmi çıktıktan sonra onu Şişli'de bir apartmanda oturan bir hanımefendinin çaya davet ettiğini de söylemişler-

di. Necat arkadaşlarının ısrarına karşı davet olunduğu çaya bir bahane bulup gitmemek için hayli irade kuvveti sarf etmişti. Biliyordu ki öyle kibar mahafilde [çevrede] kendisine bir mevki temin edecek kadar henüz şöhreti kâfi değildi. Sonra acemi idi. Aksaray'da viran bir evde oturduğu, hele mübaşir Şaban Efendi'nin oğlu olduğu meydana çıkacak olursa gülünç bir vaziyete düşeceğine emindi. Öyle bir şöhret ve muzafferiyet kazanmalı idi ki mübaşir unvanını sempatize edebilsin. Öyle önemli bir şöhret bugünkü durumu tamamiyle unutturabilirdi. Fakat bu şöhreti kazandıracak fevkaladeligi nereden bulacaktı? Zekâsı ancak kendisince kübik ve fütürist dediği birkaç mısra yazabilmesine kifayet ediyordu. Kendisini her suretle satabilecek kadar zeki idi. Fransızcası yarım yamalak olduğu halde edebiyat lisanında kullanılan bütün teknik kelimeleri öğrenmişti. Ve onları maharetle sarf ediyordu. Tıpkı babası gibi. Kanun-ı Ceza'dan, Mecelle'den nasıl bahsediyorsa... Şimdi ona kuvvetli bir ilham lazımdı... Zihninde bin bir fikir şimşekler gibi çakarken bunlardan bir tanesinin üzerinde iki dakika duraklayamıyordu. Çünkü tatbik kabiliyetleri yoktu. Bir tiyatro artisti olmak? İyi... Çehresi ve sesinin ahengi müsait... Fakat insan bu sanatta birdenbire yükselsemezdi. Seneler lazımdı. Bir ressam, bir müzisyen olmak pek güzel fikirler. Fakat çalışmak... Uzun seneler çalışmak... Vaziyetin buna asla müsaadesi yok!.. Bir roman yazmak, içtimai ahlak sistemlerine kuvvetli bir hücum... hatta biraz da aykırı bir siyaset karıştırarak hapishaneyi bile göze almak... İşte bunun üzerinde biraz durabiliyordu. Herhalde matbuatta dedikodu yapturmaya biraz zemin idi bu... Birkaç ileri gelen muharririn yüzüne gülmek, birkaç gazete mensubu genç arkadaşına rica etmek epeyce işine yarayabilirdi. Romanı için aklına gelen mevzuların hepsini parlak ve vaatkâr buluyordu.

İlkönce bu fikrin planını hazırlamak için arkadaşı ile Beyoğlu'nun eski çay salonlarında buluşmak, oralarda edebi münakaşalar yapmak lazımdı. Halbuki cebinde yalnız iki buçuk lirası vardı, buna mukabil birçok ihtiyaçlar: Eldiveni eskimişti, kravatı arkadaşları arasında çok görülmüştü, yenilemek icap ediyordu.

O kadar dalgındı ki annesinin içeri girdiğini duymadı. Kadıncağz derin bir endişe ile,

“Ne oluyorsun Necat?!” diye bağırınca başını kaldırdığı zaman beyninin ne kadar kurşunlaşmış olduğunu hissetti. Yüzü ve gözleri kıpkırmızı olmuştu. Annesi büsbütün meraklandı:

“Ayol, seni bir gün kan boğacak evladım,” diye dizlerini döve döve karşısındaki sedire oturdu.

“Ah Necat gene söyleyeceğim... Babanın sözünü dinlemeli idin. Şimdi pişman oluyorsun değil mi? Öyle ya... Ayda elli lira bu... Bol bol harcar böyle para sıkıntısı çekmezdin. Parasızlıktan sıkılmıyorum diye yemin etsen, vallahi inanmam.”

Necat annesine cevap verdi:

“Evet parasızlıktan sıkıldığımı senden saklamam anne... Fakat elli lira maaşlı kâtipliği kaçırdığım için hiç müteessir değilim... Sana şimdi nasıl anlatayım bilmem ki? Yapılacak birçok mühim işlerim var, şiddetle para-ya ihtiyacım var, fakat yalnız birkaç gün için...”

Kadıncağzın annelik tarafı gene yumuşamaya başlamıştı. Oğlunun yaşında bir erkeğin ev bark geçindirmesine alışmış olan Sabriye Hanım Necat'ın ihmalciliğine kızmaktan kendini alamamakla beraber yakışıklı biricik evladının mustarip olmasına da gönlü razı olamıyordu. Dargınca bir eda ile,

“Mademki bu kadar ihtiyacın var, sana babanın haberi olmadan dükkân kirasının yarısını vereyim. Fakat Allah aşkına sinemalarda ziyan zebil etme...”

Necat acı acı gülüyordu. Başını salladı. “Dükkân kirasının yarısını değil, hepsini versen gene yetişmez!” dedi.

Kadıncağzı boğulur gibi sordu:

“Ne dedin, ne dedin?! Hepsi yetişmez mi?! Allah seni ıslah etsin.”

“Ne zannediyorsun anne? Ben mahalle kahvesine çıkacak değilim. Başlayacağım mühim iş için biraz fedakâr olmak icap ediyor...”

“Bari bu mühim iş sana para kazandırabilecek mi?..”

“Ne söylüyorsun anne? Hem şöhret, hem para, hem mevki...”

Sabriye Hanım düşünceli düşünceli odadan çıktı... On dakika sonra içeri girdiği zaman avucunda sıkıştırdığı kâğıtları oğluna uzattı:

“İşte,” dedi, “sana yirmi lira... Ama beni mahcup etme... Kendine

münasip bir iş bul... Bana da cep harçlığı verdiğin zaman göğsüm kabarsın...”

Necat yirmi lirayı fena bulmadı. Sevinçle yerinden fırladı, annesinin boynuna sarılıp öptükten sonra,

“Teşekkür ederim anne... Ütüye ateş koy da şu pantolonumu ütüleyiver,” diye yalvardı.

Sabriye Hanım dışarı çıkınca Necat masasının başına oturdu. Artık keyfi yerine gelmişti. Sıra sıra manalı noktalar, aklınca çok kuvvetli kelimelerle şiirini yazmaya başladı.

Sokağa çıktığı zaman tam anlamı ile şık olduğuna güvenmedi. Kravatının bağlanışında bile seçkin bir şairin ayrınlığı vardı. Kendi eliyle cilaladığı koyu kahverengi iskarpinlerini bozuk kaldırımlardan sakınarak taştan taşa seke seke tramvay caddesine en yakın çıkacak yola saparken köşe başında genç bir kızla karşı karşıya geldiler. Bu karşılaşma mektepli kızın esmerce çehresini pembeleştiriverdi. Necat bütün telaşına rağmen geçip gidemedi. Kısa bir müddet hiç söz söylemeden, hatta selamlaşmadan birbirine bakiştılar. Kızcağızın iri siyah gözleri mahzun, derin ve içli görünmesine karşı yüzünün çizgileri dirik ve iradeli olduğunu gösteriyordu. İlk söze onun ahenkli sesi başladı:

“Bana verdiğin sözü unuttun mu Necat?.. Bugün beraber sinemaya gidecek değil miydik?.. Tam bir hafta önce kararlaştırmıştık... Hatta seni bekletmemek için mektebe giderken sabahtan giyinmişim...”

Necat bütün istighnasına [uzak durmasına] karşı güç bir durumda kalmıştı.

“Evet, hakkın var... Öyle idi ama... Ne çare...” diye kekeledi.

Genç kız onun sözünü kesti:

“Demek bugün gidemeyeceğiz, öyle mi? Daha önemli bir yere söz verdiğin anlaşıyor!”

“Evet, çok önemli... Yazık bugün seninle beraber gidemeyeceğim Hacer!..”

Genç kız müthiş bir surette kırılan izzetinefsinin ezginliklerini belli etmemek için başını çevirdi ve şaşırmış adımlarla hızlanırken,

“Pekâlâ... Güle güle,” diye ilerledi.

Necat dudaklarına ilişen alaylı bir gülüşle fırladı, arkasına bile bakmadan dönemeci saptı... Fakat Hacer beş on adım attıktan sonra birdenbire dönüp arkasına baktı. Gözleri yaşarmıştı.

Hacer, Necat'ın evinin karşısındaki eski konanın sahibi Tahir Paşa'nın torunu idi. İkisi de o mahallede, o sokakta doğmuşlardı. Aralarında üç yaş fark vardı. Hacer dört yaşından beri Necat'ı tanıyordu. İsmi eski konasına bırakıp çoktan ölen eski mutasarrıflardan mir-i miran [beylerbeyi] rütbeli Tahir Paşa'nın oğlu Niyazi Bey allahlık bir adamcağızdı. Yirmi seneden beri Divan-ı muhasebat [sayıştay] hulefalığından [memurlugundan] mütekaitti. Babasından ancak bu köhne konak miras kalmıştı. Konasının yarısından aldığı kira ile tekaüt maaşı bu aileyi senelerden beri geçindirip duruyordu. Niyazi Bey bu mahallede evlenmişti. Aldığı kız Necat'ın annesinin kapı komşu bir arkadaşı idi. İki kadın aralarından su sızmayacak kadar kafadardılar. İki aile içli dışlı görüşürlerdi. Akşamüstü Niyazi Bey, Şam hırkasının altından çıkan beyaz patiska paçalarını sallaya sallaya kapının önüne çıkarak Şaban Efendi'ye seslenirdi. Beriki bir hoca oğlu olduğunu arkasına geçirdiği aba ile de ispat ederdi. Bazen beraber kahveye çıkarlar, bazen de tahtaboşta [balkonda] sıralanmış feslegenleri, ortanca ve biberiye⁵ saksılarını sularken karşıdan karşıya yarenlik ederlerdi. İkisi de çiçek ve kuş meraklısı idi. Şaban Efendi sık sık uğradığı Salıpazarı'ndan nadide çiçek fideleri alır, bir kısmını da komşusuna hediye ederdi. Niyazi Bey de buna karşılık Şaban Efendi'ye yılanmış bir iskete kuşu gönderdiği zaman aralarındaki dostluk çok kuvvetlenirdi. Tahtaboştan tahtaboşa yapılan konuşmalar cidden hararetili ve keyifli olurdu. Yaman bir kuşbaz olan Niyazi Bey,

“Aman birader,” derdi, “demin gönderdiğim kuşa dikkat et. Sabriye hanım hemşiremin kedisi Sarman yaman avcı... İşitmesin ama o bir kedi değil, adeta bir canavar!.. Bizim kuşların etrafında sinsi sinsi fır dönüyor, ama bereket versin bu dalavereler benim gözümünden kaçmıyor... Laf değil

⁵ Metinde “birberiyle”.

bu! Tam kırk beş senedir bu mübareklerle uğraşıyorum... Yedi yaşından beri!.. Yeni Cami'deki meşhur kuşçu Hacı Abbas Efendi bile benim hünnerime parmak ısırır... Onlara öyle bir dil öğretirim, öyle bir iskete yetiştiririm ki kanarya halt etsin yanında. İşte sana gönderdiğim iskete, o cins isketedir. Bu sabah tecrübe et... Kafesi morsalkıma as, sonra karşısına geç bir kahve iç. Şakımaya başladığı zaman kendini bağ-ı İrem'de [cennette] zannedersin!..”

Evin erkekleri yukarıda muhabbet ederlerken bayanlar da fırsat bulup birbirlerine gidemezlerse cumbadan cumbaya birkaç laf atıştırırlar ve gece birinden biri komşu toplantısına gidememişse havadisleri diğerinden alırdı. Sık sık ufak tefek dargınlıkları aldırış etmezlerdi.

Anaları babaları nasıl cancigerse, çocukları da birbirinden pek hoşlaşmışlardı. Hacer doğduğu zaman iki komşu arkadaş aralarında adeta bir beşik nişanı yapmışlardı. Çocuklar küçükken kapı önünde daima beraber oynarlardı. Tahir Paşa'nın konağının arkasındaki baldıranlı kuytu bahçede incir, dut ağaçlarına beraber çıkarlar, Şaban Efendi'nin kuyu başındaki çardağının üzümelerini beraber yerlerdi. Bayram günleri mahalle içinde kurulan atlıkarıncanın arabasına yan yana kuruldukları zaman Hacer'in gurur ve sevinci minimini kalbine sığamazdı. Hacer cana yakın ve küçük kızların sıcak sokulganlığı ile Necat'ın her şeyiyle meşgul olurdu. Onsuz iyi bir şey boğazından geçmez, en sevdiği elbiselerini, kordelalarını ilkönce ona göstermeden içi içine sığmazdı. Necat da Hacer'i severdi. Aralarındaki bu sevgi mektebin son sınıflarına kadar devam etti. Hacer mektebe Necat'tan üç sene sonra başladığı halde dokuzuncu sınıfta erkek arkadaşına yetişmişti. Kız seneler geçtikçe ağırbaşlı oluyor, zekâsı da inkişaf ediyordu. Necat bilakis zeki olmasına rağmen haylaz ve hafifmeşrepti. Hacer liseyi bitirdiği zaman Necat lisede bir sene daha okumaya mecbur olmuştu. Fakat ömrü iki ay devam eden bir mecmuada bir şiiri basılınca bu muvaffakiyetten sonra genç çocuğun tavırlarında, bakışlarında alelacayip bir değişiklik başlamıştı. Hacer'e karşı eskisi gibi samimi görünmüyordu. Kayıtsız ve müstağni davranıyordu. Genç kız liseyi bitirdikten sonra bir sene evinde istirahat etmek istedi. Asıl gizli maksadı Necat'ı beklemekten başka bir şey değildi. İstiyordu ki ikisi beraber üniversiteye

girsinler. Necat güç halle sınıfını geçtikten sonra Hacer hukuk fakültesi-ni tercih etti. Necat da edebiyat şubesini... Şimdi Hacer'in hukuk şubesi-ni bitirmesine birkaç ayı kalmıştı. Halbuki Necat henüz bir sınıf atlama-ya bile muvaffak olmamıştı.

Artık üniversiteye de devam etmez olmuştu. O tahsilini kâfi görüyordu. Babası Şaban Efendi yüksek tahsile o kadar ehemmiyet vermiyordu. Olursa olur olmazsa olmaz. O bir an önce oğlunun bir ekmek tutmasına bakıyordu. Annesi ise yirmi dördüne basan sevgili oğlunun bir an evvel "mürüvvetini" görmek istiyordu. Hacer'i beşik nişanından beri öz bir gelin gibi benimsemişti. İki komşu hanım çocuklarına yabancı gözü ile bakmıyorlardı. Niyazi Bey tamamiyle karısının arzularına bağlı ve uygun, toy tabiatlı bir kılıbıktı. Fakat Şaban Efendi evinde sesi ve şamatası duyulan egemen bir erkekti, kadının düşüncelerine, kararlarına öyle körü körüne boyun egecek bir pısrık değildi. İhtiyar mübaşir müstakbel gelininin her şeyini beğeniyor, fakat adliyeciliğini bir türlü havsalasına sığdıramıyordu. Kadından hâkim veya avukat ona ortaoyunundaki zenne kadar gülünç görünüyordu. Hukuk talebesi Hacer'i gördüğü zaman alaylı alaylı gülmek isterken yayvan ağzının kenarında acı bir buruşuk peyda oluyordu. Nereden geldiğini bilmediği bir gurur acısının buruşuğu!.. Kırk beş senelik kulak dolgunluğunun verdiği derin (!) malumat (bilgi) karşısında, bu yirmi bir yaşındaki genç ve körpe kız çocuğunun adliyeciliği ne feci, ne tahammül olunmaz bir maskaralıktı. Allah fesuphanallah!..

Hacer genç arkadaşının bütün kusurlarını hoş görecektik kadar ona karşı amansız bir zaaf hissediyordu. Onun her kusurunda, her ihmalinde bir zarafet, bir müstesnalık, bir hususiyet seziyordu. Genç adamı o kadar benimsemişti ki nazarında başka erkek anlamı kalmamıştı. Ara sıra tesadüf ettiği tırnakları pembe manikürlü, tıraşları favorili züppe kırması gençlere bir ucube gibi baktığı halde bütün bunları Necat'a o kadar yakıştırıyordu ki!.. Genç adamın kendinin bile mana vermekten âciz bulunduğu kelime gürültüsü şiirlerinde o, derin ve geniş mevzular buluyordu.

Necat arkadaşları ile sık sık Beyoğlu'ndaki çay salonlarına devama başladıktan sonra Hacer'e bir besleme kız kadar ehemmiyet vermemeye başlamıştı. Genç kızın mütevazı, sokulgan hallerini, muhitine karşı gös-

terdiği müsamahaları basit bir ruhun noksanları gibi sayıyordu.

Hakikaten Hacer babasının tahtaboş sefalarına, annesinin cumba sohbetlerine, kahveci Tığ Murat Bey'in teklifsiz şakalarına, eski muşamba kokan sofralarına, Aksaray mahallerinin kendine mahsus hayatına Necat gibi sinirlenip isyan etmiyordu. Etrafındakilere müstehzi, azametli, kuşbakışı bakamıyordu. Aşıboyalı evin kızları ile görüşmekten nefret etmiyor. Komşu Habibe Molla'nın sorgularına güler yüzle cevap veriyor ve bayramlarda elini öpüyordu. Bütün bunların genç kız için ayrı ayrı zevkleri vardı.

Bütün bu basit şeylere birer zevk çeşnisi veren, hiç şüphe yok, Necat'ın varlığı, komşuluğu, genç adamın bütün ruhuna gömülüp sinmiş mevcudiyeti idi. Sevgili arkadaşının yakınlığı genç kıza her şeyi güzel, sevimli ve alışıık göstermek için kâfi geliyordu.

Hacer arasında yaşadığı basit insanlardan asla değildi. Kendi bu iddiada olmadığı halde bu muhitten yüksekliğini teklifsiz şakalarda, alelade görüşmelerde, tabii bakışlarda bile etrafı hiçbir haset ve yabancılık duymadan tasdik ediyordu. Genç kız etrafından hiç fazla bir şey istemek davasında olmadığı halde.. Evin arka tarafından bostanlara bakan küçük odasına çekildiği zaman kendi öz muhitine kavuşmuş olurdu. Bu sevimli odada bütün candan hatıralarının sembolleri vardı. Ruhunu, dimağını tatmin edecek her şeyi temin etmişti. Genç kız başka bir âleme atlayarak bahtiyar olmayı değil, kendi âleminde yükselerek yaşamayı kurmuştu. Belki bu bir kanaatti,⁶ fakat hiçbir zaman aciz⁷ değildi. Eger son zamanlarda Necat'ın aykırı muameleleri kalbini incitmese ne kadar bahtiyar olacak ve bahtiyar edebilecekti!..

Hacer Necat'tan ayrıldıktan sonra odasına pek kırıgın bir kalple dönmüştü. Bir haftadan beri kurduğu hayaller hep birden yıkılmıştı. İçinde sızlayan derin acı gözlerini durmadan yaşla dolduruyordu. Bez pardösü-

6 Metinde "kanaati".

7 Metinde "aciz".

sünü hırpalayarak çıkardı. Aynı renkte beresini şöyle gelişiğüz el bir tara fa bıraktı. Bunları bir haftadan beri, ütüler i biçimleri bozulmasın diye eli ne alırken bile ne kadar bezenmişti. Masum bir emelle, epeyce bir fed a-kârlıkla bu kararlaşmış gezinti için hazırlanmıştı. Öğleden sonra Kumka pı taraflarında üç sınıflık bir Rum mektebinin Türkçe muallimliğini bir seneden beri yapıyordu. Yirmi üç lira tutan maaşı, yol harçlığı ile g öste rişsizce giyinmesini temin etmişti. Babasına artık yük olmuyordu. Ders leri ve vazifesiyle çok meşgul olduğundan tuvalet meselesine o kadar önem vermiyordu. Esasen sadelikten hazzederdi. Hayatta kendini ancak Necat'a begendirmek emeline idi. Çok küçükten beri ona da alışık oldu ğu için aşırı süslenmeye lüzum görmüyordu. Yakın zamanlara kadar Nec at'ın bağlarına inanıyordu. Fakat genç adam birdenbire değişince Ha cer'de bir kuşku hâsıl olmuştu. Hele beraber bir gezmeye gidecekleri za man mutlaka bir yenilik yapmak arzusuna kapılıyordu. Bu pardösü ile şapkayı, bir kenara attığı beş on lirasını gözden seve seve çıkararak almış tı. Her zaman dikişlerini diktirdikleri Samatyalı Katina'nın gustosunu Nec at daima alaya alırdı. Bu sefer genç şairin nazar-ı dikkatini kendine çe kecek kadar zarif olmak isteyen Hacer bu pardösüyü Beyoğlu'nda bir ter ziye ısmarlamıştı ve bir hafta içinde iki defa Beyoğlu'nun dar bir sokağın da bulunan yüksek apartmanın altıncı katına kadar dört beş defa inip çı kmıştı. Şapkayı intihap edinceye kadar da az yorulmamıştı. Halbuki o, bu yeniliğe bir kere olsun can gözü ile bakmamıştı bile. Hatta Hacer nasıl gi yinmiş olduğunun farkında olmadığına emindi...

Genç kız içinde derinleşen acıyı dindirmek için okumak istedi, mu vaffak olamadı. Hiçbir şey anlamıyordu. Fikri artsız arasız kendisini yal nız bırakan vefasız gençle meşguldü. Samimi dertlerini söyleyecek hiçbir kimsesi yoktu. Daha maddi bir iştir diye acemi Rum çocuklarının vazife lerini tashih etmeye çalıştı. Bu iş de tahammül edilemeyecek kadar sıkıcı oldu. Hepsini bir tarafa bırakarak pencerenin önüne oturdu. Akşam gü neşi bostanın yeşilliğine pembe bir gölge yaymıştı. İhtiyar bahçıvan paça larını dizlerine kadar sıvamış su mecralarını temizlerken kalın sesiyle bir türkü mınıldanıyordu. Evin ön tarafındaki sokaktan birer birer akşam sa tıcılarının sesleri aksederek arka sokaklarda sönüyordu. Hangi evden gel-

digi belli olmayan bozukça bir gramofon hicranlı bir sesle yanık yanık haykırıyordu. Hacer acıklı bir garipseme duydu. Belki genç kalbinde duyduğu bu ilk hayat ıstıraplarından biriydi.

Necat Hacer'in elinden bu kadar çabuk sıyrılabileceğini ümit etmemiştir. Caddeye fırlayınca tramvaya atlaması bir oldu. İçi içine sığmıyordu. Türbe'de tramvaydan indi. Koşarak mecmuanın idarehanesine uğradı. Arkadaşları ile gazeteden, şuradan buradan konuştuktan sonra Beyoğlu'nda bir pastacıda birleşmek üzere onlardan ayrıldı. Hızla Babıâli yokuşunu inerken hesaplıyordu. Cebinde tam yirmi üç lirası vardı. Sultanhamamı'nda bir mağazaya uğrayarak bir eldivenle bir kravat almayı düşündü. Elbet Beyoğlu'ndan çok daha ucuz tedarik edebilecekti.

O taraflarda hangi mağazaya girse hemcivar [komşu] olduğundan Mahmutpaşa kokusu sinmiş gibi tiksiniyordu. Halbuki ucuz almak onun için en ziyade düşünülecek bir hareketti. Nihayet Eminönü'nde küçük bir mağazaya girerek bir eldiven aldı. Dükkândan çıkarken halinde adeta bir çekinme vardı. Arkadaşları tarafından görülmekten çekiniyordu. Ne olursa olsun kravatı Beyoğlu'na bıraktı...

Tam beş buçukta arkadaşlarına randevu verdiği pastacıya girdi. Selim'le Cevat onu bekliyorlardı. Yanlarına oturdu, arkadaşları ona bir kahve ısmarladılar. Fakat Necat burasını pek hakir ve münzevi buldu. O, yüksek ve isimli salonlarda görünmeyi istiyordu. Arkadaşlarını Turkuvaz'da çay içmeye davet etti. Hep beraber kalktılar, aşağı doğru yürüdüler. Olyo'nun⁸ önüne doğru bir grup şık, şen ve şuh genç kadın yaklaşıyordu. Aralarında sarışın simalar çoktu. Giyimleri, yürüyüşleri, dudak boyanmaları, saçlarının renk ve ondüleleri Necat'ın bayıldığı sinema artistlerine benziyordu. Genç şair heyecanından kızarmıştı. Hanımlar Olyo'nun vitrini önünde durdular. Gençler geçerken içlerinden bir tanesinin oynak sesi duyuldu:

"Bonjur Selim! Bu ne dalgınlık?.."

⁸ Kaynak dilde (Yun.) Olga.

Selim döndü. Cevat gülererek yavaşça Necat'ın kulağına fısıldadı:
“Bizimkiler!..”

Birdenbire mağazanın önünde bir kaynaşma oldu. Genç erkeklerle genç kadınlar teklifsizce birbirinin elini sıkarken dudaklardan hafifçe kahkahalar fışkırıyor, nükteli ufak tefek şakalar belirliyordu. Necat yanlarında hayran ve şaşkın bakıyordu. Genç kadınların bu asri laubaliliğine, bu kibar şuhluğuna bakıp kalmıştı! Selim büyülenmiş bakışlarını göstermek isteyen, henüz acemi arkadaşını hanımlara takdim etti:

“Genç şairimiz Necat... Eflatun Bey.”

Necat isminin arkasına yeni bir unvan takmıştı. Saygı ile hanımların elini sıkı, genç kadınlar yeni tanıdıkları gence karşı da aynı iltifatı bol bol göstermekten geri kalmadılar. Necat'ın nazar-ı dikkatini en çok celbeden limon sarısı saçlarının parlak dalgaları sağ kaşının ince kavisine kadar mübalağa ile indirilmiş, siyah şapkalı güzel tazenin, yanağındaki yapma küçük benin çukurlaşarak yanındakine kendisi için bir şeyler fısıldadığını sezdi. Yalnız tek kelimeyi zapt edebildi:

“Baudler!..”⁹

Baudler'in meşhur bir Fransız şairi olduğunu biliyordu. Demek şiirlerini Baudler'in şiirlerine benzetiyorlardı! Haberi olmadan iştihar etmişti [ünlü olmuştu]. Duyduğu gurur çok coşkundu. Hanımlar zaten ona hiç yabancı muamelesi yapmamışlardı. İsmi şüphesiz tanıyorlardı. Bu Baudler'den bahsedecek kadar bilgi sahibi, şen, neşeli, kibar kadınlara karşı derin bir saygı duydu. Hele en güzellerinin bu iltifatı genç adamı bahtiyarlıktan çıldırtıyordu. İsimsiz bir hissin ılık ılık kalbinden damarlarına doğru yayıldığını duydu. Selim genç hanımlara teklif etti:

“Biz Turkuvaz'a gidiyoruz... Beraber gelmez misiniz?”

Kumral bir kız ezik fakat hoş bir telaffuzla,

“Mümkün değil,” dedi, “biz altı buçuk matinesine davetliyiz. Akşam yemeğini de Tokatlıyan'da yiyeceğiz.” Sonra uzun narin arkadaşına dönerek ilave etti:

“Siz isterseniz Selim Bey'le beraber gidebilirsiniz.”

⁹ Meinde “Bodler”.

Necat'ın yüreği çarptı. Yüzünü çok beğenmiş olduğu sarışın hanım acaba hangi gruba dahildi?..

Narin kız Selim'e cevap verdi:

“Bizim de niyetimiz oraya gelmekti... Yarın saat işimiz var... Sonra orada birleşiriz.”

Gençler hanımlarla veda ederek ayrıldılar. Bir iki adım attıktan sonra Selim Cevat'a takıldı:

“Suzan bugün enfesti değil mi?” dedi.

Necat Suzan'ın kim olduğunu hemen anladı. Öbürlerinin isimlerini pek belleyememişti ama Suzan'ı tamamiyle biliyordu. Sarışın güzel kız. Gözlerinin akına kadar kıpkırmızı oldu. Kızgınlığını belli etmemeye, işi pişkinliğe vurmaya mecbur oldu. Kurun-ı vustai kıskançlıkların böyle kibar mond¹⁰ âleminde sökmeyeceğini biliyordu. Buna rağmen içinde ince bir damarın koptuğunu duydu. Arkadaşının küstah ifadesi şakasını bir türlü affedemiyordu. İster istemez Cevat'la Selim'in kayıtsız hareketlerini, serbest tavırlarını taklit etmeye kendini cebredererek çay salonuna girdiler. Bir masanın kenarındaki koltuklara yerleştikten sonra arkadaşlarına göstermeden mütemadiyen saati teftiş ediyordu. İçindeki kuruntu, gözlerindeki intizar çok müt-hişti; acaba Suzan hangi kafiye mensuptu? Buraya gelecek mi, beraber karşı karşıya birkaç saat geçirecek mi idi? Salonun kapısı açıldıkça yüreği ağzına geliyordu. Koridorda yaklaşan kadın gölgeleri tatlı bir ümidin kanatları gibi ruhunu okşuyordu. Dakikalar uzadıkça sabırsızlığı artan genç adam bir türlü merakını teskin edecek suali arkadaşlarına soramıyordu. Acemi ve toy bir utangaçlık ve garip bir korku bu suali sormaya mâni oluyordu:

“Suzan Hanım da gelecek mi?”

Arkadaşlarının kendisiyle eğleneceklerine emindi. Fakat ne olurdu? Bu teklifsiz arkadaşların gülmesinde bu kadar çekinecek ne vardı?! Fakat ya, “Gelmeyecek, o öbürleriyle beraberdir,” diyecek olurlarsa?!.. Böyle bir cevaptan korkuyordu.

Başuçlarına dikilip derin bir reverans yaptıktan sonra ne emrettiklerini soran garson Cevat'la konuşurken Necat'ın önüne engel olmuştu. Fakat birden bir cıvıltı duyuldu! Başını kaldırıncı üç zarif siyah manto-

¹⁰ *monde*: (Fr.) toplum, sosyete.

nun koyu gölgesi bir bulut gibi etrafını sarmıştı ve bu siyah bulut arasından Suzan'ın parlak ve sarışın çehresi gözlerini kamaştırdı! Bütün kanı bir anda yüzüne çıkarak kıpkırmızı oldu. Bir saniye içinde başına fırlayan kan tekrar kalbine dolarak şiddetle çarptı ve heyecandan bembeyaz kesildi. Ayğa kalktığı zaman dizleri kesiliyordu. Garson el çabukluğu bir maharetle hemen iki masayı birbirine bitiştirerek koltukları yerleştirdi. Genç hanımlar serbest ve alışıktavırlarla yerlerine oturdular. Mesut bir tesadüfle Suzan Necat'ın üst tarafına oturmuştu. Durmadan fıkırdayan ve hareket eden vücudu sık sık genç adamın sağ omzuna ve koluna hafifçe dokunuyor ve her temas onu derin ve devamlı titremelerle sarsıyordu. Karşısına isabet eden uzun ve narin genç kız, kaşları ve gözleriyle her saniye değişen mimikler yaparak hem Selim'le konuşuyor hem de küçük aynasına bakarak dudaklarını boyuyor, pudrasını tazeliyordu.

Bugday tenli, yeşil gözlü kırmızımtırak saçlı taze, Cevat'ın eğilerek kulağına fısıldadığı sözler pek hoşuna gitmiş olacak ki ikide bir beyaz dişlerini gösterip "Clara Bow"¹¹ gibi gülüyordu. Necat Suzan'ın yüzünü daha ziyade profil olarak görüyordu. Gözlerini kamaştıran açık sarı saçların parlak dalgaları arasından görünen beyaz lekesiz teni, güldükçe çukurlaşan simsiyah küçük beni genç adamın başını döndüren bir tılsımla gözlerini çekiyordu. Ara sıra gözleri birbirine tesadüf ettikçe gülümsüyorlar ve manasız cümleler söylüyorlardı. Çaylarını içerken daha teklifsizleştiler. Artık hepsinin isimlerini öğrenmişti. Narin Nebahat lakırdı fasılalarında "Donna Klara" tangoşunu çalan müzikle beraber ısıklık çalıyor ve terennüm ediyor, tekrar arkadaşlarının lakırdısına karışıyordu.

Suzan'a arkadaşları "Suzi" diye hitap ediyorlardı. Genç kadınlar kelebek gibi oradan oraya konarak konuşuyorlardı. Onlar gülüşe kaynaşa konuşurken Necat bir bahar ahengi dinliyormuş gibi kendinden geçmişti. Her şeylerini harikulade buluyordu. İçlerinde en şakragı "Clara Bow" gibi gülerken yeşil gözlerini tekerlek tekerlek açan Necla idi. Nis-

¹¹ Clara Bow (1906-1965): ABD'li, sessiz film döneminin ünlü sinema sanatçısı. Metinde "Klara Bov".

peten en neşesizleri de Suzan'dı. Necat bunun sebebini anlamakta gecikmedi. Genç kadın yakında kocasından ayrılmak üzereymiş. Mahkemede gıyabi davaları varmış. Sebebi de zevcinin tahammül edilmez kıskançlıkları, tahakkümleriymiş. Bu mesele bir aralık kısaca mevzubahisken söz hemen biraz evvel gördükleri bir moda meşherinin [sergisinin] modellerine atlayıvermişti. Müzik asri bir çiftetelliden başka bir şey olmayan rumbaya başladığı zaman Selim merasime lüzum görmeden Nebahat'i kaldırdı. Cevat da Necla'yı elinden tutarak adeta çeker gibi dansa götürdü. Sıra Necat'a gelmişti. Suzan'a teklif etmesi lazımdı. Fakat rumbayı henüz bilmediği için çok sıkılıyordu. Ne yapacaktı? Buna rağmen küçük düşmemek için affolunmaz bir kabahati varmış gibi kızarak Suzan'a eğildi. Teklif etmek de, edememek de ölüm kadar acı idi!.. Fakat Suzan atıldı:

“Biz seninle oturup konuşsak daha iyi değil mi?” dedi.

Necat genç kadının yumuşak elini yakalayarak öptü. Bu hareketinde galantriden¹² ziyade gayri iradi izah edilen bir minnet ve şükran ifadesi vardı. Feci vaziyetten kurtulmuştu. Şimdi geçirmiş olduğu şiddetli heyecanın bir türlü dinmeyen şaşkınlığı ile söyleyecek söz bulamıyordu.

Gene Suzan söze başladı:

“Siz de çok dalgın ve neşesizsiniz,” dedi.

Necat cevap verdi:

“Neşesiz değilim. Bilakis çok bahtıyırım... Belki biraz dalgınım...”

“Şairlik!.. Çok mu yazarsınız?”

“Hayır... Ara sıra... Fakat şimdi yeni romanımın planları ile meşgulüm.”

“Yeni mi başlayacaksınız?”

“Eh... Hemen öyle bir şey...”

“Mevzuunuzu sorabilir miyim?”

“Müsaade ederseniz bittikten sonra size okuyayım... Mevzuumun orijinal olduğunu zannediyorum. Herhalde sizi enterese edecektir.”

Sarışın taze, gözlerini süzerek acıklı bir sesle başını kaldırdı:

“Benim yaşadığım romanı bilerseniz başka mevzu aramaya lüzum görmezsiniz,” dedi.

¹² galanterie: (Fr.) iltifat.

“Tahmin ediyorum, hatta bugünkü tesadüfümüze hayretteyim... Çok mütehassisim Suzan Hanımefendi... Romanımın sizin romanınız olacağına hiç şüphem yok.”

Necat bunları tamamiyle uyduruyordu. Romanına henüz başlamamıştı bile. Fakat Suzan'ı görünce taşan hisleri hülyalarını büsbütün kuvvetlendirmişti. Kısaca haber aldığı vakasını bir macera haline getirmeyi tasarlamıştı. Mevzu fena değildi. Çok güzel genç bir kadın yirminci asırda kurun-ı vustai bir kocanın esiri... İşte ahlak kaidelerine, içtimali telakkilere şiddetle hücum edilebilecek mükemmel, feminist, asri bir mevzu...

Genç kadın daha samimi bir sokulganlıkla,

“Bir kere benim sergüzeştimi dinlemenizi çok isterdim,” dedi.

Necat sevincinden çıldıracak gibi oluyordu.

“Beni çok bahtiyar ediyorsunuz Suzan Hanımefendi. Bir edebiyatçı için bundan harikulade bir şey olamaz. Genç ve çok güzel bir kadının ağzından macerasını dinlemek kadar...”

Suzan şuh bir gülüşle Necat'ın gözlerine bakarak,

“Ben de çok teselli bulacağım. İki seneden beri çektiklerimi bir bilseniz ne kadar acıyacaksınız bana... Beni taa Aydın'a kadar beraber sürüklemek istedi. Neler neler!.. Neyse hepsini beraber anlatırım sonra...”

“Taa Aydın'a kadar” derken, “taa Fizan'a kadar” der gibi uzatıyordu.

Necat aralarında bu hemen teessüs eden samimiyete hayran olmuştu.

“Ne zaman emrederseniz,” diye genç kadına sevgiyle baktı.

“Sizin vaktiniz ne zaman müsait olursa.”

“Ben her zaman size tabiyim...”

“O halde pazar günü erkence burada buluşalım. Mesela bir saat evvel buraları tenhacadır. Bir köşeye oturur konuşuruz.”

“Teşekkür ederim Suzan Hanım. Sizi dörtten itibaren burada bekleyeceğim.”

“Fakat bu kararımızı hiç kimseye söylemeyiniz... Sonra bize gülerler.”

Necat genç kadının yalnız geleceğini anlayarak büsbütün sevindi. Dansa kalkanlar “rumbayı” iki defa tekrarladıktan sonra avdet ettikleri za-

man Necat'la Suzan'ı çok samimileşmiş buldular. Cevat bir aralık kulağına eğilip fısıldamak fırsatını buldu:

"Allah versin yavrum!.." dedi. "Siz işi ilerletmişsiniz."

Necat Cevat'ın ne demek istediğini anlamıştı. Ters ters yüzüne bakarak suratını ekşitti. Bu küstah gencin Suzan'a karşı mütecaviz ve laubali hareketlerine bakalım ne kadar tahammül edebilecekti?

Biraz daha oturdular. Bu sırada Necat genç kadınlarla epeyce içli dışlı oldu. Suzan'la Nebahat kardeş çocuklarıymışlar. Suzan kocasından ayrılmaya karar verdikten sonra Nebahat'ın apartmanında altı aydan beri misafirmiş. Bomonti'de bir apartmanda oturuyorlarmış. Necla aynı apartmanın bir daire-sinde oturan eski bir aile dostunun kızıymış. O da üç seneden beri dul kalmış... Suzan'ın Dam de Sion'da¹³ bir iki sene okumuş olduğunu da öğren-mişti. Necat'ın bu öğrendiği hususiyetlere karşı yapılacak birçok işleri, alınacak bir sürü tedbirleri vardı. Suzan'la pazar günü buluşacaklardı. Arada ancak iki buçuk günlük bir fasıla içinde ne yapabilecekti?.. Genç ve güzel kadınlarla beraber oturmaktan doyulmaz bir zevk aldığı halde içini kemiren garip bir sabırsızlıkla rahatı kaçıyordu. Bir an önce hazırlıklarına başlamak lazımdı. Saat altıyı vurunca Nebahat arkadaşlarının yüzüne bakarak,

"Artık gitmeliyiz değil mi?" dedi.

Necla,

"Evet gitmeliyiz," diye arkadaşını tasdik etti. "Bu gece için çok işimiz var..."

Suzan acele etmiyordu. Necat'a dönerek sordu:

"Siz bu akşamki baloya davetli değil misiniz?"

Necat'ın balodan filan haberi yoktu. Afalladı. Selim atıldı.

"Ehemmiyetli bir şey değil," dedi, "Union Française'de¹⁴ Ermeni Hayırperver Cemiyeti'nin bir balosu."

Necat tuhaf bir sesle Suzan'a,

"Siz de gidecek misiniz?" diye sordu.

Necla arkadaşının tarafından cevap verdi:

"Elbet... Bu balo her sene çok parlak olur. Şehrin bütün ecnebi aileleri iştirak ederler. Çok iyi vakit geçiririz... Bizi de Suzan'ın mektep

¹³ Metinde "Dam Dö Sion".

¹⁴ Metinde "Ünyon Fransez".

arkadaşlarından Matmazel Luiz¹⁵ Haçikyan'la kardeşi Mösyö Antuvan¹⁶ Haçikyan davet ettiler... hep beraber gideceğiz.”

Hanımlar başlarının tuvaletini evlerine dönerken yaptıracaklarını bahane ederek sabırsızlanıyorlardı. Selim onlarla alay eder gibi,

“Mösyö Haçikyanlarla dans etmek için bu kadar itinaya hacet yok... Biraz daha oturalım,” diye tekrarladı.

Fakat genç hanımlar Selim'in ısrarına ehemmiyet vermediler ve kalktılar. Önerilerine gelen hesap pusulasını Necat centilmen bir tavırla ödedi. Gü-lüşerek salonun kapısına doğru yürüdüler. Caddeye çıkınca büyük camlı kapının önünde vedalaşmak istediler. Necat'ın gönlünde derin bir hüzün eziliyordu. Hanımlar genç adamlara ellerini uzattılar. Necat Suzan'ın elini cildinin bütün ifadesiyle tutup sıktı. Genç kadın da ona aynı vasıta ile hararetle bir cevap verdi. Fakat Selim'le Cevat vedaya razı olmadılar.

“Biz sizi kuaföre kadar götürürüz... Ondan sonra da müsaade ederse-niz yukarı doğru yollanınız,” dediler.

Zavallı Necat boynunu bükerek onlardan ayrılmaya mecbur oldu ve aşağı doğru yollandı!.. Şair bey şu bir anlık nasibinin makûs cephelerinden bile hırçınlaşmıştı. Onlar yukarı doğru yollanırken o aşağı istikamete yol almaya mecburdu. Onlar ziya, ahenk ve neşe âleminde yükseldikçe kendisi sessizliğe, karanlığa ve yeise doğru inecekti. Aşağı doğru! Daha beş on adım atınca büyük cadde bile nispeten tenhalaşarak ıssızlaşı-yordu. Tünel'den çıkanlarda bir an evvel ilerlemek için acele vardı. Tü-nel'e yakın bir sokağın başında bir levha gördü. Bu bir dans öğretme sa-lonunun ilanı idi. Hemen sokağa saparak dar bir merdivenden ikinci ka-ta çıktı. Kendisini karşılayan bol briyantınle yapışmış kuzguni saçlı, ince bıyıklı bir Levanten'e yarından itibaren yeni dansları öğrenmek üzere de-vam edeceğini acele anlatarak kaydını yaptırdı. İşinin mühim bir kısmını hazırlamış oluyordu. Biraz hafifleyerek merdivenlerden atladı. Ve karşı tarafa sıçrayarak Libraire Mondial'e¹⁷ girdi. Tezgâhtarın tavsiyesiyle bir iki Fransızca kitap alarak Tünel'e koştu. Daha ilk gördüğü dakikada “Ba-

¹⁵ Kaynak dilde (Fr.) Louise.

¹⁶ Kaynak dilde (Fr.) Antoine.

¹⁷ Metinde “Libreri Mondiyal”.

udler”den bahseden Suzan’a karşı yeni ve eski Fransız şairlerin birkaç mısraını olsun ezberlemek ve sırası gelince ortaya atmak çok ehemmiyetli bir hazırlık olacaktı. Fikren bunlarla meşgul olurken bir taraftan da eve geç kaldığını, yemeğe vaktiyle gelmediği için babasından işiteceği ağır sözleri düşünerek içi sıkılıyordu. Tünel’i sabırsızlıkla beklerken esaretine isyan etti ve Fransızca bir küfür savurdu:

“Sapristi!..”¹⁸

Vagondan kendini dışarı dar attı, Köprü’ye ayak atar atmaz büyük saate baktı. Yediye çeyrek vardı. Eyvah!.. Sıralanmış otomobillerin şoförlerinden bir ikisi bağınıyorlardı:

“Aksaray’a kadar altmış kuruş...”

Necat hiç düşünmeden bir taksiye atladı. Bu eskice bir araba idi. Homurdanarak bir geri bir ileri zorlandıktan sonra seke seke yollanırken Necat başını şiddetle sağına çarptı ve sersemledi.

Genç şair, tramvay gürültüsünden kurtulmak ve kendine mahsus bir araba içinde yalnız başına bugünkü eşsiz birkaç güzel saati yeniden canlandırmak istemişti. Sarsıntıdan kafatası hâlâ sızlarken bugünkü âlemi esrarengiz, kalbi heyecanla dolduran bir roman okur gibi en ince ayrıntılarına kadar gözlerinin önünde canlandırmak için köşeye gömüldü. Taksi homurdana sıçraya sallana Köprü’yü geçti. Şehre sokuldukça tenhalık ve kuytuluk kesifleşiyordu. Mercan Yokuşu’na keskin bir benzin dumanı salıvererek hırıldaya hırıldaya tırmanırken uzaklarda indirilen dükkân kepenklerinin yorgun ve hüzünlü gıcirtısı duyuluyordu. Aksaray’ın nemli ve küflü derinliğine indikçe Necat’ın kalbinde derin bir acı, gözlerinde bir hasret gölgesi koyulaşıyordu. Kim bilir bugün bir saat beraber oturup konuştuğu o örneksiz genç kadınlar şimdi ne erişilemez, mükellef, bah-tiyar, nurlu bir çevrede bulunuyorlar ve belki kendisini de ara sıra bahislerine katıyorlardı. Bu noktayı düşününce Necat saadetinden ve duyduğu zevkten adeta sarhoş oluyordu.

Mahallesine yaklaşınca aklını başına toplamaya mecbur oldu. Taksiiyi Tığ Murat Bey’in kahvesine gelmeden durdurarak indi. Şoföre altmış kuruşu verirken cebinde ancak üç evrak-ı nakdiye [kâğıt para] kalmış

¹⁸ (Fr.) Kahretsin!

olduğunu gördü. Evinin bulunduğu sokakta in cin yoktu. Mahalle çoktan uykuya gömülmüş görünüyordu. Perdeleri sımsıkı kapanmış sessiz evlerden sokağa bir katre ışık sızılmıyordu. Halbuki eski çatıların arasından görünen gökyüzü tamamiyle kararmamıştı. Kapının tokmağına elini uzattı. Karşı tarafta Hacer'in cumbasından ince, hazin bir ışık sızıyordu. Tokmağı korkak bir elle vurduktan sonra Necat içeriye kulak verdi, tekrar elini uzatırken ipin çekildiğini duydu ve aralanan eski kapıdan karanlığa süzüldü. Biraz yanık soğanlı yumurta kokusu evin dar havasına sinmişti. Merdiven başında annesinin gölgesi kıpırdıyordu. Korkak sesi mırıldandı:

“Yavaş! Baban biraz hasta... Sana çok hiddetlendi. Nerede kaldın bu vakte kadar?..”

Buralarda hayat susup dinlenmeye başladığı bu garip saatte öbür tarafta hayat tam bir coşkunlukla harekete başlamış, buralarda derin ve ölü rüyalar görülürken oralarda bütün kaynaşması ile devam edecekti.

Necat aynı korkak mırıltı ile sordu:

“Nerede? Yattı mı?”

“Çoktan yattı. Belki uyumuştur bile...”

Genç adam biraz rahatlanmıştı. Annesine,

“Ben yemek istemiyorum,” dedi ve çabuk, sessiz adımlarla merdivenleri çıktı. Sefertasına benzeyen bu sarsak evin üçüncü katında çarpık, tümsekli, meyilli çinko tahtaboşta biraz geniş nefes almak istedi. Basık mahallenin dar ve ağır havası içinde daralan ciğerleri, böyle on kat gıcır tılı merdiven daha çıksa geniş, bol nefes alamayacak ve istediği merhaleye asla yükselmeyecekti!.. Fakat nereye gitmek, nasıl bir zirveye yetişmek istiyordu? Bunu kendi de bilmiyordu.

Beyoğlu istikametine doğru bakmak istedi, nafile! O tarafa ait bir avuç ziya görmek bile mümkün değildi. Valide Camii'nin loşluk içinde narinleşen minarelerinin arasına asılmış zarif bir mahya gibi duran yeni ayın hilali hafif bir bahar sisi içinde titriyordu.

Bir aralık karşiki Niyazi Bey'in tahtaboşunda bir ayak pıtırması belirdi. İplere serili küçük çamaşırları toplayan kadın elleri loş gölgeler arasında hareket ederken Necat kendini göstermemek için bir köşeye sindi. Çama-

sır toplayan kadın gölgesini tanımıştı: Bu Hacer'di. Belki sabahtan yıkamış olduğu çoraplarını, mendillerini şimdi topluyordu.

Akşam gölgelerinde hareket eden bu kadın elleri, gene ona bugün gördüğü ince, beyaz, pembe tırnaklı güzel ve şuh elleri hatırlattı. Bu ellerle Hacer'in kısa ve renksiz tırnaklı ellerini gözünün önüne getirdi. Suzan'ın elleri şimdi kim bilir bir çiçekten daha güzel kokuyordu. Halbuki Hacer'in ellerinde, hiç şüphesiz, bu sabah yıkadığı çamaşırların haşın izleri belirmişti. Samatyalı terzi Katina'nın zevkiyle giyinen, Habibe Mol-la'nın elini open, çocukluklarından beri birbirlerini tanıdıkları halde hâlâ konuşurken yüzü kızaran bu bayat ruhlu kızcağızı her haliyle acınmaya layık buluyordu. Bir zamanlar ona sevgiye benzer bir yakınlık gösterdiği için kendi kendine içerledi. Bu geri düşünceli, iptidai terbiyeli kıza ancak acıyabilirdi fakat asla asla sevemezdi. Onun ümitlerini kesmek için tedbirli ve ciddi davranmanın artık sırası gelmişti.

Yakınlardaki bir bacadan bir gece kuşunun uğursuz kahkahası fırlayınca tüyleri diken diken kabarak cildine battı. Harabeler ortasında kalmış bir felaketzede gibi ürpererek içeri kaçarken yeni ayın ince hilali, iki minarenin arasına asılmış zarif bir mahya gibi bahar gecesinin sisleri içinde titriyordu.

Necat gece yarısına kadar uyuyamadı. Düşünceleri, kaygıları hevesle başladığı romanının devam etmesine mâni olmuştu. Pazar gününe kadar yapılacak işleri için epeyce bir paraya muhtaçtı. Dans salonuna kaydolduğu gün bir lira bırakmıştı. Dört lira daha vermesi lazımdı. Suzan'ın karşısına aynı kostümle çıkamazdı. Her ne pahasına olursa olsun yeni bir elbise tedarik edecekti. Randevu günü genç kadına layık olduğu kadar ikramda bulunmayı tasarlıyordu. Onu akşam yemeğine alıkoyduktan sonra otomobille evine kadar götürmeye karar veriyordu. Cebinde bugünden artakalan üç liranın önüne bir sıfır bile ilave etse gene bu önemli ihtiyaçlara yetişemezdi. Halbuki o sıfırı ilave etmenin de yolu yoktu. Mütema-diyen bir taraftan bir tarafa dönerek imkânsızlıklar içinde sıtmalı sıtmalı soğuk terler döküyordu. Hiç değişmeyen sabit fikirlerin dimağında biri-

ken ağırlığı vücudunu uyuşturmaya başlamıştı. Sıkıntılı bir uykunun taz-yiki altında dalarken korkunç bir feryatla birdenbire yatağının içinde doğruldu. Çılgılık yanındaki odadan gelmişti. Babasının sesiydi. Boğazla-mışlar gibi haykırmıştı! Bir iki saniye kadar kulak verdi. Çılgılık tekrar ak-setti. Müşabir Şaban Efendi hançeresinin olanca kuvvetiyle birbiri ardın-ca iki isim haykırdı:

“Sabbek Hanımmmmmm...”

“Mehmet Efendiiiiiii...”

Dehşetli bir korkunun tesiriyle boğazı kuruyar. Necat babasının sayık-ladığını anladığı halde hâlâ yutkunamıyordu. Zavallı hasta mübaşir hiç şüphe yok, rüyasında ya boşanma veya alacaklı bir muhakeme görüyordu. Hummalı uykusunda itiyatlarını tekrarlamıştı. Genç adam fena halde ürkmüştü. Çılgılıktan bir dakika sonra kapısına vurulan hafif bir tıkırtı bir top gürültüsü gibi kendisini sıçrattı. Kapıyı açtığı zaman ispazmoza tutul-muş gibi titriyordu. İçeri giren annesinin yüzü de bembeyaz kesilmişti. Dili dolaşarak,

“Baban çok hasta Necat!..” dedi.

“Sayıklamalarını işittim...”

“Şaşırdım kaldım... Acaba ne yapsak?..”

“Nesi var?..”

“Fırın gibi yanıyor... Ben şimdiye kadar insan vücudundan böyle alev çıktığını hiç görmemiştim. Kendini hiç bilmiyor...”

“Gelir gelmez yattı mı?”

“Hayır... Yemek yedikten sonra yattı.”

“Neler yedi?”

“Çook... Yalnız yarım tepsi börek yedi. Daha evvel üç tane kıymalı yumurta... Zaten geldiği zaman rengi uçuktu. O keyifli, dilbaz adamın yerine sanki somurtkan birini getirip koymuşlardı... Yemek yer yemez hemen yattı.”

Sabriye Hanım birdenbire ürpererek oğluna yaklaştı, büsbütün titrek bir sesle:

“İşitiyor musun Necat?.. Hırıltıları işitiyor musun? Galiba baban can çekiyor. Koş oğlum koş... Komşulara haber ver, çaremize baksınlar!..”

Necat mihlanmış gibi bakıyordu. İçeriki odadan gelen hırıltılar ziya-
deleşmişti. Sabriye Hanım saçlarını yolarak oğlunun koluna sarıldı.

“Necat şimdi ben de bayılacağım... Koş Niyazi Beylere haber ver.
Dostluk bugünlerde belli olur.”

Necat elinde olmadan sokağa fırladı. Aradan beş dakika geçmemiştir ki
merdivenlerde ayak pıtırıları peyda oldu. Evvela içeri Hacer girdi. Arka-
sından annesi onu takip etti. Bir dakika sonra da Niyazi Bey görüldü.
Sabriye Hanım eski komşusunu görünce ağlamaktan katılarak boynuna
atıldı. Vücudu zangır zangır titriyordu. Necat bir köşeye büzülüp kalmış-
tı. Niyazi Bey afal afal sahneye bakıyordu.

Hacer ciddi ve soğukkanlı kısa bir talimat verdi:

“Anne sen Sabriye Hanım’ın bel kemiğine, bileklerine kolonya ile aşı-
ğıdan yukarı masaj yap. Baba sen de hiç durma! Doktor Ata Bey’in evine
koş, hemen al getir. Necat sen de bana yardım et!..”

Genç kız bir kumandan ciddiyetiyle bu hızlı emirleri verdikten sonra
tecrübeli bir hastabakıcı ciddiyetiyle hastanın odasına doğru yürüdü. Ne-
cat birkaç saat evvel istihfaf ettiği bu iptidai terbiyeli kızı bir emirber mu-
tavaatı ile takip ediyordu.

Hacer bilgili bir çehrenin vakarı ile hastanın başucuna koştu. O kadar
hafif ve maharetli yürümüştü ki ayaklarının pıtırıtısı bile duyulmadı. Uzun-
ca, temiz ve beyaz gecelik entarisi onu bir hastabakıcıya benzetiyordu.
Odanın köşesindeki mangal üzerinde büyük bir ibrikte fıkırdayan su ile
hastaya evvela ılık bir lavman yaptı. Hastanın ağırlaşan vücudunu pek güç-
lülle Necat’la beraber kaldırdı. Bu işten sonra genç adam babasını arkasın-
dan tutarak Hacer’in hemen hazırladığı sıcak banyoya ayaklarını daldır-
dılar. Bu işlerden sonra ihtiyar mübaşir biraz rahatlamışa benziyordu. De-
minki hırıltılar yorgun iniltiler haline gelmişti. Aradan çok geçmeden Niyazi
Bey’le beraber doktor yetişmişlerdi. İlk muayeneden sonra Ata Bey has-
tanın başucunda sessizce duran Hacer’le yavaşça konuştular.

“Neler yaptınız?..”

Hacer sade ve pürüzsüz diliyle Şaban Efendi’nin nasıl hastalanmış ol-
duğunu ve doktor yetişinceye kadar neler yapıldığını anlattı.

Doktor memnuniyetle başını sallıyordu:

“Çok doğru ve fenni tedbirler yapmışsınız,” dedi. “Sizi tebrik ederim küçük hanım... Hiç hastabakıcılığı yaptınız mıydı?”

Hacer’in mahcubiyet ve tevazudan gene yüzü kızarmıştı. Birkaç saat evvel Necat bu kızarmaları da bir gerilik olarak düşünmüştü. Genç kız doktora cevap verdi:

“Hastabakıcılığı yapmadım efendim. Yalnız mektepte iken bu derslerin tatbikine çok ehemmiyet vermiştim... Elimden geleni yaptım...”

Doktor takdirle bakıyordu:

“Eğer hasta kurtulursa hayatını sizin tedbirlerinize borçlu olacaktır,” dedi.

Reçetesini yazıp bitirmişti. Onu Hacer’e uzatarak tavsiyelerine başladı:

“Hastanın mutlaka kurtulacağını temin edemem. Tehlike mevcuttur.

İcap edenleri bizzat yapmanızı rica edeceğim...”

İlaçların nasıl kullanılacağını anlattı. Sonra Necat’a dönerek,

“Haydi delikanlı!” dedi, “Öyle köstebek gibi pinekleyecek zaman değil. Fırıl bakalım. Şu reçeteyi hemen yaptırıp getir!..”

Necat afallamıştı, elindeki reçete ile dışarı çıktı.

Yaşlı doktor onu arkasından süzerek kendi kendine söylendi.

“Ne sinik bir yüz!” Hacer derhal sordu:

“Ne dediniz doktor?”

“Hiç... Bu genç, hastanın nesidir?”

“Oğlu.”

“Tuhaf bir tesir yaptı bana bu genç.”

Necat gene elinde reçete ile içeri girdi, doktorun gitmek üzere olduğunu anlayınca hemen annesine koştu:

“Doktora vizite vermek lazım. Para nerede?” dedi.

Kadın hâlâ baygın bir halde idi. Oğlunun kulağına eğilerek cevap verdi:

“Karyolanın altındaki yeşil çekmeceye para var. Oradan al... İşte anahtarı...”

Necat çekmeceyi buldu ve acele bir göz attıktan sonra elini soktu. İçinde paraya karşı öyle mukavemet edilmez bir incizap [çekilme] vardı ki avucunun aldığı kadar almaktan kendini men edemedi. Bunları cebine yerleştirince hali tavrı da birdenbire değişti. Yüzüne hâkim bir ifade, yürüyüşüne iradeli bir çeviklik geldi. Bir aralık giyinmişti. Doktorla beraber çıktılar...

Elinde ilaçlarla eve döndüğü zaman tanyeri hafifçe ağarmıştı. Hacer'i hastanın başucunda buldu. İlaçlar verildi. Aradan uzun zaman geçmedi, Şaban Efendi ağır ve derin bir uykuya daldı. Hacer gene güzel ve ihtimamlı yürüyüşü ile minderin kenarında pinekleyen Necat'ın yanına geldi:

"Sen de biraz istirahat et," dedi. "Çok yorgun görünüyorsun?.."

"Evet... Bu gece bir dakika bile gözlerimi yummadım.

"Öyleyse haydi yat... Hastayı ben beklerim..."

Hacer fedakârlığına teşekkür bile etmeden hatta muhtaç olduğu bir gönül gözü ile bile bakmadan, bezgin ve yorgun bir gerginlikle kalkıp gitmeye hazırlanan genç adamın omuzlarını esmer eliyle okşayarak,

"Anlıyorum.. Çok üzülüyorsun Necat! Fakat anneciğini düşün. Sen de hasta olursan zavallıcık çok bedbaht olur. Hiç merak etme! İcap ederse ben seni kaldırırm..."

Hacer sade ve sevimli çehresiyle masum bir sevgenlik örneğine benziyordu. Temiz, berrak sesi en katı göğüsleri yumuşatabilirdi.

Necat çıktıktan sonra genç kız tekrar hastanın başucuna döndü. Yavaş yavaş hem etrafı topluyor hem düşünüyordu; Necat'ın bu kadar yakınında bulunmak, onun babası ile meşgul olmak saf ruhunu derin ve garip bir hazla dolduruyordu. İçinde Necat'a acıyan bir his de vardı. Niçin acıyordu? Kalbinin hassas gözü onun pek meydanda olan kusurlarını göremeyecek kadar hülyalarla doluydu. Şuuru ise mutlaka genç adamda birçok fazilet ve meziyet bulmak için çırpınıyordu. Sevdiği insanı dünyanın en iyi, en faziletli bir yaradılışı olarak görmek ihtiyacı ile her dakika arayıp yorulan kalbini ister istemez bu son hükümle teselli etmeye çalışıyordu:

"Hissiyatını söylemeyen ve göstermeyen bir insan... Tam bir esrar ve muamma!?"

Şimdi onu istirahat etmeye gönderirken gene kalbinin seven gözü ile üzülmesi için titremiş, gözlerinde de ısırap, elem ve mateme ait gölgeler aramıştı!.. Heyhat! Genç kız aradıklarını bulamamıştı. Perde kenarlarından garip ve solgun bir sabah ışığı süzülen bu matem havalı hasta odasında içini çekerek her zamanki hükmünü tekrarladı:

"Esrar ve muamma!.."

İlk cürüm

Kalbinde gittikçe ağırlaşan ısırap boğazında düğümlenmeye nefes al-dırmayacak kadar katılaşmaya başlıyordu. Sinirleri erimiş gibiydi. Yaptı-gı gayri insani hareketi hazmedemiyordu.

Gözlerinin önünde Hacer'in masum, temiz çehresi vardı. Genç kızın berrak gözlerinde parıldayan bir sual işareti kalbine doğru derinleşiyor-du. Bu masum gözlerin cazibesi bir miknatisa tutulmuş hafif bir kâğıt parçası gibi vücudunu titretiyor ve sarsıyordu. Minderin üstünde bıraktı-gı ceketinin şişkin cebinden uzanan kuvvet onu yatağından değil, dünya-nın bir ucundan itecek kadar korkunçtu. İlk defa birinin cebine el uzat-mıştı! İlk defa benliğinde karanlık bir menfezin kapısını açan cürmün si-yah pençesi altında vicdanı boguluyordu.

Delice fırladı. Ceketinin yan cebine soktuğu eli bir sürü kirli kâğıt par-çaları ile dolmuştu. Bunları aldığı yere bırakmak lazımdı... Bu ilk hırsız-lık mahsulünü avucunda nefret ve istikrahla buruşturdu. Bunlar başkası-nın malıydı, can çekişen bir adamın ter dökerek, çabalayarak kazanmış olduğu bir paraydı. Nasıl paraydı bunlar?! Bunların nasıl kazanılmış ol-duğunu kendisi de biliyordu. Bazı akşamlar boynu bükük ihtiyar kadın-lar, melûl, hasta yüzlü erkekler evlerine kadar gelirler, koyunlarından çı-kardıkları eski maaş cüzdanlarını bin bir mazeret ifadesiyle bırakarak mukabilinde Şaban Efendi'den yüzde yedi buçuk faizle aldıkları parayı, ağlaya ağlaya ekmek parası yapmak için götürdüklerini yüzlerce defa gör-müştü. Bazen yedi buçuk faizin yirmi parası için aralarında geçen uzun ricalar, retler, münakaşalar ve küfürleri unutacak kadar zaman geçme-mişti. Kapılarından gizlice ağlayarak çıkan nice kadınlar, homurdanan, inkisar eden bir sürü hasta, alil erkekler görmüştü. Hasta çocuğuna bak-mak için viran kulübesini rehine koyup ödeyemeyen üç yetimli bir dul kadının evi satılıp sokakta kalınca kapılarının önünde düşüp bayıldığı akşam, cibilliyetini yenerek kadıncağıza yardım yapmaktan âciz kalan ba-basının, o akşam namazında uzun uzun Allahtan af ve gufran dilenmesi gözlerinin önünde canlanıverdi. Çekmecede birikmiş bu paraların çok acıklı, çok feci, çok iğrenç hatıraları vardı. Bunları gene üstünde can ve-

ren ihtiyar faizcinin küflü çekmecesine iade etmeli idi. Mahallenin yavaş yavaş uyanan sabah seslerinde,

“Hırsız! Hırsız!” itabını duyuyordu... Kapıya doğru koştu... Fakat bir elinde kirli ve korkunç hatıralı kâğıtlar, öbür eli kapının mandalında birdenbire durdu!.. Bu hareketi neye mal olacaktı?! Suzan’ın sarışın saçları bir demet güneş ışığı gibi gözlerini kamaştırdı. Etrafını saran karanlığı ve miskin fikirleri dağıttı. Güzel kadının parlak tebessümü, “Benden vaz mı geçiyorsun?” der gibiydi. Demin insanlığının meçhul bir kaynağından gelen sesler susmuştu. Minderin kenarına bir külçe gibi yıkıldı. Eğilmiş alnından soğuk terler damlıyordu. Güneşin içeri sızan ışıkları loşluğun ve himlerini dağıtırken genç adamın asli hüviyeti canlanmaya başladı. Benliğinde Şaban Efendi’nin pinti felsefeleri daha genç, daha diri bir hızla ses veriyordu. Bu paralar hiç de can çekişen ihtiyar faizcinin sarih hakları degildi. Bunlar birçok bedbaht, fakir, yetim, âciz ve hasta insanlardan zorba gasp edilmiş cebir ve zulüm mahsulü idi. Bunların asıl sahipleri meydana yoktu.

Bunları hiçbir ıstırap duymadan pekâlâ istediği gibi sarf edebilirdi. Bhusus kendi istikbali mevzubahisti. Hele birkaç parasını yoksul insanlara verirse cürmünün neyrini de ödemiş olacağına kani idi! Mesela köşe başındaki topal ve kör dilenciye bir lira verirse, viranede sabahtan akşam kadar üç dört onluk için uluya uluya haykıran yatalak kadının üç gün karnını doyursa belki sevap bile işlemiş olurdu... Hem babasının nereden haberi olacaktı?! Belki hiç de haberi olmayacaktı!.. Bu fikir Necat’ın içinde bir yılan yavrusu gibi ince bir ısılk çalıyordu. Ah, keşke hiç haberi olmadan bu iş kapanıp gitseydi!..

Perdeleri açmaktan nedense korkuyordu. Bir kere de kapının sürmesini yokladıktan sonra mindere oturdu. Avucunda buruşan paraları önüne bıraktı. Terlemiş avucunu kuruttu ve paraları sayarak muntazam sıralamaya başladı. Bunların hepsi eski ve sararmış tek liralık kâğıtlardı. Tam seksen yedi tane idi. Saydığı kâğıtları devşirerek cebine yerleştirdi. Artık eskisi gibi şişkin durmuyordu. Bir sigara yaktı. Sigarayı bitirdi. Yavaşça kapıyı açarak dışarıya kulak verdi. Evin içinde ses seda yoktu. Giyinerek çıktı. Hastanın odasına doğru yürüyen adımları her şeye rağmen titriyor-

lardı. Babasının kapısını araladı. Hacer hâlâ orada idi, kapının açıldığını işitince yavaşça yerinden kalkarak genç adama doğru geldi. Yorgun ve mahzun gözleriyle gülmeye çalışarak,

“Uyudun mu Necat?” diye sordu.

Necat başını gizlemek ister gibi çevirerek cevap verdi:

“Epeyce...”

Fakat Hacer onun gözlerindeki kırmızı şişkinliği görmüştü, müteessir bir sesle,

“Uyumamışsın. Zavallı Necat,” dedi.

Genç kızın gözleri dolu dolu olmuştu. Babası için uyuyamayan bu duygulu gence içi acıyordu. Bir taraftan da kalbinde kabaran gizli bir sevinçle derin derin içini çekti.

“Necatçıgım... Üzülme!.. Babanın sıhhati iyiliğe gidiyor,” dedi. Genç adamı elinden tutup hastanın yatağına doğru çekerken,

“Bak,” diyordu. “Gözleri iyi bakıyor... Ve rahat nefes alıyor...”

Bu müjde ve görü de Necat’ın gözlerini karartarak nefesini tıkadı. Fakat Hacer bunun farkında olmayacak kadar yorgundu.

“Müsaade eder misin?” diye sordu, “ben de biraz dinleneyim. Bugün cuma. İki üç saat sonra gelirim. Şimdi yerime seni nöbetçi bırakıyorum... Çok sıkılırsan daha evvel de bana haber verebilirsin.”

Genç kızın bu işi Necat’la paylaşmaktan doğan büyük bir saadet duyduğu belliydi. İçeri giren Sabriye Hanım elinde yıkamış olduğu bardak, sûrahi, fincan gibi ufak tefeği köşedeki masanın üzerine yerleştirirken Necat’a sordu:

“Uyudun mu oğlum?... Sen de hasta değilsin ya...”

“Uyudum... Hasta değilim.”

Kadıncağız sevindi:

“Elhamdülillah... Baban da çok şükür iyice... Allah Hacercigimden razı olsun... Tam evlatlık yaptı... Şu büyük şişedeki ilacı nasıl içireceğim?... Tarif et bakayım kızım... Aklım başımda yok ki...”

“Yarım saatte bir çorba kaşığı...”

“Dikkat ettin mi Necat?... Benim fikrim çok dağınık...”

Saat bire gelmişti. Necat çıldıracak gibi sıkılıyordu. Hastanın dar nefesleri, boş bakışları, ilaç kokan basık hava kızgın bir çember gibi göğsünün etrafında daralıyordu. Bu korkunç duruş gittikçe fenalaşıyordu. Buradan nasıl kurtulacaktı? İşlerini nasıl bitirecekti? Suzan'la buluşmasına imkân var mıydı? Hiç olmazsa genç kadını haberdar etmeli idi. Halbuki adresini bilmiyordu. Bilseydi bile daha ilk defasında bu özrü nasıl karşılayacaktı? Bu çaresizlikler içinde henüz tanıştığı kibar (!) muhitte tamamiyle kredisini, itibarını kaybetmiş olacaktı. Bu karanlık düşüncelerin ortasında Suzan'ın parlak saçları, kasvetli bir fırtına havası içinde çakan korkunç şimşekler gibi gözlerini karartıyordu... Birden annesinin sesiyle sıçradı:

“Vakit geldi Necat! Babana ilaç ver...”

Sendeleyerek kalktı, titreyen ellerine ilaç şişesini ve kaşığı alarak hastanın başucuna yaklaştı. Sağ elinde tuttuğu dolu kaşığı hastanın ağzına yaklaştırırken gözleri babasının gözlerine tesadüf etti. Ne müthiş ve korkunç bakıştı onlar!.. Bir engerek karşısında tüyleri kabaran bir tavşan gibi titredi ve ilaç hastanın yüzüne döküldü... Şaban Efendi'nin gözleri aynı dehşetli bir sabitiyetle gözlerinin ta içine, gizli cebinin şişkinliğine, oradan eski demir karyolanın altındaki küf kokan yeşil tahta çekmeceye uzanıyor gibiydiler!.. Necat'ın dişlerinin arasında ısırıldığı çılgılık can acısı ile haykırarak dışarı fırladı. Elindeki kaşığı odanın ortasına fırlattı. Düşe kalca kapıya doğru koşarken arkasından annesi bağırdı:

“Ne oldu Necat?! Baban öldü mü?!..”

Necat hiçbir şey duymadı. Bir deli gibi arkasından sokak kapısını örtmeden kendini dışarı attı. Boraya tutulmuş bir yaprak gibi hedef ve istikametini tayin etmeden sokaktan sokağa girip çıkıyor, dönüşlere saparken ensesinde cürmünün siyah ve soğuk pençesinin temasını hissederek daha kuvvetli ve geniş adımlarla koşup kaçıyordu. Yüzünün derisinde sıtınalı bir alev yanıyor, omuzlarının arası ürperiyor ve artsız arasız sayıklıyordu:

“Parayı iade etmeliyim... Parayı yerine koyacağım...”

Fakat bir türlü geri dönemiyor, titrek adımları daima sendeleme sendeleme ileri ileri kaçıyor ve gözlerinde yeşil, eski çekmecenin çıyanlı ve vi-
ran bir türbeye benzeyen kasvetli hayali ve babasının bir girdap kadar korkunç, sabit bakışları...

Tramvayda bilet parası için başucuna dikilen kondüktörün gözlerinin bakışından ürktü. Tramvayın madeni hareketleri onunla beraber, “Parayı iade etmeliyim... Parayı yeşil çekmeceye iade edeceğim...” diye tekrarlıyordu.

Biletçiye gene aynı cümleyi tekrarladı:

“Parayı iade edeceğim...”

Biletçi güldü:

“Parayı geri vermeyeceksiniz... Bilet parasını ödeyeceksiniz,” dedi.

Necat’ın aklı başına geldi. Kondüktör,

“Nereye keseyim beyim?” diye sordu.

“Tepebaşı’na...”

Necat şuuru ile değil adeta içgüdüleriyle yürüyordu. Adımları onu Tünel’in yakınlarına çıkan bir arka sokağa sürüklediler. Bir gün evvel girdiği dans salonunu hiç aramadan buldu. Dar merdivenleri çıkarken gene tekrarlıyordu:

“Parayı geri vermeliyim... Geri vermeliyim...”

Fakat bu ağız ve dil hareketleriyle dimağının hiçbir münasebeti yoktu. Beyninin içinde daha evvel yerleşmiş olan fikirler, vücudunun başka azalarına verdiği emirlerle hareket ve fiil haline geçiyorlardı. İşte ayakları onu dans salonuna sürüklemişlerdi. Hissin gıdasını alamayan diğer fikirler bûcür ve eksik bir mukavemetsizlikle iradesinin zaafı içinde boğulup gidiyorlardı.

Yeni dans havalarının ahengi genç adamı sarınca o haileengiz manzara gözlerinden silinir gibi oldu. Siyah yapışık saçlı Levanten’le karşılaştılar. Japonkâri bir fenerin sarı ve yeşil ışıkları ile aydınlanan rokoko bir salonun kanepelerine oturdular. Dansörün bakışlarına Necat cevap verdi:

“Parayı geri vereceğim...”

Adam gülerek bekledi. Necat cebinden tek liralık kâğıt tomarını çıkardı.

Dansör,

“Acelesi yok,” dedi, “dört lira daha verecektiniz...”

Necat dört lirayı verdi. Dans salonuna geçtiler.

“Rumba” havası başlamıştı. Dansör ona figürleri tarif ederek tatbika başladılar... Beş on defa tekerrür eden aynı dansın havaları içinde Necat rumba figürlerini kolaylıkla yapmaya muvaffak oluyordu... Fakat dilinde rumbayı güfteleyen bir inat vardı:

“Parayı geri vermeliyim... Parayı geri...”

Birdenbire kendi kendine güldü:

“Artık yeter!..” dedi. “Galiba ben deli oluyorum?!..”

Rumbayı yapabileceğine kani olduktan sonra tekrar pazar günü, saat ikide uğramak üzere salondan çıktı. Epeyce yorulmuştu. Biraz hava almak için İstiklal Caddesi’ni yukarı doğru yürümeye başladı. Erkek elbisesi satan mağazaların vitrinleri önünde dura dura ilerliyordu. En iyi tahmin ettiği birine girdi. Uzun muayenelerden sonra bir tanesini beğendi. Düzelecek yerleri vardı. Pazar günü hazırlanması tembih ederek parasını verdi. Dükkândan çıktığı zaman nereye gideceğini bilemiyordu. Tünel’e doğru bir iki adım attı. Evine dönmesi lazımdı. Evini ne halde bırakmıştı!.. Fakat nasıl dönecekti?

Uğursuz bir baykuş yuvası görüyormuş gibi gözlerini yumdu. Yumulan gözleri bir anda neler görmüyordu! Yeşil küflü çekmece, hırıltılı boğuk nefeslerle soluyan kıllı bir göğüs, korkunç ve sabit nazarlarla bakan iki fırlak gözler, inleyen perişan bir kadın... İlaç kokan basık bir oda, çatırdayan mefluç bir çatı, bunların arasında beyaz uzun entarili, gözleri mahzun suallerle dolu esmer bir genç kız hayali...

Ve hepsinin üstünden uzanan büyük, siyah, kadit ve soğuk temash bir pençe!..

Necat elleriyle tutunmasa kaldırımların üzerine yıkılacaktı. Gözlerini açarak kendini toplamaya çalıştı. Bir daha oraya dönemeyeceğini anlıyordu. Gene bir boranın hedefsiz, istikametsiz rüzgârlarına tutulmuş bir yaprak parçası gibi yukarı doğru çıkmaya başladı.

Hırs ve ölüm

Sabriye Hanım deli gibi haykırarak dışarı fırlayan oğlunun sokak kapısına kadar arkasından koştu. Fakat genç adam o kadar süratle çıkıp kaybolmuştu ki kapıdan başını uzatan kadıncağız onun ne tarafa savuştuğunu bile görememişti. Açık bırakılan kapıyı örttükten sonra bir müddet şaşkın şaşkın taşlıkta durakaldı. Ne yapacağını bilemiyordu. Hasta kocası acıba birdenbire ölmüş müydü? İçinde bir haşyet ür-

perdi. Yukarı mı çıkmalı, yoksa komşulara mı haber vermeli idi?.. Merdivenlere doğru mütereddit adımlarla ilerlerken yukarıdan ağır bir cismin yuvarlanmasına benzeyen bir gürültü sonra derin bir uluma aksetti. Kadın bir hamlede merdivenleri çıktı. Hasta odasının aralık kapısından içeri bakınca saçları dimdik ayağa kalktı. Şaban Efendi yerde, kapağı açılmış yeşil tahta çekmeceye sarılmış olarak uluyordu. Ağzının etrafında beyaz köpükler gözleri dehşetle dışarı fırlamış, mütemadiyen uluyordu!..

Sabriye Hanım ne ileri ne geri bir adım atmaya muvaffak olamayarak bir müddet hırsla ölümün boğuştığı bu korkunç sahneye baktı... Sonra birdenbire makineleşerek merdivenlerden kaydı ve cumbaya koştu. Kafesleri yumruklayarak boğuk bir sesle haykırdı:

“Yetişin dostlar!.. Komşular yetişin!..”

Bu yardım istemeye en önce Niyazi Bey’in evi cevap verdi. Kapı açıldı, evvela gene Hacer fırladı. Genç kız zaten vazife addettiği hastaya gelmek için hazırlanmıştı. Sabriye Hanım komşuları görünce koşup kapıyı açtı. Hiç fasılasız ulumalarla karşılaşan Hacer sarararak sordu:

“Bu ne hal?.. Necat nerde?..”

Sabriye Hanım heyecandan tıkanarak,

“Hasta birdenbire fenalaştı,” dedi. “Necat çılgın gibi dışarı fırladı. Meydanlarda yok!..”

Hacer’in beyninde birdenbire bir facia yaşadı:

“Eyvah!!” diye haykırdı.

Sonra karşısında sapsarı ve zangır zangır titreyen kadıncağızı görünce sözünü kendi kendine tamamladı:

“Mutlaka Necat kendi hayatına kıymıştır.”

Sabriye Hanım içeri girenlere,

“Yukarı gelin,” diye yalvanyordu. “Gelin Şaban Efendi’nin halini bir görün!”

Hep beraber yukarı çıktıkları zaman herkesin ağzından korku, hayret ve elemden örülmüş birer nida çıktı.

Yeşil çekmecenin kapağını sımsıkı yakalayarak iki büküm eğilmiş uluyan hasta adamın yanına yaklaştılar. Vücudunun her tarafına birden

inme inen iri, kalın vücudunun bütün kuvveti çekmecenin ağzına yapışan ellerinin takallüsünde toplanmıştı. Ne tarafa çekseler vücut bir pelte gibi o tarafa yığılıp kalıyordu. Buna rağmen toplanan insanların bütün kuvveti çekmeceyi ellerinden kurtarmaya muvaffak olmuyordu. Çekmece ile onu kavrayan ellerinin arasına girmek istedikçe ulumalar şiddetleniyor, tahammül edilmez bir uğultu halini alıyordu. Nihayet hastayı çekmece ile beraber kaldırıp yatağa koymaya muvaffak oldular. Ulumalar kulakları yırtarak devam ediyordu. Niyazi Bey mırıldandı:

“Zavallı adam parayı çok severdi,” dedi.

Doktor getirdiler. Katiyen ümit olmadığını söyleyerek çıkıp gitti. Ulumalar evin çürük temellerini sarsarak sokaklara taşıyordu. Kadınlar Sabriye Hanım’ı en üst kata çıkardılar. Mahalle erkekleri Şaban Efendi’nin odasında toplanmışlardı. Hacer fena bir ıstırapın altında kıvranarak pencereden pencereye koşuyor, Necat’ı bekliyordu. Genç adam geciktikçe telaşlanıyor ve evin matemini, meşum havasını büsbütün karıştırmamak için sabretmeye çalışıyordu.

Şaban Efendi’nin ihtizarı [can çekişmesi] uzuyordu. Akşam ezanı okunmuştu. Lambaların sönük ışıkları loşluklara uzandı. İhtiyar bir adam ulumalar arasında can çekişen hastaya Kuran okumaya başladı. Bu acıklı sahne hiç değişmeden gece yarısına doğru ilerlemekteydi.¹⁹ Yukarıdaki kadınlar ağlaşa ağlaşa Sabriye Hanım’ı teselliye çalışıyorlardı. Birdenbire ses kesildi. Ulumalar dindi. Hazin ve uhrevi Kuran sesi bir müddet daha devam ederek o da sustu. Nihayet ölümün kudreti fani ihtirasa galebe çalmıştı!.. Cemaatin ağzından,

“Allah taksiratını affetsin!” duası döküldü.

Ölünün mütekallis parmakları arasından çekmeceyi zorla alabildiler. İçlerinden üç kişi bu yeşil tahta kutuyu kapının önünde Sabriye Hanım’a teslim etti ve:

“Allah geri kalanlara ömürler versin,” dediler.

İhtizarı bekleyenler birer birer merdiven ayagında kunduralarını giyerek sessizce çıkıp gittiler... Ölü evine kabristanların ebedi ıssızlığı çöktü...

¹⁹ Metinde “ilerlemektir”.

Sabriye Hanım'ı Niyazi Bey'in evine götürmek için ısrar ettiler. Fakat kadıncağz,

“Kocamın evinde son gecesi... Yalnız bırakamam, “ dedi.

Komşu kadınlar dul kalan acıklı kadına arkadaşlık etmek üzere beraber kaldılar. Niyazi Bey kızını yanına alarak evine döndü. Hacer müthiş bir buhran geçiriyordu. İster istemez babasına itaat etti. Fakat bir türlü cumbadan ayrılamıyordu. Şaban Efendi'nin odasındaki titrek ışığın arasında ölüyü bekleyen bir hocanın sarığı kafeslerin aralıklarından görünüyordu. Sabaha karşı tek tük geçen gölgeler Hacer'in yüreğini oynatarak sokaklara sapıp kayboluyorlardı...

Gün tamamiyle ağarmıştı. Sokaklardan geçenler gölgeleşmiyordu artık. Dönemeci sapanlardan bir kişi Şaban Efendi'nin kapısında durarak paslı tokmağa ağır bir elle dokundu. Ölü evine girip çıkanlar ziyadeleşti. Nihayet mahalle bekçisi tenesiri getiren bir hamalla beraber kapının iki kanadını açarak içeri girdiler. Bekçi tekrar çıkarak cumbanın altında kaynayan kazanın altını eşelemek için çömeldi. Kolunun altında eski bir abani bohça ile gelen caminin kayyumu [hademesi] ile konuşuyorlardı. Ölü evinin her açılıp kapandıkça bu ahret yolculuğunu tütsüleyen odağacı kokusu etrafa sinsi sinsi yayılıyordu. Gönülleri ağır bir yeisle kaplayan bu ölüm kokusu içinde kafeslerden hâlâ Necat'ı bekleyen Hacer birden gözlerine inanamadı. Necat perişan, bitkin, sapsarı bir çehre ve sendeleyeni adımlarla eve doğru yaklaşmakta idi.

Necat o geceyi sabahlara kadar kâh sokaklarda kâh Beyoğlu'nun kahvelerinde uykusuz geçirmişti. Sabah olunca gene ayaklarının sevkıtabiisine kapılarak Aksaray'a sürüklendi. Tam sokaklarına sapınca bütün mücrimler gibi cazibe ve dafia [çekici ve itici] kuvvetleri arasında sendelerken kapısının önündeki manzarayı gördü. Hacer merdivenleri atlayarak indi, kapıyı açtı ve seslendi:

“Necat!..”

Yaklaştığı zaman bir el uzanarak onu içeri çekti. Yarı karanlık avluda genç kızın hıçkıran başı göğsüne kapandı...

Yeni hayat

Necla bir rüzgâr gibi içeri girerken sesleniyordu:

“Suzi... Suzi senin adoratör²⁰ geliyor!..”

Suzan yerinden fırlayarak caddeye bakan pencereye koşup baktı.

Nebahat tıngırdattığı Fleur d'Amour'u²¹ yarıda bırakarak piyonunun kapagını kapattı, Necla'ya,

“Suzi hiçbir zaman asri bir kadın olamayacak,” dedi, “hâlâ Paul ve Virginie²² aşklarını arıyor...”

İkisi beraber gülüşüyorlardı. Suzan kendisiyle alay edenlere dönerek,

“Kadınlar biraz da kendi kalpleri için yaşamalıdırlar,” diye cevap verdi.

Necla Suzan'a yaklaştı:

“Adeta sarardın... Vah zavallı Suziciğim!.. Galiba aşkta Virginie'yi²³ de gölgede bırakacaksın.”

Nebahat,

“Bari değse!” diye dudak büktü. “Senin adoratörünü denemek için beraber sokağa çıktığınız zaman bir dakika kadar Babayan'ın vitrini önünde dur ve bir pırlanta broşa şöyle dikkatlice bak... Eğer Necat Bey'i bir daha görürsen iki olsun.”

Suzan amcazadesini susturmaya çalışıyordu:

“Ne söylemeniz nafile... Bu genç benim hoşuma gidiyor... Ben onu bir 'om dafer'²⁴ olarak kabul etmiyorum ki...”

Necla çapkın bir ahenkle gülerek,

“Om dô kör²⁵ değil mi?” diye Suzan'ın sözünü kesti.

“Om dô kör' elbet...”

Nebahat dayanamayarak atıldı:

“Arkada bir om dafer olmayınca om dô körün zevki çıkmaz.”

Suzan,

²⁰ *adornateur*: (Fr.) hayran.

²¹ Metinde “Flordamur”.

²² Metinde “Pol ve Virjini”

²³ Metinde “Virjini”.

²⁴ *homme d'affaires*: (Fr.) işadamı.

²⁵ *homme de cœur*: (Fr.) âşık (erkek).

“Yeter artık susunuz!” dedi. “Kapıdan sözlerinizi işitecek!..”

Necla,

“Daha vakit var, devam edebiliriz... Altıncı kata çıkıncaya kadar...”

Kapının zili çalınca hep birden sustular.

Necat uzun ve ince endamını daha zarif gösteren lacivert bir kostüm giymişti. Çok itina etmiş olduğu belli idi. O kadar çok itina ki itinasızlığı daha zarif ve hoş gösterecek kadar... Acemiliği ilk bakışta göze çarpıyordu. Leylak ve yaseminlerden yapılmış bir buketi Suzan’a verirken kullaklarına kadar kızardı. Sesi boğukça çıkıyordu.

“Yasemin ile leylağı çok sevdiğinizi söylemişsiniz...”

Suzan buketi alırken fıkırdayan Nebahat’le Necla’ya gözlerini açtı.

İki genç kadının en belirsiz hareketlerinden bile taşan alaylı hava Necat’ı garip bir vaziyete sokuyordu. Suzan’la baş başa Turkuvaz’da geçirdiği iki güzel saatin zevkini bu ilk heyecanlı ziyarette bulamayacağını anlamıştı. Bugün çay günleri olduğu için kim bilir daha ne sıkıcı ve yabancı simalarla beraber oturmaya mecbur olacaktı.

Necat şimdi Tepebaşı’nda bir pansiyonda oturuyordu. Babası öleli ancak yirmi gün olmuştu. Aksaray’ı terk ederek Beyoğlu taraflarına taşınmalarını teklif edince annesinden şu cevabı almıştı:

“Ben doğduğum yerde öleceğim... Tanımadığım yerlere gidemem!..”

Bu kati ret cevabı karşısında Necat ertesi günü Tepebaşı’nda bulduğu pansiyona yerleşmişti. Yirmi gün içinde annesini ancak bir defa ziyaret etti. Aksaray artık ona bir küllükten, bir viraneden başka türlü gelmiyordu. Cebinde bol bol parası vardı. İsteddiği gibi yaşıyordu...

Turkuvaz’daki randevudan sonra Suzan’la ancak bir defa daha buluşabilmişlerdi. Evlerine ilk defa geliyordu.

Alaycı tavırları ile Necat’ı çok sıkkan genç kadınların arasında ancak yarım saat geçti. Artık kapının zili sık sık çalınıyor, içeri girenler çoğalıyordu. Bir aralık genç adama,

“Arif Bey...” diye elli beşlik, yayvan kırmızı burunlu, şiş gözlü bir adamı prezante ettiler. Bu Nebahat’in babası, Suzan’ın amcası idi. Necat’tan bir saat sonra gelmişti.

“Mühim bir iş çıktı, geciktim,” diye özür diledi.

Gelenlerin arasında giyimleri, tavırları, kahkahaları Necla ile Nebahat'e çok benzeyen genç hanımlar da vardı. Fakat davetlilerin çoğu kırk-elli arasında erkeklerdi ve yalnız geliyorlardı. Necat salonda toplananların hiçbirine ısınmamıştı. Mümkün olsa, Suzan'la beraber çıkıp gitmelerini teklif edecekti. Artık Nebahat'le Necla, Necat'la meşgul olamıyorlardı. Onların garip ve ezici bakışlarından kurtulmuştu. İkisinin de etrafını dört beş erkekten mürekkep gruplar sarmıştı. Gülüp eğleniyorlardı. Gelenler arasında epeyce kelli felli isimler kulağına çalınmıştı. Suzan bir bahane ile yanından ayrılınca Necat fena halde sıkılıyordu. Allahtan genç kadın onu yalnız bırakmamak nezaketini göstermekte idi. Ortada hizmet eden hizmetçi kız da hanımlarının bir modeli olmaya çalışmıştı. Şüphesiz onların eskileriyle giyinmiş ve onlar gibi boyanmıştı. Çaylar içildikten sonra Arif Bey etrafına bir göz atarak,

"Bir parti olsun çevirmeyelim mi?" diye sesini çıkardı.

Bu seste çok çekici bir kuvvet olacaktı ki hemen etrafına üşüştüler. Beşer beşer gruplara ayrılarak masaların etrafına yerleştiler. Her beş grubun arasına bir iki genç kadın serpildi.

Necat gene müşkül bir mekide kalmıştı. Çünkü poker oynamasını bilmiyordu. Bir teklif karşısında kalmak endişesi genç adamı pek fazla heyecana düşürmüştü. Arif Bey şiş gözkapakları arasından Necat'a doğru pişkin pişkin bakarken Suzan gene imdada yetişti. Oyuna iştirak etmeyenleri etrafına çağırarak dans etmeyi teklif etti ve bitişik odadaki gramofonu kurdu. Yeni moda rumba plaklarından birini koymuştu. Necat epeyce ustalaştığı bu havayı işitince hemen Suzan'ın yanına koştu.

İçerden ardı arası kesilmeksizin,

"Ruvayyal..."

"Floş. "

"Pas..."

"Döper..."

"Rest..."

"Gördüm," kelimeleri işitilirken bitişik odada dans eden çiftler hararetlenmiştiler.

Necat dansa başlamadan önce poker gibi salon oyunlarını öğrenmenin de lüzumunu hissetmiş ve kararını vermişti. Bir daha seferki ziyaretinde besbelli bunların da ustası olarak ortaya çıkacaktı.

Bütün mevcut rumba havaları ikiyeşer üçer defa tekrarlandıkça Necat maharetini arttırıyordu. Kendi kendine figürler icat edecek kadar hüner göstermeye başlamıştı.

Bir aralık ezberlemiş olduğu birkaç Fransızca mısraı Suzan'a söylemenin fırsatı geldiğini anladı. Comtesse de Noailles'dan²⁶ "Chimérique"²⁷ bir iki mısraını Suzan'ın kulağına fısıldadıktan sonra,

"Comtesse de Noailles'ı tanır mısınız?" diye sordu.

Genç kadın gayet tabii bir tavırla,

"Henüz kendisiyle görüşmedim," diye cevap verince Necat afallar gibi oldu. Suzan devam ediyordu:

"Hangi otelde oturuyor? Tokatlıyan'da mı yoksa Pera Palas'ta mı?"

Necat:

"Şaka mı yapıyorsunuz? Comtesse de Noailles'ın Pera Palas'ta işi ne?"

"Daha lüks bir otel olmadığı için söyledim. Kimdir bu madam?"

"Alunış sene evvel dünyaya gelmiş, müsteşrik [şarkiyatçı] bir şair kadın!"

Şimdi afallamak sırası Suzan'a gelmişti. Fakat genç kadın aldırış etmedi.

"Yetmiş senelik şair kadınların hatırasını rumba havaları arasında nasıl düşünebiliyorsunuz?" dedi.

Necat birden gene kızardı. Suzan'ın hakkı vardı. Asri bir gencin ağzında altmış sene evvelki bayat şiirlerin işi neydi? Fakat içinde bir dert vardı. İlk gördüğü gün Suzan arkadaşının kulağına "Baudler" diye fısıldamıştı. Bu merakının düğümünü mutlaka çözmek istiyordu:

"Baudler'i de okumaz mısınız?"

"Baudler de muhakkak Kontes'in kontamporeni²⁸ olacak. Eskimiş matahları [kimseleri] hiç sevmem."

İçerden Arif Bey seslendi:

"Suzan dans yetiştir... Necat Bey'i masa başına getir de nöbetini savsın."

26 Anna Noailles (1876-1933): Fransız yazar ve şair. Metinde "Kontes dö Nöay".

27 Metinde "Şimerik".

28 *contemporain*: (Fr.) çağdaş.

Dans da bitmişti. Suzan genç adama sevimli sevimli gülerek, "İsterseniz," dedi, "ikimiz beraber bir parti çevirelim."

"Benim tarafımdan siz oynarsanız kabul ederim. Ben sizin yanınızda otururum."

"O halde kârına zararına ortak oluruz."

"Kâr sizin şansınıza ait olsun... Zarar da benim..."

Suzan gülerek köhne darbimeseli Fransızca olarak tekrarladı:

"Ki per dan løjö, gayn dan lamur."²⁹

Necat bütün kalbiyle cevap verirken Selim içeri girdi. Suzan masaya yerleşirken,

"Ben Necat Bey'in talihine oynayacağım," diye ilan etti.

Oyun bir saat devam etti. Neticede yirmi beş lira bir ziyanla masadan ayrıldılar.

Bu sefer Arif Bey'in porsuk, mor dudaklarından aynı darbimesel Türkçe olarak döküldü. Necat'a tuhaf bir gözle bakarak:

"Oyunda kaybeden aşkta kazanır... Siz hangisini tercih edersiniz?"

Necat'ın yüzü pembeleşir gibi oldu. Gözleri Suzan'ı aradı. Genç ve güzel kadın ne cazip bir gülüşle bakıyordu.

Arif Bey Necat'ın tarafından cevap verdi:

"Hiç şüphesiz aşkta değil mi? Yirmi beş yaşındayken ben de böyle söyledim".

Saat dokuza yaklaşmıştı. Davetliler birer birer gitmeye başladılar. Selim Necat'a yaklaşarak,

"Sen daha kalacak mısın?" diye sordu.

"Vakit gecikti beraber çıkarız."

İki arkadaş ev sahiplerine veda edip çıkarlarken Arif Bey bilhassa Necat'a fazla iltifat gösterdi. Onu akşam yemeklerine davet etti ve gençler kapıdan çıktıktan sonra Suzan'ın yanaklarını birer fiske ile okşadı. Şiş gözlerini kırpıştıra kırpıştıra, "Bravo küçüğüm," dedi, "mükemmel bir keklük avlamışsın."

Necla,

"Necat Bey pek mi hoşunuza gitti?" diye sordu.

²⁹ Qui perd dans le jeu, gagne dans l'amour: (Fr.) Kumarda kaybeden aşkta kazanır.

“Güzel delikanlı... Cüzdanı da dolguna benzer. Aferin Suzan’a!.. Bir taşla iki kuş vurmuş...”

Apartmandan ayrılır ayrılmaz Selim Necat’ın koluna girerek sordu:

“Kaç lira ziyandasın?”

“Ehemmiyetli bir şey değil...”

“Ehemmiyetli ehemmiyetsiz... Ben sana ne kadar yutulduğunu soruyorum.”

“Yirmi beş lira...”

“Bir saatlik oyun için fena para değil... Fakat çocuğum sana bundan sonrası için dikkat tavsiye ederim.”

Necat irkildi:

“Ne demek istiyorsun sen ki?”

“Şunu demek istiyorum ki Arif Beylere gittiğin zaman biraz daha uyanık davran...”

“Bir tehlikeden bahseder gibi konuşuyorsun...”

“Tehlike bir değil... birçok tehlikeler var!..”

“Rica ederim muamma gibi konuşma... Maksudını açıkça anlat... Ben çocuk değilim... Mevhum umacılarından korkmam...”

“Dur acele etme... Böyle çarçabuk da hiddetlenme!.. Arif Bey’in kâğıtlara temas eden elleri için çok hünerlidir diyorlar. Birinci tehlike...”

Ortada bulunan genç hanımların büyüğü ve sehhar gözleri, kıvrak kahrkaları, oldu mu ikinci tehlike?.. Daha sayayım mı?..”

Necat hiddetle arkadaşının kolunu sarstı:

“Sen,” dedi, “bayağı garazkârlık yapıyorsun!.. Konuştuğun, evlerine girip çıktığın terbiyeli insanlara karşı saldıncı bir lisan kullanıyorsun... Ben de sana saygı tavsiye ederim!..”

Selim ciddiyetle arkadaşının kolunu tuttu:

“Zavallı Necat!” dedi. “Sen meğerse benim bildiğimden de daha toymuşsun. Kime karşı hürmet tavsiye ediyorsun?”

“Arif Bey ve ailesine karşı!..”

Selim bir kahrkaha çınlattı:

“Yavrum insan böylelerinin arasına hürmet etmek için değil ancak gönül eğlendirmek için girer. Ben sana Arif Beylere gitme demiyorum... Fakat tuzağa düşmemekliğin için gözlerini açmak istiyorum. Epeyce de miras yediğini biliyorum...”

“Ne tuzağı? Selim sen bu akşam saçmalıyorsun!..”

“Ben saçmalıyorum, sen pusulayı şaşırmışa benziyorsun... Bak ben oyun masasına yaklaştım mı?..”

“Sen yaklaşmadınsa ne çıkar? O kadar kibar adamlar oynadılar...”

“Oynadılar deme, oynatıldılar de... Necla ile Nebahat’in cazip gözlerinin tesiri altında oynatıldılar... Bu işe yeni başlayan Suzi’nin gözleri de korkuyorum senin aklını oynatmasın!”

“Sus!!” diye gürledi. “Bu aile hakkında, bilhassa Suzan hakkında söz söylemekten seni men ederim... Hele nasihatlerine hiç ihtiyacım yok... Kendimi idare edebilirim!..”

Arkadaşının kolunu tutan elini şiddetle silkerek geri döndü ve çabucak uzaklaştı.

Sabriye Hanım lokma tenceresini ocaktan çekerek mutfak iskemlesine çömeldi. Şaban Efendi’nin kırkinci günü olmuştu. Dul kadın sabah karanlığından beri işe girişmişti. Ölen kocanın canına lokmalar dökülmüş, bütün komşulara çanak çanak dağıtılmıştı. Sabriye Hanım tatlı, un ve yağ bulaşığı parmaklarının bütün maharetini sarf ederek dizinin üstünde bir sigara sarmaya uğraşırken kendisine yardım eden komşu Habibe Molla’nın ahretliği Necibe’ye son talimatı veriyordu:

“Şu büyük tabağı tuz müdürlerinin evine bıraktıktan sonra şuncagızı da viranedeki dilsiz kadına uzatıver, sevaptır...”

Necibe iki üç lokmayı birden tıkıştırmış olduğu ağzını güçlkle oynatarak,

“Olur hamteyze... İstersen bir tabak da Topal Hamdi’ye götürüyim. Ben sevaptan çekinmem... Yarı ahrette eabil kuşları da bana kudret helvası taşırlar... değil mi hele?”

Ahretlik kız dokuma peştamalının arkasındaki düğümü sıkıştırdıktan sonra tabakları alarak dışarı çıktı.

Sabriye Hanım hem yorgun hem dertli idi. Cıgerlerinin var hızı ile içine çekmiş olduğu sigara dumanı ile beraber kalbinden kopan derin bir “ah” salıverdi. Bu kırk gün içinde sevgili oğlunu ancak bir defa görebilmişti. Loş mutfagın içinde bu derin ahın hüznü garip garip söndü. Sokak kapısının tokmağı ağır ağır vurulunca Sabriye Hanım eteklerini indirerek kapıya gitti. Köşe başındaki şekerçinin çırağı bir tahta tabla içinde getirmiş olduğu şeker külahlarını içeri uzattı. Öğleden sonra mevlit okunacaktı. Dul kadın her türlü fedakârlığı yapmış, hâlâ ekmegini yediği kocasının “ruhunu şad” etmek için çabalayıp durmuştu. Ah! Evlatlığı yanı başında olsa idi bu dertli günlerinin arasında da uhrevi ve mütevekkil bir bahtiyarlık hissedebilecekti.

“Eh ne de olsa... Allahın emri idi. Bunlar... Rabbim kuluna götürdüğü kadar vermesin!..”

Necibe ile beraber şekerleri yukarı taşıdılar. Etrafın tozunu alıp ufak teğgi yerli yerine koyuncaya kadar konu komşu toplanmaya başlamıştı. Saat bire doğru ödağacı tütsüleriyle islenen ölü odası ve sofa yaşlı ve genç hanımlarla dolmuş gibiydi. Pembe atlas takkesinden mavi boncuklu nazar takımı sarkan yumuk yumuk bir yavruyu emziren kadit göğüslü bir genç kadının işitilir işitilmez bir sesle mırıldandığı ninni makamı ihtiyarların derin ahlârına karışıyor, çocuk vızıltıları hanımninelerle teyze hanımların şakacı tehditleriyle bir lahza sükûnet bulup tekrar ezik ezik yükseliyordu. Dört yaşındaki bahriye esvaplı çocuk dumandan ve kalabalıktan sıkıldıkça üniformasının kasketini yerlere atıyor ve tepsideki rengârenk şeker külahlarına baygın bir hasretle bakarak annesini çimdikliyordu.

“Şekerler ne zaman dağıtılacak? Ha, söylesene ne zaman dağıtılacak?”

Anne çimdide çimdikle mukabele ederek,

“Sus aç gözlü yumurcak... Elbette dağıtılır. Biraz sabırlı ol...”

“İhi... ihi... ihi... ihi...”

Yakınlarda oturan komşu teyze meseleyi seziyor. Annesine göz kırparak çocuğa hitaben:

“Uslu otur bakayım... İşte Hafız Efendi geliyor. Şimdi seni hacamat yapar ha!..”

Sonra kenardaki masanın üstünde duran tepside bir kûlah şeker alarak hâlâ vızırdayan çocuğa uzattı. Annesi kızarak,

“Ne acelesi vardı efendim,” dedi.

Öbürü pişkin pişkin,

“Hepimiz çocuk olduk ayol, halden anlarız.”

Bahriye esvaplı çocuk kûlahtan ilk lokumu çıkarırken etraftan daha şiddetli ve devamlı bir vızıltı başladı. Arkadaşlarının muvaffakiyetini gören çocuklar hep bir ağızdan bağırmaya başlamışlardı. Bu esnada mahallenin tanınmış mevlit okuyucusu Hafız Bekir Efendi merdiven başından göründü. Hanımlar derlenip toplanarak başörtülerini düzeltirken vızıltı hâlâ devam ediyordu. Bu mesele de Hacer’in tedbirleriyle sükûnet buldu. Çocukların hepsine mevlit başlamadan önce birer kûlah şeker dağıttı. Şimdi ortada mini mini dişlerin arasından çıkan çıtırtılardan başka ses se da kesilmişti.

Necat hâlâ görünmemişti... Halbuki Sabriye Hanım daha yirmi gün evvel oğluna bu mübarek günde olması için ne kadar yalvarıp yakarmıştı. Komşu hanımlar bir köşeye sessizce bûzûlûp yavaş yavaş iki tarafına sallanan dertli anayı birbirlerine işaret ederek dudaklarını kıpırdatıyorlardı.

Hafız Efendi gür bir besmeleden sonra yanık bir sesle,

“Allah adın zikredelim evvela...” diye başlayınca her ürperen göğüsten,

“Allah!..” iniltisi taşarak birbirine ulandı...

Hafız, Süleyman Efendi’nin o beliğ, akıcı ve fasih mısralarına huşu ile devam ettikçe mevlidin ilahi fasahatini [güzel söz gücünü] anlamayanlar bile irsi bir tesirin altında samedaniyetin [tanrısallığın] meçhul âleminde yükselmiştiler. Büyük Muhammed’in doğumunu tasvir eden nefis mısralar her ana kalbinde erişilmiş bir kutsiyetin aşinalığı ile gözlere asılan bir damla berrak yaşın içinde parlıyordu. Her ana alını hayrûlhalef [hayırlı evlat] Peygamber anasının büyük ve ulvi kâbına [ayakucuna] yüz sürmek ister gibi eğilmişti. Hele kırık gönüllü, ümidi kararmış bedbaht analar bu büyük kadından şefaât ve rahmet dileyerek sessiz sessiz hıçkırıyorlardı. Zavallı Sabriye Hanım evladının hasret ve ıstırapı ile yanan kalbinin acıklı sızılarını içine sığdıramayacak kadar coşmuştu. Onun ne derin gönül elemiyle sızlandığını Hacer herkesten daha iyi anlıyordu. Yavaş ve ihti-

mamlı yürüyüşü ile hıçkırıklarının içinde boğulan kadına bir bardak su içirdiği zaman bütün komşu gözleri ona takdir ve muhabbetle baktılar.

Hafız ayağa kalkmıştı. Cemaat ona imtisal etti [uydu]. Herkes yanındaki arkasını sıvazlarken Sabriye Hanım yanında duran Hacer'in arkasını misilsiz bir sevgi ve şefkatle sıvazladı. Tam bu anda kapının önünde Necat göründü. Hacer gayri iradi ona yürüyerek kolundan tuttu ve annesinin yanına getirdi. Kadıncağız bir hıçkırığın sademesiyle sarsılırken sağ eliyle oğlunun geniş levent arkasını daha derin ve engin bir şefkatle sıvazladı. Yan yana diz çökmüşlerdi. Veladet'ten sonra Miraç daha sonra Vefat okunurken Sabriye Hanım'ın gözyaşları dinmişti. Artık hıçkırımıyordu.

Cemaat gönül acılarını dindiren Allaha ait gözyaşlarından sonra hafiflemiş bir halde hayata devam etmek için ölü evinden birer birer çıktılar. Evde ana oğul ve Hacer baş başa kalmışlardı. Necat gözünün içine bakan bu iki müşfik kadına söyleyecek söz bulamıyordu. Sedirlerin dokuma örtüleri, ödağacı buharı, kırık kafesler, mahalle arasının durgunluğu, Hacer'in ondülesiz siyah saçları sinirlerini bozmaya başlamıştı. Bir an evvel Suzan'ın münevver, şakrak muhitine kavuşmak için sabırsızlanıyordu.

Necat artık Arif Bey'in apartmanına sık sık devam etmeye başlamıştı. Bir iki gün evvel bir gece gün ağarınca kadar Suzan'la yan yana poker çevirmişlerdi. Pokere bayılıyordu Necat. Bu oyunun da iptila haline gelmeye layık bir zevki vardı. Şimdi mükemmel oynuyordu artık. Yalnız pokerde değil, her şeyde o eski acemilikler geçip gitmişti.

Hacer bütün acılarını saklamak istediği sesiyle gülerek sordu:

“Artık şiir yazmıyor musun Necat? Mecmuada imzanı görmüyorum...”

Necat bir baş işaretiyle hayır demek istedi.

“Ya başladığın roman?..”

“Henüz bitmedi...”

Bir dakikalık sükûttan sonra Hacer tekrar söze başladı...

“Ben de imtihanlarla meşgulüm...”

“Allah kolaylık versin...”

Necat saatini çıkararak bakarken Sabriye Hanım endişe ile,
“Ne o?” dedi. “Bu gece burada kalmıyor musun Necat evladım?..”

Necat sımsıkı yakalanmış gibi yerinden fırladı. Burada kalmak?! Bu mümkün mü? Yerine şimdi eski bir kanepa yerleştirilmiş olan babasının demir karyolası ve yeşil çekmecenin üstünde uluya uluya can çekişen ihtiyar mübaşirin hırsla dışarı fırlamış gözleri hayalinde gene canlanmıştı. O siyah pençe gene loş köşelerden uzanarak cildine soğuk soğuk temas ediyormuş gibi titredi. Burada kalamazdı!

Sabriye Hanım oğlunu elinden tutarak oturtmaya çalışırken,
“Hiç de özlemedin mi beni?” diye inliyordu. “Bir gece olsun yanımda kal... Odanı güller gibi temizledim... Yatak takımını sakız gibi yıkadım, aralarına yoncalarla lavanta çiçekleri serptim... Misler gibi kokuyor... Bir gece olsun vücudun rahat etsin... Kim bilir hangi pis kokonanın evinde kir kokan yataklarda çürüyorsun evladım!.. Sana yazık değil mi? Bak gözlerin kıpkırmızı... Uykusuz olduğun her şeyinden belli oluyor... Bir gece olsun içine sine sine yemek ye... Sana elceğimle neler hazırladım... Lokantaların yemeğine benzer mi hiç!..”

Necat annesinin yanına oturdu. Onun ihtimam ve şefkatine ne kadar muhtaç olduğunu anlıyordu.

Evet vücudu yorgundu, uykusuzdu, iştihası kesilmişti, lokantalarda istediği gibi yiyemiyordu, bir tikslenme arz olmuştu. Ev rahatına muhtaçtı. Annesine cevap verdi:

“Beraber olmamı istiyorsan benimle beraber gel...”

Kadıncağız içinde yerleşmiş olan kararı söküp çıkaramayacak kadar kendi düşüncelerine sadıktı:

“Sen doğduğun yere dön!” dedi. “Ben komşularımdan, mahallemden ayrılmam... Ne olur? Biraz daha sabret... Beni de babanın yanına gömmeden evvel seni istediğim bir kızla evlendireyim...”

Hacer’e seri bir nazar iliştiirdikten sonra devam etti:

“O zaman istediğiniz yere gidip yuvanızı kurunuz...”

Necat’ın gözleri fosforlaştı:

“Anne bu hülyaları bırak artık... Söz verdiğim insanlara karşı mahcup bir vaziyete düşmemi istemezsen, beni bırak gideyim.”

Necat bir haftadan beri Suzan'la beraber yaşıyordu. Zaten epey zamandan beri ayrı gayrı denecek gibi değildiler. Her gün saat dörtte buluşup bir sinema matinesinde kendi tabirleri veçhile vakitlerini öldürüyorlar, sinemadan sonra bir çay veya dans salonunda sekize kadar eğleniyorlar, ekseriya sabaha kadar da poker çeviriyorlardı. Şimdi ortada değişen yalnız Necat'ın pansiyonu olmuştu. Bir haftadan beri genç adamın eşyası Arif Bey'in apartmanında küçük bir odaya yerleştirilmişti. Hayatın bu tarzına onlar "asri nişanlılık devresi" diyorlar, Necat da bu telakkiyi aynen kabul ediyordu. Evlenseler de gene değişecek hiçbir şey yoktu. Suzan'la aralarındaki hususiyet nişanlanmadan evvel de bundan başka bir şey değildi ki evlilik bu hayatın şeklini de değiştirebilsin!

Necat bunları düşünecek halde değildi. O tam manası ile bahtiyar olduğunu hissediyordu. Özlediği, hayalinden geçirdiği muhit bu muydu? Bunu pek vuzuhla tayin edemiyordu. Fakat mademki bahtiyardı, hayat-tan memnundu, o halde?

Ebedi bir gece çökmüş gibi matemi bir kasvetle derinleşen o çorak mahalleden neşe, şetaret ve ışıklarla kamaşan aydınlık bir zirveye eriştiğine inanan Necat hayatı tam manası ile yaşadığından dolayı çok bahtiyardı. Hakikaten yeni yaşadığı muhit ılık saçan bir âlemdi. Elektrikleri bol, oksijenle sararmış saçların lemaları parlaktı. Geceleri donanmaya benziyordu. Tabiatın hayat veren öz ve canlı ışığını adeta unuttur gibi olmuş hatta güneşin ışığını amiyane bulmaya başlamıştı. Güneş ziyasına rençperlerin, amelelerin, çiftçilerin ışığı, diyordu. Medeni hayatın gece hayatı olduğunu okuduğu tercüme romanlarda öğrenmişti. Şimdi de kendisi içinde yaşıyordu. Oh!..

İç içe geniş ve mükemmel salonları vardı. Raflarda, köşelerde bir insanı haftalarca oyalayacak cici biciler serpilmişti. Necat her gün yeni bir zarafet ve güzellik keşfettikçe Suzan'ın ve arkadaşlarının inceliğine hayran oluyordu. Bu şık ve ince kadınların talakatine de diyecek yoktu doğrusu!.. Onlar konuşmuyorlar adeta cıvıldaşıyorlar, mond bahislerinde Necat afallıyordu. Onlar o kadar çok ve anlamadığı Fransızca kelimeler kullanıyorlardı ki genç adam bu uyanık ve parlak seviyeye erişmek için ruhunda her gün ar-

tan bir huz duyuyordu. Uyanık kadınlardı bunlar! Varsın Comtesse de Noailles'la Baudler'i bilmesinlerdi. Sanki kendi pek mi biliyordu onları?..

Necat hele bu sarışın dilber genç kadınların gece tuvaletlerine bayılıyordu. Her ışık dokunduğu yerden bir ışık huzmesi fışkıran ropları ile onları ateşböceklerine benzetiyordu.

Arif Bey zeki, asri prensipli bir genç ihtiyardı. Kimsenin hürriyetine karışmazdı. Çalışkandı... İşlerini yoluna koymuşa benziyordu. Büyük caddede çalgılı bir lokanta işletiyordu. Yalnız bir mânisi vardı: Poker!.. Eh dünyada herkesin iyi kötü bir iptilası olmaz mı? Necat bu apartmana bir nişanlı sıfatı ile girdiği halde hiçbir masrafa karıştırılmamıştı. Yalnız Suzan'la arkadaşlarını sinemaya, dans salonlarına götürüyordu.

Çok kere öbürleri başka gençlerle angaje olurlar ve masraflarından kurtulurlardı. Ara sıra nişanlısına pek tabii olarak hediyeler alıyordu. Bundan ehven şeraitle içgüveyliği görülmüş iştirilmiş şeylerden değildi. Bu noktada da şansının sevimli cilvesine gülümsüyordu. Yalnız pokerde de talihi bir parlasaydı! Aksi gibi hemen her gece kaybediyordu. Bir ay evvel sattığı Samatya'daki evin parasından cebinde ancak yedi tane onluk kâğıt kalmıştı. Bu bakiye de herhalde iki üç gün harçlık olabilirdi. Düşünmeye, kafa yormaya değmezdi. Herhalde Çarşıkapısı'ndaki dükkânlar satılmak üzere idiler. Ondan sonrasına da Allah kerim... Hem poker iptilasının bir zararına karşı iki kârı vardı. Evvela, kumarda kaybettikçe aşkıta kazanıyordu. Suzan onu çıldırasıya sevmekte idi, bir taraftan da hatırlı gönüllü insanlarla ahabap oluyordu.

Şehrin ileri insanlarından Arif Bey'i sevenler çoktu. Yüksek sınıfla teması idiler. Hatta bu yüzden iş gücü sahibi bile olmuştu. "Bonjur" ismiyle sabahları intişar eden yeni bir gazetenin sahip ve başmuharriri Celal Eflatun Bey poker müdavimleri arasında idi. Çok sık, çok müstesna bir centilmendi bu... Gösterdiği ince hürmet ve nezaketle kadınlar arasında ismi anılmıştı. Poker masasındaki mevkiine yakın bulunmak için aralarında rekabet bile vardı.

Celal Eflatun Bey gazetesinde Necat'a nükte ve fıkra köşesi ayırmıştı. Genç şair bu münevver muhitten aldığı ilhamları "Ateşböcekleri" serlevhası altında yazıyordu, başmuharrir bu fıkralar için kendisine üçer lira veriyordu. Bütün ahabaplar arasında en ziyade Celal Eflatun Bey'le anlaş-

mışlardı. Ekseriya sinemalarda, barlarda Suzan'la beraber gezintilerine iştirak eder, genç kadına karşı derin bir hürmet ve nezaket gösterirdi. Necat bir fıkra veya nükte mevzuu düşünürken nişanlısını oyaladığından dolayı bu kıymetli fikir arkadaşına minnettar olurdu! Gece yarısına kadar devam eden pokerden yoruldukça biraz hava almak için bir kaba-
reye giderek dans ederlerdi. Genç şair bir köşede viski içerken fıkralarını yazacak vakit bulurdu, o zaman Suzan hep Celal Eflatun Bey'le dans eder ve konuşurlardı. Necat nişanlısının sadık hislerine o kadar emin olmuştu ki nadiren Celal Bey'le yalnız çıktıkları zaman bile kıskançlık hatırına gelmezdi. Asri ve bahtiyar bir ömür sürüyorlardı sözün kisası!..

Bir akşam sofrada bütün aile toplanmıştı. Necla zaten aralarından hiç eksilmezdi. Son zamanlarda Celal Eflatun Bey de aile arasına girmiş kadar teklifsizleşmişti. Gülüşüp şakalaşıyorlardı. Yalnız Arif Bey neşesiz ve somurtkandı. Bu hepsinin nazar-ı dikkatinden kaçmadı. Mutattan başka bir haldi!..

Suzan bir akşam hepsinden cana yakın göründü:

“Amcacığım kahkahalarınıza ne oldu?” diye sordu.

Bu sevimli soru hepsinin dilini açmıştı. Necla bir kahkaha arasından, “Bu akşam ümit ettiğinizden fazla kazanacaksınız Arif Bey!” dedi. “Pokere başlamadan evvel neşenizi yerine getiriniz...”

Nebahat,

“Faruk, Cemal beylerle Belma da gelecek. Babasını böyle somurtkan görürlerse bir daha semtimize uğramazlar.”

Arif Bey hepsine tuhaf bir bakışla bakıyordu.

“Canım sıkılıyor çocuklar,” diye pofladı. “Bu akşam beni poker de sarmıyor.”

Hep birden, “Neniz var?” diye sordular.

Arif Bey ciddiyetle söze girişti:

“Celal Bey yabancımız değil... Günden güne işlerim bozuk gidiyor... Bizim lokanta işlemez bir hale geldi. Mızıkacılarla garsonların ücretini zor çıkarıyor. Nedense bir ragbetsizlik var!.. Kapatsam kapatamıyorum. Bu sanata tam otuz senedir alıştım... adeta illet oldu bende...”

Celal Eflatun Bey kendini bulunduğu çevreden ayırmak isteyen bir bakışla gülerek söze karıştı:

“Ben bu işten pek anlamam... Bizler mürettip ve makine tıktısına alışmış insanlarız, öyle değil mi Necat Bey?”

Necat araya girdi:

“Evet monşer bizimkisi fikir hayatı...”

Arif Bey her ikisine de pişkin pişkin bakarak gülümsedi. Celal Bey ağır bir eda ile devam ediyordu.

“Fakat lokantanızı işletmek için pekâlâ bazı atraksiyonlar düşünülebilir... Mesela ne bileyim ben, Avrupa’dan yeni bir caz getirebilirsiniz...”

Arif Bey Celal’in sözünü keserek,

“Nerelere gidiyorsunuz beyim?..” diye gürledi, “Avrupa’dan yeni bir caz getirmek neye mal olur, bilir misiniz?! Ben yerli takıma bile yetişemiyorum. Bunu geç!..”

“O halde birkaç numara ilave ediniz...”

Arif Bey başını salladı:

“Ben size parasızlıktan bahsediyorum, siz bana masraf kapısı açıyor-sunuz...”

Gevrek ve şuh bir ses münakaşayı kesti. Bu Necla’nın oynak sesiydi:

“Ben buldum...” diye fıkırdıyordu. “Hem öyle ideal bir atraksiyon buldum ki hepiniz hayran olacaksınız...”

Şimdi hepsi genç kadına bakıyordu. Nebahat sabırsızlandı:

“Allah aşkına çabuk söyle Necla,” diyerek ayağa kalktı. “Meraktan çıldıracağım!..”

Necla bir komedyen tavrı ile ayağa kalktı. Yeşil gözlerini “Clara Bow” gibi çapkınca açıp kapayarak elini masaya vurdu. Rimelle kaldırılmış uzun kirpikler arasından açık renk gözleri projektör gibi parlıyordu. Necla konferansa başladı:

“İlkönce hiç itiraza kalkmadan sözlerimi sonuna kadar dinlemenizi rica ederim. Sözümü bitirdikten sonra itirazlarınıza cevap vermeye hazırım. Öyle çekici bir atraksiyon buldum ki... Bütün Beyoğlu halkını harekete getireceğim!..”

Nebahat tahammül edemiyordu:

“Söyle...” diye haykırdı.

Necla parmağını dudaklarına götürerek sükût işareti yaptıktan sonra:

“Siz Suzan’ın ne kadar güzel ne kadar cazip bir sesi olduğuna hiç dikkat ettiniz mi?!”

Hiç beklenilmeyen bu söz ortaya düşünce sofranın etrafında bir hareket oldu. Hepsi birden söz söylemeye hazırlandılar. Necla tekrar parmağını kaldırdı.

“Yirminci asırda yaşıyoruz... Bu medeni asırda artistlere verilen kıymetin derecesini hepiniz tasdik edersiniz... Hele sükse yaparsa!.. Suzan’ın buna muvaffak olacağına hiç şüphe etmiyorum. İşte gözlerinizin önüne getiriyorum. Biraz kısılmış kırmızı elektrik ziyasının loşluğunda Suzan parlak bir tuvaletle sahneye geliyor. Şiddetli bir alkış tufanı!.. Buna hiç şüphe yok. Şakırtılar bitince salonu güzel, körpe bir sesin ahengi sarıyor... Artık etrafta ses seda yok. Suzan söylüyor... Herkes taşmaya hazır dinliyor. Ses susunca çılgınca alkış başlıyor... On güne varmadan bir de bakıyorsunuz ki lokantada iğne atsanız yere düşmeyecek kadar kalabalık... Bir ay sonra başka bir bina aramak lüzumu baş gösteriyor...”

Necla Suzan’a hitap ederek:

“Suzan. Bana ilham veren senin aşkındır, şarkısını söyle de seni dinlesinler...”

Genç kadının hâkimiyeti hepsinin iradesini almış gibiydi. Suzan hiç itiraz etmeden Necla’nın istediği şarkıya başladı. Doğrusu Suzan çok güzel, çok cazip söylüyordu. Hançeresinde sesleri billurlaştıran bir tılsım vardı. Şarkı bittiği zaman odanın içinde sürekli bir alkış koptu. Necat’ın iştirak etmediğine dikkat etmediler. Necla muzaffer bir eda takınmıştı. Kendi fikri de alkışlanmış oluyordu.

“Şimdi itirazlarınızı söyleyebilirsiniz.”

Nebahat tekrar ellerini çıkararak,

“Bravo!” diye bağırırdı.

Necla Arif Bey’e döndü:

“Siz ne diyorsunuz?” diye sordu.

İhtiyar gazinocu kırpık bıyıklarını ağzına götürmeye çalışarak,

“Mükemmel!” dedi.

Necle, Celal Eflatun Bey'e baktı. O sormaya lüzum kalmadan fikrini söyledi:

"Ben toleran bir insanım," dedi. Modern fikirlere daima taraftarım... Sizi de güzel fikirlerinizden dolayı tebrik ederim Necle Hanım. Hepimizi büyülediniz..."

Hizmetçi Pervin herkesten çok el çırpmıştı. Fazla tatlı yemiş gibi ağzının etrafında yaygın bir nem vardı. Suzan şarkıyı o kadar canı gönülden söylemişti ki hiçbir itiraz olmadığı anlaşıyordu.

Fikri sorulmayan yalnız Necat'ı. Onu her fikir ve hareketin arkasından mukavemet etmeksizin sürüklenebilecek bir kukla telakki ediyorlardı. Genç adam bu telakkiyi ilk defa acı acı hissetti. Yüzü buruşmuş, fena halde içerlemişti. Suzan kendisine en yakın olduğu halde onun fikrini sormaya lüzum görmüyorlardı!.. Bu hareket gittikçe acılaşıp katılaşıp içinde düğümlenmeye başladı. Yemek yemiyordu. Dokunsalar ağlayacaktı. Fikri'ni sormadıkları şöyle dursun, ağlamalı haline bakan bile yoktu. Herkes kendi neşesine dalgındı. Bakalım o nişanlısının âlemi eğlendirmesine müsaade edecek mi idi? Asrılığı bu dereceye kadar yükselmemişti. Suzan'ın sarhoş, sefiş erkeklerin arasında güzel yüzü, güzel sesiyle dolaşmasına, sesinin ahenginin rakı ve viski kadehlerinin şakırtısına karışmasına asla razı olmayacaktı. Gene ilk defa benliğinde erkekçe bir özgelgenmek kudreti hissediyordu. Suzan kendisine ait değil mi idi? Nihayet buradan karısını alıp götürebilirdi. Ve bu meseleyi hemen halletmeli idi. Hiddetle yerinden kalkarak kendisini takip etmesi için Suzan'a işaret etti. Diğerlerinin bu cazip düşüncenin etrafında münakaşaları hararetlenmişti. Gazetelere ilan konulması için Celal Eflatun Bey'in yardımını rica ettiler. Bir el ilanına da Suzan'ın en güzel bir resminin basılmasına karar veriyorlardı.

Necat'ın hiddetle yerinden kalkması gene önce Necle'nın dikkatinden kaçmadı. Onlar odadan çıkarken şeytan kadın bir kahkaha fırlatarak sofradakilere işaret etti. Arif Bey dudak büktü, Nebahat kısık bir sesle, "Budala!" dedi. Celal Eflatun Bey alaycı bir gülüşle iktifa etti.

Necat arka taraftaki yatak odasına evvela Suzan'ı sokarak arkasından kendi girdi. Küçük prizi taktığı zaman loş bir ziya içinde kaldılar. Titreyen ellerinin bütün kuvvetiyle Suzan'ın minimini ellerini yakaladı. Dişleri sıtmalı sıtmalı birbirine vurarak,

“Yavrum,” diye başladı, “yarın evlenmeliyiz!..”

Suzan karşısında hırsla titreyen erkeğin yakıcı soluklarından ürker gibi olmuştu. Elleri onun titreyen elleri içinde karşı karşıya, birbirine pek yakın olarak kanepeye iliştiler.

Genç kadın,

“Ne oluyorsun Necat?” diye fısıldadı.

“Ne mi oluyorum?... Karımı elimden almak, onu barlarda şantöz yapmak istiyorlar... Daha ne olayım?”

Ellerini daha kuvvetle sıkıştırıyordu. Suzan korkarak haykırdı:

“Aman dur ellerimi kıracaksın!”

Necat bırakmadı. Sanki elinden kapacaklarmış gibi,

“Yarından tezi yok. Evleneceğiz... Anlıyor musun Suzan?.. Ben senin, âlemin içinde şarkı söylemene asla razı değilim!..” diye bağırды.

Suzan çekingen bir sesle,

“Amcama soralım bir kere...” dedi.

Genç adam artık gürlüyordu:

“Ne, amcana mı soracaksın?.. Amcanın bu işte ne dereceye kadar sözü olabilir?.. Hem amcan nişanlandığımızı bilmiyor mu?”

“Tabii... O da münasip görmüştü...”

“O halde tekrar sormaya hacet var mı? Nişanlılığın sonu nedir? Evlenmek değil mi? Biz de evleneceğiz. Bu bizim hakkımızdır... Kimse karışamaz!.. Hatta icap ederse buradan ayrılıp gideceğiz... Kendimiz için ufak bir yuva kuracağız. Hem ben bu hayattan bıktım artık... Çok yorgunum. Biraz dinlenmeliyiz. Sen mini mini bir ev kadını olacaksın... Yavrular yetiştireceğiz...”

Suzan sapsarı kesilmişti. Necat'tan korkuyordu. Onu hiç böyle tasavvur etmemişti. Ayrılmış olduğu kocasından da müthiş olduğunu anlıyordu. Genç kadın vahşet telakki ettiği bu korkunç kıskançlığa isyan etmek istiyor, fakat Necat'ın ateş saçan gözlerinden ürküyordu.

Dışardan kapı vurulunca genç kadın biraz cesaretlendi. Açmak için doğrulurken Necat onu yerine oturttu:

“Sen yorulma,” dedi, “ben açanım.”

Açılan kapıda Necla göründü. Suzan’a seslenerek,

“Haydi!” dedi, “Misafirler gelmeye başladılar. Amcan seni çağırıyor. Bugün sevişmiş çifte kumrular gibi ne bu? Saatlerce baş başa!..”

Suzan hapisten kurtulmak isteyen bir mahkûm gibi,

“Geliyorum!” diye cevap verdi. Fakat Necat onun önüne geçti.

“Hayır, bu akşam beraber oturacağız!..”

Sonra Necla’ya ciddiyetle dönerek, “Amcabeye böyle söylersiniz...” dedi ve kapıyı yüzüne örtüp kilitledi.

Necla,

“Çılgın!..” diye bağırırken Suzan birdenbire kendini yere attı. Bir saralı gibi tepiniyor, saçlarını yoluyor, homurdanıyor, boğulur gibi çırpınıyordu... Necat şaşırılmıştı. Yerlerde yay gibi gerilip kıvrılan nişanlısına yaklaşamıyordu. Ağlar bir sesle,

“Suzan... Suzan kendine gel kızım... Ne oluyorsun?.. Sana ben ne yaptım?.. Suzan!..” diye yalvarmaya başladı.

Nihayet yanına yaklaşmaya cesaret ederek çırpınan kadını kollarının arasına aldı. Şimdi Suzan cesaretlenmişti. Yumuşayan genci iterek,

“İstemem!.. Seni istemem artık!..” diye çırpınıyordu. “Bana bir esir gibi muamele ettin. Ben niçin Remzi Bey’den ayrılarak seni intihap ettim?.. Ah, ne talihsizmişim!.. Bu ne kıskançlık?”

“Seven kıskanır Suzan, seni çok seviyorum.”

Suzan onu tekrar iterek hıçkırıqlarla cevap verdi.

“Hayır, seven kıskanmaz, inanmayan kıskanır. Sen benden şüphe ediyorsun, ben buna dayanamam.”

Şimdi ağlamak sırası Necat’a gelmişti. Yalvarıyordu:

“Yavrum ben senden şüphe eder miyim hiç? Affet beni Suzi!”

“O halde asri değilsin! Ben asri koca isterim. Anlıyor musun tam asri!”

Suzan şimdi boğula boğula ağlıyor ve hiç durmadan Necat’ın kollarından kurtulmak istiyordu.

Necat elinden kaçmak isteyen güzel kadına nasıl delice âşık oldu-

gunu şimdi anlıyordu... Kollarının arasında çırpınan kadının kanatlarını kıramamıştı... Ve kıramayacaktı... Onun konduğu dalların altında, onun uçuşlarının arkasında sürüklenecek kadar âşık olduğunu anlıyordu. Genç kadın kesik kesik hâlâ çırpınıyor ve sitem ediyordu.

“Benden bıktın artık... Hırpalamaya başladın. Seninle evlenmeye nasıl cesaret edebilirim?.. Yarın da belki beni dövmeye kalkarsın...”

“Çocuk mu oluyorsun Suzan?”

“Ben seni çok asri, çok medeni bir genç zannetmiştim...”

“Değil miyim?..”

“Değilsin ya... Niçin bu kadar sinirlendin?.. Artist olacağımı duyunca deliye döndün... Asri bir adam artistliği böyle fena görür mü?”

Suzan hıçkırıyordu. Necat gülerek,

“Dur bakalım,” diyordu, “Üzülme!.. Onu da düşünüyoruz...”

Genç kadın birdenbire fırladı:

“Haydi!” dedi. “Aşağı inelim... Amcamı kıramam doğrusu...”

Sûratle yüzünü yıkayarak pudrasını tazeledi ve Necat’a bakmadan odadan çıktı. Necat bütün kuvvetini kaybetmişti. O da arkasından sürüklendi.

Çalgılı gazino artisti

Suzan lokantada şarkı söylemeye başladıktan sonra hakikaten müşteriler artmıştı. Arif Bey’in yüzü gülüyordu. Bu hadise evin eski gidişini de değiştirmişti. Amcabey şimdi ekseri geceler lokantada geç vakitlere kadar gecikiyordu. Poker seansları gevşemişti. Haftada bir iki yüksek parti olursa oyun oluyordu. Hizmetçi Pervin bir şoförle işi uydurarak kaçmıştı. Yaşlı bir Rum kadını gündüzleri gelip sözde evi temizliyordu. Celal Eflatun Bey, Necat’a gazetenin idare müdürlüğünü de yüklediği için öğleden sonra idarehaneye devam etmeye mecbur oluyordu. Suzan ikinci vaktine kadar uyuduktan sonra kalkıp hemen hazırlanıyor, ya arkadaşları ile yahut yalnız olarak Celal Eflatun Bey’le çıkıyorlardı.

Lokantadan arta kalan yemekler sefertasları içinde eve geliyordu. Necat öğle yemeklerini ekseriya yalnız yemeye mecbur oluyordu. Hele Nebahat’le hiç geçinemez olmuşlardı. Nebahat yemegini odasında yerken

Rum hizmetçi ona bakıyor, Necat kendi yemeğini kendi hazırlamaya çalışırken etrafa döküp saçıyordu. Zaten evin hali allahlıktı. Salonun birdenbire göze çarpan bibloları, çiçek vazoları, abajurları dokunan ellerde yıkanmak ihtiyacı hissettirecek kadar tozlu ve kirli idi... Perdelere dokununca insan toz yağmuru altında kalıyordu. Necat bunları fark ettikçe içinde bir tikslenme ürpertmeye başlamıştı.

Necat günün bazı saatlerinde derince düşüncelere sürükleniyordu. Bu hal sık sık "Bonjur" gazetesinin idarehanesinde yalnız kaldığı zamanlara tesadüf ederdi. İlk günler koltuklarını şişiren bir gurur veren "Bonjur" isimli gazete şimdi yüreğine tuhaf bir ürperti veriyordu. Bu züppe firma altında ne yapıyorlardı?! Memleketin nesine hizmet ediyorlardı?

Bilgi ve sanat namına ülküleri ne idi? Yurt irfanına çalışmayan bir gazetenin maksadı ancak ticaret olabilirdi. Onlar da bu gazete yüzünden kazanıyorlardı. İşte kendi de bu gazetenin idare müdürü idi. Fakat yaptığı işler hayli garipti!..

Celal Eflatun Bey ona her gün direktif verirdi. Necat bu direktiflere göre her gün sabahları mağazaları ve müesseseleri dolaşüyor ve adeta hepsine bir "Bonjur" diyordu. Gittiği yerlerde birçok tanınmış isimler vererek Celal Eflatun Bey'in planlarını tatbik ediyordu. Eğer çıkarları yolunda olursa ne âlâ, olmadığı takdirde aksilik yapanlara veryansın yapıyorlardı. Bunun ismi adeta açıkça şantajlıktı! Necat yaptığı bu işlere mukabil idare müdürü ile beraber ayda seksen lira maaş alıyordu. Fakat bu paranın hiç de bereketi yoktu. Çünkü Arif Bey ancak ay başlarının ilk günleri poker masasını açıyor ve poker tiryakilerini ay başları etrafına toplanıyordu. Ve pokere mutlaka iştirak ettirilen Necat aldığı aylığın yarısını bir akşam, bakiyesini de ertesi akşam kaybederek ayın sonuna kadar borçla yaşamak mecburiyetinde kalıyordu.

Suzan'ın güzelliği ve sesi şöhret buldukça Necat'a büsbütün ehemmiyet vermez olmuştu. Şimdi plaklara bile söylüyordu. Payesi büyümüştü! Genç kadın içki âlemine devam ettikçe içkiye de alışıyordu.

Onu bir iki defa tuvaletini yapmadan gördüğü zaman Necat şaşırdı. Tıpkı ateşböcekleri gibi geceleri ıslıl ıslıl parladıkları halde gün ışığında birdenbire sönüveren ateşböcekleri...

Buna rağmen Necat bu kadından ayrılamıyordu. İzinden sürüklenirken duyduğu acı zevke henüz kanmamıştı. Bazen sabahlara kadar beraber içiyorlardı. İçinde kökleşmiş bir emel vardı: Suzan'a büsbütün sahip olmak! O zaman işlerin değişeceğine inanıyordu...

Sukutuhayal

"Necat ben gidiyorum..."

Suzan gene pırıldıyordu. Omuzları ve göğsü balıksırtı gibi ışıldıyordu. Genç adam afallayarak sordu:

"Nereye?.. Daha çok erken..."

"Bir artiste nereye diye sorulur mu?.. Bir davet..."

"Benim işim var... Dünden söyleyeydin bir çaresini bulurdum..."

Suzan içinde istihza sivrilen bir kahkaha attı:

"Seni beraber götürün kim ki?" dedi. "Bütün davetlere beraber mi gidiyoruz? Yani beraber gitmeye mi mecburuz?"

Necat hayretle doğruldu:

"Bir genç kadın nişanlısı beraber olmadan davet kabul edebilir mi?.."

Suzan gözlerini süzüp dudaklarını kıvırdı:

"Evet belki her kadın kabul edemez... Fakat ben artistim!.."

Necat dikkatle genç kadını süzüyordu... Birdenbire haykırdı:

"Bu göğsündeki broşu bir hafta evvel almaklığım için ısrar etmiştin..."

Ne zaman aldın bunu?!.."

"Ben almadım... Bir hediye!.."

"Hediye mi?! Hediye mi?!.. Demek sen benden gizli hediyeler alıyorsun?"

"Evet bir dostun hediyesi... Ne oluyorsun?.. Artistlerin daima hediye aldığını artık öğrenmelisin!.. Sen daha önce alaydın!"

Suzan arkasını çevirdi. Yürüyüşünü bozmaksızın çıktı...

Necat hâlâ bakıyordu... Birdenbire başının döndüğünü hissetti ve bir sandalyeye kendini bıraktı...

Necat Suzan'la hâlâ evlenememişti. Şantöz kadın artık bu evlenme sözünü iştimize bile tahammül edemiyordu. Reddedildikçe Necat büsbü-

t n ihtiras alevinde tutuşmaya başlamıştı. Onu her zaman himaye eden Celal Eflatun Bey de bu evlenmeyi tasvip etmiyordu. Âleme karşı, ne de olsa, evli kadının durumu başka idi...

Necat kararan gözlerini  rke  rke etrafına gezdirdi. Yatağı perişan bir bozukluk içinde idi. Kalktı, biraz etrafını toplarsa belki maneviyatı d zelecekti. Yorganı devşirmek için eline alınca ağız tarafındaki kalınlaşmış siyah yağ tabakası cildine soğuk bir temasla dokundu. Yorganı tiksinererek bırakıp aldı. Bu yorgan adı yazma yüzlü yorganlardan değildi. Kabartma baklava dikişli kırmızı atlas bir yorgandı. Fakat şarap, viski ile yer yer solmuş lekeleri vardı... Hele ağız tarafı iğrençti!  arşafta ayak girecek kadar yırtıklar açılmıştı. Yastığında başının şekli hakkolmuş, şiltenin yamru yumru çıkıntılarını çarşafın altından kabarmıştı. Nasıl olmuştu da aylarca bu bakımsız ve pis yatakta güzel rüyalar görebilmişti?! şimdi genzinde yonca kokan yazma yüzlü bir yorganın hasreti tütüyordu... Biraz aydınlık, biraz havaya muhtaçtı. Perdeyi  ekti. Nereye temas etse parmaklarının ucu bir toz tabakası ile  r mcekleniyordu. Giyinip bu mezbeleden uzaklaşmak için elbise dolabının kapısını açınca burnuna ekşi bir koku doldu. Kirli çamaşırları haftalardan beri burada   r m şt . Asılı    dört pantolon kıvrıcık salata gibi buruşuktu. Zaten son zamanlarda bunları kendi  t l yordu. Bir tanesini acele acele ayağına geçirdi. Bir an evvel buradan kaçmak istiyordu. Giyinmesi tamamlanınca fırladı.

Hizmetçi Marika ona sesleniyordu:

“Yemek hazırladım... Sofraya buyurun.”

Karnı da acıkmıştı. Masaya oturdu. Fakat daha ilk lokmayı ağzına alır almaz diline bir şeyler dolaştı.  ğ rmemek için kendini zapt ederek diline dolaşan ince şeyi tutarak çekti. Bu bir sa  kılı idi. Belki de Marika’nın yağlı topuzundan düşmüş bir sa  kılı...  atalı elinden attı.

Bir atılışta caddeye çıkmıştı. Hareket etmiş olan tramvaya atladı. Nereye gidiyordu?!..

Taksim’de tramvaydan indi. Hiç girmediği bir gazonunun en yukarı katında تنها bir yere çekildi. Hiçbir tanış sima ile karşılaşmak istemiyordu. Zaten belli başlı bir dostu da yoktu ya! Evvelce teklifsiz arkadaşları olan Selim’le Cevat’ı g cendirmişti. Bu temiz yürekli delikanlılar artık

semtine uğramıyordu. Onları düşününce “Bonjur” gazetesindeki vazifesini hatırladı. Fakat bu yeni muhitine ait her şey onun kalbinde bir tiksinme uyandırıyordu. Bu hissiyle bugün çok açık bir ifade ile karşı karşıya gelmişti. Dostu Celal Eflatun’un gözlerindeki rıyayı şimdi pek açıkça görebiliyordu. Hatta nişanlısının göğsündeki pırlanta broşla Celal Eflatun’un arasında fasih bir münasebet seziyordu.

Can sıkıntısından boğulacak gibiydi. Masanın üstündeki gazeteyi açtı. İlk sayfaya göz gezdirince sağ sütunun başında bir kadın resminin karşısında birden durakladı. Bu çehreyi tanıyordu... Bu Hacer’in resmiydi. Altını okurken yüzü dalga dalga kızarmaya başladı. Gazetede genç kızın emsalsiz bir muvaffakiyetle hukuk fakültesinde verdiği doktora imtihanından bahsederken “Dümensiz Gemiler” ismiyle ilk yazmış olduğu eseri halka tanıtıyordu.

Hacer bu resminde ne cazip bir masumiyetle gülüyordu... Düz siyah saçları, zeki, parlak siyah gözleriyle ne temiz, kibar ve vakur bir ruhun ifadesiydi... Necat utangaçlığına dayanamayarak sayfayı çevirdi. İlan kısmında bir kadın resmi daha vardı. Bu da Suzan’ın fotoğrafı idi! Mübalağalı bir dekolte üstünde bu şuhane gülün, kabarık boyama sarı saçlı çehre tıpkı laternaların aynalığında gördüğü güzel fakat bayağı, güzel kadın resimlerine benziyordu. Genç adam gazeteyi ikrahla elinden atarak sokağa çıktı.

Hızlı hızlı yürürken düşünüyor. Demek Hacer Darülfünun diplomasını almış, memleketin ilk kadın hukukçusu olmuştu. Hatta onun yazmadığı edebi veyahut içtimai bir eser bile yazmıştı. Bunun için epeyce bir zamanın geçmiş olması lazımdı. Necat kendi kendini telin ediyordu. Demek annesini bu kadar zamandır ihmal etmişti. Şimdi gözünün önünde canlanan Aksaray mahallesi, komşu evleri, satıcı seslerinin hatırası ruhuna munis ve samimi bir sokulganlıkla doluyordu. Oraya gitmek, kendisine yakın insanlara sokulmak ihtiyacı bir daüssıla ateşiyle içinde dalgalanıyordu. Tokatlıyan’ın önüne kadar hayallerine dalarak gelmişti. Ortalık kararmaya başladığından gazinolarda elektrikler yanmıştı bile. Tokatlıyan’a girdi. Büyük bir kutu pasta hazırlattı... Bundan sonra gözü süslü ve zarif küçük kutulara takılmıştı... Onları elinde evirip çevirdi... Bir türlü bırakıp yürüyemiyordu. İçlerinden bir tanesini seçti ve çikolata ile dol-

durtarak vezneye doğru yürüdü. Cüzdanının en iç gözünden beş tane beşer liralıktan bir tanesini kasadara uzattı... Cüzdanın bu iç gözünde sakladığı para, bir gün evvel gazete idaresinden aldığı kendi kazancının mahsulü idi. Bu temiz kadınlara götürdüğü hediyeye kumar oyunlarına karışmış parayı vermek istemeyecek kadar mutaassıp bir ismet uyanışının sesini duyuyordu. Tekrar geri döndü ve bir otomobile atlayarak, "Aksaray'a," dedi. Aksaray dediği zaman içi hiç tiksinnemişti. Taksi Beyazıt'ı geçince etrafına özlemiş gözlerle bakıyor ve bir dakika evvel eski mahallesine kavuşmak için acele ediyordu. Yaz günüydü. Valide Camii'nin alaca karanlığa karışan minarelerinde yatsı ezanı okunmaya başlarken geçtiler. Tam sokak başında arabadan indi. Eski evine her zamanki gibi yayan gidecekti. Kapıyı açınca kim bilir annesi nasıl sevinç gözyaşları ile boynuna atılacak, Hacer'in cumbasından sızan hafif ışıklar içinde ne heyecanlı fısıltılar ve gölgeler hareket edecekti!..

Sokağa sapınca acemi acemi etrafına bakındı. Buraları gene sessizliğe ve karanlığa gömülüydü... Yürüdü, heyecanı ziyadeleşiyordu. Tığ Murat Bey'in kahvesinin camları indirilmişti. Bir sokak daha saptı. Dönemece gelmişti. İşte kendi evinin sokağı... Heyecandan sarsılarak yürüdü... Bir türlü eski evini bulamıyordu!..

Korkunç bir rüyada söylenir gibi mırıldandı. Evi burada değil miydi?.. Yoksa yanlış bir sokağa mı sapmıştı? Bu nasıl olurdu? Birkaç ay sonra dogup büyüdüğü evi unutacak kadar mı kendini kaybetmişti? Eliyle başını tuttu... Hafızasının perişanlığı onu korkutuyordu!.. İşte gene viranenin önüne gelmişti. Halbuki evleri daha aşağıda idi... Demek şaşkınlıkla önünden geçip yürümüştü!.. Geri döndü. Komşu evlerini hatırlaya hatırlaya yürümeye başladı. İşte burası idi? Durdu... Ev gene yerinde yoktu!.. Çıldıracak gibi oluyordu. Bir kere daha şaşkınca dolaştıktan sonra içgüdü ile eski evin önünde durarak karanlığın içinde gözlerini ovuşturdu. Korkunç bir bakışla karanlığı delen gözleri eski ve harap kereste yığını üstünde bir tarafa devrilmiş bir bacaya dikilip kaldılar. O zaman Necat hatırladı. İki ay evvel evlenirken evi bir yıkıcıya sattıklarını hatırlıyordu!.. Orada iri bir binektaşının üzerine kendini bırakarak karanlıklar içinde hüngür hüngür ağlamaya başladı. Tıpkı öksüz kalmış küçük bir çocuk gi-

bi ağılıyordu... Başını kaldırdı. Karşısındaki Hacer'in evine doğru baktı. Burası da kapkaranlıktı. Ses seda yoktu. Fakat Tahir Paşa'nın evi metruk ve harap bir vaziyette değildi. Etrafına sıra sıra çekilmiş iskeleler bu eski evin tamir edildikten sonra boyanmakta olduğunu gösteriyordu.

Elinde Tokatlıyan'ın sırma sicimli paketleriyle Necat iki büküm bir ihtiyar halsizliğiyle binektaşına çökmüş, karanlıkların içinde hüviyetsiz bir hayal gibi kaybolmuştu. Nereye gidecekti? İşte yersiz yurtsuz, kimse-siz bir serseriye benziyordu... Tekrar oraya mı dönecekti?

Elektrik zıyaları cehennem gibi tutuşan oraya?.. Bir gece olsun lavanta çiçekleri kokan, sakız gibi beyaz yatağında yatmadan, annesinin göğsünde ısınmadan!.. Nerelere gitmiş olduğunu bilmediği zavallı annesinin hasreti içinde yanıyordu... Nerede idi? Nereye gitmişti? Tekrar karanlıklarda vehime uyandıran bir gölge gibi dolaşmaya başladı... Ah Hacer... Hacer... yazdığı edebi eserin kahramanını görse idi!.. Dümensiz gemi kendinden başkası olamazdı. İşte karanlıklar içinde yolunu şaşırmış, gideceği yeri bilmeyen bir avare!..

Bu gece buralardan ayrılmak istemiyordu. Köhne mahallenin ruhunda ne bir ses ne bir damla ışık. Karanlığın içinde eriyerek viranenin tümsek bir taşına çömelirken bir gece kuşunun siyah ve yumuşak kanadı yüzüne sürünerek geçti. Biraz ilerde çamurlu taşların üzerinde bir değnek tıktırısından sonra acı ve sivri bir düdük koyu ıssızlığını deldi.

Necat taşın üstünden fırlayarak yürüdü.

Şimdi birdenbire hafif bir aydınlığa çıkmıştı. Köşede bir dükkândan sokağa doğru ölü bir ışık serpiliyordu. Pencereye yaklaşarak tıkırdattı. Bir dakika sonra iri bir adam kapıda dikildi. Keskin bir Arnavut şivesi, "Ne istiyorsun more?" diye seslendi.

Necat titreyen dudakları ile sordu:

"Şaban Efendi'nin haremî Sabriye Hanım'dan haberiniz var mı? Nereye gitti?.."

İri adam Necat'ı aydınlığa doğru çekerek dikkatle yüzüne baktıktan sonra haykırdı:

"Vay babacan!.. Aylardan beri nerelerdesin be?.."

"Beni tanıdın mı?.."

“Sen beni tanımadın mı Necat? Elimde büyüdün ayol... Ben Kasım Ağa more...”

“Tanıdım Kasım Ağa... Annemin nerede olduğunu biliyor musun?”

“More bilmez olur mu hiç?... Kırk yıllık komşu be... Sabriye Hanım, Tahir Paşalarla beraber yazlığa gittiler... Boğaziçi'ne... Kızcağz şimdi avukat oldu... Para kazanıyor... Bir görsen more tanımazsın... Ananı da beraber alıp götürdüler. Candan komşular more... E sen nerelerdesin bakalım?.. Anan İzmir'de olduğunu söylemişti... İşler yolunda mı?.. Kasım Ağa'ya bir selam da mı esirgedin bre hayırsız yumurcak!..”

Necat gözyaşlarını zor zapt ediyordu. Kasım Ağa'nın kılı, nasırlı elini öpmek için içi titredi:

“Ver elini Kasım Ağa öpeyim,” dedi. “İşlerim çoktu kusura bakma...”

“Haydi ömürler gör evlat... İstersen yarın anana haber salayım...”

“Hacet yok Kasım Ağa,” diye cevap verdi, “ben kendim gider bulurum. Bana adreslerini ver Kasım Ağa.”

Kasım Ağa cebinden çıkardığı eski bir kâğıt parçasını Necat'a uzatarak, “Eh öyleyse sağlıcakla evlat...” diye onun omzunu okşadı.

Necat evinin viran harabesinde bir baykuş gibi ağladıktan sonra izbe sokaklarda evhama benzeyen bir gölge sinsiliğiyle dolaşa dolaşa caddeye çıkabildi. Koşar adımlarla epeyce yürüdü. Nihayet bir taksiye atladı. Boğaz'ın son vapuruna yetişmek ümidiyle şoföre mütemadiyen, “Daha hızlı... biraz daha hızlı!” diye adeta yalvarıyordu.

Ruhunda öyle derin bir kırıklık, öyle aç bir ihtiyaç vardı ki... Temiz ve riyasız bir kuvvete dayanmak ve inanmak ihtiyacı... Benliğini dibine doğru çeken bataktan kurtulmak için tutunmaya muhtaçtı. Boğulacağını hissediyordu... Gittiği yerde kabul etmeseler bile bu gece onların kapısının eşigine başını dayayıp yatmaya razıydı!..

Köprü'nün Boğaziçi iskelesine inen merdivenin ilk basamağına ayağını atar atmaz ince bir düdük sesi sivrilerek beynine battı. Geri çekilen iskelelerin gürültüsü arasında kendisini merdivenlerden koyuverdi. Açılan vapura atlamaya hazırlanırken kolları iki kuvvetli elin mengenesine sıkıştı, vapur iki metre açılmıştı. Sarı ışık parçalarının yaladığı koyu ve karanlık sulara bakakaldı... Son vapur son bir ümidin batımı gibi biraz sonra ka-

ranlığa dalıp gözlerinden kaybolunca, iradesi büsbütün vücudunu destek-siz bıraktı. Dünya yüzünde silik bir insan taslağı halinde kaldığını anlıyordu. Ümitleri, haysiyeti, istikbali berbat olmuştu. Tıpkı yıkılan evi gibi...

Bucagının temeline yeni bir mesnet koymak şöyle dursun, nasıl yıkıp harabeye çevirdi ise kendi istikbal ve hayatını da öyle tahrip etmişti. Yaşamak zillet ve sefaletten başka bir şey olmayacaktı. Bitkin vücudunu sürükleyerek Köprü'nün altına doğru yürüdü. Şu karanlık suların dibinde ölüme kavuşmak en temiz bir kurtuluş çaresiydi... Annesiyle Hacer'in hayaline veda etmek ister gibi bir lahza durdu. O müşfik kadınları ebediyen ağlatacağını biliyordu. İçinden bir ses,

"Kendini beğenmiş miskin!.. Onları ağlattığın yetişmedi mi? Son ümitlerini ne hakla kırıyorsun?.. Onlar ümitsizliğe düşünce intihar mı ettiler?.. Her acı darbe onları kuvvetlendirdi, hayata daha mert bir hamle ile sarıldılar... Hacer evini tamir ettiriyor. Annen kırların ıssızlığında seni bekliyor..." diye perde perde yükselmeye başladı. Bu ses vicdanın hitabı belki de hayatın cazibesiydi!.. Genç adam silkinerek ilk adımını atarken elinde sımsıkı tuttuğu paketleri vücudunun yerine denize fırlattı. Onları satın aldığı para, hiç de hakiki bir emeğin mahsulü değildi. O hakir para, erkeklik haklarına göz yummasının sükût hakkıydı!.. Evinde petrol lambası yerine elektrik ziyası yakamayan kabiliyetsiz bir zekâ şairlik ve muharrirlik yapacak nuru nereden bulacaktı? Nefsinin ve yeni muhitiinin ne kadar sahte, kabataslak olduğunu itiraf ediyor, bunlarda bir öz, bir hüviyet, bir benlik mevcut olmadığını anlıyordu. İşte ilk darbeye bir sigara kağıdı gibi ezilip büzülmüştü. Karanlıklar içinde hareketine istikamet veremeyen dümensiz ve pusulasız bir gemi gibi sallanıyordu...

Şişli'deki apartmanın içinde kaynaşan ahenk, gürültü, coşkun ve sarhoş neşe dışarı taşmış, taş merdivenlere dökülüyordu. Necat zile elini uzatırken kapı birdenbire açıldı ve pullu gece tuvaletiyle şarkı söylemeye giden Suzan'la karşılaştılar. Birbirlerini gördükleri halde iki yabancı gibi tek kelime söylemeksizin Suzan, Celal Eflatun Bey'in kolunda merdivenlere yürüdüler. Necat içeri süzüldü. Salonda dans ediyorlardı. Sarhoş ka-

valyelerin kolları arasına kendilerini bırakmış olan genç kadınların bu yabancı erkek vücutlarına dayanışlarında kendilerinden birçok hazlar veren doyurucu bir verim vardı. Şeffaf, rengârenk ve ince ipek elbiseler içinde yarı gizlenen bu satılık kadın vücutları renkli gaz boyamalarına³⁰ sarılmış çürük yemışlere benziyordu.

Odasına yaklaşıncı Necla ile karşılaştılar. Genç kadın onu kolundan tutarak,

“Cemal Bey fazla içtiği için senin odada sızmış,” dedi. Sonra onu yavaşça hizmetçi Pervin’in odasına soktu. Yüzüne gülerek,

“Bu geceyi burada geçiriver olmaz mı?..” diyerek dışarı çıktı. Burası apartmanın arkasına isabet eden dar bir oda idi. Necat bütün Marmara’ya hâkim olan pencerenin önünde eski kanepeye kendini attı. Salon-da gittikçe coşkunlaşan neşenin gürültülü ahengini duymamak için üzerinde bir gümüş selvi ışıldayan denizin serin sükûnuna dalmak istiyordu. Apartmanın kapısı açılıp kapanıyor, gramofon ve kahkahalar tizleşiyordu.

Bir müddet sonra gürültüler sustu. Hiç şüphesiz poker başlamıştı...

Kare... As... Floş... Döper... Rest gibi kelimeler ağır çamurlu damlalar gibi sükûtun üzerine damlıyorlardı... Ne kadar zaman geçti... Bilmiyordu! Birden sert, dik ve kaba erkek sesleri kulağına çarptı. Kapıyı açarak kulak verdi. Sesler daha kuvvetli, daha vazih geliyordu. Bu bir kavga şamatası idi! Yavaşça salonun açık kapısına yaklaştığı zaman bir küfür silsilesi:

“Hırsız, namussuz... Hilekâr!..”

Sonra şimşek gibi çakan bir tokat Arif Bey’in suratında şakladı!..

Küfür edip tokat atan adamın halinde kendisine yaklaştırmayan bir azamet vardı. Şaşırıp afallaşan insanlar arasından dik ve kuvvetli adımlarla geçerek sokak kapısından çıktı gitti.

Bu hadisenin fena tesirinde donup kalanlar epeyce bir zaman birbirlerine bakakaldılar. Sonra yavaş perdeden tek tük kelimeler sükûtun ortasına damlamaya başladı. Nebahat bir köşede ağılıyordu, bir genç hanım bayılmıştı. Büyük partiye iştirak etmek için avdet etmiş olan Suzan, Celal Eflatun Bey’e,

³⁰ Eskiden kullanılan koyu pembe boyalı, kolalı tül bent.

“Bu küstah adama haddini bildirmelisiniz!” diye bağırıyordu. “Yoksa bir daha yüzünüze bakamam!..”

Erkekler biraz cesaretlenir gibi olmuşlardı. Salonu saran o soğuk hava sıyrılırken kapının çığlık koparan zili birdenbire ses ve sedayı tekrar kesti. Zil bir saniye fasıladan sonra tekrar sükûtun ortasında çınladı. Dışarıda erkek sesleri duyan Necat odasına doğru sıvıştı. Kapıyı açmışlardı. İçeri girenler sivil resmi zabıta memurlarıydı. On dakika sonra apartmanın salonunda kadın seslerinden başka bir şey kalmadı. Erkekleri alıp götürmüşlerdi.

Necat Pervin’in odasında kapıyı kilitleyerek eski kanepeye sindi. Artık sakin denizin üstünde ışıldayan gümüş selvi silinmiş, suların üzerine sabahın esmer tülû inmişti. Genç adam eski kanepeye büzülerek kendinden geçti...

Her tarafı sızlayarak gözlerini açtığı zaman pencereden giren serinlik damarlarına işliyordu. Kolundaki saate baktı. İkiye gelmişti! Silkine silki-ne kapıdan çıktı... Bütün apartmanın loş havasına keskin, bunaltıcı bir is-pirto kokusu sinmişti. Salonlar ve antre bütün ev sakinleriyle beraber pe-rişan bir dağınıklık içinde inik perdelerin kasveti altında uyukluyordu. Necat kimseye duyurmadan dışarı çıktı. Gene sessiz adımlarla merdiveni inerek kendini sokakta bulunca geniş bir nefes aldı. Büyük caddede hay-kıran müvezzilerden bir akşam gazetesi alırken heyecandan titriyordu. Bu hadiseye isminin karışmış olması pek muhtemeldi. İlk sayfayı açar aç-maz Arif Bey’in resmiyle karşılaştı. Fotoğrafın üstünde “kahveci Boğazke-senli Arif cürmü meşhut halinde yakalandı” serlevhası vardı. Gazetede hadisenin tafsilat ve tahkikatı arka sayfalara kadar uzuyordu. İlk sütunlar Arif Bey’in mazisine aitti. Birkaç sene evvel Boğazkesen’deki kahvesinde oynattığı hileli zar ve altmış altı oyunlarında sabıkalarından bahsediliyor-du. Dün akşamki hadisenin tafsilatından sonra tevkif edildiği ve şebeke-ye mensup arkadaşlarının aranmakta olduğu yazılırken sütunun sonları-na doğru kendi ismi de bir defa geçiyordu!.. Bunu görünce bir kurşun ye-miş gibi homurdandı. Sokakta yürürken yumrukları ile başına vuruyor-du. Eski mahallesindeki kahveci Tığ Murat Bey’den tiksindirirken Boğazke-senli Arif’in kirli muhitinde yükselmek istemişti!.. Budala!

Halbuki Necat'ın hiçbir şeyden haberi yoktu. Oyunlara bir yabancı gibi iştirak etmiş ve her defasında zararla çıkmıştı. Şimdi gözlerinin önünde bir hakikat daha aydınlanıyordu. Kendisi de muhakkak soyulanlar arasında idi!.. Babasından yediği mirastan cebinde ancak beş on günlük bir para kalmıştı... Fakat bu derdini kime anlatabilecekti?.. Vaziyetin tehlikesi karşısında kaçmaktan başka çare kalmamıştı... Artık bunun üzerine annesine ve Hacer'e gidecek yüzü var mıydı?.. Elbiselerinden de vazgeçerek Tepebaşı'ndaki eski pansiyonuna koştu. Böyle sefih gençlerin halinden pek iyi anlayan pansiyon sahibi ihtiyar Madam Andırya³¹ ona küçük bir oda vermekten geri kalmadı. Necat rahatsızlık ve yorgunluk bahane ederek küçük odasından günlerce dışarı çıkmadı. Hafif tertip yemeklerini orada yiyordu. Birer birer ve satır satır tetkik ettiği gazeteler ondan sonra bir daha isminden bahsetmemişlerdi. Meselenin tavsamış olması ihtimali emniyetini iade etmişti. Vücudu hareketsizlik ve havasızlıktan uyuşmuş gibiydi. Hava ve hareket ihtiyacı ile bu daracık odadan kendini dışarı attı.

Belediye bahçesinde beyaz boneli birkaç dadı, etraflarında kumlarla oynayan çocukları bırakmışlar, büyük bir ağacın altında yün örgüler öreerek derin bir konuşmaya dalmışlardı. Necat, Haliçi alan تنها bir köşede bir kamış koltuğa oturdu. Son derecede meyus ve umutsuzdu. Artık ismi lekelenmiş, zabıtaya geçmiş bir sabıkalı idi. Değil eski tanıdığı namuslu insanlar hatta annesi bile bir yerde tesadüf etse, belki ona başını ters çevirecekti!..

Parasız ve kimsesiz kalmıştı. Karanlık düşüncelere dalgın başına birkaç damla yağmur düştü. Gözlerini kaldırdı. Gökyüzü birdenbire kararmıştı. Sıklaşan yağmurun altında dadılar telaşla saçları ve boneleri uçuşarak hemen derlenip toplanıp bahçeden çıktılar. Yağmur sicimleri arasında esen kasırga Necat'ı da kaldırdı. Islana ıslana caddeye çıkınca en yakın bir kahvehaneye kendini dar attı. "Kırmızı Kamelya" ismini taşıyan keskin ispirto kokusunun karıştığı kesif sigara dumanları ile bulutlanmış bu külüstür salonun havası ifratla boyanmış kadınların cırlak kahkahaları ile yırtılıyordu. Belliydi ki adi bar artistleri kadınlı erkekli toplanmışlar, akşamı bekli-

³¹ Kaynak dilde (Fr.) Andréa.

yorlardı. Necat pencerenin önünde boş bir masaya geçti. Etrafa korkak bir göz atınca diğer köşedeki pencerenin önünde oturan dazlak kafalı bir adam ona gülerek selam verdi. Bu Arif Bey'in çalgılı kahvesinde flüt çaları Rum'du. Necat sıkıldı. Etrafa göz gezdirince bakışına tesadüf edenlerin bazılarını iyice gözü ısırmaya başlamıştı. Dışarıda yaz kasırgası nihayete ermiş, esmer bulutların arasında ışıdamaya başlayan güneş pencerelerde biriken yağmur tanelerini billurlaştırıyordu. Kahvehanenin önünde birden bir otomobil durunca pencerenin önünde oturanların gözleri dışarı çevrildi. Necat da irkilerek baktı ve bir anda sarararak geri siperi aldı. Otomobildeki Suzan'dı!.. Şoför içeri girip kahve sahibiyle iki üç kelime konuştuktan sonra bir masaya yaklaştı... Masadan kalkan iri yarı bir zenci kalın dudakları arasında sırttan beyaz dişlerini göstererek kapıdan dışarı fırladı ve otomobilin açık kapısından içeri girince araba hareket etti.

Genç adam, garip bir ıstırabın yükü altında ezilmişti. Kalbini yoklamaya bile hacet yoktu. Suzan'ı sevmiyordu. Zenci erkekle belki şimdi bir odanın mahremiyetinde eksantrik bir aşk sahnesi yaşayan bu kadını hiç sevmiyorum sanıyordu. Hatta ondan nefret bile ediyordu. Evet, nişanlısından artık nefret ediyordu. Fakat nefret ettiği kadın onun adeta karısı sayılırdı!.. Başına hücum eden kanı silkmek ister gibi başını kaldırıncı gözleri evvela dazlak kafalı Rum'un gözleriyle karşılaştı. Bu küçük şeytani gözlerde izzetinefsi cımbızlayan sivri bir gülüş kıskaçlaşıyordu. Birden bütün hiddetini bu dazlak kafadan almak istedi. Önündeki masanın üstünde duran iri kalın bardağı kapmak ister gibi kalkan elinin hareketi Rum flütçünün gözlerindeki bakışı derhal değiştirdi. Şimdi ona bakan bu küçük gözler miskin bir felsefe kitabının yırtık bir satırı gibi, "Hoş gör!.. Bu hepimizin başından geçen bir vakadır. Bunda hiddetlenecek ne var sanki?" diyen teselli verici ve müsamahalı bir gülüşle bakıyorlardı. Elini indirirken seri bir bakışla etrafına bakındı. Kahvedeki bütün bakışların ağırlığı kendi üzerine abanmış zannetti. Evet bu pek de bir zan ve tevehhüm değildi. Orada kendini tanıyanlar çoktu. Kimi sinsi sinsi gülüyor, birbirine hafif tertip işaret çıkıyor, biri yakın bir köşede bir apaş türküsü mınıldanarak yan gözle gülümsüyordu. Necat tek başına bütün kahvenin içinde bir kasırga koparacak kadar bu âlemde pişmiş bir kahraman olma-

dığını derhal hissetti. Miskin ve âciz bütün kuvveti bacaklarına vererek bu muhitten kaçmak için bir şimşek gibi dışarı fırladı. Arkasından kopan feci bir kahrkaha tufanı kulaktozuna çarparken camlı kapıyı şiddetle çarpıp dışarı fırladı.

Saatlerce sokaklarda yersiz yurtsuz bir serseri gibi dolaşıyordu. Bir an kendini Kâğıthane sırtlarında buldu. Etrafta kimseler yoktu. Hayat tertemiz feyzini bu bahar akşamı sakın kırlara olanca kudretiyle yaymıştı. Susuz kalmış bir seyyah sıtması ile körpe, yemyeşil çayırlara kendini attı. Temiz ve serin yeşillige gömülen kırık dökük bitkin vücudu garip ve maddi olmayan bir acı ile sızım sızım sızıyordu. Gözlerini mavi berrak ve pürüzsüz göğe kaldırdı. Gönülleriyle o meçhul büyük kuvvete yalvaran beşeriyet, tevekkeli gözlerini bu sonsuz ve meçhul mavi âleme kaldırmıyordu!.. Cahil, kudretsiz, kırık ve bitkin genç adamın içinin ta derinliklerinden, görünmez bir seyyale halinde bu sonsuz mavi âlemin meçhul maverasına doğru yalvarışa benzeyen bir his tebâhhur ediyordu. İstedigi ne idi? Bilmiyordu ki bu arzular kelimeler halinde şekil alsınlar!

Gözleri toprağa inince hayalinde anası ile Hacer'in temiz varlıkları, sakın yuvaları canlanıyordu. Fakat bu temiz varlıkları düşünmeye hakkı olmadığını biliyordu. Onlarla arasında kara, kirli engeller vardı. O zaman pullu esvapları ile iğrenç zencinin zebani kollarına atılan karısı karşısına dikiliyor, karmenli kahrkahalar, dızlak kafalı miskin felsefe paçavraları, müstehzi apaş ışıkları yüzüne çarpıyordu. Bu yemyeşil körpe bahar çimenleri arasında yatan vücutuna gökyüzünde pırıldamaya başlayan yıldızların sarı ince ışıkları gökten uzanan tunç iğneler gibi batmaya başladı. Ve yerinden kalktı. Bir sarhoş gibi iki yanına sallanarak yola düzüldü. Nereye gidiyordu?

Taksim Meydanı'nı geçti. Köşeden itibaren sıralanan küçük lokantaların önüne gelmişti. Camekânlarda iştihâ verici manzaralar elektrik aydınlığında büsbütün meydana çıkıyordu. Kıran et ve balık kokuları genzinden midesine inen açlık hırsını tatlı tatlı gıcıkladı.

Necat açtı, sabahtan beri açtı. Gayri ihtiyari elini cebine attı. Avucunda birkaç nikel kuruştan başka bir şeyler yoktu. Bununla bir kahve içilmezdi. Tok insanlara bulantı veren ve burunlarını tıkatan, kızaran bir

etin isli kokusu bir aç için baş döndürücü bir ihtiras alevlendirecek kadar cazip ve mukavemet eritir bir tılsımdır. Necat şimdi açlığı ihtirasında müfterisleşen, et kemik ve kan mahlutundan [karışımından] başka bir varlık değildi. Belki bir tabak kızarmış et parçaları bu cahil, iradesiz insana mukaddes tanınmış duyguları ezdirebilirdi.

Bu lokantalardan birine dalıp nefis kokuları ile midesini gıcıklayan şeylerden tıka basa yedikten sonra garsona bir iki tokat ve tekme atmak kudretini kollarında bulsa idi belki bu cesareti gösterecekti. Ayaklarına zincir takılmış gibi sürüklene sürüklene vücudunu taşımaya başladı. Parmakkapı'ya doğru ilerledi. Biraz daha yürüdü ve durdu. Bir methali git-tikçe aydınlanan bir kapının önünde iki dakika tereddüt eder gibi oldu. Burası Boğazkesenli Arif'in yani kayınbabasının lokantaya benzeyen, fakat geceleri bar âlemine tahavvül eden ve Suzan'ın sahnesinde alaturka şarkı söylediği yerd. Necat iki dakikadan fazla düşünemeyecek kadar büsbütün kendini kaybetmiş, yepyeni bir tip olmuştu. Yüzünde yivşik ve kirli bir sırıtışla içeri daldı. Salona girince ona daima iltifat eden garson Niko bu sefer gene mültefit fakat daha laubali bir tarzda karşısına çıktı.

"Gel bakalım paşam... Ne var ne yok? Kaç günlerdir görünmedin hay-rola bre?.." diye omzunu okşadı.

Necat birdenbire teklifsizliğe tutulur gibi oldu. Fakat sonra pişkin bir tavırla o da genç garsonun omzunu okşayarak, "Niko gevezeliği bırak da şimdi alakart neler var, onu söyle..." dedi.

Niko bu sefer daha teklifsiz, daha dostça yılışmaya başladı:

"Alakart mı... Biliyorsun ya bizim patron kodeste bre kuzum... Şimdi Celal Eflatun Bey ne emrederse onu yapıyorum. O da bu iki gündür barut kesildi."

Necat gayri iradi sordu:

"Neden?"

"Neden olacak yavrum? Hep kabahat sende..."

"Neler söylüyorsun Niko?"

"Hakkım yok? Sen kanyı iyi tutmasını biliyorsun!.. Haydi Celal Eflatun Bey paralı, hatırlı adam... Bir 'aman darjan'³² olur. Anlıyorsun?.."

³² *amant d'argent*: (Fr.) paralı sevgili (eril).

Garson parmaklarının ucu ile para işareti yaparak devam etti. “Ama yok bizim rumbacı siyah Cako, hani biliyorsun? Bizim Suzan Hanım tutmuş onu ‘aman dō kör’³³” Necat her şeye rağmen sapsarı kesildi. Beyazlaşan dudakları şiddetle titriyordu. Rum garson genç adamın kıpkırmızı gözleriyle titreyen beyaz dudaklarına bakınca birdenbire pek fena korktu. Bu dehşet aklını derhal başına getirdi. Ve hemen hürmetkâr tavır takınarak,

“Şimdi gelin beyim,” dedi. “Şurada angaje olmayan bir loca var.”

Necat sürüklendi. Locaya girerken birkaç masa ilerde Celal Eflatun’la arkadaşlarını bir grup halinde büyük bir masanın etrafında gördü. Buzlu kovalar önlerinde rakı içiyorlardı.

Locaya girince garson evvelce söylediklerini unutturmak için başka bahse girişti:

“Pasam alakart istiyorsunuz değil mi? Emret! Sizin için her şey bulurum...”

Elindeki pusulaya kaydetmeye hazırlanarak yemekleri saymaya başladı:

“Taze istakoz mayonezli... Kuzu pırzolası patata beraber... Levrek tava beraber yeşil salata... Ama evvela duble bira, hordövr, kavyar. Grav-yera... Kırmızı turp... midye tava...”

Daha ne emredersin pasam?”

Necat açlıktan kıvranan midesinin sesinden başka gene her şeye gözlerini ve kulaklarını tıkamıştı

“Hepsi mükemmel!” dedi, “haydi çabuk ol! Önce bira ve hordövr getir...”

“Çabuk gideceksin Necat Bey! Niçin bu kadar acele?..”

Garsonun halinde hem korku hem tereddütlü bir soruş vardı.

Necat sordu:

“Bana bir şey mi söylemek istiyorsun?”

“Yani ya... Sana güzel yemekler, bira getireceğim. Güzel ye, doyur karnını... Çık yatağına gir, şöyle rahat bir uyku yap!”

“Bundan sana ne?”

“Ama bilirsin? Sen bugün çok sinirli, kuzum!.. Belki burada yüreğine dokanır bir şeyler olur... çıkarırsın şamata...”

Necat vaziyeti derhal kavradı. Sesi boğazında homurdanarak,

³³ *amant de cœur*: (Fr.) aşık (eril).

“Haydi sen işine!” dedi, “Çabuk ol... bas!”

Garson derhal kapıdan dışarı fırladı. Necat şapkasını masaya fırlattı, ceketini çıkardı. Yüzünde korkunç fena hatlar kırışmıştı. İçinden, “Bu gece son gecem!” diye mırıldandı. “Evvela ye iç Necat!.. Sonrasına Allah kerim.”

Bu esnada Niko buğulu bira kadehleri ve yiyeceklerle masayı tertip etti. Tekrar dışarı çıkmasına meydan kalmadan Necat bir hamlede birayı midesine boşalttı. Ve hayretle bakan garsona,

“Doldur!” diye emretti.

Genç adam alnında beliren terleri kirli mendiliyle kuruturken garson ikinci birayı getirmişti. Aynı hal tekerrür etti. Niko ikinci emre lüzum görmeden sekiz defa duble bira taşıdı. Şimdi yemek faslı başlamıştı. Bir cemile olarak pirezola ile beraber bir şişe siyah şarap getirdi. Necat buna son derece memnun olmuştu.

“Yaşa be Niko,” diye bir kahrkaha attı. “Garson dediğin senin gibi leb demeden leblebiyi böyle anlar işte... Cebimde ne varsa hepsi sana bahşiş! Feda olsun!”

Niko da coşmuştu:

“Bre sen de yaşayasın pasam! Oldu olacak... Bir duziko da istersin?.. Beraber iyi kaçır...”

“Haydi ondan da getir... O da bulunsun!”

“Ha şöyle!.. Gül şöyle... Bu dünya içmekten, şarkı söyleyip keyfetmekten başka neye yarar kuzum pasam?”

“Öyle Niko yavrum... Bu akşam sen bana efendilik yaptın Niko... Ver elini bakayım...”

“Zavallı Necat Bey!.. Sen bu akşam efkârlısın... Ben ağnarım bu işten... Ama koyma içine dert kuzum...”

Necat locasında adamakıllı sarhoş olmuştu. Dışarıda Hicaz’dan gezen yanık bir kemençe kafalarını tütsüyenleri coşturmuştu. Ah... of... yaşı sesleri hanendelerin başladığı şarkıya karışıyordu.

Bir müddet saz ve ses kesilmiş tabak çatal ve kadeh şıkırtıları başlamıştı. Biraz sonra sesler kesilir gibi oldu. Ve dumanlı salonda el şakırtılarına refakat eden ve gittikçe yükselen bir tempo başladı. Müşterilerin de iştirakiyle hep bir ağızdan,

“Hey rumba... Hey rumba... Hey rumba... Heyy rumba...” ahengi barlaşan lokantayı güm güm öttürmekte devam ediyordu.

Necat şöyle bir davranıp kapıdan baktı: Meşhur rumbacı Zenci Cako orta yerde babalanmış gibi ter ter tepiniyordu. Necat’ın sinirleri yaylanmıştı. Vahşi bir zevk duyuyordu. Atılmak, boğazlaşmak, kan akıtmak istiyordu...

Rumba bitmişti fakat halk bırakmıyordu.

“Bravooo! Bravo Cako... Biis... Biiis...”

Cako daha büyük bir gayret ve arzu ile ortaya çıktı. Bu sefer “Maniii” rumbası başlamıştı. Herkes el çırpıyordu. Birden ortaya yarı çıplak bir kadın uçar gibi geldi. Alkış daha şiddetlendi. Cako’ya partönerliğe gelen kadın Suzan’dı! Zenci Cako öyle coştı, öyle coştı ki meydanda “çapkın Lupe Velez”in taklidini yapmakta büyük bir maharet göstererek kıvrım kıvrım kıvranan Suzan’ı rumbanın sonunda kollarının arasına alarak kaldırdı ve beraber bir locanın kapısının arkasında kayboldular.

Necat hakikaten müfterisleşmişti. Başı açık ve ceketsiz locasından fırladı. Halkın arasından sandalyeleri devirerek Suzan’ın bulunduğu locaya doğru koştu.

Necat şiddetle kapıyı açınca avını pençeleyen bir kaplanın vahşi sesiyle homurdandı. Zenci Cako Suzan’ı dizlerine oturtmuş saçlarını siyah uzun parmakları ile taraya taraya okşuyordu.

Necat’ı kapının önünde gören Suzan istifini bozmak istememişti. İlgrenç bir küstahlıkla nişanlısına bakıyordu. Fakat müdafaa ihtiyacını hisseden zenci koca vücudu ile bir zemberek gibi dizlerinin üzerinde yaylandı. Suzan yere düşmüştü. Cako ne yapacağını tayin etmeden, gözleri kızışan Necat bir hamlede masanın üzerinde duran sivri uzun balık bıçaklarından birini kaparak karşısına dikilen zebella Arap’ın boynuna yerleştirdi. Bir anda fışkıran kıpkırmızı kan zencinin beyaz gömleğini yandan yarıya ala boyamıştı. Cako can acısı ile fırlayan gözleri ve boğazında hırıldayan vahşi kalın sesiyle bir Afrika yaban boğası gibi kızmıştı. Eline geçirdiği kalın sūrahiyi Necat’ın başında paramparça etmek isterken masaya çarpmış, şangır şungur şiddetli bir şangırtı kahvenin içini altüst etmişti. Bir iki dakika sürmeyen bu patırtı halkın üşüşmesine kâfi gelmişti. “Polis... polis!” diye çıkan istimdat

sesleri arasında locaya doldular. Ve elinde kanlı bıçakla Necat'ı sımsıkı yakaladılar.

Sarhoş genç adam tamamiyle kendinden geçmişti! Onu bir yan ölü halinde, bardan dışarı sürükleyerek çıkardılar.

Gardiyan sefil yatağında bir ölüye bile benzemeyen, gamlı ve matemli bir hava içinde serili yatanı eliyle itiştiyerek,

“Hişt... uyan!” diye sarstı. “Seni iki bayan görmek istiyor!.. Direktörden izin aldılar...”

Hapishane gardiyanı sözünü bitirmeden içeri iki siyahlı kadın girdi. Annesiyle Hacer!..

Necat kalkmak istedi, kalkamadı. Bağırarak istedi, sesi düğümlendi. Ellerini uzatırken çekti ve sefil yatağına kapandı.

Annesi yalnız,

“Necat!!!..” diye derin derin inledi.

Bütün ana kalbinin amansız acısı bu tek kelimede toplanmıştı. Oğlunun başını küçük bir çocuk başı gibi kollarının arasına alarak göğsüne sakladı.

Hacer bir köşeye çekilmişti. Sahne devam ediyordu. Cürüm, kabahat tanımayan ana kalbi şimdi coşkun hasret ve şefkatiyle mücrim oğlunun başına tehlikelerden kurtarmak ister gibi sarılmıştı. Ah onu gene ona verselerdi! Çocuğunun kabahatini ona bağışlasalardı! Onu, küçükken olduğu gibi, döverken okşayan eliyle cezalandırırsa idi. Senelerce kucagında yatırdığı yavrusunu alıp temiz yatağına yatırırsa, başucunda ona gene söylediği ninniler gibi kalbinden çıkan sıcak ahenkle tatlı tatlı danılsa idi. Bu sefil yatağın içinde, bu küf kokan hücrede çürüyecek vücut, kendi vücudunun en kıymetli bir parçası idi...

Kadın gittikçe sessiz hıçkırıklarının içinde boğuluyordu.

Hacer onlara yaklaştı. Güzel ahenkli sesi, küf kokan hücrede gönüllere ümit veren berrak bir su akışı gibi aksetti:

“Necat kalkınız! Sizinle konuşalım.”

Bu seste kinler, acılar saklanmış insanlığın en iyi, en güzel sesi konuşuyordu. Necat başını kaldırdı, boğuk sesiyle cevap verdi:

“Benimle konuşmaya nasıl tenezzül edeceksiniz!”

Hacer gülümsedi:

“Sizinle pek çok konuştum Necat!.. Biz komşu çocuklarıyız... Komşuluğun hakkını ödemeli!..”

Necat başını eğdi. Ya Rabbi! Bu ne görülmedik bir genç kızdı! Nasıl bu kıymet biçilmez insanı görmemişti? Hacer’de ne müstesna ne misilsiz bir güzellik vardı. Kadınların en güzeli, en iyisi!.. Bir zamanlar onunla konuşmaya tenezzül etmediği, onu hakir gördüğü günler gözünün önüne geldiler. Bu eşsiz, ince, güzel, zeki ve iyi kalpli kıza tercih ettiği cifeleri [leşleri] düşündü. Meğer ne kadar insanlık duygularına karşı sağır bir ruhu varmış!

Şimdi karşısında en kötü dakikalarında ona koşan bu yüksek ruhlu kıza söz söylemek, sözlerine cevap vermek hakkını, cesaretini kendinde görmüyordu. Ne zelil, ne hakir bir insandı!

Hacer devam etti:

“Şimdi başka şeyler düşünmeyiniz Necat!.. Vekâletini deruhte edeceğim... Bana itimat edebilirsiniz!..”

Necat cevap yerine eğildi, genç kızın temiz eteklerine başını sakladı.

Mahkeme günü

Dinleyiciler tarafı hıncahınç dolmuştu. Türkiye’nin ilk kadın avukatı ağır ceza mahkemesinde ilk müdafaasını yapacaktı. Bu önemli bir hadise idi!.. Vakayı uzaktan ve yakından bilenler fevkalade ilgilenmişlerdi. Memleketin bütün münevverleri bu hem inkılabımızın çok değerli irfan sahnesini, hem de ruhi tetkik için mükemmel bir fırsat olan bu etüt hadisesini görmek ve işitmek arzusu ile koşuşmuşlardı.

Genç bir kız sevdiği ve ihanet gördüğü delikanlıyı hem hislerinden talakat kudreti alarak hem de hislerine mağlup olmayarak ilmin, sanatın kudretiyle müdafaa edecekti.

Koca asırlık binanın bu loş köşesinde gönüllere haşyet verici bir sükût derinleşmişti. Siyah cüppeli vakur hâkimler yerlerine geçtiler. Bütün göz-

ler, sandalyesinde bükülen maznuna baktıktan sonra müdafaa kürsüsünde siyah resmi elbisesi içinde biraz sararmış, asil çehreli genç avukat kadına çevrilmiş ve onun siyah serpuşunun, siyah ve parlak saçlarının çerçevellediği güzelliğin fevkinde vakur ve solgun yüzünde takılıp kalmıştı.

Reisin ağır ve hâkim sesi nefes almayan sükûtun ortasında aksetti. Kır saçlı, kır sakallı hâkim adaletin vakur bir timsali, canlanmış bir abidesi idi. Onun heyecansız, dürüst, ciddi sesi en azılı şerirleri, en isyan taşan başları hürmetle, itaatle eğdirecek tunç bir salabetle [sağlamlıkla] ağır ağır devam ediyor, kesik ve titrek cümleleri mırıldanan maznunu nazif [içe işleyen] ve söktürücü nazarlarla mıknaşıyordu.

Bu epeyce sürdükten sonra birkaç dakika kubbeli salon tekrar sustu.

Kürsüsünde ayağa kalkan müddeiumumi iddia ve talebini tereddütsüz sesiyle söyledi. Bu ses adalet ve vicdanın esaret, hatır gönül dinlemez gür ve inanlı sesi idi.

Maznun hafifçe sendeledi. Ve kürsüsünde sakın, itimatlı ve solgunluğu kalbe ilahi bir sükûnet veren genç avukata bir an baktı.

Şimdi sıra, söz sırası genç ve ilk kadın avukata gelmişti. Yüzlerce dinleyicinin nefeslerini kesen tecessüs sükûtu içinde sessiz bir heyecanın, gözle görülmeyen kulakla işitilmeyen fakat bütün havâsı hep birden harekete getiren şiddetli seyyalesi bütün vücutları tepeden tırnağa kadar titretti. Siyahlar içinde büsbütün sararan genç kızın sesinde büyüleyici, egzotik bir ahenk vardı. Bu ne aşk terennüm eden bir kadın sesi ne bahar şarkıları cıvıldaayan bir genç kız sesi idi. Şiir okuyan, şarkı söyleyen, aşk, heyecan, şefkat, merhamet hislerini söyleyen kadın sesleri bütün güzelliklerine rağmen çok işitilmiş şeylerdi. Fakat bu kürsüden siyahlar içinde söyleyen kadın sesinin sihirli musikisinde bütün güzel, cazip kadın hislerine bürünmüş, ilmin, irfanın, zekânın yüksek, nurlu, ışıklı ahengi dinleyenleri hep birden büyülemiş, gönülleri hep birden kendine bağlamıştı. Bütün başlar, hâkimler de beraber aynı vecit, aynı huşu, aynı incizapla [çekimle] genç kızın solgun çehresine çevrilmiş onu can ve gönül kulağı ile dinliyorlardı. Öksürmüyorlar, hareket etmiyorlar, nefes almıyorlardı. Saatlere yaklaşan ve gittikçe seyyalleşen bu çekici musikiyi dinleyenler bitecek diye korkuyorlardı. Fakat

nihayet bitti. İlk avukat genç kız sustu. Solgunlугuna rağmen daha büyük bir güç ve öz inanı ile siyahlar içinde ayakta duruyordu. Halk bir an heyecanını meydana vurmaktan kendini alamadı. Ve eski asırlık loş salonda bir alkış tufanı koptu. Bu gösteriş riyasız ve samimi bir iştirakti. Kimse müdahale etmedi.

Necat ispiroto kokan, sigara dumanlarının sefih bulutları ile sislenmiş salonlarda "Lupe Velez"i taklit eden Suzan'ın alkışlandığını da görmüştü!..

Güneşli, neşeli bir öğleüstü İstanbul sokaklarının havasında güneşten yedi renk alan hafif bir toz bulutu uçuyor. Yangın yerinin yeşermiş meydanlarında ara sıra horoz sesleri çınlayıp yorgun yorgun susuyor. Aksaray sokaklarının birinde yeni boyanmış temiz ve güzel bir evin çiçek sak-sıları ile küçük ve zarif bir bahçeye benzemiş yeşil taraçasında, beyazlar giyinmiş siyah, parlak saçlı bir genç kız sevimli çiçeklerini bir çocuk neşesiyle sularken bembeyaz dişleri, söylediği şen bir şarkının ahengiyle sedef gibi pırıldayarak gözleri kamaştırıyor. Güzel ve canlı göğsü genç bir hayatla kabarmış, beyaz elbisesi ince, narin vücuduna öyle yakışmış ki. . . Bir ay evvel ağır ceza mahkemesinin loş kubbesi altında siyah gölgelere sarılı sesinin vakur ve berrak ahengiyle başları sihirleyen solgun kıza benzemiyor. Büsbütün başka! Ince çiçeklerin arasında cıvıldaayan bu beyazlı kelebek gibi zarif mahluk tam bir genç kız, genç kalpleri bir anda büyüleyecek cazibe timsali... O kadar kadın, o kadar genç kız...

Gazetelerde ve dillerde aylarca muvaffakiyetinin destanı dolaşan Hacer şimdi yalnız gönlünün kadını... Mütevazı, zarif taraçasında aşk bekleyen masum bir genç kız...

Birkaç saniye şarkısını keserek kapıdan içeri kulak kabarttı. Beklediği vardı.

Aldanmamıştı, ayak sesleri yaklaştı. Odanın kapısı hafifçe aralanarak içeri temiz asker elbiseli genç bir adam girdi. Genç kız ona elini uzattı. Yüzü heyecandan pembeleşmişti. Sesinin en güzel musikisiyle,

"Necat," dedi, "nihayet emeline kavuştun. Asker oldun!"

Necat cevap verdi ve okşayan bir elle elbiselerini sıvazladı.

“Bugün daha yarım saat evvel giyindim. Ve..”

Genç kız onun tarafından devam etti:

“Ve?”

“Bugün... ve hatta şimdi gidiyorum.”

Birkaç saniye sustular.

Genç kızın sesi bahar rüzgârı yumuşaklığı ile güzel çiçeklerin kokusuna karıştı:

“Bana vaat eder misin Necat? Maziye hiç hatırlamamak üzere unutacaksın.”

Necat cevap vermedi. Hacer tekrarladı:

“Bana vaat etmeye kudretin yok mu?”

Necat gözlerini kaldırdı, onlarda ta içten parlayan bir ışık vardı.

“Unutmaklığımı söylediğin mazide yalnız sen varsın Hacer!”

Genç kız ta ruhuna kadar ürperdi. Genç asker Hacer’in önünde adeta bir selam vaziyeti alır gibi durdu.

Hacer,

“Bana elini uzat Necat!”

Necat başını salladı:

“Şimdi değil!” dedi, “bu el vazifenin kutsal kaynağında temizlendikten sonra uzatılabilir Hacer! Ve o zaman bir daha senden geri alınmaz.”

Necat onun karşısında hıçkırmamak için hızla taraçadan çıktı.

Genç asker sokağın köşesini dönüp gözden kaybolunca Hacer’in gözlerinden dökülen iki damla yaşı, kırmızı bir karanfil saksısı içti.

Bitti

Mor Kitaplık
Kadın Tarihi ve
Eserleri

Mor Kitaplık / Kadın
Tarihi ve Eserleri
Dizisi... Bu dizi ile
Müslüman, Türk,
Ermeni, Rum,
Musevi... Osmanlı
kadınlarının Latin
harflerine

aktarılmamış ya da gereği gibi değerlendirilmemiş roman,
şiir, hikâye, makale, polemik ve tartışmalarını
güncelleştirilmiş basımla günümüz okuruna ulaştırmayı
amaçlıyoruz. Dizinin ilk kitapları, geçen yüzyılın başlarında
“edibe-i şehire” olarak anılan Nezihe Muhiddin’in 4 ciltte
derlediğimiz bütün eserlerinden oluşuyor. Bu derlemede,
yazarın, ilk basımından 95 yıl sonra yayınladığımız
ilk romanı, *Şebab-ı Tebah* yer alıyor. İlk üç ciltte
ulaşabildiğimiz on altı romanını, dördüncü ciltte derlediğimiz
hikayelerini, makalelerini ve yazılarını sunuyoruz.
Bir aktivist, romancı ve feministin dünyasına hoş geldiniz.

Nezihe Muhiddin 1889’da İstanbul’da, Kandilli’de doğdu.
Hikâyeleri, edebiyat ve sanat üzerine yazıları *Edebiyat-ı
Umumiye Mecmuası*’nda (1918), *Kadın Yolu* (1925-26), *Resimli
Şark* (1932-33), *Bogaziçi* (1937-38) dergilerinde yayınlandı.
Kadınlar Halk Fırkası’nın (1923) kuruluşuna öncülük etti.
1924-27 yılları arasında Kadın Birliği’nin başkanlığını yürüttü.

KitapYAYINEVI

30 YTL.